

Treaty Series

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 2480

2007

I. Nos. 44506-44524

Recueil des Traités

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

UNITED NATIONS • NATIONS UNIES

Treaty Series

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 2480

Recueil des Traités

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

United Nations • Nations Unies
New York, 2011

Copyright © United Nations 2011
All rights reserved
Manufactured in the United Nations

Print ISBN: 978-92-1-900467-2
e-ISBN: 978-92-1-054781-9

Copyright © Nations Unies 2011
Tous droits réservés
Imprimé aux Nations Unies

TABLE OF CONTENTS

I

*Treaties and international agreements
registered in November 2007
Nos. 44506 to 44524*

No. 44506. Germany and Netherlands:

- Treaty between the Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands concerning trans-border cooperation by police and in criminal law matters (with annexes). Enschede, 2 March 2005..... 3

No. 44507. Austria and Germany:

- Agreement between the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany and the Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria concerning the mutual protection of exchanged classified military information. Vienna, 25 August 1997 and Bonn, 5 September 1997 163

No. 44508. Austria and Germany:

- Agreement between the Austrian Federal Government and the Government of the Federal Republic of Germany on the mutual protection of classified information. Vienna, 18 April 2007 185

No. 44509. Germany and United States of America:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing troop care services "National Emergency Services International, Inc. (DOCPER-TC-04-04) (VN 1774)". Berlin, 16 August 2007..... 219

No. 44510. Germany and Guatemala:

- Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Guatemala concerning financial cooperation (1988, 1998, 1999 commitments). Guatemala City, 6 October 2000 221

No. 44511. Germany and United States of America:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing analytical support services "Booz Allen Hamilton, Inc. (DOCPER AS-39-07) Camber Corporation (DOCPER-AS-27-04) (VN 1775)". Berlin, 16 August 2007 223

No. 44512. Germany and Morocco:

- Financial cooperation Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Kingdom of Morocco in 2005. Rabat, 27 June 2007 225

No. 44513. Germany and United States of America:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing troop care services "Magnum Medical Joint Venture (DOCPER-TC-25-01) (VN 1771)". Berlin, 16 August 2007..... 227

No. 44514. Germany and Czech Republic:

- Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Czech Republic regarding border crossings at the common national border (with annexes). Prague, 18 November 1996..... 229

No. 44515. Federal Republic of Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes". Nairobi, 30 December 1980 and 17 February 1981 275

No. 44516. Federal Republic of Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes". Nairobi, 6 February 1984 and 17 February 1984..... 277

No. 44517. Federal Republic of Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation on the restructuring of the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes, Phase II". Nairobi, 1 July 1986 and 23 July 1986 279

No. 44518. Federal Republic of Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes, Phase II". Nairobi, 31 August 1987 and 9 September 1987 281

No. 44519. Federal Republic of Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes, Phase III". Nairobi, 22 March 1990 and 11 April 1990..... 283

No. 44520. Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes (GASP), Phase IV". Nairobi, 9 May 1994 and 28 June 1994..... 285

No. 44521. Germany and Kenya:

- Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes (GASP)". Nairobi, 17 September 1996 and 7 October 1996 287

No. 44522. Germany and Kenya:

- Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning financial cooperation in the project "Coastal Settlement Schemes (GASP)". Nairobi, 4 August 1999 and 27 April 2000 289

No. 44523. Finland and Georgia:

- Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of Georgia on the co-operation in the development of environmental monitoring and management systems in Georgia (with annexes and project document). Tbilisi, 14 June 2007..... 291

No. 44524. Turkey and Bosnia and Herzegovina:

- Consular Convention between the Republic of Turkey and Bosnia and Herzegovina. Sarajevo, 29 January 2002 461

TABLE DES MATIÈRES

I

*Traités et accords internationaux
enregistrés en novembre 2007
N°s 44506 à 44524*

N° 44506. Allemagne et Pays-Bas :

Traité entre la République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas
relatif à la coopération policière transfrontière et en matière de droit pénal
(avec annexes). Enschede, 2 mars 2005 3

N° 44507. Autriche et Allemagne :

Accord entre le Ministère fédéral de la défense de la République fédérale
d'Allemagne et le Ministère fédéral de la défense de la République
d'Autriche relatif à la protection mutuelle de l'échange des informations
militaires classifiées. Vienne, 25 août 1997 et Bonn, 5 septembre 1997..... 163

N° 44508. Autriche et Allemagne :

Accord entre le Gouvernement fédéral autrichien et le Gouvernement de la
République fédérale d'Allemagne relatif à la protection mutuelle des
informations classifiées. Vienne, 18 avril 2007..... 185

N° 44509. Allemagne et États-Unis d'Amérique :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et
le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des
entreprises chargées de fournir des services de soins aux forces "National
Emergency Services International, Inc. (DOCPER-TC-04-04) (VN
1774)". Berlin, 16 août 2007 219

N° 44510. Allemagne et Guatemala :

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le
Gouvernement de la République du Guatemala relatif à la coopération
financière (engagements des années 1988, 1998, 1999). Guatemala,
6 octobre 2000 221

N° 44511. Allemagne et États-Unis d'Amérique :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et
le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des
entreprises chargées de fournir des services d'appui analytique "Booz
Allen Hamilton, Inc. (DOCPER AS-39-07) Camber Corporation
(DOCPER-AS-27-04) (VN 1775)". Berlin, 16 août 2007 223

N° 44512. Allemagne et Maroc :

Accord de coopération financière entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement du Royaume du Maroc en 2005. Rabat, 27 juin 2007.....	225

N° 44513. Allemagne et États-Unis d'Amérique :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des entreprises chargées de fournir des services de soins aux forces "Magnum Medical Joint Venture (DOCPER-TC-25-01) (VN 1771)". Berlin, 16 août 2007	227

N° 44514. Allemagne et République tchèque :

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République tchèque concernant les points de passage à la frontière nationale commune (avec annexes). Prague, 18 novembre 1996.....	229

N° 44515. République fédérale d'Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles". Nairobi, 30 décembre 1980 et 17 février 1981	275

N° 44516. République fédérale d'Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles". Nairobi, 6 février 1984 et 17 février 1984.....	277

N° 44517. République fédérale d'Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour la restructuration du projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase II". Nairobi, 1 juillet 1986 et 23 juillet 1986.....	279

N° 44518. République fédérale d'Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase II". Nairobi, 31 août 1987 et 9 septembre 1987	281

N° 44519. République fédérale d'Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase III". Nairobi, 22 mars 1990 et 11 avril 1990 283

N° 44520. Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral (GASP), phase IV". Nairobi, 9 mai 1994 et 28 juin 1994 285

N° 44521. Allemagne et Kenya :

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral (GASP)". Nairobi, 17 septembre 1996 et 7 octobre 1996 287

N° 44522. Allemagne et Kenya :

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya concernant la coopération financière pour le projet "Plans d'établissements du littoral (GASP)". Nairobi, 4 août 1999 et 27 avril 2000 289

N° 44523. Finlande et Géorgie :

Accord entre le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement de la Géorgie relatif à la coopération dans le développement du contrôle de l'environnement et des systèmes de gestion en Géorgie (avec annexes et document de projet). Tbilissi, 14 juin 2007 291

N° 44524. Turquie et Bosnie-Herzégovine :

Convention consulaire entre la République turque et la Bosnie-Herzégovine. Sarajevo, 29 janvier 2002 461

NOTE BY THE SECRETARIAT

Under Article 102 of the Charter of the United Nations, every treaty and every international agreement entered into by any Member of the United Nations after the coming into force of the Charter shall, as soon as possible, be registered with the Secretariat and published by it. Furthermore, no party to a treaty or international agreement subject to registration which has not been registered may invoke that treaty or agreement before any organ of the United Nations. The General Assembly, by resolution 97 (I), established regulations to give effect to Article 102 of the Charter (see text of the regulations, vol. 859, p. VIII; http://treaties.un.org/doc/source/publications/practice/registration_and_publication.pdf).

The terms "treaty" and "international agreement" have not been defined either in the Charter or in the regulations, and the Secretariat follows the principle that it acts in accordance with the position of the Member State submitting an instrument for registration that, so far as that party is concerned, the instrument is a treaty or an international agreement within the meaning of Article 102. Registration of an instrument submitted by a Member State, therefore, does not imply a judgement by the Secretariat on the nature of the instrument, the status of a party or any similar question. It is the understanding of the Secretariat that its acceptance for registration of an instrument does not confer on the instrument the status of a treaty or an international agreement if it does not already have that status, and does not confer upon a party a status which it would not otherwise have.

*

* *

Disclaimer: All authentic texts in the present Series are published as submitted for registration by a party to the instrument. Unless otherwise indicated, the translations of these texts have been made by the Secretariat of the United Nations, for information.

NOTE DU SECRÉTARIAT

Aux termes de l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tout traité ou accord international conclu par un Membre des Nations Unies après l'entrée en vigueur de la Charte sera, le plus tôt possible, enregistré au Secrétariat et publié par lui. De plus, aucune partie à un traité ou accord international qui aurait dû être enregistré mais ne l'a pas été ne pourra invoquer ledit traité ou accord devant un organe de l'Organisation des Nations Unies. Par sa résolution 97 (I), l'Assemblée générale a adopté un règlement destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte (voir texte du règlement, vol. 859, p. IX; http://treaties.un.org/doc/source/publications/practice/registration_and_publication-fr.pdf).

Les termes « traité » et « accord international » n'ont été définis ni dans la Charte ni dans le règlement, et le Secrétariat a pris comme principe de s'en tenir à la position adoptée à cet égard par l'État Membre qui a présenté l'instrument à l'enregistrement, à savoir qu'en ce qui concerne cet État partie, l'instrument constitue un traité ou un accord international au sens de l'Article 102. Il s'ensuit que l'enregistrement d'un instrument présenté par un État Membre n'implique, de la part du Secrétariat, aucun jugement sur la nature de l'instrument, le statut d'une partie ou toute autre question similaire. Le Secrétariat considère donc que son acceptation pour enregistrement d'un instrument ne confère pas audit instrument la qualité de traité ou d'accord international si ce dernier ne l'a pas déjà, et qu'il ne confère pas à une partie un statut que, par ailleurs, elle ne posséderait pas.

*

* *

Déni de responsabilité : Tous les textes authentiques du présent Recueil sont publiés tels qu'ils ont été soumis pour enregistrement par l'une des parties à l'instrument. Sauf indication contraire, les traductions de ces textes ont été établies par le Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, à titre d'information.

I

*Treaties and international agreements
registered in
November 2007
Nos. 44506 to 44524*

*Traités et accords internationaux
enregistrés en
novembre 2007
N°s 44506 à 44524*

No. 44506

**Germany
and
Netherlands**

Treaty between the Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands concerning trans-border cooperation by police and in criminal law matters (with annexes). Enschede, 2 March 2005

Entry into force: *1 September 2006 by the exchange of instruments of ratification, in accordance with article 40*

Authentic texts: *Dutch and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 1 November 2007*

**Allemagne
et
Pays-Bas**

Traité entre la République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas relatif à la coopération policière transfrontière et en matière de droit pénal (avec annexes). Enschede, 2 mars 2005

Entrée en vigueur : *1er septembre 2006 par échange des instruments de ratification, conformément à l'article 40*

Textes authentiques : *néerlandais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 1er novembre 2007*

[DUTCH TEXT – TEXTE NÉERLANDAIS]

Verdrag

tussen

de Bondsrepubliek Duitsland

en

het Koninkrijk der Nederlanden

inzake

de grensoverschrijdende politieële samenwerking

en de samenwerking in strafrechtelijke aangelegenheden

De Bondsrepubliek Duitsland
en
het Koninkrijk der Nederlanden
- hierna te noemen: “de Verdragsluitende Staten” -

in het streven de internationale criminaliteit alsmede grensoverschrijdende gevaren door samenwerking als partners effectiever het hoofd te bieden,

in het streven de samenwerking tussen de Verdragsluitende Staten te bevorderen en vastbesloten de mogelijkheden van een grensoverschrijdend optreden ter handhaving van de openbare orde en veiligheid en de mogelijkheden tot strafrechtelijke samenwerking te verruimen,

overwegende dat het wenselijk is de uitwisseling van informatie tussen de Verdragsluitende Staten te intensiveren alsmede de samenwerking bij de inzet van middelen ter handhaving van de openbare orde en veiligheid alsmede in het kader van de voorkoming en opsporing van strafbare feiten te versterken,

ter aanvulling op:

- de op 19 juni 1990 te Schengen tot stand gekomen Overeenkomst ter uitvoering van het op 14 juni 1985 te Schengen gesloten Akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen (hierna te noemen: SUO) alsmede ter aanvulling op de hierop gebaseerde, in de Europese Unie ingevoerde verworvenheden van Schengen;
- het op 20 april 1959 te Straatsburg tot stand gekomen Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken;
- de op 30 augustus 1979 te Witten tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de aanvulling en het vergemakkelijken van de toepassing van het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken van 20 april 1959;

- het op 17 maart 1978 te Straatsburg tot stand gekomen Aanvullende Protocol bij het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken;
- het op 8 november 2001 te Straatsburg tot stand gekomen Tweede Aanvullende Protocol bij het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken;
- de op 29 mei 2000 te Brussel tot stand gekomen Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie (EU-Rechtshulpverdrag);
- het op 16 oktober 2001 te Luxemburg tot stand gekomen Protocol, vastgesteld door de Raad overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, bij de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie;
- de op 18 december 1997 te Brussel tot stand gekomen Overeenkomst opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie inzake wederzijdse bijstand en samenwerking tussen de douane-administraties (Napels II-overeenkomst);
- het op 28 januari 1981 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens;
- de Aanbeveling R (87) 15 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa van 17 september 1987 aan de lidstaten aangaande het gebruik van persoonsgegevens op politieel gebied;
- de op 7 juni 1988 te Bonn tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen;

Zijn het volgende overeengekomen:

Titel I

Verhouding tot andere regelingen, doel van het Verdrag, autoriteiten

Artikel 1

Verhouding tot andere verdragen en nationale regelingen

(1) Tenzij in dit Verdrag uitdrukkelijk anders is bepaald, geschiedt de samenwerking binnen de grenzen van het onderscheidenlijke nationale recht van de Verdragsluitende Staten alsmede van de internationale verplichtingen van de Verdragsluitende Staten. Hierbij zijn de optredende ambtenaren gebonden aan het recht van de onderscheidenlijke Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan zij optreden.

(2) Dit Verdrag laat onverlet de binnenlandse informatieverplichtingen jegens de desbetreffende nationale centrale politie-instantie alsmede de procedure betreffende de internationale samenwerking op het gebied van de criminaliteitsbestrijding door nationale centrale politie-instanties, in het bijzonder in het kader van de Internationale Criminele Politieorganisatie (ICPO/Interpol).

Artikel 2

Doel van het Verdrag

De Verdragsluitende Staten bevorderen de samenwerking op het gebied van de handhaving van de openbare orde en veiligheid alsmede op het gebied van de voorkoming en opsporing van strafbare feiten met inbegrip van de tenuitvoerlegging van strafvonnissen.

Artikel 3

Autoriteiten, grensstreken

(1) Autoriteiten in de zin van dit Verdrag zijn:

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- de federale politieautoriteiten en de politieautoriteiten van de deelstaten (politieautoriteiten); en
- het Openbaar Ministerie (*Staatsanwaltschaften*) en de gerechten (gerechtelijke autoriteiten);

voor het Koninkrijk der Nederlanden:

- de met de uitoefening van verschillende politietaken belaste autoriteiten;
- het Openbaar Ministerie; en
- de met de uitvoering van het Verdrag belaste ministeries.

De autoriteiten voor het Koninkrijk der Nederlanden zijn gespecificeerd in bijlage I.

(2) In dit Verdrag worden onder grensstreek verstaan:

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- in de deelstaat Nedersaksen het district van de politiedirectie Osnabrück; en
- in de deelstaat Noordrijn-Westfalen de gemeentedistricten (*Kreise*) en stadsgemeenten (*kreisfreie Städte*) in de bestuursdistricten Düsseldorf, Keulen en Münster;

voor het Koninkrijk der Nederlanden:

- de politieregio's Groningen, Drenthe, Twente, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland Midden, Gelderland Zuid, Limburg Noord en Limburg Zuid; en
- de gebieden waarvoor de eenheden Waddenzee en Noordzee van het Korps landelijke politiediensten bevoegd zijn.

Als grensstreek wordt daarnaast aangemerkt een trein op het traject van de grens tot aan de eerstvolgende halteplaats op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat die volgens de dienstregeling als eerste wordt aangedaan. Een en ander is van overeenkomstige toepassing op passagiersschepen tot aan de eerstvolgende aanlegplaats in de andere Verdragsluitende Staat.

(3) De autoriteiten van de Verdragsluitende Staten informeren elkaar schriftelijk over de bevoegde autoriteiten op het terrein van de grensoverschrijdende samenwerking en over eventuele wijzigingen van benamingen van deze autoriteiten. De Verdragsluitende Staten kunnen een wijziging van bijlage 1 en de grensstreek afzonderlijk overeenkomen.

(4) Het op 8 april 1960 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Verdrag tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden tot regeling van de samenwerking in de Eemsmonding (Eems-Dollardverdrag) blijft onverlet.

Titel II

Algemene vormen van samenwerking

Artikel 4

Algemene maatregelen tot samenwerking

De autoriteiten van de Verdragsluitende Staten nemen in het kader van hun onderscheidenlijke bevoegdheden alle maatregelen die noodzakelijk zijn ter intensivering van hun samenwerking. Zij dragen in het bijzonder zorg voor:

1. een intensivering van de uitwisseling van informatie en een verbetering van de communicatiestructuren door
 - a) elkaar over feiten, dadergelateerde verbanden en typisch dadergedrag te informeren zonder verstrekking van persoonsgegevens;

- b) elkaar ten behoeve van de handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming van strafbare feiten rechtstreeks op de hoogte te stellen van voor de autoriteiten relevante ophanden zijnde gebeurtenissen en acties, met dien verstande dat de informatie geen persoonsgegevens bevat en zo spoedig mogelijk wordt verstrekt opdat tijdig de vereiste maatregelen kunnen worden getroffen,
 - c) elkaar over en weer ten behoeve van de planning van operaties in het dagelijks werk en bij bijzondere gebeurtenissen belangrijke informatie te verstrekken, waarvan uitgezonderd persoonsgegevens, en elkaar uit voorzorg tevens informatie over gebeurtenissen te verstrekken die kunnen overslaan naar het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat,
 - d) gemeenschappelijke registers met gegevens over bevoegdheden en bereikbaarheid aan te leggen en deze voortdurend te actualiseren,
 - e) informatie over uitrusting en communicatiemiddelen uit te wisselen,
 - f) informatie over beslissingen tot aanschaf van uitrusting uit te wisselen met het doel een betere uitwisselbaarheid te waarborgen,
 - g) mede door het uitwisselen van apparatuur, radioverbindingen in stand te houden, in het bijzonder de radioverbindingen langs de grens, totdat de overgang naar geharmoniseerde uitrusting en frequenties in Europa is voltooid; en gemeenschappelijk voorstellen voor de realisatie hiervan, tegen zo gering mogelijke kosten uit te werken;
2. een intensivering van de samenwerking in het kader van onderzoek ten behoeve van de voorkoming en opsporing van strafbare feiten en ter handhaving van de openbare orde en veiligheid
- a) de ambtenaren in de aangrenzende grensstreek zo mogelijk volgens een gezamenlijk gecoördineerd plan in te zetten,

- b) indien nodig gemeenschappelijke centrales en commandoposten in te richten,
- c) indien nodig met inachtneming van artikel 19 gemeenschappelijke operationele teams te vormen,
- d) indien nodig gemeenschappelijke teams in te stellen met inachtneming van artikel 13 van het EU-Rechtshulpverdrag en het Kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 13 juni 2002 inzake gemeenschappelijke onderzoeksteams,
- e) indien nodig gemeenschappelijke programma's ter voorkoming en bestrijding van strafbare feiten op te zetten en uit te voeren,
- f) regelmatig en indien nodig overleg te voeren teneinde de kwaliteit van de samenwerking te toetsen, nieuwe strategieën te bespreken, geplande operaties, opsporingsmaatregelen en patrouilles op elkaar af te stemmen, statistische gegevens uit te wisselen en werkprogramma's te coördineren,
- g) elkaar over en weer na overleg tussen de bevoegde instanties in staat te stellen aan stages deel te nemen,
- h) vertegenwoordigers van de andere Verdragsluitende Staat als waarnemers uit te nodigen voor deelname aan bijzondere operaties.

Artikel 5

Samenwerking op het gebied van opleiding en bijscholing

Ter versterking van de samenwerking op het gebied van opleiding en bijscholing stellen de bevoegde instanties van de Verdragsluitende Staten leerplannen ten behoeve van opleiding en bijscholing aan elkaar ter beschikking, bieden zij aan ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat de mogelijkheid tot deelname aan opleidings- en bijscholingsmaatregelen en ontwikkelen zij gemeenschappelijke opleidings- en bijscholingsprogramma's. Hierbij wordt gewaarborgd dat ook specifiek voor de

grensstreek geldende problemen uitgebreid aan de orde komen. De bevoegde instanties kunnen gemeenschappelijke opleidings- en bijscholingsmaatregelen met inbegrip van seminars en oefeningen organiseren. Het wederzijds informeren over de in dit opzicht relevante rechtsregels krijgt hierbij bijzondere aandacht.

Artikel 6

Gezag over ambtenaren belast met de uitvoering van politietaken

- (1) Bij een dringende noodzaak tot handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming en opsporing van strafbare feiten, kunnen ambtenaren belast met de uitvoering van politietaken van de ene Verdragsluitende Staat bij wijze van uitzondering onder het gezag van de bevoegde autoriteiten van de andere Verdragsluitende Staat worden geplaatst met het oog op de uitvoering van politietaken met inbegrip van de uitoefening van soevereine bevoegdheden.
- (2) Voorwaarde voor de plaatsing onder gezag is dat hierover overeenstemming tussen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten wordt bereikt.
- (3) Van een dringende noodzaak tot handhaving van de openbare orde en veiligheid of voorkoming van strafbare feiten als bedoeld in het eerste lid is doorgaans sprake indien het slagen van een noodzakelijke politieke maatregel zonder inzet van ambtenaren als bedoeld in het eerste lid zou uitblijven of ernstig in gevaar zou komen; bij de opsporing van strafbare feiten is zulks het geval indien het onderzoek zonder de inzet van ambtenaren als bedoeld in het eerste lid geen kans van slagen zou hebben of wezenlijk zou worden bemoeilijkt.
- (4) De overeenkomstig het eerste lid onder gezag geplaatste ambtenaren mogen slechts onder bevel van ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat en doorgaans slechts in hun aanwezigheid optreden. Hierbij zijn zij aan het recht van de andere Verdragsluitende Staat gebonden. Het optreden van de onder gezag geplaatste ambtenaren valt onder de verantwoordelijkheid van de Verdragsluitende Staat onder het gezag waarvan zij zijn geplaatst.

Artikel 7

Samenwerking op verzoek

(1) De autoriteiten van de Verdragsluitende Staten verlenen elkaar met inachtneming van het nationale recht en hun onderscheidenlijke bevoegdheden op verzoek bijstand.

(2) De autoriteiten verlenen elkaar met inachtneming van artikel 39, eerste lid, eerste volzin, van de SUO bijstand, in het bijzonder door:

1. vaststelling van eigenaren en bezitters alsmede opsporing van bestuurders en gezagvoerders van voer-, vaar- en luchtvaartuigen,
2. verstrekking van informatie over rijbewijzen, vaarbewijzen en vergelijkbare vergunningen,
3. vaststelling van de woon- en verblijfplaats van personen,
4. vaststelling van verblijfstitels,
5. vaststelling van telefoonabonneehouders en van abonneehouders van overige telecommunicatievoorzieningen,
6. vaststelling van de identiteit van personen,
7. onderzoek in te stellen naar de herkomst van zaken zoals wapens, motorvoertuigen en schepen (onderzoek naar de verkoopkanalen),
8. verstrekking van politiegegevens uit gegevensbestanden en politiedossiers alsmede verstrekking van informatie uit publiek toegankelijke registers van de overheid,
9. meldingen inzake wapens en explosieven alsmede meldingen inzake valsmunterij en fraude met waardepapieren,

10. verstrekking van informatie over de praktische uitvoering van grensoverschrijdende observatiemaatregelen, grensoverschrijdende achtervolgingen en gecontroleerde afleveringen,
 11. vaststelling van de bereidheid van een persoon tot het afleggen van een verklaring,
 12. ondervragingen en verhoren door de politie,
 13. technisch sporenonderzoek, en
 14. coördinatie en tenuitvoerlegging van eerste opsporingsmaatregelen.
- (3) Indien de aangezochte autoriteit niet bevoegd is het verzoek af te handelen, stuurt deze het verzoek door aan de bevoegde autoriteit. Een en ander geldt tevens indien de bevoegde autoriteit een justitiële autoriteit is. De aangezochte autoriteit informeert de verzoekende autoriteit over de doorzending en over de voor de afhandeling van het verzoek bevoegde autoriteit. De bevoegde autoriteit handelt het verzoek af en stuurt de uitkomst terug naar de verzoekende autoriteit.
- (4) Verzoeken van de politieautoriteiten als bedoeld in het eerste en tweede lid worden via de nationale centrale politie-instanties van de Verdragsluitende Staten verzonden en afgehandeld. De eerste volzin laat onverlet dat verzoeken die niet vallen onder het bepaalde in artikel 39, derde lid, tweede volzin, van de SUO geregelde gevallen direct tussen de bevoegde politieautoriteiten worden verzonden en afgehandeld, voor zover:
1. het grensoverschrijdende dienstverkeer op strafbare feiten betrekking heeft waarbij het zwaartepunt van het feit en van de opsporing ervan in de grensstreken ligt als bedoeld in artikel 3, tweede lid, of
 2. directe samenwerking op basis van daad- of dadergerelateerde verbanden in het kader van een duidelijk afgebakende zaak doelmatig is en de toestemming hiervoor door de onderscheidenlijke nationale centrale politie-instantie is verleend.

Artikel 39, derde lid, derde volzin, van de SUO is niet van toepassing. De nationale centrale politie-instantie dient geïnformeerd te worden voor zover het nationale recht dit vereist.

Titel III

Bijzondere vormen van samenwerking in strafrechtelijke aangelegenheden

Artikel 8

Verzoeken om veiligstelling van bewijsmateriaal in spoedeisende gevallen

(1) In spoedeisende gevallen kunnen met inachtneming van het nationale recht verzoeken tot het veiligstellen van sporen en van bewijsmateriaal, inclusief het verrichten van onderzoek aan en in het lichaam, evenals tot doorzoeking en inbeslagneming worden ingediend door het Openbaar Ministerie en door de uitvoerende ambtenaren die in dergelijke gevallen naar nationaal recht bevoegd zijn tot het geven van onderzoeksbevelen. De verzoeken dienen rechtstreeks te worden gericht aan de bevoegde justitiële autoriteiten of politieautoriteiten. Voorzover verzoeken in dit kader mondeling zijn gedaan, worden deze zo spoedig mogelijk schriftelijk bevestigd.

(2) De afhandeling van het verzoek inclusief de toetsing of de voorwaarden voor spoedeisende gevallen zijn vervuld, geschiedt volgens het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat.

(3) Wanneer het verzoek, bedoeld in het eerste lid, niet is ingediend door een justitiële autoriteit, wordt de bevoegde justitiële autoriteit van de verzoekende Verdragsluitende Staat onverwijld van de indiening op de hoogte gesteld evenals van de bijzondere omstandigheden die tot de conclusie leiden dat het hierbij gaat om een spoedeisend geval.

(4) Voorzover het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat voor het gelasten of het handhaven van de maatregel op het grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat een gerechtelijk bevel vereist, wordt dit bevel of een dergelijke verklaring van de bevoegde gerechtelijke instantie overeenkomstig het recht van de verzoekende

Verdragsluitende Staat zo spoedig mogelijk daarna ingediend. De Verdragsluitende Staten informeren elkaar over de relevante voorschriften in hun nationale wet- en regelgeving.

(5) Voor de toezending van de resultaten van de uitgevoerde maatregelen aan de verzoekende Verdragsluitende Staat is een verzoek om rechtshulp vereist dat afkomstig is van de bevoegde justitiële autoriteit. Wanneer de toezending van de resultaten van de uitgevoerde maatregelen met spoed dient te geschieden, kan de aangezochte autoriteit de resultaten rechtstreeks aan de verzoekende autoriteit toezenden, voorzover zulks volgens het nationale recht toelaatbaar is. Indien de aangezochte autoriteit geen justitiële autoriteit is, is voor de overdracht van de resultaten de voorafgaande toestemming van de naar nationaal recht bevoegde justitiële autoriteiten vereist.

Artikel 9

Verzoeken om onderzoek aan en in het lichaam

(1) In overeenstemming met hun nationale recht verlenen de Verdragsluitende Staten elkaar op verzoek wederzijdse rechtshulp door het verrichten van onderzoek aan en in het lichaam van de verdachte.

(2) Verzoeken bedoeld in het eerste lid worden slechts ingewilligd indien

1. het onderzoek noodzakelijk is voor de vastelling van relevante feiten in de zaak en proportioneel is ten opzichte van de ernst van het feit;
2. er een onderzoeksbevel van een overeenkomstig het nationale recht bevoegde autoriteit van de verzoekende Verdragsluitende Staat wordt overgelegd of uit een verklaring van een dergelijke autoriteit blijkt dat de voorwaarden voor het onderzoek aan en in het lichaam zouden zijn vervuld indien de verdachte zich op het grondgebied van de verzoekende Verdragsluitende Staat zou bevinden; en

3. de verzoekende Verdragsluitende Staat in het verzoek aangeeft of het verkregen materiaal in de verzoekende Verdragsluitende Staat aan moleculair-genetisch onderzoek onderworpen zal moeten worden.

Artikel 10

Doorzending en vergelijking van DNA-profielen evenals van ander voor de identificatie geschikt materiaal

(1) In het kader van een opsporingsonderzoek of strafrechtelijke procedure verlenen de bevoegde instanties van de Verdragsluitende Staten elkaar in overeenstemming met hun onderscheidenlijke nationale recht wederzijdse rechtshulp door DNA-profielen te vergelijken. De resultaten van de vergelijking worden zo spoedig mogelijk medegedeeld aan de bevoegde instanties van de verzoekende Verdragsluitende Staat. De mededeling geschiedt op een tussen de beide Verdragsluitende Staten nog vast te leggen wijze, die voldoet aan internationale normen. Wanneer verdergaande typering van het biologisch materiaal noodzakelijk geacht wordt om de biostatistische bewijskracht te verhogen, zal de aangezochte Verdragsluitende Staat – voorzover mogelijk en proportioneel – bewerkstelligen dat deze verdergaande typering van het biologisch materiaal wordt uitgevoerd. De hiermee gemoeide kosten worden aan de aangezochte Verdragsluitende Staat vergoed.

(2) Als van een bepaalde persoon die zich in de aangezochte Verdragsluitende Staat bevindt geen DNA-profiel beschikbaar is, verleent de aangezochte Verdragsluitende Staat rechtshulp door het afnemen van en het verrichten van moleculair-genetisch onderzoek aan celmateriaal van deze persoon evenals door toezending van het verkregen DNA-profiel, wanneer

1. de verzoekende Verdragsluitende Staat meedeelt voor welk doel dit vereist is,
2. de verzoekende Verdragsluitende Staat een volgens haar eigen recht vereist onderzoeksbevel of een verklaring van de bevoegde instantie overlegt waaruit blijkt dat de voorwaarden voor het afnemen van en het verrichten van moleculair-genetisch onderzoek aan celmateriaal zouden zijn vervuld indien de

desbetreffende persoon zich op het grondgebied van de verzoekende Verdragsluitende Staat zou bevinden, en

3. de voorwaarden voor het afnemen van en het verrichten van moleculair-genetisch onderzoek aan celmateriaal volgens het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat vervuld zijn.

De hiermee gemoeide kosten worden aan de aangezochte Verdragsluitende Staat vergoed.

(3) Verzoeken kunnen ook door de bevoegde politieautoriteiten van beide Verdragsluitende Staten worden doorgezonden en langs dezelfde weg worden beantwoord.

Artikel 11

Grensoverschrijdende observatie

Voor grensoverschrijdende observaties geldt artikel 40 van de SUO met de volgende aanvullingen:

(1) In het kader van een opsporingsonderzoek kunnen de bevoegde ambtenaren ook een persoon observeren ten aanzien van wie gereede vermoedens bestaan dat deze kan leiden tot de identificatie of het vinden van de persoon die ervan wordt verdacht betrokken te zijn bij een strafbaar feit dat aanleiding kan geven tot uitlevering. De eerste volzin is ook van toepassing in de gevallen waarin vanwege het bijzonder spoedeisende karakter van de aangelegenheid de voorafgaande toestemming van de andere Verdragsluitende Staat niet verkregen kan worden. Onverminderd de regeling in het negende lid, verloopt de verdere procedure volgens artikel 40, tweede lid, van de SUO.

(2) Grensoverschrijdende observatie is ook toegestaan voor de tenuitvoerlegging van een onherroepelijk opgelegde vrijheidsstraf, indien verwacht wordt dat de vrijheidsstraf die nog ten uitvoer moet worden gelegd of het totaal van de nog ten uitvoer te leggen vrijheidsstraf ten minste vier maanden bedraagt.

- (3) In de Bondsrepubliek Duitsland worden de verzoeken gericht en direct gezonden aan het Openbaar Ministerie bij het Landgericht, in het rechtsgebied waarvan de grens vermoedelijk zal worden overschreden. Indien bekend is dat bij een ander dan het in de eerste volzin genoemde Openbaar Ministerie in dezelfde zaak reeds een procedure aanhangig is, dient het verzoek te worden gericht aan dat Openbaar Ministerie. Wanneer een Openbaar Ministerie bij een tot het geven van toestemming bevoegde centrale autoriteit voor een aan het Koninkrijk der Nederlanden grenzend deelstaat of anderszins een afwijkende competentie in het bijzonder aangewezen is, moet het in dat geval bevoegde Openbaar Ministerie om toestemming worden verzocht.
- (4) In het Koninkrijk der Nederlanden dienen verzoeken te worden gericht aan de in bijlage I genoemde bevoegde autoriteiten.
- (5) Doorzending kan ook via de nationale centrale politie-instanties of de optredende politieautoriteiten geschieden.
- (6) Een afschrift van het verzoek dient behalve aan de nationale centrale politie-instanties tegelijkertijd te worden toegezonden aan

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- De Landesjustizverwaltung Niedersachsen en Landesjustiz-verwaltung Nordrhein-Westfalen voor zover deze niet algemeen of in afzonderlijke gevallen afzien van de toezending van een afschrift,
- het Landeskriminalamt Niedersachsen te Hannover en het Landeskriminalamt Nordrhein-Westfalen te Düsseldorf,
- het Zollkriminalamt te Keulen,

telkens voorzover het onder de territoriale bevoegdheid van de voornoemde autoriteiten valt en in het geval van het Zollkriminalamt voorzover dit ook onder diens zaaksinhoudelijke competentie valt,

voor het Koninkrijk der Nederlanden:

- de in bijlage I genoemde autoriteiten.

(7) Grensoverschrijding dient in geval van een observatie overeenkomstig artikel 40, tweede lid, eerste volzin van de SUO allereerst onverwijld te worden medegedeeld aan

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- het Landeskriminalamt Niedersachsen te Hannover en het Landeskriminalamt Nordrhein-Westfalen te Düsseldorf;
- het Grenzschutzpräsidium Nord en Grenzschutzpräsidium West; alsmede
- de Bundesgrenzschutzämter te Hamburg, Kleef en Keulen;

telkens voorzover het binnen de territoriale bevoegdheid van de voornoemde autoriteiten valt,

voor het Koninkrijk der Nederlanden:

- de in bijlage I genoemde autoriteiten.

De kennisgeving overeenkomstig artikel 40, tweede lid, eerste volzin, onderdeel a, juncto vijfde lid, van de SUO geschiedt onverwijld door de in de eerste volzin genoemde autoriteiten. Een verzoek achteraf conform artikel 40, tweede lid, eerste volzin, onderdeel b, van de SUO wordt overeenkomstig het vierde tot en met zesde lid gedaan.

(8) De toestemming voor de grensoverschrijdende observatie geldt voor het gehele grondgebied van de Verdragsluitende Staat die de toestemming geeft.

(9) Een grensoverschrijdende observatie overeenkomstig artikel 40, tweede lid, van de SUO in het kader van een opsporingsonderzoek is ook toegestaan bij de verdenking van een strafbaar feit dat niet in artikel 40, zevende lid, van de SUO wordt genoemd voorzover het gaat om een strafbaar feit waarvoor volgens het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat uitlevering mogelijk is.

(10) Wijzigingen van de bevoegdheden overeenkomstig het vierde tot en met het achtste lid worden medegedeeld aan de andere Verdragsluitende Staten.

(11) Vereiste technische middelen mogen door de ambtenaren van de ene Verdragsluitende Staat ook op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat worden ingezet, voorzover dit volgens de nationale regelgeving van de andere Verdragsluitende Staat is toegestaan en de bevoegde autoriteit van de Verdragsluitende Staat op wiens grondgebied de technische middelen moeten worden ingezet voor dat geval toestemming voor het gebruik heeft verleend. De Verdragsluitende Staten informeren elkaar over de in het desbetreffende geval meegevoerde technische middelen.

(12) Het binnentreden van woningen en het betreden van niet voor het publiek toegankelijke terreinen is niet toegestaan. Publiek toegankelijke werk-, bedrijfs- en kantoorruimtes mogen tijdens de werk-, bedrijfs- en kantoortijden worden betreden.

Artikel 12

Achtervolging

(1) Voor grensoverschrijdende achtervolging geldt artikel 41 van de SUO met de volgende aanvullingen

1. Afgezien van de in artikel 41, eerste lid, van de SUO genoemde doeleinden is grensoverschrijdende achtervolging in het kader van de nationale wet- en regelgeving van de Verdragsluitende Staten ook bij de achtervolging van personen toegestaan die binnen een afstand van ten hoogste 150 kilometer van de grens zich onttrekken aan een controle in het kader van de opsporing van

personen die verdacht worden van een uitleveringsdelict of die zijn veroordeeld tot een vrijheidsstraf op grond waarvan uitlevering toelaatbaar lijkt.

2. De achtervolging kan ook plaatsvinden over de grenzen in het water en het luchtruim.
 3. De achtervolgende ambtenaren oefenen het achtervolgingsrecht voor de in het eerste lid, onder 1, en in artikel 41, eerste lid, van de SUO genoemde doeleinden uit op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat zonder geografische beperkingen of beperkingen in tijd voor alle strafbare feiten op grond waarvan uitlevering kan plaatsvinden, met inbegrip van de bevoegdheid personen aan te houden overeenkomstig artikel 41, tweede lid, onderdeel b, van de SUO.
 4. Het binnentreden van woningen en het betreden van niet voor het publiek toegankelijke terreinen is niet toegestaan. Publiek toegankelijke werk-, bedrijfs- en kantoorruimtes mogen tijdens werk-, bedrijfs- en kantoortijden worden betreden.
- (2) In geval van een grensoverschrijdende achtervolging dient melding plaats te vinden aan

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- in de deelstaat Nedersaksen het regionale verbindingsorgaan te Lingen, het Grenzschutzpräsidium Nord en Grenzschutzpräsidium West en de Bundesgrenzschutzämter te Hamburg, Kleef en Keulen,
- in Noordrijn-Westfalen de politieautoriteiten in wiens district de grensoverschrijding plaatsvindt of vermoedelijk zal plaatsvinden, het Grenzschutzpräsidium Nord en Grenzschutzpräsidium West en de Bundesgrenzschutzämter te Hamburg, Kleef en Keulen, alsmede

voor de douaneorganisatie de Lage- und Informationsdienst Kleve en de centrale meldkamer in Emden,

telkens voor zover het onder de territoriale bevoegdheid van de voornoemde autoriteiten valt en in het geval van de voornoemde douaneautoriteiten voor zover dit ook onder hun zaaksinhoudelijke competentie valt;

voor het Koninkrijk der Nederlanden

- de in bijlage I genoemde autoriteiten.

Wijzigingen van deze bevoegdheden worden schriftelijk medegedeeld aan de andere Verdragsluitende Staat.

Artikel 13

Gecontroleerde levering

(1) Op verzoek kan de aangezochte Verdragsluitende Staat toestemming verlenen voor de gecontroleerde invoer naar haar grondgebied, de gecontroleerde doorvoer of de gecontroleerde uitvoer in het bijzonder bij illegale handel in verdovende middelen, wapens, springstoffen, vals geld, gestolen goederen en geheelde goederen evenals bij het witwassen van geld wanneer de verzoekende Verdragsluitende Staat verklaart dat de opsporing van de verdachten achter de schermen en andere betrokkenen bij het strafbare feit of aan het licht brengen van distributiekkanalen zonder deze maatregel geen kans van slagen zou hebben of aanzienlijk bemoeilijkt zou worden. De Verdragsluitende Staten zeggen elkaar toe de levering na het beëindigen van de gecontroleerde aflevering in beslag te nemen, tegen de koeriers, achter de schermen en de afnemers onderzoek in te stellen en te streven naar de veroordeling van de daders en tenuitvoerlegging van de opgelegde straf.

(2) De toestemming heeft betrekking op het gehele grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat. De uitvoering van de gecontroleerde aflevering verloopt volgens de bepalingen van dit Verdrag en – voorzover in dit Verdrag geen regeling is opgenomen – volgens het nationale recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat.

(3) De gecontroleerde aflevering kan volgens afspraak tussen de Verdragsluitende Staten worden onderschept en zodanig voor verder vervoer worden vrijgegeven dat deze aflevering intact blijft, of verwijderd wordt of geheel of gedeeltelijk vervangen wordt. Indien de goederen een bijzonder risico met zich mee brengen voor de personen die betrokken zijn bij deze aflevering of algemeen gevaar voor personen of goederen opleveren, kan de aangezochte Verdragsluitende Staat onder nadere voorwaarden instemmen met het verzoek of het verzoek afwijzen.

(4) De aangezochte Verdragsluitende Staat neemt de controle over de levering over bij het overgaan van de grens of op een vooraf afgesproken punt van overdracht, teneinde een onderbreking van de controle te voorkomen. De aangezochte Verdragsluitende Staat waarborgt gedurende het verdere verloop het permanente toezicht op de aflevering, en wel zodanig dat hij ten alle tijde de mogelijkheid heeft de verdachten aan te houden of de goederen in beslag te nemen. Ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat kunnen na een daartoe strekkende afspraak met de aangezochte Verdragsluitende Staat de gecontroleerde aflevering na de overdracht van de verantwoordelijkheid samen met de ambtenaren van de aangezochte Verdragsluitende Staat die de aflevering overnemen verder begeleiden.

(5) In afwijking van het vierde lid, derde volzin, kunnen de verantwoordelijke autoriteiten van de Verdragsluitende Staten per geval afspreken dat ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat samen met de aangezochte Verdragsluitende Staat de maatregel onder het gezag van een aanwezige ambtenaar van de aangezochte Verdragsluitende Staat op haar grondgebied zullen uitvoeren, voorzover op het tijdstip van de indiening van het verzoek overeenkomstig het eerste lid op grond van bepaalde feiten aanleiding bestaat om aan te nemen dat de gecontroleerde aflevering uiterlijk 48 uur na de overbrenging naar het grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat daar vandaan naar het grondgebied van de verzoekende Verdragsluitende Staat zal worden gebracht, of voor zover de aangezochte Verdragsluitende Staat verklaart dat hij deze maatregel om zwaarwegende redenen niet kan uitvoeren. De in de eerste volzin genoemde feiten en redenen dienen in het verzoek bedoeld in het eerste lid te worden vermeld. De ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat zijn in ieder geval gebonden aan de bepalingen van dit artikel en het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat; zij dienen de aanwijzingen van de ambtenaren van de aangezochte Verdragsluitende Staat on

te volgen. Voor de afspraken bedoeld in de eerste volzin is de medewerking van de bevoegde officier van justitie nodig, voor zover dat naar nationaal recht vereist is.

(6) Op verzoeken om gecontroleerde afleveringen die in een derde staat beginnen of worden voortgezet, wordt alleen toestemming verleend als het vervullen van de op grond van het eerste en tweede lid gestelde voorwaarden ook door de derde staat gegarandeerd wordt.

(7) Artikel 11, het achtste, het elfde en het twaalfde lid, van dit Verdrag en artikel 40, derde lid, onderdelen a tot c, g, en h, van de SUO zijn overeenkomstig van toepassing.

(8) Verzoeken om gecontroleerde invoer en doorvoer dienen te worden gericht aan de in artikel 11, derde en vierde lid, genoemde autoriteiten. Verzoeken om gecontroleerde uitvoer dienen te worden gericht aan

- voor de Bondsrepubliek Duitsland aan het Openbaar Ministerie in wiens rechtsgebied het vervoer begint,
- voor het Koninkrijk der Nederlanden de in bijlage I genoemde autoriteiten.

Artikel 14

Infiltratie ten behoeve van strafrechtelijke opsporing

(1) Op verzoek kan de aangezochte Verdragsluitende Staat toestemming verlenen voor de uitvoering van infiltratie op haar grondgebied door ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat die volgens de wet- en regelgeving van de verzoekende Verdragsluitende Staat de status van infiltrant hebben, wanneer de verzoekende Verdragsluitende Staat aannemelijk maakt dat zonder deze maatregel de opheldering van de zaak geen kans van slagen zou hebben of aanzienlijk bemoeilijkt zou worden. De inwilliging van een verzoek waarmee toestemming wordt verleend voor infiltratie, geldt voor het gehele grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat.

(2) De andere voorwaarden voor infiltratie, in het bijzonder de voorwaarden die van toepassing zijn voor het inzetten van infiltranten, worden bepaald door het recht van de aangezochte Verdragsluitende Staat. De aangezochte Verdragsluitende Staat kan bovendien richtlijnen vaststellen voor het gebruik van de door middel van een infiltratie verworven inzichten. De Verdragsluitende Staten informeren elkaar over de voorwaarden die gelden voor de uitvoering van infiltratie volgens hun nationale wet- en regelgeving.

(3) Infiltratie op het grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat is beperkt tot afzonderlijke, qua tijd beperkte politieoptredens die in het verzoek overeenkomstig het eerste lid moeten worden aangegeven. Indien op het tijdstip van de indiening van het verzoek reeds aannemelijk is dat de infiltratie zich over een bepaalde periode zal uitstrekken, kan de infiltratie in eerste instantie voor de duur van ten hoogste drie maanden worden toegestaan. Verlenging van de toestemming die gepaard kan gaan met wijziging van de oorspronkelijk gegeven toestemming, is toegestaan. De vermoedelijke duur van de infiltratie dient eveneens te worden aangegeven in het verzoek overeenkomstig het eerste lid. De autoriteiten van de verzoekende Verdragsluitende Staat maken tijdens de voorbereiding van het politieoptreden afspraken met de bevoegde autoriteiten van de aangezochte Verdragsluitende Staat.

(4) De leiding van het politieoptreden berust bij een ambtenaar van de aangezochte Verdragsluitende Staat; het optreden van de ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat valt onder de verantwoordelijkheid van de aangezochte Verdragsluitende Staat. De aangezochte Verdragsluitende Staat kan te allen tijde beëindiging van de infiltratie eisen.

(5) De aangezochte Verdragsluitende Staat neemt de vereiste maatregelen om de verzoekende Verdragsluitende Staat bij de uitvoering personeel, logistiek en technisch te ondersteunen en om de ambtenaren van de verzoekende Verdragsluitende Staat te beschermen tijdens hun optreden op het grondgebied van de aangezochte Verdragsluitende Staat.

(6) De bevoegde autoriteiten maken nadere afspraken met betrekking tot de noodzakelijke toestemming in dringende gevallen. Dringende gevallen in de zin van de eerste volzin doen zich voor, indien te vrezen valt dat zonder grensoverschrijdende

infiltratie de identiteit van de ingezette ambtenaren bekend zou worden en het onderzoek gevaar zou lopen.

(7) Artikel 8, eerste en vierde lid, vinden overeenkomstige toepassing.

(8) Technische middelen die voor de beveiliging van het optreden vereist zijn, mogen worden meegevoerd, tenzij de Verdragsluitende Staat op wiens grondgebied de infiltratie wordt uitgevoerd, uitdrukkelijk bezwaar maakt. In het verzoek moeten als regel de technische middelen worden vermeld. Voor het overige geldt artikel 11, elfde lid, overeenkomstig.

(9) Het verzoek dient te worden gericht aan de nationale centrale politie-instantie of, met gelijktijdige informering van de nationale centrale politie-instantie, aan het Openbaar Ministerie van de aangezochte Verdragsluitende Staat dat voor het bevel tot of de toestemming voor infiltratie verantwoordelijk zou zijn indien de infiltratie door de autoriteiten van de aangezochte Verdragsluitende Staat zou worden uitgevoerd. In de gevallen waarin de infiltratie in de Bondsrepubliek Duitsland zich naar verwachting zal beperken tot de grensstreek bedoeld in artikel 3, tweede lid, dient het verzoek bovendien in afschrift te worden gericht aan het in het gegeven geval bevoegde Landeskriminalamt van de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen onder gelijktijdig informeren van de nationale centrale politie-instantie.

(10) De bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staat op wiens grondgebied het optreden heeft plaatsgevonden, worden onverwijld schriftelijk geïnformeerd over de uitvoering en de resultaten van de infiltratie.

(11) De Verdragsluitende Staten kunnen elkaar infiltranten ter beschikking stellen die in opdracht en onder het gezag van de bevoegde autoriteit van de andere Verdragsluitende Staat zullen optreden.

Artikel 15

Informatieverstrekking bij strafrechtelijke opsporing zonder verzoek

De autoriteiten van de Verdragsluitende Staten kunnen elkaar in uitzonderlijke gevallen met inachtneming van het nationale recht zonder verzoek informatie met inbegrip van persoonsgegevens doen toekomen indien er aanwijzingen zijn dat de ontvanger deze informatie voor de opsporing van strafbare feiten nodig heeft. De ontvanger is verplicht het belang van de medegedeelde gegevens te toetsen en niet-noodzakelijke gegevens te verwijderen, te vernietigen of terug te zenden naar de instantie die deze gegevens heeft verstrekt en, indien gebleken is dat de informatie onjuist is, dit te melden aan de instantie die de informatie heeft verstrekt.

Titel IV

Overige vormen van grensoverschrijdende samenwerking

Artikel 16

Observatie ter voorkoming van een strafbaar feit dat aanleiding kan geven tot uitlevering

(1) Met inachtneming van het respectievelijk geldende nationale recht van de Verdragsluitende Staten is grensoverschrijdende observatie ter voorkoming van een strafbaar feit dat aanleiding kan geven tot uitlevering bij wijze van uitzondering toegestaan

1. met voorafgaande toestemming, wanneer de bevoegde autoriteit van de Verdragsluitende Staat op wiens grondgebied de observatie moet worden uitgevoerd, verklaart de maatregel niet zelf te kunnen uitvoeren,
2. zonder voorafgaande toestemming bij bijzondere spoedeisendheid.

De observatie is slechts toegestaan indien een verzoek niet binnen het kader van een opsporingsonderzoek kan worden ingediend en het doel van de observatie niet kan worden bereikt door het overnemen van de ambtsverrichtingen door organen van de andere Verdragsluitende Staat of door vorming van gemeenschappelijke observatieteams. De

observerende ambtenaren zijn onderworpen aan het gezag van de Verdragsluitende Staat op wiens gebied de observatie dient plaats te vinden.

(2) Op observaties bedoeld in het eerste lid zijn de volgende voorschriften van overeenkomstige toepassing:

- artikel 40, tweede lid, van de SUO met uitzondering van de beperkende verwijzing naar artikel 40, zevende lid, van de SUO,
- artikel 40, derde lid, onderdelen a tot en met c en g, van de SUO,
- artikel 40, vierde lid, van de SUO,
- artikel 11, onder 8, 11 en 12.

(3) Verzoeken bedoeld in het eerste lid en mededelingen bedoeld in het tweede lid dienen te worden gericht aan onderstaande instanties

- voor de Bondsrepubliek Duitsland aan het Landeskriminalamt van Nedersaksen of Noordrijn-Westfalen of de plaatselijke bevoegde autoriteiten overeenkomstig artikel 3, eerste lid, of aan de Bundesgrenzschutzämter te Hamburg, Kleef of Keulen,
- voor het Koninkrijk der Nederlanden aan de in bijlage I genoemde autoriteiten.

Artikel 7, derde lid, eerste, derde en vierde volzin, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 17

Achtervolging bij bijzondere politiecontroles

(1) Binnen het kader van het respectievelijk geldende nationale recht van de Verdragsluitende Staten is de grensoverschrijdende achtervolging toegestaan van personen die zich onttrekken aan een grenscontrole als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de SUO.

(2) Grensoverschrijdende achtervolging is voorts toegestaan indien een persoon zich binnen een afstand van ten hoogste 150 kilometer voor de grens onttrekt aan een controle door politie voorzover daarbij duidelijke stoptekens worden genegeerd en dientengevolge gevaar voor de openbare veiligheid veroorzaakt wordt.

(3) De achtervolgende ambtenaren dienen onverwijld en zo mogelijk nog voorafgaand aan de grensoverschrijding contact op te nemen met de bevoegde autoriteiten van de andere Verdragsluitende Staat. De grensoverschrijdende achtervolging dient te worden gestaakt indien de bevoegde autoriteit van de gaststaat dit gelast of de voortzetting van de maatregel leidt tot een concrete gevaarzetting voor de gezondheid of het leven van de achtervolgde persoon of van derden en deze gevaarzetting kennelijk disproportioneel is ten opzichte van het te verhinderen gevaar.

(4) Voor dergelijke grensoverschrijdende achtervolgingen gelden de volgende voorschriften overeenkomstig:

- artikel 41, eerste lid, van de SUO,
- artikel 41, tweede lid, onderdeel b, van de SUO,
- artikel 41, derde lid, onderdeel b, van de SUO,
- artikel 41, vijfde lid, onderdelen a en c tot en met g, van de SUO,
- artikel 12, eerste lid, onder 2,
- artikel 12, tweede lid.

Artikel 18

Infiltratie ter voorkoming van ernstige strafbare feiten die aanleiding kunnen geven tot uitlevering

(1) Voorzover het onderscheidenlijke nationale recht dat toelaat kan infiltratie ter voorkoming van ernstige strafbare feiten die aanleiding kunnen geven tot uitlevering die opzettelijk gepleegd zijn en niet uitsluitend op verzoek kunnen worden vervolgd, worden voortgezet op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat wanneer deze voor de grensoverschrijdende infiltratie toestemming heeft verleend op basis van een vooraf ingediend verzoek.

(2) Artikel 14, eerste tot en met zesde lid, achtste, tiende en elfde lid, en artikel 16, derde lid, zijn overeenkomstig van toepassing, met dien verstande dat de nationale centrale politie-instantie tegelijkertijd dient te worden geïnformeerd.

Artikel 19

Vormen van gezamenlijk optreden ter handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming van strafbare feiten

Ter intensivering van de samenwerking kunnen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten gezamenlijke patrouilles, gemeenschappelijk bemande controle-, evaluatie- en observatieteams of andere samenwerkingsvormen instellen ter handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming van strafbare feiten, waarbij ambtenaren van de zendstaat in het kader van een optreden in de gaststaat hun medewerking verlenen. Soevereine bevoegdheden mogen hierbij uitsluitend onder leiding en doorgaans in aanwezigheid van ambtenaren van de gaststaat worden uitgeoefend. Artikel 6, vierde lid, tweede en derde volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

Uitwisseling van informatie voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming van strafbare feiten

Met inachtneming van het onderscheidenlijke nationale recht kunnen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten elkaar in afzonderlijke gevallen ook zonder verzoek informatie inclusief persoonsgegevens verstrekken, voorzover er aanwijzingen zijn dat het voor de ontvanger nodig is deze informatie te kennen voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter voorkoming van strafbare feiten. Artikel 15, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 21

Voorlopige grensoverschrijdende maatregelen ter afwending van een aanwezig gevaar voor gezondheid of leven

- (1) Ambtenaren belast met de uitvoering van politietaken van een Verdragsluitende Staat (hierna te noemen: "optredende ambtenaren") mogen in geval van een spoedeisende situatie zonder voorafgaande toestemming van de andere Verdragsluitende Staat de gemeenschappelijke grens overschrijden teneinde in het nabij de grens gelegen gebied op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat met inachtneming van het nationale recht van de gaststaat voorlopige maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om een aanwezig gevaar voor gezondheid of leven af te wenden. Tot deze voorlopige maatregelen kan tevens de aanhouding van een persoon behoren.
- (2) Van een spoedeisende situatie als bedoeld in het eerste lid is sprake indien een optreden van de ambtenaren van de gaststaat of van een toestemming als bedoeld in artikel 6, tweede lid, niet kan worden afgewacht omdat hierdoor het risico bestaat dat het gevaar zich daadwerkelijk manifesteert.
- (3) De optredende ambtenaren dienen de gaststaat onverwijld te informeren. De gaststaat dient onverwijld de noodzakelijke maatregelen te nemen om het gevaar af te wenden en de situatie meester te worden. De grensoverschrijdende ambtenaren mogen in de gaststaat slechts optreden totdat de gaststaat de noodzakelijke maatregelen ter afwending van het

gevaar heeft genomen. De optredende ambtenaren zijn aan de aanwijzingen van de gaststaat gebonden.

(4) De Verdragsluitende Staten maken een afzonderlijke afspraak welke instanties overeenkomstig derde lid onverwijld geïnformeerd dienen te worden. De optredende ambtenaren zijn gebonden aan de bepalingen van dit artikel en aan het recht van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan zij optreden.

(5) De maatregelen van de optredende ambtenaren vallen onder de verantwoordelijkheid van de gaststaat.

Artikel 22

Bijstandsverlening bij grootschalige evenementen, rampen en zware ongevallen

De bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten verlenen elkaar met inachtneming van het desbetreffende nationale recht over en weer bijstand bij grootschalige evenementen en soortgelijke grote gebeurtenissen, rampen alsmede zware ongevallen door

1. elkaar in een zo vroeg mogelijk stadium over dergelijke gebeurtenissen met grensoverschrijdende gevolgen te informeren en relevante informatie mee te delen,
2. in situaties met grensoverschrijdende gevolgen de op hun grondgebied noodzakelijke politimaatregelen te nemen en te coördineren,
3. op verzoek van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan zich de situatie voordoet, voor zover mogelijk door detachering van ambtenaren, specialisten en adviseurs alsmede door het beschikbaar stellen van uitrusting, bijstand te verlenen.

Voor het overige laat dit Verdrag onverlet de op 7 juni 1988 te Bonn tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden

inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen.

Artikel 23

Inrichting van tijdelijke controleposten

(1) Op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat kan een tijdelijke controlelocatie worden ingericht voor zover

1. op het eigen grondgebied geen geschikte locatie voorhanden is,
2. zulks voor de uitvoering van een grenscontrole als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de SUO noodzakelijk is, en
3. de bevoegde autoriteit van de andere Verdragsluitende Staat in afzonderlijke gevallen toestemming voor de maatregel heeft verleend.

(2) De tijdelijke controlelocatie dient zo dicht mogelijk bij de grens te liggen en mag niet verder dan vijf kilometer van de grenslijn verwijderd zijn.

(3) Aan de toestemming, bedoeld in het eerste lid, kunnen voorwaarden worden verbonden. De maatregel dient op verzoek van de bevoegde autoriteit van de gaststaat gestaakt te worden.

(4) De grenscontrole wordt uitsluitend uitgevoerd overeenkomstig het recht en door de ambtenaren van de Verdragsluitende Staat die de controle als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de SUO heeft gelast. Op tijdelijke controlelocaties dienen evenwel ambtenaren van beide Verdragsluitende Staten aanwezig te zijn.

(5) De bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten leggen registers van de op hun grondgebied gelegen en voor de inrichting van tijdelijke controleposten geschikte locaties aan, wisselen deze registers uit en informeren elkaar onverwijld over wijzigingen.

6) Voor het geval dat grenscontroles als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de SUO worden uitgevoerd, zijn de artikelen 4 tot en met 9 van de op 30 mei 1958 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden nopens de samenvoeging van de grenscontrole en de instelling van gemeenschappelijke spoorwegstations of van grensflosstations aan de Duits-Nederlandse grens van toepassing; voor het overige is de Overeenkomst van 30 mei 1958 van overeenkomstige toepassing.

Titel V

Algemene bepalingen betreffende de samenwerking

Artikel 24

Gemeenschappelijk bemande centra

- (1) De Verdragsluitende Staten kunnen gemeenschappelijk bemande centra voor de uitwisseling van informatie en de ondersteuning van hun autoriteiten instellen.
- (2) In de gemeenschappelijk bemande centra werken ambtenaren van de autoriteiten van beide Verdragsluitende Staten in het kader van hun onderscheidenlijke bevoegdheden binnen één gebied rechtstreeks samen teneinde in aangelegenheden behorende tot de bevoegdheden van de autoriteiten in de in artikel 3, tweede lid genoemde grensstreken informatie uit te wisselen, te analyseren en door te zenden alsmede ondersteunend aan de coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking uit hoofde van dit Verdrag mee te werken. Op de verstrekking van persoonsgegevens zijn de artikelen 7, 15 en 20 van toepassing.
- (3) De ondersteunende functie kan tevens de voorbereiding van en medewerking aan de repatriëring van vreemdelingen op grond van de tussen de Verdragsluitende Staten geldende overeenkomsten omvatten.
- (4) De zelfstandige uitvoering van operaties is geen taak van de gemeenschappelijk bemande centra. De ambtenaren in de gemeenschappelijk bemande centra zijn

onderworpen aan het gezag en het tuchtrecht van hun onderscheidenlijke nationale autoriteiten.

(5) Aantal en zetel van de gemeenschappelijk bemande centra alsmede de bijzonderheden van de samenwerking en de evenredige verdeling van de kosten worden bij afzonderlijke afspraken geregeld.

(6) Autoriteiten van een Verdragsluitende Staat kunnen participeren in gemeenschappelijk bemande centra die de andere Verdragsluitende Staat met een gemeenschappelijk buurland onderhoudt, indien en voor zover de andere Verdragsluitende Staat en het buurland toestemming voor een dergelijke participatie verlenen. De bijzonderheden van de samenwerking en de verdeling van de kosten worden tussen alle betrokken staten geregeld.

Artikel 25

Inzet van luchtvaartuigen en vaartuigen

(1) Bij grensoverschrijdende optreden op grond van dit Verdrag mogen ook luchtvaartuigen en vaartuigen worden ingezet.

(2) Bij het grensoverschrijdende optreden als bedoeld in het eerste lid vervalt bij vluchten volgens de regels voor zichtvliegvoorschriften tijdens de daglichtperiode de verplichting om een vliegplan in te dienen. Vluchten die worden uitgevoerd onder de instrumentvliegvoorschriften mogen uitsluitend plaatsvinden in gecontroleerd luchtruim (met klasse A, B, C, D of E). Aan deze vluchten wordt luchtverkeersleiding gegeven. Voor het verkrijgen van de benodigde klaring wordt voorafgaand aan de instrumentvliegvoorschriftenvlucht een vliegplan ingediend. Voor zichtvliegvoorschriftenvluchten buiten de daglicht periode worden door de betrokkenen afzonderlijk afspraken gemaakt.

(3) Voor de vluchten bedoeld in het eerste lid geldt de verleende toestemming zoals bedoeld in artikel 3, onderdeel c, van het op 7 december 1944 te Chicago tot stand gekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart. Voor deze vluchten – tenzij

in het tweede lid anders wordt bepaald – gelden de bepalingen voor het luchtverkeer die in de Verdragsluitende Staten van toepassing zijn. In het kader van de invulling van taken uit hoofde van dit Verdrag mogen luchtvaartuigen tevens buiten vliegvelden opstijgen en landen, voorzover dit vereist is voor de uitvoering van het politieoptreden met inachtneming van de openbare rust, orde en veiligheid.

(4) De luchtvaartuigen dienen in het land van herkomst toegelaten te zijn voor de aard van het optreden.

(5) Bij de inzet van vaartuigen zijn de ambtenaren in dezelfde mate ontheven van de verkeersregelingen voor de binnenscheepvaart en zeevaart als de ambtenaren van de politie van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan zij optreden. Voor de gebruikte vaartuigen mag de aanduiding worden gebruikt voor voertuigen van betreffende controleautoriteiten. De ambtenaren zijn ook bevoegd instructies te geven - met uitzondering van nautische instructies - voorzover dit dringend noodzakelijk is voor de vervulling van de taken die in het eerste lid worden genoemd en de veiligheid van de scheepvaart en van personen hierdoor niet in het geding komt.

Artikel 26

Bescherming van persoonsgegevens

(1) De bescherming van persoonsgegevens wordt overeenkomstig de artikelen 126 tot en met 130 van de SUO en, voorzover daarin geen regelingen zijn getroffen, overeenkomstig de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie in het toepassingsgebied van bedoelde overeenkomst gewaarborgd. Een en ander geldt tevens voor persoonsgegevens die in het kader van grensoverschrijdend optreden op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat zijn verzameld. Hierbij dienen de door de aangezochte Verdragsluitende Staat aan de grensoverschrijdende maatregel gestelde bijzondere voorwaarden in acht genomen te worden.

(2) Aan ambtenaren die op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat optreden, mag slechts onder leiding van een ambtenaar van de gaststaat toegang tot officiële persoonsgegevensbestanden van de gaststaat worden verleend.

Artikel 27

Overpad

(1) Voor zover zulks gelet op de verkeerssituatie noodzakelijk is, mogen de ambtenaren van een Verdragsluitende Staat voor de in artikel 2 van dit Verdrag geregelde doeleinden het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat betreden teneinde het eigen grondgebied via een zo kort mogelijke weg weer te bereiken. Voor zover zulks met inachtneming van het nationale recht noodzakelijk is, mag hierbij van voorrangsrechten en speciale voorrechten gebruik worden gemaakt. In de gevallen als genoemd in de tweede volzin dienen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan van de voorrangsrechten en speciale voorrechten gebruik wordt gemaakt, onverwijld geïnformeerd te worden.

(2) Ambtenaren van een Verdragsluitende Staat mogen ten behoeve van maatregelen die zij naar nationaal recht op de op het eigen grondgebied gelegen trajecten van grensoverschrijdende personentreinen of passagiersschepen uitvoeren, reeds op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat aan boord gaan of na beëindiging van de maatregelen ter plaatse van boord gaan. Indien een op het eigen grondgebied met inachtneming van het nationale recht begonnen controlemaatregel, in het bijzonder de controle van een persoon of een goed, niet in het grensstreek als bedoeld in artikel 3, tweede lid, tweede volzin kan worden voltooid en indien te verwachten is dat anders het doel van de maatregel niet kan worden bereikt, mag deze op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat zo lang worden voortgezet als volstrekt noodzakelijk is om de maatregel te voltooien. Voor zover overige maatregelen noodzakelijk zijn, blijven de hiervoor geldende regelingen onverlet.

Artikel 28

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

(1) Indien een ambtenaar in het kader van een maatregel bedoeld in de artikelen 13 en 14 van dit Verdrag of een gemeenschappelijk opsporingsteam, bedoeld in het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 13 juni 2002 inzake de gemeenschappelijke opsporingsteams, grensoverschrijdend optreedt en daarbij schade toebrengt is de zendstaat,

met inachtneming van het nationale recht van de gaststaat, aansprakelijk voor de door haar ambtenaar toegebrachte schade.

(2) De Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de in het eerste lid genoemde schade wordt veroorzaakt, vergoedt deze schade zoals deze de schade zou dienen te vergoeden indien zijn eigen ambtenaren deze zouden hebben veroorzaakt.

(3) De Verdragsluitende Staat wiens ambtenaren op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat schade hebben veroorzaakt, vergoedt aan de andere Verdragsluitende Staat het volledige bedrag van de schadevergoeding die deze aan de gedupeerden of hun rechtsopvolgers heeft betaald.

(4) Onverminderd de uitoefening van zijn rechten jegens derden en met uitzondering van derde lid ziet elke Verdragsluitende Staat in het geval als bedoeld in het eerste lid ervan af het bedrag van de geleden schade op de andere Verdragsluitende Staat te verhalen.

(5) Voor het overige is artikel 43 van de SUO van toepassing op de aansprakelijkheid en de vergoeding van schade die bij de uitvoering van een maatregel uit hoofde van dit Verdrag door ambtenaren van de ene Verdragsluitende Staat op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat wordt veroorzaakt.

Titel VI

Regelingen betreffende de grensoverschrijdend optredende ambtenaren

Artikel 29

Aanhouden

Indien een persoon op wie een maatregel als bedoeld in de artikelen 11, 13, 16 en 17 betrekking heeft, op heterdaad wordt betrapd bij het plegen van een strafbaar feit tegen de gezondheid of het leven, dat naar het recht van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan de maatregel wordt uitgevoerd aanleiding kan geven tot uitlevering, mogen de ambtenaren die de maatregel uitvoeren en onder leiding van de aangezochte Verdragsluitende Staat optreden, die persoon aanhouden. De aangehouden persoon mag

met het oog op zijn voorgeleiding aan de bevoegde autoriteit van de aangezochte Verdragsluitende Staat slechts aan een veiligheidsfouillering worden onderworpen. Tijdens de overbrenging mogen hem handboeien worden omgelegd. De door de verdachte meegevoerde voorwerpen mogen voorlopig in beslag worden genomen totdat ambtenaren van de bevoegde autoriteit van de aangezochte Verdragsluitende Staat arriveren. Als strafbaar feit als bedoeld in de eerste volzin geldt tevens deelneming aan een strafbaar feit.

Artikel 30

Bevoegdheden en rechtspositie van grensoverschrijdende ambtenaren

- (1) Ambtenaren van een Verdragsluitende Staat die zich in het kader van de samenwerking uit hoofde van dit Verdrag op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat ophouden, beschikken ter plaatse niet over soevereine bevoegdheden, tenzij in dit Verdrag iets anders is bepaald. Zij zijn in het kader van alle maatregelen aan het nationale recht van de andere Verdragsluitende Staat gebonden. De bijzondere bepalingen in artikel 23 blijven onverlet.
- (2) Ambtenaren van een Verdragsluitende Staat die uit hoofde van dit Verdrag bij een instantie van de andere Verdragsluitende Staat worden gedetacheerd, zijn contactambtenaren als bedoeld in artikel 47 of artikel 125 van de SUO. Bepalend voor hun rechtspositie is artikel 47, derde lid, van de SUO of artikel 125, derde lid, van de SUO, tenzij in dit Verdrag iets anders is bepaald.
- (3) Indien ambtenaren van een Verdragsluitende Staat in het kader van maatregelen uit hoofde van dit Verdrag op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat motorvoertuigen, vaartuigen of luchtvaartuigen inzetten, zijn zij hierbij aan dezelfde verkeersvoorschriften onderworpen als de ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat. Onverminderd de bepaling in artikel 27, eerste lid, tweede zin geldt zulks in het bijzonder ten aanzien van de gebruikmaking van voorrangrechten en speciale voorrechten. De Verdragsluitende Staten informeren elkaar over de onderscheidenlijk geldende voorschriften.

Artikel 31

Het dragen van uniformen en het meevoeren van bewapening en uitrusting

- (1) Ambtenaren van een Verdragsluitende Staat die zich in het kader van de samenwerking uit hoofde van dit Verdrag op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat ophouden, kunnen ter plaatse hun nationale dienstkleiding dragen. Hierbij mogen zij doorgaans de naar het onderscheidenlijke nationale recht van hun eigen staat toegestane bewapening en uitrusting met inbegrip van munitie, traangasapparatuur, spuitbussen met prikkelende stoffen, wapenstokken en diensthonden meevoeren.
- (2) De bevoegde autoriteiten informeren elkaar over de onderscheidenlijk toegestane dienstwapens en uitrusting.

Artikel 32

Gebruik van dienstwapens en overige middelen

- (1) De eigen dienstwapens en de eigen uitrusting mogen bij grensoverschrijdend optreden uit hoofde van dit Verdrag op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Staat met inachtneming van het recht van de gaststaat worden gebruikt; artikel 29 blijft in zoverre onverlet.
- (2) De dienstwapens en overige middelen als vermeld in bijlage II mogen slechts in geval van noodweer, waaronder begrepen noodhulp, worden gebruikt.
- (3) De met de feitelijke leiding belaste ambtenaar van de Verdragsluitende Staat op het grondgebied waarvan een grensoverschrijdend optreden plaatsvindt, kan in afzonderlijke gevallen met inachtneming van het nationale recht toestemming verlenen voor een meer omvattend gebruik dan bedoeld in het tweede lid. In de gevallen als bedoeld in de artikelen 11, 12, 16 en 17 mag geen toestemming worden verleend.
- (4) Ambtenaren die in het kader van hun grensoverschrijdende inzet overeenkomstig artikel 21 lichamelijk geweld hebben aangewend dat naar het recht van de gaststaat is toegestaan, melden de desbetreffende feiten en omstandigheden alsmede de hieruit

voortvloeiende gevolgen onverwijld aan de bevoegde autoriteit. Voor het overige geschieden meldingen met inachtneming van het nationale recht van de gaststaat.

(5) De Verdragsluitende Staten kunnen in een afzonderlijke afspraak een wijziging van bijlage II overeenkomen.

Artikel 33

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

De grensoverschrijdende ambtenaren die uit hoofde van dit Verdrag optreden, zijn voor wat betreft strafbare feiten die tegen hen of door hen worden begaan, gelijkgesteld met de ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat, tenzij in een ander Verdrag dat voor de Verdragsluitende Staten geldt, anders is overeengekomen.

Artikel 34

Hulpverleningsclausule, arbeidsrecht

(1) De Verdragsluitende Staten zijn jegens de grensoverschrijdende ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat tijdens de uitoefening van hun dienst tot dezelfde bescherming en bijstand verplicht als jegens de eigen ambtenaren.

(2) De ambtenaren van de andere Verdragsluitende Staat blijven arbeidsrechtelijk, in het bijzonder tuchtrechtelijk, alsmede aansprakelijkheidsrechtelijk onderworpen aan de in hun staat geldende voorschriften.

Artikel 35

Uitzonderingsclausule

Indien een Verdragsluitende Staat van mening is dat inwilliging van een verzoek of het uitvoeren of toelaten van een maatregel uit hoofde van dit Verdrag ertoe kan leiden dat de eigen soevereine rechten worden aangetast, de eigen veiligheid of andere wezenlijke

belangen gevaar lopen of inbreuk op het nationale recht wordt gemaakt, kan deze de samenwerking met inachtneming van overige internationale samenwerkingsverplichtingen geheel of gedeeltelijk weigeren of hieraan bepaalde voorwaarden stellen.

Titel VII

Uitvoerings- en slotbepalingen

Artikel 36

Afspraken betreffende de uitvoering

De bevoegde instanties van de Verdragsluitende Staten kunnen op grond en in het kader van dit Verdrag afspraken maken die de beheersmatige uitvoering ten doel hebben.

Artikel 37

Controle

Op verzoek van een Verdragsluitende Staat controleert een gemeenschappelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Staten de uitvoering van dit Verdrag en bepaalt deze of er behoefte aan aanvullingen of actualisering bestaat.

Artikel 38

Kosten

Iedere Verdragsluitende Staat draagt de kosten ontstaan op grond van de toepassing van dit Verdrag, tenzij de bevoegde autoriteiten in afzonderlijke gevallen anders overeenkomen. Artikel 9 van de op 7 juni 1988 te Bonn tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen, blijft onverlet.

Artikel 39

Medegelding voor de douaneadministratie

(1) Voor zover autoriteiten van de in artikel 4, onder 7, van de Napels II-overeenkomst bedoelde douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten zijn belast met de uitoefening van

- 1 taken als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Napels II-overeenkomst, of
- 2 grenspolitietaken aan de buitengrens van de Europese Gemeenschap,

staan deze in het kader van dit Verdrag voor de Bondsrepubliek Duitsland gelijk aan de politieautoriteiten en voor het Koninkrijk der Nederlanden gelijk aan de met de uitoefening van verschillende politietaken belaste autoriteiten, een en ander als bedoeld in artikel 3, eerste lid.

(2) Bevoegde autoriteiten van de douaneadministratie zijn

voor de Bondsrepubliek Duitsland:

- de douanerecherche (*Zollfahndungsdienst*),
- de douanehoofdkantoren (*Hauptzollamter*), voor zover deze zijn belast met taken als bedoeld in het eerste lid, onder 1 en 2,

voor het Koninkrijk der Nederlanden

- de autoriteiten, voor zover deze zijn belast met taken als bedoeld in het eerste lid,

behoudens voor zover bijlage I bij dit Verdrag met betrekking tot het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere bevoegdheidsregelingen bevat.

(3) Ten aanzien van de autoriteiten van de douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten zijn bij de uitoefening van taken als bedoeld in het eerste lid, onder 1 de volgende bepalingen van dit Verdrag van overeenkomstige toepassing

1. artikel 1, eerste lid, artikel 3, derde lid, eerste volzin, tweede volzin, wat betreft de verwijzing daarin naar bijlage 1, en vierde lid, artikel 5, artikel 14, zesde en elfde lid, artikel 25, artikel 28, artikel 30, eerste lid, eerste en tweede volzin, tweede en derde lid, artikel 31, artikelen 33 tot en met 38,
2. artikel 4, met dien verstande dat in onder 1, onderdeel b, de woorden “voor de autoriteiten relevante ophanden zijnde gebeurtenissen en acties” worden vervangen door de woorden “ophanden zijnde gebeurtenissen en acties die voor de toepassing van de douanevoorschriften, bedoeld in de Napels II-overeenkomst, van belang zijn,”,
3. artikel 6, met dien verstande dat
 - a) het onder gezag plaatsen van ambtenaren tussen de in artikel 4, onder 7, van de Napels II-overeenkomst bedoelde douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten is toegestaan,
 - b) in het eerste lid de woorden “uitvoering van politietaken” telkens worden vervangen door de woorden “uitoefening van taken als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Napels II-overeenkomst”,
 - c) in het derde lid de woorden “noodzakelijke politieke maatregel” worden vervangen door de woorden “voor de uitoefening van taken als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Napels II-overeenkomst noodzakelijke maatregel”,
4. artikel 12, eerste lid, onder 1 en 3 en tweede lid, met dien verstande dat in het eerste lid in de plaats van artikel 41 van de SUO, artikel 20 van de Napels II-overeenkomst komt,

5. artikel 17, tweede tot en met vierde lid, met dien verstande dat

- a) in het tweede lid de woorden “controle door politie” worden vervangen door de woorden “controle in het kader van de uitoefening van taken als bedoeld in artikel 1, eerste lid van de Napels II-overeenkomst”, en
- b) in het vierde lid
 - de woorden “artikel 41, eerste lid SUO” worden vervangen door de woorden “artikel 20, eerste lid van de Napels II-overeenkomst”;
 - de woorden “artikel 41, tweede lid, onderdeel b SUO” worden vervangen door de woorden “artikel 20, tweede lid, onderdeel b van de Napels II-overeenkomst”,
 - de woorden “artikel 41, derde lid, onderdeel b SUO” worden vervangen door de woorden “artikel 20, derde lid, onderdeel b van de Napels II-overeenkomst”,
 - de woorden “artikel 41, vijfde lid, onderdelen a en c tot en met g SUO” worden vervangen door de woorden “artikel 20, vierde lid, onderdelen a, c, d, f en g alsmede onderdeel e, eerste zin, onder ii) en tweede zin van de Napels II-overeenkomst”, en
 - de woorden “artikel 12, eerste lid, onder 2” worden vervangen door de woorden “artikel 20, vierde lid, onderdeel b van de Napels II-overeenkomst”.

6. artikel 18, met dien verstande dat

- a) het verzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt gericht tot de centrale coördinatiedienst, bedoeld in artikel 5 van de Napels II-overeenkomst, en

- b) in het tweede lid slechts de verwijzingen naar artikel 14, eerste tot en met zesde lid, achtste, tiende en elfde lid van overeenkomstige toepassing zijn,
 - 7. artikel 19, met dien verstande dat de vormen van gezamenlijk optreden tussen de in artikel 4, onder 7 van de Napels II-overeenkomst bedoelde douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten zijn toegestaan,
 - 8. artikel 24, met dien verstande dat voor de uitwisseling van informatie tussen de douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten de beginselen in de artikelen 8, 15 en 19 van de Napels II-overeenkomst bepalend zijn en voor de verstrekking van persoonsgegevens artikel 25 van de Napels II-overeenkomst geldt,
 - 9. artikel 26, met dien verstande dat voor de uitwisseling van gegevens als bedoeld in het eerste lid van voornoemd artikel tussen de douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten artikel 25 van de Napels II-overeenkomst geldt,
 - 10. artikel 27, eerste lid, met dien verstande dat de verwijzing naar artikel 2 als verwijzing naar de taken, bedoeld in artikel 1, eerste lid van de Napels II-overeenkomst, wordt aangemerkt,
 - 11. artikel 32, eerste lid, eerste zinsnede, tweede lid, vierde lid, tweede zin en vijfde lid. Artikel 32, derde lid is van toepassing, met dien verstande dat de verwijzingen naar de artikelen 11 en 16 niet van toepassing zijn.
- (4) Voor zover ambtenaren van de douaneadministraties van de Verdragsluitende Staten maatregelen ter uitvoering van het communautair douanewetboek (Verordening (EEG) Nr. 2913/92) toepassen, zijn artikel 27, eerste lid en artikel 28, vijfde lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 40

Inwerkingtreding, opzegging

(1) Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden zo spoedig mogelijk uitgewisseld. Het Verdrag treedt op de eerste dag van de tweede maand na uitwisseling van de akten van bekrachtiging in werking. Met de inwerkingtreding van het Verdrag treedt de overeenkomst van 17 april 1996 tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland en de minister van Binnenlandse Zaken alsmede de minister van Justitie van Nederland inzake de politieke samenwerking in het grensgebied tussen de Bondsrepubliek Duitsland en Nederland buiten werking.

(2) Dit Verdrag wordt voor onbepaalde tijd gesloten. Het kan door beide Verdragsluitende Staten te allen tijde langs diplomatieke weg schriftelijk worden opgezegd en treedt zes maanden na ontvangst van de opzegging buiten werking.

(3) Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, geldt dit Verdrag uitsluitend voor het deel van het Koninkrijk gelegen in Europa.

(4) Van Duitse zijde wordt zorg gedragen voor de registratie van het Verdrag bij het Secretariaat-Generaal van de Verenigde Naties overeenkomstig artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties.

Gedaan te *Enschede*, de *2de* maart 2005, in tweevoud, in de Duitse en Nederlandse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Bondsrepubliek Duitsland

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Bijlage I
bij het
Verdrag
tussen
de Bondsrepubliek Duitsland
en
het Koninkrijk der Nederlanden
inzake
de grensoverschrijdende politieke samenwerking
en de samenwerking in strafrechtelijke aangelegenheden

Bevoegde autoriteiten voor het Koninkrijk der Nederlanden als bedoeld in artikel 3, eerste lid, zijn

- a) voor de samenwerking op verzoek als bedoeld in artikel 7, tweede lid, alle autoriteiten die met de uitoefening van diverse politietaken zijn belast;
- b) voor de samenwerking op verzoek als bedoeld in artikel 7, derde lid, de autoriteiten die met de uitoefening van diverse politietaken zijn belast alsmede het Openbaar Ministerie en de met de uitvoering van het Verdrag belaste ministeries;
- c) voor de samenwerking op verzoek als bedoeld in artikel 7, vierde lid, eerste zin, het Korps landelijke politiediensten (Klpd), dienst Internationale netwerken;
- d) voor de samenwerking op verzoek als bedoeld in artikel 7, vierde lid, tweede zin, de autoriteiten die met de uitoefening van diverse politietaken in de grensstreken zijn belast;
- e) voor de inontvangstneming van verzoeken tot bewijsgaring in spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 8, eerste lid, en voor de verstrekking van informatie over de indiening van een verzoek als bedoeld in het derde lid als

bevoegde justitiële autoriteit het relatief bevoegde Openbaar Ministerie; toezending geschiedt via het relatief bevoegde Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC);

- f) voor de indiening en inontvangstneming van verzoeken tot bewijsgaring in spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 8, eerste lid, als bevoegde politieautoriteit alle autoriteiten die met de uitoefening van diverse politietaken zijn belast;
- g) voor de indiening van een formeel rechtshulpverzoek houdende toezending van de resultaten van verzoeken tot bewijsgaring in spoedeisende gevallen alsmede voor de verlening van toestemming voor een dergelijke toezending als bedoeld in artikel 8, vijfde lid, het relatief bevoegde Openbaar Ministerie; toezending geschiedt via het relatief bevoegde Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC);
- h) voor de toezending van een verzoek en het antwoord hierop als bedoeld in artikel 10, derde lid, alle ambtenaren die met de uitoefening van diverse politietaken zijn belast; toezending geschiedt via het relatief bevoegde Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC);
- i) voor verzoeken houdende grensoverschrijdende observaties als bedoeld in artikel 11, nummer 4, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC);
- j) voor de toezending van verzoeken houdende grensoverschrijdende observaties als bedoeld in artikel 11, nummer 5, als centrale landelijke politiedienst het Korps landelijke politiediensten (Klpd), meldpunt voor grensoverschrijdende observaties;
- k) voor de toezending van verzoeken houdende grensoverschrijdende observaties als bedoeld in artikel 11, nummer 5, als politieautoriteiten belast met de leiding van de operatie alle autoriteiten die met de uitoefening van diverse politietaken zijn belast; toezending geschiedt via het relatief bevoegde Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC);

- l) als te informeren instantie bij verzoeken houdende grensoverschrijdende observaties als bedoeld in artikel 11, nummer 6, het Korps landelijke politiediensten (Klpd), meldpunt voor grensoverschrijdende observaties;
- m) als te informeren instantie bij grensoverschrijdende observaties als bedoeld in artikel 11, nummer 7, de meldpunten in de grensregio's;
- n) voor de verlening van toestemming voor het gebruik van technische middelen als bedoeld in artikel 11, nummer 11, de Landelijk Officier van Justitie voor grensoverschrijdende observatie;
- o) als te informeren instantie bij grensoverschrijdende achtervolging als bedoeld in artikel 12, tweede lid, het Korps landelijke politiediensten (Klpd), meldpunt voor grensoverschrijdende achtervolging;
- p) voor verzoeken tot verlening van toestemming voor gecontroleerde uitvoeren als bedoeld in artikel 13, achtste lid, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC);
- q) voor het overleg over de uitvoering van infiltratie als bedoeld in artikel 14, derde lid, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC);
- r) voor verzoeken tot uitvoering van infiltratie als bedoeld in artikel 14, negende lid, het Korps landelijke politiediensten (Klpd), dienst Specialistische Recherche Toepassingen;
- s) voor de verstrekking van informatie na uitvoering van infiltratie als bedoeld in artikel 14, tiende lid, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC);
- t) voor observaties ter preventie van een strafbaar feit waarvoor de mogelijkheid tot uitlevering bestaat als bedoeld in artikel 16, eerste lid, nummer 1, en derde

lid het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC);

- u) voor achtervolgingen bij bijzondere politiecontroles als bedoeld in artikel 17, derde lid, de centrales in de grensregio's;
 - v) voor infiltratie ter preventie van strafbare feiten van aanzienlijk belang waarvoor de mogelijkheid tot uitlevering bestaat als bedoeld in artikel 18, tweede lid, het Korps landelijke politiediensten (Klpd), dienst Specialistische Recherche Toepassingen;
 - w) voor vormen van gemeenschappelijke operaties met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter preventie van strafbare feiten als bedoeld in artikel 19, de korpschefs van de regionale politieautoriteiten en de Hoofdofficieren van Justitie alsmede de bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee (Kmar);
 - x) voor de uitwisseling van informatie met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid of ter preventie van strafbare feiten als bedoeld in artikel 20, alle autoriteiten die met politietaken zijn belast;
 - y) voor voorlopige grensoverschrijdende maatregelen ter afwending van een acuut gevaar voor gezondheid of leven als bedoeld in artikel 21, alle autoriteiten die met politietaken zijn belast;
 - z) voor de verstrekking van informatie als bedoeld in artikel 27, eerste lid, de centrales in de grensregio's.
2. Bevoegde autoriteiten in het Koninkrijk der Nederlanden als bedoeld in artikel 39, tweede lid, zijn
- a) als te informeren instantie bij grensoverschrijdende achtervolging als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 12, tweede lid, het Douane Informatie Centrum;

- b) voor achtereenvolgende bij controles in het kader van de uitoefening van taken overeenkomstig artikel 1, eerste lid, van de Napels II-overeenkomst als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 17, derde lid, het Douane Informatie Centrum;
- c) voor het overleg over de uitvoering van infiltratie als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 18, tweede lid en artikel 14, derde lid, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Douane Informatie Centrum;
- d) voor de verstrekking van informatie na uitvoering van infiltratie als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 18, tweede lid, en artikel 14, tiende lid, het Landelijk Parket; toezending geschiedt via het Douane Informatie Centrum;
- e) voor vormen van gemeenschappelijke operaties als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 19, de diensthoofden van de bevoegde autoriteiten van de douaneadministratie, bedoeld in artikel 4, onder 7, van de Napels II-overeenkomst;
- f) voor de verstrekking van informatie als bedoeld in artikel 39, derde lid jo. artikel 27, eerste lid, het Douane Informatie Centrum.

Bijlage II
bij het
Verdrag
tussen
de Bondsrepubliek Duitsland
en
het Koninkrijk der Nederlanden
inzake
de grensoverschrijdende politieële samenwerking
en de samenwerking in strafrechtelijke aangelegenheden

Dienstwapens en overige middelen als bedoeld in artikel 32, tweede lid zijn:

1. voor de Bondsrepubliek Duitsland:
 - toegelaten vuurwapens en de toegelaten munitie,
2. voor het Koninkrijk der Nederlanden:
 - toegelaten vuurwapens en de toegelaten munitie,
 - toegelaten pepperspray en de toegelaten hulpmiddelen,
 - toegelaten traangas en de toegelaten hulpmiddelen.

[GERMAN TEXT – TEXTE ALLEMAND]

Vertrag

zwischen

der Bundesrepublik Deutschland

und

dem Königreich der Niederlande

über

die grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit

und die Zusammenarbeit in strafrechtlichen Angelegenheiten

Die Bundesrepublik Deutschland
und
das Königreich der Niederlande
- im Folgenden als „Vertragsstaaten“ bezeichnet -

im Bestreben, durch partnerschaftliche Zusammenarbeit der internationalen Kriminalität sowie grenzüberschreitenden Gefahren wirksamer zu begegnen,

im Bestreben, die Zusammenarbeit zwischen den vertragsschließenden Parteien zu fördern, und fest entschlossen, die Möglichkeiten grenzüberschreitenden Handelns zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung und der strafrechtlichen Zusammenarbeit zu erweitern,

in der Überlegung, dass es wünschenswert ist, den Informationsaustausch zwischen den vertragsschließenden Parteien zu intensivieren sowie die Zusammenarbeit beim Einsatz von Mitteln zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung sowie im Rahmen der Verhinderung und der Verfolgung von Straftaten zu verstärken,

in Ergänzung

- des Übereinkommens vom 19. Juni 1990 zur Durchführung des Übereinkommens von Schengen vom 14. Juni 1985 betreffend den schrittweisen Abbau der Kontrollen an den gemeinsamen Grenzen (im Folgenden als „SDÜ“ bezeichnet) sowie des darauf aufbauenden, in die Europäische Union einbezogenen Schengener Besitzstandes,
- des Europäischen Übereinkommens von Straßburg vom 20. April 1959 über die Rechtshilfe in Strafsachen,
- des Vertrages von Wittem vom 30. August 1979 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die Ergänzung des Europäischen Übereinkommens vom 20. April 1959 über die Rechtshilfe in Strafsachen und die Erleichterung seiner Anwendung,

- des Zusatzprotokolls von Straßburg vom 17. März 1978 zum Europäischen Rechtshilfeübereinkommen,
- des 2. Zusatzprotokolls von Straßburg vom 8. November 2001 zum Europäischen Übereinkommen über die Rechtshilfe in Strafsachen,
- des Übereinkommens von Brüssel vom 29. Mai 2000 – gemäß Artikel 34 des Vertrages über die Europäische Union vom Rat erstellt – über die Rechtshilfe in Strafsachen zwischen den Mitgliedsstaaten der Europäischen Union (EU-Rechtshilfeübereinkommen),
- des Protokolls von Luxemburg vom 16. Oktober 2001 - gemäß Artikel 34 des Vertrages über die Europäische Union vom Rat erstellt - zu dem Übereinkommen über die Rechtshilfe in Strafsachen zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union,
- des Übereinkommens von Brüssel vom 18. Dezember 1997 aufgrund von Artikel K.3 des Vertrages über die Europäische Union über gegenseitige Amtshilfe und Zusammenarbeit der Zollverwaltungen (Neapel-II-Übereinkommen),
- des Übereinkommens des Europarates vom 28. Januar 1981 zum Schutz des Menschen bei der automatischen Verarbeitung personenbezogener Daten von Straßburg,
- der Empfehlung R (87) 15 des Ministerkomitees des Europarates vom 17. September 1987 an die Mitgliedstaaten über die Nutzung personenbezogener Daten im Polizeibereich,
- des Abkommens von Bonn vom 7. Juni 1988 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen -

sind wie folgt übereingekommen:

Teil I

Verhältnis zu sonstigen Regelungen, Vertragsgegenstand, Behörden

Artikel 1

Das Verhältnis zu sonstigen Verträgen und nationalen Regelungen

(1) Soweit dieser Vertrag nicht ausdrücklich etwas anderes bestimmt, erfolgt die Zusammenarbeit im Rahmen des jeweiligen innerstaatlichen Rechts der Vertragsstaaten sowie der internationalen Verpflichtungen der Vertragsstaaten. Dabei sind die einschreitenden Beamten an das Recht des jeweiligen Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet sie tätig werden, gebunden.

(2) Die innerstaatlichen Unterrichtungspflichten gegenüber der jeweiligen nationalen polizeilichen Zentralstelle sowie das Verfahren der internationalen Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Kriminalitätsbekämpfung durch nationale polizeiliche Zentralstellen, insbesondere im Rahmen der Internationalen Kriminalpolizeilichen Organisation (IKPO-Interpol), bleiben von diesem Vertrag unberührt.

Artikel 2

Vertragsgegenstand

Die Vertragsstaaten fördern die Zusammenarbeit auf den Feldern der Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung, bei der Verhinderung und bei der Verfolgung von Straftaten einschließlich der Strafvollstreckung.

Artikel 3

Behörden, Grenzgebiete

(1) Behörden im Sinne dieses Vertrages sind

auf Seiten der Bundesrepublik Deutschland

- die Polizeivollzugsbehörden des Bundes und der Länder (Polizeibehörden) sowie
- die Staatsanwaltschaften und Gerichte (Justizbehörden),

auf Seiten des Königreichs der Niederlande

- die Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind,
- die Staatsanwaltschaften und
- die mit der Durchführung des Vertrages befassten Ministerien,

soweit nicht Anlage I dieses Vertrages hinsichtlich des Königreichs der Niederlande besondere Zuständigkeitsregelungen enthält.

(2) Grenzgebiete im Sinne dieses Abkommens sind

in der Bundesrepublik Deutschland

- in Niedersachsen der Bezirk der Polizeidirektion Osnabrück,
- in Nordrhein-Westfalen die Kreise und kreisfreien Städte in den Regierungsbezirken Düsseldorf, Köln und Münster,

in dem Königreich der Niederlande

- die Polizeiregionen Groningen, Drenthe, Twente, IJsselland, Noord- en Oost Gelderland, Gelderland Midden, Gelderland Zuid, Limburg Noord, Limburg Zuid,
- die Gebiete, für die die Einheiten Waddensee und Nordsee des Korps Landelijke Politiedienste zuständig sind.

Als Grenzgebiet gilt auch ein Eisenbahnzug auf dem Streckenabschnitt von der Staatsgrenze bis zum ersten fahrplanmäßigen Anhaltebahnhof des anderen Vertragsstaates. Entsprechendes gilt für Fahrgastschiffe bis zur nächsten Anlegestelle des anderen Vertragsstaates.

(3) Die Behörden der Vertragsstaaten unterrichten einander schriftlich über die jeweilige innerstaatliche Zuständigkeitsverteilung hinsichtlich der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit und über Änderungen in der Bezeichnung der Behörden. Die Vertragsstaaten

können durch gesonderte Vereinbarung Änderungen der Anlage I und der Grenzgebiete vereinbaren.

(4) Der Vertrag von Den Haag vom 8. April 1960 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die Regelung der Zusammenarbeit in der Emsmündung (Ems-Dollart-Vertrag) bleibt unberührt.

Teil II

Allgemeine Formen der Zusammenarbeit

Artikel 4

Allgemeine Kooperationsmaßnahmen

Die Behörden der Vertragsstaaten ergreifen im Rahmen ihrer jeweiligen Zuständigkeiten alle zur Verstärkung ihrer Zusammenarbeit geeigneten Maßnahmen. Insbesondere sorgen die Behörden für

1. eine Intensivierung des Informationsaustausches und der Kommunikationsstrukturen, indem sie
 - a) einander Informationen über Sachverhalte, Täterverbindungen und typisches Täterverhalten ohne Angaben personenbezogener Daten mitteilen,
 - b) zum Zwecke der Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder der Verhinderung von Straftaten einander direkt auch über bevorstehende, polizeilich relevante Ereignisse und Aktionen ohne Angaben personenbezogener Daten, möglichst so rechtzeitig unterrichten, dass die erforderlichen Maßnahmen zeitgerecht getroffen werden können,
 - c) sich gegenseitig bedeutsame Informationen für die Einsatzplanung im täglichen Dienst und für besondere Anlässe mit Ausnahme personenbezogener Daten zur Verfügung stellen und dazu vorsorglich auch Erkenntnisse über Ereignisse über-

mitteln, deren Auswirkungen auf das Hoheitsgebiet des jeweils anderen Vertragsstaates übergreifen können,

- d) gemeinsame Verzeichnisse mit Angaben über Zuständigkeiten und Erreichbarkeiten erstellen und diese jeweils aktualisieren,
 - e) Informationen über Ausrüstung und Kommunikationsmittel austauschen,
 - f) Informationen über Entscheidungen zur Anschaffung von Ausrüstungssystemen mit dem Ziel der Sicherstellung verbesserter Kompatibilität austauschen,
 - g) bis zur Umstellung auf europäisch einheitliche Ausstattungen und Frequenzen Funkverbindungen auch durch Austausch von Geräten halten und zur Verbesserung der Telekommunikationsmöglichkeiten, insbesondere des Funkverkehrs entlang der Grenze, gemeinsam Vorschläge für eine kostengünstige Realisierung erarbeiten;
2. eine Intensivierung der Zusammenarbeit bei Einsätzen und Ermittlungen zur Verhinderung und zur Verfolgung von Straftaten sowie zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung, indem sie
- a) die Kräfte in den gegenüberliegenden Grenzgebieten möglichst nach abgestimmter Planung einsetzen,
 - b) bei Bedarf gemeinsame Einsatzleitungen und Befehlsstellen bilden,
 - c) bei Bedarf gemeinsame Einsatzgruppen nach Maßgabe des Artikels 19 bilden,
 - d) bei Bedarf gemeinsame Ermittlungsgruppen nach Maßgabe des Artikels 13 des EU-Rechtshilfe-Übereinkommens und des Rahmenbeschlusses des Rates der Europäischen Union vom 13. Juni 2002 über gemeinsame Ermittlungsgruppen bilden,

- e) bei Bedarf gemeinsame Programme zur vorbeugenden Bekämpfung von Straftaten planen und durchführen,
- f) regelmäßig und bei Bedarf Besprechungen durchführen, um die Qualität der Zusammenarbeit zu überprüfen, neue Strategien zu erörtern, Einsatz-, Fahndungs- und Streifenpläne abzustimmen, statistische Daten auszutauschen und Arbeitsprogramme zu koordinieren,
- g) sich nach Absprache der zuständigen Stellen gegenseitig Hospitationen ermöglichen,
- h) Vertreter des anderen Vertragsstaates zur Teilnahme an besonderen Einsätzen als Beobachter einladen.

Artikel 5

Zusammenarbeit bei der Aus- und Fortbildung

Zur Verstärkung der Zusammenarbeit im Bereich der Aus- und Fortbildung stellen die zuständigen Stellen der Vertragsstaaten einander Lehrpläne für die Aus- und Fortbildung zur Verfügung, schaffen die Möglichkeiten zur Teilnahme von Bediensteten des jeweils anderen Vertragsstaates an Maßnahmen der Aus- und Fortbildung und erarbeiten gemeinsame Programme für die Aus- und Fortbildung. Dabei soll die vertiefende Behandlung grenzüberschreitender Probleme gewährleistet werden. Die zuständigen Stellen können gemeinsame Aus- und Fortbildungsmaßnahmen einschließlich Seminare und Übungen durchführen. Der gegenseitigen Vermittlung der insoweit maßgeblichen Rechtsvorschriften kommt bei allen Formen besondere Bedeutung zu.

Artikel 6

Unterstellung von Beamten der Polizeibehörden

(1) Bei dringendem Bedarf können zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung, zur Verhinderung und zur Verfolgung von Straftaten Beamte der Polizeibe-

örden des einen Vertragsstaates den zuständigen Stellen des anderen Vertragsstaates ausnahmsweise zur Wahrnehmung polizeilicher Vollzugsaufgaben einschließlich hoheitlicher Befugnisse unterstellt werden.

(2) Die Unterstellung setzt voraus, dass zwischen den zuständigen Stellen der Vertragsstaaten Einvernehmen hergestellt wird.

(3) Ein dringender Bedarf zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten im Sinne von Absatz 1 liegt in der Regel vor, wenn der Erfolg einer erforderlichen polizeilichen Maßnahme ohne einen Einsatz von Beamten gemäß Absatz 1 vereitelt oder ernsthaft gefährdet würde, bei der Verfolgung von Straftaten, wenn ohne den Einsatz von Beamten gemäß Absatz 1 die Ermittlungen aussichtslos oder wesentlich erschwert wären.

(4) Die nach Absatz 1 unterstellten Beamten dürfen nur unter der Leitung und in der Regel in Anwesenheit von Beamten des anderen Vertragsstaates hoheitlich tätig werden. Sie sind dabei an das Recht des anderen Vertragsstaates gebunden. Das Handeln der unterstellten Beamten ist dem Vertragsstaat zuzurechnen, dem sie unterstellt worden sind.

Artikel 7

Zusammenarbeit auf Ersuchen

(1) Die Behörden der Vertragsstaaten leisten einander nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts und ihrer jeweiligen Zuständigkeiten auf Ersuchen Hilfe.

(2) Die Polizeibehörden leisten einander nach Maßgabe des Artikels 39 Absatz 1 Satz 1 SDÜ Hilfe insbesondere durch:

1. Eigentümer- und Halterfeststellungen sowie Fahrer- und Führerermittlungen bei Straßen-, Wasser- und Luftfahrzeugen,
2. Auskünfte zu Führerscheinen, Schifferpatenten und vergleichbaren Berechtigungen,

3. Aufenthalts- und Wohnsitzfeststellungen,
4. Feststellungen zu Aufenthaltstiteln,
5. Feststellung von Telefonanschlussinhabern und Inhabern sonstiger Telekommunikationseinrichtungen,
6. Identitätsfeststellungen,
7. Ermittlungen zur Herkunft von Sachen, beispielsweise bei Waffen, Kraftfahrzeugen und Wasserfahrzeugen (Verkaufswegeanfragen),
8. polizeiliche Erkenntnisse aus Datensammlungen und polizeilichen Unterlagen sowie Auskünfte aus öffentlich zugänglichen behördlichen Datensammlungen,
9. Waffen- und Sprengstoffmeldungen sowie Meldungen von Geld- und Wertzeichenfälschungen,
10. Informationen zur praktischen Durchführung bei grenzüberschreitenden Observationsmaßnahmen, grenzüberschreitender Nacheile und kontrollierten Lieferungen,
11. Feststellung der Aussagebereitschaft einer Auskunftsperson,
12. polizeiliche Befragungen und Vernehmungen,
13. Spurenabklärungen und
14. Abstimmung und Einleitung erster Fahndungsmaßnahmen.

(3) Ist die ersuchte Behörde für die Erledigung des Ersuchens unzuständig, leitet sie das Ersuchen an die zuständige Behörde weiter. Dies gilt auch dann, wenn die zuständige Behörde eine Justizbehörde ist. Die ersuchte Behörde unterrichtet die ersuchende Behörde

über die Weiterleitung und die für die Erledigung des Ersuchens zuständige Behörde. Die zuständige Behörde erledigt das Ersuchen und übermittelt das Ergebnis an die ersuchende Behörde zurück.

(4) Ersuchen der Polizeibehörden nach den Absätzen 1 und 2 werden über die nationalen polizeilichen Zentralstellen der Vertragsstaaten übermittelt und erledigt. Unbeschadet des Satzes 1 können Ersuchen über den in Artikel 39 Absatz 3 Satz 2 SDÜ geregelten Fall hinaus unmittelbar zwischen den zuständigen Polizeibehörden übermittelt und erledigt werden, soweit

1. sich der grenzüberschreitende Dienstverkehr auf Straftaten bezieht, bei denen der Schwerpunkt der Tat und ihrer Verfolgung in den Grenzgebieten im Sinne von Artikel 3 Absatz 2 liegt, oder
2. eine direkte Zusammenarbeit aufgrund von tat- oder täterbezogenen Zusammenhängen im Rahmen abgrenzbarer Fallgestaltungen zweckmäßig ist und das Einvernehmen der jeweiligen nationalen polizeilichen Zentralstelle vorliegt.

Artikel 39 Absatz 3 Satz 3 SDÜ findet keine Anwendung. Die nationale polizeiliche Zentralstelle ist zu unterrichten, soweit eine Benachrichtigung nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts vorgesehen ist.

Teil III

Besondere Formen der Zusammenarbeit in strafrechtlichen Angelegenheiten

Artikel 8

Ersuchen um Beweissicherung bei Gefahr im Verzug

(1) Bei Gefahr im Verzug können nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts Ersuchen um Spuren- und Beweissicherung einschließlich der Durchführung von körperlichen Untersuchungen sowie um Durchsuchung und Beschlagnahme durch die Staatsanwaltschaft und die nach innerstaatlichem Recht insoweit anordnungszuständigen Vollzugsbeamten gestellt

werden. Die Ersuchen sind unmittelbar an die zuständige Justiz- oder Polizeibehörde zu richten. Soweit Anträge in diesem Rahmen mündlich gestellt worden sind, werden diese unverzüglich schriftlich bestätigt.

(2) Die Erledigung des Ersuchens einschließlich der Prüfung, ob die Voraussetzungen der Gefahr im Verzug gegeben sind, richtet sich nach dem Recht des ersuchten Vertragsstaates.

(3) Ist das Ersuchen nach Absatz 1 nicht von einer Justizbehörde gestellt worden, ist die zuständige Justizbehörde unverzüglich über die Stellung des Ersuchens einschließlich der besonderen Umstände des Falles, die auf Gefahr im Verzug schließen lassen, zu unterrichten.

(4) Soweit das Recht des ersuchten Vertragsstaates für die Anordnung oder Aufrechterhaltung der Maßnahme im ersuchten Vertragsstaat eine richterliche Anordnung erfordert, wird eine Anordnung oder Erklärung des nach dem Recht des ersuchenden Vertragsstaates zuständigen Gerichts unverzüglich durch den ersuchenden Vertragsstaat nachgereicht. Die Vertragsstaaten unterrichten einander über die maßgeblichen Vorschriften ihres innerstaatlichen Rechts.

(5) Die Übermittlung der Ergebnisse der durchgeführten Maßnahmen an den ersuchenden Vertragsstaat bedarf eines förmlichen Rechtshilfeersuchens der zuständigen Justizbehörde. Ist die Übermittlung der Ergebnisse der durchgeführten Maßnahmen eilbedürftig, kann die ersuchte Behörde die Ergebnisse unmittelbar an die ersuchende Behörde übermitteln, soweit dies nach innerstaatlichem Recht zulässig ist. Ist die ersuchte Behörde keine Justizbehörde, bedarf die Übermittlung der Ergebnisse der vorherigen Zustimmung der nach innerstaatlichem Recht zuständigen Justizbehörde.

Artikel 9

Ersuchen um körperliche Untersuchung

(1) Auf Ersuchen leisten die Vertragsstaaten in Übereinstimmung mit dem jeweiligen innerstaatlichen Recht einander Rechtshilfe durch körperliche Untersuchung des Beschuldigten.

(2) Ersuchen nach Absatz 1 werden nur bewilligt, wenn

1. die Untersuchung zur Feststellung verfahrenserheblicher Tatsachen erforderlich ist und im angemessenen Verhältnis zur Schwere der Tat steht,
2. eine Untersuchungsanordnung einer nach innerstaatlichem Recht zuständigen Stelle des ersuchenden Vertragsstaates vorgelegt wird oder aus einer Erklärung einer solchen Stelle hervorgeht, dass die Voraussetzungen der körperlichen Untersuchung vorlägen, wenn sich der Beschuldigte im Hoheitsgebiet des ersuchenden Vertragsstaates befände, und
3. der ersuchende Vertragsstaat im Ersuchen angibt, ob an dem gewonnenen Material im ersuchenden Vertragsstaat molekulargenetische Untersuchungen vorgenommen werden sollen.

Artikel 10

Übermittlung und Abgleich von DNA-Profilen und -Identifizierungsmustern sowie anderem erkennungsdienstlichem Material

(1) Im Zuge eines Ermittlungs- oder Strafverfahrens leisten die zuständigen Stellen der Vertragsstaaten in Übereinstimmung mit ihrem jeweiligen innerstaatlichen Recht einander Rechtshilfe durch Abgleich von DNA-Profilen oder -Identifizierungsmustern. Die Erkenntnisse aus dem Abgleich werden den zuständigen Stellen des ersuchenden Vertragsstaates so schnell wie möglich mitgeteilt. Die Mitteilung erfolgt in einer zwischen den Vertragsstaaten noch festzulegenden Weise, die internationalem Standard entspricht. Sollten Auftypisierungen des biologischen Materials zur Erhöhung der biostatistischen

Aussagekraft als erforderlich erachtet werden, wird der ersuchte Vertragsstaat, soweit möglich und verhältnismäßig, diese Auftypisierung des biologischen Materials veranlassen. Die dadurch anfallenden Kosten werden dem ersuchten Vertragsstaat erstattet.

(2) Liegt kein DNA-Profil oder -Identifizierungsmuster einer im ersuchten Vertragsstaat aufhältigen bestimmten Person vor, so leistet der ersuchte Vertragsstaat Rechtshilfe durch die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials von dieser Person sowie die Übermittlung des gewonnenen DNA-Profils oder -Identifizierungsmusters, wenn

1. der ersuchende Vertragsstaat mitteilt, zu welchem Zweck dies erforderlich ist,
2. der ersuchende Vertragsstaat eine nach seinem Recht erforderliche Untersuchungsanordnung oder -erklärung der zuständigen Stelle vorlegt, aus der hervorgeht, dass die Voraussetzungen für die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials vorliegen, wenn sich die bestimmte Person im Hoheitsgebiet des ersuchenden Vertragsstaates befände, und
3. die Voraussetzungen für die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials nach dem Recht des ersuchten Vertragsstaates vorliegen.

Die dadurch anfallenden Kosten werden dem ersuchten Vertragsstaat erstattet.

(3) Ersuchen können auch durch die zuständigen Polizeibehörden der Vertragsstaaten übermittelt und auf demselben Weg beantwortet werden.

Artikel 11

Grenzüberschreitende Observation

Für grenzüberschreitende Observationen gilt Artikel 40 SDÜ mit folgenden Ergänzungen:

(1) Im Rahmen eines Ermittlungsverfahrens können die zuständigen Beamten auch eine Person observieren, bei der ernsthaft anzunehmen ist, dass sie zur Identifizierung oder Auffindung der Person führen kann, die im Verdacht steht, an einer auslieferungsfähigen

Straftat beteiligt zu sein. Satz 1 ist auch in den Fällen anwendbar, in denen wegen der besonderen Eilbedürftigkeit der Angelegenheit die vorherige Zustimmung des anderen Vertragsstaates nicht eingeholt werden kann. Unbeschadet der Regelung in Nummer 9 richtet sich das weitere Verfahren nach Artikel 40 Absatz 2 SDÜ.

(2) Eine grenzüberschreitende Observation ist auch zum Zwecke der Vollstreckung einer rechtskräftig verhängten freiheitsentziehenden Sanktion zulässig, wenn zu erwarten ist, dass die noch zu vollstreckende freiheitsentziehende Sanktion oder die Summe der noch zu vollstreckenden freiheitsentziehenden Sanktionen mindestens vier Monate beträgt.

(3) In der Bundesrepublik Deutschland sind Ersuchen an die Staatsanwaltschaft bei dem Landgericht zu richten und direkt zu übermitteln, in deren Zuständigkeitsbereich der Grenzübertritt voraussichtlich erfolgen soll. Sofern bekannt ist, dass eine andere als die in Satz 1 bezeichnete Staatsanwaltschaft in derselben Sache bereits ein Verfahren führt, ist das Ersuchen an diese Staatsanwaltschaft zu richten. Ist eine Staatsanwaltschaft zur zentralen Genehmigungsbehörde für ein an das Königreich der Niederlande angrenzendes Bundesland oder sonst eine abweichende Zuständigkeit besonders bestimmt, ist die danach zuständige Staatsanwaltschaft um Bewilligung zu ersuchen.

(4) In dem Königreich der Niederlande sind Ersuchen an die in Anlage I genannten zuständigen Behörden zu richten.

(5) Die Übermittlung kann auch über die nationalen polizeilichen Zentralstellen oder über die einsatzführenden Polizeibehörden erfolgen.

(6) Eine Kopie des Ersuchens ist außer den nationalen polizeilichen-Zentralstellen gleichzeitig zuzuleiten

in der Bundesrepublik Deutschland

- der Landesjustizverwaltung Niedersachsen und der Landesjustizverwaltung Nordrhein-Westfalen, soweit diese nicht allgemein oder im Einzelfall auf eine Übersendung der Kopie verzichten,

- dem Landeskriminalamt Niedersachsen in Hannover und dem Landeskriminalamt Nordrhein-Westfalen in Düsseldorf,
- dem Zollkriminalamt in Köln,

soweit jeweils der örtliche Zuständigkeitsbereich der vorgenannten Behörden und im Falle des Zollkriminalamtes auch dessen sachliche Zuständigkeit betroffen ist,

in dem Königreich der Niederlande

- den in Anlage I genannten Behörden.

(7) Der Grenzübertritt ist in Fällen einer Observation nach Artikel 40 Absatz 2 Satz 1 SDÜ zunächst unverzüglich mitzuteilen

in der Bundesrepublik Deutschland

- dem Landeskriminalamt Niedersachsen in Hannover und dem Landeskriminalamt Nordrhein-Westfalen in Düsseldorf,
- den Grenzschutzpräsidien Nord und West und
- den Bundesgrenzschutzämtern Hamburg, Kleve und Köln,

soweit jeweils der örtliche Zuständigkeitsbereich der vorgenannten Behörden betroffen ist,

in dem Königreich der Niederlande

- den in Anlage I genannten Behörden.

Die Unterrichtung nach Artikel 40 Absatz 2 Satz 1 Buchstabe a in Verbindung mit Absatz 5 SDÜ erfolgt unverzüglich durch die in Satz 1 genannten Stellen. Das nachträgliche Ersuchen nach Artikel 40 Absatz 2 Satz 1 Buchstabe b SDÜ wird entsprechend den Nummern 4 bis 6 übermittelt.

(8) Die Bewilligung der grenzüberschreitenden Observation erstreckt sich auf das gesamte Hoheitsgebiet des bewilligenden Vertragsstaates.

(9) Eine grenzüberschreitende Observation nach Artikel 40 Absatz 2 SDÜ zur Strafverfolgung ist auch bei Verdacht einer nicht in Artikel 40 Absatz 7 SDÜ angeführten Straftat zulässig, sofern es sich nach dem Recht des ersuchten Staates um eine auslieferungsfähige Straftat handelt.

(10) Änderungen der Zuständigkeiten nach den Nummern 4 bis 8 werden dem anderen Vertragsstaat mitgeteilt.

(11) Erforderliche technische Mittel dürfen von den Beamten des einen Vertragsstaates auch auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates eingesetzt werden, soweit dies nach dessen innerstaatlichem Recht zulässig ist und die zuständige Behörde des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet die technischen Mittel eingesetzt werden sollen, ihrem Einsatz im Einzelfall zugestimmt hat. Die Vertragsstaaten unterrichten einander über die im Einzelfall mitgeführten technischen Mittel.

(12) Das Betreten von Wohnungen und öffentlich nicht zugänglichen Grundstücken ist nicht zulässig. Öffentlich zugängliche Arbeits-, Betriebs- und Geschäftsräume dürfen während der Arbeits-, Betriebs- und Geschäftszeiten betreten werden.

Artikel 12

Nacheile

(1) Für die grenzüberschreitende Nacheile gilt Artikel 41 SDÜ mit folgenden Ergänzungen:

1. Außer zu den in Artikel 41 Absatz 1 SDÜ genannten Zwecken ist eine grenzüberschreitende Nacheile im Rahmen des jeweils geltenden innerstaatlichen Rechts der Vertragsstaaten auch bei der Verfolgung von Personen zulässig, die sich innerhalb einer Entfernung von höchstens 150 Kilometern bis zur Grenze einer Kontrolle zum Zweck der Fahndung nach Personen entziehen, die der Begehung einer auslieferungsfähigen Straftat verdächtig sind oder zu einer freiheitsentziehenden Sanktion verurteilt worden sind, derentwegen eine Auslieferung zulässig erscheint.
2. Die Nacheile kann auch über die Luft- und Wassergrenzen stattfinden.
3. Die nacheilenden Beamten üben das Recht der Nacheile zu den in Nummer 1 und in Artikel 41 Absatz 1 SDÜ genannten Zwecken auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates ohne räumliche oder zeitliche Begrenzung für alle auslieferungsfähigen Straftaten unter Einräumung des Festhalterrechts nach Artikel 41 Absatz 2 Buchstabe b SDÜ aus.
4. Das Betreten von Wohnungen und öffentlich nicht zugänglichen Grundstücken ist nicht zulässig. Öffentlich zugängliche Arbeits-, Betriebs- und Geschäftsräume dürfen während der Arbeits-, Betriebs- und Geschäftszeiten betreten werden.

(2) Im Falle einer grenzüberschreitenden Nacheile sind zu benachrichtigen

in der Bundesrepublik Deutschland

- in Niedersachsen die regionale Verbindungsstelle in Lingen, die Grenzschutzpräsidien Nord und West sowie die Bundesgrenzschutzämter Hamburg, Kleve und Köln,
- in Nordrhein-Westfalen die Polizeibehörden, in deren Zuständigkeitsbereich der Grenzübertritt erfolgt oder voraussichtlich erfolgen wird, die Grenzschutzpräsidien Nord und West sowie die Bundesgrenzschutzämter Hamburg, Kleve und Köln,
- sowie für die Zollverwaltung der Lage- und Informationsdienst Kleve und die Sprechfunkzentrale in Emden,

soweit jeweils der örtliche Zuständigkeitsbereich der vorgenannten Behörden und im Falle der vorgenannten Zollbehörden auch deren sachlicher Zuständigkeitsbereich betroffen ist;

in dem Königreich der Niederlande

- die in Anlage I genannten Behörden.

Änderungen dieser Zuständigkeiten werden dem anderen Vertragsstaat schriftlich mitgeteilt.

Artikel 13

Kontrollierte Lieferung

(1) Auf Ersuchen kann der ersuchte Vertragsstaat die kontrollierte Einfuhr in sein Hoheitsgebiet, die kontrollierte Durchfuhr oder die kontrollierte Ausfuhr, insbesondere bei unerlaubtem Handel mit Betäubungsmitteln, Waffen, Sprengstoffen, Falschgeld, Diebesgut und Fehlerware sowie bei Geldwäsche, bewilligen, wenn der ersuchende Vertragsstaat darlegt, dass ohne diese Maßnahme die Ermittlung von Hinterleuten und anderen Tatbeteiligten oder die Aufdeckung von Verteilerwegen aussichtslos oder wesentlich erschwert würde. Die Vertragsstaaten versichern einander, nach Beendigung der kontrollierten Lieferung die Lieferung sicherzustellen, gegen die Kuriere, Hintermänner und Abnehmer zu ermitteln und die Verurteilung der Täter sowie die Strafvollstreckung anzustreben.

(2) Die Bewilligung erstreckt sich auf das gesamte Hoheitsgebiet des ersuchten Vertragsstaates. Die Durchführung der kontrollierten Lieferung richtet sich nach den Bestimmungen dieses Vertrages und, soweit in dem Vertrag keine Regelungen getroffen werden, nach dem innerstaatlichen Recht des ersuchten Vertragsstaates.

(3) Die kontrollierte Lieferung kann nach Absprache zwischen den Vertragsstaaten abgefangen und derart zur Weiterbeförderung freigegeben werden, dass sie unangetastet bleibt, entfernt oder ganz oder teilweise ersetzt wird. Wenn von der Ware ein besonderes Risiko für die an der Lieferung beteiligten Personen oder für die Allgemeinheit ausgeht, so kann

der ersuchte Vertragsstaat das Ersuchen unter weiteren Bedingungen bewilligen oder es ablehnen.

(4) Der ersuchte Vertragsstaat übernimmt die Kontrolle der Lieferung beim Grenzübertritt oder an einem vereinbarten Übergabepunkt, um eine Kontrollunterbrechung zu vermeiden. Er stellt im weiteren Verlauf der Lieferung deren ständige Überwachung in der Form sicher, dass er zu jeder Zeit die Möglichkeit des Zugriffs auf die Täter oder die Waren hat. Beamte des ersuchenden Vertragsstaates können in Absprache mit dem ersuchten Vertragsstaat die kontrollierte Lieferung nach der Übernahme zusammen mit den übernehmenden Beamten des ersuchten Vertragsstaates weiter begleiten.

(5) Abweichend von Absatz 4 Satz 3 können die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten im Einzelfall vereinbaren, dass Beamte des ersuchenden Vertragsstaates mit dem ersuchten Vertragsstaat die Maßnahme unter der Sachleitung eines anwesenden Beamten des ersuchten Vertragsstaates auf dessen Hoheitsgebiet durchführen, soweit im Zeitpunkt der Stellung des Ersuchens nach Absatz 1 auf Grund bestimmter Tatsachen Anlass zu der Annahme besteht, dass die kontrollierte Lieferung spätestens 48 Stunden nach Verbringung in das Hoheitsgebiet des ersuchten Vertragsstaates aus diesem in das Hoheitsgebiet des ersuchenden Vertragsstaates verbracht werden wird, oder soweit der ersuchte Vertragsstaat erklärt, dass er die Maßnahme aus zwingenden Gründen nicht durchführen kann. Die in Satz 1 genannten Tatsachen und Gründe sind in dem Ersuchen nach Absatz 1 anzugeben. Die Beamten des ersuchenden Vertragsstaates sind in jedem Falle an die Bestimmungen dieses Artikels und das Recht des ersuchten Vertragsstaates gebunden; sie haben die Anordnungen der Beamten des ersuchten Vertragsstaates zu befolgen. Die Vereinbarung nach Satz 1 bedarf der Beteiligung der zuständigen Staatsanwaltschaft, soweit dies nach innerstaatlichem Recht erforderlich ist.

(6) Ersuchen um kontrollierte Lieferungen, die in einem Drittstaat beginnen oder fortgesetzt werden, werden nur bewilligt, wenn die Erfüllung der Voraussetzungen nach den Absätzen 1 und 2 auch vom Drittstaat gewährleistet ist.

(7) Artikel 11 Nummern 8, 11 und 12 dieses Vertrages und Artikel 40 Absatz 3 Buchstaben a bis c, g und h SDÜ gelten entsprechend.

(8) Ersuchen um kontrollierte Einfuhr und Durchfuhr sind an die in Artikel 11 Nummern 3 und 4 genannten Behörden zu richten. Ersuchen um kontrollierte Ausfuhr sind zu richten

- in der Bundesrepublik Deutschland an die Staatsanwaltschaft, in deren Bezirk der Transport beginnt,
- in dem Königreich Niederlande an die in Anlage I genannten Behörden.

Artikel 14

Verdeckte Ermittlungen zum Zwecke der Strafverfolgung

(1) Auf Ersuchen kann der ersuchte Vertragsstaat die Durchführung verdeckter Ermittlungen auf seinem Hoheitsgebiet durch Beamte des ersuchenden Vertragsstaates, die nach dem Recht des ersuchenden Vertragsstaates die Stellung eines verdeckten Ermittlers haben, bewilligen, wenn der ersuchende Vertragsstaat darlegt, dass ohne diese Maßnahme die Aufklärung des Sachverhalts aussichtslos oder wesentlich erschwert würde. Die Bewilligung eines Ersuchens, mit der der Durchführung einer verdeckten Ermittlung zugestimmt wird, erstreckt sich auf das gesamte Hoheitsgebiet des ersuchten Vertragsstaates.

(2) Die weiteren Voraussetzungen für verdeckte Ermittlungen, insbesondere die Bedingungen, unter denen verdeckte Ermittler eingesetzt werden, richten sich nach dem Recht des ersuchten Vertragsstaates. Der ersuchte Vertragsstaat kann ferner Maßgaben für die Verwendung der im Wege einer verdeckten Ermittlung gewonnenen Erkenntnisse festlegen. Die Vertragsstaaten unterrichten einander über die jeweiligen Voraussetzungen für die Durchführung verdeckter Ermittlungen nach ihrem innerstaatlichen Recht.

(3) Verdeckte Ermittlungen im Hoheitsgebiet des ersuchten Vertragsstaates beschränken sich auf einzelne, zeitlich begrenzte Einsätze, die in dem Ersuchen nach Absatz 1 angegeben sind. Ist bei Stellung des Ersuchens erkennbar, dass sich die verdeckten Ermittlungen über einen bestimmten Zeitraum erstrecken werden, können die verdeckten Ermittlungen zunächst für die Dauer von bis zu drei Monaten bewilligt werden. Eine Verlängerung der Bewilligung, die mit einer Abänderung der ursprünglich erteilten Bewilli-

zung verbunden sein kann, ist zulässig. Die voraussichtliche Dauer der verdeckten Ermittlungen ist in dem Ersuchen nach Absatz 1 ebenfalls anzugeben. Die Behörden des ersuchenden Vertragsstaates stimmen sich bei der Vorbereitung des Einsatzes mit den zuständigen Behörden des ersuchten Vertragsstaates ab.

(4) Die Leitung des Einsatzes obliegt einem Beamten des ersuchten Vertragsstaates; das Handeln der Beamten des ersuchenden Vertragsstaates ist dem ersuchten Vertragsstaat zuzurechnen. Der ersuchte Vertragsstaat kann jederzeit die Beendigung der verdeckten Ermittlungen verlangen.

(5) Der ersuchte Vertragsstaat ergreift die erforderlichen Maßnahmen, um den ersuchenden Vertragsstaat bei der Durchführung personell, logistisch und technisch zu unterstützen und um die Beamten des ersuchenden Vertragsstaates während ihres Einsatzes auf dem Hoheitsgebiet des ersuchten Vertragsstaates zu schützen.

(6) Die zuständigen Behörden treffen nähere Vereinbarungen hinsichtlich der erforderlichen Zustimmung in dringenden Fällen. Dringende Fälle im Sinne des Satzes 1 liegen vor, wenn zu befürchten ist, dass ohne grenzüberschreitende verdeckte Ermittlungen die Identität der eingesetzten Beamten aufgedeckt und die Ermittlungen gefährdet würden.

(7) Artikel 8 Absätze 1 und 4 finden entsprechende Anwendung.

(8) Zur Absicherung des Einsatzes erforderliche technische Mittel dürfen mitgeführt werden, es sei denn, der Vertragsstaat, auf dessen Hoheitsgebiet die verdeckte Ermittlung durchgeführt wird, widerspricht ausdrücklich. In dem Ersuchen sollen in der Regel die technischen Mittel aufgeführt werden. Im Übrigen gilt Artikel 11 Nummer 11 entsprechend.

(9) Das Ersuchen ist an die nationale polizeiliche Zentralstelle oder unter gleichzeitiger Unterrichtung der nationalen polizeilichen Zentralstelle an die Staatsanwaltschaft des ersuchten Vertragsstaates zu richten, die für die Anordnung oder Zustimmung zu einer verdeckten Ermittlung zuständig wäre, wenn die verdeckte Ermittlung von den Behörden des ersuchten Staates durchgeführt würde. In den Fällen, in denen sich die verdeckten Ermittlungen in der Bundesrepublik Deutschland voraussichtlich auf die Grenzgebiete

nach Artikel 3 Absatz 2 beschränken werden, ist das Ersuchen in Kopie zusätzlich an die jeweils zuständigen Landeskriminalämter Niedersachsen und Nordrhein-Westfalen bei gleichzeitiger Unterrichtung der nationalen polizeilichen Zentralstelle zu richten.

(10) Über die Durchführung und Ergebnisse des Einsatzes verdeckter Ermittler werden die zuständigen Behörden des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet der Einsatz erfolgte, unverzüglich schriftlich unterrichtet.

(11) Die Vertragsstaaten können einander verdeckte Ermittler zur Verfügung stellen, die im Auftrag und unter Leitung der zuständigen Behörde des jeweils anderen Vertragsstaates tätig werden.

Artikel 15

Informationsübermittlung zur Strafverfolgung ohne Ersuchen

Die Behörden der Vertragsstaaten können einander im Einzelfall ohne Ersuchen nach Maßgabe des jeweiligen innerstaatlichen Rechts Informationen einschließlich personenbezogener Daten übermitteln, soweit Anhaltspunkte dafür vorliegen, dass die Kenntnis der Informationen für die Verfolgung von Straftaten durch den Empfänger erforderlich ist. Der Empfänger ist verpflichtet, die Erforderlichkeit der übermittelten Daten zu überprüfen und nicht erforderliche Daten zu löschen, zu vernichten oder an die übermittelnde Stelle zurück zu übermitteln sowie der übermittelnden Behörde Mitteilung zu machen, wenn sich die Unrichtigkeit der Informationen ergibt.

Teil IV

Weitere Formen der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

Artikel 16

Observation zur Verhinderung einer auslieferungsfähigen Straftat

(1) Im Rahmen des jeweils geltenden innerstaatlichen Rechts der Vertragsstaaten ist die grenzüberschreitende Observation zum Zwecke der Verhinderung einer auslieferungsfähigen Straftat ausnahmsweise zulässig

1. mit vorheriger Zustimmung, wenn die zuständige Behörde des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet sich die Observation erstrecken soll, erklärt, die Maßnahme nicht durchführen zu können,
2. ohne vorherige Zustimmung bei besonderer Eilbedürftigkeit.

Die Observation ist nur zulässig, soweit ein Ersuchen nicht im Rahmen eines Ermittlungsverfahrens gestellt und der Zweck der Observation nicht durch die Übernahme der Amtshandlung durch Organe des anderen Vertragsstaates oder durch Bildung gemeinsamer Observationsgruppen erreicht werden kann. Die observierenden Beamten unterliegen der Leitung des Vertragsstaates, auf dessen Gebiet sich die Observation erstrecken soll.

(2) Auf Observationen nach Absatz 1 finden folgende Vorschriften entsprechend Anwendung:

- Artikel 40 Absatz 2 SDÜ mit Ausnahme der einschränkenden Verweisung auf Artikel 40 Absatz 7 SDÜ,
- Artikel 40-Absatz 3 Buchstaben a bis c und g SDÜ,
- Artikel 40 Absatz 4 SDÜ,
- Artikel 11 Nummern 8, 11 und 12.

(3) Ersuchen nach Absatz 1 und Mitteilungen nach Absatz 2 sind zu richten:

- in der Bundesrepublik Deutschland an das jeweilige Landeskriminalamt in Niedersachsen oder in Nordrhein-Westfalen oder an die örtlich zuständige Behörde nach Artikel 3 Absatz 1 oder an die Bundesgrenzschutzämter Hamburg, Kleve oder Köln,
- in dem Königreich der Niederlande an die in Anlage I genannten Behörden.

Artikel 7 Absatz 3 Sätze 1, 3 und 4 gelten entsprechend.

Artikel 17

Nachteile bei besonderen polizeilichen Kontrollen

(1) Im Rahmen des jeweils geltenden innerstaatlichen Rechts der Vertragsstaaten ist die grenzüberschreitende Nachteile zur Verfolgung von Personen, die sich einer Grenzkontrolle nach Artikel 2 Absatz 2 SDÜ entziehen, zulässig.

(2) Eine Nachteile ist ferner zulässig, soweit sich eine Person einer polizeilichen Kontrolle innerhalb einer Entfernung von höchstens 150 Kilometern bis zu der Grenze entzieht, sofern dabei eindeutige Anhaltezeichen missachtet werden und in der Folge eine Gefährdung der öffentlichen Sicherheit herbeigeführt wird.

(3) Die nachteilenden Beamten haben mit der zuständigen Behörde des anderen Vertragsstaates (im Folgenden: als „Gebietsstaat“ bezeichnet) unverzüglich, nach Möglichkeit noch vor Grenzübertritt, in Verbindung zu treten. Die Nachteile ist abubrechen, sofern dies die zuständige Behörde des Gebietsstaates anordnet oder die Fortsetzung der Maßnahme zu einer konkreten Gefährdung von Leib oder Leben der verfolgten Person oder Dritter führt und diese Gefährdung in einem offenkundigen Missverhältnis zu der abzuwehrenden Gefahr steht.

(4) Für solche Nachteile gelten folgende Vorschriften entsprechend:

- Artikel 41 Absatz 1 SDÜ,
- Artikel 41 Absatz 2 Buchstabe b SDÜ,
- Artikel 41 Absatz 3 Buchstabe b SDÜ,
- Artikel 41 Absatz 5 Buchstaben a und c - g SDÜ,
- Artikel 12 Absatz 1 Nummer 2,
- Artikel 12 Absatz 2.

Artikel 18

Verdeckte Ermittlungen zur Verhinderung auslieferungsfähiger Straftaten von erheblicher Bedeutung

(1) Soweit es das jeweilige innerstaatliche Recht zulässt, können verdeckte Ermittlungen zum Zwecke der Verhinderung von vorsätzlichen und nicht nur auf Antrag zu verfolgenden auslieferungsfähigen Straftaten von erheblicher Bedeutung auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates fortgesetzt werden, wenn dieser der grenzüberschreitenden verdeckten Ermittlung auf der Grundlage eines zuvor gestellten Ersuchens zugestimmt hat.

(2) Artikel 14 Absätze 1 bis 6, 8, 10 und 11 und Artikel 16 Absatz 3 gelten entsprechend mit der Maßgabe, dass die nationale polizeiliche Zentralstelle gleichzeitig zu unterrichten ist.

Artikel 19

Gemeinsame Einsatzformen zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten

Zur Intensivierung der Zusammenarbeit können die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten gemeinsame Streifen, gemeinsam besetzte Kontroll-, Auswertungs- und Observationsgruppen sowie weitere gemeinsame Einsatzformen zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung sowie zur Verhinderung von Straftaten bilden, in denen Beamte des einen Vertragsstaates bei Einsätzen im Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates mitwirken. Hoheitliche Befugnisse dürfen dabei nur unter der Leitung und in der Regel in Anwesenheit von Beamten des Gebietsstaates wahrgenommen werden. Artikel 6 Absatz 4 Sätze 2 und 3 gelten entsprechend.

Artikel 20

Informationsaustausch zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten

Die zuständigen Polizeibehörden der Vertragsstaaten können einander im Einzelfall auch ohne Ersuchen nach Maßgabe des jeweiligen innerstaatlichen Rechts Informationen einschließlich personenbezogener Daten mitteilen, soweit Anhaltspunkte dafür vorliegen, dass die Kenntnis der Informationen zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten durch den Empfänger erforderlich ist. Artikel 15 Satz 2 gilt entsprechend.

Artikel 21

Vorläufige grenzüberschreitende Maßnahmen zur Abwehr einer gegenwärtigen Gefahr für Leib oder Leben

(1) Beamte der Polizeibehörden eines Vertragsstaates (im Folgenden als die "einschreitenden Beamten" bezeichnet) dürfen im Falle eines dringenden Bedarfs ohne vorherige Zustimmung des anderen Vertragsstaates die gemeinsame Grenze überschreiten, um im grenznahen Bereich auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts des Gebietsstaates vorläufige Maßnahmen zu treffen, die zur

Abwehr einer gegenwärtigen Gefahr für Leib oder Leben erforderlich sind. Zu den vorläufigen Maßnahmen kann auch das Festhalten einer Person gehören.

(2) Ein dringender Bedarf im Sinne von Absatz 1 liegt nur dann vor, wenn bei einem Abwarten auf das Einschreiten von Beamten des Gebietsstaates oder der Herstellung eines Einvernehmens im Sinne von Artikel 6 Absatz 2 eine Verwirklichung der Gefahr droht.

(3) Die einschreitenden Beamten haben den Gebietsstaat unverzüglich zu unterrichten. Der Gebietsstaat hat unverzüglich die notwendigen Maßnahmen zu treffen, die zur Abwehr der Gefahr und zur Übernahme der Lage erforderlich sind. Die einschreitenden Beamten dürfen im Gebietsstaat nur so lange tätig sein, bis der Gebietsstaat die notwendigen Maßnahmen zur Abwehr der Gefahr ergriffen hat. Die einschreitenden Beamten sind an die Weisungen des Gebietsstaates gebunden.

(4) Die Vertragsstaaten treffen eine gesonderte Vereinbarung darüber, welche Stellen nach Absatz 3 unverzüglich zu unterrichten sind. Die einschreitenden Beamten sind an die Bestimmungen dieses Artikels und an das Recht des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet sie tätig werden, gebunden.

(5) Die Maßnahmen der einschreitenden Beamten werden dem Gebietsstaat zugerechnet.

Artikel 22

Hilfeleistung bei Großereignissen, Katastrophen und schweren Unglücksfällen

Die zuständigen Stellen der Vertragsstaaten unterstützen sich nach Maßgabe des jeweiligen innerstaatlichen Rechts gegenseitig bei Massenveranstaltungen und ähnlichen Großereignissen, Katastrophen sowie schweren Unglücksfällen, indem sie

1. sich gegenseitig so zeitig wie möglich über entsprechende Ereignisse mit grenzüberschreitenden Auswirkungen und relevante Erkenntnisse unterrichten,
2. bei Lagen mit grenzüberschreitenden Auswirkungen die auf ihrem Hoheitsgebiet erforderlichen polizeilichen Maßnahmen vornehmen und koordinieren,

3. auf Ersuchen des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet die Lage eintritt, soweit möglich, durch Entsendung von Beamten, Spezialisten und Beratern sowie Gestellung von Ausrüstungsgegenständen Hilfe leisten.

Im Übrigen bleibt das Abkommen von Bonn vom 7. Juni 1988 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen unberührt.

Artikel 23

Einrichtung von Bedarfskontrollstellen

(1) Eine Bedarfskontrollstelle kann auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates eingerichtet werden, soweit

1. keine geeignete Örtlichkeit auf dem eigenen Hoheitsgebiet zur Verfügung steht,
2. dies zur Durchführung einer Grenzkontrolle nach Artikel 2 Absatz 2 SDÜ erforderlich ist und
3. die zuständige Stelle des anderen Vertragsstaates der Maßnahme im Einzelfall zugestimmt hat.

(2) Die Bedarfskontrollstelle soll möglichst grenznah und darf nicht weiter als fünf Kilometer von der Grenzlinie entfernt liegen.

(3) Die Zustimmung nach Absatz 1 kann mit Auflagen versehen werden. Die Maßnahme ist auf Verlangen der zuständigen Stelle des Gebietsstaates einzustellen.

(4) Die Grenzkontrolle wird ausschließlich nach dem Recht und von den Bediensteten des Vertragsstaates durchgeführt, der die Kontrolle nach Artikel 2 Absatz 2 SDÜ angeordnet hat. An Bedarfskontrollstellen sollen jedoch Bedienstete beider Vertragsstaaten anwesend sein.

(5) Die zuständigen Stellen der Vertragsstaaten erstellen Verzeichnisse über die auf ihrem Hoheitsgebiet gelegenen und zur Einrichtung von Bedarfskontrollstellen geeigneten Örtlichkeiten, tauschen die Verzeichnisse aus und unterrichten sich unverzüglich über Änderungen.

(6) Für den Fall, dass Grenzkontrollen nach Artikel 2 Absatz 2 SDÜ durchgeführt werden, finden Artikel 4 bis 9 des Abkommens vom 30. Mai 1958 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die Zusammenlegung der Grenzabfertigung und über die Einrichtung von Gemeinschafts- oder Betriebswechselhöfen an der deutsch-niederländischen Grenze Anwendung; im Übrigen gilt das Abkommen vom 30. Mai 1958 entsprechend.

Teil V

Allgemeine Bestimmungen für die Zusammenarbeit

Artikel 24

Gemischt besetzte Dienststellen

(1) Die Vertragsstaaten können gemischt besetzte Dienststellen für den Informationsaustausch und die Unterstützung ihrer Behörden einrichten.

(2) In den gemischt besetzten Dienststellen arbeiten Beamte der Behörden beider Vertragsstaaten im Rahmen ihrer jeweiligen Zuständigkeiten räumlich unmittelbar zusammen, um in Angelegenheiten, die den Zuständigkeitsbereich der Behörden der in Artikel 3 Absatz 2 genannten Grenzgebiete betreffen, Informationen auszutauschen, zu analysieren und weiterzuleiten sowie bei der Koordinierung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

nach diesem Vertrag unterstützend mitzuwirken. Für die Übermittlung personenbezogener Daten gelten die Artikel 7, 15 und 20.

(3) Die Unterstützungsfunktion kann auch die Vorbereitung und Mitwirkung bei der Rückführung von Ausländern auf der Grundlage der zwischen den Vertragsstaaten geltenden Übereinkünfte umfassen.

(4) Den gemischt besetzte Dienststellen obliegt nicht die selbständige Durchführung operativer Einsätze. Die Beamten in den gemischt besetzten Dienststellen unterstehen der Weisungs- und Disziplinargewalt ihrer jeweiligen nationalen Behörden.

(5) Anzahl und Sitz der gemischt besetzten Dienststellen sowie die Einzelheiten der Zusammenarbeit und die gleichmäßige Verteilung der Kosten werden durch gesonderte Vereinbarungen geregelt.

(6) Behörden eines Vertragsstaates können sich an gemischt besetzten Dienststellen, die der andere Vertragsstaat mit einem gemeinsamen Nachbarstaat betreibt, beteiligen, wenn und soweit der andere Vertragsstaat und der Nachbarstaat einer solchen Beteiligung zustimmen. Die Einzelheiten der Zusammenarbeit und die Verteilung der Kosten werden zwischen allen beteiligten Staaten geregelt.

Artikel 25

Einsatz von Luft- und Wasserfahrzeugen

(1) Bei grenzüberschreitenden Einsätzen nach diesem Vertrag dürfen auch Luft- und Wasserfahrzeuge eingesetzt werden.

(2) Beim grenzüberschreitenden Einsatz nach Absatz 1 entfällt bei Flügen nach Sichtflugregeln bei Tag die Flugplanpflicht. Flüge nach Instrumentenflugregeln dürfen nur im kontrollierten Luftraum (mit Klasse A, B, C, D, oder E) durchgeführt werden. Sie werden von der zuständigen Flugverkehrskontrollstelle überwacht. Dazu sind vor Beginn des Flugabschnitts nach Instrumentenflugregeln der zuständigen Flugverkehrskontrollstelle die erforderlichen Flugplandaten zu übermitteln. Für Flüge nach Sichtflugregeln bei Nacht

wird eine gesonderte Vereinbarung durch die jeweiligen obersten Luftverkehrsbehörden der Vertragsparteien getroffen.

(3) Für die Einsatzflüge nach Absatz 1 gilt die Ermächtigung nach Artikel 3 Buchstabe c des Abkommens vom 7. Dezember 1944 über die Internationale Zivilluftfahrt (Chicago Convention) als erteilt. Sie unterliegen, soweit in Absatz 2 nichts anderes bestimmt ist, den in den jeweiligen Vertragsstaaten geltenden luftverkehrsrechtlichen Vorschriften. Im Rahmen der Wahrnehmung von Aufgaben nach diesem Vertrag dürfen Luftfahrzeuge auch außerhalb von Flugplätzen starten und landen, soweit dies zur Erfüllung der Einsätze unter Berücksichtigung der öffentlichen Ruhe, Ordnung und Sicherheit erforderlich ist.

(4) Die Luftfahrzeuge müssen im Herkunftsstaat für die jeweilige Einsatzart zugelassen sein.

(5) Beim Einsatz von Wasserfahrzeugen sind die Beamten von den Verkehrsordnungen für die Binnen- und die Seeschifffahrt im selben Umfang wie die Beamten der Polizeibehörden des Vertragsstaates befreit, auf dessen Hoheitsgebiet sie im Einsatz sind. Die eingesetzten Wasserfahrzeuge sind zur Führung der Bezeichnung für Fahrzeuge der Überwachungsbehörden befugt. Die Beamten sind auch befugt, Weisungen, ausgenommen nautische Weisungen, zu geben, soweit dies zur Erfüllung der in Absatz 1 genannten Aufgaben dringend geboten ist und die Sicherheit der Schifffahrt und von Personen nicht beeinträchtigt wird.

Artikel 26

Datenschutz

(1) Datenschutz wird nach Maßgabe der Artikel 126 bis 130 SDÜ und, soweit dort keine Regelungen enthalten sind, nach Maßgabe des Übereinkommens über die Rechtshilfe in Strafsachen zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union in seinem Anwendungsbereich gewährleistet. Dies gilt auch für personenbezogene Daten, die durch grenzüberschreitende Tätigkeit auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates erhoben worden sind. Dabei sind die besonderen Bedingungen, die von dem ersuchten

Vertragsstaat im Zusammenhang mit der grenzüberschreitenden Maßnahme gestellt werden, zu beachten.

(2) Beamten, die auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates tätig werden, darf der Zugriff auf behördliche Sammlungen personenbezogener Daten des Gebietsstaates nur unter Leitung eines Beamten des Gebietsstaates gewährt werden.

Artikel 27

Grenzübertritte

(1) Soweit es verkehrsbedingt notwendig ist, dürfen die Beamten des einen Vertragsstaates zu den in Artikel 2 dieses Vertrages geregelten Zwecken das Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates befahren, um das eigene Hoheitsgebiet auf möglichst kurzem Wege wieder zu erreichen. Soweit nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts erforderlich, dürfen hierbei auch Sonder- und Wegerechte in Anspruch genommen werden. In den Fällen des Satzes 2 sind die zuständigen Behörden des Vertragsstaates, auf dem die Sonder- und Wegerechte in Anspruch genommen werden, unverzüglich zu unterrichten.

(2) Beamte des einen Vertragsstaates dürfen für Maßnahmen, die sie nach innerstaatlichem Recht auf den auf eigenem Hoheitsgebiet gelegenen Streckenabschnitten von grenzüberschreitenden Reisezügen oder Fahrgastschiffen durchführen, bereits auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates zusteigen oder nach Beendigung der Maßnahmen dort aussteigen. Kann eine auf dem eigenen Hoheitsgebiet nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts begonnene Kontrollmaßnahme, insbesondere die Überprüfung einer Person oder einer Sache, nicht im Grenzgebiet im Sinne von Artikel 3 Absatz 2 Satz 2 abgeschlossen werden, und steht zu erwarten, dass andernfalls der Zweck der Maßnahme nicht erreicht werden kann, darf diese auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates so lange fortgesetzt werden, wie dies unabdingbar erforderlich ist, um die Maßnahme abzuschließen. Soweit weitere Maßnahmen erforderlich werden, bleiben die hierfür geltenden Regelungen unberührt.

Artikel 28
Haftungsbestimmungen

(1) Wenn Beamte eines Vertragsstaates im Rahmen einer Maßnahme nach den Artikeln 13 und 14 dieses Vertrages oder einer gemeinsamen Ermittlungsgruppe nach dem Rahmenbeschluss des Rates der Europäischen Union vom 13. Juni 2002 über gemeinsame Ermittlungsgruppen auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates tätig werden, haftet der Vertragsstaat, dessen Beamte auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates einen Schaden verursacht haben, nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts des Vertragsstaates, in dessen Hoheitsgebiet der Schaden verursacht wird, für den durch seine Beamten verursachten Schaden.

(2) Der Vertragsstaat, in dessen Hoheitsgebiet der in Absatz 1 genannte Schaden verursacht wird, ersetzt diesen Schaden, wie er ihn ersetzen müsste, wenn seine eigenen Beamten ihn verursacht hätten.

(3) Der Vertragsstaat, dessen Beamte einen Schaden im Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates verursacht haben, erstattet dem anderen Vertragsstaat den Gesamtbetrag des Schadensersatzes, den dieser an die Geschädigten oder ihre Rechtsnachfolger geleistet hat.

(4) Unbeschadet der Ausübung seiner Rechte gegenüber Dritten und mit Ausnahme des Absatzes 3 verzichtet jeder Vertragsstaat in dem Fall des Absatzes 1 darauf, den Betrag des erlittenen Schadens dem anderen Vertragsstaat gegenüber geltend zu machen.

(5) Für die Haftung und den Ersatz von Schäden, die bei der Durchführung einer Maßnahme aufgrund dieses Vertrages von Beamten des einen Vertragsstaates auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates verursacht werden, gilt im Übrigen Artikel 43 SDÜ.

Teil VI

Regelungen in Bezug auf die grenzüberschreitend handelnden Beamten

Artikel 29

Festhalterecht

Wird eine Person, auf die sich eine Maßnahme nach den Artikeln 11, 13, 16 und 17 bezieht, auf frischer Tat bei der Begehung einer nach dem Recht des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet die Maßnahme durchgeführt wird, auslieferungsfähigen Straftat gegen Leib oder Leben betroffen, dürfen die Beamten, die die Maßnahme durchführen und unter der Leitung des ersuchten Vertragsstaates tätig sind, die Person festhalten. Die festgehaltene Person darf im Hinblick auf ihre Vorführung vor die zuständige Behörde des ersuchten Vertragsstaates lediglich einer Sicherheitsdurchsuchung unterzogen werden. Ihr dürfen während der Beförderung Handfesseln angelegt werden. Die von der verfolgten Person mitgeführten Gegenstände dürfen bis zum Eintreffen von Beamten der zuständigen Behörde des ersuchten Vertragsstaates vorläufig sichergestellt werden. Straftat im Sinne des Satzes 1 ist auch die strafbare Teilnahme an einer Straftat.

Artikel 30

Befugnisse und Rechtsstellung von Beamten des anderen Vertragsstaates

(1) Beamten des einen Vertragsstaates, die sich im Rahmen der Zusammenarbeit aufgrund dieses Vertrages auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates aufhalten, stehen dort keine hoheitlichen Befugnisse zu, soweit dieser Vertrag nichts anderes bestimmt. Sie sind bei allen Maßnahmen an das innerstaatliche Recht des anderen Vertragsstaates gebunden. Die besonderen Regelungen des Artikels 23 bleiben unberührt.

(2) Beamte des einen Vertragsstaates, die aufgrund dieses Vertrages zu einer Dienststelle des anderen Vertragsstaates entsandt werden, sind Verbindungsbeamte im Sinne des Artikels 47 oder des Artikels 125 SDÜ. Ihre Stellung ergibt sich aus Artikel 47 Absatz 3 SDÜ oder Artikel 125 Absatz 3 SDÜ, soweit dieser Vertrag nichts anderes bestimmt.

(3) Setzen Beamte des einen Vertragsstaates bei Maßnahmen aufgrund dieses Vertrags auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates Kraftfahrzeuge, Wasserfahrzeuge oder Luftfahrzeuge ein, so unterliegen sie hierbei denselben verkehrsrechtlichen Bestimmungen wie die Beamten des anderen Vertragsstaates. Unbeschadet der Regelung in Artikel 27 Absatz 1 Satz 2 gilt dies insbesondere im Hinblick auf die Inanspruchnahme von Sonder- und Wegerechten. Die Vertragsstaaten unterrichten einander über die jeweils geltende Rechtslage.

Artikel 31

Tragen von Uniform und Mitführen von Bewaffnung und Ausstattung

(1) Beamte des einen Vertragsstaates, die sich im Rahmen der Zusammenarbeit aufgrund dieses Vertrages auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates aufhalten, können dort ihre nationale Dienstkleidung tragen. Hierbei dürfen sie in der Regel die nach dem jeweiligen nationalen Recht des Heimatstaates zugelassene Bewaffnung und dienstliche Ausstattung einschließlich Munition, Reizstoffsprühgeräte, Schlagstöcke und Diensthunde mitführen.

(2) Die zuständigen Stellen unterrichten einander über die jeweils zulässigen Dienstwaffen und Ausstattung.

Artikel 32

Einsatz von Dienstwaffen und weiteren Mitteln

(1) Die eigene dienstliche Bewaffnung und Ausstattung darf bei Einsätzen im Rahmen dieses Vertrages auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates nach Maßgabe des Rechts des Gebietsstaates eingesetzt werden; Artikel 29 bleibt insoweit unberührt.

(2) Die Dienstwaffen und weiteren Mittel, die in der Anlage II aufgeführt sind, dürfen nur im Falle der Notwehr einschließlich der Nothilfe eingesetzt werden.

(3) Der sachleitende Beamte des Vertragsstaates, auf dessen Hoheitsgebiet ein Einsatz erfolgt, kann im Einzelfall nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts einer über Absatz 2 hinausgehenden Anwendung zustimmen. In den Fällen der Artikel 11, 12, 16 und 17 darf keine Zustimmung erteilt werden.

(4) Polizeibeamte, die im Rahmen ihres grenzüberschreitenden Einsatzes nach Artikel 21 körperliche Gewalt, die nach dem Recht des Gebietsstaates zulässig ist, angewandt haben, melden die diesbezüglichen Tatsachen und Umstände sowie die Folgen, die sich daraus ergeben haben, unverzüglich der zuständigen Behörde. Im Übrigen erfolgen Meldungen nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts des Gebietsstaates.

(5) Die Vertragsstaaten können durch gesonderte Vereinbarung eine Änderung der Anlage II vereinbaren.

Artikel 33

Rechtsstellung der Beamten im Bereich des Strafrechts

Die Beamten, die nach diesem Vertrag auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates tätig werden, sind in Bezug auf Straftaten, die sie begehen oder die ihnen gegenüber begangen werden, den Beamten des anderen Vertragsstaates gleichgestellt, soweit nicht in einem anderen Vertrag, der für die Vertragsstaaten gilt, anderes vereinbart worden ist.

Artikel 34

Beistandsklausel, Dienstverhältnisse

(1) Die Vertragsstaaten sind gegenüber den entsandten Beamten des anderen Vertragsstaates bei der Ausübung des Dienstes zu gleichem Schutz und Beistand verpflichtet wie gegenüber den eigenen Beamten.

(2) Die Beamten des anderen Vertragsstaates bleiben in dienstrechtlicher, insbesondere in disziplinarrechtlicher sowie in haftungsrechtlicher Hinsicht den in ihrem Staat geltenden Vorschriften unterworfen.

Artikel 35
Ausnahmeklausel

Ist ein Vertragsstaat der Ansicht, dass die Erfüllung eines Ersuchens oder die Durchführung oder Duldung einer Maßnahme aufgrund dieses Vertrages geeignet ist, die eigenen Hoheitsrechte zu beeinträchtigen, die eigene Sicherheit oder andere wesentliche Interessen zu gefährden oder gegen das innerstaatliche Recht zu verstoßen, kann er die Zusammenarbeit unter Beachtung sonstiger internationaler Kooperationsverpflichtungen insoweit ganz oder teilweise verweigern oder von bestimmten Bedingungen abhängig machen.

Teil VII
Durchführungs- und Schlussbestimmungen

Artikel 36
Durchführungsvereinbarungen

Die zuständigen Stellen der Vertragsstaaten können auf der Grundlage und im Rahmen dieses Vertrages Vereinbarungen treffen, welche die verwaltungsmäßige Durchführung zum Ziel haben.

Artikel 37
Überprüfung der Umsetzung und Fortentwicklung des Vertrages

Auf Antrag eines Vertragsstaates überprüft eine gemeinsame Arbeitsgruppe aus Vertretern der Vertragsstaaten die Umsetzung dieses Vertrages und stellt fest, ob Ergänzungs- oder Fortschreibungsbedarf besteht.

Artikel 38

Kosten

Jeder Vertragsstaat trägt die seinen Behörden aus der Anwendung dieses Vertrages entstehenden Kosten selbst, soweit die zuständigen Behörden im Einzelfall keine abweichende Regelung treffen. Artikel 9 des Abkommens von Bonn vom 7. Juni 1988 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen bleibt unberührt.

Artikel 39

Einbeziehung der Zollverwaltung

(1) Soweit Behörden der Zollverwaltungen der Vertragsstaaten im Sinne des Artikels 4 Nummer 7 des Neapel-II-Übereinkommens

1. Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens oder
2. grenzpolizeiliche Aufgaben an der Außengrenze der Europäischen Gemeinschaft wahrnehmen,

stehen sie im Rahmen dieses Vertrages auf Seiten der Bundesrepublik Deutschland den Polizeibehörden, auf Seiten des Königreichs der Niederlande den Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind, im Sinne von Artikel 3 Absatz 1 gleich.

(2) Zuständige Behörden der Zollverwaltung sind

auf Seiten der Bundesrepublik Deutschland

- der Zollfahndungsdienst,

die Hauptzollämter, soweit sie Aufgaben gemäß Absatz 1 Nummern 1 und 2 wahrnehmen,

auf Seiten des Königreichs der Niederlande

- die Behörden, soweit sie Aufgaben gemäß Absatz 1 wahrnehmen,

sofern nicht Anlage I dieses Vertrages hinsichtlich des Königreichs der Niederlande besondere Zuständigkeitsregelungen enthält.

(3) Für die Behörden der Zollverwaltungen der Vertragsstaaten gelten bei der Wahrnehmung von Aufgaben nach Absatz 1 Nummer 1 folgende Vorschriften dieses Vertrages entsprechend:

1. Artikel 1 Absatz 1, Artikel 3 Absatz 3 Satz 1 und Satz 2, soweit er Anlage I betrifft, und Absatz 4, Artikel 5, Artikel 14 Absätze 6 und 11, Artikel 25, Artikel 28, Artikel 30 Absatz 1 Sätze 1 und 2, Absätze 2 und 3, Artikel 31, Artikel 33 bis 38,
2. Artikel 4 mit der Maßgabe, dass in Nummer 1 Buchstabe b die Worte „bevorstehende, polizeilich relevante Ereignisse und Aktionen“ durch die Worte „bevorstehende Ereignisse und Aktionen, die für die Anwendung der Zollvorschriften im Sinne des Neapel-II-Übereinkommens relevant sind,“ ersetzt werden,
3. Artikel 6 mit den Maßgaben, dass
 - a) die Unterstellung von Bediensteten zwischen den Zollverwaltungen der Vertragsstaaten im Sinne des Artikels 4 Nummer 7 des Neapel-II-Übereinkommens zulässig ist,
 - b) in Absatz 1 die Worte „Wahrnehmung polizeilicher Vollzugsaufgaben“ durch die Worte „Durchführung von Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens“ ersetzt werden,

- c) in Absatz 3 die Worte „erforderlichen polizeilichen Maßnahme“ durch die Worte „zur Durchführung von Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens erforderlichen Maßnahme“ ersetzt werden,
4. Artikel 12 Absatz 1 Nummern 1 und 3 und Absatz 2 mit der Maßgabe, dass in Absatz 1 an die Stelle des Artikels 41 SDÜ Artikel 20 des Neapel-II-Übereinkommens tritt,
5. Artikel 17 Absätze 2 bis 4 mit den Maßgaben, dass
- a) in Absatz 2 die Worte „polizeilichen Kontrolle“ durch die Worte „Kontrolle im Rahmen der Durchführung von Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens“ ersetzt werden und
 - b) in Absatz 4
 - die Worte „Artikel 41 Absatz 1 SDÜ“ durch die Worte „Artikel 20 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens“,
 - die Worte „Artikel 41 Absatz 2 Buchstabe b SDÜ“ durch die Worte „Artikel 20 Absatz 2 Buchstabe b des Neapel-II-Übereinkommens“,
 - die Worte „Artikel 41 Absatz 3 Buchstabe b SDÜ“ durch die Worte „Artikel 20 Absatz 3 Buchstabe b des Neapel-II-Übereinkommens“,
 - die Worte „Artikel 41 Absatz 5 Buchstaben a und c bis g SDÜ“ durch die Worte „Artikel 20 Absatz 4 Buchstaben a, c, d, f und g sowie Buchstabe e Sätze 1 ii) und 2 des Neapel-II-Übereinkommens“ und
 - die Worte „Artikel 12 Absatz 1 Nummer 2“ durch die Worte „Artikel 20 Absatz 4 Buchstabe b des Neapel-II-Übereinkommens“

ersetzt werden,

6. Artikel 18 mit den Maßgaben, dass
 - a) das Ersuchen nach Absatz 1 an die zentrale Koordinierungsstelle nach Artikel 5 des Neapel-II-Übereinkommens zu richten ist und
 - b) in Absatz 2 nur die Verweise auf Artikel 14 Absätze 1 bis 6, 8, 10 und 11 entsprechend gelten,
 7. Artikel 19 mit der Maßgabe, dass die gemeinsamen Einsatzformen zwischen den Zollverwaltungen der Vertragsstaaten im Sinne des Artikels 4 Nummer 7 des Neapel-II-Übereinkommens zulässig sind,
 8. Artikel 24 mit der Maßgabe, dass sich der Informationsaustausch der Zollverwaltungen der Vertragsstaaten nach den Grundsätzen der Artikel 8, 15 und 19 des Neapel-II-Übereinkommens richtet und für die Übermittlung personenbezogener Daten Artikel 25 des Neapel-II-Übereinkommens gilt,
 9. Artikel 26 mit der Maßgabe, dass für den Datenaustausch nach dessen Absatz 1 zwischen den Zollverwaltungen der Vertragsstaaten Artikel 25 des Neapel-II-Übereinkommens gilt,
 10. Artikel 27 Absatz 1 mit der Maßgabe, dass der Verweis auf Artikel 2 als Verweis auf die Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens gilt,
 11. Artikel 32 Absatz 1, 1. Halbsatz, Absatz 2, Absatz 4 Satz 2 und Absatz 5. Artikel 32 Absatz 3 gilt mit der Maßgabe, dass die Verweise auf Artikel 11 und 16 keine Anwendung finden.
- (4) Soweit Bedienstete der Zollverwaltungen der Vertragsstaaten Maßnahmen in Anwendung des Zollkodexes (VO (EWG) Nr. 2913/92) durchführen, gelten Artikel 27 Absatz 1 und Artikel 28 Absatz 5 entsprechend.

Artikel 40

Inkrafttreten, Kündigung

(1) Dieser Vertrag bedarf der Ratifikation. Die Ratifikationsurkunden werden so bald wie möglich ausgetauscht. Der Vertrag tritt am ersten Tag des zweiten Monats nach Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft. Mit Inkrafttreten des Vertrags tritt die Vereinbarung vom 17. April 1996 zwischen dem Bundesministerium des Innern der Bundesrepublik Deutschland und dem Innenminister sowie dem Justizminister der Niederlande über die polizeiliche Zusammenarbeit im Grenzgebiet zwischen der Bundesrepublik Deutschland und den Niederlanden außer Kraft.

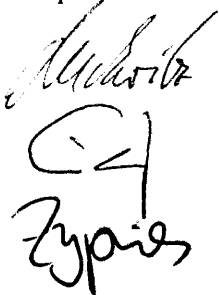
(2) Dieser Vertrag wird auf unbestimmte Zeit geschlossen. Er kann von jedem Vertragsstaat jederzeit auf diplomatischem Wege schriftlich gekündigt werden und tritt sechs Monate nach Erhalt der Kündigung außer Kraft.

(3) Für das Königreich der Niederlande gilt dieser Vertrag ausschließlich für den in Europa gelegenen Teil des Königreichs.

(4) Die Registrierung des Vertrags beim Generalsekretariat der Vereinten Nationen nach Artikel 102 der Charta der Vereinten Nationen wird von deutscher Seite wahrgenommen.

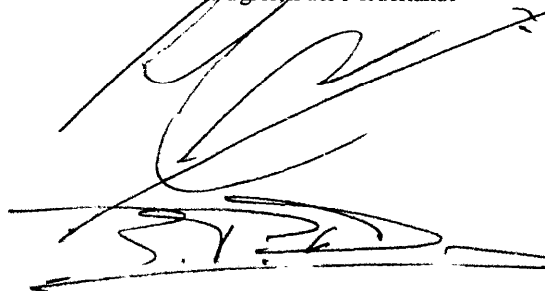
Geschehen zu *Eschede* am *2. März* 2005 in zwei Urschriften in deutscher und niederländischer Sprache, wobei der Wortlaut beider Sprachen gleichermaßen verbindlich ist.

Für die Bundesrepublik Deutschland

Michael Grosse

Für das Königreich der Niederlande

S. J. J. A. M. van der Laan

Anlage I
zum
Vertrag
zwischen
der Bundesrepublik Deutschland
und
dem Königreich der Niederlande
über
die grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit
und die Zusammenarbeit in strafrechtlichen Angelegenheiten

1. Zuständige Behörden auf Seiten des Königreichs der Niederlande nach Artikel 3 Absatz 1 sind:
 - a) für die Zusammenarbeit auf Ersuchen nach Artikel 7 Absatz 2 alle Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind;
 - b) für die Zusammenarbeit auf Ersuchen nach Artikel 7 Absatz 3 die Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind sowie die Staatsanwaltschaften und die mit der Durchführung des Vertrages befassten Ministerien;
 - c) für die Zusammenarbeit auf Ersuchen nach Artikel 7 Absatz 4 Satz 1 die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Dienst internationale Zusammenarbeit;
 - d) für die Zusammenarbeit auf Ersuchen nach Artikel 7 Absatz 4 Satz 2 die Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben in den Grenzgebieten betraut sind;
 - e) für die Entgegennahme von Ersuchen um Beweissicherung bei Gefahr im Verzug nach Artikel 8 Absatz 1 und die Unterrichtung über die Stellung eines Ersuchens nach Absatz 3 als zuständige Justizbehörde die örtlich zuständige

Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das örtlich zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (IRC);

- f) für das Stellen und die Entgegennahme von Ersuchen um Beweissicherung bei Gefahr im Verzug nach Artikel 8 Absatz 1 als zuständige Polizeibehörde alle Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind;
- g) für das Stellen eines förmlichen Rechtshilfeersuchens um Übermittlung der Ergebnisse von Ersuchen um Beweissicherung bei Gefahr im Verzug sowie für die Zustimmung zu einer derartigen Übermittlung nach Artikel 8 Absatz 5 die örtlich zuständige Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das örtlich zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (IRC);
- h) für die Übermittlung eines Ersuchens und der Antwort darauf nach Artikel 10 Absatz 3 alle Beamte, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind; die Übermittlung erfolgt über das örtlich zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (IRC);
- i) für Ersuchen um grenzüberschreitende Observationen nach Artikel 11 Nummer 4 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das landesweit zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (IRC);
- j) für die Übermittlung von Ersuchen um grenzüberschreitende Observationen nach Artikel 11 Nummer 5 als nationale polizeiliche Zentralstelle die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Meldestelle grenzüberschreitende Observationen;
- k) für die Übermittlung von Ersuchen um grenzüberschreitende Observationen nach Artikel 11 Nummer 5 als einsatzführende Polizeibehörden alle Behörden, die mit der Durchführung verschiedener polizeilicher Aufgaben betraut sind; die Übermittlung erfolgt über das örtlich zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (IRC);

- l) als zu unterrichtende Stelle bei Ersuchen um grenzüberschreitende Observationen nach Artikel 11 Nummer 6 die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Meldestelle grenzüberschreitende Observationen;
- m) als zu unterrichtende Stelle bei grenzüberschreitenden Observationen nach Artikel 11 Nummer 7 die Meldezentren der Grenzregionen;
- n) für die Zustimmung zu einem Einsatz von technischen Mitteln nach Artikel 11 Nummer 11 der landesweit zuständige Staatsanwalt für grenzüberschreitende Observation;
- o) als zu unterrichtende Stelle bei grenzüberschreitender Nacheile nach Artikel 12 Absatz 2 die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Meldestelle grenzüberschreitende Nacheile;
- p) für Ersuchen um die Bewilligung kontrollierter Ausfuhren nach Artikel 13 Absatz 8 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das landesweit zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (LIRC);
- q) für die Abstimmung bei der Durchführung verdeckter Ermittlungen nach Artikel 14 Absatz 3 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das landesweit zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (LIRC);
- r) für Ersuchen um Durchführung verdeckter Ermittlungen nach Artikel 14 Absatz 9 die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Abteilung Dienst besondere Ermittlungsangelegenheiten;
- s) für die Unterrichtung nach Durchführung verdeckter Ermittlungen nach Artikel 14 Absatz 10 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das landesweit zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (LIRC);

- t) für Observationen zur Verhinderung einer auslieferungsfähigen Straftat nach Artikel 16 Absatz 1 Nummer 1 und Absatz 3 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das landesweit zuständige Internationale Rechtshilfezentrum (LIRC);
- u) für Nachteile bei besonderen polizeilichen Kontrollen nach Artikel 17 Absatz 3 die Einsatzleitstellen in den Grenzregionen;
- v) für verdeckte Ermittlungen zur Verhinderung von auslieferungsfähigen Straftaten von erheblicher Bedeutung nach Artikel 18 Absatz 2 die Nationale Zentralstelle der Niederländischen Polizei (KLPD), Dienst besondere Ermittlungsangelegenheiten;
- w) für gemeinsame Einsatzformen zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten nach Artikel 19 die Leiter der regionalen Polizeibehörden und Hauptstaatsanwälte sowie der Leiter des niederländischen Grenzschutzes (KMAR);
- x) für den Informationsaustausch zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit oder Ordnung oder zur Verhinderung von Straftaten nach Artikel 20 alle Behörden, die mit Polizeiaufgaben betraut sind;
- y) für vorläufige grenzüberschreitende Maßnahmen zur Abwehr einer gegenwärtigen Gefahr für Leib oder Leben nach Artikel 21 alle Behörden, die mit Polizeiaufgaben betraut sind;
- z) für die Unterrichtung nach Artikel 27 Absatz 1 die Einsatzleitstellen in den Grenzregionen.

2. Zuständige Behörden auf Seiten des Königreichs der Niederlande nach Artikel 39 Absatz 2 sind:
- a) als zu unterrichtende Stelle bei grenzüberschreitender Nacheile nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 12 Absatz 2 das Zollinformationszentrum;
 - b) für Nacheilen bei Kontrollen im Rahmen der Durchführung von Aufgaben gemäß Artikel 1 Absatz 1 des Neapel-II-Übereinkommens nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 17 Absatz 3 das Zollinformationszentrum;
 - c) für die Abstimmung bei der Durchführung verdeckter Ermittlungen nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 18 Absatz 2 und Artikel 14 Absatz 3 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das Zollinformationszentrum;
 - d) für die Unterrichtung nach Durchführung verdeckter Ermittlungen nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 18 Absatz 2 und Artikel 14 Absatz 10 die nationale Staatsanwaltschaft; die Übermittlung erfolgt über das Zollinformationszentrum;
 - e) für gemeinsame Einsatzformen nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 19 die Leiter der zuständigen Behörden der Zollverwaltung im Sinne des Artikels 4 Nummer 7 des Neapel-II-Übereinkommens;
 - f) für die Unterrichtung nach Artikel 39 Absatz 3 in Verbindung mit Artikel 27 Absatz 1 das Zollinformationszentrum.

Anlage II
zum
Vertrag
zwischen
der Bundesrepublik Deutschland
und
dem Königreich der Niederlande
über
die grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit
und die Zusammenarbeit in strafrechtlichen Angelegenheiten

Dienstwaffen und weitere Mittel im Sinne des Artikels 32 Absatz 2 sind:

1. für die Bundesrepublik Deutschland
 - zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition

2. für das Königreich der Niederlande
 - zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition,
 - zugelassene Pfeffersprays und die zugelassenen Einsatzmittel,
 - zugelassenes Tränengas und die zugelassenen Einsatzmittel.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

TREATY BETWEEN THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE
KINGDOM OF THE NETHERLANDS CONCERNING TRANS-BORDER
COOPERATION BY POLICE AND IN CRIMINAL LAW MATTERS

The Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands, hereinafter referred to as “Contracting Parties”,

In the effort to more effectively combat international crime and trans-border dangers through partnership cooperation,

In the effort to promote cooperation between the Contracting Parties and determined to expand opportunities for trans-border actions to avert dangers to public security or order and for cooperation in criminal law matters,

Considering that it is desirable to intensify the exchange of information between the Contracting Parties and to strengthen cooperation in the deployment of resources to avert dangers to public security or order and in the framework of preventing and prosecuting criminal offences,

In order to supplement:

- The Convention of 19 June 1990 implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 on the gradual abolition of checks at their common borders (hereinafter the Schengen Agreement), and the Schengen vested rights, which, building thereon, were adopted by the European Union,
- The European Convention of Strasbourg of 20 April 1959 on mutual assistance in criminal matters,
- The Agreement of Wittem of 30 August 1979 between the Federal Republic of Germany and the Netherlands to supplement and facilitate the implementation of the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters of 20 April 1959,
- The Additional Protocol of Strasbourg of 17 March 1978 to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters,
- The Second Additional Protocol of Strasbourg of 8 November 2001 to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters,
- The Convention of Brussels of 29 May 2000 established by the Council in accordance with Article 34 of the Treaty on European Union on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union (EU Mutual Assistance Convention),
- The Protocol of Luxembourg of 16 October 2001 established by the Council in accordance with Article 34 of the Treaty on European Union to the Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union,

- The Convention of Brussels of 18 December 1997, drawn up on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, on Mutual Assistance and Cooperation between Customs Administrations (Naples II),
- The Convention of the Council of Europe (Strasbourg, 28 January 1981) for the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data,
- Recommendation No. R(87) 15 of the Committee of Ministers of the Council of Europe of 17 September 1987 concerning the use of personal data in the police sector
- The Agreement of Bonn of 7 June 1988 between the Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands on mutual assistance in the event of disasters, including serious accidents,

Have agreed as follows:

PART I

RELATIONSHIP TO OTHER REGULATIONS, OBJECTIVE OF THE TREATY, AUTHORITIES

Article 1. Relationship to other treaties and national regulations

(1) Unless this Treaty expressly stipulates otherwise, the cooperation shall take place in the context of the domestic law of the Contracting Parties and of the international obligations of the Contracting Parties. Thereby, the intervening officials shall be bound by the law of the Contracting Party on whose territory they are acting.

(2) The domestic duty to inform the national police central authority and the methods of international cooperation in the area of combating crime through national police central authorities, in particular in the context of the International Criminal Police Organization (ICPO-INTERPOL), shall not be affected.

Article 2. Objective of Treaty

The Contracting Parties wish to promote cooperation in averting dangers to public security or order, and preventing and prosecuting criminal offences, including execution of sentences.

Article 3. Authorities, border areas

(1) Authorities in the meaning of this Treaty are:

On the side of the Federal Republic of Germany:

- the police authorities of the federal government and the states (hereinafter “police authorities”), and
- the public prosecution departments and courts (hereinafter “judicial authorities”),

On the side of the Kingdom of the Netherlands:

- the authorities responsible for modifying the various police duties,

- the public prosecution departments, and
- the ministries involved in implementation of the Treaty,

unless Annex I to this Treaty contains special competence arrangements in respect of the Kingdom of the Netherlands.

(2) Border areas in the meaning of this Agreement are:

In the Federal Republic of Germany:

- in Lower Saxony, the Osnabrück police authority district,
- in North Rhine-Westphalia, the districts and district-towns in the administrative districts of Düsseldorf, Cologne, and Münster,

In the Kingdom of the Netherlands:

- The police districts of Groningen, Drenthe, Twente, IJsselland, North and East Gelderland, Central Gelderland, South Gelderland, North Limburg, South Limburg,
- The areas covered by the Waddensee and Nordsee units of the Landelijke police corps.

A railway train on the route segment from the state border to the first regularly scheduled station stop in the other Contracting Party shall also be considered as a border area. The same applies to passenger ships travelling to the next berth of the other Contracting Party.

(3) The authorities of the Contracting Parties shall inform each other in writing regarding the relevant domestic distribution of responsibility regarding trans-border cooperation and changes in the designation of the authorities. The Contracting Parties may, by means of a separate agreement, agree on changes to Annex I and to the border areas.

(4) The Treaty of The Hague of 8 April 1960 between the Kingdom of the Netherlands and the Federal Republic of Germany concerning arrangements for cooperation in the Ems Estuary (Ems-Dollart Treaty) shall not be affected.

PART II

Article 4. General Forms of Cooperation

The authorities of the Contracting Parties in the context of their respective jurisdictions shall take all appropriate measures to strengthen their cooperation. In particular, the authorities shall endeavour:

1. To intensify the exchange of information and the communications structures, by
 - a) providing each other with information regarding the facts of the case, perpetrator associations, and typical perpetrator behaviour,
 - b) directly informing each other as promptly as possible regarding impending events and actions that are relevant to the police, without furnishing personal data, so that the necessary actions can be taken in time to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal offences,
 - c) informing each other regarding important information, with the exception of personal data, for the planning of actions during regular operations and for special occa-

sions and, for this purpose, as a precaution, also conveying information regarding events whose effects could extend to the territory of the other Contracting Party,

d) maintaining and updating joint records containing information regarding jurisdictions and accessibilities,

e) exchanging information about equipment and means of communication,

f) exchanging information regarding decisions to acquire equipment systems in order to ensure improved compatibility,

g) maintaining radio links through the exchange of devices and conversion to standard European equipment and frequencies, and jointly preparing suggestions for a cost-effective implementation aiming at improving telecommunications opportunities, in particular the radio traffic along the border;

2. To intensify cooperation in operations, in criminal investigations for preventing and prosecuting criminal acts and for averting dangers to public safety and order, by

a) deploying forces in the opposite border areas, if possible with coordinated planning,

b) forming joint operation leadership teams and command stations, as necessary,

c) forming joint operation groups in accordance with Article 19, as necessary,

d) forming joint investigatory groups in accordance with Article 13 of the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters and the Framework Resolution of the Council of the European Union of 13 June 2002 on joint investigatory groups,

e) planning and carrying out joint programs for preventing criminal acts, as necessary,

f) conducting consultations regularly and as necessary in order to monitor the quality of the cooperation, to discuss new strategies, to coordinate operations, searches, and patrol plans, to exchange statistical data, and to coordinate work programs,

g) facilitating mutual auditing by both sides, with the agreement of the responsible offices,

h) inviting representatives of the other Contracting Party to participate in specific operations as observers.

Article 5. Cooperation in training and advanced training

To strengthen cooperation in the area of training and advanced training, the competent bodies of the Contracting Parties shall make available to each other the syllabi of training and advanced training courses, facilitate opportunities for staff members of the other Contracting Party to participate in training and advanced training events, and develop joint training and advanced training programs. That should result in more in-depth treatment of trans-border problems. The competent bodies shall be able to carry out joint training and advanced training measures, including seminars and exercises. Particular importance shall in any event be attached to information regarding the principal legislative provisions in effect.

Article 6. Subordination of officials to police authorities

(1) In the event of urgent need, in order to avert dangers to public safety or order and to prevent and prosecute criminal acts, officials of the police authorities of one Contracting Party may, as an exception, be subordinated to the competent offices of the other Contracting Party in the exercise of police duties, including sovereign powers.

(2) The subordination presupposes that agreement is achieved between the competent offices of the two Contracting Parties.

(3) An urgent need to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal acts, in the meaning of paragraph 1 generally arises if the success of a necessary police operation would be impossible or seriously endangered without the deployment of officials in accordance with paragraph 1, and in the prosecution of criminal acts, if the investigation would be pointless or substantially more difficult without the deployment of officials in accordance with paragraph 1.

(4) The officials subordinated in accordance with paragraph 1 may only exercise sovereign powers under the leadership and, as a general rule, in the presence of officials of the other Contracting Party. In this context, they are bound by the law of the other Contracting Party. The Contracting Party to which an official is subordinated shall be accountable for the actions of that official.

Article 7. Cooperation upon request

(1) The authorities of the Contracting Parties shall render each other assistance upon request in accordance with domestic law and their jurisdictions.

(2) The police authorities shall render each other assistance in accordance with Article 39, paragraph 1, clause 1 of the Schengen Agreement, through:

1. Ascertaining ownership and registration as well as driver and operator information for road vehicles, water craft, and aircraft,

2. Providing information regarding driver's licenses, ship operator licenses, and comparable permissions,

3. Ascertaining residence and domicile,

4. Ascertaining residence permissions,

5. Ascertaining information on telephone subscribers and owners of the other telecommunications devices,

6. Ascertaining identity,

7. Investigating the origins of objects, for example weapons, motor vehicles, and water craft (history of sale queries),

8. Providing police information from data collections and police documents and as well as information from publicly available official databases,

9. Providing urgent reports on narcotics, weapons, and explosives as well as notifications regarding currency and securities counterfeiting,

10. Furnishing information for the practical implementation of trans-border observation operations, trans-border pursuit, and controlled deliveries,

11. Determining an informant's readiness to provide testimony,
12. Police interrogations and arrests,
13. Tracking, and
14. Planning and undertaking preliminary search operations.

(3) If the requested authority is not competent for handling the request, it shall convey the request to the competent authority. This shall apply even when the competent authority is a justice authority. The requested authority shall inform the requesting authority regarding the transfer and the authority that is competent for handling the request. The competent authority shall handle the request and convey the result back to the requesting authority.

(4) Requests from police authorities in accordance with paragraph 1 are transmitted and handled via the national central police authorities of the Contracting Parties. Irrespective of clause 1, requests may be transmitted and handled directly between the competent police authorities, beyond the manner stipulated in Article 39, paragraph 3, clause 2 of the Schengen Agreement, provided:

1. The trans-border official correspondence relates to criminal acts in which the focal point of the act and its prosecution lies in border areas in the meaning of Article 3, paragraph 2, or

2. Direct cooperation due to circumstances relating to the act or the perpetrator is expedient with a view toward case consolidation, and the national central authorities have so agreed.

Article 39, paragraph 3, clause 3 of the Schengen Agreement shall not apply. The central authority must be informed if domestic law mandates notification.

PART III

SPECIAL FORMS OF COOPERATION IN CRIMINAL LAW MATTERS

Article 8. Requests for preservation of evidence in cases of imminent danger

(1) In cases of imminent danger, requests may be submitted in accordance with domestic law for preserving evidence, including carrying out physical examinations as well as performing searches and confiscations on the part of the public prosecution department and the officials so authorized by domestic law. The requests must be submitted directly to the competent justice or police authorities. Where requests are made orally, they must promptly be confirmed in writing.

(2) The request, including the question whether the preconditions for imminent danger are present, shall be processed in accordance with the law of the requested Contracting Party.

(3) If the request according to paragraph 1 has not been made by a justice authority, then the competent justice authority must be informed without delay regarding the submission of the request, including the specific circumstances of the case proving there to be an imminent danger.

(4) If the law of the requested Contracting Party requires a judicial order for ordering or maintaining the action in the requested Contracting Party, then an order or declaration of the court that is competent under the law of the requesting Contracting Party shall be submitted subsequently without delay by the requesting Contracting Party. The Contracting Parties shall inform each other regarding the relevant provisions of their domestic law.

(5) The communication of the results of the actions carried out to the requesting Contracting Party shall require an official letter rogatory from the competent justice authority. If the results of the implemented actions must be communicated urgently, the requested authority may transmit the results directly to the requesting authority, to the extent permitted under domestic law. If the requested authority is not a justice authority, the transmission of the results requires the prior agreement of the competent justice authority.

Article 9. Requests for physical examinations

(1) If the law of the requested Contracting Party so permits, the Contracting Parties shall, upon request, render each other legal assistance through physical examinations of accused as well as of other persons.

(2) Requests in accordance with paragraph 1 shall only be granted if:

1. The examination is necessary for determining facts critical to the proceeding and is appropriate in view of the gravity of the offence,

2. An examination order has been submitted by an office of the requesting Contracting Party in accordance with its domestic law, or it is clear from a statement issued by a similar office that the preconditions for a physical examination would be present if the suspect or the other person were in the territory of the requesting Contracting Party, and

3. The requesting Contracting Party indicated in the request whether DNA investigations are to be carried out on the collected material in the requested Contracting Party.

Article 10. Transmissions and comparison of DNA profiles and identification samples as well as other material for identification purposes

(1) In the course of an ongoing investigatory or criminal proceeding and in the case of missing persons or unidentified bodies, the competent offices of the Contracting Parties in accordance with their own domestic law shall render each other administrative and legal assistance through the comparison of DNA profiles and identification samples. The knowledge gained from this comparison shall be communicated as rapidly as possible to the competent offices of the requesting Contracting Party. The communication shall be effected in a manner still to be established by the Contracting Parties and shall be in accordance with international standards. If in order to improve the bio-statistical and evidentiary value, it should be regarded as necessary to compute the biological material, then the requesting Contracting Party, if such is possible and appropriate, shall facilitate this computation of the biological material. The costs arising thereby shall be reimbursed to the requested Contracting Party.

(2) If there is no DNA profile or identification sample of a specific person residing in the requested Contracting Party, then the requested Contracting Party shall provide administrative and legal assistance by obtaining and investigating DNA material from this person and shall transmit the collected DNA profile or identified sample, provided

1. The requesting Contracting Party communicates the purpose for which this is necessary,

2. The requesting Contracting Party presents to the competent office a search warrant or declaration as required by its domestic law, from which it is clear that the preconditions for obtaining and investigating DNA material exist, provided the person is on the territory of the requesting Contracting Party, and

3. The preconditions for obtaining and investigating DNA material exist in accordance with the law of the requested Contracting Party.

The costs arising thereby shall be reimbursed to the requested Contracting Party.

(3) Requests may also be conveyed through the competent police authorities of both Contracting Parties and may be responded to in the same way.

Article 11. Trans-border observation

For trans-border observations, Article 40 of the Schengen Agreement shall apply, with the following amendments:

1. In the context of an investigatory proceeding, the competent officials may observe a person who may seriously be assumed to be able to identify or locate a person that is suspected of being a participant in a criminal act that is subject to extradition. Clause 1 may also be applied in cases in which, due to the special urgency of the material, the prior agreement of the other Contracting Party cannot be obtained. Irrespective of the provision in number 9, the subsequent proceeding shall be governed by Article 40, paragraph 2 of the Schengen Agreement.

2. A trans-border observation is also permissible for purposes of executing a legally obtaining incarceration order, providing it may be anticipated that the incarceration order to be executed or the sum of incarceration orders to be executed amount to a minimum of four months.

3. In the Federal Republic of Germany, requests for authorization to the public prosecution departments are to be addressed and submitted directly to the local court in whose jurisdiction the border crossing is expected to occur. If it is known that a different public prosecution department than the one designated in clause 1 is already conducting a proceeding in the same matter, then the request is to be directed to this public prosecution department. If a public prosecution department of the central authorizing agency is specifically designated for a state bordering on the Kingdom of the Netherlands or another different jurisdiction is established, permission must be sought from the corresponding competent public prosecution department.

4. In the Kingdom of the Netherlands, requests for authorization are to be addressed to the competent bodies listed in Annex I.

5. The request may also be transmitted via the national central police authority or via the police authorities leading the operation.

6. In addition to the national central police authority, a copy of the request must at the same time be addressed:

In the Federal Republic of Germany:

- to the Lower Saxony state administration of justice and the North Rhine-Westphalia state administration of justice, provided they have not generally, or in the specific case, waived the receipt of the copy,
- to the Lower Saxony state criminal investigation department in Hannover and to the North Rhine-Westphalia state criminal investigation department in Düsseldorf,
- to the customs criminal department in Cologne,

provided it is a matter of the local jurisdiction of the aforementioned authorities and, in the case of the customs criminal department, its jurisdiction over the subject matter,

In the Kingdom of the Netherlands:

- the authorities listed in Annex I.

7. A border-crossing in cases of observation in accordance with Article 40, paragraph 2, clause 1 of the Schengen Agreement must be communicated without delay:

In the Federal Republic of Germany:

- to the Lower Saxony state criminal investigation department in Hannover and to the North Rhine-Westphalia state criminal investigation department in Düsseldorf,
 - to the North and South border protection headquarters, and
 - to the federal border protection departments in Hamburg, Kleve, and Cologne,
- provided it is a matter of the local jurisdiction of the aforementioned authorities;

In the Republic of the Netherlands:

- the authorities listed in Annex I.

The notification in accordance with Article 40, paragraph 2, clause 1, letter a in connection with paragraph 5 of the Schengen Agreement should be carried out without delay via the offices cited in clause 1. The ex post facto request in accordance with Article 40, paragraph 2, clause 1, letter b of the Schengen Agreement shall be transmitted in accordance with numbers 4 to 6.

8. Permission for trans-border observation shall extend over the entire territory of the Contracting Party granting the permission.

9. A trans-border observation in accordance with Article 40, paragraph 2 of the Schengen Agreement for purposes of prosecuting criminal offences is also permissible in the case of suspicion of a criminal act that is not listed in Article 40, paragraph 7 of the Schengen Agreement, provided it is a question of a criminal act that is subject to extradition in accordance with the law of the requested Contracting Party.

10. Changes in the jurisdiction in accordance with numbers 4 to 8 shall be communicated to the other Contracting Party.

11. The necessary technical means may be used by officials of one Contracting Party on the territory of the other Contracting Party, provided this is permissible in accordance with the latter's domestic law and the officials leading the investigation from the Contracting Party on whose territory the technical means are to be used have agreed to their

use in specific cases. The Contracting Parties shall inform each other regarding the technical means that are carried in an individual case.

12. Entering residences and property that is not publicly accessible is not permitted. Publicly accessible working, factory, and business premises may be entered during working, factory, and business hours.

Article 12. Pursuit

(1) For trans-border pursuit, Article 41 of the Schengen Agreement shall apply with the following modifications:

1. In addition to the purposes cited in Article 41, paragraph 1 of the Schengen Agreement, a trans-border pursuit in the context of the domestic law of the Contracting Party governing this case is also permissible in pursuing persons who have escaped from custody within a distance of no more than 150 kilometres from the border, for the purpose of conducting a police search for a person who is suspected of committing a criminal act subject to extradition or who has been sentenced to a punishment involving the loss of freedom, that appears to be subject to extradition.

2. The pursuit may also take place over air and water borders.

3. The pursuit officials shall exercise the right of pursuit for purposes cited in number 1 and in Article 41, paragraph 1 of the Schengen Agreement on the territory of the other Contracting Party without spatial or temporal restriction for all criminal acts subject to extradition, permission being granted for arrest in accordance with Article 41, paragraph 2, letter b of the Schengen Agreement.

4. Entering residences and property not publicly accessible is not permissible. Publicly accessible working, factory and business premises may only be entered during working, factory, and business hours.

(2) In the event of a trans-border pursuit, the following must be notified:

In the Federal Republic of Germany:

- in Lower Saxony, the regional liaison office in Lingen, the North and South border protection headquarters, and the federal border protection departments in Hamburg, Kleve, and Cologne,

- in North Rhine-Westphalia, the police authorities in whose jurisdiction the border crossing takes place or is likely to take place,

- and the customs administration of the Kleve situation and information service and the radio and telephone exchange at Emden,

provided it is a matter of the local jurisdiction of the aforementioned authorities and, in the case of the customs criminal investigation department, its jurisdiction over the subject matter;

In the Kingdom of the Netherlands:

- the authorities listed in Annex I.

Changes to these jurisdictions are to be communicated in writing to the other Contracting Party.

Article 13. Controlled delivery

(1) Upon request, the requested Contracting Party may be given permission for controlled import, controlled transit, or controlled export, specifically in the case of illegal trade in narcotics, weapons, explosives, counterfeit money, stolen property, fenced goods, and money laundering, if the requesting Contracting Party indicated that, without this measure, the tracing of accomplices and other participants in the crime or the discovery of distribution paths would be impossible or significantly more difficult. The Contracting Parties shall assure each other that they will seize the delivery, once the controlled delivery has ended, investigate the couriers, accomplices, and buyers, and strive to ensure that the perpetrators are convicted and serve their sentences.

(2) The authorization shall extend over the entire territory of the requested Contracting Party. The execution of the controlled delivery shall be governed by the provisions of this Treaty and, provided no arrangements are stipulated in the Treaty, in accordance with the domestic law of the requested Contracting Party.

(3) The goods subject to controlled delivery, by mutual agreement of the Contracting Parties, may be intercepted and released for further transport in such a way that they are not touched, are removed, or are completely or partially replaced. If the goods in question represent a specific risk for the persons participating in the delivery or for the general public, the requested Contracting Party may grant the request under additional conditions, or it may refuse it.

(4) Subject to an agreement in accordance with paragraph 5, the requested Contracting Party shall take responsibility for monitoring the delivery during the border crossing or at an agreed-upon transfer point so as to avoid interrupting the control function. During the further course of the delivery, the requested Contracting Party shall maintain continual surveillance of the delivery such that at every moment it has the opportunity of seizing the perpetrators or the goods. Officials of the requested Contracting Party may by mutual agreement with the requested Contracting Party accompany the controlled delivery after the hand over along with the accepting officials of the requested Contracting Party.

(5) Deviating from paragraph 4, clause 3, the competent authorities of the Contracting Parties may agree in an individual case that officials of the requesting Contracting Party carry out the action along with the requested Contracting Party under the supervision of an official of the requested Contracting Party who is present on the territory of the latter, provided that at the time of the submission of the request in accordance with paragraph 1, there are reasonable grounds to assume that the controlled delivery, will be made within 48 hours of its arrival in the territory of the requested Contracting Party, will be taken from the latter to the territory of the requesting Contracting Party, or provided that the requested Contracting Party declares that it is not able to carry out the actions for compelling reasons. The facts and reasons cited in clause 1 must be indicated in the request according to paragraph 1. The officials of the requesting Contracting Party are in any case bound to the provisions of this Article and to the law of the requested Contracting Party. They must follow the order of the officials of the requesting Contracting Party. The agreement under sentence 1 requires the participation of the competent public prosecution department, if this is necessary under domestic law.

(6) Requests for controlled deliveries that begin, or are continued, in a third-party state, shall only be granted if the preconditions in accordance with paragraphs 1 and 2 are also to be guaranteed by the third-party state.

(7) Article 11, number 8 and 11 to 12 of this Treaty as well as Article 40, paragraph 3, letters a through c, g and h of the Schengen Agreement shall apply accordingly.

(8) Requests for controlled import and transit should be directed to the authorities cited in Article 11, numbers 3 and 4. Requests for controlled exports should be directed:

- In the Federal Republic of Germany, to the public department in whose district the transport commences.
- In the Kingdom of the Netherlands, to the authorities listed in Annex I.

Article 14. Undercover investigations for the purpose of criminal prosecution

(1) Upon request, the requested Contracting Party may give permission for undercover investigations to be carried out on its territory by officials of the requesting Contracting Party, who will have the position of undercover investigators in accordance with the law of the requesting Contracting Party, provided that the requesting Contracting Party demonstrates that, without this measure, it would be impossible or significantly more difficult to uncover the facts of the case. The authorization of such a request to conduct an undercover investigation shall extend over the entire territory of the requested Contracting Party.

(2) The other preconditions for undercover investigations, in particular the conditions under which undercover investigators are employed, shall be governed by the law of the requested Contracting Party. The requested Contracting Party may also stipulate standards for the use of the information gathered from undercover investigations. The Contracting Parties shall inform each other regarding the specific preconditions for carrying out undercover investigations in accordance with their domestic law.

(3) Undercover investigations on the territory of the requested Contracting Party shall be limited to specific, time-sensitive actions, as must be indicated in the request in accordance with paragraph 1. If it is clear at the time the request is submitted that the undercover investigations shall extend over a specific period of time, the undercover investigations may initially be approved for up to one month. An extension of the permission, which may be combined with a modification in the originally granted permission, may be granted. The anticipated duration of the undercover investigations must also be indicated in the request in accordance with paragraph 1. The authorities of the requesting Contracting Party shall come to an agreement with the competent authorities of the requested Contracting Party while preparing the action.

(4) The leadership of operations shall fall to an official of the requested Contracting Party; the requested Contracting Party shall be responsible for the actions of the officials of the requesting Contracting Party. The requested Contracting Party may request termination of the undercover investigations at any time.

(5) The requested Contracting Party shall undertake the necessary measures to support the requesting Contracting Party in the implementation in terms of personnel, legis-

tics, and technical means and to protect the officials of the requesting Contracting Party during the operation on the territory of the requested Contracting Party.

(6) The competent authorities shall make more detailed arrangements regarding the authorization required in urgent cases. Urgent cases in the meaning of sentence 1 arise when there is reason to fear that, without trans-border undercover investigations, the identity of the officials involved would be discovered and the investigations jeopardized.

(7) Article 8, paragraphs 1 and 4 shall apply accordingly.

(8) Technical means that are necessary for securing the operation may be carried, unless the Contracting Party on whose territory the undercover investigation is being carried out expressly forbids this. Otherwise, Article 11, number 11 shall apply accordingly.

(9) The request must be submitted to the national central police authority, along with the simultaneous notification by the national central police authority of the public prosecution department of the requested Contracting Party, which would be competent for the order or for an authorization to carry out an undercover investigation if the undercover investigation were being carried out by the authorities of the requested Contracting Party. In cases in which undercover investigations in the Federal Republic of Germany are anticipated to be limited to the border areas in accordance with Article 3, paragraph 2, copies of the request must also be directed to the competent Lower Saxony and North Rhine Westphalia state criminal investigation departments, along with the simultaneous notification of the national central police authority.

(10) The competent authorities of the Contracting Party on whose territory undercover investigators are to be used must be informed in writing without delay concerning the execution and the results of the undercover investigation.

(11) The Contracting Parties may make available to each other undercover investigators who act on behalf and under the leadership of the competent authorities of the other Contracting Party.

Article 15. Information transmission for criminal prosecution without request

The authorities of the Contracting Parties may in individual cases in accordance with their domestic law communicate information, including personal data, to each other without a formal request, provided grounds exist to believe that the knowledge of the information is necessary for persecuting criminal acts by the recipient. The recipient is obligated to verify the necessity for the transmission of the data and to delete, destroy, or return to the transmitting office all non-essential data, as well as to inform the transmitting authority if the information turns out to be incorrect.

PART IV

FURTHER FORMS OF TRANS-BORDER COOPERATION

Article 16. Observation for the prevention of an extraditable criminal offence

(1) In the context of the domestic law of Contracting Party applicable in an individual case, trans-border observation is permissible as an exception for purposes of preventing a criminal act that is subject to extradition:

1. With prior agreement, provided the competent authority of the Contracting Party on whose territory the observation is to be made declares that it cannot carry out the operation,

2. Without prior agreement, in cases of special urgency.

The observation is only permissible if the request is not submitted in the context of an investigation proceeding and if the purpose of the observation cannot be achieved by the taking over of operations by officers of the other Contracting Party or by forming joint observation groups. The observing officials shall be subjected to the leadership of the Contracting Party on whose territory the observation is to be made.

(2) For the observation in accordance with paragraph 1, the following provisions shall apply accordingly:

- Article 40, paragraph 2 of the Schengen Agreement with the exception of the restricting reference to Article 40, paragraph 7 of the Schengen Agreement,
- Article 40, paragraph 3, letters a to c and g of the Schengen Agreement,
- Article 40, paragraph 4 of the Schengen Agreement.
- Article 11, numbers 8, 11 and 12.

(3) Requests in accordance with paragraph 1 and communications in accordance with paragraph 2 are to be directed:

In the Federal Republic of Germany:

- to the state criminal investigation department in Lower Saxony or in North Rhine-Westphalia, or to the local competent authorities in accordance with Article 3 (1), or to the border protection headquarters in Hamburg, Kleve, or Cologne;

In the Kingdom of the Netherlands:

- to the authorities listed in Annex I.

Article 7, paragraph 3, clauses 1, 3 and 4 apply accordingly.

Article 17. Pursuit during special police checks

(1) In the context of the domestic law of Contracting Parties applicable in an individual case, trans-border pursuit is permissible for pursuing persons who have avoided a border check according to Article 2, paragraph 2 of the Schengen Agreement.

(2) Pursuit is also permissible if a person has eluded a police or customs-official check within a distance of no more than 150 kilometres from the border, provided that clear stop signs were ignored and as a consequence public safety is endangered.

(3) The pursuing officials must communicate with the competent office of the other Contracting Party without delay, if possible even before the border crossing. The pursuit is to be aborted if so ordered by the competent authority of the state on whose territory the pursuit is being carried out or if the continuation of the operation would lead to a concrete endangerment of life and limb of the pursued person or a third part, and this endangerment is clearly greater than the danger to be prevented.

(4) For such pursuits, the following provisions shall apply accordingly:

- Article 41, paragraph 1 of the Schengen Agreement,
- Article 41, paragraph 2, letter b of the Schengen Agreement,
- Article 41, paragraph 3, letter b of the Schengen Agreement,
- Article 41, paragraph 5, letters a and c through g of the Schengen Agreement,
- Article 12, paragraph 1, number 2,
- Article 12, paragraph 2.

Article 18. Undercover investigations for prevention of particularly important extraditable criminal offences

(1) If the domestic law in question so permits, undercover investigation may be extended for the purpose of preventing intentional criminal acts that are subject to extradition, and not only those being persecuted on request, which are of significance on the territory of the other Contracting Party, provided the latter has agreed to the trans-border undercover investigation on the basis of a previously submitted request.

(2) Article 14, paragraphs 1 to 6, 8, 10 and 11 and Article 16, paragraph 3, apply accordingly, provided that the national central authority is informed at the same time.

Article 19. Joint forms of operation to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal acts

To intensify their cooperation, the competent authorities of the Contracting Parties may form joint patrols, jointly occupied checkpoint, evaluation, and observation groups as well as other joint forms of operation by police to maintain the public safety, in which officials of one Contracting Party participate during operations on the territory of the other Contracting Party. Domestic authorization may only be granted in this context under the leadership and generally in the presence of officials of the state on whose territory the operation is being carried out. Article 6, paragraph 4, clauses 2 and 3 shall apply accordingly.

Article 20. Information exchange to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal acts

The competent police authorities of the Contracting Parties may in individual cases communicate to each other information, including personal data, even without a formal request, in accordance with their domestic law, provided sufficient evidence exists to suppose that knowledge of this information is required for the recipient to avert dangers

to the public safety or order or to prevent criminal acts. Article 15, sentence 2 applies accordingly.

Article 21. Temporary trans-border measures to avert a present danger to life or limb

(1) Officials of the police authorities of one Contracting Party (hereinafter “intervening officials”) may in cases of urgent necessity cross the common border without the prior agreement of the other Contracting Party, in the area near the border on the sovereign territory of the other Contracting Party and in accordance with the domestic law of the other Contracting Party, in order to carry out preliminary measures that are required for the prevention of a present danger to life or limb. The temporary measures may include the detention of a person.

(2) An urgent necessity in the meaning of paragraph 1 shall exist only if the danger threatens to be realized while waiting for officials of the other Contracting Party to intervene or for an agreement in the meaning of Article 6, paragraph 2 to be obtained.

(3) The intervening officials must inform the other Contracting Party without delay. The other Contracting Party must without delay undertake the necessary measures that are required for preventing the danger and for handling the situation. The intervening officials may only be active on the territory of the other Contracting Party until the other Contracting Party has carried out the necessary measures for maintaining the public safety. The intervening officials shall be bound by the instructions of the other Contracting Party.

(4) The Contributing Parties shall reach a separate agreement as to which offices in accordance with paragraph 3 are to be informed without delay. The intervening officials shall be bound by the provisions of this Article and by the law of the Contracting Party on whose territory they are active.

(5) The other Contracting Party shall be responsible for the actions of the intervening officials.

Article 22. Providing assistance in the case of major events, disasters and serious accidents

The competent authorities of the Contracting Parties shall support each other in accordance with their domestic law in the event of mass rallies and similar major events, disasters and serious accident, by:

1. Informing each other as promptly as possible regarding any such events having widespread trans-border consequences,

2. Undertaking and coordinating police operations that are necessary on their own territory in situations having trans-border consequences,

3. Providing all manner of assistance by sending specialists and consultants as well as by making equipment available, upon the request of the Contracting Party on whose territory the situation arose.

Additionally, the Agreement of 7 June 1988 between the Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands on mutual assistance in the event of disasters, including serious accidents shall remain unaffected.

Article 23. Establishing special control locations

(1) A special control location may be set up on the territory of the other Contracting Party, provided that:

1. No suitable site is available on its own territory,
2. This is necessary for carrying out a border check in accordance with Article 2, paragraph 2 of the Schengen Agreement, and
3. The competent authorities of the other Contracting Party have agreed to the measure in each specific case.

(2) The special control location should be as close as possible to the border and may not be further than 5 kilometres from the border.

(3) The Agreement in accordance with paragraph 1 may include conditions. The operation must be terminated upon the request of the competent office of the state on whose territory the operation is being carried out.

(4) The border check must be carried out exclusively in accordance with the law and by the officials of the Contracting Party that has ordered the check in accordance with Article 2, paragraph 2 of the Schengen Agreement. However, officials of both Contracting Parties may be present at special control locations.

(5) The competent offices of the Contracting Parties shall keep lists of sites on their territory that are suitable for setting up a special control location, they shall exchange these lists, and they shall inform each other without delay regarding changes.

(6) In the event that border checks are carried out in accordance with Article 2, paragraph 2 of the Schengen Agreement, Articles 4 through 9 of the Agreement of 30 May 1958 between the Kingdom of the Netherlands and the Federal Republic of Germany concerning the merging of frontier control operations and the establishment of joint and transfer railway stations at the Netherlands-German frontier shall apply; in other matters, the corresponding parts of the agreement of 30 May 1958 shall apply.

PART V

GENERAL PROVISIONS FOR THE COOPERATION

Article 24. Jointly staffed offices

(1) The Contracting Parties may establish jointly staffed offices for the exchange of information and the support of their authorities.

(2) In the jointly staffed centres, officials of the authorities of both Contracting Parties shall work together in close proximity within their specific jurisdictions, so as to exchange, analyze, and relay information in matters concerning the jurisdiction of the authorities in the border areas cited in Article 3, paragraph 2, and to cooperate supportively

in coordinating trans-border cooperation in accordance with this Treaty. For transmitting personal data Articles 7, 15 and 20 shall apply.

(3) The support function may also include preparing for and participating in the repatriation of third-party citizens on the basis of the agreements in effect between the Contracting Parties.

(4) The jointly staffed offices shall not be obliged to carry out operational actions autonomously. The officials in the jointly staffed offices shall be subject to the instructions and disciplinary power of their respective national authorities.

(5) The number and location of the jointly staffed offices as well as the details of their cooperation and the equal distribution of costs shall be regulated in separate agreements.

(6) The authorities of one Contracting Party may participate in jointly staffed offices that the other Contracting Party operates along with a common neighbouring state, but only if the other Contracting Party and the neighbouring state agree to such participation. The details of the cooperation and the distribution of costs shall be regulated between all participating states.

Article 25. The use of air and water craft

(1) Air and water craft may be used in trans-border operations in accordance with this Treaty.

(2) In trans-border operation in accordance with paragraph 1, in the case of daytime flights on the basis of contact flight rules, the obligation to file flight plans shall not apply. Flights on the basis of instrument flight rules may only be carried out in controlled airspace (with Class A, B, C, D or E). They shall be monitored by the competent air traffic control station. For this purpose, before the beginning of the flight segment on the basis of instrument flight rules, the necessary flight plan data must be transmitted to the competent air traffic control office. For night time flights on the basis of contact flight rules, a special agreement shall be reached by the highest air traffic authorities of the Contracting Parties.

(3) Operational flights according to paragraph 1 shall be considered authorized according to Article 3 (c) of the Convention of 7 December 1944 on International Civil Aviation (Chicago Convention). They shall be subject, provided paragraph 2 does not stipulate otherwise, to the air traffic provisions of law in effect in the individual Contracting Parties. In the context of accomplishing tasks in accordance with this Treaty, aircraft may also take off and land outside of air strips, provided that this is necessary for carrying out operations and that public peace, security, and order are observed.

(4) The aircraft must be authorized in the state of origin for the specific type of action.

(5) In their use of water craft, the officials shall be exempt from the traffic ordinances for travel on inland waters to the same degree as the police authorities of the Contracting Party on whose territory they are being used. The water craft being used shall be authorized to bear the designation for craft of the supervising authorities. The officials shall also be authorized to issue orders, with the exception of nautical instructions, pro-

vided this is urgently recommended for carrying out the tasks cited in paragraph 1 and the safety of the ship and of persons is not impacted.

Article 26. Data Protection

(1) Data protection shall be assured in its area of application in accordance with Articles 126 through 130 of the Schengen Agreement and, provided no regulations are contained therein, in accordance with the Agreement regarding mutual legal assistance in criminal matters between the Member States of the European Union. This shall also apply to personal data that has been collected as a result of trans-border activity on the territory of the other Contracting Party. In this context, the specific conditions stipulated by the requested Contracting Party in connection with the trans-border measure must be observed.

(2) Officials active on the territory of the other Contracting Party may be granted access to official collections of personal data by this Contracting Party only under the supervision of one of its officials.

Article 27. Border crossings

(1) Provided it is necessary for traffic purposes, the officials of one Contracting Party may, for purposes that are regulated in Article 2 of this Treaty, travel on the territory of the other Contracting Party in order to reach their own territory over the shortest possible route. If so required by domestic law, special rights and rights-of-way may also be claimed. In the cases of clause 2, the competent authorities of the Contracting Party in which the special rights and rights-of-way are being claimed must be informed without delay.

(2) Officials of one Contracting Party, for actions that they may perform in accordance with domestic law on the route segments, situated on their own territory, of trans-border excursion trains or passenger ships, shall be permitted to board the train or ship while it is still on the territory of their other Contracting Party or to disembark there after the termination of the operation. If a control operation already begun on their own territory in accordance with domestic law, in particular the surveillance of a person or a thing, cannot be concluded within the border area in the meaning of Article 3, paragraph 2 clause 2, and it is anticipated that the purpose of the action will not be achieved otherwise, then said control operation may be continued on the territory of the other Contracting Party for as long as this is absolutely necessary in order to conclude the operation. If other operations are necessary, the applicable regulations shall remain unaffected.

Article 28. Liability provisions

(1) If officials of one Contracting Party are active on the territory of the other Contracting Party in the framework of an operation according to Articles 13 and 14 of this Treaty or in a joint investigatory group in accordance with the Framework Resolution of the Council of the European Union of 13 June 2002 regarding joint investigatory groups, the Contracting Party whose officials have caused damage on the territory of the other

Contracting party shall be liable for the damage caused by its officials in accordance with domestic law of contracting Party on whose territory the damage was caused.

(2) The Contracting Party on whose territory the damage cited in paragraph 1 has been caused shall compensate this damage to an equal degree as it would make good damage if its own officials had caused it.

(3) The Contracting Party whose officials have caused damage on the territory of the other Contracting Party shall reimburse the other Contracting Party for the entire amount of the damages which have been caused to injured persons or their legal successors.

(4) Irrespective of the exercise of its rights with respect to third parties and with the exception of paragraph 3, each Contracting Party in the case cited in paragraph 1 shall waive the right to lodge a claim with the other Contracting Party for the amount of the damages suffered.

(5) For compensating damages that were caused by officials of one Contracting Party on the territory of the other Contracting Party in carrying out an action on the basis of this Treaty, Article 43 of the Schengen Agreement shall apply accordingly.

PART VI

ARRANGEMENTS WITH RESPECT TO OFFICIALS INVOLVED IN TRANS-BORDER ACTIVITIES

Article 29. The right to detain

If a person subject to a measure provided for in Articles 11, 13, 16 and 17 is caught in flagrante delicto committing a criminal offence against life or limb that under the law of the Contracting Party in whose territory the crime is committed renders that person extraditable, the officials carrying out the measure and acting under the leadership of the requested Contracting Party may detain the person concerned. Considering that the detained person will be brought before the competent authorities of the requested Contracting Party, he or she may only be subjected to a security search. That person may be handcuffed during transportation. Objects in the possession of the detained person may be seized temporarily pending the intervention of officials of the competent authorities of the requested Contracting Party. Punishable participation in a criminal act shall also be treated as a criminal offence in the meaning of sentence 1.

Article 30. Authority and legal status of officials of the other Contracting Party

(1) Officials of one Contracting Party residing on the territory of the other Contracting Party in the context of the cooperation according to this Treaty shall not be granted any sovereign powers, provided this Treaty does not stipulate otherwise. In all actions, they shall be bound by the domestic law of the other Contracting Party. Article 23 shall remain unaffected thereby.

(2) Officials of one Contracting Party who are sent on the basis of this Treaty to an administrative agency of the other contracting Party are liaison officials in the meaning of Article 47 of the Schengen Agreement or Article 125 of the Schengen Agreement. Their status may be derived from Article 47, paragraph 3 of the Schengen Agreement or

Article 125, paragraph 3 of the Schengen Agreement, provided this Treaty does not stipulate otherwise.

(3) If officials of one Contracting Party in actions taken according to this Treaty on the territory of the other Contracting Party use motor vehicles, water craft, or aircraft, they shall be subject to the same traffic-law provisions as the officials of the other Contracting Party. Irrespective of the regulation in Article 27, paragraph 1, clause 2, this paragraph applies in particular to claiming special rights and rights-of-way. The Contracting Parties shall inform each other regarding the legal situation obtaining in each case.

Article 31. Wearing of uniforms and carrying of weapons and equipment

(1) Officials of one Contracting Party residing on the territory of the other Contracting Party in the context of the cooperation according to this Treaty may wear their national uniforms. As a general rule, they may carry the weapons and service equipment permitted under the domestic laws of their home country, including ammunition, chemical spraying devices, truncheons, and police dogs.

(2) The competent offices shall inform each other regarding the service weapons and equipment that are approved in each case.

Article 32. Use of service weapons and other means of coercion

(1) An individual official's own service weapons and equipment may be used in operations under this Treaty on the territory of the other Contracting Party subject to the laws of the Contracting Party on whose territory the operation takes place; to that extent, Article 29 shall remain unaffected.

(2) The service weapons and the other means of coercion listed in Annex II, may only be used in self-defence, including emergency assistance.

(3) The liaison official of the Contracting Party on whose territory the operation is occurring may approve for the individual case a use of service weapons that, under domestic law, goes beyond that contemplated in paragraph 2. In the cases of Article 11, 12, 16 and 17, no approval may be granted.

(4) Police officials, who in the context of their trans-border operation under Article 21 have used physical force in accordance with the law of the Contracting Party on whose territory the operation occurred, shall without delay inform the competent authorities of the facts and circumstances involved and of their consequences. Otherwise reports are to be made in accordance with the domestic laws of the Contracting Party on whose territory the operation occurred.

(5) The Contracting Parties may by means of a separate agreement agree to amend Annex II.

Article 33. Legal status of the officials in the area of criminal law

The officials that act in accordance with this Treaty on the territory of the other Contracting Party shall be held to be equal to the officials of the other Contracting Party with respect to any criminal acts that they commit or that are committed against them, unless otherwise agreed upon in another Treaty binding upon the Contracting Parties.

Article 34. Mutual assistance clause, official relationships

(1) The Contracting Parties shall be obligated to provide the same protection and assistance to officials sent by the other Contracting Party, in the execution of the official work as they do with respect to their own officials.

(2) The officials of the other Contracting Party shall remain subject to the provisions in effect in their country with regard to service regulations, in particular with regard to disciplinary and liability law.

Article 35. Exception clause

If one Contracting Party is of the opinion that carrying out a request or performing or permitting an action in accordance with this Treaty might tend to impair its own sovereign right, endanger its own security or other essential interests, or violate its domestic law, it may entirely or partially refuse cooperation while observing all other international cooperation responsibilities, or it may make such observance dependent on specific conditions.

PART VII

IMPLEMENTATION AND FINAL PROVISIONS

Article 36. Implementation agreements

On the basis and in the framework of this Treaty, the competent agencies of the Contracting Parties may conclude agreements on the necessary measures for administrative implementation.

Article 37. Monitoring the realization and continued development of the Treaty

On behalf of one Contracting Party, a joint working group made up of representatives of the Contracting Parties shall monitor the realization of this Treaty and shall determine whether it is necessary to amend or update it.

Article 38. Costs

Each Contracting Party shall bear the costs incurred by its authorities in implementation of this Treaty, provided the competent authorities in each individual case have not

agreed otherwise. Article 9 of the Agreement of 7 June 1988 between the Federal Republic of Germany and the Kingdom of the Netherlands on mutual assistance in the event of disasters, including serious accidents, shall remain unaffected.

Article 39. Incorporation of customs administration

(1) If the authorities of the customs administrations of the Contracting Parties, in the meaning of Article 4 (7) of the Naples II Convention:

1. Perform tasks in accordance with Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention, or

2. Carry out border police work on the external borders of the European Community,

in the context of this Treaty, they shall be on an equal footing, on the side of the Federal Republic of Germany, with the police authorities, and on the side of the Kingdom of the Netherlands, with the authorities responsible for carrying out various police tasks, in the meaning of Article 3, paragraph 1.

(2) Competent officials are:

In the Federal Republic of Germany:

- the customs investigation officials,
- the Excise Offices, to the extent that they perform tasks in accordance with paragraph 1, numbers 1 and 2;

In the Kingdom of the Netherlands:

- the authorities performing tasks in accordance with paragraph 1,

unless Annex I to this Treaty contains, in respect of the Kingdom of the Netherlands, special jurisdictional arrangements.

(3) For the authorities of the customs administrations of the Contracting Parties, the following provisions of this Treaty apply for the performance of duties under paragraph 1, number 1:

1. Article 1, paragraph 1; Article 3, paragraph 3, sentences 1 and 2, in respect of Annex 1; and paragraph 4 of Article 3; Article 5; Article 14, paragraphs 6 and 11; Article 25; Article 28, Article 30, paragraph 1, sentences 1 and 2, paragraphs 2 and 3; Article 31, and Articles 33 through 38;

2. Article 4 with the proviso that in number 1, letter b, the words “impending events and actions that are relevant to the police” shall be replaced by the following: “pending events and actions that are relevant for the application of customs-law provisions in the meaning of the Naples II Convention”;

3. Article 6, with the provisos that:

a) The subordination of employees between the customs administrations of the Contracting Parties in the meaning of Article 4, number 7 of the Naples II Convention shall be admissible;

b) In paragraph 1, the words “exercise of police duties” shall be replaced by the words “performance of duties in accordance with Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention”;

c) In paragraph 3, the words “necessary police operation” shall be replaced by “operation needed for the performance of duties in accordance with Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention”;

4. Article 12, paragraph 1, numbers 1 and 3, and paragraph 2, with the proviso that in paragraph 1, Article 21 of the Naples II Convention replaces Article 41 of the Schengen Agreement;

5. Article 17, paragraphs 2 through 4, with the provisos that:

a) In paragraph 2, the words “police check” shall be replaced by “checks in the context of the performance of duties in accordance with Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention;”

b) In paragraph 4:

- the words “Article 41, paragraph 1 of the Schengen Agreement” shall be replaced by the words “Article 20, paragraph 1 of the Naples II Convention”,

- the words “Article 41, paragraph 2, letter b of the Schengen Agreement” shall be replaced by the words “Article 20, paragraph 3, letter b of the Naples II Convention”,

- the words “Article 41, paragraph 3, letter b of the Schengen Agreement” shall be replaced by the words “Article 20, paragraph 3, letter b of the Naples II Convention”.

- the words “Article 41, paragraph 5, letters a and c through g of the Schengen Agreement shall be replaced by the words “Article 20, paragraph 4, letters a, c, d, f and g and letter e, clauses 1 ii) and 2 of the Naples II Convention”, and

- the words “Article 12, paragraph 1, number 2” shall be replaced by the words “Article 20, paragraph 4, letter b of the Naples II Convention”;

6. Article 18 with the provisos that:

a) The request under paragraph 1 is to be directed to the central coordination office in accordance with Article 5 of the Naples II Convention, and

b) In paragraph 2, only the references to Article 14, paragraphs 1 through 6, 8, 10 and 11 shall be valid, respectively;

7. Article 19 with the proviso that the joint types of operations between the customs administrations of the Contracting Parties in the meaning of Article 4, number 7 of the Naples II Convention shall be admissible;

8. Article 24 with the proviso that the exchange of information between the customs administrations of the Contracting Parties follow the principles set forth in Articles 8, 15, and 19 of the Naples II Convention and that Article 25 of the Naples II Convention shall apply to the sending of personal data;

9. Article 26 with the proviso that Article 25 of the Naples II Convention shall apply to the exchange of data between customs administrations of the Contracting Parties mentioned in Article 26, paragraph 1;

10. Article 27, paragraph 1, with the proviso that the reference to Article 2 shall be considered a reference to duties in accordance with Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention;

11. Article 32, paragraph 1, first half sentence, paragraph 2, paragraph 4, sentence 2 and paragraph 5, Article 32, paragraph 3 shall apply with the proviso that the references to Articles 11 and 16 shall not be applicable.

(4) To the extent that employees of the customs administrations of the Contracting Parties conduct operations in application of the customs code (VO (EEC) Nr. 2913/92), Articles 27, paragraph 1 and 28, paragraph 5 shall apply accordingly.

Article 40. Entry into force, termination

(1) This Treaty is subject to ratification. The ratification instruments shall be exchanged as soon as possible. The Treaty shall enter into force on the first day of the second month following the exchange of ratification instruments. With the entry into force of the Treaty, the Agreement of 17 April 1996 between the Federal Ministry of the Interior of the Federal Republic of Germany and the Minister of the Interior and Minister of Justice of the Netherlands on cooperation by police on the border between the Federal Republic of Germany and the Netherlands shall become invalid.

(2) This Treaty is concluded for an indeterminate period. It may at any time be terminated in writing by either Contracting Party through diplomatic channels and shall expire six months after the receipt of the termination notice.

(3) For the Kingdom of the Netherlands this Treaty shall apply exclusively to that part of the Kingdom that is located in Europe.

(4) The Treaty shall be registered by Germany with the Secretariat of the United Nations in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

DONE at Enschede on 2 March 2005 in two original copies in the German and Dutch languages, both texts being equally authentic.

For the Federal Republic of Germany:

For the Kingdom of the Netherlands:

ANNEX I TO THE TREATY BETWEEN THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS CONCERNING TRANS-BORDER COOPERATION BY POLICE AND IN CRIMINAL LAW MATTERS

1. Competent authorities on the side of the Kingdom of the Netherlands in accordance with Article 3, paragraph 1 are:

a) For cooperation upon request in accordance with Article 7, paragraph 2, all authorities responsible for performing different police duties;

b) For cooperation upon request in accordance with Article 7, paragraph 3, all authorities responsible for performing different police duties, the public prosecution departments, and the ministries involved in implementation of the Treaty;

c) For cooperation upon request in accordance with Article 7, paragraph 4, sentence 1, the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), International Cooperation Service;

d) For cooperation upon request in accordance with Article 7, paragraph 4, sentence 2, the authorities responsible for performing various police duties in border areas;

e) For responding to requests for preservation of evidence in cases of imminent danger in accordance with Article 8, paragraph 1 and informing of the placement of a request under paragraph 3, as the competent justice authority, the local public prosecution department; the sending shall be effected by the local competent International Legal Assistance Centre (IRC);

f) For placing and responding to requests for preservation of evidence in cases of imminent danger in accordance with Article 8, paragraph 1, as the competent police authority, all authorities responsible for performing different police duties;

g) For placing a formal request for assistance between courts in sending results of requests for preservation of evidence in cases of imminent danger and for approval of such a transmission in accordance with Article 8, paragraph 5, the local competent public prosecution department; the sending shall be effected by the local competent International Legal Assistance Centre (IRC);

h) For sending a request and answering one in accordance with Article 10, paragraph 3, all officials responsible for performing different police duties; the sending shall be effected by the local competent International Legal Assistance Centre (IRC);

i) For requests for trans-border observations, in accordance with Article 11, number 4, the national public prosecution department; the sending shall be effected by the competent International Legal Assistance Centre (IRC) for the State concerned;

j) For the sending of requests for trans-border observations in accordance with Article 11, number 5, as the national central police office the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), Trans-border Observations Registration Unit;

k) For the sending of requests for trans-border observations in accordance with Article 11, number 5, as intervention police authorities, all authorities responsible for performing different police duties; the sending shall be effected by the local competent International Legal Assistance Centre (IRC);

l) As the Office to be notified in the event of requests for trans-border observations in accordance with Article 11, number 6, the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), Trans-border Observations Registration Unit;

m) As the Office to be notified in the event of trans-border observations in accordance with Article 11, number 7, the registration Centres of the border regions;

n) For approval of the use of technical means in accordance with Article 11, number 11, the public prosecution department responsible for trans-border observations at the State level;

o) As the office to be notified in the event of trans-border pursuits in accordance with Article 12, paragraph 2, the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), Trans-border Pursuits Registration Unit;

p) For requests for approval of controlled deliveries in accordance with Article 13, paragraph 8, the national public prosecution department; the sending shall be effected by the competent International Legal Assistance Centre (LIRC) for the State concerned;

q) For permission to carry out undercover investigations in accordance with Article 14, paragraph 3, the national public prosecution department; the sending shall be effected by the competent International Legal Assistance Centre (LIRC) for the state concerned;

r) For requests to carry out undercover investigations in accordance with Article 14, paragraph 9, the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), Service Department for Special Investigation Matters;

s) For notification after carrying out undercover investigations in accordance with Article 14, paragraph 10, the national public prosecution department; the sending shall be effected by the competent International Legal Assistance Centre (LIRC) for the state concerned;

t) For observations on prevention of a criminal offence subject to extradition in accordance with Article 16, paragraph 1 and paragraph 3, the national public prosecution department; the sending shall be effected by the competent International Legal Assistance Centre (LIRC) for the state concerned;

u) For pursuits in cases of special police checks in accordance with Article 17, paragraph 3, the operation control centres in the border regions;

v) For undercover investigations to prevent serious criminal offences subject to extradition in accordance with Article 18, paragraph 2, the National Central Office of the Netherlands Police (KLPD), Service Department for Special Investigation Matters;

w) For joint operations to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal acts in accordance with Article 19, the heads of the regional police authorities and major public prosecution departments and the head of the Netherlands border protection service (KMAR);

x) For information exchange to avert dangers to public safety or order or to prevent criminal acts in accordance with Article 20, all authorities responsible for performing police duties;

y) For temporary trans-border interventions to avert a present danger to life or limb in accordance with Article 21, all authorities responsible for performing police duties;

z) For reporting in accordance with Article 27, paragraph 1, the operation control Centres in the border regions.

2. Competent authorities on the side of the Kingdom of the Netherlands under Article 39, paragraph 2 are:

a) As the office to be notified in the event of trans-border pursuits in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 12, paragraph 2, the Customs Information Centre;

b) For pursuits during checks in the course of duty, under Article 1, paragraph 1 of the Naples II Convention, in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 17, paragraph 3, the Customs Information Centre;

c) For permission to carry out undercover investigations in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 18, paragraph 2 and Article 14, paragraph 3, the national public prosecution department; communication shall be via the Customs Information Centre;

d) For reporting after carrying out undercover investigations in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 18, paragraph 2 and Article 14, paragraph 10, the national public prosecution department; communication shall be via the Customs Information Centre;

e) For joint operations in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 19, the heads of the competent customs administration authorities in the meaning of Article 4, number 7 of the Naples II Convention;

f) For reporting in accordance with Article 39, paragraph 3 in conjunction with Article 27, paragraph 1, the Customs Information Centre.

ANNEX II TO THE TREATY BETWEEN THE FEDERAL REPUBLIC OF
GERMANY AND THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS CON-
CERNING TRANS-BORDER COOPERATION BY POLICE AND IN
CRIMINAL LAW MATTERS

Service weapons and other means in the meaning of Article 32, paragraph 2 are:

1. For the Federal Republic of Germany:
 - authorized firearms and authorized ammunition
2. For the Kingdom of the Netherlands:
 - authorized firearms and authorized ammunition
 - authorized pepper sprays and authorized devices for using them
 - authorized tear gas and authorized devices for using it.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

TRAITÉ ENTRE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE
ROYAUME DES PAYS-BAS RELATIF À LA COOPÉRATION POLI-
CIÈRE TRANSFRONTALIÈRE ET EN MATIÈRE DE DROIT PÉNAL

La République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas, ci-après dénom-
més « les Parties contractantes »,

Soucieux par le biais de la coopération basée sur le respect de l'autre de faire obsta-
cle à la criminalité internationale et de prévenir les dangers transfrontaliers,

Soucieux de promouvoir la coopération entre les Parties contractantes et déterminés
à développer les possibilités d'actions transfrontalières visant à prévenir les dangers pour
la sécurité publique ou l'ordre public et les possibilités de coopération en matière de droit
pénal,

Considérant qu'il est souhaitable d'intensifier l'échange d'informations entre les
Parties contractantes et de renforcer la coopération dans le cadre du déploiement de res-
sources visant à prévenir les dangers pour la sécurité publique ou l'ordre public et dans le
contexte de la prévention et de la répression des infractions pénales,

En complément :

- De la Convention d'application du 19 juin 1990 de l'Accord de Schengen en da-
te du 14 juin 1985 relatif à la suppression graduelle des contrôles aux frontières commu-
nes (dénommée ci-après « CAS » ou Convention d'application Schengen) ainsi qu'en se
fondant sur l'acquis de Schengen transféré à l'Union européenne,

- De la Convention européenne d'entraide en matière pénale de Strasbourg du
20 avril 1959,

- De l'Accord de Wittem du 30 août 1979 entre la République fédérale
d'Allemagne et les Pays-Bas visant à compléter la Convention européenne d'entraide ju-
diciaire en matière pénale du 20 avril 1959 et à en faciliter l'application,

- Du Protocole additionnel de Strasbourg du 17 mars 1978 à la Convention euro-
péenne d'entraide judiciaire en matière pénale,

- Du deuxième Protocole additionnel de Strasbourg du 8 novembre 2001 à la
Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale,

- De la Convention de Bruxelles du 29 mai 2000, établie par le Conseil confor-
mément à l'article 34 du Traité sur l'Union européenne, d'entraide judiciaire en matière
pénale entre les États membres de l'Union européenne (Convention d'entraide de l'UE),

- Du Protocole de Luxembourg du 16 octobre 2001, établi par le Conseil confor-
mément à l'article 34 du Traité sur l'Union européenne, à la Convention d'entraide judi-
ciaire mutuelle en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne,

- De la Convention de Bruxelles du 18 décembre 1997, rédigée sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, d'entraide et de coopération entre les administrations douanières (Naples II),
- De la Convention du Conseil de l'Europe (Strasbourg, 28 janvier 1981) pour la protection des personnes à l'égard du traitement automatisé des données à caractère personnel,
- De la Recommandation n° R(87) 15 du Comité des ministres du Conseil de l'Europe du 17 septembre 1987 concernant l'utilisation de données à caractère personnel dans le secteur de la police,
- De l'Accord de Bonn du 7 juin 1988 entre la République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas concernant l'assistance mutuelle en cas de catastrophe y compris les accidents graves,

Sont convenus de ce qui suit :

PARTIE I

RELATIONS PAR RAPPORT AUX AUTRES RÈGLEMENTS, OBJET DU TRAITÉ, AUTORITÉS

Article premier. Relations par rapport aux autres traités et règlements nationaux

(1) Dans la mesure où le présent Traité n'en dispose pas autrement de manière expresse, la coopération se déroulera dans le cadre du droit interne respectif des Parties contractantes ainsi que des obligations internationales des Parties contractantes. Ainsi, les autorités intervenantes seront liées par la loi de la Partie contractante sur le territoire de laquelle elles agissent.

(2) Il n'est pas dérogé aux obligations nationales d'informer l'organe central national de la police ni à la procédure en matière de coopération internationale dans le domaine de la répression de la criminalité par les organes centraux nationaux de la police et en particulier dans le cadre de l'Organisation internationale de police criminelle (OIPC-INTERPOL).

Article 2. Objet du Traité

Les Parties contractantes encouragent la coopération dans le domaine de la prévention des menaces pour la sécurité publique ou l'ordre public, et dans le domaine de la prévention et de la répression des infractions, et notamment l'exécution des peines.

Article 3. Autorités, régions frontalières

(1) Au sens du présent Traité, les autorités désignent :

En ce qui concerne la République fédérale d'Allemagne :

- Les autorités d'exécution de la police de l'État fédéral et des régions (ci-après les services de police), et
- Les parquets et tribunaux (ci-après les autorités judiciaires);

En ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas :

- Les autorités chargées de modifier les diverses fonctions de la police,
- Les parquets, et
- Les ministères participant à l'application du Traité,

sauf si l'annexe I au présent Traité prévoit des arrangements de compétence spéciale à l'égard du Royaume des Pays-Bas.

(2) Au sens du présent Traité, les régions frontalières désignent :

En République fédérale d'Allemagne :

- En Basse-Saxe, le district des autorités de police d'Osnabrück,
- En Rhénanie du Nord-Westphalie, les districts et les villes de districts dans les districts administratifs de Düsseldorf, Cologne et Münster;

Au Royaume des Pays-Bas :

- Les districts de police de Groningen, Drenthe, Twente, IJsseland, Gelderland nord et est, Gelderland centre, Gelderland sud, Limburg nord, Limburg sud,
- Les zones couvertes par les unités de Waddensee et Nordsee du corps de police de Landelijke.

Est également considéré comme une région frontalière, le tronçon de la ligne de chemin de fer partant de la frontière de l'État jusqu'à la première gare d'arrêt régulier des chemins de fer de l'autre Partie contractante. La région frontalière parcourue par les navires à passagers s'étend, par analogie, entre la frontière de l'État et le prochain point d'embarquement ou de débarquement.

(3) Les autorités des Parties contractantes s'informent mutuellement et par écrit en matière de répartition des compétences sur leur territoire national dans le cadre de la coopération transfrontalière et en ce qui concerne les changements apportés aux dénominations données auxdites autorités. Les Parties contractantes peuvent convenir, par un accord distinct, de changements à apporter à l'annexe I et aux zones frontalières.

(4) Le Traité de La Haye du 8 avril 1960 entre le Royaume des Pays-Bas et la République fédérale d'Allemagne concernant des conventions de coopération dans l'estuaire de l'Ems (Traité Ems-Dollart) ne sera pas concerné.

PARTIE II

Article 4. Formes générales de la coopération

Les autorités des Parties contractantes prendront dans les limites de leurs responsabilités respectives toutes les mesures nécessaires pour renforcer leur coopération. Les autorités s'efforceront en particulier :

1. D'intensifier les échanges de renseignements et de renforcer les structures de communication par les moyens ci-après :

a) En se communiquant mutuellement les faits, les liens existants entre les auteurs, ainsi que le comportement typique de délinquants,

b) En s'informant directement les unes les autres et aussi rapidement que possible, en s'abstenant de fournir des données personnelles, des événements intéressant la police et des actions policières imminentes destinées à prévenir les risques pour la sécurité publique ou l'ordre public ou à empêcher les infractions, afin que les mesures requises puissent être prises dans les délais voulus,

c) En se communiquant mutuellement les informations, les données personnelles étant ici exclues, destinées à planifier les interventions dans le service quotidien et pour des raisons particulières, en s'informant également à titre préventif des faits concernant des événements pouvant avoir des conséquences sur le territoire national de l'autre Partie contractante,

d) En établissant des listes communes précisant les compétences ainsi que la façon d'y accéder et en les actualisant en permanence,

e) En échangeant des informations sur l'équipement et les moyens de communication,

f) En échangeant des informations concernant les décisions d'acquiescer des systèmes d'équipement en vue d'assurer l'amélioration de la compatibilité,

g) En attendant l'adoption d'un matériel et fréquences radio unifiés couvrant l'Europe, en maintenant des liaisons par radio, notamment par l'échange de matériel, et conjointement en préparant des propositions visant une exploitation à faible coût dudit équipement et desdites fréquences en vue d'améliorer les télécommunications le long de la frontière, particulièrement par radio;

2. D'intensifier la coopération en relation avec des mesures et des enquêtes visant à prévenir les actes et les menaces d'infraction à la sécurité publique et à l'ordre, de la manière suivante :

a) Chaque fois que possible, en détachant du personnel dans les zones frontalières adjacentes dans le cadre d'une planification conjointe,

b) Chaque fois que cela s'avère nécessaire, en établissant des centres d'opérations et des postes de commandement communs,

c) Chaque fois que cela s'avère nécessaire, en créant des groupes d'intervention communs conformément aux dispositions de l'article 19,

d) Chaque fois que cela s'avère nécessaire, en créant des groupes d'enquête communs conformément à l'article 13 de la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale et à la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 13 juin 2002 relative aux groupes d'enquête communs,

e) En tant que de besoin, en planifiant et en mettant à exécution des programmes conjoints de prévention de la criminalité,

f) En organisant de façon régulière ou en tant que de besoin, des réunions afin d'évaluer la qualité de la coopération, d'examiner de nouvelles stratégies, de s'entendre sur des plans d'intervention, de ratissage et de patrouille, de procéder à des échanges de données statistiques et de coordonner des programmes de travail,

g) En réalisant des visites d'études réciproques avec l'accord des services responsables,

h) En invitant des représentants de l'autre Partie contractante à participer en tant qu'observateurs à des opérations spéciales.

*Article 5. Coopération dans le domaine de la formation de base
et de la formation continue*

Dans le but de renforcer la coopération dans le domaine de la formation de base et de la formation continue, les autorités compétentes des Parties contractantes se communiquent des programmes de formation et des cours de perfectionnement, prendront les mesures nécessaires en vue d'organiser la participation mutuelle auxdits programmes et cours et mettront au point de nouveaux programmes conjoints de formation de base et de formation continue. Ces mesures devraient permettre de traiter de manière plus approfondie les problèmes transfrontaliers. Les organes compétents pourront mettre à exécution des mesures communes pour la formation de base et la formation continue, et notamment organiser des séminaires et des exercices. Une importance particulière sera accordée dans tous les cas aux informations concernant les principales dispositions législatives en vigueur.

Article 6. Mise d'agents à la disposition des autorités policières

(1) En cas de nécessité impérieuse et dans le but de prévenir les menaces pour la sécurité publique et l'ordre public et de prévenir et réprimer la criminalité, des agents des autorités policières d'une Partie contractante peuvent être mis exceptionnellement à la disposition des services compétents de l'autre Partie pour effectuer des missions policières et exercer des compétences d'autorité.

(2) La mise à disposition présuppose l'existence d'un accord entre les services compétents des deux Parties contractantes.

(3) Dans le cadre de la prévention des menaces pour la sécurité publique ou l'ordre public ou de la prévention de la criminalité, il y a généralement nécessité impérieuse au sens du paragraphe 1 lorsque le succès d'une opération policière s'avérant nécessaire risque d'être contrecarrée ou gravement compromise sans l'intervention des agents visés au paragraphe 1, et dans le cadre de la poursuite des actes criminels, lorsque les enquêtes seraient vouées à l'échec ou rendues nettement plus compliquées sans l'intervention des agents visés au paragraphe 1.

(4) Les agents mis à disposition aux termes du paragraphe 1 ne peuvent exercer souverainement des fonctions qu'en étant placés sous la direction et en règle générale en présence d'agents de l'autre Partie contractante. Ils sont en outre soumis au droit de l'autre Partie contractante. La responsabilité des actes commis par les agents détachés incombe à la Partie contractante auprès de laquelle les agents ont été mis à disposition.

Article 7. Coopération sur demande

(1) Les autorités des Parties contractantes se prêtent sur demande mutuellement assistance conformément à leur droit interne et dans les limites de leurs compétences.

(2) Les autorités policières se prêtent ainsi assistance conformément à la phrase 1, paragraphe 1, de l'article 39 de la CAS et en particulier dans les domaines suivants :

1. Identification des propriétaires et détenteurs ainsi que des chauffeurs et conducteurs des véhicules routiers, des bateaux et des aéronefs,
2. Renseignements sur les permis de conduire, patentes de navigation et autres pièces justificatives du même genre,
3. Données relatives aux lieux de séjour et de résidence,
4. Données relatives aux permis de séjour,
5. Données relatives aux abonnés au téléphone et aux détenteurs d'autres matériels de télécommunication,
6. Vérifications d'identité,
7. Données sur l'origine d'objets, notamment des armes, des véhicules automobiles et des bateaux (demandes de renseignements concernant les circuits de vente),
8. Données policières obtenues à partir de bases de données et de documents policiers et renseignements provenant de bases de données officielles accessibles au public,
9. Rapports urgents ayant trait aux stupéfiants, aux armes et aux explosifs et informations en matière de contrefaçon de monnaie et de titres,
10. Données concernant l'exécution pratique des mesures d'observations dans la région frontalière, des poursuites à travers la frontière et des livraisons contrôlées,
11. Données ayant trait à l'empressement d'une personne à fournir des informations,
12. Interrogatoires et auditions effectués par la police,
13. Vérification quant à l'existence de traces, et
14. Planification et mise en œuvre des mesures de recherche préliminaires.

(3) Si l'autorité requise pour traiter la demande s'avère incompétente, elle transmet la demande à l'autorité compétente. Il en va de même si l'autorité compétente est une autorité judiciaire. L'autorité requise informe l'autorité requérante de la transmission ainsi que l'autorité responsable chargée de traiter la demande. L'autorité compétente traite la demande et communique le résultat à l'autorité requérante.

(4) Les demandes des autorités policières sur la base du paragraphe 1 sont transmises et traitées via les services de police nationaux des Parties contractantes. Nonobstant la phrase 1, les demandes relatives au cas visé à l'article 39, paragraphe 3, phrase 2 de la CAS peuvent être transmises et traitées directement entre les autorités policières compétentes, dans la mesure où :

1. Le trafic de service transfrontalier concerne des infractions dans lesquelles le centre de l'infraction et des poursuites se situe dans les régions frontalières visées au paragraphe 2 de l'article 3, ou dans la mesure où
2. Une coopération directe s'avère opportune dans des cas précis en raison des interrelations avec l'infraction ou son auteur et que les organes centraux nationaux ont marqué leur accord.

L'article 39, paragraphe 3, phrase 3 de la CAS n'est pas applicable. L'organe central doit être mis au courant dans la mesure où une information est prévue dans le droit interne.

PARTIE III

FORMES PARTICULIÈRES DE COOPÉRATION EN MATIÈRE PÉNALE

Article 8. Demande de conservation des preuves lorsqu'il y a péril en la demeure

(1) Lorsqu'il y a péril en la demeure, la conservation des traces et des preuves peut, dans les limites du droit interne, être demandée en ce compris des fouilles corporelles, des perquisitions et des saisies par le parquet et des agents de police habilités à cet effet en vertu du droit interne. Les demandes doivent être adressées directement à l'autorité judiciaire ou policière compétente. Dans la mesure où les demandes sont orales, elles doivent être rapidement confirmées par écrit.

(2) Le traitement de la demande de même que le contrôle destiné à vérifier si les conditions en termes de péril en la demeure sont réunies sont basés sur le droit de la Partie contractante requise.

(3) Si la demande spécifiée au paragraphe 1 n'a pas été faite par une autorité judiciaire, l'autorité judiciaire compétente doit être immédiatement informée de la demande ayant été faite ainsi que des circonstances particulières des faits permettant de conclure qu'il y a péril en la demeure.

(4) Dans la mesure où le droit de la Partie contractante requise exige une ordonnance judiciaire pour ordonner ou maintenir la mesure dans ladite Partie, une ordonnance ou une déclaration du tribunal compétent selon le droit de la Partie contractante requérante sera immédiatement envoyée par ce dernier. Les Parties contractantes s'informent mutuellement des principales dispositions impératives de leur droit interne.

(5) La communication à la Partie contractante requérante des résultats des mesures ayant été mises en œuvre exige une demande d'entraide officielle de la part de l'autorité judiciaire compétente. Si la communication des résultats des mesures mises en œuvre nécessite l'urgence, l'autorité requise peut communiquer immédiatement les résultats à l'autorité requérante, dans les limites autorisées par le droit interne. Si l'autorité requise n'est pas une autorité judiciaire, la communication des résultats nécessite l'assentiment de l'autorité judiciaire compétente.

Article 9. Demande de fouille corporelle

(1) Dans la mesure où le droit de la Partie contractante requise l'autorise, les Parties contractantes se prêtent assistance, sur demande, en procédant à une fouille corporelle de l'inculpé ainsi que des autres personnes.

(2) Les demandes visées au paragraphe 1 ne sont autorisées que si :

1. La fouille est nécessaire pour constater des faits importants pour la procédure et est raisonnable par rapport à la gravité des faits,

2. Une ordonnance de fouille est présentée au service compétent en vertu du droit interne de la Partie contractante requérante ou s'il appert d'une déclaration d'un tel service que les conditions justifiant une fouille corporelle seraient réunies si l'inculpé ou l'autre personne se trouvait sur le territoire national de la Partie contractante requérante, et si

3. La Partie contractante requérante indique dans la demande si des enquêtes ADN doivent être ou non effectuées sur le matériel en sa possession dans la Partie contractante.

*Article 10. Communication et comparaison des profils ADN
et de spécimens d'identification*

(1) Dans le cadre d'une procédure d'enquête ou pénale en cours ainsi que dans le cas de personnes disparues ou de corps non identifiés, les services compétents des Parties contractantes se prêtent mutuellement assistance administrative et judiciaire conformément à leur droit interne respectif en procédant à la comparaison de profils ADN et de spécimens d'identification. Les résultats de la comparaison sont communiqués aussi rapidement que possible aux services compétents de la Partie contractante requérante. Cette communication sera effectuée d'une manière qui reste encore à établir par les Parties contractantes et sera conforme aux normes internationales. Si une standardisation du matériel biologique destinée à accroître la force probante biostatistique devait être jugée nécessaire, la Partie contractante requise prendrait dans toute la mesure du possible et du raisonnable les dispositions nécessaires dans ce sens. Les frais engagés qui en résulteraient seraient remboursés à la Partie contractante requise.

(2) En l'absence de profils ADN ou de spécimens d'identification d'une personne déterminée séjournant dans la Partie contractante requise, cette dernière prête assistance administrative et judiciaire en prélevant et en analysant le matériel génétique de cette personne et en communiquant les profils ADN ou les spécimens d'identification prélevés si :

1. La Partie contractante requérante signale la raison pour laquelle ces devoirs sont nécessaires,

2. La Partie contractante requérante a présenté une ordonnance ou une demande d'information au service compétent dont il appert que les conditions nécessaires pour le prélèvement et l'analyse du matériel génétique seraient réunies si la personne en question se trouvait sur le territoire national de la Partie contractante requérante, et si

3. Les conditions nécessaires pour prélever et analyser le matériel ADN sont réunies en vertu du droit de la Partie contractante requise.

Les frais engagés qui en résulteraient seraient remboursés à la Partie contractante requise.

(3) Les demandes peuvent également être communiquées par les autorités policières compétentes des deux Parties contractantes et les réponses transmises par la même voie.

Article 11. Observation transfrontalière

Les observations transfrontalières sont soumises à l'article 40 de la CAS, amendé par les dispositions énoncées ci-après :

1. Dans le cadre d'une procédure d'enquête, les agents compétents peuvent observer également une personne permettant sérieusement de penser qu'elle conduira à identifier ou à trouver la personne soupçonnée d'avoir participé à un fait punissable pouvant don-

ner lieu à extradition. La première phrase s'applique également aux cas dans lesquels, en raison de l'urgence particulière de l'affaire en question, l'autorisation préalable de l'autre Partie contractante ne peut être obtenue. Nonobstant la disposition du point 9, le déroulement de la procédure s'effectue conformément au paragraphe 2 de l'article 40 de la CAS.

2. Une observation transfrontalière est également permise aux fins de purger une peine privative de liberté ayant force de chose jugée s'il y a lieu de s'attendre à ce que la peine privative de liberté restant encore à purger ou la somme des peines privatives de liberté restant encore à purger est d'au moins quatre mois.

3. En République fédérale d'Allemagne, les demandes d'autorisation seront adressées directement au ministère public près le tribunal compétent de la région où la frontière est supposée être traversée. Si l'on sait qu'un autre ministère public que celui mentionné à la première phrase instruit déjà cette affaire, la demande sera adressée à ce ministère public. Si un ministère public de l'agence d'autorisation centrale est spécifiquement désigné pour un État adjacent au Royaume des Pays-Bas ou si une autre compétence est établie, une autorisation doit être obtenue auprès du ministère public compétent correspondant.

4. Au Royaume des Pays-Bas, les demandes seront adressées aux organes compétents énumérés à l'annexe I.

5. Les demandes peuvent être également envoyées par l'entremise des organes centraux de police nationaux ou des autorités policières menant les opérations.

6. Outre les organes centraux de police nationaux, une copie de la demande sera simultanément envoyée :

En République fédérale d'Allemagne :

- À l'administration judiciaire de Basse-Saxe et à l'administration judiciaire de Rhénanie du Nord-Westphalie, pour autant que celles-ci ne renoncent pas d'une façon générale ou ponctuelle à se faire remettre une copie,

- À la direction de la police judiciaire de Basse-Saxe à Hanovre et à la direction de la police judiciaire de Rhénanie du Nord-Westphalie à Düsseldorf,

- À la Zollkriminalamt (direction de la police judiciaire des douanes) à Cologne, dans la mesure où l'affaire relève de la compétence des autorités précitées et où la direction de la police judiciaire est également concernée,

Au Royaume des Pays-Bas :

- Les autorités énumérées à l'annexe I.

7. En cas d'observation, le franchissement de la frontière sera communiqué immédiatement suivant l'article 40, paragraphe 2, première phrase de la CAS :

En République fédérale d'Allemagne :

- À la direction de la police judiciaire de Basse-Saxe à Hanovre et à la direction de la police judiciaire de Rhénanie du Nord-Westphalie à Düsseldorf,

- À la préfecture Nord et Sud chargée de la protection des frontières, et

- Aux directions fédérales pour la protection des frontières à Hambourg, Clèves et Cologne,

dans la mesure où les dossiers relèvent de la compétence des autorités précitées.

Au Royaume des Pays-Bas :

- Les autorités énumérées à l'annexe I.

La notification suivant l'article 40, paragraphe 2, première phrase, alinéa a en liaison avec le paragraphe 5 de la CAS s'effectue immédiatement par les services spécifiés à la première phrase. La demande a posteriori visée à l'article 40, paragraphe 2, première phrase, alinéa b de la CAS est communiquée conformément aux points 4 à 6.

8. L'autorisation de l'observation transfrontalière s'étend au territoire national de la Partie contractante donnant l'autorisation.

9. Une observation transfrontalière suivant l'article 40, paragraphe 2 de la CAS aux fins de poursuites pénales est également permise en cas de soupçon d'un fait punissable énoncé au paragraphe 7 de l'article 40 de la CAS, à condition qu'il s'agisse d'un fait punissable, pouvant donner lieu à extradition au regard du droit interne de la Partie contractante requise.

10. Les modifications apportées aux compétences mentionnées aux points 4 et 8 sont communiquées à l'autre Partie contractante.

11. Les moyens techniques nécessaires peuvent également être employés par les agents d'une Partie contractante sur le territoire national de l'autre Partie contractante, dans la mesure où ceux-ci sont autorisés par le droit interne de cette dernière et à condition que les agents de la Partie contractante menant l'affaire sur le territoire de laquelle les moyens techniques sont censés être employés aient dans le cas d'espèce approuvé leur utilisation. Les Parties contractantes s'informent mutuellement des moyens techniques emportés dans le cas d'espèce dont il est question.

12. L'entrée dans les domiciles et sur les lieux non accessibles au public est interdite. L'entrée sur les lieux de travail, dans des bureaux ou les magasins accessibles au public est autorisée pendant les heures normales de travail ou d'ouverture des bureaux ou des magasins.

Article 12. Poursuite

(1) Les poursuites transfrontalières sont régies par l'article 41 de la CAS, modifié par les dispositions énoncées ci-après :

1. Hormis les objets cités au paragraphe 1 de l'article 41 de la CAS, les poursuites transfrontalières sont, dans le cadre du droit interne respectif des Parties contractantes, également permises à l'endroit de personnes poursuivies pour avoir, à une distance de 150 kilomètres au maximum de la frontière, évité un contrôle destiné à rechercher des personnes soupçonnées d'avoir commis un fait punissable, pouvant donner lieu à extradition ou ayant été condamnées à une peine privative de liberté pour lesquelles une extradition semble permise.

2. Des poursuites peuvent également être effectuées dans l'espace aérien frontalier et dans les limites des eaux territoriales.

3. Les agents poursuivants exercent leur droit de poursuite pour les motifs spécifiés au point 1 et au paragraphe 1 de l'article 41 de la CAS sur le territoire de l'autre Partie

contractante, sans limitation dans l'espace ni dans le temps, pour tous les faits punissables pouvant donner lieu à extradition, en disposant d'un droit d'interpellation suivant article 41, paragraphe 2, alinéa b de la CAS.

4. L'entrée dans les domiciles et les lieux non accessibles au public est interdite. L'entrée sur les lieux de travail, dans des bureaux ou des magasins accessibles au public est autorisée pendant les heures normales de travail et d'ouverture des bureaux ou des magasins.

(2) En cas de poursuite transfrontalière, les autorités suivantes devront être informées :

En République fédérale d'Allemagne :

- En Basse-Saxe, le bureau de liaison régional à Lingen, la préfecture Nord et Sud chargée de la protection des frontières et les directions chargées de protéger les frontières fédérales de Hambourg, Clèves et Cologne,

- En Rhénanie du Nord-Westphalie, les autorités policières sous la compétence desquelles le passage de la frontière a lieu ou a probablement lieu,

- Ainsi que l'administration des douanes du service d'information et de situation de Clèves et le central de radio et de téléphone d'Emden dans la mesure où l'affaire relève de la compétence des autorités précitées et que la direction de la police judiciaire des douanes est également concernée.

Au Royaume des Pays-Bas :

- Les autorités énumérées à l'annexe I.

Les changements apportés à ces compétences seront communiqués par écrit à l'autre Partie contractante.

Article 13. Livraison contrôlée

(1) Sur demande, la Partie contractante peut autoriser l'importation contrôlée sur son territoire, le transit contrôlé ou l'exportation contrôlée, en particulier en cas de trafic illégal de stupéfiants, d'armes, d'explosifs, de fausse monnaie, de marchandises volées ou recelées ainsi qu'en cas de blanchiment d'argent, si la Partie contractante requérante démontre que sans cette mesure, l'identification des personnes tirant les ficelles ou des autres complices ayant participé à l'infraction serait vouée à l'échec ou risquerait d'être rendue beaucoup plus compliquée. Les Parties contractantes s'assurent mutuellement qu'elles saisiront la livraison une fois que la livraison contrôlée sera terminée, enquêteront sur les passeurs, complices et acheteurs, et s'efforceront d'assurer que les auteurs sont condamnés et purgent leur peine.

(2) L'autorisation s'étend à l'ensemble du territoire de la Partie contractante requise. La livraison contrôlée est effectuée sur la base des dispositions du présent Traité et, si aucune règle n'est fixée dans le Traité, elle est régie par le droit interne de la Partie contractante requise.

(3) La livraison contrôlée peut être interceptée moyennant accord entre les Parties contractantes et la poursuite du transport autorisée de telle manière qu'elle reste intacte, éliminée ou complètement ou partiellement remplacée. Si la marchandise fait courir un

risque particulier aux personnes participant à la livraison ou pour la collectivité, la Partie contractante requise peut être appelée à autoriser d'autres conditions ou peut les refuser.

(4) Sous réserve d'un accord suivant paragraphe 5, la Partie contractante requise se charge du contrôle de la livraison lors du passage de la frontière ou à un point de transfert convenu pour éviter que le contrôle ne soit interrompu. Pendant le déroulement ultérieur de la livraison, elle s'assure que celle-ci fait l'objet d'un contrôle de tous les instants effectué d'une manière telle qu'elle ait à tout moment la possibilité d'appréhender les auteurs ou de saisir les marchandises. Les agents de la Partie contractante requérante peuvent, en accord avec la Partie contractante requise, accompagner la livraison contrôlée après en avoir pris possession conjointement avec les agents de la Partie contractante requise.

(5) Par dérogation à la phrase 3 du paragraphe 4, les autorités compétentes des Parties contractantes peuvent dans un cas d'espèce donné s'entendre pour que les agents de la Partie contractante requérante exécutent la mesure sous la direction d'un agent présent de la Partie contractante requise sur le territoire de cette dernière, dans la mesure où au moment de l'introduction de la demande suivant paragraphe 1, certains faits laissent supposer que la livraison contrôlée aura lieu dans les 48 heures au plus tard qui suivent le passage entre le territoire de la Partie contractante requise et celui de la Partie contractante requérante, ou dans la mesure où la Partie contractante requise déclare ne pas être à même de réaliser la mesure pour des motifs impérieux. Les faits et les motifs mentionnés à la première phrase doivent être indiqués dans la demande dont il est question au premier paragraphe. Les agents de la Partie contractante requérante sont en tout cas tenus de respecter les dispositions du présent article et le droit de la Partie contractante requise; ils ont pour obligation de suivre les instructions données par les agents de la Partie contractante requise. L'accord prévu par la première phrase nécessite la participation du ministère public compétent, si nécessaire en vertu du droit interne.

(6) Les demandes de livraisons contrôlées ayant commencé ou qui se poursuivent dans un État tiers ne seront autorisées que si le respect des conditions énoncées aux paragraphes 1 et 2 est garanti par l'État tiers.

(7) Les points 8 et de 11 à 12 de l'article 11 du présent Traité, de même que les alinéas a à c, g et h du paragraphe 3 de l'article 40 de la CAS sont applicables par analogie.

(8) Les demandes d'importation contrôlée et de transit contrôlé seront adressées aux autorités stipulées aux points 3 et 4 de l'article 11. Les demandes d'exportation seront adressées aux autorités énoncées ci-après :

- En République fédérale d'Allemagne, au parquet dans l'arrondissement duquel le transport commence,
- Au Royaume des Pays-Bas, aux autorités énumérées à l'annexe I.

*Article 14. Mesures policières secrètes de surveillance et d'enquête
aux fins de poursuites pénales*

(1) Sur demande, la Partie contractante requise peut autoriser des enquêtes sous couvert effectuées sur son territoire par des agents de la Partie contractante requérante ayant, aux termes de la législation de cette dernière, le statut d'enquêteurs infiltrés si la Partie

contractante requérante démontre que sans cette mesure, l'élucidation des faits est vouée à l'échec ou rendue sérieusement compliquée. L'autorisation d'une demande approuvant la réalisation d'une enquête sous couvert s'étend à l'ensemble du territoire de la Partie contractante requise.

(2) Les autres conditions applicables aux enquêtes sous couvert, et en particulier les conditions dans lesquelles l'enquêteur infiltré est utilisé, sont basées sur le droit de la Partie contractante requise. La Partie contractante requise peut en outre fixer des critères d'utilisation des informations obtenues par le biais d'une enquête sous couvert. Les Parties contractantes s'informent mutuellement au sujet des conditions applicables à la réalisation d'enquêtes sous couvert conformément à leur droit interne respectif.

(3) Les enquêtes sous couvert menées sur le territoire de la Partie contractante requise se limitent à certaines interventions circonscrites dans le temps et qui doivent être précisées dans la demande visée au paragraphe 1. Si la demande, lorsqu'elle est introduite, permet de penser que les enquêtes sous couvert se dérouleront sur une période déterminée, ces enquêtes pourront être dans un premier temps autorisées pour une durée d'un mois maximum. Une prolongation de l'autorisation liée à un changement apporté à l'autorisation initiale est permise. La durée probable des enquêtes sous couvert doit également être indiquée dans la demande visée à laquelle il est fait référence au paragraphe 1. Les autorités de la Partie contractante requérante se concertent lors de la préparation de l'opération avec les autorités compétentes de la Partie contractante requise.

(4) La direction des opérations est subordonnée à un agent de la Partie contractante requise; la responsabilité des actes commis par l'agent mandaté par la Partie contractante requérante incombe à la Partie contractante requise. La Partie contractante requise peut exiger à tout moment qu'il soit mis fin aux enquêtes sous couvert.

(5) La Partie contractante requise prend les mesures nécessaires destinées à appuyer la Partie contractante requérante au plan humain, logistique et technique et à protéger les agents de la Partie contractante sur le territoire de la Partie contractante requise.

(6) Les autorités compétentes prendront des mesures plus spécifiques pour l'approbation requise dans les cas urgents. Ces cas se produisent, au sens de la première phrase, lorsqu'il y a des raisons de craindre que, sans enquête transfrontalière sous couvert, l'identité des agents concernés serait découverte et les enquêtes compromises.

(7) Les paragraphes 1 et 4 de l'article 8 s'appliquent par analogie.

(8) Pour sauvegarder l'opération, les moyens techniques requis doivent être emmenés, à moins que la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'enquête sous couvert est menée ne s'y oppose formellement. Pour le surplus, le point 11 de l'article 11 est applicable par analogie.

(9) La demande doit être adressée à l'organe central national de police et, tout en informant en même temps l'organe central national de police, au parquet compétent de la Partie contractante responsable d'ordonner ou d'approuver une enquête sous couvert si cette dernière devait être menée par les autorités de la Partie contractante requise. Dans les cas en République fédérale d'Allemagne où les enquêtes sous couvert sont censées se limiter aux régions frontalières visées au paragraphe 2 de l'article 3, la demande doit en sus être adressée sous forme de copie aux directions régionales de la police judiciaire de

Basse-Saxe et de Rhénanie du Nord-Westphalie, tout en tenant simultanément informé l'organe central national de police.

(10) Les autorités compétentes de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'opération a eu lieu seront immédiatement informées par écrit quant à son exécution et aux résultats de l'utilisation d'enquêteurs infiltrés.

(11) Les Parties contractantes peuvent se mettre mutuellement à disposition des enquêteurs infiltrés exerçant leurs activités sous la direction de l'autorité compétente de l'autre Partie contractante.

Article 15. Communication d'informations aux fins de poursuites pénales sans y être invité

Les autorités des Parties contractantes peuvent se communiquer mutuellement, au cas par cas et conformément à leur droit interne, des informations y compris des données à caractère personnel sans y être invité dans la mesure où il existe des indices indiquant la nécessité pour leur destinataire de connaître les informations aux fins de réprimer des actes punissables. Le destinataire est tenu de contrôler l'utilité des données transmises et d'effacer, détruire ou retransmettre à leur expéditeur toutes les données inutiles; il est également tenu de communiquer à l'autorité émettrice toute information inexacte qui se révèle.

PARTIE IV

AUTRES FORMES DE COOPÉRATION TRANSFRONTALIÈRE

Article 16. Observation aux fins de la prévention des infractions pouvant donner lieu à extradition

(1) Dans les limites du droit interne en application sur le territoire des Parties contractantes, l'observation transfrontalière aux fins de prévenir des faits répréhensibles, pouvant donner lieu à extradition est à titre exceptionnel autorisée :

1. Si, moyennant accord préalable, l'autorité compétente de la Partie contractante sur le territoire de laquelle s'étend l'observation déclare être dans l'impossibilité d'exécuter la mesure,

2. En l'absence d'accord préalable, en cas d'urgence impérieuse.

L'observation est autorisée dans la mesure seulement où une demande n'a pas été introduite dans le cadre d'une procédure d'enquête et où le but de l'observation ne peut être atteint par la reprise de l'opération par les organes de l'autre Partie contractante ni par la création de groupes d'observation communs. Les agents observateurs sont subordonnés à la direction de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'observation est censée se dérouler.

(2) Pour l'observation visée au paragraphe 1, les dispositions énoncées ci-après sont d'application :

- Article 40, paragraphe 2 de la CAS à l'exception du renvoi restrictif au paragraphe 7 de l'article 40 de la CAS,
- Article 40, paragraphe 3, alinéas a à c et g de la CAS,
- Article 40, paragraphe 4 de la CAS,
- Article 11, points 8, 11 et 12.

(3) Les demandes visées au paragraphe 1 et les communications suivant paragraphe 2 seront adressées :

En République fédérale d'Allemagne :

- À la direction régionale de la police judiciaire de Basse-Saxe ou de Rhénanie du Nord-Westphalie, ou aux autorités compétentes locales conformément au point (1) de l'article 3, ou à la préfecture chargée de la protection des frontières à Hambourg, Clèves ou Cologne;

Au Royaume des Pays-Bas :

- Aux autorités énumérées à l'annexe I.

Les phrases 1, 3 et 4 du paragraphe 3 de l'article 7 sont applicables par analogie.

Article 17. Poursuite au cours de contrôles de police spécifiques

(1) Dans le cadre du droit interne applicable sur le territoire des Parties contractantes, les poursuites au travers des frontières de personnes tentant de se soustraire à un contrôle frontalier visé au paragraphe 2 de l'article 2 de la CAS, sont autorisées.

(2) Une poursuite est en outre autorisée dans la mesure où une personne se soustrait à un contrôle policier ou douanier effectué à une distance de 150 kilomètres au maximum de la frontière et à condition que des points d'arrêt clairs n'aient pas été respectés et que cette soustraction mette en péril la sécurité publique.

(3) Les agents poursuivants doivent prendre contact avec le service compétent de l'autre Partie contractante si possible avant que la frontière ne soit franchie. La poursuite doit être interrompue si l'interruption est ordonnée par l'autorité compétente de l'État d'accueil ou si la poursuite de la mesure conduit concrètement à mettre en danger la vie et l'intégrité physique ou la santé de la personne poursuivie ou de tiers et si cette poursuite est manifestement disproportionnée par rapport au risque que l'on cherche à prévenir.

(4) Pour de telles poursuites, les dispositions énoncées ci-après sont d'application :

- Article 41, paragraphe 1 de la CAS,
- Article 41, paragraphe 2, alinéa b de la CAS,
- Article 41, paragraphe 3, alinéa b de la CAS,
- Article 41, paragraphe 5, alinéas a et de c à g de la CAS,
- Article 12, paragraphe 1, point 2,
- Article 12, paragraphe 2.

Article 18. Mesures policières secrètes de surveillance et d'enquête aux fins de la prévention des infractions particulièrement importantes pouvant donner lieu à extradition

(1) Pour autant que le droit interne n'en dispose pas autrement, des enquêtes opérées sous le couvert et destinées à prévenir des faits punissables, prémédités, d'une gravité exceptionnelle, pouvant donner lieu à extradition et à des poursuites, ne résultant pas seulement d'une demande, et commis sur le territoire de l'autre Partie contractante, peuvent être menées si cette Partie a autorisé l'enquête sous couvert sur la base d'une demande faite antérieurement.

(2) L'article 14, paragraphes 1 à 6, 8, 10 et 11 ainsi que l'article 16, paragraphe 3 sont applicables par analogie à condition que l'organe central national soit immédiatement avisé.

Article 19. Formes communes d'intervention aux fins de la prévention des menaces à la sécurité publique ou à l'ordre public ou de la prévention de la criminalité

Aux fins d'intensifier la coopération, les autorités compétentes des Parties contractantes peuvent constituer des patrouilles communes, des groupes de contrôle, d'évaluation et d'observation composés en commun, ainsi que d'autres formes d'intervention communes aux fins du maintien par la police de la sécurité publique dans lesquels les agents d'une Partie contractante collaborent dans les opérations effectuées sur le territoire de l'autre Partie contractante. Les pouvoirs souverains ne peuvent en outre être exercés que sous la direction et en règle générale en présence des agents de l'État d'accueil. Les phrases 2 et 3 du paragraphe 4 de l'article 6 sont applicables par analogie.

Article 20. Échange d'information aux fins de prévenir les menaces pour la sécurité publique ou l'ordre public ou de prévenir la criminalité

Les autorités policières compétentes des Parties contractantes peuvent se communiquer mutuellement, au cas par cas, sans y être invitées et conformément à leur droit interne, des informations y compris des données à caractère personnel dans la mesure où il existe des indices indiquant la nécessité pour leur destinataire de connaître les informations aux fins de prévenir les menaces pour la sécurité publique ou l'ordre public ou de prévenir la criminalité. La phrase 2 de l'article 15 est applicable par analogie.

Article 21. Mesures provisoires de passage de frontière pour prévenir une menace actuelle mettant en péril la vie ou l'intégrité physique d'autrui

(1) Les agents des autorités policières d'une Partie contractante (ci-après les « agents intervenants ») peuvent, en cas de besoin nécessité par l'urgence, et sans y être préalablement autorisés par l'autre Partie contractante, traverser la frontière commune pour prendre des mesures provisoires dans la zone contiguë à la frontière située sur le territoire souverain de l'autre Partie contractante, conformes au droit interne de cette dernière et nécessitées par une menace actuelle mettant en péril la vie ou l'intégrité physique

d'autrui. Ces mesures provisoires peuvent notamment comprendre la détention d'une personne.

(2) Il y a nécessité par l'urgence au sens du paragraphe 1 si, dans l'attente d'une intervention des agents de l'autre Partie contractante ou d'une autorisation au sens du paragraphe 2 de l'article 6, la menace risque entre-temps de se réaliser.

(3) Les agents intervenants doivent informer sur-le-champ l'autre Partie contractante. L'autre Partie contractante doit prendre sans tarder les mesures nécessaires destinées à pallier la menace et à prendre la situation en main. Les agents intervenants mettront fin à l'opération menée sur le territoire de l'autre Partie contractante dès l'instant où cette dernière aura pris les mesures nécessaires au maintien de la sécurité publique. Les agents intervenants sont tenus de se soumettre aux instructions données par l'autre Partie contractante.

(4) Les Parties contractantes désigneront dans une convention spéciale les services visés au paragraphe 3 qui doivent être informés immédiatement. Les agents intervenants sont tenus de respecter les dispositions du présent article et celles de la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle ils effectuent leur mission.

(5) La responsabilité des mesures prises par les agents intervenants incombe à l'autre Partie contractante.

Article 22. Assistance en cas d'événements d'une ampleur considérable, de catastrophes et d'accidents graves

Les autorités compétentes des Parties contractantes se prêtent mutuellement assistance dans les limites permises par le droit interne en cas de manifestations de masse et d'autres événements semblables d'une ampleur considérable, de catastrophes et d'accidents graves en :

1. S'informant mutuellement dans les plus brefs délais possibles des événements pouvant avoir des répercussions et des conséquences au-delà de la frontière;

2. Prenant et en coordonnant les mesures policières requises sur leur territoire dans des situations pouvant avoir des répercussions au-delà de la frontière;

3. Prêtant son aide à la demande de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'événement s'est produit, si possible en envoyant des spécialistes et des conseillers ainsi qu'en mettant à disposition des équipements.

Par ailleurs, il n'est pas dérogé ici à l'Accord du 7 juin 1988 entre la République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas concernant l'assistance mutuelle en cas de catastrophe, y compris les accidents graves.

Article 23. Création de points de contrôle en fonction des besoins

(1) Un point de contrôle peut être créé en fonction des besoins sur le territoire national de l'autre Partie contractante dans la mesure où :

1. Il n'y a aucune localité appropriée disponible sur son territoire,

2. Cette création est nécessaire pour effectuer un contrôle frontalier comme mentionné au paragraphe 2 de l'article 2 de la CAS, et à condition que

3. Les autorités compétentes de l'autre Partie contractante aient approuvé la création au cas par cas.

(2) Le point de contrôle doit si possible se trouver à proximité de la frontière et ne peut être éloigné de plus de cinq kilomètres de la ligne frontière.

(3) L'autorisation visée au paragraphe 1 peut être assortie de conditions. La mesure doit être suspendue définitivement à la demande du service compétent de l'État d'accueil.

(4) Le contrôle frontalier est effectué exclusivement selon le droit et par les agents de la Partie contractante ayant ordonné le contrôle visé au paragraphe 2 de l'article 2 de la CAS. Des agents des deux Parties contractantes peuvent cependant être présents au poste de contrôle.

(5) Les services compétents des Parties contractantes établissent des listes des localités adéquates situées sur leur territoire susceptibles d'accueillir des postes de contrôle, échangent leurs listes et s'informent mutuellement dès que des changements leur sont apportés.

(6) Si les contrôles frontaliers sont effectués conformément au paragraphe 2 de l'article 2 de la CAS, les articles 4 à 9 de l'Accord du 30 mai 1958 entre le Royaume des Pays-Bas et la République fédérale d'Allemagne concernant la juxtaposition des contrôles et la création de gares communes ou de gares d'échange à la frontière néerlando-allemande, s'appliquent; dans les autres cas, les parties correspondantes de l'Accord du 30 mai 1958 s'appliquent.

PARTIE V

DISPOSITIONS GÉNÉRALES EN MATIÈRE DE COOPÉRATION

Article 24. Services communs

(1) Les Parties contractantes peuvent créer des services employant du personnel commun aux deux Parties, servant à échanger des informations et à soutenir leurs autorités.

(2) Ces services communs abritent des agents des autorités des deux Parties contractantes qui coopèrent dans l'espace dans les limites de leurs compétences directes en vue d'échanger, d'analyser et de relayer des informations dans des affaires relevant du champ de compétence des autorités des régions frontalières mentionnées au paragraphe 2 de l'article 3 et apportent leur concours dans le cadre du présent Traité à la coordination en matière de coopération transfrontalière. Les articles 7, 15 et 20 s'appliquent au transfert des données à caractère personnel.

(3) Cette fonction d'appui peut également comprendre la préparation du rapatriement et la participation au rapatriement de ressortissants d'un État tiers sur la base des conventions en vigueur entre les Parties contractantes.

(4) L'exécution des opérations sur le terrain de manière autonome n'incombe pas aux services communs. Les agents des services communs sont tenus de suivre les instruc-

tions de leurs autorités nationales respectives et sont subordonnés au pouvoir disciplinaire de celles-ci.

(5) Le nombre et le lieu des services communs, de même que les détails de la coopération et la répartition égale des frais seront déterminés dans des conventions séparées.

(6) Les autorités d'une Partie contractante peuvent participer aux services communs exploités par l'autre Partie contractante avec un État voisin commun si ceux-ci approuvent une telle participation. Les détails de la coopération et la répartition des frais seront réglés entre tous les États participants.

Article 25. Intervention d'aéronefs et d'embarcations à moteur

(1) Des aéronefs et des embarcations à moteur peuvent, dans le cadre du présent Traité, être utilisés dans les opérations transfrontalières.

(2) En cas d'opération transfrontalière suivant paragraphe 1, l'obligation d'établir un plan de vol conforme aux règles de vol à vue de jour est suspendue. Les vols réalisés conformément aux règles de vol aux instruments ne peuvent s'effectuer que dans l'espace aérien contrôlé (avec les classes A, B, C, D ou E). Ils seront contrôlés par le service responsable chargé de contrôler le trafic aérien. À cet effet, les données concernant le plan de vol réalisés conformément aux règles de vol aux instruments seront transmises avant le début du vol au service responsable chargé de contrôler le trafic aérien. Pour les vols effectués selon les règles de vol à vue de nuit, un accord spécial sera conclu par les plus hautes autorités du trafic aérien des Parties contractantes.

(3) Les vols d'intervention suivant paragraphe 1 sont considérés comme autorisés conformément à l'alinéa (c) de l'article 3 de la Convention du 7 décembre 1944 relative à l'aviation civile internationale (Convention de Chicago). Ils sont soumis, à moins que le paragraphe 2 n'en dispose autrement, à la réglementation régissant le trafic aérien respectivement en vigueur dans les Parties contractantes. Dans le cadre de l'exécution de missions couvertes par le présent Traité, les aéronefs peuvent également décoller et atterrir en dehors des aéroports, dans la mesure où cela s'avère nécessaire pour remplir les missions tout en tenant compte de la tranquillité, de la sécurité et de l'ordre publics.

(4) Les aéronefs doivent être immatriculés dans l'État de provenance en fonction du type d'opération.

(5) En cas d'opérations avec des embarcations à moteur, les agents sont libérés des réglementations applicables à la navigation fluviale dans les mêmes conditions que les agents des autorités policières de la Partie contractante sur le territoire de laquelle ils sont en opération. Les embarcations à moteur engagées dans une opération sont autorisées à porter la désignation des embarcations des autorités de contrôle. Les agents sont également autorisés à donner des instructions, à l'exception d'instructions à caractère nautique, dans la mesure où ces instructions sont requises de manière impérieuse pour remplir les missions spécifiées au paragraphe 1 et à condition que la sécurité de la navigation et des personnes ne soit pas compromise.

Article 26. Protection des données

(1) La protection des données sera assurée conformément aux articles 126 à 130 de la CAS et, dans la mesure où ces articles ne comportent pas de règles, conformément à l'Accord d'entraide en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne dans son domaine d'application. Cela vaut également pour les données à caractère personnel ayant été recueillies à l'occasion d'une activité transfrontalière exercée sur le territoire national de l'autre Partie contractante. Il y a lieu en outre de respecter les conditions particulières posées par la Partie contractante requise dans le cadre de la mesure transfrontalière.

(2) Les agents intervenant sur le territoire national de l'autre Partie contractante ne peuvent accéder aux données à caractère personnel enregistrées dans des bases de données officielles que sous la direction d'un des agents de cette Partie contractante.

Article 27. Franchissements des frontières

(1) Dans la mesure où les conditions de circulation l'exigent, les agents d'une Partie contractante peuvent emprunter le territoire de l'autre Partie contractante pour des raisons prévues dans l'article 2 du présent Traité afin de rejoindre leur propre territoire national par l'itinéraire le plus court possible. Si le droit interne l'exige, ils peuvent également faire appel à des droits spéciaux ou à des droits de passage. Dans les cas visés à la phrase 2, les autorités compétentes de la Partie contractante dans laquelle il est fait appel aux droits spéciaux ou aux droits de passage seront informées dans les plus brefs délais.

(2) Pour les mesures qu'ils exécutent conformément au droit interne sur les trajets situés sur leur propre territoire national de trains de voyageurs ou de bateaux de passagers transfrontaliers, les agents d'une Partie contractante peuvent déjà embarquer sur le territoire national de l'autre Partie contractante ou y débarquer à l'achèvement des mesures. Si une mesure de contrôle commencée sur son propre territoire conformément au droit interne et notamment si le contrôle d'une personne ou d'une chose ne peut être achevé sur le territoire frontalier visé au point 2 du paragraphe 2 de l'article 3, et qu'il y a lieu de s'attendre, si elle n'est pas achevée, à ce que l'objet de la mesure ne puisse être atteint, cette mesure pourra être poursuivie sur le territoire national de l'autre Partie contractante aussi longtemps que cela s'avérera absolument nécessaire pour achever la mesure. Dans la mesure où d'autres mesures deviendraient nécessaires, il ne serait pas dérogé dans cet article aux dispositions applicables.

Article 28. Dispositions en matière de responsabilité

(1) Si les agents d'une Partie contractante exercent, sur le territoire de l'autre Partie contractante, des activités dans le cadre d'une mesure visée aux articles 13 et 14 du présent Traité ou d'un groupe d'enquête commun conformément à la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 13 juin 2002 relative aux groupes d'enquête communs, la Partie contractante dont les agents ont occasionné un dommage sur le territoire de l'autre Partie contractante est, conformément au droit interne de la Partie contractante

sur le territoire de laquelle le dommage a été causé, civilement responsable du dommage occasionné par ses agents.

(2) La Partie contractante sur le territoire de laquelle le dommage évoqué au paragraphe 1 a été causé répare ledit dommage comme elle aurait dû réparer un dommage si elle l'avait provoqué elle-même.

(3) La Partie contractante dont les agents ont causé un dommage sur le territoire de l'autre Partie contractante rembourse à l'autre Partie contractante la totalité des réparations ayant été versées par ce dernier aux personnes lésées ou aux ayants droit de ceux-ci.

(4) Nonobstant l'exercice de ses droits vis-à-vis des tiers et à l'exception du paragraphe 3, chaque Partie contractante renonce dans le cas évoqué au paragraphe 1 à se prévaloir du montant du dommage subi vis-à-vis de l'autre Partie contractante.

(5) En matière de réparation des dommages occasionnés au cours d'une mesure effectuée dans le cadre du présent Traité par les agents de l'une des Parties contractantes sur le territoire national de l'autre Partie contractante, c'est l'article 43 de la CAS qui est d'application.

PARTIE VI

ACCORDS CONCERNANT DES AGENTS PARTICIPANT À DES ACTIVITÉS TRANSFRONTALIÈRES

Article 29. Droit de détention

Si une personne soumise à une mesure prévue aux articles 11, 13, 16 et 17 est prise en flagrant délit d'infraction à l'encontre de la vie ou de l'intégrité physique qui, en vertu du droit de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'infraction est commise, peut donner lieu à l'extradition de ladite personne, les agents mettant la mesure en application et agissant sous la direction de la Partie contractante requise peuvent placer cette personne en détention. Étant donné que la personne en détention comparaitra devant les autorités compétentes de la Partie contractante requise, ladite personne ne pourra être soumise qu'à une fouille de sécurité. Ladite personne peut être menottée pendant son transport. Les objets en sa possession peuvent être provisoirement confisqués en attendant l'intervention des agents des autorités compétentes de la Partie contractante requise. Une participation punissable à une infraction peut être considérée comme une infraction au sens de la première phrase.

Article 30. Pouvoirs et statut juridique des agents de l'autre Partie contractante

(1) Pour autant que le présent Traité n'en dispose pas autrement, les agents de l'une des Parties contractantes séjournant sur le territoire national de l'autre Partie contractante dans le cadre de la coopération basée sur le présent Traité ne possèdent sur ce territoire aucun pouvoir souverain. Ils sont en outre soumis au droit de l'autre Partie contractante quel que soit le type d'intervention. Il n'est pas dérogé ici à l'article 23.

(2) Les agents d'une des Parties contractantes détachés en vertu du présent Traité dans un service de l'autre Partie contractante sont, au sens des articles 47 ou 125 de la

CAS, des agents de liaison. Pour autant que le présent Traité n'en dispose pas autrement, leur statut est fondé sur le paragraphe 3 de l'article 47 ou le paragraphe 3 de l'article 125 de la CAS.

(3) Si des agents d'une Partie contractante utilisent des véhicules automobiles, des embarcations à moteur ou des aéronefs pour mettre en application des mesures prévues dans le présent Traité sur le territoire national de l'autre Partie contractante, ils sont soumis aux mêmes règles de circulation que celles applicables aux agents de l'autre Partie contractante. Nonobstant la disposition énoncée à la deuxième phrase du paragraphe 1 de l'article 27, ce paragraphe s'applique notamment au recours à des droits spéciaux ou à des droits de passage. Les Parties contractantes s'informent mutuellement quant à la législation en vigueur dans ce domaine.

Article 31. Port d'uniforme, d'armes et d'équipements

(1) Les agents d'une Partie contractante séjournant sur le territoire national de l'autre Partie contractante dans le cadre de la coopération basée sur le présent Traité peuvent porter leur uniforme national sur ce territoire. En règle générale, ils peuvent porter les armes et les équipements de service autorisés par le droit interne de leur pays d'origine, y compris des munitions, des systèmes de pulvérisation chimique, des matraques et des chiens policiers.

(2) Les services compétents s'informent mutuellement au sujet des armes de service et des équipements autorisés dans chaque cas.

Article 32. Utilisation d'armes de service et autres moyens de coercition

(1) Les propres armes de service et équipement d'un agent peuvent être utilisés lors d'opérations prévues par le présent Traité sur le territoire de l'autre Partie contractante, sous réserve de la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'opération a lieu; il n'est pas dérogé à cet égard à l'article 29.

(2) Les armes de service et les autres moyens de coercition énumérés à l'annexe II, ne peuvent être employés qu'en cas de légitime défense ou pour porter secours à autrui.

(3) L'agent de liaison de la Partie contractante sur le territoire de laquelle a lieu l'opération peut approuver dans certains cas l'utilisation d'armes de service qui, en vertu du droit interne, va au-delà de celle prévue au paragraphe 2. Dans les cas des articles 11, 12, 16 et 17, aucune approbation ne pourra être accordée.

(4) Les officiers de police qui, dans le cadre de leur opération transfrontalière au titre de l'article 21 ont eu recours à la force physique conformément à la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'opération a eu lieu, informent dans les meilleurs délais les autorités compétentes des faits et circonstances impliqués et de leurs conséquences.

Dans tous les autres cas, des rapports devront être rédigés conformément au droit interne de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'opération a eu lieu.

(5) Les Parties contractantes peuvent convenir, par un accord distinct, de modifier l'annexe II.

Article 33. Statut juridique des agents en matière de droit pénal

Les agents exerçant des activités dans le cadre du présent Traité sur le territoire national de l'autre Partie contractante sont placés sur un même pied d'égalité que les agents de l'autre Partie contractante en ce qui concerne les délits qu'ils commettent ou qui sont commis à leur encontre sauf accord contraire prévu par un autre Traité ayant force obligatoire pour les Parties contractantes.

Article 34. Clause d'assistance, rapports entre services

(1) Les Parties contractantes ont des obligations à l'égard des agents détachés par l'autre Partie contractante de fournir de protection et d'assistance identiques à celles contractées vis-à-vis de leurs propres agents.

(2) Les agents de l'autre Partie contractante restent soumis à la législation applicable dans leur propre État sous l'angle du service et plus particulièrement au regard du droit disciplinaire et en matière de responsabilité.

Article 35. Clause dérogatoire

Si une Partie contractante considère opportun de satisfaire à une demande ou d'exécuter ou de tolérer une mesure fondée sur le présent Traité susceptible de porter atteinte à ses droits souverains, de mettre en péril sa propre sécurité ou de compromettre d'autres intérêts importants ou d'enfreindre le droit interne, cette Partie contractante peut refuser en tout ou partie de coopérer tout en tenant compte de ses autres obligations internationales en matière de coopération ou de les subordonner à des conditions particulières.

PARTIE VII

DISPOSITIONS EXÉCUTOIRES ET FINALES

Article 36. Conventions en matière d'application

En se basant sur le présent Traité et dans le cadre du présent Traité, les services compétents des Parties contractantes peuvent s'entendre sur les dispositions administratives à prendre en matière d'exécution.

Article 37. Contrôle de la mise en application du Traité et des améliorations apportées au Traité

Sur demande d'une Partie contractante, un groupe de travail commun composé de représentants des Parties contractantes contrôlera la mise en application du présent Traité et prendra acte des compléments ou des améliorations devant y être apportés.

Article 38. Frais

Chaque Partie contractante supporte les frais encourus par ses autorités suite à l'application du présent Traité, dans la mesure où les autorités compétentes n'ont rien convenu d'autre en l'espèce. Il n'est pas dérogé à l'article 9 de l'Accord du 7 juin 1988 entre la République fédérale d'Allemagne et le Royaume des Pays-Bas concernant l'assistance mutuelle en cas de catastrophe y compris les accidents graves.

Article 39. Implication de l'administration douanière

(1) Dans la mesure où les administrations douanières des Parties contractantes au sens du point (7) de l'article 4 de la Convention de Naples II :

1. Effectuent des tâches conformes au paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II, ou

2. Effectuent un travail de police des frontières sur les frontières externes de la Communauté européenne,

elles sont, dans le cadre du présent Traité, placées sur un même pied d'égalité, en ce qui concerne la République fédérale d'Allemagne, que les autorités policières et, en ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas, que les autorités responsables de l'exécution des différentes tâches de la police, au sens du paragraphe 1 de l'article 3.

(2) Les agents compétents sont :

En République fédérale d'Allemagne :

- Les agents chargés des enquêtes douanières
- Les services des accises, dans la mesure où ils effectuent des tâches conformes aux points 1 et 2 du paragraphe 1,

Au Royaume des Pays-Bas :

- Les autorités accomplissant des tâches conformes au paragraphe 1, sauf si l'annexe I au présent Traité prévoit, pour le Royaume des Pays-Bas, des accords juridictionnels spécifiques.

(3) Pour les autorités des administrations douanières des Parties contractantes, les dispositions suivantes du présent Traité s'appliquent à l'exécution des obligations prévues au point 1 du paragraphe 1 :

1. Paragraphe 1 de l'article premier; phrases 1 et 2 du paragraphe 3 de l'article 3 concernant l'annexe I et paragraphe 4 de l'article 3; article 5; paragraphe 6 et 11 de l'article 14; article 25; article 28; phrases 1 et 2 du paragraphe 1 de l'article 30 et paragraphes 2 et 3 de l'article 30; article 31; et articles 33 à 38;

2. Article 4 sous réserve qu'à l'alinéa b du point 1, les termes « événements intéressant la police et des actions policières imminentes » seront remplacés par les termes suivants : « événements et actions imminents qui concernent l'application des dispositions des lois douanières au sens de la Convention de Naples II »;

3. Article 6 sous réserve que :

a) La mise à disposition des employés entre les administrations douanières des Parties contractantes au sens du point 7 de l'article 4 de la Convention de Naples II soit admissible,

b) Au paragraphe 1, les termes « effectuer des missions policières » seront remplacés par « exercer des obligations conformément au paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II »,

c) Au paragraphe 3, les termes « opération policière s'avérant nécessaire » seront remplacés par « réaliser l'opération nécessaire à l'exercice d'obligations conformément au paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II »;

4. Points 1 et 3 du paragraphe 1 de l'article 12 et paragraphe 2 de l'article 12, sous réserve que, dans le paragraphe 1, l'article 21 de la Convention de Naples II remplace l'article 41 de la CAS;

5. Paragraphes 2 à 4 de l'article 17, sous réserve que :

a) Au paragraphe 2, les termes « contrôle policier » soient remplacés par « contrôles dans le cadre de l'exercice des obligations conformément au paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II. »,

b) Au paragraphe 4 :

- Les termes « article 41, paragraphe 1 de la CAS » seront remplacés par les termes « article 20, paragraphe 1 de la Convention de Naples II »,

- Les termes « article 41, paragraphe 2, alinéa b de la CAS » seront remplacés par les termes « article 20, paragraphe 3, alinéa b de la Convention de Naples II »,

- les termes « article 41, paragraphe 3, lettre b de la CAS » seront remplacés par les termes « article 20, paragraphe 3, lettre b de la Convention de Naples II »,

- Les termes « article 41, paragraphe 5, alinéas a et de c à g de la CAS » seront remplacés par les termes « article 20, paragraphe 4, alinéas a, c, d, f et g et alinéa e, phrases 1 ii) et 2 de la Convention de Naples II », et

- Les termes « article 12, paragraphe 1, point 2 » seront remplacés par les termes « article 20, paragraphe 4, alinéa b de la Convention de Naples II »;

6. Article 18 sous réserve que :

a) La demande visée au paragraphe 1 doit être adressée au service central de coordination conformément à l'article 5 de la Convention de Naples II, et

b) Au paragraphe 2, seules les références à l'article 14, paragraphes 1 à 6, 8, 10 et 11 seront respectivement valides;

7. Article 19 sous réserve que les formes communes d'intervention entre les administrations douanières des Parties contractantes au sens du point 7 de l'article 4 de la Convention de Naples II soient admissibles;

8. Article 24 sous réserve que l'échange d'information entre les administrations douanières des Parties contractantes suive les principes énoncés dans les articles 8, 15 et 19 de la Convention de Naples II et que l'article 25 de la Convention de Naples II s'applique à l'envoi de données personnelles;

9. Article 26 sous réserve que l'article 25 de la Convention de Naples II s'applique à l'échange de données entre les administrations douanières des Parties contractantes visées au paragraphe 1 de l'article 26;

10. Paragraphe 1 de l'article 27, sous réserve que la référence à l'article 2 soit considérée comme une référence aux obligations conformément au paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II;

11. Paragraphe 1 de l'article 32, première moitié de phrase, paragraphe 2, paragraphe 4, phrase 2 et paragraphe 5, paragraphe 3 de l'article 32 s'appliquent sous réserve que les références aux articles 11 et 16 ne soient pas applicables.

(4) Dans la mesure où les employés des administrations douanières des Parties contractantes mènent les opérations en application du code des douanes (VO (EEC) n° 2913/92), le paragraphe 1 de l'article 27 et le paragraphe 5 de l'article 28 s'appliquent en conséquence.

Article 40. Entrée en vigueur, dénonciation

(1) Le présent Traité est soumis à ratification. Les instruments de ratification sont échangés dès que possible. Le Traité entre en vigueur le premier jour du deuxième mois suivant l'échange des instruments de ratification. L'entrée en vigueur du présent Traité rend caduc l'Accord du 17 avril 1996 entre le Ministère fédéral de l'intérieur de la République fédérale d'Allemagne et le Ministère de l'intérieur et le Ministère de la justice des Pays-Bas relatif à la coopération de la police des frontières entre la République fédérale d'Allemagne et les Pays-Bas.

(2) Le présent Traité est conclu pour une durée indéterminée. Il peut être dénoncé par écrit par l'une ou l'autre des Parties contractantes par la voie diplomatique et cessera d'être en vigueur six mois après la réception de la dénonciation.

(3) Pour le Royaume des Pays-Bas, le présent Traité s'applique exclusivement à la partie du Royaume situé en Europe.

(4) L'Allemagne se chargera de faire enregistrer le Traité auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies conformément à l'Article 102 de la Charte des Nations Unies.

FAIT à Enschede, le 2 mars 2005, en deux exemplaires originaux, en langues allemande et néerlandaise, les deux textes faisant également foi.

Pour la République fédérale d'Allemagne :

Pour le Royaume des Pays-Bas :

ANNEXE I AU TRAITÉ ENTRE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE
ET LE ROYAUME DES PAYS-BAS RELATIF À LA COOPÉRATION POLI-
CIÈRE TRANSFRONTIÈRE ET EN MATIÈRE DE DROIT PÉNAL

1. Les autorités compétentes pour le Royaume des Pays-Bas conformément au paragraphe 1 de l'article 3 sont :

a) Pour la coopération sur demande conformément au paragraphe 2 de l'article 7, toutes les autorités chargées d'exécuter différentes fonctions policières;

b) Pour la coopération sur demande conformément au paragraphe 3 de l'article 7, toutes les autorités chargées d'exécuter différentes fonctions policières, les parquets et les ministères participant à l'application du Traité;

c) Pour la coopération sur demande conformément à la phrase 1 du paragraphe 4 de l'article 7, le Service de coopération internationale du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

d) Pour la coopération sur demande conformément à la phrase 2 du paragraphe 4 de l'article 7, les autorités chargées d'exécuter différentes fonctions policières dans les zones frontalières;

e) Pour répondre aux demandes de conservation des preuves lorsqu'il y a péril en la demeure, conformément au paragraphe 1 de l'article 8 et pour informer du dépôt d'une demande en vertu du paragraphe 3, à titre d'autorité judiciaire compétente, le parquet local; l'envoi sera effectué par le Centre d'assistance juridique internationale (IRC) local compétent;

f) Pour déposer des demandes de conservation des preuves lorsqu'il y a péril en la demeure et pour y répondre conformément au paragraphe 1 de l'article 8, à titre d'autorité policière compétente, toutes les autorités chargées d'exécuter différentes fonctions policières;

g) Pour déposer une demande officielle d'assistance entre les tribunaux lors de l'envoi des résultats des demandes de conservation des preuves lorsqu'il y a péril en la demeure et pour l'approbation de cette transmission conformément au paragraphe 5 de l'article 8, le parquet local compétent; l'envoi sera effectué par le Centre d'assistance juridique internationale (IRC) local compétent;

h) Pour adresser une demande et y répondre conformément au paragraphe 3 de l'article 10, tous les agents chargés d'exécuter différentes fonctions policières; l'envoi sera effectué par le Centre d'assistance juridique internationale (IRC) local compétent;

i) Pour les demandes d'observations transfrontalières, conformément au point 4 de l'article 11, le parquet national; l'envoi sera effectué par le Centre d'assistance juridique internationale (IRC) compétent de l'État concerné;

j) Pour l'envoi de demandes d'observations transfrontalières, conformément au point 5 de l'article 11, à titre de service de police central national, l'Unité d'enregistrement des observations transfrontalières du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

k) Pour l'envoi de demandes d'observations transfrontalières, conformément au point 5 de l'article 11, à titre d'autorités policières d'intervention, toutes les autorités chargées d'exécuter différentes fonctions policières; l'envoi sera effectué par le Centre d'assistance juridique internationale (IRC) local compétent;

l) À titre de service à aviser en cas de demandes d'observations transfrontalières conformément au point 6 de l'article 11, l'Unité d'enregistrement des observations transfrontalières du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

m) À titre de service à aviser en cas d'observations transfrontalières conformément au point 7 de l'article 11, les centres d'enregistrement des régions frontalières;

n) Pour l'approbation de l'utilisation de moyens techniques conformément au point 11 de l'article 11, le parquet chargé des observations transfrontalières au niveau de l'État;

o) À titre de service à aviser en cas de poursuites transfrontalières conformément au paragraphe 2 de l'article 12, l'Unité d'enregistrement des poursuites transfrontalières du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

p) Pour les demandes d'approbation des livraisons contrôlées conformément au paragraphe 8 de l'article 13, le parquet national; l'envoi sera effectué par le Centre national d'assistance juridique internationale (LIRC) compétent pour l'État concerné;

q) Pour la permission de mener des enquêtes sous couvert conformément au paragraphe 3 de l'article 14, le parquet national; l'envoi sera effectué par le Centre national d'assistance juridique internationale (LIRC) compétent pour l'État concerné;

r) Pour les demandes de mener des enquêtes sous couvert conformément au paragraphe 9 de l'article 14, le Département des affaires d'enquêtes spéciales du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

s) Pour la notification suivant les enquêtes sous couvert, conformément au paragraphe 10 de l'article 14, le parquet national; l'envoi sera effectué par le Centre national d'assistance juridique internationale (LIRC) compétent pour l'État concerné;

t) Pour les observations aux fins de la prévention des infractions pouvant donner lieu à extradition, conformément aux paragraphes 1 et 3 de l'article 16, le parquet national; l'envoi sera effectué par le Centre national d'assistance juridique internationale (LIRC) compétent pour l'État concerné;

u) Pour les poursuites au cours de contrôles de police spécifiques conformément au paragraphe 3 de l'article 17, les centres de contrôle des opérations des régions frontalières;

v) Pour les enquêtes sous couvert aux fins de la prévention des infractions particulièrement importantes pouvant donner lieu à extradition, conformément au paragraphe 2 de l'article 18, le Département des affaires d'enquêtes spéciales du Service central national de la police des Pays-Bas (KLPD);

w) Pour les interventions communes aux fins de la prévention des menaces à la sécurité publique ou à l'ordre public ou de la prévention de la criminalité conformément à l'article 19, les responsables des autorités policières régionales et des principaux parquets et le responsable du service de protection des frontières des Pays-Bas (KMAR);

x) Pour l'échange d'information aux fins de prévenir les menaces pour la sécurité publique ou l'ordre public ou de prévenir la criminalité, conformément à l'article 20, toutes les autorités chargées d'exécuter des fonctions policières;

y) Pour les mesures provisoires de passage de frontière pour prévenir une menace actuelle mettant en péril la vie ou l'intégrité physique d'autrui, conformément à l'article 21, toutes les autorités chargées d'exécuter des fonctions policières;

z) Pour l'information, conformément au paragraphe 1 de l'article 27, les centres de contrôle des opérations des régions frontalières.

2. Les autorités compétentes pour le Royaume des Pays-Bas en vertu du paragraphe 2 de l'article 39 sont :

a) À titre de service à aviser en cas de poursuites transfrontalières conformément au paragraphe 3 de l'article 39, en liaison avec le paragraphe 2 de l'article 12, le Centre d'information douanière;

b) Pour les poursuites au cours de contrôles dans l'exercice de fonctions officielles, en vertu du paragraphe 1 de l'article premier de la Convention de Naples II, conformément au paragraphe 3 de l'article 39 en liaison avec le paragraphe 3 de l'article 17, le Centre d'information douanière;

c) Pour la permission de mener des enquêtes sous couvert conformément au paragraphe 3 de l'article 39, en liaison avec le paragraphe 2 de l'article 18 et le paragraphe 3 de l'article 14, le parquet national; la communication sera effectuée via le Centre d'information douanière;

d) Pour l'information faisant suite aux enquêtes menées sous couvert conformément au paragraphe 3 de l'article 39, en liaison avec le paragraphe 2 de l'article 18 et le paragraphe 10 de l'article 14, le parquet national; la communication sera effectuée via le Centre d'information douanière;

e) Pour les opérations communes conformément au paragraphe 3 de l'article 39, en liaison avec l'article 19, les responsables des autorités administratives douanières compétentes au sens du point 7 de l'article 4 de la Convention de Naples II;

f) Pour l'information, conformément au paragraphe 3 de l'article 39 en liaison avec le paragraphe 1 de l'article 27, le Centre d'information douanière.

ANNEXE II AU TRAITÉ ENTRE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE
ET LE ROYAUME DES PAYS-BAS RELATIF À LA COOPÉRATION POLI-
CIÈRE TRANSFRONTIÈRE ET EN MATIÈRE DE DROIT PÉNAL

Les armes de service et autres moyens au sens du paragraphe 2 de l'article 32 sont :

1. Pour la République fédérale d'Allemagne :
 - Les armes à feu autorisées et les munitions autorisées.
2. Pour le Royaume des Pays-Bas :
 - Les armes à feu autorisées et les munitions autorisées,
 - Les aérosols capsiques autorisés et appareils autorisés pour les utiliser,
 - Les gaz lacrymogènes autorisés et appareils autorisés pour les utiliser.

No. 44507

**Austria
and
Germany**

Agreement between the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany and the Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria concerning the mutual protection of exchanged classified military information. Vienna, 25 August 1997 and Bonn, 5 September 1997

Entry into force: *5 September 2007 by signature, in accordance with article 13*

Authentic text: *German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Austria, 1 November 2007*

**Autriche
et
Allemagne**

Accord entre le Ministère fédéral de la défense de la République fédérale d'Allemagne et le Ministère fédéral de la défense de la République d'Autriche relatif à la protection mutuelle de l'échange des informations militaires classifiées. Vienne, 25 août 1997 et Bonn, 5 septembre 1997

Entrée en vigueur : *5 septembre 2007 par signature, conformément à l'article 13*

Texte authentique : *allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Autriche, 1er novembre 2007*

[GERMAN TEXT – TEXTE ALLEMAND]

Vereinbarung
zwischen
dem Bundesministerium der Verteidigung der Bundesrepublik
DEUTSCHLAND
und
dem Bundesministerium für Landesverteidigung der Republik
ÖSTERREICH
über den gegenseitigen Schutz von ausgetauschten militärischen
Verschlusssachen

**Das Bundesministerium der Verteidigung
der Bundesrepublik DEUTSCHLAND
und
das Bundesministerium für Landesverteidigung
der Republik ÖSTERREICH**

in der Absicht, die Sicherheit aller militärischen Verschlusssachen zu gewährleisten, die von der zuständigen Behörde/Dienststelle einer Vertragspartei oder auf deren Veranlassung eingestuft und der anderen Vertragspartei über die hierfür ausdrücklich ermächtigte Behörde/Dienststelle oder im Rahmen von Verträgen/Aufträgen mit öffentlichen oder privaten Stellen beider Länder übermittelt wurden,

geleitet von der Vorstellung, eine Sicherheitsregelung zu schaffen, die für alle zwischen den Vertragsparteien zu schließenden Vereinbarungen über Zusammenarbeit und zu vergebende Aufträge, die einen Austausch von militärischen Verschlusssachen mit sich bringen, gelten soll,

sind wie folgt übereingekommen:

**Artikel 1
Begriffsbestimmung und Vergleichbarkeit**

- (1) Unter militärischen Verschlusssachen versteht man zu schützende militärische Informationen, wie Mitteilungen, Akte, sonstige Unterlagen und Materialien aller Art ohne Rücksicht darauf, ob die Übermittlung mündlich, schriftlich, in Bild oder Ton, oder durch Überlassung von Gegenständen erfolgt, die unter Zugrundelegung der jeweiligen Sicherheitsbestimmungen, geschützt werden müssen.
- (2) Demnach vereinbaren die Vertragsparteien, daß folgende Geheimhaltungsgrade/Geheimhaltungsstufen vergleichbar sind:

DEUTSCHLAND

GEHEIM

VS-VERTRAULICH

VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH

ÖSTERREICH

GEHEIM

VERSCHLUSS

VERSCHLUSS

- a) Deutsche militärische Verschlusssachen des Geheimhaltungsgrades VS - NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH sind in ÖSTERREICH als VERSCHLUSS einzustufen und zu kennzeichnen.
Österreichische militärische Verschlusssachen der Geheimhaltungsstufe VERSCHLUSS sind in DEUTSCHLAND als VS - VERTRAULICH einzustufen und zu kennzeichnen.
- b) Eine Änderung oder Aufhebung der Einstufung kann nur durch die herausgebende Behörde/Dienststelle erfolgen. Die Empfängerpartei ist darüber unverzüglich zu unterrichten.
- (3) Für Verschlusssachen des Geheimhaltungsgrades VS-NfD finden die Art. 2 Abs3, Art. 3, 4, 6 Abs1 und 7 keine Anwendung. Der Versand derartiger militärischer Verschlusssachen erfolgt mit gewöhnlicher Post direkt zwischen den Betroffenen.

Artikel 2

Schutz militärischer Verschlusssachen

- (1) Die Vertragsparteien treffen im Rahmen ihres Zuständigkeitsbereiches alle geeigneten Maßnahmen, um militärische Verschlusssachen, die nach dieser Vereinbarung übermittelt wurden oder beim Auftragnehmer in Zusammenhang mit einem militärischen Verschlusssachenauftrag entstehen, zu schützen. Sie gewähren derartigen militärischen Verschlusssachen mindestens den gleichen Geheimschutz, wie er für eigene militärische Verschlusssachen des entsprechenden Geheimhaltungsgrades, bei der entsprechenden Geheimhaltungsstufe gilt.
- (2) Die Vertragsparteien werden die betreffenden militärischen Verschlusssachen nicht ohne vorherige Zustimmung der Behörde/Dienststelle, die die Geheimhaltung veranlaßt hat, dritten Staaten oder internationalen Organisationen zugänglich machen und die militärischen Verschlusssachen ausschließlich für den angegebenen Zweck verwenden.
- (3) Militärische Verschlusssachen dürfen insbesondere nur solchen Personen zugänglich gemacht werden, deren dienstliche Aufgaben die Kenntnis notwendig machen und die von der zuständigen Behörde/Dienststelle auf die der Klassifikation der zu bearbeitenden Information entsprechenden Geheimhaltungsgrad/Geheimhaltungsstufe überprüft und ermächtigt wurden.

- (4) Die Vertragsparteien sorgen innerhalb ihres jeweiligen Zuständigkeitsbereiches für die erforderlichen Sicherheitsinspektionen und für die Einhaltung der Sicherheitsbestimmungen.

Artikel 3

Vorbereitung von militärischen Verschlusssachenaufträgen

Beabsichtigt eine Vertragspartei, einen militärischen Verschlusssachenauftrag an einen Auftragnehmer im Zuständigkeitsbereich der anderen Vertragspartei zu vergeben bzw. beauftragt sie einen Auftragnehmer in ihrem Zuständigkeitsbereich, dies zu tun, so holt sie zuvor von der zuständigen Behörde/Dienststelle der anderen Vertragspartei eine Bestätigung dahingehend ein, daß der vorgeschlagene Auftragnehmer bis zu dem angemessenen Geheimhaltungsgrad bei der angemessenen Geheimhaltungsstufe sicherheitsüberprüft ist und über geeignete Sicherheitsvorkehrungen verfügt, um einen angemessenen Schutz der militärischen Verschlusssachen zu gewährleisten. Diese Bestätigung beinhaltet die Verpflichtung sicherzustellen, daß die Überprüfung des Auftragnehmers in Einklang mit den gesetzlichen Bestimmungen und erlaßmäßigen Vorschriften steht und von der zuständigen Behörde/Dienststelle überprüft wird.

Artikel 4

Durchführung von militärischen Verschlusssachenaufträgen

- (1) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde/Dienststelle ist dafür verantwortlich, daß jede militärische Verschlusssache, die im Rahmen eines Auftrages übermittelt wird oder entsteht, in einem Geheimhaltungsgrad bzw. einer Geheimhaltungsstufe eingestuft wird. Auf Anforderung der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde/Dienststelle der anderen Vertragspartei teilt sie dieser in Form einer Liste die vorgenommenen Einstufungen mit. In diesem Falle unterrichtet sie gleichzeitig die für den Auftragnehmer zuständige Behörde/Dienststelle der anderen Vertragspartei darüber, daß der Auftragnehmer sich dem Auftraggeber gegenüber verpflichtet hat, für die Behandlung von militärischen Verschlusssachen, welche ihm anvertraut wurden, die Sicherheitsbestimmungen der zuständigen Behörde/Dienststelle anzuerkennen und gegebenenfalls gegenüber der zuständigen Behörde/Dienststelle eine entsprechende Erklärung abzugeben.

- (2) Soweit die für den Auftragnehmer zuständige Behörde/Dienststelle eine Liste über die Einstufungen der militärischen Verschlusssachen von der für den Auftraggeber zuständigen Behörde/Dienststelle angefordert und erhalten hat, bestätigt sie den Empfang schriftlich und leitet die Liste an den Auftragnehmer weiter.
- (3) In jedem Fall stellt die für den Auftragnehmer zuständige Behörde/Dienststelle sicher, daß der Auftragnehmer die zu schützenden Teile des Auftrages als militärische Verschlusssache des eigenen Staates nach dem jeweiligen Geheimhaltungsgrad bzw. der jeweiligen Geheimhaltungsstufe der ihm zugeleiteten Liste behandelt.
- (4) Soweit die Vergabe von militärischen Verschlusssachenunteraufträgen von der zuständigen Behörde/Dienststelle zugelassen ist, gelten die Absätze 1 und 3 entsprechend.
- (5) Die Vertragsparteien sorgen dafür, daß ein militärischer Verschlusssachenauftrag erst dann vergeben, beziehungsweise, daß an den militärischen Verschlusssachenteilen mit den Arbeiten erst dann begonnen wird, wenn die erforderlichen Sicherheitsbestimmungen beim Auftragnehmer getroffen worden sind oder rechtzeitig getroffen werden können.

Artikel 5

Kennzeichnung

- (1) Die übermittelten militärischen Verschlusssachen werden von der für ihren Empfänger zuständigen Behörde/Dienststelle oder auf ihre Veranlassung zusätzlich mit dem vergleichbaren Geheimhaltungsgrad bzw. der vergleichbaren Geheimhaltungsstufe gekennzeichnet.
- (2) Die Kennzeichnungspflicht gilt auch für militärische Verschlusssachen, die beim Empfänger in Zusammenhang mit militärischen Verschlusssachenaufträgen entstehen oder vervielfältigt werden.

Artikel 6

Übermittlung von militärischen Verschlusssachen

- (1) Militärische Verschlusssachen werden von einem Staat in den anderen grundsätzlich im Wege der eigenen Botschaft befördert. Die zuständige Behörde/Dienststelle bestätigt den Empfang der militärischen Verschlusssache und leitet sie auf sicherem Wege an den Empfänger weiter.
- (2) Für die Beförderung von militärischen Verschlusssachen von erheblichem Umfang werden Transport, Transportweg und Begleitschutz im Einzelfall durch die zuständige Behörde/Dienststelle festgelegt.
- (3) In Sonderfällen kann, mit Einverständnis der zuständigen Behörde/Dienststelle, auch ein Firmenkurier eingesetzt werden.

Artikel 7

Besuche

- (1) Für Besucher, sowohl Militär- als auch Zivilpersonen, aus dem Land der anderen Vertragspartei, die zu militärischen Verschlusssachen oder Einrichtungen im Verteidigungsbereich oder zu Auftragnehmern im Verteidigungsbereich Zugang erhalten sollen und die militärische Verschlusssachen erhalten beziehungsweise entsprechende Aufträge bearbeiten/durchführen, ist die vorherige Genehmigung der zuständigen Behörde/Dienststelle erforderlich. Ersuchen für solche Besuche werden über offizielle Kanäle vorgelegt.
- (2) Ersuchen sollten die persönlichen Daten des (der) Vertreter, wie Familien- und Vorname, Geburtsort und -datum, Nationalität und Paßnummer, sowie den Sicherheitsstatus, Beginn und Dauer des Besuches, wie auch die zu besuchenden Einrichtungen und Personen beinhalten und sind bei der zuständigen Behörde/Dienststelle des zu besuchenden Vertragspartners spätestens 3 Wochen im Vorhinein zu stellen.
- (3) Die Vertragsparteien stellen sicher, daß der Schutz von personenbezogenen Daten und Informationen gemäß den jeweiligen nationalen Bestimmungen eingehalten wird.
- (4) Alle Besucher haben die Sicherheitsbestimmungen des Gastlandes einzuhalten.

Artikel 8

Mitteilungspflicht bei Sicherheitsverstößen

Sicherheitsverstöße werden von der Behörde/Dienststelle der Vertragspartei, deren Zuständigkeit gegeben ist, der anderen Vertragspartei unverzüglich mitgeteilt und nach den jeweiligen gesetzlichen Bestimmungen untersucht und verfolgt. Die andere Vertragspartei ist über das Ergebnis zu unterrichten.

Artikel 9

Kosten der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen

Die der Behörde/Dienststelle einer Vertragspartei bei der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen entstandenen Kosten werden von der anderen Vertragspartei nicht erstattet.

Artikel 10

Zuständige Behörde/Dienststelle

Die Vertragsparteien unterrichten sich gegenseitig über die jeweils zuständigen Behörden/Dienststellen.

Artikel 11

Verhältnis zu anderen Vereinbarungen

- (1) Mit dem Inkrafttreten dieser Vereinbarung werden die aufgrund der am 25. Juni 1975 und 29. Oktober 1986 abgeschlossenen Vereinbarungen zwischen dem Bundesministerium der Verteidigung der Bundesrepublik DEUTSCHLAND und dem Bundesministerium für Landesverteidigung der Republik ÖSTERREICH hinsichtlich der Einstufung, Übermittlung und Behandlung militärischer Informationen zu Studienzwecken, ausgetauschten Verschlusssachen nach den Bestimmungen dieses Abkommens geschützt.

- (2) Die Vereinbarungen vom 25. Juni 1975 und 29. Oktober 1986 treten mit dem Tag der Unterzeichnung dieser Vereinbarung außer Kraft.

Artikel 12

Konsultationen

- (1) Die zuständige Behörde/Dienststelle einer Vertragspartei nimmt von den im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei geltenden Sicherheitsbestimmungen Kenntnis.
- (2) Um eine enge Zusammenarbeit bei der Durchführung dieser Vereinbarung zu gewährleisten, konsultieren die zuständigen Behörden/Dienststellen einander.
- (3) Um die Sicherheitsnormen jederzeit vergleichen und aufrecht erhalten zu können, teilt jede für die Sicherheit zuständige Behörde/Dienststelle der anderen auf Ersuchen Informationen über die jeweils gültigen Geheimschutzmaßnahmen mit und ermöglicht gemeinsame Besuche in ihrem Staat.

Artikel 13

Inkrafttreten, Geltungsdauer, Revision, Kündigung

- (1) Diese Vereinbarung tritt nach Unterzeichnung durch beide Vertragsparteien in Kraft.
- (2) Diese Vereinbarung wird auf unbestimmte Zeit geschlossen.
- (3) Jede Vertragspartei kann jederzeit schriftlich eine Revision dieser Vereinbarung beantragen. Wird von einer Vertragspartei ein entsprechender Antrag gestellt, so werden von den Vertragsparteien Verhandlungen über die Revision der Vereinbarung aufgenommen.

- (4) Jede Vertragspartei kann diese Vereinbarung unter Einhaltung einer Frist von sechs Monaten schriftlich kündigen. Im Fall der Kündigung sind die Vertragsparteien auch weiterhin für den Schutz, der aufgrund dieser Vereinbarung übermittelten oder beim Auftragnehmer entstandenen militärischen Verschlusssachen, verantwortlich.

Geschehen in zwei Urschriften, jede in deutscher Sprache.

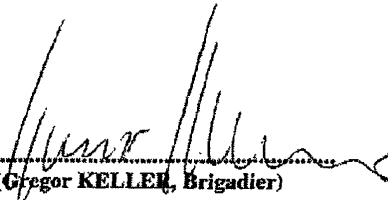
BONN, den 5. September 1997

WIEN, den 25. August 1997

**FÜR DAS BUNDESMINISTERIUM DER
VERTEIDIGUNG DER
BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND**

**FÜR DEN BUNDESMINISTER
FÜR LANDESVERTEIDIGUNG DER
REPUBLIK ÖSTERREICH**

.....
(Peter RÖHRS, Brigadegeneral)

.....
(Gregor KELLEL, Brigadier)

[TRANSLATION – TRADUCTION]

AGREEMENT BETWEEN THE FEDERAL MINISTRY OF DEFENCE OF
THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE FEDERAL MIN-
ISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA ON THE MU-
TUAL PROTECTION OF EXCHANGED CLASSIFIED MILITARY IN-
FORMATION

The Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany and the Fed-
eral Ministry of Defence of the Republic of Austria,

With the intention of ensuring the security of all classified military information,
which was classified by, or at the instance of, the competent authority/office of one of the
Contracting Parties and transmitted to the other Contracting Party through the author-
ity/office expressly authorised for this purpose or within the framework of agree-
ments/contracts with public or private bodies of both countries, and

Governed by the aspiration to establish a security arrangement applicable to all
agreements on cooperation to be concluded between the Contracting Parties, and to con-
tracts to be issued, which involve an exchange of classified military information,

Have agreed as follows:

Article 1. Definition and comparability

(1) Classified military information shall be construed as meaning military informa-
tion to be protected, such as communications, files, documents and materials of any kind,
irrespective of whether the information is transmitted orally, in writing, in image or audio
format, or through the transfer of objects, which, on the basis of the respective security
regulations, needs to be protected.

(2) Accordingly, the Contracting Parties agree that the following security classifica-
tion/security ratings are comparable:

[ENGLISH]	GERMANY	AUSTRIA
SECRET	GEHEIM	GEHEIM
CONFIDENTIAL	VS-VERTRAULICH	VERSCHLUSS
FOR OFFICIAL USE	VS-NUR FÜR DEN	VERSCHLUSS
ONLY (VS-NfD)	DIENTSTGEBRAUCH	

a) German classified military information bearing the security classification VS-
NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH is to be classified and marked in AUSTRIA as
VERSCHLUSS.

Austrian classified military information bearing the security classification VER-
SCHLUSS is to be classified and marked in GERMANY as VS-VERTRAULICH

b) The classification can only be amended or lifted by the originating authority/office. The recipient Party is to be informed thereof immediately.

(3) Article 2, paragraph 3 and Articles 3, 4, 6, paragraph 1, and Article 7 shall not apply to information classified as VS-NfD. Such classified military information shall be transmitted between those concerned by ordinary post.

Article 2. Protection of classified military information

(1) The Contracting Parties shall take, within the bounds of their jurisdictions, all appropriate measures to protect classified military information that has been transmitted in accordance with this Agreement or which has originated with a contractor in connection with a classified military information contract. They shall afford such classified military information a degree of protection at least equal to that accorded to their own classified military information of the corresponding security classification, or corresponding security rating.

(2) The Contracting Parties shall not disclose the relevant classified military information to third countries or international organisations without the prior consent of the authority/office that determined its classification, and shall use the classified military information exclusively for its designated purpose.

(3) Classified military information may, in particular, only be disclosed to such persons whose official duties require such access and who have been vetted and granted, by the competent authority/office, the security classification/security level corresponding to the classification of the information to be handled.

(4) The Contracting Parties shall, within the bounds of their respective jurisdictions, ensure the required security inspections and compliance with the security provisions.

Article 3. Preparation of classified military information contracts

Should one Contracting Party intend to award a classified military information contract to a contractor in the jurisdiction of the other Contracting Party, or should it task a contractor in its own jurisdiction to do so, it shall first obtain confirmation from the competent authority/office of the other Contracting Party to the effect that the proposed contractor has been vetted for the appropriate security classification at the appropriate security rating and has suitable security measures in place to provide adequate protection to the classified military information. This confirmation comprises the obligation to guarantee that the vetting of the contractor complies with the legal requirements and enacted regulations, and that it shall be verified by the competent authority/office.

Article 4. Implementation of classified military information contracts

(1) The authority/office of the contracting officer is responsible for assigning a security classification or security level to all classified military information that is transferred or generated as part of a contract. At the request of the authority/office of the other Contracting Party responsible for the contractor, it shall inform the latter of the classifications assigned in the form of a list. In this case, it shall simultaneously inform the author-

ity/office of the other Contracting Party responsible for the contractor that the contractor has guaranteed to the contracting officer, when treating classified military information with which the contractor has been entrusted, to recognise the security provisions of the competent authority/office and, if necessary, to provide a corresponding statement to this effect to the competent authority/office.

(2) In so far as the authority/office responsible for the contractor has requested and received from the authority/office responsible for the contracting officer a list of the classifications assigned to the classified military information, it shall confirm receipt in writing and shall forward the list to the contractor.

(3) In every case, the authority/office responsible for the contractor shall ensure that the contractor is treating the parts of the contract to be protected as classified military information pertaining to his own country, according to the security classification or security rating stated on the list received by the contractor.

(4) In so far as the allocation of classified military information contracts is authorised by the competent authority/office, Paragraphs 1 and 3 shall apply accordingly.

(5) The Contracting Parties shall ensure that a classified military information contract is only awarded, or that work on the parts deemed classified military information shall only begin, once the contractor has complied with the necessary security provisions or is able to comply with them on time.

Article 5. Marking

(1) The classified military information transmitted shall be additionally marked by the authority/office responsible for its recipient, or at its instance, with the comparable security classification or the comparable security rating.

(2) The marking requirement also applies to classified military information generated or copied by the recipient in connection with classified military information contracts.

Article 6. Transmission of classified military information

(1) Classified military information shall be conveyed from one country to the other solely through the diplomatic pouch. The competent authority/office confirms receipt of the classified military information and forwards it by secure means to the recipient.

(2) For the conveyance of large quantities of classified military information, the competent authority/office shall in each individual case stipulate transport, transport route and escort.

(3) In exceptional circumstances, subject to the agreement of the competent authority, a commercial courier can also be employed.

Article 7. Visits

(1) Visitors, both military and civilian, from the territory of the other Contracting Party, who are to be granted access to classified military information or installations in

the defence sector, or to contractors in the defence sector, and who receive classified military information or are working on/implementing such contracts, require prior authorisation by the competent authority/office. Requests for such visits shall be submitted through official channels.

(2) Requests should contain the personal details of the representative/s, such as surname and first name, place and date of birth, nationality and passport number, security clearance, start and duration of the visit, as well as the installations and persons to be visited, and are to be presented to the competent authority/office of the Contracting Partner to be visited no later than three weeks in advance.

(3) The Contracting Parties shall ensure that they comply with the relevant national regulations with regard to the protection of personal data and information.

(4) All visitors are obliged to comply with the security provisions of the host country.

Article 8. Reporting requirements in the case of security violations

The authority/office of the Contracting Party concerned shall immediately notify the other Contracting Party of any security violations and such violations shall be investigated and pertinent legal action shall be taken, according to the prevailing legal requirements. The other Contracting Party shall be informed of the outcome.

Article 9. Costs of implementing security measures

Expenses incurred by the authority/office of one Contracting Party in implementing security measures shall not be reimbursed by the other Contracting Party.

Article 10. Competent authority/office

In the application of this Agreement, the Contracting Parties shall inform each other of their respective competent authorities/offices.

Article 11. Relation to other Agreements

(1) Upon the entry into force of this Agreement, classified information exchanged on the basis of the Agreements between the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany and the Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria, concluded on 25 June 1975 and 29 October 1986, with regard to the classification, transmission and treatment of military information for study purposes, shall be protected according to the provisions of this Agreement.

(2) The Agreements of the 25 June 1975 and 29 October 1986 shall cease to be in force on the date of the signature of this Agreement.

Article 12. Consultations

(1) The competent authorities/office of one Contracting Party shall take note of the security provisions in force in the territory of the other Contracting Party concerning the protection of classified information.

(2) To ensure close cooperation in the implementation of this Agreement, the competent authorities shall consult each other.

(3) In order to be able at any time to compare and maintain security standards, each authority/office responsible for security shall, on request, provide the other with details of the respective classified information protection measures in force and shall facilitate joint visits in its country.

Article 13. Entry into force, period of validity, amendment, denunciation

(1) This Agreement enters into force after the signature of both Contracting Parties.

(2) This Agreement is concluded for an indefinite period.

(3) Each Contracting Party may at any time request, in writing, an amendment of this Agreement. If one Contracting Party submits a request to this effect, the Contracting Parties shall initiate negotiations on the amendment of this Agreement.

(4) Each Contracting Party may denounce this Agreement by giving six months' notice. In the event of denunciation, the Contracting Parties shall continue to be responsible for the protection of classified military information transmitted or generated by a contractor on the basis of this Agreement.

DONE in two originals, each in the German language.

Bonn, 5 September 1997.

For the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany:

PETER RÖHRS
Brigadier General

Vienna, 25 August 1997.

For the Federal Minister of Defence of the Republic of Austria:

GREGOR KELLER
Brigadier

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE MINISTÈRE FÉDÉRAL DE LA DÉFENSE DE LA RÉ-
PUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE MINISTÈRE FÉDÉRAL
DE LA DÉFENSE DE LA RÉPUBLIQUE D'AUTRICHE RELATIF À LA
PROTECTION MUTUELLE DE L'ÉCHANGE DES INFORMATIONS
MILITAIRES CLASSIFIÉES

Le Ministère fédéral de la défense de la République fédérale d'Allemagne et le Mi-
nistère fédéral de la défense de la République d'Autriche,

Visant à assurer la protection de tous les renseignements militaires classifiés qui ont
été classifiés par ou à l'initiative des autorités compétentes de l'une des Parties contrac-
tantes et transmis à l'autre Partie contractante par l'intermédiaire des autorités formelle-
ment habilitées à cette fin ou dans le cadre des conventions/contrats conclus avec des or-
ganes publics ou privés des deux pays, et

Désireux d'établir un accord relatif à la protection mutuelle des renseignements clas-
sifiés qui s'appliquera à tous les accords de coopération à conclure entre les Parties ainsi
qu'aux contrats portant sur l'échange de renseignements militaires classifiés,

Sont convenus de ce qui suit :

Article Premier. Définition et comparabilité

1) Les renseignements militaires classifiés désigneront les renseignements militaires
devant être protégés, comme les communications, les fichiers, les documents et informa-
tions de toute nature, qu'ils soient transmis oralement, par écrit, sous forme d'images ou
dans un format audio, ou par le transfert d'objets qui, sur la base des réglementations res-
pectives en matière de sécurité, doivent être protégés.

2) En conséquence, les Parties contractantes conviennent que les degrés de sécu-
rité/classification suivants sont comparables :

[FRANÇAIS]	ALLEMAGNE	AUTRICHE
SECRET	GEHEIM	GEHEIM
CONFIDENTIEL	VS-VERTRAULICH	VERSCHLUSS
UNIQUEMENT POUR USAGE OFFICIEL (VS- NfD)	VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	VERSCHLUSS

a) Les renseignements militaires classifiés allemands dotés de la classification de sé-
curité VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH doivent être classifiés et dotés de la
mention VERSCHLUSS en Autriche.

Les renseignements militaires classifiés autrichiens dotés de la classification de sécurité VERSCHLUSS doivent être classifiés et dotés de la mention VS-VERTRAULICH en Allemagne.

b) La classification ne peut être modifiée ou levée que par les autorités qui en sont à l'origine. La Partie destinataire doit en être informée immédiatement.

3) L'article 2, paragraphe 3, les articles 3, 4, 6, paragraphe 1 et l'article 7 ne s'appliqueront pas aux renseignements portant la classification VS-NfD. Ces renseignements militaires classifiés seront transmis entre les services concernés par courrier ordinaire.

Article 2. Protection des renseignements militaires classifiés

1) Dans le cadre de leur législation nationale, les Parties contractantes prendront toutes les mesures appropriées afin de protéger les renseignements militaires classifiés communiqués en vertu du présent Accord ou produits par un contractant en relation avec un contrat de renseignements militaires classifiés. Les Parties accorderont à ces renseignements militaires classifiés un degré de protection au moins égal à celui qu'elles accordent à leurs propres renseignements militaires classifiés de niveau correspondant.

2) Les Parties contractantes ne divulgueront pas leurs renseignements militaires classifiés pertinents à des pays tiers ou des organisations internationales sans l'autorisation écrite préalable de l'autorité compétente qui en a établi la classification. Les renseignements militaires classifiés ne seront utilisés que pour l'objectif désigné.

3) En particulier, l'accès aux renseignements classifiés ne sera accordé qu'aux personnes dont les fonctions justifient qu'elles en prennent connaissance et qui se sont vu conférées par l'autorité compétente le niveau de classification correspondant à la classification des renseignements à traiter.

4) Les Parties contractantes, sur leurs territoires respectifs, veilleront à ce que les inspections de sécurité nécessaires soient organisées et à ce que les dispositions en matière de sécurité soient respectées.

Article 3. Élaboration de contrats portant sur des renseignements militaires classifiés

Si l'une des Parties contractantes désire conclure un contrat portant sur des renseignements militaires classifiés avec un contractant de la juridiction de l'autre Partie contractante, ou si elle désire charger un contractant de sa propre juridiction de le faire, elle devra au préalable obtenir la confirmation de l'autorité compétente de l'autre Partie contractante que le contractant proposé est effectivement habilité pour la classification de sécurité appropriée et au niveau de sécurité correspondant et qu'il applique des mesures appropriées afin de garantir la protection adéquate des renseignements militaires classifiés. Ladite confirmation comprend l'obligation de garantir que l'habilitation du contractant respecte les conditions et dispositions légales et qu'elle sera vérifiée par les autorités compétentes.

Article 4. Exécution de contrats portant sur des renseignements militaires classifiés

1) Les autorités compétentes du fonctionnaire chargé des contrats devront attribuer une classification ou un niveau de sécurité à tous les renseignements militaires classifiés transmis ou produits dans le cadre d'un contrat. À la demande des autorités compétentes de l'autre Partie contractante responsable du contractant, elles informeront ce dernier des classifications attribuées sous forme de liste. Dans ce cas, elles informeront simultanément les autorités compétentes de l'autre Partie contractante responsable du contractant que ce dernier a promis au fonctionnaire responsable des contrats, lors du traitement des renseignements militaires classifiés qui ont été confiés au contractant, de reconnaître les dispositions en matière de sécurité des autorités compétentes et, si nécessaire, de fournir une déclaration correspondante à cet effet aux autorités compétentes.

2) Dans la mesure où les autorités compétentes responsables du contractant ont demandé et obtenu des autorités compétentes responsables du fonctionnaire chargé des contrats une liste des classifications attribuées aux renseignements militaires classifiés, elle confirmera la réception par écrit et transmettra la liste au contractant.

3) Dans tous les cas, les autorités compétentes responsables du contractant veilleront à ce que ce dernier traite les parties du contrat devant être protégées comme des renseignements militaires classifiés appartenant à son pays, conformément à la classification ou au degré de sécurité mentionné sur la liste reçue par le contractant.

4) Dans la mesure où l'affectation de contrats portant sur des renseignements militaires classifiés est autorisée par les autorités compétentes, les paragraphes 1 et 3 s'appliqueront en conséquence.

5) Les Parties contractantes veilleront à ce que les contrats portant sur des renseignements militaires classifiés ne soient accordés ou que les travaux relatifs aux parties considérées comme des renseignements militaires classifiés ne puissent commencer qu'une fois que le contractant a rempli les conditions de sécurité nécessaires ou est en mesure de les remplir en temps opportun.

Article 5. Marquage

1) Les renseignements militaires classifiés transmis seront également marqués de la classification ou du degré de sécurité comparable par les autorités compétentes du destinataire ou à la demande de ces dernières.

2) Les conditions de marquage s'appliqueront également aux renseignements militaires classifiés produits ou copiés par le destinataire en vertu de contrats portant sur des renseignements militaires classifiés.

Article 6. Transmission de renseignements militaires classifiés

1) Les renseignements militaires classifiés seront exclusivement transmis d'un pays à l'autre par la valise diplomatique. Les autorités compétentes confirmeront la réception des renseignements militaires classifiés et les transmettront au destinataire par des moyens sécurisés.

2) Dans le cas où des quantités importantes de renseignements militaires classifiés doivent être transmis, le moyen de transport, l'itinéraire ainsi que l'escorte seront déterminés conjointement au cas par cas par les autorités compétentes.

3) Dans certaines circonstances exceptionnelles, sous réserve de l'approbation des autorités compétentes, un service de messagerie commerciale pourra également être utilisé.

Article 7. Visites

1) Les visiteurs, tant civils que militaires, du territoire de l'autre Partie contractante qui doivent accéder à des renseignements militaires classifiés, à des installations ou des contractants du secteur de la défense et qui reçoivent des renseignements militaires classifiés ou qui travaillent sur/mettent en œuvre de tels contrats requièrent l'autorisation préalable des autorités compétentes. Les demandes pour de telles visites seront soumises via les voies officielles.

2) Ces demandes devront mentionner les coordonnées personnelles du ou des représentants, telles que les nom et prénom, le lieu et la date de naissance, la nationalité et le numéro du passeport, l'habilitation de sécurité, le début et la durée de la visite, ainsi que les installations et les personnes faisant l'objet de la visite. Elles devront être soumises aux autorités compétentes de la Partie contractante faisant l'objet de la visite au moins trois semaines à l'avance.

3) Les Parties contractantes veilleront à respecter les législations nationales pertinentes relatives à la protection des données et informations personnelles.

4) Tous les visiteurs seront tenus de respecter les dispositions en matière de sécurité du pays hôte.

Article 8. Notifications en cas d'infraction aux dispositions de sécurité

Les autorités compétentes de la Partie contractante concernée notifieront immédiatement l'autre Partie contractante en cas d'infraction aux dispositions de sécurité. Lesdites infractions seront l'objet d'enquêtes et de poursuites judiciaires pertinentes selon les dispositions légales en vigueur. L'autre Partie contractante sera informée des résultats.

Article 9. Coût des mesures de sécurité

Les dépenses assumées par les autorités compétentes d'une Partie contractante dans la mise en œuvre des mesures de sécurité ne seront pas remboursées par l'autre Partie contractante.

Article 10. Autorités compétentes

Aux fins de mise en œuvre du présent Accord, les Parties contractantes s'informeront mutuellement de leurs autorités compétentes respectives.

Article 11. Lien avec d'autres accords

1) Dès l'entrée en vigueur du présent Accord, les renseignements classifiés échangés dans le cadre des Accords entre le Ministère fédéral de la défense de la République fédérale d'Allemagne et le Ministère fédéral de la défense de la République d'Autriche, conclus le 25 juin 1975 et le 29 octobre 1986, relatifs à la classification, la transmission et le traitement de renseignements militaires à des fins d'analyse, seront protégés conformément aux dispositions du présent Accord.

2) Les Accords du 25 juin 1975 et du 29 octobre 1986 cesseront leurs effets à la date de la signature du présent Accord.

Article 12. Consultations

1) Les autorités compétentes d'une Partie contractante prendront note des mesures de sécurité sur le territoire de l'autre Partie contractante concernant la protection des renseignements classifiés.

2) Pour assurer une étroite collaboration dans le cadre de la mise en œuvre du présent Accord, les autorités compétentes se concerteront.

3) Pour être en mesure, à chaque instant, de comparer et maintenir des normes de sécurité, chaque autorité compétente responsable de la sécurité fournira à l'autre, sur demande, des informations détaillées sur ses mesures de protection des renseignements classifiés et organisera des visites conjointes dans son pays.

Article 13. Entrée en vigueur, durée, modification, dénonciation

1) Le présent Accord entrera en vigueur dès sa signature par les deux Parties contractantes.

2) Le présent Accord est conclu pour une période indéterminée.

3) À tout moment, chaque Partie contractante pourra demander par écrit une modification du présent Accord. Si une Partie contractante soumet une demande à cet effet, les Parties contractantes entameront des négociations relatives à la modification du présent Accord.

4) Chaque Partie contractante peut dénoncer le présent Accord avec notification écrite préalable de six mois. En cas de dénonciation, les Parties contractantes continueront d'être responsables de la protection des renseignements militaires classifiés transmis ou produits par un contractant en vertu du présent Accord.

FAIT en deux exemplaires originaux, rédigés en langue allemande.

Bonn, le 5 septembre 1997.

Pour le Ministère Fédéral de la Défense de la République fédérale d'Allemagne :

PETER RÖHRS
Général de brigade

Vienne, le 25 août 1997.

Pour le Ministre fédéral de la Défense de la République d'Autriche :

GREGOR KELLER
Brigadier

No. 44508

**Austria
and
Germany**

Agreement between the Austrian Federal Government and the Government of the Federal Republic of Germany on the mutual protection of classified information. Vienna, 18 April 2007

Entry into force: *1 June 2007, in accordance with article 13*

Authentic text: *German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Austria, 1 November 2007*

**Autriche
et
Allemagne**

Accord entre le Gouvernement fédéral autrichien et le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne relatif à la protection mutuelle des informations classifiées. Vienne, 18 avril 2007

Entrée en vigueur : *1er juin 2007, conformément à l'article 13*

Texte authentique : *allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Autriche, 1er novembre 2007*

[GERMAN TEXT – TEXTE ALLEMAND]

Abkommen

zwischen

der Österreichischen Bundesregierung

und

der Regierung der Bundesrepublik Deutschland

über

den gegenseitigen Schutz von Verschlusssachen

Die Österreichische Bundesregierung
und
die Regierung der Bundesrepublik Deutschland -

in der Absicht, die Sicherheit aller Verschlusssachen zu gewährleisten, die von der zuständigen Behörde oder Stelle einer Vertragspartei oder auf deren Veranlassung eingestuft und der anderen Vertragspartei über die hierfür ausdrücklich ermächtigten Behörden oder Stellen für Zwecke der öffentlichen Verwaltung oder im Rahmen staatlicher Verträge mit öffentlichen oder privaten Stellen beider Länder übermittelt wurden,

von dem Wunsch geleitet, eine Regelung über den gegenseitigen Schutz von Verschlusssachen zu schaffen, die auf alle zwischen den Vertragsparteien zu schließenden Abkommen über Zusammenarbeit und auf Verträge, die einen Austausch von Verschlusssachen mit sich bringen, Anwendung findet -

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1
Begriffbestimmungen

(1) Im Sinne dieses Abkommens sind Verschlusssachen

1. in der Bundesrepublik Deutschland
im öffentlichen Interesse geheimhaltungsbedürftige Tatsachen, Gegenstände oder Erkenntnisse, unabhängig von ihrer Darstellungsform. Sie werden entsprechend ihrer Schutzbedürftigkeit von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung eingestuft;

2. in der Republik Österreich
klassifizierte Informationen, d.h. Informationen, Tatsachen, Gegenstände und Nachrichten, unabhängig von Darstellungsform und Datenträger, die auf Grund ihres Inhalts im Interesse

einer Gebietskörperschaft oder einer Partei einer besonderen Geheimhaltung bedürfen und die daher nur einem begrenzten Personenkreis zugänglich gemacht werden sollen.

(2) Für die Geheimhaltungsgrade gelten die folgenden Begriffsbestimmungen:

1. In der Bundesrepublik Deutschland sind Verschlusssachen

- a) STRENG GEHEIM, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte den Bestand oder lebenswichtige Interessen der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder gefährden kann,
- b) GEHEIM, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte die Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder gefährden oder ihren Interessen schweren Schaden zufügen kann,
- c) VS-VERTRAULICH, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte für die Interessen der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder schädlich sein kann,
- d) VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte für die Interessen der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder nachteilig sein kann.

2. In der Republik Österreich sind Verschlusssachen

- a) STRENG GEHEIM, wenn die Informationen geheim sind und überdies ihr Bekanntwerden eine schwere Schädigung der Interessen der Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe, Ordnung und Sicherheit, der umfassenden Landesverteidigung oder der auswärtigen Beziehungen, der wirtschaftlichen Interessen einer Körperschaft des öffentlichen Rechts, der Vorbereitung einer Entscheidung oder der überwiegenden Interessen der Parteien wahrscheinlich machen würde,
- b) GEHEIM, wenn die Informationen vertraulich sind und ihre Preisgabe zudem die Gefahr einer erheblichen Schädigung der Interessen der Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe, Ordnung und Sicherheit, der umfassenden Landesverteidigung oder der auswärtigen

Beziehungen, der wirtschaftlichen Interessen einer Körperschaft des öffentlichen Rechts, der Vorbereitung einer Entscheidung oder der überwiegenden Interessen der Parteien schaffen würde,

c) VERTRAULICH, wenn die Informationen unter strafrechtlichem Geheimhaltungsschutz stehen und ihre Geheimhaltung im öffentlichen Interesse gelegen ist,

d) EINGESCHRÄNKT, wenn die unbefugte Weitergabe der Informationen den Interessen der Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe, Ordnung und Sicherheit, der umfassenden Landesverteidigung, der auswärtigen Beziehungen, den wirtschaftlichen Interessen einer Körperschaft des öffentlichen Rechts, der Vorbereitung einer Entscheidung oder dem überwiegenden Interesse der Parteien zuwiderlaufen würde.

Artikel 2

Vergleichbarkeit

Die Vertragsparteien legen fest, dass folgende Geheimhaltungsgrade vergleichbar sind:

Republik Österreich	Bundesrepublik Deutschland
STRENG GEHEIM	STRENG GEHEIM
GEHEIM	GEHEIM
VERTRAULICH	VS-VERTRAULICH
EINGESCHRÄNKT	VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH

Artikel 3

Kennzeichnung

(1) Die übermittelten Verschlussachen werden von der für ihren Empfänger zuständigen Behörde oder Stelle oder auf deren Veranlassung mit dem nach Artikel 2 vergleichbaren nationalen Geheimhaltungsgrad gekennzeichnet.

(2) Die Kennzeichnungspflicht gilt auch für Verschlussachen, die im Empfängerstaat im Zusammenhang mit Verschlussachenaufträgen entstehen, und für im Empfängerstaat hergestellte Kopien.

(3) Geheimhaltungsgrade werden von der für den Empfänger der betreffenden Verschlussache zuständigen Behörde oder Stelle auf Ersuchen der zuständigen Behörde oder Stelle des herausgebenden Staates geändert oder aufgehoben. Die zuständige Behörde oder Stelle des herausgebenden Staates teilt der zuständigen Behörde oder Stelle der anderen Vertragspartei ihre Absicht, einen Geheimhaltungsgrad zu ändern oder aufzuheben, nach Möglichkeit sechs Wochen im Voraus mit.

(4) Die Einstufung von Verschlussachen gilt nach 30 Jahren als aufgehoben, soweit auf der Verschlussache keine kürzere oder längere Frist bestimmt ist oder eine Vertragsseite im Einzelfall oder pauschal Fristverlängerung gefordert hat. Die Frist beginnt am 1. Januar des auf die Einstufung folgenden Jahres.

Artikel 4

Innerstaatliche Maßnahmen

(1) Die Vertragsparteien treffen im Rahmen ihres innerstaatlichen Rechts alle geeigneten Maßnahmen, um Verschlussachen, die nach diesem Abkommen übermittelt werden oder beim Auftragnehmer im Zusammenhang mit einem Verschlussachenauftrag entstehen, zu schützen. Sie gewähren derartigen Verschlussachen mindestens den gleichen Geheimschutz, wie er im Verfahren für eigene Verschlussachen des entsprechenden Geheimhaltungsgrads gilt.

(2) Auf Verschlussachen des Geheimhaltungsgrads "EINGESCHRÄNKT / VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" finden Absatz 4, Artikel 5 Absätze 2 bis 5, Artikel 6 Absätze 1 bis 3 und Artikel 7 Absätze 1 bis 4 keine Anwendung.

(3) Die Vertragsparteien geben die von ihnen empfangenen Verschlussachen nicht ohne vorherige Zustimmung der Behörde oder Stelle, welche die Einstufung veranlasst hat, Behörden oder Stellen eines Drittstaats oder internationaler Organisationen bekannt. Die

Verschlussachen werden ausschließlich für den angegebenen Zweck verwendet. Die Verschlussachen dürfen insbesondere nur Personen zugänglich gemacht werden, die auf Grund ihrer Aufgaben die Bedingung "Kenntnis nur, wenn nötig" erfüllen.

(4) Der Zugang zu Verschlussachen ist auf Personen beschränkt, die zu diesem Zugang ermächtigt sind. Die Ermächtigung setzt eine Sicherheitsüberprüfung voraus, die mindestens so streng sein muss wie diejenige, die für den Zugang zu innerstaatlichen Verschlussachen der entsprechenden Einstufung durchgeführt wird.

(5) Die Vertragsparteien sorgen innerhalb ihres jeweiligen Hoheitsgebiets für die Durchführung der erforderlichen Sicherheitsinspektionen und für die Einhaltung dieses Abkommens.

Artikel 5

Vergabe von Verschlussachenaufträgen an Unternehmen

(1) Ein "Verschlussachenauftrag" ist ein Vertrag zwischen einer Behörde, Stelle oder einem Unternehmen aus dem Staat der einen Vertragspartei (Auftraggeber) und einem Unternehmen aus dem Staat der anderen Vertragspartei (Auftragnehmer); im Rahmen eines derartigen Vertrags sind Verschlussachen aus dem Staat des Auftraggebers dem Auftragnehmer zu überlassen oder Mitarbeitern des Auftragnehmers, die Arbeiten in Einrichtungen des Auftraggebers durchzuführen haben, zugänglich zu machen.

(2) Vor Vergabe eines Verschlussachenauftrags holt der Auftraggeber über die für ihn zuständige Behörde oder Stelle bei der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde oder Stelle eine Sicherheitsbescheinigung (Facility Security Clearance) ein, um sich vergewissern zu können, ob der in Aussicht genommene Auftragnehmer der Geheimschutzaufsicht durch die zuständige Behörde oder Stelle seines Landes unterliegt und ob er die für die Auftragsdurchführung erforderlichen Geheimschutzvorkehrungen getroffen hat. Dabei wird das folgende Verfahren angewandt:

1. Hat der Auftragnehmer die erforderlichen Geheimschutzvorkehrungen noch nicht getroffen, so kann die für den Auftraggeber zuständige Behörde die für den

Auftragnehmer zuständige Behörde oder Stelle gleichzeitig ersuchen, die erforderlichen Geheimschutzvorkehrungen auf der Grundlage der innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften beim Auftragnehmer zu veranlassen und ihr dann den entsprechenden Sicherheitsbescheinigung (Facility Security Clearance) auszustellen.

2. Eine Sicherheitsbescheinigung (Facility Security Clearance) ist auch dann einzuholen, wenn ein Unternehmer zur Abgabe eines Angebots aufgefordert worden ist oder Bewerbern im Rahmen eines Ausschreibungsverfahrens bereits vor Auftragserteilung Verschlusssachen übergeben werden müssen.
3. Ersuchen um Ausstellung einer Sicherheitsbescheinigung (Facility Security Clearance) für Auftragnehmer aus dem Staat der anderen Vertragspartei enthalten Angaben über das Vorhaben sowie die Art, den Umfang und den Geheimhaltungsgrad der dem Auftragnehmer voraussichtlich zu überlassenden oder bei ihm entstehenden Verschlusssachen.
4. Sicherheitsbescheinigungen (Facility Security Clearances) müssen neben der vollständigen Unternehmensbezeichnung, der Postanschrift und dem Namen des Sicherheitsbeauftragten / Sicherheitsbevollmächtigten insbesondere Angaben darüber erhalten, in welchem Umfang und bis zu welchem Geheimhaltungsgrad bei dem betreffenden Unternehmen Geheimschutzmaßnahmen auf der Grundlage innerstaatlicher Geheimschutzvorschriften getroffen worden sind.
5. Die zuständigen Behörden oder Stellen der Vertragsparteien teilen es einander mit, wenn sich die den ausgestellten Sicherheitsbescheinigungen (Facility Security Clearances) zugrunde liegenden Sachverhalte ändern.
6. Der Austausch dieser Mitteilungen zwischen den zuständigen Behörden oder Stellen der Vertragsparteien erfolgt in deutscher oder englischer Sprache.
7. Sicherheitsbescheinigungen (Facility Security Clearances) und an die jeweils zuständigen Behörden oder Stellen der Vertragsparteien gerichtete Ersuchen um Ausstellung von Sicherheitsbescheinigungen (Facility Security Clearances) können in Übereinstimmung mit den innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften schriftlich auf

dem diplomatischen Kurierweg, mit der Post oder anderen Zustelldiensten, per Telefax oder mit Hilfe anderer Mittel der elektronischen Informationsübertragung übermittelt werden.

(3) Verschlussachenaufträge müssen eine Klausel enthalten, der zufolge der Auftragnehmer verpflichtet ist, die zum Schutz von Verschlussachen erforderlichen Vorkehrungen in Übereinstimmung mit den innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften seines Landes zu treffen.

(4) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde oder Stelle benennt dem Auftragnehmer in einer gesonderten Aufstellung (Einstufungsliste) sämtliche Vorgänge, die einer Verschlussacheneinstufung bedürfen, legt den erforderlichen Geheimhaltungsgrad fest und veranlasst, dass diese Aufstellung dem Verschlussachenauftrag als Anhang beigelegt wird. Die für den Auftraggeber zuständige Behörde oder Stelle hat diese Aufstellung auch der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde oder Stelle zu übermitteln oder deren Übermittlung zu veranlassen.

(5) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde oder Stelle stellt sicher, dass dem Auftragnehmer Verschlussachen erst dann zugänglich gemacht werden, wenn die entsprechende Sicherheitsbescheinigung (Facility Security Clearance) der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde oder Stelle vorliegt.

Artikel 6

Übermittlung von Verschlussachen

(1) Verschlussachen werden von einem Staat in den anderen grundsätzlich durch den diplomatischen oder militärischen Kurierdienst befördert. Die zuständige Behörde oder Stelle bestätigt den Empfang der Verschlussache und leitet sie nach Maßgabe der innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften an den Empfänger weiter.

(2) Die zuständigen Behörden oder Stellen können für ein genau bezeichnetes Vorhaben – allgemein oder unter Festlegung von Beschränkungen – vereinbaren, dass Verschlussachen unter den Bedingungen des Satzes 2 auf einem anderen als dem diplomatischen oder

militärischen Kurierweg befördert werden dürfen, sofern die Einhaltung des Kurierwegs den Transport oder die Ausführung eines Auftrags unangemessen erschweren würde. In derartigen Fällen

1. muss der Beförderer zum Zugang zu Verschlussachen des vergleichbaren Geheimhaltungsgrads ermächtigt sein;
2. muss bei der absendenden Stelle ein Verzeichnis der beförderten Verschlussachen verbleiben; ein Exemplar dieses Verzeichnisses ist dem Empfänger zur Weiterleitung an die zuständige Behörde oder Stelle zu übergeben;
3. müssen die Verschlussachen nach den für die Inlandsbeförderung geltenden Bestimmungen verpackt sein;
4. muss die Übergabe der Verschlussachen gegen Empfangsbescheinigung erfolgen;
5. muss der Beförderer einen Kurierausweis mit sich führen, den die für die absendende oder die empfangende Stelle zuständige Behörde oder Stelle ausgestellt hat.

(3) Für die Beförderung von Verschlussachen von erheblichem Umfang werden Transport, Transportweg und Begleitschutz in jedem Einzelfall durch die zuständigen Behörden oder Stellen festgelegt.

(4) Im Rahmen von Verschlussachenaufträgen können Verschlussachen des Geheimhaltungsgrads "VERTRAULICH / VS-VERTRAULICH" in dringenden Fällen, das heißt, wenn die Einhaltung des Kurierwegs den Erfordernissen nicht gerecht würde, auch von kommerziellen Zustelldiensten befördert werden. In diesen Fällen müssen folgende Bedingungen erfüllt sein:

1. Der kommerzielle Zustelldienst muss im Staat einer Vertragspartei ansässig sein und über ein Sicherheitssystem für die Beförderung von Wertgegenständen mit lückenlosem Nachweis der Verantwortlichkeit für den Gewahrsam einer Sendung mittels eines Quittungs- und Nachweisbuches oder eines elektronischen Ermittlungs- /

Nachforschungssysteme verfügen, das auch die Umverteilungszentren einbezieht.

2. Der kommerzielle Zustelldienst muss entweder dem Absender einen Auslieferungsnachweis durch Quittungen gegen Unterschrift in einem Nachweisbuch vorlegen oder Empfangsnachweise auf einem Frachtbeleg mit den Registriernummern der Sendungen führen.
3. Der kommerzielle Zustelldienst muss gewährleisten, dass die Sendung bis zu einem bestimmten Zeitpunkt innerhalb einer Frist von 24 Stunden zugestellt wird.
4. Der kommerzielle Zustelldienst kann einen Bevollmächtigten oder einen Unterauftragnehmer mit der Beförderung und Zustellung beauftragen. Die Verantwortung für die Erfüllung der Verpflichtungen nach den Nummern 1 bis 3 muss jedoch bei dem Zustelldienst verbleiben.
5. Der kommerzielle Zustelldienst muss nach den innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften von der zuständigen Nationalen oder Beauftragten Sicherheitsbehörde zugelassen sein.

(5) Verschlusssachen des Geheimhaltungsgrads "EINGESCHRÄNKT / VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" können unter Berücksichtigung der innerstaatlichen Geheimschutzvorschriften an Empfänger im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei mit der Post oder anderen Zustelldiensten übermittelt werden.

(6) Verschlusssachen des Geheimhaltungsgrads "VERTRAULICH / VS-VERTRAULICH" und höher dürfen auf elektronischem Wege nicht unverschlüsselt übermittelt werden. Für die Verschlüsselung von Verschlusssachen dieser Geheimhaltungsgrade dürfen nur Verschlüsselungssysteme eingesetzt werden, die von den zuständigen Sicherheitsbehörden der Vertragsparteien in gegenseitigem Einvernehmen zugelassen worden sind.

(7) Verschlusssachen des Geheimhaltungsgrads "EINGESCHRÄNKT / VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" können mittels handelsüblicher Verschlüsselungsgeräte, die von den zuständigen innerstaatlichen Stellen der Vertragsparteien in gegenseitigem Einvernehmen zugelassen worden sind, elektronisch übertragen oder zugänglich gemacht werden. Eine

unverschlüsselte Übermittlung von Verschlusssachen dieses Geheimhaltungsgrads ist nur zulässig, wenn innerstaatliche Geheimschutzvorschriften dem nicht entgegenstehen, ein zugelassenes Verschlüsselungssystem nicht verfügbar ist, und Absender und Empfänger sich zuvor über die beabsichtigte Übertragung geeinigt haben.

Artikel 7

Besuche

(1) Besuchern aus dem Hoheitsgebiet einer Vertragspartei wird im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei Zugang zu Verschlusssachen sowie zu Einrichtungen, in denen an diesen gearbeitet wird, grundsätzlich nur mit vorheriger Erlaubnis der zuständigen Behörde oder Stelle der zu besuchenden Vertragspartei gewährt. Sie wird nur Personen erteilt, die zum Zugang zu Verschlusssachen ermächtigt sind und die Bedingung "Kenntnis nur, wenn nötig" erfüllen.

(2) Besuchsanmeldungen sind rechtzeitig und in Übereinstimmung mit den Vorschriften der Vertragspartei, in deren Hoheitsgebiet die Besucher einzureisen wünschen, der zuständigen Behörde oder Stelle dieser Vertragspartei vorzulegen. Die zuständigen Behörden oder Stellen teilen einander die Einzelheiten der Anmeldungen mit und stellen den Schutz personenbezogener Daten sicher.

(3) Besuchsanmeldungen sind in deutscher Sprache und mit folgenden Angaben versehen, nach Möglichkeit unter Verwendung eines zwischen den Vertragsparteien abgestimmten Formblatts, vorzulegen:

1. Vor- und Familienname, Geburtsdatum und –ort sowie die Pass- oder Personalausweisnummer des Besuchers;
2. Staatsangehörigkeit des Besuchers;
3. Dienstbezeichnung des Besuchers und Name der Behörde oder Stelle, die er vertritt;

4. Grad der Ermächtigung des Besuchers für den Zugang zu Verschlussachen;
5. Besuchszweck sowie vorgesehenes Besuchsdatum;
6. Angabe der Stellen, Ansprechpartner und Einrichtungen, die besucht werden sollen.

(4) Für Besuche im Rahmen von Verschlussachenaufträgen ist eine vorherige Erlaubnis der zuständigen Behörde oder Stelle der zu besuchenden Vertragspartei nur dann erforderlich, wenn der Besuch länger als 21 Tage dauern soll und die Behörde oder Stelle sich für solche Besuche eine vorherige Anmeldung und Erlaubnis vorbehalten hat. Im Übrigen gilt für Besuche im Rahmen von Verschlussachenaufträgen folgendes Verfahren:

1. Die für die entsendende Einrichtung zuständige Behörde oder Stelle einer Vertragspartei hat sich mit der für die zu besuchende Einrichtung zuständigen Behörde oder Stelle der anderen Vertragspartei über die Notwendigkeit des Besuchs zu verständigen und ihr, wenn der Besuch mit dem Zugang zu Verschlussachen des Geheimhaltungsgrads "VERTRAULICH / VS-VERTRAULICH" oder höher verbunden ist, vor Antritt des Besuchs die Ermächtigung des Besuchers nach Artikel 4 Absatz 4 zu bestätigen. Zur Feststellung seiner Identität hat der Besucher dem Sicherheitsbeauftragten/Sicherheitsbevollmächtigten der zu besuchenden Einrichtung seinen Pass oder Personalausweis vorzulegen.
2. Der Sicherheitsbeauftragte/Sicherheitsbevollmächtigte der besuchten Einrichtung hat sicherzustellen, dass über sämtliche Besuche Listen mit Angaben über den Namen des Besuchers, die von ihm vertretene Einrichtung, die Gültigkeitsdauer der Sicherheitsüberprüfungsbescheinigung, die Besuchsdaten und die Namen der Kontaktpersonen geführt werden. Diese Listen sind mindestens fünf Jahre aufzubewahren.

(5) Besuche im Zusammenhang mit Verschlussachen des Geheimhaltungsgrads "EINGESCHRÄNKT / VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" werden unmittelbar zwischen der entsendenden und der zu besuchenden Einrichtung abgestimmt, soweit innerstaatliche Geheimschutzvorschriften dem nicht entgegenstehen.

Artikel 8

Konsultationen

(1) Die zuständigen Behörden oder Stellen der Vertragsparteien nehmen von den im Hoheitsgebiet der jeweils anderen Vertragspartei geltenden Bestimmungen über den Schutz von Verschlusssachen Kenntnis.

(2) Um eine enge Zusammenarbeit bei der Durchführung dieses Abkommens zu gewährleisten, konsultieren die zuständigen Behörden oder Stellen einander auf Ersuchen einer dieser Behörden oder Stellen.

(3) Jede Vertragspartei erlaubt darüber hinaus der Nationalen oder Beauftragten Sicherheitsbehörde der anderen Vertragspartei oder jeder im gegenseitigen Einvernehmen bezeichneten anderen Behörde oder Stelle, Besuche in ihrem Hoheitsgebiet zu machen, um mit ihren Sicherheitsbehörden ihre Verfahren und Einrichtungen zum Schutz von Verschlusssachen, die ihr von der anderen Vertragspartei zur Verfügung gestellt wurden, zu erörtern. Jede Vertragspartei unterstützt diese Behörde oder Stelle bei der Feststellung, ob solche Verschlusssachen, die ihr von der anderen Vertragspartei zur Verfügung gestellt worden sind, ausreichend geschützt werden. Die Einzelheiten der Besuche werden von den zuständigen Behörden oder Stellen festgelegt; Artikel 7 Absatz 3 gilt entsprechend.

Artikel 9

Verletzung der Bestimmungen über den gegenseitigen Schutz von Verschlusssachen

(1) Wenn eine unbefugte Bekanntgabe von Verschlusssachen nicht auszuschließen ist, vermutet oder festgestellt wird, ist dies der anderen Vertragspartei unverzüglich mitzuteilen.

(2) Verletzungen der Bestimmungen über den Schutz von Verschlusssachen werden von den zuständigen Behörden und Gerichten der Vertragspartei, deren Zuständigkeit gegeben ist, nach dem Recht dieser Vertragspartei untersucht und verfolgt. Die andere Vertragspartei soll diese Ermittlungen auf Ersuchen unterstützen und ist über das Ergebnis zu unterrichten.

Artikel 10

Kosten

Die den Behörden oder Stellen einer Vertragspartei bei der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen entstehenden Kosten werden von der anderen Vertragspartei nicht erstattet.

Artikel 11

Zuständige Behörden oder Stellen

Die Vertragsparteien unterrichten einander darüber, welche Behörden oder Stellen für die Durchführung dieses Abkommens zuständig sind.

Artikel 12

Verhältnis zu anderen Übereinkünften

Mit Inkrafttreten dieses Abkommens tritt die Vereinbarung zwischen dem Bundesministerium für Landesverteidigung der Republik Österreich und dem Bundesministerium der Verteidigung der Bundesrepublik Deutschland über den gegenseitigen Schutz von ausgetauschten militärischen Verschlusssachen vom 5. September 1997 außer Kraft. Ab diesem Zeitpunkt werden alle gemäß dieser Vereinbarung übermittelten Verschlusssachen nach den Bestimmungen dieses Abkommens geschützt.

Artikel 13

Schlussbestimmungen

(1) Dieses Abkommen tritt am ersten Tag des zweiten Monats nach seiner Unterzeichnung in Kraft.

(2) Dieses Abkommen wird auf unbestimmte Zeit geschlossen.

(3) Jede Vertragspartei kann jederzeit schriftlich eine Änderung dieses Abkommens beantragen. Stellt eine Vertragspartei einen entsprechenden Antrag, so nehmen die Vertragsparteien Verhandlungen über die Änderung des Abkommens auf.

(4) Jede Vertragspartei kann dieses Abkommen unter Einhaltung einer Frist von sechs Monaten auf diplomatischem Wege schriftlich kündigen. Im Fall der Kündigung sind die aufgrund dieses Abkommens übermittelten oder beim Auftragnehmer entstandenen Verschlusssachen weiterhin nach Artikel 4 zu behandeln, solange das Bestehen der Einstufung dies rechtfertigt.

(5) Die Registrierung dieses Abkommens beim Sekretariat der Vereinten Nationen nach Artikel 102 der Charta der Vereinten Nationen wird unverzüglich nach seinem Inkrafttreten von der Vertragspartei veranlasst, in deren Staatsgebiet das Abkommen geschlossen wird. Die andere Vertragspartei wird unter Angabe der VN-Registriernummer von der erfolgten Registrierung unterrichtet, sobald diese vom Sekretariat der Vereinten Nationen bestätigt worden ist.

Geschehen zu Wien, am 18. April 2007, in zwei Urschriften in deutscher Sprache.

Für die Österreichische
Bundesregierung:

Ferdinand TRAUTTMANSDORFF m.p.

Für die Regierung
der Bundesrepublik Deutschland:

Gerd WESTDICKENBERG m.p.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

AGREEMENT BETWEEN THE AUSTRIAN FEDERAL GOVERNMENT
AND THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GER-
MANY ON THE MUTUAL PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMA-
TION

The Austrian Federal Government and the Government of the Federal Republic of Germany,

With the intention of ensuring the security of all classified information, which has been classified by, or at the instance of, the competent authority or office of one Contracting Party, and transmitted to the other Contracting Party, through the authorities or offices expressly authorised for the purpose, for public administration reasons or within the framework of contracts with public or private bodies of both countries,

Desirous of establishing an arrangement on the mutual protection of classified information that shall apply to all agreements on cooperation to be concluded between the Contracting Parties, and to contracts to be issued, involving an exchange of classified information,

Have agreed as follows:

Article 1. Definitions

(1) For the purposes of this Agreement, classified information is:

1. In the Federal Republic of Germany facts, items or intelligence which, regardless of how they are presented, are to be kept secret in the public interest. They shall be classified by, or at the instance of, a competent office in accordance with their need for protection;

2. In the Republic of Austria, classified information, that is, information, facts, items and intelligence, which, regardless of how it is presented or how the data is stored, is to be kept secret on the basis of its content and in the interest of a regional administrative body or Party, and which therefore shall only be made accessible to a limited group of people.

(2) The following definitions apply to the security classifications:

1. In the Federal Republic of Germany, classified information is:

a) STRENG GEHEIM if knowledge of it by unauthorised persons may pose a threat to the existence or vital interests of the Federal Republic of Germany or one of its states.

b) GEHEIM if knowledge of it by unauthorised persons may pose a threat to the security of the Federal Republic of Germany or one of its states, or may cause severe damage to their interests.

c) VS-VERTRAULICH if knowledge of it by unauthorised persons may be damaging to the interests of the Federal Republic of Germany or one of its states.

d) VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH if knowledge of it by unauthorised persons may be disadvantageous to the interests of the Federal Republic of Germany or one of its states.

2. In the Republic of Austria, classified information is:

a) STRENG GEHEIM if the information is secret and, furthermore, its disclosure would probably result in severe damage to the interests of maintaining public law, order and security, comprehensive national defence or foreign relations, the economic interests of a public corporation, the preparation of a decision or the predominating interests of the Parties.

b) GEHEIM if the information is confidential and, moreover, its disclosure would result in considerable damage to the interests of maintaining public law, order and security; comprehensive national defence or foreign relations, the economic interests of a public corporation, the preparation of a decision, or the predominating interests of the Parties.

c) VERTRAULICH if the secrecy of the information is protected under criminal law and keeping it secret is the public interest.

d) EINGESCHRÄNKT if the unauthorised transmission of the information were to be contrary to the interests of maintaining public law, order and security, comprehensive national defence or to foreign relations, the economic interests of a public corporation, the preparation of a decision, or the predominating interests of the Parties.

Article 2. Comparability

The Contracting Parties stipulate that the following security classifications shall be comparable:

Republic of Austria	Federal Republic of Germany	[ENGLISH]
STRENG GEHEIM	STRENG GEHEIM	TOP SECRET
GEHEIM	GEHEIM	SECRET
VERTRAULICH	VS-VERTRAULICH	CONFIDENTIAL
EINGESCHRÄNKT	VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	FOR OFFICIAL USE ONLY

Article 3. Marking

(1) Transmitted classified information shall be marked with the comparable national security classification as provided under Article 2 by, or at the instance of, the competent authority or office of the recipient.

(2) The marking requirement also applies to classified information that originates within the receiving state in connection with classified information contracts, and to copies made in the receiving state.

(3) Security classifications shall, at the request of the competent authority or office of the originating country, be amended or revoked by the competent authority or office of the recipient of the classified information in question. The competent authority or office of the originating country shall, if possible six weeks in advance, inform the competent authority or office of the other Contracting Party of its intention to amend or revoke a security classification.

(4) The classification of classified information shall expire after 30 years, in so far as no shorter or longer period is stipulated for the classified information or one of the Contracting Parties shall not have requested an extension of the stated period individually or across the board.

Article 4. Measures at the national level

(1) The Contracting Parties shall take, within the scope of their national law, all appropriate measures to protect classified information that shall be transmitted in accordance with this Agreement or which has originated with a contractor in connection with a classified information contract. They shall afford such classified information a degree of protection at least equal to that accorded to their own classified information of the corresponding security classification.

(2) Paragraph 4 of this Article, paragraphs 2 to 5 of Article 5, paragraphs 1 to 3 of Article 6, and paragraphs 1 to 4 of Article 7 shall not apply to classified information with the security classification "EINGESCHRÄNKT / VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH".

(3) The Contracting Parties shall not disclose classified information received by them to authorities or offices of a third country or international organisation, without prior consent of the authority or office that determined its classification. The classified information shall be used solely for the designated purpose. In particular, access to classified information may be granted only to persons having a "need-to-know" on account of their duties.

(4) Access to classified information is limited to persons who are authorised to have such access. The authorisation shall be granted only after completion of security screening under standards no less stringent than those applied for access to national classified information of the corresponding classification.

(5) The Contracting Parties shall, within their respective sovereign territories, ensure that the necessary security inspections are performed and that the provisions of this Agreement are complied with.

Article 5. Awarding classified information contracts to companies

(1) A "classified information contract" is a contract between an authority, office or company from the country of one Contracting Party (contracting officer) and a company from the country of the other Contracting Party (contractor). Within the framework of such a contract, classified information from the country of the contracting officer shall be entrusted to the contractor, or shall be made accessible to employees of the contractor, who are to carry out work in installations belonging to the contractor.

(2) Prior to the award of a classified information contract, the contracting officer shall, through his competent authority or office, obtain a Facility Security Clearance from the competent authority or office of the contractor in order to assure himself as to whether the prospective contractor is subject to security oversight by the competent authority or office of his country and whether he has taken the security precautions required for the implementation of the contract. In this regard, the following procedure shall be applied:

1. If the contractor has not yet taken the required security precautions, the competent authority of the contracting officer may at the same time request that the competent authority or office of the contractor arrange for the required security precautions to be taken by the contractor on the basis of national security regulations and then issue it with the pertinent Facility Security Clearance.

2. A Facility Security Clearance shall also be obtained if a company has been requested to submit a bid, or if classified information is to be presented to applicants within the scope of an invitation to tender before a contract has been awarded.

3. Requests to issue a Facility Security Clearance for contractors from the country of the other Contracting Party shall contain information on the project as well as the nature, scope and security classification of the classified information expected to be released to the contractor or to originate with him.

4. In addition to a full description of the company, postal address, and name of the security representative/authorised security representative, Facility Security Clearances shall include, in particular, information on the extent and level of security classification to which the company in question has taken security measures on the basis of national security regulations.

5. The competent authorities or offices of the Contracting Parties shall inform each other of any changes to the facts underlying the Facility Security Clearances issued.

6. The exchange of such notifications between the competent authorities or offices of the Contracting Parties shall take place in the German or English language.

7. Facility Security Clearances and requests addressed to the respective competent authorities or offices of the Contracting Parties for the issue of Facility Security Clearances may, in accordance with the national security regulations, be transmitted in writing either by diplomatic courier, through the post or other delivery services, by fax or by other means of electronic information transmission.

- (3) Classified information contracts must contain a clause that obliges the contractor to carry out measures required for protecting classified information in accordance with the national security regulations of his own country.

- (4) The authority or office responsible for the contracting officer shall provide the contractor with a separate list (classification list) of all documentary records requiring security classification, shall determine the required security classification and shall arrange for this list to be attached as an appendix to the classified information contract. The authority or office responsible for the contracting officer shall also transmit, or arrange for the transmission of, the list to the competent authority or office of the contractor.

(5) The competent authority of the contractor shall ensure that the contractor will be given access to classified information only after the appropriate Facility Security Clearance has been received from the authority or office responsible for the contractor.

Article 6. Transmission of classified information

(1) Classified information shall be conveyed from one country to the other solely through the diplomatic pouch or military courier service. The competent authority or office confirms receipt of the classified information and forwards it to the recipient in accordance with the national security regulations.

(2) For a specifically designed project, the competent authorities or offices may agree – generally or subject to restrictions – that under the conditions of Clause 2 classified information may also be conveyed through channels other than the diplomatic or military courier, if reliance on the courier service were to unduly hinder the transport or implementation of a contract. In such cases:

1. The bearer must be authorised to have access to classified information of the comparable security classification;

2. A register of the classified information transmitted must be retained by the dispatching office; a copy of this register shall be handed over to the recipient for forwarding to the competent authority or office;

3. The classified information must be packaged in accordance with the regulations governing transportation within national boundaries;

4. Classified information must be delivered against receipt;

5. The bearer must carry a courier certificate issued by the authority or office responsible for the dispatching or receiving office.

(3) For the conveyance of large quantities of classified information, the competent authorities or offices shall in each individual case stipulate transport, transport route and escort.

(4) In urgent cases, that is, where reliance on the courier service would not meet the requirements, classified information of the security classification "VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH" may, in the context of classified information contracts, also be transmitted by commercial delivery services. In these cases, the following conditions shall be met:

1. The commercial delivery service must be located in the country of one of the Contracting Parties and possess a security system for the transport of valuable items with a complete record of accountability for the custody of an item in the form of a record and receipt book or an electronic tracking/tracing system that also includes distribution centres.

2. The commercial delivery service must either provide the sender with proof of delivery in the form of a signed acknowledgement of receipt in a receipt book or keep acknowledgements of receipt on a consignment note with the registration numbers of the items.

3. The commercial delivery service must guarantee that the item will be delivered by a specific time within a 24-hour period.

4. The commercial delivery service may commission an authorised representative or subcontractor with the transmission and delivery. However, the responsibility for compliance with the obligations under points 1 to 3 must remain with the delivery service.

5. The commercial delivery service must be approved according to the national security regulations of the competent national or designated security authorities.

(5) Classified information of the security classification "EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" may be transmitted by post or other delivery services to recipients within the sovereign territory of the other Contracting Party, taking into account the national security regulations.

(6) The electronic transmission of classified information of the security classification "VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH" and higher shall not take place in an unencrypted form. Classified information of these security levels may only be encrypted by encryption systems approved by mutual agreement by the competent security authorities of the Contracting Parties.

(7) Classified information of the security classification "EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" may be electronically transmitted or made accessible by means of commercial encryption devices approved by mutual agreement by the competent national offices of the Contracting Parties. Classified information of this security classification may only be transmitted in an unencrypted form provided that this does not contravene national security regulations, that no approved system of encryption is available, and the sender and recipient have reached prior agreement on the proposed transmission.

Article 7. Visits

(1) Visitors from the sovereign territory of one Contracting Party to the sovereign territory of the other Contracting Party shall be granted access to classified information, as well as to installations in which such information is being worked on, solely with the prior permission of the competent authority or office of the Contracting Party to be visited. Permission shall only be granted to persons who are authorised to access classified information and who fulfil the condition of "need-to-know".

(2) Applications for visits shall be submitted to the competent authority or office of the Contracting Party, whose territory the visitors desire to enter, in good time and in accordance with the requirements of said Contracting Party. The competent authorities or offices shall inform each other of the details of the applications and shall ensure the protection of personal data.

(3) Applications for visits shall be submitted in the German language and shall contain the following information, if possible by means of an application form agreed by the Contracting Parties:

1. First name and surname, date and place of birth, as well as the passport or identity card number of the visitor;

2. Nationality of the visitor;

3. Service designation of the visitor and name of the authority or office which he represents;

4. Level of authorisation of the visitor for access to classified information;

5. Purpose and proposed date of the visit;

6. The offices, contact persons and installations to be visited.

(4) For visits within the framework of classified information contracts, prior permission from the competent authority or office of the Contracting Party to be visited is only required if the visit is to last longer than 21 days and if the authority or office has reserved the right to receive a prior application and to grant permission for such visits. Other than that, the following procedure shall apply to visits within the framework of classified information contracts:

1. The authority or office of the Contracting Party responsible for the sending facility shall communicate with the authority or office of the other Contracting Party responsible for the facility to be visited, and shall confirm to it the authorisation of the visitor, according to Article 4, paragraph 4, before the start of the visit, in the event that the visit is connected with access to classified information of the security classification "VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH" or higher. To verify his identity, the visitor shall present his passport or identity card to the authorised security representative of the facility to be visited.

2. The authorised security representative of the facility to be visited shall ensure that records are kept of all visits, which shall contain the name of the visitor, the facility he represents, the date of expiry of his security clearance certificate, the dates of the visit and names of the contact persons. Such records are to be retained for a period of no less than five years.

(5) Visits relating to classified information of the security classification "EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH" shall be arranged directly between the sending facility and the facility to be visited, in so far as this does not contravene the national security regulations.

Article 8. Consultations

(1) The competent authorities or offices of the Contracting Parties shall take note of the provisions governing the protection of classified information that apply within the sovereign territory of the respective Contracting Party.

(2) To ensure close cooperation in the implementation of this Agreement, the competent authorities or offices shall consult each other at the request of one of these authorities or offices.

(3) Each Contracting Party shall, in addition, allow the competent authorities of the other Contracting Party, or any other authority or office designated by mutual consent, to visit its sovereign territory to discuss with its security authorities its procedures and facilities for the protection of classified information, which were placed at its disposal by the other Contracting Party. Each Contracting Party shall assist this authority or office in ascertaining whether such classified information, which has been placed at its disposal by the other Contracting Party, is being sufficiently protected. The details of the visits shall

be determined by the competent authorities or offices; Article 7, paragraph 3 shall apply accordingly.

Article 9. Violation of the provisions regarding the mutual protection of classified information

(1) Whenever unauthorised disclosure of classified information cannot be ruled out or if such disclosure is suspected or ascertained, the other Contracting Party shall be informed immediately.

(2) Violations of provisions governing the protection of classified information shall be investigated, and pertinent legal action shall be taken, by the competent authorities and courts of the Contracting Party having jurisdiction, according to that Contracting Party's law. The other Contracting Party should, if requested, support such investigations and shall be informed of the outcome.

Article 10. Costs

Expenses incurred by the competent authorities or offices of one Contracting Party in implementing security measures shall not be reimbursed by the other Contracting Party.

Article 11. Competent authorities or offices

The Contracting Parties shall inform each other of which competent authorities or offices are responsible for the implementation of this Agreement.

Article 12. Relation to other Agreements

Upon the entry into force of this Agreement, the Agreement between the Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria and the Federal Ministry of Defence of the Federal Republic of Germany on the mutual protection of exchanged classified military information, concluded on 5 September 1997, shall cease to have effect. From this point in time onwards, all classified information transmitted according to this Agreement shall be protected in accordance with the provisions of this Agreement.

Article 13. Final provisions

(1) This Agreement enters into force on the first day of the second month after its signature.

(2) This Agreement is concluded for an indefinite period.

(3) Each Contracting Party may at any time request, in writing, a revision of this Agreement. If one Contracting Party submits a request to this effect, the Contracting Parties shall initiate negotiations on the modification of this Agreement.

(4) Each Contracting Party may, through diplomatic channels, denounce this Agreement by giving, in writing, six months' notice. In the event of denunciation, classified information transmitted or originating with the contractor on the basis of this Agreement shall continue to be treated in accordance with Article 4, as long as justified by the existence of the classification.

(5) Registration of this Agreement with the Secretariat of the United Nations, in accordance with Article 102 of the United Nations Charter, shall be initiated by the Contracting Party on whose national territory the Agreement is concluded immediately following its entry into force. The other Contracting Party shall be informed of registration, and of the UN registration number, as soon as this has been confirmed by the Secretariat.

DONE in Vienna, on the 18th April 2007, in two originals in the German language.

For the Austrian Federal Government:

FERDINAND TRAUTTMANSDORFF

For the Government of the Federal Republic of Germany:

GERD WESTDICKENBERG

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT FÉDÉRAL AUTRICHIEN ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE RELATIF À LA PROTECTION MUTUELLE DES INFORMATIONS CLASSIFIÉES

Le Gouvernement fédéral autrichien et le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne,

Visant à assurer la protection de tous les renseignements militaires classifiés qui ont été classifiés par des autorités ou agences compétentes de l'une des Parties contractantes ou à leur initiative et transmis à l'autre Partie contractante par l'intermédiaire des autorités formellement habilitées à cette fin, pour des raisons d'administration publique ou dans le cadre des contrats conclus avec des organes publics ou privés des deux pays,

Désireux d'établir un accord relatif à la protection mutuelle des renseignements classifiés qui s'appliquera à tous les accords de coopération à conclure entre les Parties contractantes ainsi qu'aux contrats portant sur l'échange de renseignements classifiés,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier. Définitions

1) Aux fins du présent Accord, les renseignements classifiés désignent :

1. En République fédérale d'Allemagne :

Les faits, éléments ou renseignements qui, quelle que soit leur présentation, doivent être tenus secrets dans l'intérêt public. Ils seront classifiés par une autorité compétente ou à l'initiative d'une autorité compétente conformément à leur besoin de protection;

2. En République fédérale d'Autriche :

Les renseignements classifiés, c'est-à-dire les informations, faits, éléments ou renseignements qui, quelle que soit leur présentation ou la façon dont les données sont conservées, doivent être tenus secrets sur la base de leur contenu et dans l'intérêt d'une Partie ou d'un organe administratif régional et qui, par conséquent, ne seront accessibles qu'à un groupe restreint de personnes.

2) Les niveaux de classification de sécurité sont définis comme suit :

1. En République fédérale d'Allemagne, les renseignements classifiés sont marqués :

a) STRENG GEHEIM si le fait qu'une personne non autorisée en prend connaissance risque de menacer l'existence ou les intérêts vitaux de la République fédérale d'Allemagne ou de l'un de ses États.

b) GEHEIM si le fait que des personnes non autorisées en prennent connaissance risque de porter atteinte à la sécurité de la République fédérale d'Allemagne ou de l'un de ses États ou d'endommager sérieusement leurs intérêts.

c) VS-VERTRAULICH si le fait que des personnes non autorisées en prennent connaissance risque de porter atteinte aux intérêts de la République fédérale d'Allemagne ou de l'un de ses États.

d) VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH si le fait que des personnes non autorisées en prennent connaissance risque de nuire aux intérêts de la République fédérale d'Allemagne ou de l'un de ses États.

2. En République fédérale d'Autriche, les renseignements classifiés seront marqués :

a) STRENG GEHEIM si lesdits renseignements sont secrets et, en outre, si leur divulgation engendrerait probablement des dommages sérieux aux intérêts de l'ordre public et de la sécurité, à la Défense nationale et aux relations extérieures, aux intérêts économiques d'une entreprise publique, à l'élaboration d'une décision ou aux intérêts prédominants des Parties.

b) GEHEIM si lesdits renseignements sont confidentiels et, en outre, si leur divulgation engendrerait probablement des dommages aux intérêts de l'ordre public et de la sécurité, à la Défense nationale et aux relations extérieures, aux intérêts économiques d'une entreprise publique, à l'élaboration d'une décision ou aux intérêts prédominants des Parties.

c) VERTRAULICH si le caractère confidentiel desdits renseignements est protégé par le droit pénal et si cette confidentialité doit être maintenue dans l'intérêt du public.

d) EINGESCHRÄNKT si la transmission non autorisée desdits renseignements s'avère contraire aux intérêts de l'ordre public, de la sécurité, de la Défense nationale ou des relations extérieures, aux intérêts économiques d'une entreprise publique, à l'élaboration d'une décision ou aux intérêts prédominants des Parties.

Article 2. Comparabilité

Les Parties contractantes stipulent que les renseignements de sécurité ci-après seront comparables :

République fédérale d'Autriche	République fédérale d'Allemagne	[FRANÇAIS]
STRENG GEHEIM	STRENG GEHEIM	TRÈS SECRET
GEHEIM	GEHEIM	SECRET
VERTRAULICH	VS-VERTRAULICH	CONFIDENTIEL
EINGESCHRÄNKT	VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	UNIQUEMENT POUR USAGE OFFICIEL

Article 3. Marquage

(1) Les renseignements classifiés transmis seront marqués de la classification de sécurité nationale comparable prévue à l'article 2 par l'autorité compétente du destinataire ou à l'initiative de cette dernière.

(2) Les renseignements classifiés produits dans le pays destinataire sur la base de contrats relatifs à des renseignements classifiés seront également marqués d'un grade de classification égal. Les copies faites dans le pays destinataire seront également marquées en conséquence.

(3) À la demande de l'autorité compétente ou de l'agence du pays d'origine, les classifications de sécurité pourront être amendées ou révoquées par l'autorité ou l'agence compétente du destinataire desdits renseignements classifiés. L'autorité ou l'agence compétente du pays d'origine informera, si possible avec un préavis de six semaines, l'autorité compétente ou l'agence de l'autre Partie contractante de son intention d'amender ou de révoquer une classification de sécurité.

(4) La classification des renseignements classifiés expirera après 30 ans, sous réserve de toute période plus courte ou plus longue stipulée pour lesdits renseignements classifiés et si l'une des Parties contractantes n'a demandé aucune extension de la période stipulée individuellement ou collectivement.

Article 4. Mesures au niveau national

(1) Dans le cadre de leur législation nationale, les Parties contractantes prendront toutes les mesures appropriées afin de protéger les renseignements classifiés qui seront communiqués en vertu du présent Accord ou qui sont produits en relation avec un contrat classifié. Les Parties accorderont à ces renseignements classifiés un degré de protection au moins égal à celui qu'elles accordent à leur propres renseignements classifiés de niveau correspondant.

(2) Le paragraphe 4 du présent article, les paragraphes 2 à 5 de l'article 5, les paragraphes 1 à 3 de l'article 6 et les paragraphes 1 à 4 de l'article 7 ne s'appliqueront pas aux renseignements classifiés marqués « EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH ».

(3) Les Parties contractantes ne divulgueront pas les renseignements classifiés qui leur sont envoyés à des pays tiers ou des organisations internationales sans l'autorisation écrite préalable de l'autorité compétente qui en a établi la classification. Les renseignements classifiés ne seront utilisés que pour l'objectif désigné. En particulier, l'accès aux renseignements classifiés ne sera accordé qu'aux personnes qui, en fonction de leur emploi, ont « besoin d'en connaître ».

(4) L'accès aux renseignements classifiés sera limité aux personnes habilitées pour bénéficier de cet accès. L'autorisation ne sera accordée qu'après un examen de sécurité dans le cadre de normes non moins rigoureuses que celles appliquées pour l'accès à des renseignements classifiés nationaux d'un niveau de classification de sécurité correspondant.

(5) Les Parties contractantes, sur leurs territoires souverains respectifs, veilleront à ce que les inspections de sécurité nécessaires soient organisées et à ce que les dispositions du présent Accord soient respectées.

Article 5. Attribution de contrats à des entreprises portant sur des renseignements classifiés

(1) On entend par « contrat portant sur des renseignements classifiés » un contrat entre une autorité, un office ou une entreprise du pays d'une Partie contractante (chargé du contrat) et une entreprise du pays de l'autre Partie contractante (contractant). Dans le cadre d'un tel contrat, des renseignements classifiés du pays du chargé du contrat seront transmis au contractant ou seront rendus accessibles aux employés du contractant qui sont supposés effectuer des travaux dans des installations appartenant au contractant.

(2) Avant l'attribution d'un contrat portant sur des renseignements classifiés, le chargé de contrat devra, par l'intermédiaire de son autorité compétente, obtenir une autorisation de sécurité auprès de l'autorité compétente du contractant afin de savoir si le contractant potentiel est l'objet d'une surveillance de sécurité par l'autorité compétente de son pays et s'il a pris les précautions de sécurité nécessaires à la mise en œuvre du contrat. À cet effet, la procédure ci-après s'appliquera :

1. Si le contractant n'a pas encore pris les précautions de sécurité requises, l'autorité compétente du chargé de contrat pourra simultanément demander à l'autorité compétente du contractant de prendre les dispositions nécessaires afin que les précautions de sécurité requises soient prises par le contractant sur la base de la réglementation nationale en matière de sécurité, et attribuera ensuite l'autorisation de sécurité pertinente pour des installations à l'autorité compétente du chargé de contrat;

2. Une autorisation de sécurité pour des installations sera également obtenue s'il est demandé à une entreprise de soumettre une offre ou si des renseignements classifiés doivent être présentés à des candidats dans le cadre d'une invitation à soumissionner avant l'attribution d'un contrat;

3. Les demandes d'attribution de l'autorisation de sécurité pour des installations à l'égard des pour les contractants du pays de l'autre Partie contractante contiendront des renseignements sur le projet ainsi que l'indication de la nature, la portée et le niveau de classification de sécurité des renseignements classifiés qui devraient être communiqués au contractant ou produits par ce dernier;

4. Outre une description complète de l'entreprise, avec l'adresse postale et le nom du représentant des services de sécurité, les autorisations de sécurité comporteront des renseignements en particulier sur la portée et le niveau de classification de sécurité jusqu'auquel des mesures de sécurité ont été prises par l'entreprise en question dans le cadre de la réglementation nationale en matière de sécurité;

5. Les autorités ou agences compétentes des Parties contractantes s'informeront mutuellement de toute modification apportée aux faits auxquels s'applique l'autorisation de sécurité attribuée;

6. Lesdites notifications entre les autorités ou agences compétentes des Parties contractantes seront échangées en allemand ou en anglais;

7. Les autorisations de sécurité pour des installations et les demandes y afférentes adressées aux autorités ou agences compétentes respectives des Parties contractantes en vue de l'attribution d'une autorisation de sécurité d'installations peuvent, conformément à la réglementation nationale en matière de sécurité, être communiquées par écrit, soit par courrier diplomatique, soit par courrier postal ou autres services de distribution, par télécopie ou tous autres moyens de transmission d'informations électroniques.

(3) Les contrats portant sur des renseignements classifiés contiendront une clause mettant le contractant dans l'obligation de prendre les mesures requises pour la protection des renseignements classifiés conformément à la réglementation nationale de son propre pays en matière de sécurité.

(4) L'autorité compétente chargé des contrats fournira au contractant une liste séparée (guide de classification) des dossiers de documents exigeant une classification de sécurité, fixera le niveau requis de classification et veillera à ce que ladite liste soit ajoutée en annexe au contrat de renseignements classifiés. En outre, elle communiquera la liste à l'autorité compétente du contractant, ou prendra les mesures nécessaires à cette communication.

(5) L'autorité compétente du contractant veillera à ce que le contractant n'ait pas accès aux renseignements classifiés avant réception de l'autorisation de sécurité pour des installations par l'autorité compétente du contractant.

Article 6. Transmission des renseignements classifiés

(1) Les renseignements classifiés seront exclusivement transmis d'un pays à l'autre par la valise diplomatique ou le service de distribution militaire. L'autorité compétente confirmera la réception des renseignements classifiés et transmettra ces derniers au destinataire conformément à la réglementation nationale en matière de sécurité.

(2) En ce qui concerne tout projet spécifiquement désigné, les autorités ou agences compétentes pourront convenir, généralement ou sous réserve de restrictions, que dans les conditions stipulées à la clause 2, certains renseignements classifiés pourront être transmis par des voies autres que la valise diplomatique ou le service de distribution militaire si ces méthodes sont susceptibles de se heurter à des problèmes de transport ou d'exécution d'un contrat. Dans ces cas :

1. Le porteur sera autorisé à avoir accès aux renseignements classifiés d'un niveau comparable de classification de sécurité;

2. L'organisme d'envoi gardera la liste des éléments de renseignements classifiés qui ont été transmis et une copie de ladite liste sera donnée au destinataire qui la transmettra à l'autorité compétente;

3. Les éléments des renseignements classifiés seront emballés conformément à la réglementation en matière de transport sur le territoire national;

4. Les éléments des renseignements classifiés seront remis contre accusé de réception;

5. Le porteur sera muni d'un certificat de messenger remis par l'autorité compétente de l'organisme d'envoi ou de l'organisme destinataire.

(3) Dans le cas où des quantités importantes de renseignements classifiés doivent être transmis, le moyen de transport, l'itinéraire ainsi que l'escorte seront déterminés conjointement au cas par cas par les autorités compétentes des Parties.

(4) Dans les cas d'urgence, par exemple si le service de messagerie ne répond pas aux critères requis, des renseignements classifiés marqués « VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH » peuvent, dans le contexte de contrats relatifs à des renseignements classifiés, être également transmis par des services de messagerie commerciaux. Les conditions ci-après devront alors être remplies :

1. Le service de livraison commercial sera situé sur le territoire du pays d'une des Parties contractantes et sera doté d'un système de sécurité pour le transport d'articles de valeur comportant un dossier complet de responsabilité pour la garde d'un article sous forme d'un registre indiquant la réception ou un système électronique de localisation et de suivi couvrant également les centres de distribution;

2. Le service commercial remettra à l'expéditeur la preuve de la livraison sous la forme d'un reçu signé ou conservera les accusés de réception sur un avis d'expédition indiquant le numéro d'enregistrement des articles;

3. Le service commercial garantira que l'article sera livré à un moment spécifique dans une période de 24 heures;

4. Le service commercial peut charger un agent ou un sous-traitant habilité de transmettre et de livrer les articles en question mais restera responsable s'agissant de remplir les obligations prévues aux alinéas 1 à 3 ci-dessus;

5. Le service commercial devra être approuvé conformément aux réglementations nationales en matière de sécurité des autorités compétentes nationales ou désignées en matière de sécurité.

(5) Les renseignements classifiés marqués « EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH » peuvent être transmis par les services postaux ou autres services de livraison aux destinataires sur le territoire souverain de l'autre Partie contractante, compte tenu des règlements nationaux en matière de sécurité.

(6) La transmission électronique de renseignements classifiés marqués « VS-VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH » et de grade supérieur sera dans tous les cas sous une forme codée. Les renseignements classifiés à ce niveau de classification seront impérativement codés selon un système approuvé par accord mutuel des autorités ou agences compétentes en matière de sécurité des Parties contractantes.

(7) Les renseignements classifiés marqués « EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH » peuvent être transmis électroniquement ou disponibles par des moyens de codages commerciaux approuvés par accord mutuel des autorités ou agences compétentes des Parties contractantes. À ce niveau de classification de sécurité, lesdits renseignements classifiés ne pourront être transmis par un autre système qu'un système de codage que si les règlements internes de sécurité de la partie d'envoi ne s'y opposent pas, à condition qu'aucun système approuvé de codage ne soit disponible et uniquement si l'expéditeur et le destinataire se sont entendus à l'avance sur la transmission proposée.

Article 7. Visites

(1) Les personnes originaires du territoire souverain d'une Partie contractante qui rendent visite au territoire souverain de l'autre Partie contractante pourront accéder à des renseignements classifiés, ainsi qu'aux installations dans lesquelles ces renseignements sont traités, uniquement moyennant l'autorisation préalable des autorités ou agences compétentes de la Partie contractante devant faire l'objet de la visite. Ladite autorisation sera accordée uniquement aux personnes habilitées à accéder aux renseignements classifiés et qui, de par leurs fonctions, ont « besoin d'en connaître ».

(2) Les demandes de visites seront soumises aux autorités ou agences compétentes de la Partie contractante devant recevoir les visiteurs, en temps opportun et conformément aux réglementations de ladite Partie contractante. Les autorités compétentes s'informeront mutuellement des détails des demandes et garantiront la protection des coordonnées personnelles.

(3) Lesdites demandes seront soumises en langue allemande et contiendront les informations suivantes, si possible sous la forme d'un formulaire de demande convenu entre les Parties contractantes :

1. Les nom et prénom du visiteur, la date et le lieu de sa naissance et son numéro de passeport ou de carte d'identité;
2. La nationalité du visiteur;
3. Le nom du service auquel le visiteur est attaché et de l'autorité ou de l'agence qu'il représente;
4. Le niveau d'autorisation de sécurité du visiteur en ce qui concerne l'accès à des renseignements classifiés;
5. L'objet de la visite et la date proposée de la visite;
6. Les désignations des agences, points de contacts et installations à visiter.

(4) Pour les visites effectuées dans le contexte de contrats de renseignements classifiés, l'autorisation préalable de l'autorité ou agence compétente de la Partie contractante faisant l'objet de la visite est uniquement requise si la visite doit durer plus de 21 jours et si l'autorité ou l'agence s'est réservée le droit de recevoir une demande préalable et d'accorder des autorisations pour de telles visites. Dans les autres cas, la procédure ci-dessous s'appliquera aux visites effectuées dans le cadre de contrats de renseignements classifiés :

1. L'autorité ou l'agence compétente de la Partie contractante responsable de l'installation d'envoi communiquera avec l'autorité ou l'agence de l'autre Partie contractante responsable des installations à visiter et lui confirmera l'autorisation du visiteur conformément à l'article 4, paragraphe 4, avant le début de la visite si cette dernière repose sur un accès à des renseignements classifiés marqués « VERTRAULICH/VS-VERTRAULICH » ou d'un grade supérieur. Pour attester de son identité, le visiteur présentera son passeport ou sa carte d'identité au représentant de la sécurité autorisé des installations à visiter.

2. Le représentant autorisé de la sécurité des installations à visiter veillera à tenir un registre de toutes les visites qui mentionnera le nom du visiteur, l'organisme qu'il repré-

sente, la date d'expiration de son autorisation de sécurité, les dates de la visite et les noms des contacts. Ledit registre devra être conservé pendant une période d'au moins cinq ans.

(5) Les visites ayant trait à des renseignements classifiés marqués « EINGESCHRÄNKT/VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH » seront arrangées directement entre l'installation d'envoi et l'installation devant être visitée, sous réserve des réglementations nationales en matière de sécurité.

Article 8. Consultations

(1) Les autorités ou agences compétentes des Parties contractantes prennent note des réglementations en vigueur sur le territoire souverain de l'autre Partie contractante concernant la protection des renseignements classifiés.

(2) Pour assurer une étroite coopération dans le cadre de la mise en œuvre du présent Accord, les autorités ou agences compétentes se concerteront à la demande de l'une d'entre elles.

(3) En outre, chaque Partie contractante autorisera les autorités compétentes de l'autre Partie contractante ou toute autre autorité désignée par consentement mutuel à effectuer des visites sur son territoire souverain en vue d'examiner avec ses autorités ses procédures et installations de protection des renseignements classifiés qui lui ont été fournis par l'autre Partie contractante. Chacune des Parties contractantes aidera lesdites autorités à déterminer si les renseignements classifiés qui leur ont été transmis par l'autre Partie contractante font l'objet d'une protection suffisante.

Les autorités ou agences compétentes élaboreront les modalités détaillées des visites et les dispositions de l'article 7, paragraphe 3, s'appliquera en conséquence.

Article 9. Infractions aux dispositions relatives à la protection réciproque de renseignements classifiés

(1) Lorsque la transmission non autorisée de renseignements classifiés n'est pas exclue ou lorsqu'une telle infraction est soupçonnée ou découverte, l'autre Partie en sera informée immédiatement.

(2) Les infractions aux dispositions régissant la protection de renseignements classifiés seront l'objet d'enquêtes et de poursuites judiciaires pertinentes, par les autorités compétentes des tribunaux de la Partie contractante ayant juridiction, selon la législation nationale de ladite Partie. L'autre Partie contractante, sur demande, appuiera ladite enquête et sera informée des résultats.

Article 10. Coûts

Les dépenses assumées par les autorités ou agences compétentes d'une Partie contractante dans la mise en œuvre des mesures de sécurité ne seront pas remboursées par l'autre Partie contractante.

Article 11. Autorités ou agences compétentes

Aux fins de mise en œuvre du présent Accord, les Parties contractantes s'informeront mutuellement de leurs autorités ou agences compétentes respectives.

Article 12. Lien avec d'autres accords

Dès l'entrée en vigueur du présent Accord, l'Accord entre le Ministère fédéral de la défense de la République fédérale d'Allemagne et le Ministère fédéral de la défense de la République d'Autriche relatif à la protection mutuelle de l'échange des informations militaires classifiées, conclu le 5 septembre 1997, cessera ses effets. À compter de cette date, tous les renseignements classifiés transmis dans le cadre du présent Accord seront protégés conformément aux dispositions du présent Accord.

Article 13. Dispositions finales

(1) Le présent Accord entrera en vigueur le premier jour du second mois suivant sa signature.

(2) Le présent Accord est conclu pour une période indéterminée.

(3) À tout moment, chaque Partie contractante peut présenter une demande écrite de modification du présent Accord. Dans ce cas, les Parties contractantes entameront des négociations relatives à la modification du présent Accord.

(4) Chaque Partie contractante peut, par la voie diplomatique, dénoncer le présent Accord avec notification écrite préalable de six mois. En cas de dénonciation, les renseignements classifiés qui ont été transmis, ou qui ont été produits par le contractant, sur la base du présent Accord, continueront d'être traité conformément aux dispositions de l'article 4 aussi longtemps que l'existence de la classification de sécurité sera justifiée.

(5) L'enregistrement du présent Accord au Secrétariat des Nations Unies, conformément à l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, sera fait par la Partie contractante sur le territoire national de laquelle l'Accord est conclu immédiatement après son entrée en vigueur. L'autre Partie contractante en sera informée, et recevra le numéro d'enregistrement des Nations Unies, dès qu'il y aura confirmation par le Secrétariat.

FAIT à Vienne, le 18 avril 2007, en deux exemplaires originaux en langue allemande.

Pour le Gouvernement fédéral de la République d'Autriche :

FERDINAND TRAUTTMANSDORFF

Pour le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne :

GERD WESTDICKENBERG

No. 44509

**Germany
and
United States of America**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing troop care services "National Emergency Services International, Inc. (DOCPER-TC-04-04) (VN 1774)". Berlin, 16 August 2007

Entry into force: *31 August 2007, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
États-Unis d'Amérique**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des entreprises chargées de fournir des services de soins aux forces "National Emergency Services International, Inc. (DOCPER-TC-04-04) (VN 1774)". Berlin, 16 août 2007

Entrée en vigueur : *31 août 2007, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44510

**Germany
and
Guatemala**

Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Guatemala concerning financial cooperation (1988, 1998, 1999 commitments). Guatemala City, 6 October 2000

Entry into force: *17 September 2001 by notification, in accordance with article 5*

Authentic texts: *German and Spanish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
Guatemala**

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Guatemala relatif à la coopération financière (engagements des années 1988, 1998, 1999). Guatemala, 6 octobre 2000

Entrée en vigueur : *17 septembre 2001 par notification, conformément à l'article 5*

Textes authentiques : *allemand et espagnol*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44511

**Germany
and
United States of America**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing analytical support services "Booz Allen Hamilton, Inc. (DOCPER AS-39-07) Camber Corporation (DOCPER-AS-27-04) (VN 1775)". Berlin, 16 August 2007

Entry into force: *16 August 2007, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
États-Unis d'Amérique**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des entreprises chargées de fournir des services d'appui analytique "Booz Allen Hamilton, Inc. (DOCPER AS-39-07) Camber Corporation (DOCPER-AS-27-04) (VN 1775)". Berlin, 16 août 2007

Entrée en vigueur : *16 août 2007, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44512

**Germany
and
Morocco**

Financial cooperation Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Kingdom of Morocco in 2005. Rabat, 27 June 2007

Entry into force: *27 June 2007 by signature, in accordance with article 5*

Authentic texts: *Arabic, French and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
Maroc**

Accord de coopération financière entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement du Royaume du Maroc en 2005. Rabat, 27 juin 2007

Entrée en vigueur : *27 juin 2007 par signature, conformément à l'article 5*

Textes authentiques : *arabe, français et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44513

**Germany
and
United States of America**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the United States of America concerning the activities of enterprises charged with providing troop care services "Magnum Medical Joint Venture (DOCPER-TC-25-01) (VN 1771)". Berlin, 16 August 2007

Entry into force: *1 October 2007, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
États-Unis d'Amérique**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement des États-Unis d'Amérique relatif aux activités des entreprises chargées de fournir des services de soins aux forces "Magnum Medical Joint Venture (DOCPER-TC-25-01) (VN 1771)". Berlin, 16 août 2007

Entrée en vigueur : *1er octobre 2007, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44514

**Germany
and
Czech Republic**

Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Czech Republic regarding border crossings at the common national border (with annexes). Prague, 18 November 1996

Entry into force: *28 February 1997 by notification, in accordance with article 7*

Authentic texts: *Czech and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 1 November 2007*

**Allemagne
et
République tchèque**

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République tchèque concernant les points de passage à la frontière nationale commune (avec annexes). Prague, 18 novembre 1996

Entrée en vigueur : *28 février 1997 par notification, conformément à l'article 7*

Textes authentiques : *tchèque et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 1er novembre 2007*

[CZECH TEXT – TEXTE TCHÈQUE]

D O H O D A

mezi vládou Spolkové republiky Německo a vládou České republiky
o hraničních přechodech na společných státních hranicích

Vláda Spolkové republiky Německo a vláda České republiky vedeny
snahou konstruktivně spolupracovat v duchu Smlouvy mezi Spolkovou
republikou Německo a Českou a Slovenskou Federativní republikou
o dobrém sousedství a přátelské spolupráci ze dne 27. února 1992,

vedeny přáním ulehčit dopravu mezi oběma státy,

se dohodly takto:

Článek 1

1/ Překračování osob a doprava zboží přes státní hranice mezi
Spolkovou republikou Německo a Českou republikou směji být
uskutečňovány pouze na hraničních přechodech, s výjimkou případů,
uvedených v odstavci 2 nebo v jiných mezinárodních smlouvách,
kterými jsou oba státy vázány.

2/ Příslušné orgány obou smluvních stran mohou po vzájemné dohodě
v případě zvláštních zájmů povolit překračování státních hranic
osobami nebo skupinami osob, které splňují podmínky pro vstup
a pobyt na výsostném území států obou smluvních stran, na
hraničních přechodech odchýlně od stanoveného rozsahu provozu
nebo provozní doby a také mimo hraniční přechody. Zvláštní zájmy
jsou stanoveny v čl. 5 odst. 1 Dohody mezi vládou Spolkové
republiky Německo a vládou České republiky o malém pohraničním
styku na turistických stezkách a v turistických zónách
a o překračování státních hranic ve zvláštních případech ze
3. listopadu 1994.

Článek 2

1/ Hraniční přechody, zřízené na společných státních hranicích, jsou uvedeny v příloze 1 této Dohody.

2/ Zřizování, rušení hraničních přechodů, jakož i stanovování rozsahu provozu a provozní doby, se provádí, s výjimkou případů, uvedených v článku 3, po dohodě smluvních stran formou výměny diplomatických nót. Příloha 1 této Dohody bude vždy příslušně doplňována.

Článek 3

1/ Každá smluvní strana může na hraničních přechodech omezit nebo zastavit provoz z vážných důvodů, zejména existuje-li nebo lze-li předpokládat nebezpečí epidemie nebo jiné závažné ohrožení zdraví anebo životního prostředí, veřejného pořádku a bezpečnosti, z důvodu trestního stíhání a v případech katastrof.

2/ Smluvní strana, která zamýšlí omezit nebo zastavit provoz na hraničních přechodech z důvodů uvedených v odstavci 1, může před oznámením druhé smluvní straně přijmout v případech nepředvídatelných událostí potřebná opatření. O přijatých opatřeních musí druhou smluvní stranu písemně informovat bez odkladu, nejpozději však do 24 hodin po jejich přijetí. V případech jiných událostí může smluvní strana omezit nebo zastavit provoz na hraničních přechodech ze závažných důvodů uvedených v odstavci 1 nejdrive šestý den po doručení písemného oznámení o zamýšleném opatření druhé smluvní straně.

3/ Pokud plánované údržbářské práce a rekonstrukce na dopravních cestách nebo zařízeních, která slouží pohraničnímu odbavování, vyžadují omezení nebo zastavení provozu na hraničních přechodech, informují se smluvní strany před začátkem prací písemně co nejdrive, nejpozději však ve lhůtě jednoho měsíce, o předpokládaném zahájení, ukončení, pravděpodobné délce a rozsahu omezení nebo zastavení provozu.

Článek 4

1/ Smluvní strany budou zřizovat další hraniční přechody pro dopravu osob a zboží, jakmile pro to budou na obou stranách vytvořeny vhodné podmínky.

2/ Příloha 2 této Dohody obsahuje seznam hraničních přechodů, které mají být zřízeny. Obsah přílohy 2 může být měněn po dohodě obou smluvních stran formou výměny diplomatických nót.

Článek 5

1/ Smluvní strany mohou dohodnout, že určené hraniční přechody budou využívány pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly. Povolení pro tento druh dopravy budou udělována na základě podmínek, uvedených v příloze 3 této Dohody. Právní úprava udělování povolení pro nákladní dopravu, prováděnou v silniční nákladní dopravě přes státní hranice, není dotčena.

2/ Přílohu 3 této Dohody je možno měnit po vzájemné dohodě smluvních stran formou výměny diplomatických nót.

Článek 6

Na hraničních přechodech, na nichž probíhá pohraniční odbavování podle Smlouvy mezi Spolkovou republikou Německo a Českou republikou o ulehčení pohraničního odbavování v železniční, silniční a vodní dopravě ze dne 19. května 1995, smluvní strany zřizují - pokud je to možné vzhledem k prostorovým možnostem - společná předsunutá pohraniční odbavovací stanoviště, aby se odbavování prováděné pohraničními úřady obou států omezilo na jedno zastavení.

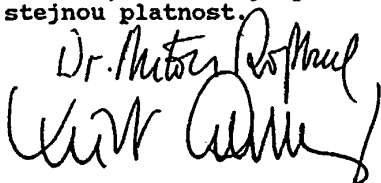
Článek 7

1/ Tato Dohoda vstoupí v platnost jeden měsíc po dni, kdy si smluvní strany vzájemně vyměnily diplomatické nóty o tom, že byly splněny vnitrostátní podmínky pro vstup Dohody v platnost.

2/ Tato Dohoda se uzavírá na dobu neurčitou. Může být vypovězena každou ze smluvních stran písemně diplomatickou cestou. Výpověď nabude účinnosti 6 měsíců poté, co ji druhá smluvní strana obdržela.

3/ Tato Dohoda nahradí Protokol mezi vládou Německé demokratické republiky a vládou Československé socialistické republiky o stavu hraničních přechodů na společných státních hranicích, podepsaný v Praze dne 5. srpna 1971.

Dáno v Praze dne 18. listopadu 1996 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce německém a českém, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za vládu
Spolkové republiky Německo

Za vládu
České republiky

Příloha 1
k Dohodě mezi vládou Spolkové republiky Německo a vládou České republiky o hraničních přechodech na společných státních hranicích

Seznam stávajících hraničních přechodů

a/ silniční hraniční přechody

Poř. číslo	Název hraničního přechodu	Druhy dopravy	Místo pohraničního odbavování
1.	2.	3.	4.
1.	Seifhennersdorf - Varnsdorf/Warnsdorf	P,C,M,OA,B	Spolková republika Německo
2.	Seifhennersdorf - Rumburk/Rumburg	P,C,M,OA	Česká republika
3.	Neugersdorf - Jiříkov/Georgswalde	P,N	Česká republika
4.	Sebnitz - Dolní Poustevna/Niedereinsiedel	P,C,M,OA	Spolková republika Německo a Česká republika
5.	Schmilka - Hřensko/Herrnskretschen	P,C,M,OA,B	Spolková republika Německo a Česká republika
6.	Bahratal - Petrovice/Peterswald	P,C,M,OA,B	Česká republika
7.	Zinnwald - Cínovec/Zinnwald	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika
8.	Neurehefeld - Moldava/Moldau	P,C,M,OA	Spolková republika Německo
9.	Reitzenhain - Hora sv. Šebestiána/Sebastiansberg	P,C,M,OA,B, N reg. 1)	Spolková republika Německo
10.	Bärenstein - Vejprty/Weipert	P,C,M do 50 ccm	Spolková republika Německo a Česká republika
11.	Oberwiesenthal - Boží Dar/Gottesgab	P,C,M,OA,B	Česká republika

1.	2.	3.	4.
12.	Johanngeorgenstadt - Potůčky/Breitenbach	P,C,M do 50 ccm	Spolková republika Německo
13.	Klingenthal - Kraslice/Graslitz	P,C,M do 50 ccm	Spolková republika Německo a Česká republika
14.	Schönberg - Vojtanov/Voittersreuth	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika
15.	Bad Elster - Doubrava/Grün	P,C,linková kyvadlová B doprava	Spolková republika Německo
16.	Selb - Aš/Asch	P,C,M,OA,B, N reg. 2)	Česká republika
17.	Schirnding - Pomezí nad Ohří/ Mühlbach	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika
18.	Waldsassen - Svatý Kříž/ Heiligenkreuz	P,C,M,OA,B, N reg. 3)	Spolková republika Německo a Česká republika
19.	Mähring - Broumov/ Promenhof	P,C,M,OA,B, N reg. 4)	Spolková republika Německo a Česká republika
20.	Bärnau - Pavluv Studenec/ Paulusbrunn	P,C,M do 50 ccm, M reg., OA reg., B reg., 5)	Spolková republika Německo a Česká republika
21.	Waidhaus - Rozvadov/ Roßhaupt	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika
22.	Eslarn - Železná/ Eisendorf	P,C,M do 50 ccm, M reg.,OA reg.6)	Spolková republika Německo a Česká republika
23.	Waldmünchen - Lísková/Haselbach	P,C,M,OA,B, N reg. 7)	Spolková republika Německo a Česká republika
24.	Furth i. Wald Schafberg - Folmava/Vollmau	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika

1.	2.	3.	4.
25.	Eschlkam - Všeruby/ Neumark	P,C,M,OA, N reg. 8)	Česká republika
26.	Neukirchen b. Hl. Blut - Svatá Kateřina/ St. Katharina	P,C,M,OA	Spolková republika Německo a Česká republika
27.	Bayerisch Eisenstein - Železná Ruda/ Markt Eisenstein	P,C,M,OA,B,N do už. hmot. 3,5 t	Spolková republika Německo a Česká republika
28.	Philippsreut-Strážný/ Kuschwarda	P,C,M,OA,B,N	Spolková republika Německo a Česká republika
29.	Haidmühle - Stožec/ Tusset	P,C,M do 50 ccm	Spolková republika Německo a Česká republika

b/ železniční hraniční přechody

Poř. číslo	Název hraničního přechodu	Druhy dopravy	Místo pohraničního odbavování
1.	2.	3.	4.
1.	Zittau - Hrádek nad Nisou/ Grottau an der Neiße	ŽOS ŽN	Spolková republika Německo Spolková republika Německo a Česká republika
2.	Ebersbach - Rumburk/Rumburg	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
3.	Bad Schandau - Děčín/Tetschen	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika

1.	2.	3.	4.
4.	Bärenstein - Vejprty/ Weipert	ŽOS	Spolková republika Německo a Česká republika
5.	Johanngeorgenstadt - Potůčky/Breitenbach	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
6.	Bad Brambach - Vojtanov/Voitorsreuth	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
7.	Selb-Plößberg - Aš/ Asch	ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
8.	Schirnding - Cheb/ Eger	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
9.	Furth i. Wald - Česká Kubice/ Böhmisch Kubitzen	ŽOS, ŽN	Spolková republika Německo a Česká republika
10.	Bayerisch Eisenstein - Železná Ruda/Markt Eisenstein	ŽOS	Spolková republika Německo a Česká republika

c/ říční hraniční přechod

Poř. číslo	Název hraničního přechodu	Druhy dopravy	Místo pohraničního odbavování
1.	2.	3.	4.
1.	Schöna - Hřensko/ Herrnskretschen	ŘOS, ŘN	Česká republika

Vysvětlivky k druhům dopravy:

- P - pěší
- C - cyklisté
- M - motocykly
- OA - osobní automobily
- B - autobusy
- N - nákladní doprava
- N reg. - regionální nákladní doprava prováděná nákladními vozidly
v souladu s přílohou 3 k této Dohodě
- OA reg. - regionální osobní doprava prováděná osobními automobily
- B reg. - regionální osobní doprava prováděná autobusy
- M reg. - regionální osobní doprava prováděná motocykly

- ŽOS - osobní doprava na železnici
- ŽN - nákladní doprava na železnici

- ŘOS - osobní doprava na řece
- ŘN - nákladní doprava na řece

1) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými v okresech Mittlerer Erzgebirgskreis (MEK), Weißeritzkreis (DW), Aue-Schwarzenberg (ASZ), Annaberg (ANA) a Freiberg (FG) ve Spolkové republice Německo a v okresech Chomutov/Komotau (CV), Most/Brüx (MO), Karlovy Vary/Karlsbad (KV), Teplice/Teplitz (TP) a Sokolov/Falkenau (SO) v České republice.

2) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými v okresech Hof (HO), Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR) a ve svobodném městě Hof (HO) ve Spolkové republice Německo a v okresech Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO) a Tachov/Tachau (TC) v České republice.

3) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými v okresech Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a. d. Waldnaab (NEW) a ve svobodném městě Weiden i. d. OPf. (WEN) ve Spolkové republice Německo a v okresech Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO) a Tachov/Tachau (TC) v České republice.

4) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými v okresech Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a.d. Waldnaab (NEW) a ve svobodném městě Weiden i. d. OPf. (WEN) ve Spolkové republice Německo a v okresech Tachov/Tachau (TC), Cheb/Eger (CH) a Domažlice/Taus (DO) v České republice.

5) pro dopravu prováděnou motocykly, osobními automobily a autobusy evidovanými v okresech Tirschenreuth (TIR) a Neustadt a.d. Waldnaab (NEW), včetně svobodného města Weiden i. d. OPf. (WEN) ve Spolkové republice Německo a v okrese Tachov/Tachau (TC) v České republice.

6) pro dopravu prováděnou motocykly a osobními automobily, evidovanými ve svobodném městě Weiden i. d. OPf. (WEN) a v okresech Schwandorf (SAD) a Neustadt a.d. Waldnaab (NEW) ve Spolkové republice Německo a v okresech Tachov/Tachau (TC) a Domažlice/Taus (DO) v České republice.

7) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými ve svobodném městě Weiden i. d. OPf. (WEN) a v okresech Neustadt a.d. Waldnaab (NEW), Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG) ve Spolkové republice Německo a v okresech Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC) a Klatovy/Klattau (KT) v České republice.

8) pro držitele povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly evidovanými v okresech Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG) a Freyung-Grafenau (FRG) ve Spolkové republice Německo a v okresech Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), Klatovy/Klattau (KT) a Prachatice/Prachaticz (PT) v České republice.

Poznámka:

1) S výjimkou silničního hraničního přechodu Haidmühle - Stožec/Tusset, na němž je provozní doba stanovena v době od 1. 4. do 30. 9. od 7.00 do 21.00 hodin a v době od 1. 10. do 31. 3. od 7.00 do 19.00 hodin, je na všech dalších hraničních přechodech nepřetržitá provozní doba.

2) Na železničním hraničním přechodu Zittau - Hrádek nad Nisou/Grottan an der Neiße je ve stanici Zittau povolen nástup a výstup osob, jakož i nakládání a vykládání zavazadel v ulehčené průvozní železniční dopravě na průvozní trati Liberec/Reichenberg - Hrádek nad Nisou/Grottan an der Neiße - Zittau - Varnsdorf/Warnsdorf za podmínek stanovených zvláštní smlouvou.

Příloha 2

k Dohodě mezi vládou Spolkové republiky Německo a vládou České republiky o hraničních přechodech na společných státních hranicích

Seznam budoucích hraničních přechodů

Poř. číslo	Název hraničního přechodu	Druhy dopravy	Místo pohraničního odbavování	Předpokládaný termín zřízení
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Neugersdorf - Rumburk/Rumburg	P,C,M,OA,B,N	Česká republika	1998
2.	Ebersbach - Jiříkov/Georgswalde	P,C,M do 50 ccm	Česká republika	1998
3.	Sohland - Rožany/Rosenhain	P,C,M,OA	Spolková republika Německo	1999
4.	Altenberg - Cínovec/Zinnwald	M,OA,B,N	Spolková republika Německo	1998
5.	Deutscheinsiedel - Mníšek/Böhmisch-einsiedel	P,C,M,OA		
6.	Oberwiesenthal - Loučná/Böhmisch Wiesenthal	P,C	Česká republika	1997
7.	Waidhaus - dálnice - Rozvadov/Roßhaupt	M,OA,B,N	Česká republika	1997

Vysvětlivky k druhům dopravy:

P - pěší
 C - cyklisté
 M - motocykly
 OA - osobní automobily
 B - autobusy
 N - nákladní doprava

Příloha 3

k Dohodě mezi vládou Spolkové republiky Německo a vládou České republiky o hraničních přechodech na společných státních hranicích

Povolení pro regionální dopravu prováděnou nákladními vozidly mohou být udělována za těchto podmínek:

1. Oprávnění jsou:

a) Podnikatelé provozující výrobní a obchodní činnost, kteří mají hlavní nebo vedlejší provozovny se sídlem na českém území v okrese ležícím na společných státních hranicích,

a podniky (výrobní a obchodní závody), jejichž hlavní nebo registrované pobočky mají sídlo na německém území v okrese ležícím na společných státních hranicích, včetně v něm se nacházejícího svobodného okresního města,

jejichž nákladní vozidla (tahače, návěsy, přívěsy) jsou evidována ve stejném okrese a kteří tam skutečně vykonávají svou živnostenskou činnost.

b) Podnikatelé v silniční dopravě, případně dopravní podniky, kteří splňují podmínky odstavce 1 písm. a) a zajišťují dopravu zboží pro podnikatele, případně podniky, a kteří jsou sami oprávněni k účasti na regionální dopravě prováděné nákladními vozidly.

2. Držitel povolení smí pro regionální dopravu, prováděnou nákladními vozidly, použít pouze hraniční přechody určené k provádění tohoto druhu dopravy, uvedené v příloze 1 k této Dohodě.

3. Místa nakládky a vykládky veškerého přepravovaného zboží se musí nacházet pouze v příhraničních okresech uvedených u jednotlivých hraničních přechodů, určených k provádění regionální dopravy nákladními vozidly, uvedených v příloze 1 k této Dohodě.

4. Příslušné celní úřady obou smluvních stran rozhodují během jednoho měsíce od podání žádosti o udělení povolení. Vzájemně se průběžně informují o udělených povoleních.

5. Povolení se vydávají písemně. V závažných případech mohou příslušné celní úřady po vzájemné dohodě na žádost povolit výjimku z tohoto pravidla. Povolení se vydávají zásadně na dobu jednoho roku.

6. Povolení může být v případě porušení ustanovení této přílohy zrušeno, a to zejména jedná-li se o pouhou překládku zboží, změnu tahače nebo přechodné skladování zboží na území příhraničních okresů, uvedených v bodě 1 písm. a), za účelem obcházení výše uvedených ustanovení.

7. Vzor a obsah písemných povolení stanoví ministerstva financí obou smluvních stran po vzájemné dohodě.

[GERMAN TEXT – TEXTE ALLEMAND]

Abkommen

zwischen

der Regierung der Bundesrepublik Deutschland

und

der Regierung der Tschechischen Republik

über

Grenzübergänge an der gemeinsamen Staatsgrenze

Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland

und

die Regierung der Tschechischen Republik -

in dem Bestreben, im Geiste des Vertrages vom 27. Februar 1992 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit konstruktiv zusammenzuwirken,

von dem Wunsch geleitet, den Verkehr zwischen beiden Staaten zu erleichtern -

haben folgendes vereinbart:

Artikel 1

(1) Der Grenzübertritt von Personen und die Beförderung von Waren über die Staatsgrenze zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen Republik dürfen außer in den in Absatz 2 oder anderen für beide Staaten verbindlichen internationalen Übereinkünften geregelten Ausnahmefällen nur an Grenzübergängen stattfinden.

(2) Die zuständigen Behörden beider Vertragsparteien können im gegenseitigen Einvernehmen bei Vorliegen besonderer Interessen den Grenzübertritt von Personen oder Personengruppen, die die Voraussetzungen für die Einreise nach und den Aufenthalt in dem Hoheitsgebiet beider Vertragsparteien erfüllen, an Grenzübergängen in Abweichung von den festgelegten Nutzungsarten oder Verkehrsstunden sowie außerhalb von Grenzübergängen gestatten. Die besonderen Interessen bestimmen sich nach Artikel 5 Absatz 1 des Abkommens vom 3. November 1994 zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung

der Tschechischen Republik über den Kleinen Grenzverkehr auf Wanderwegen und in Touristenzonen sowie über den Grenzübertritt in besonderen Fällen.

Artikel 2

(1) Die an der gemeinsamen Staatsgrenze errichteten Grenzübergänge sind in der Anlage 1 zu diesem Abkommen aufgeführt.

(2) Die Errichtung oder Schließung von Grenzübergängen sowie die Festlegung ihrer Nutzung und Verkehrsstunden erfolgen mit Ausnahme der Fälle nach Artikel 3 aufgrund einer Vereinbarung der Vertragsparteien in Form des Notenwechsels. Die Anlage 1 zu diesem Abkommen wird jeweils entsprechend fortgeschrieben.

Artikel 3

(1) Jede Vertragspartei kann an Grenzübergängen aus wichtigen Gründen, insbesondere bei Vorliegen oder Annahme einer Seuchengefahr oder bei anderen schwerwiegenden Gesundheits- oder Umweltgefährdungen, der Gefährdung der öffentlichen Sicherheit und Ordnung, der Strafverfolgung und in Katastrophenfällen den Verkehr einschränken oder einstellen.

(2) Die Vertragspartei, die aus einem der in Absatz 1 genannten Gründe den Verkehr an Grenzübergängen einzuschränken oder einzustellen beabsichtigt, kann bei unvorhersehbaren Ereignissen vor Benachrichtigung der anderen Vertragspartei die notwendigen Maßnahmen ergreifen. Über die ergriffenen Maßnahmen muß die andere Vertragspartei unverzüglich - spätestens jedoch innerhalb von 24 Stunden nach Ergreifen der Maßnahme - schriftlich informiert werden. Bei anderen Ereignissen kann eine Vertragspartei den Verkehr an Grenzübergängen aus wichtigen Gründen nach Absatz 1 frühestens am sechsten Tag nach Zugang der schriftlichen Benachrichtigung bei der anderen Vertragspartei über die beabsichtigte Maßnahme einschränken oder einstellen.

(3) Sofern geplante Unterhaltungs- und Instandsetzungsarbeiten an Verkehrswegen oder an Einrichtungen, die der Grenzabfertigung dienen, eine Einschränkung oder eine Einstellung des Verkehrs an einem Grenzübergang erfordern, unterrichten sich die Vertragsparteien in schriftlicher Form vor Beginn der Arbeiten zum frühestmöglichen Zeitpunkt, spätestens jedoch mit einer Frist von einem Monat über den vorgesehenen Beginn, den Abschluß sowie über den Umfang und die voraussichtliche Dauer der Einschränkungs- oder Einstellungsmaßnahmen.

Artikel 4

(1) Die Vertragsparteien werden weitere Grenzübergänge für den Personen- und Warenverkehr öffnen, sobald die entsprechenden Voraussetzungen auf beiden Seiten dafür geschaffen sind.

(2) Die Anlage 2 zu diesem Abkommen enthält ein Verzeichnis der Grenzübergänge, die geöffnet werden sollen. Der Inhalt der Anlage 2 kann jeweils durch Vereinbarung beider Vertragsparteien in der Form des Notenwechsels geändert werden.

Artikel 5

(1) Die Vertragsparteien können vereinbaren, daß bestimmte Grenzübergänge durch den örtlichen Verkehr mit Lastkraftwagen genutzt werden. Erlaubnisse für diese Verkehrsart werden unter den in der Anlage 3 zu diesem Abkommen aufgeführten Voraussetzungen erteilt. Die Regelungen über die Erteilung einer güterkraftverkehrsrechtlichen Genehmigung im grenzüberschreitenden Straßengüterverkehr bleiben unberührt.

(2) Die Anlage 3 zu diesem Abkommen kann durch Vereinbarung der Vertragsparteien in der Form des Notenwechsels geändert werden.

Artikel 6

An Grenzübergängen, an denen die Grenzabfertigung nach dem Vertrag vom 19. Mai 1995 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen Republik über Erleichterungen der Grenzabfertigung im Eisenbahn-, Straßen- und Schiffsverkehr stattfindet, richten die Vertragsparteien, soweit dies nach den räumlichen Gegebenheiten möglich ist, eine vorgeschobene gemeinsame Grenzabfertigung ein, um die Abfertigung durch die Grenzbehörden beider Staaten auf einen Haltepunkt zu beschränken.

Artikel 7

(1) Dieses Abkommen tritt einen Monat nach dem Tag in Kraft, an dem die Vertragsparteien darüber diplomatische Noten ausgetauscht haben, daß die erforderlichen innerstaatlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten des Abkommens erfüllt sind.

(2) Dieses Abkommen wird auf unbestimmte Zeit geschlossen. Es kann von jeder Vertragspartei durch diplomatische Note gekündigt werden. Die Kündigung wird 6 Monate nach dem Zeitpunkt wirksam, zu dem sie der anderen Vertragspartei zugegangen ist.

(3) Dieses Abkommen ersetzt das Protokoll zwischen der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik und der Regierung der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik über den Zustand der Grenzübergänge an der gemeinsamen Staatsgrenze, unterzeichnet am 5. August 1971 in Prag.

Geschehen zu Prag am 18. November 1996 in zwei
Urschriften, jede in deutscher und tschechischer Sprache, wobei jeder Wortlaut
gleichermaßen verbindlich ist.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Dr. Peter Rößler". The script is cursive and somewhat stylized.A handwritten signature in black ink, appearing to read "Wolfgang Schäfer". The script is cursive and somewhat stylized.

Für die Regierung der
Bundesrepublik Deutschland

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jiří Dienstbier". The script is cursive and somewhat stylized.

Für die Regierung der
Tschechischen Republik

Anlage 1
zum
Abkommen
zwischen
der Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und
der Regierung der Tschechischen Republik
über
Grenzübergänge an der gemeinsamen Staatsgrenze

Verzeichnis der bestehenden Grenzübergänge

a) Straßenübergänge

lfd. Nr.	Name des Grenzüber- gangs	Verkehrsarten	Ort der Grenzabfertigung
1	2	3	4
1	Seifhennersdorf - Varnsdorf/Warnsdorf	F, R, K, Pkw, O	Bundesrepublik Deutschland
2	Seifhennersdorf - Rumburk/Rumburg	F, R, K, Pkw	Tschechische Republik
3	Neugersdorf - Jiřikov/Georgswalde	F, Lkw	Tschechische Republik
4	Sebnitz - Dolní Poustevna/Nieder- einsiedel	F, R, K, Pkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
5	Schmilka - Hřensko/Herrnskretsch	F, R, K, Pkw, O	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
6	Bahratal - Petrovice/Peterswald	F, R, K, Pkw, O	Tschechische Republik
7	Zinnwald - Cinovec/Zinnwald	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
8	Neurehefeld- Moldava/Moldau	F, R, K, Pkw	Bundesrepublik Deutschland
9	Reitzenhain - Hora sv. Šebestiána/ Sebastiansberg	F, R, K, Pkw, O, öLkw ¹⁾	Bundesrepublik Deutschland
10	Bärenstein - Vejprty/Weipert	F, R, K bis 50 ccm	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
11	Oberwiesenthal - Boží Dar/Gottesgab	F, R, K, Pkw, O	Tschechische Republik

lfd. Nr.	Name des Grenzübergangs	Verkehrsarten	Ort der Grenzabfertigung
1	2	3	4
12	Johanngeorgenstadt - Potůčky	F, R, K bis 50 ccm	Bundesrepublik Deutschland
13	Klingenthal - Kraslice	F, R, K bis 50 ccm	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
14	Schönberg - Vojtanov/Voiteersreuth	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
15	Bad Elster - Doubrava/Grün	F, R, Linienbus-Pendelverkehr	Bundesrepublik Deutschland
16	Selb - Aš/Asch	F, R, K, Pkw, O, öLkw 2)	Tschechische Republik
17	Schirmding - Pomezí nad Ohří/Mühlbach	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
18	Waldsassen - Svatý Kříž/Heiligenkreuz	F, R, K, Pkw, O, öLkw 3)	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
19	Mähring - Broumov/Promenhof	F, R, K, Pkw, O, öLkw 4)	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
20	Bärnau - Pavlův Studenec/Paulusbrunn	F, R, K bis 50 ccm, öK, öPkw, öO 5)	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
21	Waidhaus - Rozvadov/Roßhaupt	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
22	Eslarn - Železná/Eisendorf	F, R, K bis 50 ccm, öK, öPkw 6)	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
23	Waldmünchen - Lisková/Haselbach	F, R, K, Pkw, O, öLkw 7)	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
24	Furth i. Wald Schafberg - Folmava/Vollmau	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
25	Eschlkam - Všeruby/Neumark	F, R, K, Pkw, öLkw 8)	Tschechische Republik
26	Neukirchen b. Hl. Blut - Svatá Kateřina/St. Katharina	F, R, K, Pkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
27	Bayerisch Eisenstein - Železná Ruda/Markt Eisenstein	F, R, K, Pkw, O, Lkw bis 3,5 t Nutzlast	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
28	Philippsreut - Strážný/Kuschwarda	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
29	Haidmühle - Stožec/Tusset	F, R, K bis 50 ccm	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik

b) Eisenbahnübergänge

lfd. Nr.	Name des Grenzübergangs	Verkehrsarten	Ort der Grenzabfertigung
1	2	3	4
1	Zittau - Hrádek nad Nisou/ Grottau an der Neiße	P G	Bundesrepublik Deutschland Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
2	Ebersbach - Rumburk/Rumburg	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
3	Bad Schandau - Děčín/Tetschen	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
4	Bärenstein - Vejprty/Weipert	P	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
5	Johanngeorgenstadt - Potůčky/ Breitenbach	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
6	Bad Brambach - Vojtanov/Voittersreuth	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
7	Selb-Plößberg - Aš/Asch	G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
8	Schirnding - Cheb/Eger	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
9	Furth i. Wald - Česká Kubice/Böhmisch Kubitz	P, G	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik
10	Bayerisch Eisenstein - Železná Ruda/Markt Eisenstein	P	Bundesrepublik Deutschland und Tschechische Republik

c) Wasserstraßenübergang

lfd. Nr.	Name des Grenzübergangs	Verkehrsarten	Ort der Grenzabfertigung
1	2	3	4
1	Schöna - Hřensko/Herrnskretschen	P, G	Tschechische Republik

Erläuterungen zu den Verkehrsarten

F	= Fußgänger
R	= Radfahrer
K	= Krafträder
Pkw	= Personenkraftwagen
O	= Omnibusse
Lkw	= Lastkraftwagen
öLkw	= örtlicher Lkw-Verkehr gemäß Anlage 3 zu diesem Abkommen
öPkw	= Personenkraftwagen im örtlichen Personenverkehr
öO	= Omnibusse im örtlichen Personenverkehr
öK	= Krafträder im örtlichen Personenverkehr
P	= Personenverkehr (gilt für Eisenbahn und Schifffahrt)
G	= Güterverkehr (gilt für Eisenbahn und Schifffahrt)

Erklärungen:

- 1) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw, die in den Landkreisen Mittlerer Erzgebirgskreis (MEK), Weißeritzkreis (DW), Aue-Schwarzenberg (ASZ), Annaberg (ANA) und Freiberg (FG) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Chomutov/Komotau (CV), Most/Brüx (MO), Karlovy Vary/ Karlsbad (KV), Teplice/Teplitz (TP) und Sokolov /Falkenau(SO) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.
- 2) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw, die in den Landkreisen Hof (HO), Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR) und der kreisfreien Stadt Hof (HO) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO) und Tachov/Tachau (TC) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.
- 3) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw, die in den Landkreisen Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a. d. Waldnaab (NEW) und der kreisfreien Stadt Weiden i. d. OPf. (WEN) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO) und Tachov/Tachau (TC) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.
- 4) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw , die in den Landkreisen Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a. d. Waldnaab (NEW) und der kreisfreien Stadt Weiden i. d. OPf. (WEN) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Tachov/Tachau (TC), Cheb/Eger (CH) und Domažlice/Taus (DO) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.
- 5) Für den Verkehr von Krafträdern, Pkw und Bussen, die in den Landkreisen Tirschenreuth (TIR) und Neustadt a. d. Waldnaab (NEW) einschließlich der kreisfreien Stadt Weiden i. d. OPf. (WEN) in der Bundesrepublik Deutschland und dem Landkreis Tachov/Tachau (TC) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.
- 6) Für den Verkehr von Pkw und Krafträdern, die in der kreisfreien Stadt Weiden i. d. OPf. (WEN) und den Landkreisen Schwandorf (SAD) und Neustadt a. d. Waldnaab (NEW) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen

Tachov/Tachau (TC) und Domažlice/Taus (DO) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.

- 7) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw, die in der kreisfreien Stadt Weiden i. d. OPf. (WEN) und den Landkreisen Neustadt a. d. Waldnaab (NEW), Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC) und Klatovy/Klattau (KT) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.**
- 8) Für Erlaubnisinhaber für den örtlichen Verkehr mit Lkw, die in den Landkreisen Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG) und Freyung-Grafenau (FRG) in der Bundesrepublik Deutschland und den Landkreisen Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), Klatovy/Klattau (KT) und Prachatice/Prachatz (PT) in der Tschechischen Republik zugelassen sind.**

Anmerkungen:

- 1) Mit Ausnahme des Straßengrenzüberganges Haidmühle - Stožec/Tusset, an dem die Verkehrsstunden in der Zeit vom 01.04. bis 30.09. von 07.00 Uhr bis 21.00 Uhr und in der Zeit vom 01.10. bis 31.03. von 07.00 Uhr bis 19.00 Uhr festgelegt sind, bestehen an allen weiteren Grenzübergängen durchgehende Verkehrsstunden.**
- 2) Am Eisenbahngrenzübergang Zittau - Hrádek nad Nisou/Grottau an der Neiße ist auf dem Bahnhof Zittau das Ein- und Aussteigen von Personen sowie das Be- und Entladen von Reisegepäck im erleichterten Eisenbahndurchgangsverkehr auf der Strecke Liberec/Reichenberg - Hrádek nad Nisou/Grottau an der Neiße - Zittau - Varnsdorf/Warnsdorf unter den von einem speziellen Abkommen bestimmten Bedingungen gestattet.**

Anlage 2
zum
Abkommen
zwischen
der Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und
der Regierung der Tschechischen Republik
über
Grenzübergänge an der gemeinsamen Staatsgrenze

Verzeichnis der zukünftigen Grenzübergänge

lfd. Nr.	Name des Grenz- übergangs	Verkehrsarten	Ort der Grenz- abfertigung	Voraussichtlicher Zeitpunkt der Inbetriebnahme
1	2	3	4	5
1	Neugersdorf - Rumburk/Rumburg	F, R, K, Pkw, O, Lkw	Tschechische Republik	1998
2	Ebersbach - Jiřikov/Georgswalde	F, R, K bis 50 ccm	Tschechische Republik	1998
3	Sohland - Rořany/Rosenhain	F, R, K, Pkw	Bundesrepublik Deutschland	1999
4	Altenberg - Cinovec/Zinnwald	K, Pkw, O, Lkw	Bundesrepublik Deutschland	1998
5	Deutscheinsiedel - Mnıřek/Böhmisch- einsiedel	F, R, K, Pkw	offen	offen
6	Oberwiesenthal - Loučná/Böhmisch Wiesenthal	F, R	Tschechische Republik	1997
7	Waidhaus-Autobahn - Rozvadov/Roßhaupt	K, Pkw, O, Lkw	Tschechische Republik	1997

Erläuterungen zu den Verkehrsarten

F = Fußgänger
R = Radfahrer
K = Krafträder
Pkw = Personenkraftwagen
O = Omnibusse
Lkw = Lastkraftwagen

Anlage 3
zum
Abkommen
zwischen
der Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und
der Regierung der Tschechischen Republik
über
Grenzübergänge an der gemeinsamen Staatsgrenze

Erlaubnisse für den örtlichen Verkehr mit Lastkraftwagen können unter folgenden Voraussetzungen erteilt werden:

1. Zugelassen werden:

a) auf tschechischem Hoheitsgebiet Unternehmer, die ein Herstellungs- oder Handelsgeschäft betreiben und ihre Haupt- oder Zweigbetriebsstätte in einem die gemeinsame Staatsgrenze berührenden Landkreis haben und auf deutschem Hoheitsgebiet Unternehmen (Herstellungs- oder Handelsbetriebe), die ihre Hauptniederlassung oder registrierte Zweigniederlassung in einem die gemeinsame Staatsgrenze berührenden Landkreis einschließlich einer darin gelegenen kreisfreien Stadt haben, deren Lastkraftwagen (Zugmaschinen, Auflieger, Anhänger etc.) in dem gleichen Landkreis zugelassen sind und deren gewerbliche Tätigkeit tatsächlich dort ausgeübt wird;

b) Transportunternehmer beziehungsweise Unternehmen, die die Voraussetzungen der Nummer 1 Buchstabe a erfüllen und den Warentransport für Unternehmer beziehungsweise Unternehmen, die selbst am örtlichen Verkehr mit Lastkraftwagen teilnehmen dürfen, ausführen.

2. Der Teilnehmer darf nur die für den örtlichen Verkehr mit Lastkraftwagen zugelassenen Übergänge benutzen, die sich aus der Zuordnung nach Anlage 1 ergeben.

3. Der Be- und Entladeort aller zu transportierenden Waren muß sich in den in Anlage 1 zu diesem Abkommen aufgeführten und den jeweiligen Grenzübergängen zugeordneten Landkreisen befinden.
4. Die zuständigen Zollbehörden beider Vertragsparteien entscheiden innerhalb eines Monats nach Antragstellung über die Erteilung der Erlaubnisse. Sie informieren sich gegenseitig laufend über die erteilten Erlaubnisse.
5. Die Erlaubnisse werden schriftlich erteilt. Von dieser Regelung können die zuständigen Zollbehörden in schwerwiegenden Fällen im gegenseitigen Einvernehmen auf Antrag Ausnahmen zulassen. Grundsätzlich werden die Erlaubnisse für die Dauer eines Jahres erteilt.
6. Die Erlaubnis kann bei Verstoß gegen die Bestimmungen dieser Anlage widerrufen werden. Dies gilt insbesondere für das bloße Umladen von Waren, für den Wechsel der Zugmaschine oder für das vorübergehende Lagern von Waren auf dem Gebiet der unter Nummer 1 Buchstabe a definierten Grenzkreise zur Umgehung der vorgenannten Bestimmungen.
7. Form und Inhalt der schriftlichen Erlaubnisse werden durch die Finanzministerien beider Vertragsparteien im gegenseitigen Einvernehmen festgelegt.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC REGARDING BORDER CROSSINGS AT THE COMMON NATIONAL BORDER

The Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Czech Republic,

Endeavouring to work together constructively in the spirit of the Treaty on Good Neighbourly Relations and Friendly Cooperation, of 27 February 1992, between the Federal Republic of Germany and the Czech and Slovak Federative Republic,

Desiring to facilitate traffic between the two States,

Have agreed as follows:

Article 1

(1) Save in the exceptional cases referred to in paragraph 2 or other international agreements binding for the two States, border crossings by persons and the movement of goods across the common national border between the Federal Republic of Germany and the Czech Republic may only take place at authorized frontier crossing points.

(2) The competent authorities may by mutual agreement, and for special purposes, authorize persons or groups of persons who meet the requirements for travelling to and staying in the territory of the two Contracting Parties to cross the border at crossing points otherwise than in the manner prescribed for the crossing point in question and outside established opening times, or at locations other than crossing points. The special purposes are provided for under Article 5, paragraph 1 of the Agreement of 3 November 1994 between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Czech Republic concerning local trans-border traffic on footpaths and in tourist areas, as well as regarding frontier passage in special cases.

Article 2

(1) Annex 1 to this Agreement contains a list of the existing border crossing points.

(2) Save in the cases referred to in Article 3, the establishment or closing of border crossing points and the determination of their use and opening hours shall take place on the basis of an agreement in the form of an exchange of notes. In each case, Annex 1 to this Agreement shall be updated accordingly.

Article 3

(1) Either Contracting Party may restrict or suspend traffic across the border at border crossing points for important reasons, especially in the event or assumption of the danger of an epidemic or other serious threats to public health or the environment, or threats to public safety and order, or for reasons of criminal prosecution or in the event of disasters.

(2) A Contracting Party which intends to restrict or suspend traffic across the border at crossing points for one of the reasons indicated in Paragraph 1 may, in the event of unforeseen circumstances, adopt the necessary measures prior to notifying the other Contracting Party. Notice of the measures adopted shall be given in writing to the other Contracting Party without delay and no later than 24 hours after the measures have been adopted. Under other circumstances, a Contracting Party may restrict or suspend traffic across the border at crossing points for important reasons provided for in Paragraph 1 no earlier than the sixth day following receipt by the other Contracting Party of the notice in writing of the intended measures.

(3) If scheduled maintenance and repair work on traffic routes or structures used for frontier clearance necessitate the restriction or suspension of traffic across the border at a crossing point, the Contracting Parties shall notify each other in writing as far in advance of the work as possible, and no later than one month before the work is expected to begin, of the beginning, scope, and expected duration of the restriction or suspension measures.

Article 4

(1) The Contracting Parties shall open additional border crossing points for the movement of persons and goods as soon as the requisite conditions therefor have been created on both sides.

(2) Annex 2 to this Agreement contains a list of the border crossing points to be opened. The contents of the Annex may be changed by agreement between the two Contracting Parties in the form of an exchange of notes in each case.

Article 5

(1) The Contracting Parties may agree that certain crossing points are to be used for local traffic with heavy goods vehicles. Permits for this form of traffic shall be issued subject to the requirements set forth in Annex 3 to this Agreement. The regulations governing the issuance of freight traffic permits for freight traffic by road across the border remain unchanged.

(2) Annex 3 to this Agreement may be changed by agreement between the two Contracting Parties in the form of an exchange of notes.

Article 6

At border crossing points where frontier clearance procedures are conducted pursuant to the Agreement of 19 May 1995 between the Federal Republic of Germany and the Czech Republic concerning the facilitation of frontier control operations for rail, road and shipping traffic, the Contracting Parties shall make arrangements, if there is enough space available, for joint advance frontier clearance, in order to restrict clearance by the border authorities of both States to a single stop.

Article 7

(1) This Agreement shall enter into force one month after the date on which the Contracting Parties have exchanged diplomatic notes notifying each other that the requisite internal conditions have been met for the Agreement to enter into force.

(2) This Agreement shall remain in force indefinitely. It may be denounced by either Contracting Party in a diplomatic note. The denunciation shall take effect six months after the date on which the note is received by the other Contracting Party.

(3) This Agreement replaces the Protocol, signed in Prague on 5 August 1971, between the Government of the German Democratic Republic and the Government of the Czechoslovak Socialist Republic regarding the state of border crossings on the common national border.

DONE at Prague on 18 November 1996, in duplicate in the German and Czech languages, both texts being equally authentic.

For the Government of the Federal Republic of Germany:

For the Government of the Czech Republic:

ANNEX 1 TO THE AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC REGARDING BORDER CROSSINGS ON THE COMMON NATIONAL BORDER

List of existing border crossing points			
a) By road			
No.	Name of border crossing point	Types of traffic	Site of border inspection
1	2	3	4
1	Seifhennersdorf – Varnsdorf/Warnsdorf	P, B, Mc, PC, O	Federal Republic of Germany
2	Seifhennersdorf – Rumburk/Rumburg	P, B, Mc, PC	Czech Republic
3	Neugersdorf – Jiřikov/Georgswalde	P, HGV	Czech Republic
4	Sebnitz-Dolní Poustevna/Niedereinsiedel	P, B, Mc, PC	Federal Republic of Germany and Czech Republic
5	Schmilka – Hřensko/Herrnskretschen	P, B, Mc, PC, O	Federal Republic of Germany and Czech Republic
6	Bahratal – Petrovice/Peterswald	P, B, Mc, PC, O	Czech Republic
7	Zinnwald – Cínovec/Zinnwald	P, B, Mc, PC, O, HGV	Federal Republic of Germany and Czech Republic
8	Neurehefeld – Moldava/Moldau	P, B, Mc, PC	Federal Republic of Germany
9	Reitzenhain – Hora sv. Šebaastána/Sebastiansberg	P, B, Mc, PC, O, LHGV ¹	Federal Republic of Germany
10	Bärenstein – Vejprtyt/Weipert	P, B, Mc, up to 50 ccm	Federal Republic of Germany and Czech Republic
11	Oberwiesenthal – Boží Dar/Gottesgab	P, B, Mc, PC, O	Czech Republic
12	Johanngeorgenstadt – Potůčky	P, B, Mc, up to 50 ccm	Federal Republic of Germany
13	Klingenthal – Kaslice	P, B, Mc, up to 50 ccm	Federal Republic of Germany and Czech Republic

¹ For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Mittlerer Erzgebirgskreis (MEK), Weißeritzkreis (DW), Aue-Schwarzenberg (ASZ), Annaberg (ANA), and Freiberg (FG), and in the following districts of the Czech Republic: Chomutov/Komotau (CV), Most/Brüx (MO), Karlovy Vary/Karlsbad (KV), Teplice/Teplitz (TP), and Sokolov/Falkenau (SO).

14	Schönberg – Vojtanov/Voiteersreuth	P, B, Mc, PC, O, LHGV	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
15	Bad Elster – Doubrava/Grün	P, B, regular bus shuttle service	Federal Republic of Ger- many
16	Selb – Aš/Asch	P, B, Mc, PC, O, LHGV ¹	Czech Republic
17	Schirnding – Pomezí nad Ohří/Mühlbach	P, B, Mc, PC, O, HGV	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
18	Waldsassen – Svatý Kříž/Heiligenkreuz	P, B, Mc, PC, O, LHGV ²	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
19	Mähring – Broumov/Promenhof	P, B, Mc, PC, O, LHGV ³	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
20	Bärnau – Pavlův Studenec/Paulusbrunn	P, B, Mc, up to 50 ccm, local Mc, LPC, LO ⁴	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
21	Waidhaus – Rozvadov/Roßhaupt	P, B, Mc, PC, O, LHGV	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
22	Eslarn – Železná/Eisendorf	P, B, Mc, up to 50 ccm, local Mc, LPC ⁵	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
23	Waldmünchen – Lísková/Haselbach	P,B,Mc,PC,O,LHGV ⁶	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
24	Furth i. Wald Schaffberg –	P,B,Mc,PC,O,LHGV	Federal Republic of Ger-

¹ For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Hof (HO), Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), and the municipality of Hof (HO), and in the following districts of the Czech Republic: Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO), and Tachov/Tachau (TC).

² For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), and the municipality of Weiden i. d. OPf. (WEN), and in the following districts of the Czech Republic: Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO), and Tachov/Tachau (TC).

³ For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tirschenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), and the municipality of Weiden i. d. OPf. (WEN), and in the following districts of the Czech Republic: Tachov/Tachau (TC), Cheb/Eger (CH), and Domažlice/Taus (DO).

⁴ For traffic with motorcycles, private cars, and buses allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Tirschenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), and the municipality of Weiden i. d. OPf. (WEN), and in the following district of the Czech Republic: Tachov/Tachau (TC).

⁵ For traffic with private cars and motorcycles allowed in the following municipality and districts of the Federal Republic of Germany: the municipality of Weiden i. d. OPf. (WEN) and the districts of Schwandorf (SAD) and Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), and in the following districts of the Czech Republic: Tachov/Tachau (TC) and Domažlice/Taus (DO).

⁶ For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following municipality and districts of the Federal Republic of Germany: the municipality of Weiden i. d. OPf. (WEN) and the districts of Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regensburg (REG), and in the following districts of the Czech Republic: Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), and Klatovy/Klattau.

	Folmava/Vollmau		many and Czech Republic
25	Eschlkam – Všeruby/Neumark	P,B,Mc,PC,LHGV ¹	Czech Republic
26	Neukirchen b. Hl. Blut – Svatá Kateřina/St. Katharina	P,B,Mc,PC	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
27	Bayerisch Eisenstein – Železná Ruda/Markt Eisenstein	P,B,Mc,PC,O,LHGV up to 3.5 mt max. permitted load	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
28	Philippsreut – Strážný/Kuschwarda	P,B,Mc,PC,O,LHGV	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
29	Haidmühle – Stožec/Tusset	P,B,Mc, up to 50 ccm	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
b) By rail			
1	Zittau – Hrádek nad Nisou/Grottau an der Neiße	PT, G	Federal Republic of Ger- many Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
2	Ebersbach – Rumburk/Rumburg	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
3	Bas Schandau – Děčín/Tetschen	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
4	Bärenstein – Vejprty/Weipert	PT	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
5	Johanngeorgenstadt – Potůčky/Breitenbach	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
6	Bad Brambacj – Vojtanov/Voittersreuth	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
7	Selb-Plößberg – Aš/Asch	G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
8	Schirnding – Cheb/Eger	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic
9	Furth i. Wald – Česká Kubice/Böhmisch Kubitzen	PT, G	Federal Republic of Ger- many and Czech Republic

¹ For permit holders for local traffic with HGV, allowed in the following districts of the Federal Republic of Germany: Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG), and Freyung-Grafenau (FRG) and in the following districts of the Czech Republic: Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), Klatovy/Klattau, and Prachatice/Prachatzitz (PT).

10	Bayerisch Eisenstein – Železná Ruda/Markt Eisenstein	PT	Federal Republic of Germany and Czech Republic
c) By river			
1	Schöna – Hřensko/Herrnskretschen	PT, G	Czech Republic

Explanation of abbreviations used for types of traffic

P = pedestrian

B = bicycle

Mc = motorcycle

PC = private car

O = omnibus

HGV = heavy goods vehicle (truck)

LHGV = local HGV traffic in accordance with Annex 3 to this Agreement

LPC = private cars in local passenger transport

LO = buses in local passenger transport

LMC = motorcycles in local passenger transport

PT = passenger transport (applies to rail and ship transport)

G = goods transport (applies to rail and ship transport)

Notes:

1) With the exception of the Haidmühle – Stožec/Tusset border crossing point, for which the opening hours are from 7:00 a.m. to 9:00 p.m. between 1 April and 30 September and from 7:00 a.m. to 7 p.m. between 1 October and 31 March, all other crossing points are open 24 hours a day.

2) At the Zittau – Hřadek nad Nisou/Grottau an der Neiße railway crossing point, the conditions under which passengers can get on and off and luggage be loaded and unloaded at the Zittau railway station for expedited transit traffic on the Liberec/Reichenberg - Hřadek nad Nisou/Grottau an der Neiße – Zittau – Varnsdorf/Warnsdorf line are governed by a special agreement.

ANNEX 2 TO THE AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC REGARDING BORDER CROSSINGS AT THE COMMON NATIONAL BORDER

List of future crossing points				
No.	Name of border crossing point	Types of traffic	Site of border inspection	Likely start of operations
1	2	3	4	5
1	Neugersdorf – Rumburk/Rumburg	P, B, Mc, PC, O, HGV	Czech Republic	1998
2	Ebersbach – Jiřikov/Georgswalde	P, B, Mc up to 50 ccm	Czech Republic	1998
3	Sohland – Rožany/Rosenhain	P, B, Mc, PC	Federal Republic of Germany	1999
4	Altenberg – Cínovec/Zinnwald	Mc, PC, O, HGV	Federal Republic of Germany	1998
5	Deutscheinsiedel – Mníšek/Böhmisch-einsidel	P, B, Mc, PC,	open	open
6	Oberwiesenthal – Loučná/Böhmisch Wiesenthal	P, B	Czech Republic	1997
7	Waidhaus-Railway – Rozvadov/Roßhaupt	Mc, PC, O, HGV	Czech Republic	1997

Explanation of abbreviations used for types of traffic

P = pedestrian

B = bicycle

Mc = motorcycle

PC = private car

O = omnibus

HGV = heavy goods vehicle (truck)

ANNEX 3 TO THE AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC REGARDING BORDER CROSSINGS AT THE COMMON NATIONAL BORDER

Permits for local traffic with heavy goods vehicles may be issued subject to following requirements:

1. The following are allowed:

a) On Czech territory, entrepreneurs operating a manufacturing or commercial business, whose principal or branch establishment is located in a district adjoining the common national border, and on German territory (manufacturing or commercial) businesses whose principal establishment or registered branch is located in a district adjoining the common national border, including a municipality located therein, whose heavy goods vehicles (tractors, semi-trailers, trailers, and so on) are allowed in the same district and whose business activity is in fact practiced therein;

b) Transport entrepreneurs or businesses that meet the requirements under 1.a) and transport goods for entrepreneurs or businesses that are themselves authorized to use heavy goods vehicles in public traffic.

2. Participants may only use the crossing points, assigned in Annex 1, for which public traffic with heavy goods vehicles is allowed.

3. The loading and unloading of all goods to be transported must be carried out in the districts listed in Annex 1 to this Agreement and assigned to the respective border crossing points.

4. The competent customs authorities of the two Contracting Parties shall decide on the issuance of permits within one month of the receipt of the application. They shall notify each other promptly of the permits issued.

5. Permits shall be issued in writing. The competent customs authorities may in serious cases and by mutual agreement make exceptions to this regulation upon request. In principle permits shall be issued for one year.

6. A permit may be withdrawn if the provisions of this Annex are infringed. That applies particularly to a mere transfer of goods, a change of tractor, or temporary storing of goods on the territory of the border districts established under 1.a) for the purpose of circumventing the aforementioned provisions.

7. The format and contents of written permits shall be established by mutual agreement between the Finance Ministries of the two Contracting Parties.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE
D'ALLEMAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
TCHÈQUE CONCERNANT LES POINTS DE PASSAGE À LA FRON-
TIÈRE NATIONALE COMMUNE

Le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République tchèque,

S'efforçant d'œuvrer ensemble de façon constructive dans l'esprit du Traité de bon voisinage et de coopération amicale entre la République fédérale d'Allemagne et la République fédérale tchèque et slovaque du 27 février 1992,

Désireux de faciliter la circulation entre les deux États,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

(1) Le passage de personnes et de marchandises à la frontière nationale commune entre la République fédérale d'Allemagne et la République tchèque ne peut s'effectuer qu'aux points de passage autorisés, sauf les exceptions mentionnées au paragraphe 2 ou dans d'autres accords internationaux ayant force obligatoire pour les deux États.

(2) Les autorités compétentes peuvent, par un accord mutuel et dans des cas spéciaux, permettre à des personnes ou à des groupes de personnes qui remplissent les conditions pour aller et séjourner sur le territoire des deux Parties contractantes, de traverser la frontière à des points de passage autrement que de la manière imposée pour le point de passage concerné et en dehors des heures d'ouverture établies, ou à des emplacements autres que les points de passage. Les cas spéciaux sont énoncés au paragraphe 1 de l'article 5 de l'Accord du 3 novembre 1994 entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République tchèque relatif au trafic transfrontalier local sur des sentiers et dans les régions touristiques, ainsi qu'au passage de la frontière dans certains cas spéciaux.

Article 2

(1) L'annexe 1 au présent Accord contient la liste des points de passage actuels.

(2) Sauf dans les cas mentionnés à l'article 3, l'établissement ou la fermeture de points de passage et la détermination de leur utilisation et des heures d'ouverture auront lieu sur la base d'un accord prenant la forme d'un échange de notes. Dans chaque cas, l'annexe 1 au présent Accord sera actualisée en conséquence.

Article 3

(1) Chacune des Parties contractantes peut limiter ou arrêter le trafic frontalier aux points de passage pour des raisons importantes, notamment en cas de danger réel ou présumé d'épidémie ou d'autres menaces graves pour la santé publique ou l'environnement, ou de risques pour la sécurité et l'ordre publics, ou pour des raisons de poursuite judiciaire ou en cas de catastrophe.

(2) La Partie contractante qui compte limiter ou arrêter le trafic frontalier aux points de passage pour l'une des raisons indiquées au paragraphe 1 peut, en cas de circonstances imprévues, adopter les mesures nécessaires avant d'en informer l'autre Partie contractante. Cette notification des mesures adoptées se fera sous forme écrite, sans tarder et au plus tard dans les 24 heures suivant l'adoption des mesures. Dans d'autres circonstances, une Partie contractante peut limiter ou arrêter le trafic frontalier aux points de passage pour des raisons importantes prévues au paragraphe 1, au plus tôt le sixième jour suivant la réception par l'autre Partie contractante de la notification écrite des mesures prévues.

(3) S'il est prévu, sur les voies de circulation ou les installations servant à l'accomplissement des formalités douanières, des travaux d'entretien ou de réparation qui exigent une limitation ou un arrêt du trafic frontalier à un point de passage, les Parties contractantes s'informent par écrit, aussitôt que possible, et au plus tard un mois avant le début prévu des travaux, du début, de l'ampleur et de la durée prévue des mesures de limitation ou d'arrêt.

Article 4

(1) Les Parties contractantes ouvriront des points de passage supplémentaires pour la circulation de personnes et de marchandises dès que les conditions nécessaires à cet effet auront été créées des deux côtés de la frontière.

(2) L'annexe 2 au présent Accord contient une liste des points de passage à ouvrir. Le contenu de cette annexe peut être modifié par un accord entre les deux Parties contractantes sous la forme d'un échange de notes dans chaque cas.

Article 5

(1) Les Parties contractantes peuvent convenir de ce que certains points de passage soient utilisés pour le trafic local avec les poids lourds. Les permis pour cette forme de trafic seront délivrés sous réserve des conditions énoncées à l'annexe 3 au présent Accord. Les règlements qui régissent la délivrance de permis pour la circulation transfrontalière des marchandises par la route restent inchangés.

(2) L'annexe 3 au présent Accord peut être modifiée par un accord entre les deux Parties contractantes sous la forme d'un échange de notes.

Article 6

Aux points de passage où les formalités douanières sont accomplies en vertu de l'Accord du 19 mai 1995 entre la République fédérale d'Allemagne et la République tchèque visant à faciliter le contrôle frontalier de la circulation par chemin de fer, route et bateau, les Parties contractantes concluent des arrangements, si l'espace disponible est suffisant, afin de permettre un accomplissement des formalités douanières commun et préalable et de limiter ainsi l'accomplissement de ces formalités par les autorités frontalières des deux États à un seul arrêt.

Article 7

(1) Le présent Accord entrera en vigueur un mois après la date à laquelle les Parties contractantes ont échangé des notes diplomatiques les informant mutuellement que les conditions internes requises à cet effet sont satisfaites.

(2) Le présent Accord restera en vigueur pour une durée indéterminée. Il peut être dénoncé par l'une ou l'autre des Parties contractantes par une note diplomatique. La dénonciation prendra effet six mois après la date à laquelle la note sera parvenue à l'autre Partie contractante.

(3) Le présent Accord remplace le Protocole signé à Prague le 5 août 1971 entre le Gouvernement de la République démocratique allemande et le Gouvernement de la République socialiste tchécoslovaque concernant l'état des points de passage à la frontière nationale commune.

FAIT à Prague, le 18 novembre 1996, en deux exemplaires, en langues allemande et tchèque, les deux textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne :

Pour le Gouvernement de la République tchèque :

ANNEXE 1 À L'ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
TCHÈQUE CONCERNANT LES POINTS DE PASSAGE À LA FRONTIÈRE
NATIONALE COMMUNE

Liste des points de passage actuels			
a) Par route			
N°	Nom du point de passage	Type de circulation	Lieu d'accomplissement des formalités douanières
1	2	3	4
1	Seifhennersdorf – Varnsdorf/Warnsdorf	P, B, Mc, VP, O	République fédérale d'Allemagne
2	Seifhennersdorf – Rumburk/Rumburg	P, B, Mc, VP	République tchèque
3	Neugersdorf – Jiřikov/Georgswalde	P, PL	République tchèque
4	Sebnitz – Dolní Poustevna/Niedereinsiedel	P, B, Mc, VP	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
5	Schmilka – Hřensko/Herrnskretschen	P, B, Mc, VP, O	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
6	Bahratal – Petrovice/Peterswald	P, B, Mc, VP, O	République tchèque
7	Zinnwald – Cínovec/ Zinnwald	P, B, Mc, VP, O, PL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
8	Neurehefeld – Moldava/Moldau	P, B, Mc, VP	République fédérale d'Allemagne
9	Reitzenhain – Hora sv. Šebaastána/Sebastiansberg	P, B, Mc, VP, O, PLL ¹	République fédérale d'Allemagne
10	Bärenstein – Vejprtyt/Weipert	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
11	Oberwiesenthal – Boží Dar/Gottesgab	P, B, Mc, VP, O	République tchèque
12	Johanngeorgenstadt – Potůčky	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³	République fédérale d'Allemagne
13	Klingenthal – Kaslice	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³	République fédérale d'Allemagne et République tchèque

¹ Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Mittlerer Erzgebirgskreis (MEK), Weißeritzkreis (DW), Aue-Schwarzenberg (ASZ), Annaberg (ANA) et Freiberg (FG) et dans les districts suivants de la République tchèque : Chomutov/Komotau (CV), Most/Brůx (MO), Karlovy Vary/Karlsbad (KV), Teplice/Teplitz (TP) et Sokolov/Falkenau (SO).

14	Schönberg – Vojtanov/Voitorsreuth	P, B, Mc, VP, O, PLL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
15	Bad Elster – Doubrava/Grün	P, B, service régulier de navettes	République fédérale d'Allemagne
16	Selb – Aš/Asch	P, B, Mc, VP, O, PLL ¹	République tchèque
17	Schirnding – Pomezí nad Ohří/Mühlbach	P, B, Mc, VP, O, PL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
18	Waldsassen – Svatý Kříž/Heiligenkreuz	P, B, Mc, VP, O, PLL ²	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
19	Mähring – Broumov/Promenhof	P, B, Mc, VP, O, PLL ³	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
20	Bärnau – Pavlův Studenec/Paulusbrunn	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³ , Mc local, VPL, AL ⁴	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
21	Waidhaus – Rozvadov/Roßhaupt	P, B, Mc, VP, O, PLL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
22	Eslarn – Železná/Eisendorf	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³ , Mc local, VPL ⁵	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
23	Waldmünchen – Lísková/Haselbach	P, B, Mc, VP, O, PLL ⁶	République fédérale d'Allemagne et République tchèque

¹ Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Hof (HO), Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tischenreuth (TIR), et la municipalité de Hof (HO) et dans les districts suivants de la République tchèque : Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO), et Tachov/Tachau (TC).

² Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tischenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), et la municipalité de Weiden i. d. OPf. (WEN), et dans les districts suivants de la République tchèque : Cheb/Eger (CH), Sokolov/Falkenau (SO), et Tachov/Tachau (TC).

³ Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Wunsiedel i. Fichtelgebirge (WUN), Tischenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), et la municipalité de Weiden i. d. OPf. (WEN), et dans les districts suivants de la République tchèque : Tachov/Tachau (TC), Cheb/Eger (CH), et Domažlice/Taus (DO).

⁴ Pour la circulation des motocyclettes, voitures particulières et autobus autorisés dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Tischenreuth (TIR), Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), et la municipalité de Weiden i. d. OPf. (WEN), et dans le district suivant de la République tchèque : Tachov/Tachau (TC).

⁵ Pour la circulation des voitures particulières et motocyclettes, autorisées dans la municipalité et les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : la municipalité de Weiden i. d. OPf. (WEN), et les districts de Schwandorf (SAD) et Neustadt a.d. Walfnaab (NEW), et dans les districts suivants de la République tchèque : Tachov/Tachau (TC) et Domažlice/Taus (DO).

⁶ Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans la municipalité et les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : la municipalité de Weiden i. d. OPf. (WEN) et les districts de Neustadt a. d. Walfnaab (NEW), Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG), et dans les districts suivants de la République tchèque : Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), et Klatovy/Klattau.

24	Furth i. Wald Schafberg – Folmava/Vollmau	P, B, Mc, VP, O, PLL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
25	Eschlkam – Všeruby/Neumark	P, B, Mc, VP, PLL ¹	République tchèque
26	Neukirchen b. Hl. Blut – Svatá Kateřina/St Katharina	P, B, Mc, VP	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
27	Bayerisch Eisenstein – Železná Ruda/Markt Eisenstein	P, B, Mc, VP, O, PLL de 3,5 mt de charge au- torisée au max.	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
28	Philippsreut – Strážný/Kuschwarda	P, B, Mc, VP, O, PLL	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
29	Haidmühle – Stožec/Tusset	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
b) Par chemin de fer			
1	Zittau – Hrádek nad Nisou/Grottau an der Neiße	TP M	République fédérale d'Allemagne République fédérale d'Allemagne et République tchèque
2	Ebersbach – Rumburk/Rumburg	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
3	Bas Schandau – Děčín/Tetschen	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
4	Bärenstein – Vejprty/Weipert	TP	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
5	Johanngeorgenstadt – Potůčky/Breitenbach	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
6	Bad Brambacj – Vojta- nov/Voitorsreuth	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
7	Selb – Plößberg – Aš/Asch	M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
8	Schirnding – Cheb/Eger	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
9	Furth i. Wald – Česká Kubice/Böhmisch Kubitzen	TP, M	République fédérale d'Allemagne et République tchèque

¹ Pour les détenteurs de permis de trafic local disposant d'un PL, autorisé dans les districts suivants de la République fédérale d'Allemagne : Schwandorf (SAD), Cham (CHA), Regen (REG) et Freyung-Grafenau (FRG) et dans les districts suivants de la République tchèque : Domažlice/Taus (DO), Tachov/Tachau (TC), Klato-
vy/Klattau et Prachatice/Prachatitz (PT).

10	Bayerisch Eisenstein – Železná Ruda/Markt Eisenstein	TP	République fédérale d'Allemagne et République tchèque
c) Par cours d'eau			
1	Schöna – Hřensko/Herrnskretschen	TP, M	République tchèque

Explication des abréviations utilisées pour les différents types de circulation

P = Piéton

B = Bicyclette

Mc = Motocyclette

VP = Voiture particulière

O = Omnibus

PL = Poids lourd (camion)

PLL = circulation locale des PL conformément à l'annexe 3 au présent Accord

VPL = Voitures particulières du transport local de passagers

AL = autobus du transport local de passagers

MCL = motocyclettes du transport local de passagers

TP = transport de passagers (s'applique au transport par chemin de fer et par navire)

M = transport de marchandises (s'applique au transport par chemin de fer et par navire)

Notes :

1. À l'exception du point de passage frontalier Haidmühle – Stožec/Tusset, pour lequel les heures d'ouverture sont de 7 heures à 21 heures du 1er avril au 30 septembre et de 7 heures à 19 heures du 1er octobre au 31 mars, tous les autres points de passage sont ouverts 24 heures sur 24.

2. Au point de passage ferroviaire Zittau – Hřadek nad Nisou/Grottau an der Neiße, les conditions dans lesquelles les passagers peuvent monter et descendre et charger et décharger des bagages à la gare de Zittau pour la circulation de transit accélérée sur la ligne Liberec/Reichenberg – Hřadek nad Nisou/Grottau an der Neiße – Zittau – Varnsdorf/Warnsdorf, sont régies par un accord spécial.

ANNEXE 2 À L'ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
TCHÈQUE CONCERNANT LES POINTS DE PASSAGE À LA FRONTIÈRE
NATIONALE COMMUNE

Liste des futurs points de passage				
N°	Nom du point de pas- sage	Type de cir- culation	Lieu d'accomplissement des formalités douanières	Début prob- able des opérations
1	2	3	4	5
1	Neugersdorf - Rum- burk/Rumburg	P, B, Mc, VP, O, PL	République tchèque	1998
2	Ebersbach – Jiřikov/Georgswalde	P, B, Mc jusqu'à 50 cm ³	République tchèque	1998
3	Sohland – Rožany/Rosenhain	P, B, Mc, VP	République fédérale d'Allemagne	1999
4	Altenberg – Cíno- vec/Zinnwald	Mc, VP, O, PL	République fédérale d'Allemagne	1998
5	Deutscheinsiedel – Mníšek/Böhmisch- einseidel	P, B, Mc, VP	Ouvert	Ouvert
6	Oberwiesenthal – Loučná/Böhmisch Wie- senthal	P, B	République tchèque	1997
7	Waidhaus-Railway – Rozvadov/Roßhaupt	Mc, VP, O, PL	République tchèque	1997

Explication des abréviations utilisées pour les différents types de circulation

P = Piéton

B = Bicyclette

Mc = Motocyclette

VP = Voiture particulière

O = Omnibus

PL = Poids lourd (camion)

ANNEXE 3 À L'ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
TCHÈQUE CONCERNANT LES POINTS DE PASSAGE À LA FRONTIÈRE
NATIONALE COMMUNE

Les permis de trafic local avec des poids lourds peuvent être délivrés sous réserve des conditions suivantes :

1. Sont autorisés :

a) Sur le territoire tchèque, les entrepreneurs exerçant une activité de fabrication ou de commerce dont l'établissement principal ou la succursale est situé dans un district adjacent à la frontière nationale commune et, sur le territoire allemand des activités (de fabrication ou de commerce) dont l'établissement principal ou agréé est situé dans un district adjacent à la frontière nationale commune, y compris une municipalité située à cet emplacement, dont les poids lourds (tracteurs, semi-remorques, remorques, etc.) sont autorisés dans le même district et dont l'activité commerciale y est en fait exercée;

b) Les entrepreneurs ou les entreprises de transport qui remplissent les conditions prévues à l'alinéa a) du paragraphe 1 et transportent des marchandises pour des entrepreneurs ou des entreprises qui sont eux-mêmes autorisés à utiliser des poids lourds au sein du trafic public.

2. Les participants ne peuvent utiliser que les points de passage désignés à l'annexe 1, pour lesquels la circulation publique des poids lourds est autorisée.

3. Le chargement et le déchargement de toutes les marchandises à transporter doivent être effectués dans les districts énumérés à l'annexe 1 au présent Accord et affectés aux points de passage respectifs.

4. Les autorités douanières compétentes des deux Parties contractantes décident de la délivrance de permis dans un délai d'un mois après la réception de la demande. Ils s'informent sans retard des permis délivrés.

5. Les permis sont délivrés par écrit. Les autorités douanières compétentes peuvent, dans des cas graves et par accord mutuel, prévoir sur demande des exceptions à cette réglementation. En principe, les permis sont délivrés pour un an.

6. Un permis peut être retiré si les dispositions de la présente annexe ne sont pas respectées. Cette règle s'applique notamment à un simple transfert de marchandises, à un changement de tracteur, ou au stockage temporaire de marchandises sur le territoire des districts frontaliers établis en vertu de l'alinéa a) du paragraphe 1 aux fins de se soustraire aux dispositions susmentionnées.

7. La forme et le contenu des permis écrits sont établis par accord mutuel entre les Ministères des finances des deux Parties contractantes.

No. 44515

**Federal Republic of Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes". Nairobi, 30 December 1980 and 17 February 1981

Entry into force: *17 February 1981, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**République fédérale d'Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles". Nairobi, 30 décembre 1980 et 17 février 1981

Entrée en vigueur : *17 février 1981, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44516

**Federal Republic of Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes". Nairobi, 6 February 1984 and 17 February 1984

Entry into force: *17 February 1984, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**République fédérale d'Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles". Nairobi, 6 février 1984 et 17 février 1984

Entrée en vigueur : *17 février 1984, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44517

**Federal Republic of Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation on the restructuring of the project "Promotion of Agricultural Settlement Schemes, Phase II". Nairobi, 1 July 1986 and 23 July 1986

Entry into force: *23 July 1986, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**République fédérale d'Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour la restructuration du projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase II". Nairobi, 1 juillet 1986 et 23 juillet 1986

Entrée en vigueur : *23 juillet 1986, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44518

**Federal Republic of Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes, Phase II". Nairobi, 31 August 1987 and 9 September 1987

Entry into force: *9 September 1987, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**République fédérale d'Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase II". Nairobi, 31 août 1987 et 9 septembre 1987

Entrée en vigueur : *9 septembre 1987, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44519

**Federal Republic of Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes, Phase III". Nairobi, 22 March 1990 and 11 April 1990

Entry into force: *11 April 1990, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**République fédérale d'Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral, phase III". Nairobi, 22 mars 1990 et 11 avril 1990

Entrée en vigueur : *11 avril 1990, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44520

**Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes (GASP), Phase IV". Nairobi, 9 May 1994 and 28 June 1994

Entry into force: *28 June 1994, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral (GASP), phase IV". Nairobi, 9 mai 1994 et 28 juin 1994

Entrée en vigueur : *28 juin 1994, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44521

**Germany
and
Kenya**

Arrangement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning technical cooperation in the project "Promotion of Coastal Agricultural Settlement Schemes (GASP)". Nairobi, 17 September 1996 and 7 October 1996

Entry into force: *7 October 1996, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
Kenya**

Arrangement entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya relatif à la coopération technique pour le projet "Promotion des plans d'établissements agricoles du littoral (GASP)". Nairobi, 17 septembre 1996 et 7 octobre 1996

Entrée en vigueur : *7 octobre 1996, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44522

**Germany
and
Kenya**

Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Kenya concerning financial cooperation in the project "Coastal Settlement Schemes (GASP)". Nairobi, 4 August 1999 and 27 April 2000

Entry into force: *27 April 2000, in accordance with its provisions*

Authentic texts: *English and German*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Germany, 5 November 2007*

Not published in print in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended.

**Allemagne
et
Kenya**

Accord entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République du Kenya concernant la coopération financière pour le projet "Plans d'établissements du littoral (GASP)". Nairobi, 4 août 1999 et 27 avril 2000

Entrée en vigueur : *27 avril 2000, conformément à ses dispositions*

Textes authentiques : *anglais et allemand*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Allemagne, 5 novembre 2007*

Non disponible en version imprimée conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé.

No. 44523

**Finland
and
Georgia**

Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of Georgia on the co-operation in the development of environmental monitoring and management systems in Georgia (with annexes and project document). Tbilisi, 14 June 2007

Entry into force: *22 August 2007 by notification, in accordance with article XV*

Authentic texts: *English and Georgian*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Finland, 5 November 2007*

**Finlande
et
Géorgie**

Accord entre le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement de la Géorgie relatif à la coopération dans le développement du contrôle de l'environnement et des systèmes de gestion en Géorgie (avec annexes et document de projet). Tbilissi, 14 juin 2007

Entrée en vigueur : *22 août 2007 par notification, conformément à l'article XV*

Textes authentiques : *anglais et géorgien*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Finlande, 5 novembre 2007*

[ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT
between
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND
and
THE GOVERNMENT OF GEORGIA
on
the Co-operation in the Development of Environmental Monitoring and Management
Systems in Georgia

The Government of the Republic of Finland ("Finland") and the Government of Georgia ("Georgia"), jointly referred to as "the Parties",

DESIRING to strengthen the friendly relations existing between the two States and their peoples;

RECALLING the Millennium Declaration and the Millennium Development Goals;

CONFIRMING the eradication of extreme poverty as the main objective for the co-operation between the Parties;

REAFFIRMING their commitment to harmonisation of development cooperation activities;

OBSERVING that the overall responsibility for the Development of Environmental Monitoring and Management Systems in Georgia ("the Project") lies with Georgia;

HAVE AGREED, in respect of the Development of Environmental Monitoring and Management Systems in Georgia as follows:

ARTICLE I
Scope and Objective

1. The overall objective of the Project is to strengthen environmental monitoring and environmental management in Georgia in order to promote sustainable development.
2. The Project shall be implemented in accordance with the Project Document and the Budget, dated October 2006 and attached as Annex IV to this Agreement, as well as in accordance with the annual work plans and budgets to be mutually agreed upon.

ARTICLE II
Principles of Co-operation

1. Respect for human rights, democratic principles, good governance and the rule of law shall form the basis for the co-operation between Finland and Georgia and constitute the essential elements of this Agreement.
2. The Project shall be implemented in accordance with the principles of transparency and open dialogue.

ARTICLE III
Competent Authorities and Implementing Agency

1. The Ministry for Foreign Affairs of Finland, represented in Georgia by the Roving Ambassador of Finland, and the Ministry for Environment Protection and Natural Resources of Georgia shall be the Competent Authorities to represent their respective Governments in matters relating to this Agreement.
2. The responsibility for the implementation of the Project lies with the Ministry of the Environment Protection and Natural Resources of Georgia.

ARTICLE IV
Financing by Finland

The contribution of Finland to the implementation of the Project in 2006 - 2008 shall, on a grant basis, be a maximum of 680 155 euros (six hundred thousand one hundred and fifty-five €). However, the contribution shall only be used up to the actual amount necessary to cover the costs resulting from the implementation of the Project as specified in the Project Document.

ARTICLE V
Financing by Georgia

All financial and other resources required for the implementation of the Project exceeding the Finnish contribution shall be provided by Georgia.

ARTICLE VI
Procurements

1. Finland shall procure the supporting services prescribed in the Project Document and shall conclude a contract with a consulting agency to be agreed upon with Georgia. Other procurements for the Project shall be made as agreed upon between Finland and Georgia.
2. No offer, gift, payment or benefit of any kind, which would or could be construed as an illegal or corrupt practice, shall be accepted, either directly or indirectly, as an inducement or reward for the award or execution of procurement contracts.
3. All procurements shall be made in accordance with generally accepted principles and good procurement practices as provided by the Finnish law on public procurement when applicable, otherwise complied with the United Nations Rules and Regulations for procurement. Invitations to tender as well as procurement contracts shall, respectively, include a clause on the possibility of the tender being rejected and the contract being cancelled, in case any illegal or corrupt practices have been connected with the award or execution of the contract. Furthermore, the damage or loss caused to the buyer shall, in case of the cancellation of the contract, be compensated by the supplier.

**ARTICLE VII
Information**

1. The Parties shall:
 - (a) promptly inform each other of any event or situation which might affect the implementation of the Project; and
 - (b) ensure that all relevant authorities and organisations are informed of this Agreement and the Project.
2. Within the framework of their national legislations both Parties shall have the right to disseminate information about the Project, including this Agreement, to the general public and other interested parties.
3. Any publication or other material produced in connection with the Project shall mention that the Project is being or has been implemented with the financial contribution of Finland and within the framework of the Finnish development co-operation.

**ARTICLE VIII
Monitoring and Reporting**

The implementation of the Project shall be reported in the manner specified in the Project documentation attached to this Agreement. The reports shall be prepared in accordance with the mutually agreed principles.

**ARTICLE IX
Auditing**

Georgia shall permit the representatives of Finland to carry out any inspection or audit in respect of the implementation of the Project. Such an inspection or audit may also be initiated by Georgia.

**ARTICLE X
Consultations**

1. The Parties shall be available to each other for mutual consultations in order to:
 - (a) follow up the co-operation; and
 - (b) assess the attainment of the objectives of co-operation as well as the objectives and purposes of the Project.
2. The Parties shall provide each other with all necessary information for the purposes of the consultations.

**ARTICLE XI
Liability**

1. Georgia shall bear all the risks arising from the implementation of the project under this Agreement in Georgia. The Government of Georgia shall deal with claims, if any arises, against

Finland, Consulting Agencies or any member of their Personnel or against a person employed by Finland, occurring in the course of, or otherwise connected with, the performance of their duties, except when in the view of the two Governments such claims arise from gross negligence or willful misconduct on the part of Finland, Consulting Agencies or any member of their Personnel or against a person employed by Finland.

ARTICLE XII

Suspension

1. Both Parties shall have the right, after consulting the other Party, to suspend in whole or in part the financing of the Project if:

- (a) either Party considers that the other Party has failed to fulfil one of the essential elements of this Agreement referred to in Article II.
- (b) the financing by the other Party is not forthcoming in accordance with this Agreement and the Project Document;
- (c) any other obligation under this Agreement or the Project Document is not fulfilled;
- (d) the management of the Project is deemed to be unsatisfactory;
- (e) a condition has arisen which interferes or threatens to interfere with the implementation of the Project or the attainment of the objectives and purposes of the Project; or
- (f) the suspension is warranted by a fundamental change in the circumstances under which the Project was started.

2. The suspension shall cease as soon as the event or events which gave rise to suspension have ceased to exist.

3. Finland reserves the right to claim reimbursement in full or in part of the Finnish contribution if it is found to be misused or not satisfactorily accounted for.

ARTICLE XIII

Commodities

1. Commodities procured in or imported into Georgia under this Agreement for the purposes of the Project shall be at the exclusive disposal of the Project.

2. The commodities shall become the property of Georgia (the Center for Monitoring and Prognostication) upon the completion of the Project, unless otherwise agreed by the Parties.

ARTICLE XIV

Special Provisions

1. The terms and conditions concerning Consulting Agencies, Personnel and Commodities are set forth in Annexes I - III of the present Agreement, which constitute an integral part of this Agreement.

2. Georgia shall accord Consulting Agencies, members of their Personnel and persons employed by Finland, as well as their families, a treatment no less favourable than the one accorded to development co-operation agencies and personnel of any other country with the same status. The definition of family in this regard shall apply to spouse and children of members of Personnel.
3. Other obligations of the Parties are specified in the Project Document.
4. The Parties shall have the right to carry out an evaluation during the implementation of and after the termination of the Project.
5. Mutually agreed project planning and evaluation activities shall constitute an integral part of the Project and they shall be governed by the provisions of this Agreement.

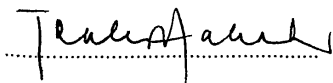
ARTICLE XV

Entry Into Force, Termination, Amendments and Settlement of Disputes

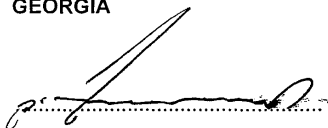
1. This Agreement shall enter into force within 30 days since the date of the Notes exchanged between the Parties about the completion of internal legal procedures and remain in force until all the obligations under this Agreement have been duly fulfilled by the Parties, unless terminated earlier by either Party by giving a notice in writing to that effect three months prior to the termination.
2. By mutual consent of the Contracting Parties the present Agreement can be amended by conclusion of separate protocols. The protocols enter into force in accordance with the subparagraph 1 (article XV) of this Agreement and constitute an integral part of the present Agreement.
3. Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Agreement shall be settled amicably by negotiations between the Competent Authorities.

Done in Tbilisi on 14 June 2007 in two originals in the English and Georgian languages, both texts being equally authentic. In case of any difference regarding interpretation of the provisions of the Agreement, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF FINLAND

FOR THE GOVERNMENT OF
GEORGIA

ANNEXES

- I Conditions for Consulting Agencies
- II Conditions for Personnel
- III Conditions for Commodities
- IV Project Document

ANNEX I

CONDITIONS FOR CONSULTING AGENCIES

1. Definition

For the purposes of this Agreement, the term "Consulting Agencies" shall mean any public authority and public or private corporation as well as any organisation, whether public or private, foreign or international, approved by the Parties and engaged by the Ministry for Foreign Affairs of Finland to provide supporting services for the implementation of projects and programmes. "Consulting Agency" does not mean the public authorities and private persons of Georgia.

2. Obligations of Finland

Finland shall pay the fees and costs of the Consulting Agencies, excluding the costs to be covered by Georgia as set out in paragraph 3 below.

3. Obligations of Georgia

Georgia shall, unless otherwise agreed in a Specific Agreement;

- (a) grant Consulting Agencies, free of charge and without undue delay, all necessary permits, licence and authorisations;
- (b) provide and bear the costs of suitable office accommodation, communication infrastructure and other services for Consulting Agencies in the performance of their official duties, to the extent possible.
- (c) exempt Consulting Agencies from direct taxes or charges in respect of any emoluments paid to them from funds or resources outside Georgia for the services in Georgia under this Agreement;
- (d) impose no currency or foreign exchange restrictions on financial resources transferred into Georgia by Consulting Agencies in accordance with the laws of Georgia for the implementation of the project, and allow the exportation of such funds;
- (e) exempt Consulting Agencies from professional registration and other similar requirements if such requirements should be provided by the laws of Georgia;
- (f) exempt Consulting Agencies from the duty to submit to the authorities of Georgia any tax or financial declarations required from private persons or corporations. Irrespective of the exemption from obligation to register themselves referred to in subsection 3 e) of this section Consulting Agencies need to register in order to obtain tax privileges granted in this Agreement. VAT for local purchases done by the Consulting Agency in Georgia shall be paid and administered in compliance with the Georgian law in force;
- (g) promptly issue, free of charge, the necessary import licenses and other permits for the importation of equipment to be used for the implementation of a project or programme;
- (h) exempt the equipment from all customs duties, taxes and other related charges pertaining to their entry into and exportation from Georgia, exempt the equipment from all import and export prohibitions and restrictions if possible, and ensure prompt and safe reception, berthing, handling, clearing and forwarding as well as storing and further transportation of the imported equipment; and
- (i) facilitate the registration of vehicles brought into Georgia.

ANNEX II

CONDITIONS FOR PERSONNEL

1. Definition

For the purposes of this Agreement the term "Personnel" means personnel employed by Consulting Agencies as well as persons employed by Finland for the implementation of projects and programmes under this Agreement.

2. Obligations of Finland

2.1. Finland shall cover the salaries, fees and costs of the Personnel, excluding the costs to be covered by Georgia as set out in paragraph 3 below.

2.2. Finland shall cover the travel costs of the Personnel and their families to and from Georgia. Family status in this regard shall apply to spouse and children of members of Personnel.

3. Obligations of Georgia

Georgia shall take the following measures with regard to the expatriate Personnel serving in Georgia:

- (a) grant the Personnel and their families, free of charge, and without undue delay, multiple entry and exit visas, work and residence permits and other necessary permits and authorisations for the entire duration of their assignment;
- (b) facilitate the registration of vehicles for the personal use of the Personnel and their families;
- (c) exempt the Personnel and their families from customs duties, taxes and other related charges with regard to household or personal effects, including vehicles, imported into Georgia for their exclusive use within six months of their arrival into Georgia. The personnel and their families are entitled to export these effects free of any customs duties, taxes and other related charges;
 - (i) in the event that any of the effects referred to in subparagraph (c) above are damaged beyond repair at reasonable cost or otherwise lost without negligence on the part of the Personnel and their families, the exemption mentioned in that subparagraph shall apply to the importation of new ones irrespective of any time limit;
 - (ii) should the Personnel or the members of their families sell in Georgia any of the effects referred to in subparagraph (c) above to a person not having the same privileges, they shall be obliged to pay all customs duties, taxes and other related charges;
- (d) exempt the Personnel from income tax or any other direct taxes or charges, including contributions to national social security schemes, in respect of any emoluments paid to them for their services in Georgia under this Agreement;
- (e) exempt the Personnel and the members of their families from the duty to submit to the authorities of Georgia any tax or financial declarations required from the citizens of Georgia or aliens residing in Georgia;

- (f) impose no currency or foreign exchange restrictions on financial resources transferred into Georgia by the Personnel and their families for their personal use, and allow the exchange and the exportation of such funds as well as facilitate the opening of bank accounts;
- (g) exempt the Personnel from professional registration, licence and other similar requirements if such requirements are provided by the laws of Georgia;
- (h) ensure that the Personnel and their families shall enjoy full protection of law;
- (i) accord Personnel and their families the same repatriation facilities in the event of national or international crises as provided to the personnel of diplomatic missions;

Other provisions

4.1. Georgia has the right to request the recall or replacement of any member of the Personnel, whose work or conduct is deemed unsatisfactory. Before exercising this right Georgia shall consult Finland.

4.2. Finland has the right, upon prior notice in writing to Georgia, to recall a member of the Personnel. Before exercising this right Finland shall, except in cases of special urgency, consult Georgia and, if requested, endeavour to secure a suitable replacement.

4.3. The Roving Ambassador of Finland and the Ministry for Foreign Affairs of Finland in Helsinki shall be promptly notified in the event of arrest or detention, for any reason whatsoever, of any member of the Personnel or their families, or of criminal proceedings instituted against them. The representatives of Finland shall be entitled to visit the arrested or detained person. Such a person shall have the right to be represented by a lawyer.

ANNEX III

CONDITIONS FOR COMMODITIES

1. Definition

For the purposes of this Agreement, the term "Commodities" means goods, materials, vehicles, machinery, equipment and any other items made available by Finland for projects and programmes under this Agreement.

2. Obligations of Finland

Finland shall:

- (a) cover the actual costs, such as purchase, transport and, as appropriate, insurance, related to each consignment of Commodities;
- (b) be in charge of the delivery of Commodities to Georgia;
- (c) require that the Consulting Agencies notify designated agencies in Georgia of the estimated date of arrival of the consignments immediately upon dispatch, and forward shipping documents, invoices and other related information.

3. Obligations of Georgia

Georgia shall, unless otherwise agreed in a Specific Agreement:

- (a) notify, if appropriate, Finland of the documentation required for procedures related to customs clearance;
- (b) promptly issue, free of charge, the necessary import licences and other permits for the importation of Commodities;
- (c) exempt from of all customs duties, taxes and other related charges pertaining to their entry into Georgia, as well as exempt Commodities from all import and export prohibitions and restrictions according to the internal legislation;
- (d) ensure prompt and safe reception, berthing, handling, clearing, forwarding as well as storing and further transportation of the imported Commodities;
- (e) take all appropriate measures and institute any proceedings that may be necessary with regard to claims concerning loss or damage, whether total or partial, of any consignment of commodities and notify Finland promptly thereof;
- (f) be exclusively responsible for and bear the costs of the measures referred to in subparagraph (d) above if the Commodities have been delivered to Georgia;
- (g) facilitate the registration of vehicles brought into Georgia.

4. Other provisions

- 4.1. The Commodities shall be at the exclusive disposal of the project in question during its implementation.
- 4.2. Upon the completion of the project the Commodities shall become the property of Georgia (the Center for Monitoring and Prognostication) unless otherwise agreed by the Parties.

[ANNEX IV]

MINISTRY FOR FOREIGN
AFFAIRS OF FINLAND

MINISTRY FOR ENVIRONMENT PROTECTION
AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

**DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTAL
MONITORING AND MANAGEMENT SYSTEMS
IN GEORGIA**

PROJECT DOCUMENT

MAY 2007

S Y K E

Contents

Project fact sheet
Introduction

1	SUMMARY	
2	PRESENT SITUATION	
2.1	Political situation (based on the EU's relations with Georgia –Overview).....	
2.1.1	Foreign policy	
2.1.2	Human rights	
2.1.3	Economic Situation	
2.1.4	EU-Georgia Relations	
2.1.5	Environmental Legislation	
2.2	The state of the environment.....	
2.2.1	Water resources, Rivers and lakes.....	
2.2.2	Water use.....	
2.2.3	Drinking water.....	
2.2.4	Water pollution.....	
2.2.5	Air Pollution.....	
2.2.6	Waste Management and soil pollution	
2.2.7	Hazardous waste.....	
2.2.8	Industrial waste	
2.2.9	Municipal waste	
2.3	Environmental monitoring.....	
2.3.1	The Ministry for Environment Protection and Natural Resources	
2.3.1.1	The Center for Monitoring and Prognostication.....	
2.3.1.2	Emission Monitoring and Control	
2.3.1.3	Environmental inspectors	
2.3.2	The Geological Service	
2.3.3	The Ministry of Health	
2.3.4	The Ministry of Agriculture	
2.4	Biodiversity	
2.5	Background studies –ended and ongoing environmental projects in Georgia.....	
2.6	Problems to be addressed	
2.7	Stakeholders and beneficiaries.....	
3	DEFINITION OF THE INTERVENTION	
3.1	Overall objectives	
3.2	Project purpose.....	
3.3	Project strategy.....	
3.3.1	Activities to be undertaken under Phase I (12 months, 2006-2007).....	
3.3.2	Activities to be undertaken under Phase II (10 months 2008).....	
3.4	Results and activities.....	
4	ASSUMPTIONS AND RISKS	

5	COMPATIBILITY AND SUSTAINABILITY
5.1	Compatibility with strategic goals for Finnish development cooperation
5.2	Policy environment.....
5.3	Economic and financial feasibility
5.4	Institutional capacity.....
5.5	Socio-cultural aspects.....
5.6	Participation and ownership
5.7	Gender
5.8	Environment
5.9	Appropriate technology
6	IMPLEMENTATION
6.1	Approach.....
6.2	Organization
6.3	Tentative timetable.....
6.4	Budget.....
7	MONITORING AND REPORTING, EVALUATION

Annexes:

Annex 1: Problem tree

Annex 2: Structure of the MoE of Georgia

Annex 3: Short Job descriptions of the experts

Annex 4: Budget

ABBREVIATIONS

ADB	Asian Development Bank
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna
DAI	Development Alternatives Inc.
EECCA	Eastern Europe, Caucasus and Central Asia
EU	European Union
GDP	gross domestic product
GEF	Global Environment Facility
GIS	Geographical Information System
GWP	Global Water Partnership
IRBM	Integrated River Basin Management
IWRM	Integrated Water resources Management
MFA	Ministry for Foreign Affairs (Finland)
MoE	Ministry of the Environment
MoEG	Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, Georgia
NACRES	Noah's Ark Centre for the Recovery of Endangered Species (NGO)
NBSAP	National Biodiversity Strategy and Action Plan
NEAP	National Environmental Action Plan
NGO	Non-governmental organisation
OSCE	Organization for Security and Co-operation in EUROPE
PCA	EU's Partnership and Cooperation Agreement
POP	Persistent Organic Pollutants
QA	Quality Assurance
SC	Steering Committee
SIDA	Swedish International Development Cooperation Agency
SVB	Supervisory Board
SYKE	Finnish Environment Institute (in Finnish Suomen ympäristökeskus)
UN/ECE	United Nations/Economic Commission for Europe
UNDP	United Nations Development Programme
USAID	U.S Agency for International Development
WFD	EU Water Framework Directive
WMO	World Meteorological Organisation

PROJECT FACT SHEET

Project title:	Development of Environmental Monitoring and Managements Systems in Georgia
Project number:	
Sector:	Environment
Focus:	Environmental monitoring and management, Western Georgian-waters waters
Duration:	21 months, ending December 2008
Geographical coverage:	Georgia focusing on Western Georgian waters
Starting date:	April 2007
Project financing:	Ministry for Foreign Affairs, Finland, EURO 680 155 Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, Georgia, EURO 68 000
Intended beneficiaries:	Ministry for Environmental Protection and Natural Resources
Overall project objective:	Strengthening environmental monitoring and environmental management in the Georgia in order to promote sustainable development.
Project purpose:	Strengthening environmental monitoring and management. Capacity building of the environmental authorities. Modernize monitoring methods and restore some parts of monitoring network. Laboratory and field work training, hot spot and screening surveys.
Institutional framework:	Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, Georgia Ministry for Foreign Affairs, Finland

Introduction

During the last ten years the Finnish Environment Institute (SYKE) has participated in many international projects dealing with environmental monitoring and management. Institutional strengthening, capacity building, transboundary cooperation and enforcement of the EU Water Framework Directive have been essential parts of the projects. This project proposal is based on the recommendations of the UN/ECE Working Group on Environmental Monitoring (improving national environmental monitoring and information systems). Also the proposals of the UNECE Document "Integrated Water resources Management (IWRM) including Transboundary River Basin Issues", in particular the recommendations dealing with monitoring activities in the EECCA countries, have been taken into account.

The preparation of this Georgian environmental monitoring and management project (proposed abbreviation DEMAS) started in the end of 2004 when two specialists recruited by SYKE made a fact finding and project formulation mission to Georgia. The mission was financed by the Ministry for Foreign Affairs of Finland. During the visit (25.11.-17.12.04) altogether 25 representatives of environmental authorities were interviewed and one field trip to the renovated (by USAID) meteorological and hydrological station was made.

After this first visit to Georgia a draft project plan was prepared and given to the Finnish Ministry for Foreign Affairs and the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources for comments. Both parties accepted the draft project plan and it was decided that the final version of the project plan would be prepared after all the financial aspects were finalised.

In early spring 2006 the Finnish Ministry for Foreign Affairs made a decision to finance the project. Since some time had elapsed after the first fact finding and project formulation mission to Georgia it was considered necessary to update the project plan. In order to do this a new one-man fact finding mission was carried out to Georgia in the end of May 2006 (22 – 31.5.2006). During the second visit about 11 environmental authorities were interviewed, some of them twice, to get a clear picture of the possible adjustments in the focus of the project and to get a good insight in the most urgent and current problems in Georgian environmental management and monitoring system. One of the main tasks of the second visit to Georgia was to get information about other environmental projects in Georgia financed by international donors.

All the arrangements of the meetings and other activities during these two fact finding mission were successfully carried out by the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources.

The guiding principle of this project plan has been to utilize the information achieved in earlier projects to generate a new project with a clear focus on the strengthening of the possibilities of Georgian environmental authorities to get accurate information about the state of the environment and to use this information in an effective way in order to improve the ecological and chemical state of all environment.

The most important publications used as source material in this project plan are:

- National Environmental Action Plan of Georgia (Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, Tbilisi, June 2000)
- General Needs Assessment Report –Environmental Monitoring and Control, Capacity Building for the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources (UNDP)

- Water Management in the South Caucasus Armenia, Azerbaijan and Georgia (Final Report, USAID, DAI 2003)
- Environmental Performance Review of Georgia 2003 (UN, Economic Commission for Europe)
- The EU's relations with Georgia – Overview
- National Inventory of Human Dimensions Research Activities in Georgia (The National Human Dimensions Research Activities in Georgia).

1 Summary

Georgia (in Georgian, Sakartvelo) is located between 41° - 47° east longitude, 41° -44° north longitude, in the Southern Caucasus.

The country has 310 kilometres of Black Sea coastline and it is bounded by four countries: the Russian Federation to the north (border length 723 km) and Turkey to the south-west (border 252 km), Armenia to the south (164 km) and Azerbaijan (322 km) to the south-east. The rugged Caucasus Mountains constitute about 85% of the land's total area of 69,700 km².

The population is about 4,4 million of which about 56 % are living in the urban areas and 44 % in rural areas. The population of Tbilisi the capital of Georgia is about 1,3 million.

Georgia varies greatly in climate and relief. The Greater Caucasus in the north and the Lesser Caucasus in the south are joined by the Likhi ridge to create a natural barrier dividing Georgia into contrasting climatic zones. Western Georgia is humid, in the Black Sea coastal zone subtropical, while Eastern Georgia tends towards temperate climate. In the west the average annual rainfall is 1000 to 2800 mm, whereas in the east it is only 300 to 600 mm. The variety of climatic and relief conditions results in diversity of ecosystem in Georgia. Vegetation is represented by endemic and relict species. Forest covers 40 % of the country, including the major part of the mountainous area. In lowlands forests consists primarily of broadleaf species such as beech, oak, hornbeam and chestnut, whilst at higher altitude spruce are met, and in the highest mountain belt pine predominate.

Since the collapse of the Soviet Union and independence in 1991, Georgia has confronted civil strife, territorial conflicts and severe economic crisis. Poverty is current throughout the country, especially in remote regions and high mountainous areas. The recent development of the Georgian economy has been indicating a positive development under the new leadership of the country.

The country imports the bulk of its energy needs, including natural gas and oil products. Its only sizable internal energy resource is hydropower. Despite the severe damage the economy has suffered due to civil strife, Georgia, with the help of the IMF and World Bank, has made substantial economic gains since 1995, achieving positive GDP growth and curtailing inflation. This process has accelerated for last three years, with real GDP growth exceeding 9% for both 2005 and 2006.

Since 1992, there has been no routine environmental monitoring in Georgia, largely due to the economic situation. Over the past decade, monitoring stations and equipment have deteriorated and become unusable;

The diminishing economic activity of the 1990s eased the impact of industrial production on the environment. At the same time, hardship among the population led to more exploitation of natural resources (such as firewood). Lack of investment in infrastructure led to its deterioration, increasing the impact of non-industrial sectors on the environment. According to the National Environmental Action Plan (NEAP 2000):

- Reduced economic activity has significantly reduced surface water pollution caused by industrial and agricultural emissions.

- The central and regional authorities lack the funds to maintain, restore or repair outdated water-supply systems or waste-water treatment facilities.
- Municipal waste is disposed of in poorly designed and managed landfills.
- The exploitation of natural resources without authorization is leading to environmental degradation, a reduction in habitats and a decline in biodiversity.
- Significant agricultural land is lost to erosion.
- The degradation of the environment leads to a deterioration in public health and a reduction in labour.

During the past years the Georgian authorities have been in contact with the Finnish environmental authorities (SYKE) and asked about the possibilities to get support from Finland for developing their environmental monitoring capabilities.

2 Present situation

2.1 Political situation (based on the EU's relations with Georgia –Overview)

Georgia was among the first countries of the former Soviet Union to declare independence in 1991. Before independence, the country had a relatively strong economy, with a prosperous agricultural sector, and specialized in the export of agricultural products (almost exclusively to the other Soviet Republics), and energy-intensive industrial products. A number of armed internal conflicts broke out after independence precipitated by secessionist movements in formal Autonomous region of South Ossetia and formal Autonomous Republic of Abkhazia. The economy collapsed under the impact of the open combats and the loss of preferential access to the markets of the former Soviet Union. The conflicts abated by the end of 1993, when a cease-fire came into effect. Nevertheless conflicts between the Tbilisi based government and the breakaway regions Abkhazia and Tskhinvali/South-Ossetia persist until today.

Protests against the fraudulent parliamentary elections in November 2003 led to the resignation of President Shevardnadze. Presidential elections on 4 January were won by Mikheil Saakashvili, who had led the November protests, with a resounding 96.27% of the votes on an 80% turnout.

The challenges facing President Saakashvili during the next few years have been daunting: tackling endemic corruption and high levels of organized crime and insecurity, rebuilding non-functioning state institutions, reducing the high level of poverty, dealing with Georgia's separatist regions, establishing a new relationship with Russia.

2.1.1 Foreign policy

President Saakashvili views integration with the EU and membership of NATO as a long term priority. As he does not want Georgia to become an arena of Russia-US confrontation he seeks to maintain close relations with the United States, at the same time underlining his ambitions to advance co-operation with Russia.

2.1.2 Human rights

Georgia became a member of the Council of Europe in 1999. Georgia has developed a relatively vibrant civil society and a free media during the last years.

2.1.3 Economic Situation

Georgia is located as a transit corridor in the Caucasus, between Europe and the countries of Central Asia, and between Russia and the Middle East. Agriculture is the leading sector of the economy. The country has strong export potential because of its competitive labour force, a high amount of natural resources, and its strategic location.

Georgia's economy has been struggling hard to recover from the economic collapse of the early 1990's, following independence in 1991. Although the economy has suffered a series of economic shocks, there have been periods of strong economic growth between these shocks. The economy has undergone a cumulative expansion of 45 percent since 1995, largely due to the expansion of the private sector as a consequence of liberalization.

The 'Rose Revolution' of November 2003 launched the process of sweeping reforms across all sectors, with a universal thrust towards combating corruption and economic liberalization. A fundamental government reform took place in early 2004. Since then Georgia is going through a series of serious reforms required for establishing the principles of market economy. At the macroeconomic and governance level, the new Government has already made a number of important steps towards encouraging private sector, as well as towards political and administrative decentralization.

The National Bank has ensured stable exchange rates.

2.1.4 EU-Georgia Relations

Based on the Partnership and Cooperation Agreement (PCA) entered into force on 1 July 1999, the EU's cooperation objectives are to build a relationship with Georgia in which the respect of democratic principles, the rule of law and human rights, as well as the consolidation of a market economy are fostered and supported..

The EU has an interest in Georgia developing in the context of a politically stable and economically prosperous southern Caucasus. In this respect, the conflicts in Abkhazia and Tskhinvali region/South Ossetia remain a major impediment to development in Georgia and contribute to regional instability. The EU supports the principle of Georgian territorial integrity. The decision by the Council of Ministers in 2001 with respect to conflict resolution in the southern Caucasus has intensified the EU's political commitment to the region in the following years. EU's involvement is yet limited to the South Ossetia conflict where the EU provides support to the Joint Control Mission but it stands ready to look for further ways in which it could contribute to conflict resolution, as well as post-conflict rehabilitation.

The appointment in July 2003 of a European Union Special Representative for the South Caucasus was a further step in the deepening of relations with Georgia and the other two countries of the region, Armenia and Azerbaijan. It is however Georgia's "rose revolution" in November 2003 which has opened up new perspectives for EU-Georgia relations. The European Neighbourhood Policy of the European Union sets ambitious objectives based on commitments to shared values and effective implementation of political, economic and institutional reforms.

The EU-Georgia Action Plan that was signed in November 2006, is a political document laying out the strategic objectives of the cooperation between Georgia and the EU.

Implementation of the Action Plan will significantly advance the approximation of Georgian legislation, norms and standards to those of the European Union.

Georgia and the EU will cooperate closely in implementing this Action Plan.

2.1.5 Environmental Legislation

Although there is little monitoring at present, there is a strong legislative basis for monitoring the environment. The 1996 framework Law on Environmental Protection calls for State registers and an environmental monitoring system. The State registers should include environmental pollution and natural resources inventories and statistics and their mapping. The responsibilities are divided among the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources and the Ministry of Labour, Health and Social Affairs and the Ministry of Agriculture, as well as other institutions defined by other environmental laws and regulations. The environmental monitoring system is defined as a system of environmental data collection, storage and analysis, coordinated by the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources. To comply with Georgia's Constitution, which provides for free access to the information, it should be user-friendly and publicly accessible. The 1996 Law on Protected Areas System provides for the establishment of State registers of protected areas, with information on their territories, natural resources and environmental status. The 1997 Law on Wildlife provides for a State register of animal species and their use.

The 1997 Law on Water calls for the monitoring of effluent discharges, water quality and quantity. The 1999 Law on Ambient Air Protection divides the air monitoring system into ambient air monitoring and an air emissions inventory. It covers all air pollutants for which limits have been set. The air emissions inventory includes emissions self-monitored by enterprises and their annual reports. The air monitoring system is part of the environmental monitoring system maintained by the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources.

The 1998 Law on Hazardous Chemical Substances provides for a State register of hazardous substances, with data and information on their life cycle, production, transport and consumption. It also forces industrial facilities to keep records. Facilities working with hazardous substances have to keep records of their use and transport. All operations must be reported to the Ministry of Health, which sets rules on record-keeping, procedures and format.

The 1998 Law on Nuclear and Radiation Safety establishes State registers of radioactive substances with information on their use, transport, export-import, radioactive waste, radioactive sources and nuclear facilities and an environmental monitoring system. Article 17 of the 1998 Law on Pesticides and Agrochemicals requires a State register of agrochemicals and growth stimulators, with information on their export-import, production, transport, storage, consumption, health and environmental effects. All importers, producers and consumers are to report operations on pesticides and other agrochemicals. However, information on banned or restricted pesticides and agrochemicals is kept separately in the register.

The 1999 Forest Code calls for a monitoring system based on continuous observations, data analysis and forecasting. There is also a State forestry register with all qualitative and quantitative parameters of State forests and forestry resource balances that are State Department of Geology, and one list, the List of Species of Wild Animals. The State Statistical Department does not publish all environmental data, only aggregate data.

There is no facility for treatment of hazardous waste in Georgia. In many cases hazardous waste is discharged directly to nature.

A draft of the new Waste Law is ready to be sent to the Parliament. The system of waste collection does not separate hazardous wastes from other wastes. There is no facility for treatment of hazardous waste in Georgia. In many cases hazardous waste goes directly to

nature. There are some very first attempts to develop a system for collection and handling of oil products. Collection of used paper mass is not organized yet.

2.2 The state of the environment

2.2.1 *Water resources, Rivers and lakes*

Georgia is rich in water resources. There are more than 26000 rivers, with total length of 59 000km. The majority (99,4 %) of the rivers are less than 25 km long.

The two largest rivers in Georgia: the Kura and the Rioni, flow in opposite directions; the Kura, which originates in Turkey, runs generally eastward through Georgia and Azerbaijan into the Caspian Sea, while the Rioni drains into the Black Sea to the west.

The total length of the Kura River is 1,515 km and the total area of the Kura-Araks drainage basin is 188,000 km², occupying the greater part of the South Caucasus Region. This area is distributed among the five riparian countries as follows:

- Iran – 40,000 km²
- Turkey – 28,900 km²
- Azerbaijan 52,900 km²
- Armenia – 29,800 km²
- Georgia – 36,400 km²

The Kura River has a mean annual inflow into the Caspian Sea of 16,600 Mm³.

Georgian rivers belong to two basins, separated by the Likhi ridge. The eastern basin rivers join the River Mtkvari and drain into the Caspian Sea, while the western basin drains into the Black Sea.

In Georgia there are also numerous thermal and mineral water springs, natural and artificial reservoirs.

Groundwater resources are abundant, especially in the lower slopes of the Greater Caucasus and in the plateau of Akhalkalaki and Marneuli.

2.2.2 *Water use*

Ministry for Environmental Protection and Natural Resources receives annual reports of water use. For example, in the year 2000 reports on 90% of total national water use reached the Ministry, with 345 users reporting. Total water use was 2,010 billion m³ with 39% going to irrigation, 36% to thermal power production, and 25% to municipal water supply. From this total, 398 million m³ was returned as permitted discharge, predominantly as municipal waste water (71%) and cooling water (27%). The slowdown in industry is apparent since less than 2% of discharge volumes came from industry. One note, however, is that these data are not controlled for accuracy through independent surveys by the Ministry, and users typically estimate rather than measure use, so there may be significant inaccuracies and inconsistencies. The Ministry also receives records from hydropower stations (nearly 100 stations withdrawing almost 15 billion m³ per year), though such “once-through” use is considered nonpolluting. 43 reservoirs are used for power production and irrigation, of which 35 are in the eastern basin. Hydropower contributes more than 75 % of Georgia's electricity. In the eastern part of the country irrigation is vital for the agriculture.

2.2.3 *Drinking water*

Drinking water is provided through centralized systems in 77 cities and larger towns in Georgia. The top four systems in terms of population served are Tbilisi (1,272,000), Kutaisi (241,000), Rustavi (159,000) and Batumi (137,000). Centralized distribution to some extent is present in approximately 870 smaller towns and villages. The Ministry of Labour, Health and Social Affairs estimated that, in 1999, 75% of Georgians living in urban areas were served by centralized systems delivering water to individual dwellings. Of the remainder, 8% received water from taps in their yards, 3% from public taps, 10% from unprotected springs, and the balance through other means. The situation in rural areas was quite different, with 37% being served by unprotected wells and springs, 20% by water piped in their yards, 13% from public taps, 10% piped to individual dwellings, 13% from rainwater harvesting, and 4% from protected wells and springs.

90 % of the drinking water is produced from ground water, which undergoes no special treatment apart from chlorination. Georgia does not produce chlorine, the basic chemical that is used most commonly for disinfection of drinking water. Import costs are high and disinfection equipment at many treatment plants is not functioning. As a result, it is estimated that 70% or more of systems are not disinfected. While groundwater sources are generally considered safe (a fact that could be contested due to lack of data) this absence means that no chlorine residual is present in distributed water. Without this residual there is no barrier to the transmission of microbiological pathogens.

2.2.4 Water pollution

The most polluted rivers in Georgia are the Mtkvari, Rioni, Kvirila, Tkibuli, Enguri and Gubistskali. In most of these rivers, concentrations of phenols, hydrocarbons, copper, manganese, zinc and nitrogen are considerably higher than the national and international standards.

Most water treatment plants are not operating or work at a very low level of efficiency. It is stated that more than 60% of the sewage treatment plants is obsolete and in urgent need of replacement. Coliform -levels in reservoirs and water supply systems have reached dangerous levels in many areas.

Pollution of surface waters by phenols, hydrocarbons, copper, manganese, zinc and nitrates exceed permitted levels. Up until recently the surface waters of the lowland regions of Georgia were heavily polluted by chemical fertilizers, industrial wastewater and sewage. The first two of these have declined significantly due to the economic recession, but residual concentrations of hazardous elements (heavy metals) in bottom sediments are still likely to be high.

Currently the main point sources of surface water pollution are municipal sewage systems, medical facilities and industrial sites. About 10% of industrial wastewater and less than 13% of sewage is treated. Existing waste water treatment plants are in serious need of repair. Neither type of these facilities can provide biological treatment of the waste water, whilst mechanical treatment is unsatisfactory. Only 20% of industrial wastewater are treated at certain extend prior to discharge.

Wastewaters originating from hospitals cause infectious risks both for ground and surface water.

Agriculture and scattered, poorly managed landfills represent non-point sources of surface water pollution.

2.2.5 Air Pollution

According to available data vehicle emissions seem to be a major source of air pollution in Georgia particularly in the cities where there is heavy traffic.

Respiratory and circulatory diseases in the cities of Georgia appear to be related to high levels of air pollution. According to data from studies carried out in the 80's there has been an identifiable increase in vascular, bronchial, respiratory, allergic diseases and cancer in the center of Tbilisi. 60 % of the city inhabitants had increased levels of carboxy-hemoglobin in their blood, and 25% had high levels of lead in their blood and urine. The respiratory diseases among children in Tbilisi are three times common than the national average.

In conditions of economic decline the amount of emissions from power production and industry have reduced. When the Georgian economy was in full production, industry accounted for about 30% of air pollution. Due to economic decline this figure has fallen to 5%. Actions need to be taken to ensure that as the economy regenerates, emissions do not rise to earlier levels.

The biggest source of indoor air pollution are the small indoor heaters running on kerosene, gas and other fuel. The main reason for the need to use them has been the power cuts during the winter period. With the recent improvements in power supply system, this problem is mainly confined to smaller settlements and poorer part of the population.

At present, severe air pollution in urban areas, especially, in the city of Tbilisi, is a key issue for Georgian air quality managers. Because of that, first focus should be made on monitoring network rehabilitation and gradual modernization in this city. Transport is a major polluter. Historically, most of air quality stations were of industrial or urban background type in Georgia. Taking into mind the transport share of total emissions, the air monitoring stations should be increased and put near the busiest roads. Particular attention should be paid to pollutants related to transport emissions, such as CO, NO_x, VOCs, ozone, PM_{10/2.5}, Pb.

2.2.6 Waste Management and soil pollution

The management of municipal and industrial waste, hazardous chemicals and contaminated sites has not been a priority for the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources and other ministries and institutions involved. The political and economic conditions during the transition have not been favourable for investment into waste management or the decontamination of sites, especially former Soviet military sites. This area requires financial resources, strong and well coordinated institutions, further research and an inventory of waste sites, including quantities of waste, hazardous chemicals and their composition. The industrial and municipal management system in Georgia is in poor state. There are many illegal dumpsites, municipal waste is often disposed of in the streets, with no regard for sanitary requirements resulting in a high risk of infection diseases.

2.2.7 Hazardous waste

No sites designed specially for hazardous waste are available and hazardous waste is being stored at so called "temporary" landfill sites and on the premises of enterprises. During the 1980s, up to 35,000 tons of pesticides per year were used in Georgia. Now about 1,700 tons of pesticides (80% of copper sulphate) are imported. In the past, in addition to pesticides transported from Russia, Georgia produced blue vitriol at a metallurgical plant in Rustavi and a lithopone plant in Kutaisi. Pesticides and fertilizers were stored at the Saksophqimia facilities. After the dissolution of the Soviet Union, these chemicals remained in place. Originally about 2000 tons of pesticides were at the main storage facilities, and another 400 to 500 tons in 81 small storage facilities. DDT, which was banned for use in the 1970s, may be among these obsolete pesticides. There are also 3,000 tons of obsolete fertilizers. Sixty-four facilities were completely destroyed and all chemicals are exposed to the elements. The quality of soil, groundwater and air has never been monitored. The biggest and the most

dangerous threat to the environment is the storage of hazardous chemicals, including pesticides.

2.2.8 Industrial waste

The quantities of industrial waste and hazardous chemicals have decreased considerably during the past five years. In 1990 industry contributed about 30% of GDP; this share fell to about 9% in 1998 (NEAP). At present, industrial facilities work at 5 to 50% of their capacity. The exception is copper production in Bolnisi, with the “Madneuli” ore mine, including a copper and barite ore-processing plant, working at full capacity. However, at the oil refinery plant in Batumi 40,000 tons of acid tar and 1,500 tons of aluminium silicate are stored; and at a glass packaging plant in Khashuri about 370,000 tons of plastic waste has accumulated.

At present there are no treatment facilities for industrial waste; all industrial effluents and industrial solid waste are discharged into the environment without any treatment. There is also no classification system for industrial waste and no identification of the toxicity of accumulated waste. The statistical data on waste generation and accumulated waste are not classified and therefore cannot represent the real situation regarding their physical state and chemical composition.

2.2.9 Municipal waste

Urbanization and recent economic development have increased municipal waste generation. In the cities municipal waste is collected and transported to landfills for disposal.

However, there are no reliable statistics on the generation of municipal waste. Only in the municipality of Tbilisi are statistics kept on the amount of waste transported to the municipal dumps. There is no information on the composition of waste, although it is clear that the share of paper and plastics has increased. There is no monitoring of air, soil and groundwater quality at the disposal sites, and geological and physical characteristics and conditions were not investigated before the landfills were constructed.

Legal landfills were not planned and are not managed in an environmentally sound manner. For example, there are no warning signs or fences around these dumps.

Unfortunately, the effects of landfills on air, surface and groundwater are not known. According to unofficial data from the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, approximately 27 ha of land are occupied by illegal municipal dumps, but there is no inventory, so the exact number of legal and illegal dump sites is unknown.

A special project to draw up an inventory of existing landfills was developed by the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources, but ran out of money. The data on the composition of municipal waste in the main cities date from Soviet times and do not reflect to the current situation.

2.3 Environmental monitoring

Almost all ecosystems in Georgia suffer from quite heavy anthropogenic impacts. Economic activity drastically damages and reduces the areas of arid ecosystems of semi-deserts and open woodlands, as well as the areas of plain and mountain forests. Therefore the protection of water bodies against pollution is one of the most important problems needed to be urgent solved.

Since 1992, there has been no routine environmental monitoring in Georgia, largely due to the economic situation. Over the past decade, monitoring stations and equipment have deteriorated and become unusable; only a few station has been renovated and are currently working. Furthermore, the monitoring institutions receive only salaries regularly. The budget for maintenance and for essential analytical equipment has dried up. Nevertheless, some institutions keep an eye on the environmental situation and have early-warning mechanisms to alert the authorities in the event of an emergency. Some institutions have also managed to maintain their work, research, competence and knowledge through projects financed by private companies or international organizations.

For hydrometeorological network, major problems are:

- Out of date equipment.
- Poor telecommunication between monitoring sites, regional centers and Hydromet headquarters.
- Power shortage.
- Safety of monitoring stations (Under current social and economic conditions, robbery at monitoring stations is not rare).
- Poor quality assurance and control and data management system - because of that, data reliability and validity can not be guaranteed.

For environmental quality network problems are related to the:

- Lack of modern measurement equipment and consumables for both monitoring sites and central analytical laboratory.
- Lack of transport for delivery of samples to central laboratory.
- Safety of monitoring stations (Under current social and economic conditions, robbery at monitoring stations is not rare).
- Poor quality assurance and control and data management system - because of that, data reliability and validity can not be guaranteed.

During the last 15 years the monitoring system has collapsed. The environmental authorities responsible for water monitoring have no money for sampling and analyses. There are lack of samplers, means of transport, laboratory capacity and chemicals such as reagents. 2-3 years ago the Hydrometeorological Department (later Center for Monitoring and Prognostication) took first attempts to renovate the physical-chemical monitoring system of surface water quality starting with sampling in about 26 sampling sites. This action has been possible with financial support from USAID programme as well as from some other international sources within the cross-border cooperation. Today about 15 hydrological stations are in operation again. The USAID programme equipped four hydrological stations in the Kura river basin with automatic water level registration systems and devices for flow speed measurements.

The USAID program has been supporting also hydrological monitoring in bordering areas in Azerbaijan and Armenia.

The spatial distribution of river water physical-chemical monitoring stations is quite uneven and main part of sampling sites are concentrated in the waterbodies near capital Tbilisi. Quarterly sampling is organized in Adzharia (6-7 points) and in the River Rioni basin (maximum 10 sampling sites including main tributaries). No data available from Abkhazia. Within a NATO program the results collected from 18 stations of the river water chemical monitoring system, situated on the River Kura, from 1980-2000 was evaluated.

Chemical analyses of collected water samples are carried out in central laboratory of the Center for Monitoring and Prognostication. Measured and analyzed variables are usually temperature pH, conductivity, main ions, inorganic compounds of nutrients. The content of total phosphorus and total nitrogen are not analyzed. The annual number of analyzed samples seems to be quite low that cause problems in maintaining laboratory's capacity. Regional laboratories are partly privatized and in fact stopped their activities. The monitoring of sewage waters is carried out only in case of emergency. Sampling is negligible both for economic reasons as well as for weak enforcement of legislation that allows owners of point pollution sources to restrict sampling. At least part of the samplers passed a course of sampling methodology arranged within the Tacis project and were certified.

Georgia is a member of the Black Sea Commission that has its secretariat in Istanbul, Turkey. Using some financial support by the Commission coastal zone monitoring as well as a river water quality monitoring to evaluate pollution load to the sea has been carried out in the Black Sea area. All collected data has been delivered to the Commission secretariat.

The monitoring of air quality was carried out in all bigger towns during the Soviet era but only 7 stations are still in operation.

The handling of meteorological data is complicated due to pure quality of computers and difficulties with data exchange to and from Georgia. In soviet period meteorological monitoring was conducted at 70 stations. In early 1990s this system was dismantled. Many meteorological stations have been robbed during the last decade. The USAID programme equipped a meteorological station in Bolnisi, 60 km south from Tbilisi, in 2003 using Campbell data logger and Vaisala equipment for measurement of meteorological parameters. Using financial support by WMO a Russian meteorological data handling system Meteo-Info was obtained by the former Hydrometeorological Department. This system is still in use.

Main part of older hydrological monitoring data is not yet digitized and therefore not easily accessible for different users. The storage of already digitized data also needs considerable efforts, because there is a danger to lose it in case of damaging the only computer storing the data.

2.3.1 The Ministry for Environment Protection and Natural Resources

The Ministry for Environmental Protection and Natural Resources is mainly responsible for carrying out and coordinating the monitoring of different environmental media and for maintaining State registers. Owing to the economic situation, and the consequent lack of staff and finances, data remains in paper form. A database should be set up for storage, consulting and publishing. The 7 regional environmental departments should ensure that the self-monitoring by enterprises complies with the requirements.

The Ministry's competences and powers are outlined in the Law on Environmental Protection. They comprise inter-sectoral coordination, administering the monitoring system, and natural resources management. The Ministry is responsible for controlling pollution, preparing the annual State-of-the-Environment report, maintaining natural resources registers (cadastres), regularly developing sustainable development strategies and action plans. It sets

limits (quotas) on the use of such natural resources as water, minerals (except oil and gas) and fauna and flora (except forests), and on this basis issues licences/permits. It also promulgates environmental quality standards and every five years sets maximum permissible emissions, discharges and other impacts for individual sources. As mentioned above, the Ministry carries out State ecological expertise. The other institutions involved in environmental protection and in regulation of natural resources use are:

- The Ministry of Labour, Health and Social Affairs
- The Ministry of Economic Development
- The Ministry of Agriculture

2.3.1.1 The Center for Monitoring and Prognostication

The Center for Monitoring and Prognostication (former State Hydrometeorological Department) is under the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources. The Center is responsible for collection of hydrometeorological data as well as for operating the environmental water-, soil- air monitoring network in Georgia.

The existing environmental monitoring system has received financial and methodological aid from abroad, e.g. from WMO and some special programmes. The overall number of employees working for the Department and its local branches has been very substantially reduced during last two years.

The water quality monitoring systems covered in principle all important rivers, streams and reservoirs in the Soviet era. Surface water quality was detected at 91 stations (133 sampling sites). Hydro-chemical samples were taken from 43 rivers, two lakes, two reservoirs in the Black sea basin and from 29 rivers, 4 lakes, 3 reservoirs and canals in the Mtkvara river basin. The Ministry for Environmental Protection and Natural Resources is responsible for sewage water quality monitoring using the capacity of their central laboratory as well as regional laboratories.

2.3.1.2 Emission Monitoring and Control

MoE through its regional and municipal authorities collects data on stationary source pollution within the system of compliance assurance monitoring and control. Data are based on annual reports submitted by industrial facilities who conduct self-monitoring/inventory of air emissions and water discharges. Data on soil contamination and wastes are not regularly reported due to non-existence of monitoring, record keeping and reporting requirements. Aggregated emission data then are included in annually published State of the Environment reports, and annual statistical yearbooks. Regional and municipal environmental authorities (total of 7 offices) and Black Sea Inspection Service undertake law enforcement through inspections of licensees. MoE analytical laboratories (2 regional labs and 1 lab under the Center for Monitoring and Prognostication) are used for emissions, effluents and soil pollution measurements within the territories of industrial facilities.

Based on the annual reports provided by major stationary sources, the Division of Air Protection maintains state register on industrial air emissions of the following criteria pollutants: SO₂, NO_x, CO, TSP and VOCs and other specific pollutants. Annual reports are based on emission inventories/monitoring at source. Permits (industrial facilities, falling into major source category) may conduct direct stack measurements or employ approved emission estimation (mass balance, etc.) methodologies. They keep their daily records in special logbooks and in the end of each calendar year submit annual reports to regional and/or central environmental and statistical offices in approved statistical format (2TP-“Air”). The reports contain information on source category (Soviet code of industrial classification), raw

materials and technologies employed, amounts of emissions, types of pollutants, abatement technologies and their efficiencies, etc. Finally, these data are summarized in simple table forms and stored as Word files. In addition to this, the Department periodically conducts national emission inventories of all types of emissions based on fuel consumption figures and activity-related emission factors.

Water Protection Division maintains the state register (cadastre) of surface water uses (abstractions and effluent discharges), based on annual reports of water users (licensees). Annual reports are presented in approved statistical formats (2TP-“Water”). Finally, the information is summarized by special computer software according to administrative areas, river basins, industrial activities etc. Licensees conduct self-monitoring and on an annual basis report to MoE regional and/or central offices in order to assure compliance with conditions set in water use (water abstractions and effluent discharge) permits.

2.3.1.3 Environmental inspectorate

In 2005, the State Environmental Inspectorate has been created under the auspices of the Ministry of Environment Protection and Natural Resources. It has been provided with the budget resources adequate initially for performing most of the basic duties, including vehicles and office equipment.

However, the Inspectorate is mainly operating as an arm for the detection of violations and has few monitoring responsibilities. It has received some foreign technical assistance too. Still, due to the envisaged steady increase in numbers, duties, and activities, needs for further training and operational support remain.

2.3.2 The Geological Service

The Geological Service at the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources is responsible for geological surveys and mineral resources database. They also should carry out ground water monitoring but for this work they don't have enough resources. Earlier during soviet time about 500 ground water stations were monitored but after beginning of 90' no surveys have been done. Presently, the Center for the Monitoring and Prognostication is responsible for groundwater monitoring.

2.3.3 Ministry of Labor, Health and Social Affairs

The Ministry of Labor, Health and Social Affairs has a central role in assuring that the Georgian population are not exposed to chemicals or to chemical contamination exceeding the safe limit values. The legal base is spelled out in the Georgian Law on Health Protection. **The new law on Public Health is being prepared. It will distribute the clear rights and obligations for the different Ministries.**

2.3.4 The Ministry of Agriculture

The Ministry of Agriculture maintains the system of State register of agrochemicals, pesticides and agricultural and eroded land.

2.4 Biodiversity

Georgia is a country of diverse landscapes and climates, dominated by mountains in the north, centre and south, whilst to the west and the east, lowland plains extend to the basins of the Black and Caspian Seas. In comparison to other temperate countries Georgia has a notably rich and diverse flora, with a high level of endemism and taxonomic diversity. The area is considered a global 'biodiversity hotspot' because of the richness of species and high level of endemism recorded.

Georgia signed the Convention on Biological Diversity in 1994, thus accepting responsibility to safeguard the nation's rich diversity of plant, animal, and microbial life, to begin using biological resources in sustainable way, and to ensure equitable sharing of benefits from biodiversity. Later the country joined other conventions including the Convention on Climate Change, the Ramsar Convention on Wetlands, CITES and the Bonn Convention. As a signatory to these important international environmental treaties, Georgia enters the world scene with the potential for joining the most advanced nations in the field of environmental protection.

After signing the Convention on Biological Diversity, the Georgian Government immediately acted to develop a Biodiversity Country Study in partnership with UNEP, and implemented by NACRES (NGO/Noah's Ark Centre for the Recovery of Endangered Species), a local conservation organisation. This assessment gathered and compiled existing, but to some extent unsystematic, information on the status and trends of Georgia's species and habitats. It identified gaps in information and made recommendations for conserving the nation's biotic wealth.

The Government of Georgia, with assistance of the World Bank/GEF, prepared the national Biodiversity Strategy and Action Plan (NBSAP), in order to: analyse the data and information in the Country Study, to identify goals and objectives and to spell out priority actions for resolving the most urgent threats to biological diversity. This document is yet another significant effort demonstrating that, despite so many social and economical difficulties, the country is ready to begin taking real actions to live up to its international responsibilities and preserve its biodiversity for the benefit of its present and future generations.

2.5 Background studies –ended and ongoing environmental projects in Georgia

During recent years some environmental monitoring projects have been carried out in Georgia and some are just starting. All the results and experience achieved in these projects form the basis of this Finnish project and the project will work in close relation to the ongoing projects.

The main difference between the Finnish - Georgian project and other ongoing environmental projects is that the Finnish project will focus on Western part of Georgia and the others to the Eastern part, and the tasks are, of course, different.

The list of the most important projects which have had an environmental monitoring and management aspects are listed below.

- USAID/DAI Water Resources Management Project in the South Caucasus, operational since 2000 focuses on water quantity and quality data management and exchange issues, and as well, on building capacities for integrated river basin planning at the local level. The project ended in September 2004.
- The new USAID South Caucasus Water Program has started in January 2006 and will last about to the end of 2008 . The U.S Agency for International Development (USAID) contracted the PAA Consulting for the design and implementation of the “Water Management in the South Caucasus” Project. The goal of this 4,5 million USD project is to increase the dialogue for sustainable water management in the South Caucasus countries of Armenia, Azerbaijan and Georgia. The general activities include support to the appropriate agencies in each country for:
 - Monitoring and data exchange of hydrological and water quality data in each country
 - Integrated river basin planning for stakeholder participation in bilateral pilot areas
 - Institutional framework for addressing the legislative issues and policies in each country.
- The EU TACIS Transboundary Water Management Project, focusing on water quality monitoring (ended 2003).
- OSCE (The Organization for Security and Co-operation in EUROPE) and NATO support South Caucasus River Monitoring project dealing with improved water quality sampling and analysis techniques (ending 2006).
- The German Federal Ministry for the Environment, Nature Protection and Nuclear Safety is supporting the project: "Development of the Measures for the Prevention of the accidental Pollution in the Kura-river basin", with a focus on the development of a model early warning and prevention system for hazard, predominately industrial accidents in the Kura-river Basin. This project started in 2003 and will end in the autumn 2006. The main activities of this 400 000 € project are:
 - Inventory and investigation of the high risk enterprises
 - Review of hazardous activities and analyses of the of the results of the investigation of the enterprises.
 - Establishment of the Centers of the early warning
 - Technical support of the centers
- The Global Water Partnership (GWP), which is a global network of organizations involved in water resources management, has its programme in the South Caucasus and Central Asia. It finances regional consultations and other activities that support the introduction and implementation of principles and approaches for Integrated River Basin Management (IRBM).
- UNDP-GEF Project "Reduction of Degradation in the Kura-Araks River Basin" The project (value \$ 968 000) is currently on its preparatory phase.
- Reducing Trans-boundary Degradation of the Kura-Araks River Basin. The project is financed by the Swedish Sida and UNDP.

- Biodiversity Strategy and Action Plan for Georgia
- Assessment of Capacity for POPs monitoring, Research and Development and Laboratory Analysis in Georgia (Klaus Tyrkkö –Report compiled as a part of the UNDP/GEF project "Preparation of the POPs National Implementation Plan under the Stockholm convention).

2.6 Problems to be addressed

The current environmental monitoring and management system in the Georgia has still some features characterised by planning economy approach inherited from the Soviet era. The old monitoring system with the twelve Regional Environmental Departments and many other authorities dealing with the environmental monitoring is too expensive for Georgia. There is no sound financing mechanism to properly operate and maintain compliance assurance monitoring and control system and keep the staff. Budgetary funds are not enough to operate the system even with the minimum performance. Regarding market based tools, employed in Georgia, all the charge receipts go to the state budget. They include:

- Taxes on the extraction and use of natural resources.
- User charges for municipal services.
- Penalties and fines for non-compliance.

Since 1998, the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources has launched several studies to evaluate the effectiveness and efficiency of the economic instruments used in its environmental policy. The studies were conducted in cooperation with donor organizations. The reviews all indicated that the number of substances covered by the pollution tax is very high, making monitoring and enforcement difficult and expensive.

The diminishing economic activity of the 1990s eased the impact of industrial production on the environment. At the same time, hardship among the population led to more exploitation of natural resources (such as firewood). Lack of investment in infrastructure led to its deterioration, increasing the impact of non-industrial sectors on the environment. According to the National Environmental Action Plan (NEAP 2007):

- Reduced economic activity has significantly reduced surface water pollution caused by industrial and agricultural emissions.
- The central and regional authorities lack the funds to maintain, restore or repair outdated water-supply systems or waste-water treatment facilities.
- Municipal waste is disposed of in poorly designed and managed landfills.
- The exploitation of natural resources without authorization is leading to environmental degradation, a reduction in habitats and a decline in biodiversity.
- Significant agricultural land is lost to erosion.
- The degradation of the environment leads to a deterioration in public health and a reduction in labour.

2.7 Stakeholders and beneficiaries

Beneficiaries of the project are:

- Ministry for Environmental Protection and Natural Resources
- Center for Monitoring and Prognostication

Stakeholders of the project include:

- Environmental monitoring authorities
- Ministry of Labour Health and Social Affairs
- Ministry of Agriculture
- Regional Environmental Laboratories

International agencies and donors:

UNDP
 US-AID
 EU/
 NATO
 SIDA (Sweden)
 And others

Other:

Non Governmental Organizations
 Population in the transboundary water area in the project phase II
 Industrial enterprises

Beneficiary/stakeholder, Task	Problems	Interests	Strengths
Ministry for Environmental Protection and Natural Resources Center for Monitoring and Prognostication	Divided monitoring responsibility –not enough cross-cutting and comprehensive monitoring information. Lack of equipment for reliable analyses.	To acquire reliable and adequate state of the environment information to be delivered to decision makers and citizens	Motivated high quality personnel, ready to implement the prepared proposal for the framework of the water, soil and air monitoring in Georgia. Training and some equipment purchased are needed
MoE Hydromet/Laboratories	Lack of resources, training and basic equipment	To carry out continuous and reliable monitoring program	Motivated high quality personnel. Training and some equipment purchased during the project
MoE Geological Service	Lack of resources, training and basic equipment	To carry out continuous and reliable monitoring program	Motivated high quality personnel some training and equipment needed
MoE Devison of Waste and Chemical Substances Management	Lack of resources, no waste monitoring or landfills projects going on	To develop the waste legislation and recycling. To map environmental hot spots linked to waste and chemicals	High quality personnel , Good knowledge about the EU –waste legislation
Ministry of Health	Drinking water monitoring, lack of resources	To ensure clean drinking water for everybody	Good Personnel, training and some studies done during the project

3 Definition of the intervention

3.1 Overall objectives

The overall objective of the project is to strengthen and develop the water monitoring and environmental management systems in Georgia.

3.2 Project purpose

The project purpose is to strengthen environmental monitoring and management tools of the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources and other authorities responsible of the environmental monitoring.

The project is based on the recommendations of the UN/ECE Working Group on Environmental Monitoring ("Recommendations to Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan on improving national environmental monitoring and information systems"). Secondly the proposals of the UNECE Document "Integrated Water resources Management (IWRM) including Transboundary River Basin Issues", in particular, those dealing with monitoring activities in the EECCA countries (Eastern Europe, Caucasus and Central Asia) have been taken into account.⁸⁹

3.3 Project strategy

The Finnish - Georgian project efforts will be focused on the Western side of Georgia, namely River Rioni water basin. The reason for this is that during the second mission to Georgia in June 2006 it was found that the other international environmental projects which are going on have concentrated to develop the monitoring systems in the eastern part of Georgia, the Kura river and the transboundary area between Georgia – Armenia and Georgia – Azerbaijan.

In the Western part of Georgia, i.e. the Black Sea coast, rivers discharging to the Black Sea, and some mountain areas, there are only a few environmental projects going on and the need for them is considerable.

To focus on environmental monitoring and environmental problems in the Western parts of Georgia and working closely together with the projects that are carried out in the east ensures that good quality environmental data can be collected all over the country. In the USAID South Caucasus Water Program some hydrometeorological observation stations have been renovated in the eastern part of Georgia but none in west, so its essential to renovate some stations in west with Finnish support to meet the minimum needs of sampling network.

In the first project plan (2004) quite a lot of resources were allocated for the development of GIS and environmental data base. The USAID South Caucasus Water Program, which started on January 2006 has a very ambitious work package dealing with GIS and database therefore this Finnish-Georgian project will focus on producing good quality environment information for the system.

The project is proposed to be implemented in two separate, but well-coordinated phases, starting from the general framework level and proceeding to detailed and practical implementation of one (or more) regional monitoring programme(s) as follows:

3.3.1 Activities to be undertaken under Phase I (12 months, 2006-2007)

The objective of the phase I is to assess in more detail the present situation of the key sectors in environmental monitoring and management system in Georgia and start their development including:

- Assessment of the current water monitoring system and the needs for developing it.
- Preparation of strategy and action plan for water monitoring (starting the work)
- Specification of goals, purposes and objectives of the monitoring system. Assessment of the needs of the environmental data as a part of a modern and effective environmental management system.
- Preparation of a monitoring training package including:
 - Network design: station location, parameters (the priority list of measured parameters using EU instructions), sampling frequency,
 - Sample collection: field measurements and records, sampling techniques, on site analysis, sample preservation, sample transport, data loggers, QA in sampling and field observations.
 - Laboratory analyses including laboratory quality assurance: analysis techniques, standard operational procedures, quality control/reference materials.
 - Data handling and storage
 - Data analysis
 - Information utilization, including reporting on different levels.
 - Quality assurance of the whole water monitoring system
 - The use of data for operative purposes: water quality monitoring
- Renovation of selected hydrological stations located in the western part of Georgia and assessment the needs for automatic measurements for example automatic water level and flow measurements.
- Starting field works (continuing in the second year) in the Rioni River basin (discharging to Black Sea near city of Poti): hot spot survey of the most important pollutants, starting modelling different flood situation and the impacts of floods, survey of the water quality of River Rioni.
- Start planning of an operative flood forecasting system based on the field measurements and remote sensing the possibility to use remote sensing as a part of forecasting system will be studied during the inception phase. The satellite images should be cheap enough and delivered to Georgia via

internet. In this kind of similar operative flood forecasting system is used in Finland and quite cheap (2000 euro/year NOAA-AVHRR, Terra Modis and radar images) are used.

hydrological monitoring $\Rightarrow$ remote sensing $\Rightarrow$ flood forecasting

In addition the first 12 months activities include:

- Arrange together with other environmental projects donor's who have project activities on regular project/donors meetings (Finland, Sida (Sweden), USA, Cida (Canada) Switzerland, Germany, UNDP, World Bank) which have ongoing environmental activities in Georgia
- Assessment of the training needs (forms the basis for the preparation of the training package) in the field of environmental monitoring and management. For doing this, a questionnaire will be prepared and circulated and after getting the answers some persons will be interviewed personally.
- Purchase of the most urgently needed equipment. After visiting the different departments of the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources and some laboratories during the fact finding mission it is clear that some most essential equipment are needed to be purchased during the project. The preliminary list of the most urgently needed equipment is:
 - water monitoring equipment: samplers, automatic water level meters; Acoustic Doppler Current Meter
 - some field meters
 - some laboratory equipment
 - means of transport (car for field trips)

Some equipment will be purchased during the first half year of the project (computers) and the other equipment after a more detailed study of the current situation.

- Start preparations of a coastal zone management component in the Georgian Black Sea area. Renovate two water level monitoring stations.

3.3.2 Activities to be undertaken under Phase II (10 months 2008)

The objectives of this phase II is to continue training programs, environmental monitoring activities, start transboundary project component and prepare a more detailed National strategic plan of the environmental water monitoring and management system.

The activities will include e.g.:

- Organisation of a two-week Study Tour to Finland and Estonia for persons working on high level of different environmental branches. This study tour package is optional and will be concluded later on in the beginning of 2008 when it's more clear what are the financial possibilities to arrange it.
- Continuation of the on-the-job training if needed (laboratory training, and environmental sampling and modelling training).

- Proposition of the developed framework for environmental monitoring system focusing on water monitoring (strategy). The general structure of the model will be based on partially decentralized monitoring system, in which the roles, responsibilities and duties of the governing body and the implementing institutions are clearly defined and which will be based on the principles of sustainable development.
- Screening the quality of western Georgian groundwater by using some chemical major parameters. The latest survey has been carried out in the end of 80's and after that there has not been any extensive studies.
- Introduction of bio -testing methods and making a long term training plan to implement bio tests as a part of routine laboratory analyses.

3.4 Results and activities

The concrete results and activities of the project are provided in the following logical framework, which also includes assumptions and means of the project.

LOGICAL FRAMEWORK

	INTERVENTION LOGIC	INDICATORS	SOURCES OF VERIFICATION	ASSUMPTIONS AND RISKS
OVERALL OBJECTIVES	Strengthening environmental monitoring and management capacity in Georgia Develop and Modernize the existing environmental monitoring and management system	Purpose-oriented state of the environment information available for decision making. Updated environmental statistics	State of the environment reports and bulletins.	Sustainable development considered an important goal for Georgia
PROJECT PURPOSE	Develop and strengthen according to EU-directives the environmental monitoring system of the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources Introduce modern methods consistent with international standards for monitoring	Adequate and purpose-oriented information on the state of nature available. More effective environmental management system	State of the environment reports and bulletins Environmental database	Willingness to implement new monitoring and management system.

RESULTS	RESULT PHASE I			
	More detailed information about the present situation of the key sectors in environmental monitoring and management in Georgia.	Reports, workshops	Site visits and interviews of workers	Environmental authorities willingness to provide all the information
	The River Rioni survey, flood forecasting	Reports, workshops	Reports, a model of the forecasting system ready	To get operative data and satellite images. Security risks when doing site visits outside Tbilisi
	The laboratory quality and assurance work started, training for laboratory staff	Training needs questionnaire	Site visits, reports	Trained persons remain at the laboratory
	Renovated sampling stations	Reports	Sampling activities	Robbery
	RESULT PHASE II Proposed framework for environmental water monitoring and management system.	Project reports, workshops	Reports, site visits	Ministry's personnel and decision makers interested in developing the system
	Laboratory staff capable to use new equipment	Number of persons trained	Training reports	Trained persons will continue to work also in the future in environmental sector
	Proposal of a strategy and action plan for water monitoring		Accepted strategy and action plan	The willingness to implement and follow the strategy and action plan in the future.

ACTIVITIES		MEANS
	RESULT 1:	
	phase I, 12 Months	
	1. The study of current monitoring system and its needs. Interviews/discussions with environmental authorities, enterprises and NGOs on current environmental monitoring, management and permitting system and its future development needs.	Team Leader/Chief Technical Assistant/Other experts
	2. The study of current network design, station location and parameters, site visits.	Team Leader/Local Expert
	3. Assessing current QA procedures of laboratories	Laboratory Expert
	4. Laboratory staff training in Georgia.	Team Leader/Laboratory Expert
	5. Assessing the current data handling and storage.	Laboratory Expert Local Expert
	6. Assessing the current sampling methods, procuring equipment.	Laboratory Expert/Team Leader Local Expert
	7. Preparation of the training program.	Team Leader/Chief Technical Assistant/Laboratory Expert
	8. Arrange international donors meeting working in the field of the environmental monitoring projects in Georgia, regular appointments	Team Leader/Chief Technical Assistant
	9. Preparing the basic framework for the water monitoring system.	Team Leader/Chief Technical Assistant/Local Experts
	10. Start the works in the Rioni River area	Team leader/local experts
	11. Start renovating monitoring stations	Team Leader/Chief Technical Assistant
	12. TOR's for the international and local experts.	Team Leader/Chief Technical Assistant
	13. Identification of local experts.	Team Leader/Chief Technical Assistant

RESULT 2: phase II, 12 Months 1. Study tour to Finland and Estonia (possible) 2. Site visits in Georgia, meetings with the local authorities. 3. Procuring more equipment for the laboratories/field sampling 4. Seminars and Workshops about the monitoring and management. 5. Approved strategy and action plan for the water monitoring Reporting: Inception Report Mid-term Report Draft Final Report quarterly reports	Team Leader/Chief Technical Assistant/Laboratory Expert Team Leader/Chief Technical Assistant/Others Team Leader/Chief Technical Assistant Team Leader/Chief Technical Assistant Team Leader/Chief Technical Assistant/Others Team Leader/All experts

4 Assumptions and risks

Institutional development

The project's number one goal is to strengthen environmental monitoring and management capacity in Georgia. The chances to reach this aim can be considered quite good. Earlier, during the past few years, there have been some environmental projects in Georgia financed, for example, by NATO, USAID and UNDP. These projects have included also environmental monitoring and management components, results and experience of which have been implemented in the Georgian environmental administration giving a good basis for further development.

It is assumed that the identified partner organisations in Georgia will collaborate with the project. Changes in the institutional set-up may influence the responsibilities of different departments in the MoEG but is not expected that this should in any case lead to refusal of participation in the project. During the last two years the Minister of Environment has changed three times in Georgia. The ministerial changes may have their effect also in other levels of environmental administration and can cause changes in directors as well as in other personnel. These possible changes may cause some problems in the implementation of the project because the personal and mutual relationships are often important when implementing international joint projects. To avoid these kind of administrative problems a good and exact project documentation, availability of training materials and regular project meetings are essential for the successful implementation of the project.

Creating an integrated, comprehensive and reliable monitoring system in Georgia requires that the monitoring organisations can agree on and accept division of responsibilities and design principles of the new monitoring system. The necessity of rationalising current monitoring practices should be clear to all organisations. The project aims to enhance and institutionalise the linkages between different monitoring authorities, so that co-operation will continue after the project has ended. The most important necessity for the favourable development of the nature conservation and environmental monitoring is that the positive economical and political progress continues in Georgia.

The training component of the project is still partly open. When planning the trainings in detail, one of the most important things will be that the right persons are selected for the training courses: the persons attending the training courses should be the key persons who actually do the monitoring work at the ministry, laboratories, inspection departments and other environmental institutions. They should be able and willing to distribute the acquired information in their organisations. This can be ensured by a careful selection of course participants. In the selection process of potential trainees certain pre-selection criteria will be defined to make clear, that the training is for professionals, who are willing to stay in the MoEG and other environmental institutions after the project. However, this can not be guaranteed definitely. It has been planned that the trainings will be carried out both Finnish and Georgian short-term experts. After the assessment of the training needs suitable experts will be identified to carry out the trainings.

In order to ensure technical sustainability of the project, the equipment procured during the project will be selected so that it will not require expensive reagents or spare parts. Regular yearly budgetary allocations for environmental monitoring activities are needed in order to continue the development process of the monitoring system. Only this can ensure the positive development after the foreign assistance has ended. In the initial plan of this Georgian–Finnish project quite a lot of financial resources were allocated for computers, database and GIS system development. These funds have now been re-allocated mainly to laboratory and monitoring equipment and renovating the old hydrological stations in Western Georgia. The reason for this change is that the database and GIS system development needs are currently in the agenda of the USAID South Caucasus Water program which started on January 2006.

The last but not least project aim is to develop and strengthen the environmental system of Georgia according to the EU requirements, and to introduce modern monitoring methods through the EU standards for monitoring. In the Finnish project the EU standards are used in all laboratory and sampling work and also the training is based on them. The USAID project has used and is using American (i.e. EPA standards). The differences of these two standards are not too significant, therefore it is not going to create any problems. The Georgian Environmental authorities have indicated that in the long run they are ready to harmonize their environmental methods to EU standards and legislation.

5 Compatibility and sustainability

5.1 Compatibility with strategic goals for Finnish development cooperation

According to the Finnish Government Resolution on Development Policy (5 February 2004) the UN Millennium Declaration provides a framework for Finland's development policy. In the Declaration Finland and other nations are committed to

- The values guiding international relations in the 21st century – freedom, equality, solidarity, tolerance, respect for nature and a sense of joint responsibility
- The central importance of peace, security and disarmament for the world community
- Development and the eradication of poverty
- Protecting our common environment
- Human rights, democracy and good governance
- Protecting the vulnerable
- Meeting the special needs of Africa
- Strengthening the United Nations and the multilateral system

The Declaration specifies eight main development goals. These goals are:

1. Eradicate extreme poverty and hunger
2. Achieve universal primary education
3. Promote gender equality and empower women
4. Reduce child mortality
5. Improve maternal health
6. Combat HIV/AIDS, malaria and other diseases
7. Ensure environmental sustainability
8. Develop a global partnership for development

The project addresses directly to the goal number 8 but indirectly also to other goals. A prerequisite for sustainable social and economic development is a healthy and secure environment. In the Georgia, poverty is often linked with unsafe and contaminated environment. Currently the population living near the polluting enterprises and waste dumps does not possess any information on the actual health hazards, which the contamination causes for them and their children. The project aims to ensure, that these people could at least have a possibility to acquire this information and democratically influence the authorities if they so decide. Public access to information, including information on the environment, is an important prerequisite for a democratic society. Therefore the project also has a democracy and human rights aspect.

The project aims to assist the Georgian authorities in mitigating the environmental problems in the country. Strengthened environmental monitoring and data management ensures that the decision makers have reliable environmental information, which enables them to make prioritised, cost-effective environmental management decisions when planning actions to improve the state of the environment in the country.

Moreover, it enables authorities to enforce the Environmental Protection Law more effectively. The project will also harmonize the monitoring and management methods more closely to those used in the European Union.

5.2 Policy environment

Since it proclaimed its independence from the former Soviet Union on 9 April 1991, Georgia has been taking steps to establish a legislative system to match the changed political conditions and emerging problems, including environmental ones. Among the most serious of these are the dangerous increase in air pollution, particularly in cities; water pollution, especially from untreated waste-water discharges, and a degradation of the drinking water supply sources; waste caused by poor waste and hazardous chemical management; land degradation; and degradation of the Black Sea owing to pollution. To address these challenges, efforts have been made to develop a suitable body of environmental legislation.

5.3 Economic and financial feasibility

Generally and in the long term the project aims to enable sustainable economic development opportunities for the Georgia. As mentioned in the earlier chapters, sustainable development is crucial for the country not only from the environmental and ecological, but in the long run also from the economic point of view. The other important economic aspect is the ecotourism potential of the Georgia.

The project is financially feasible, as the equipment, acquired during the project will be selected so that it does not need expensive spare parts or maintenance. Also the analytical methods, used in the MoEG laboratory will be chosen so that the reagents can be acquired easily and with low prices.

5.4 Institutional capacity

One of the main aims of the project is to enhance the institutional capacity of the recipient organisations to ensure sustainability of previously achieved results. The project supports the role of the MoEG as the supervisor and manager of the environmental monitoring activities in the Georgia. The project will concentrate on training environmental authorities and persons doing laboratory analyses, quality assurance and control etc. The project aims to train persons, who are able to further distribute their knowledge in their organisations, thereby ensuring that the skills acquired can be transferred to the organisation as a whole.

In addition to training, the project focuses on institutionalising the co-operation of different authorities and organisations in environmental monitoring.

5.5 Socio-cultural aspects

The Georgian people are proud of their unique environment. Environmental issues are in very high on ranking when asking citizens opinion of the priorities of welfare. The politicians attitude to environmental matters is more ambiguous and during the last years the financial resources allocated for environmental protection and monitoring have been much too small.

5.6 Participation and ownership

The project has been suggested by the Georgian authorities. It has been planned in close co-operation with them during the visits to Georgia in November-December 2004, January 2005 and May 2006.

5.7 Gender

Gender issues have been gaining more attention throughout the South Caucasus region. The international donor community, regional or locally-based funds or NGOs in the region have taken some steps for community mobilization and participation, including women involvement, aiding marginalized groups of society, addressing some explicit gender issues, i.e., domestic violence and trafficking. However, gender indicators are rarely used to measure project success.

Regardless of social and economic difficulties experienced by Caucasus countries in the way of achieving their development goals, the situation existing in these countries is different from that of other developing countries of the world in terms of gender equality. In the South Caucasus, gender issues are more linked to deepening poverty, general deterioration of quality of life, and drastic marginalization of society, rather than to formal legal systems and institutional arrangements. National constitutions and laws guarantee equal rights for women and men. Both have equal access to major social benefits, such as health care services and education. However as a tradition, women are rarely advanced to leadership and managerial positions and are frequently under-represented in technical fields. In the private sector, male and female employment roles are differentiated. Women's roles are seen more in conducting clerical, administrative and operational tasks, while male employees are seen as experts, in managerial and leadership positions. Gender inequity becomes more obvious in rural areas, where women are traditionally less socialized and involved in community activities, have poor access to and control over community resources.

In this Finnish project the gender issues will be taken into account when choosing members of the co-ordinating body and participants of the training courses. Both women and men will have equal opportunity to participate.

5.8 Environment

The project aims to strengthen the ability of Georgian authorities to provide reliable, comprehensive and usable state of the environment information in a cost-effective way. This enables environmental decision makers to assess the current situation and make prioritized environmental policy choices.

5.9 Appropriate technology

Modern, state-of-the-art technology such as Remote Sensing is required in order to acquire reliable environmental information and to manage and distribute it. The project focuses on training to ensure that the responsible monitoring authorities are able to use the high-tech measuring and monitoring instruments. Training is provided on hands-on basis including both on-the-job and more formal training courses.

The procured equipment will be selected so, that the maintenance of the measuring and analysis instruments can be done easily. Another important aspect to be considered during the procurement process is the feasible price for spare parts and maintenance. All user instructions will be provided in Georgian language if possible.

6 Implementation

6.1 Approach

The project will be implemented in Georgia and in some transboundary water area between Georgia and Turkey. The main implementing agency will be the Ministry for Environmental Protection and Natural Resources and its Center for the Monitoring and Prognostication.

The project starts with a 3-month Inception Phase. During this phase, the National Co-ordinator and Team Leader will select the first national consultants for the project. In the end of the Inception Phase, an Operational plan for the project will be drafted by the Team Leader and National Co-ordinator.

In the first six months the project concentrates on assessing the current environmental monitoring and management system and discussing its development options with decision makers and other stakeholders. A donors meeting will also be organised during this period to ensure that all the grants given to Georgian environmental sector will be used without overlapping. At the same time, assessments of the current situation of other project components are carried on.

The implementation phase for developing laboratory readiness, field sampling and Remote Sensing (from 6-12 months from the project starting) will start with short current situation study. After these studies the needs of most urgently needed equipment will be known and the procurement phase and training can be started.

The most important task of the first phase is to renovate some hydrometeorological stations in the Western part of Georgia. Also preparing the strategy and action plan for water monitoring is most essential tasks.

The studies on the River Rioni will start on March-April 2007.

The studies in the Black Sea coast will start in the autumn 2007 and continue in spring 2008.

In the beginning of the second phase of the project (13 months from starting) the possibility to arrange a study tour and training in Finland and Estonia will be assessed and the persons to participate will be selected. The participants will be high-level authorities and decision-makers from the different sectors of environmental protection and management, such as water, waste, air and soil.

During the Phase II (13-22 months from the starting) the project will support the transboundary cooperation between Georgia and Turkey. The preparations for this will start already during the first phase of the project. The pilot project will be carried out in joint

Georgian-Turkish river basins by following the principles of the UN ECE monitoring guidelines and as far as possible also according to the EU Water Framework Directive.

6.2 Organization

The Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources will implement the project and has named Ms Mariam Makarova (Head of Division of Water Resources Protection) as the National Project Co-ordinator. The main implementing department in the MoEG is the Center for Monitoring and Prognostication. The other involved departments include Ministry of Labour, Health and Social Affairs, Ministry of Agriculture, and Regional environmental laboratories. In the regional and local level, the participating organisations are the local and regional environmental authorities.

The Finnish experts will assist the MoEG in the implementation. The Finnish Consultant provides a long-term Team Leader, a short-term Laboratory Expert, GIS Expert, Modelling Expert, Remote Sensing Expert, and possibly one additional expert who will be specified later on when the project needs are more clear. Local experts include the Chief Technical Assistant and other experts which will be determined in more detail in the inception phase (such like Monitoring Expert, Enterprise Expert and an Inspection Expert). In addition, an Interpreter is required.

In order to maximise synergies and to ensure full co-ordination with the parallel projects, three Co-ordination Meetings of MoEG, ADB and MFA will be held, one after the inception phase of the project, another after 9 months and the last in the end of the project.

The **Supervisory Board (SVB)** will be the highest organization and decision-making body within the project. The SVB meets once per year and in case of a specific need. The general mandate of the SVB covers:

- General Policy issues and acceptance of necessary revisions to the implementation of the project in relation to the approved Project Document. However, any essential change in the content is subject to approval by the Parties.
- Approval of annual reports, workplans and budgets

The SVB should consist of the representatives of the following organisations:

- Representative of the Ministry for Foreign Affairs in Finland
- Representative from the sectoral ministry, i.e. the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources

The **Steering Committee's (SC)** responsibility is to report to the Supervisory Board on the operation policies of the project and review of reports of progress and achievements.. It finalises the work plans, quarterly progress reports and annual monitoring reports and presents them to the SVB. The SC will meet two to four times per year and in case of a specific need.

The SC should consist of the following members:

- Representative from the Ministry for Foreign Affairs of Finland
- Team Leader and key international specialists
- Representatives from the Georgian Ministry for Environmental Protection and Natural Resources
- Local Project Director and key specialists
- Representatives of key beneficiaries (to be defined during the inception phase)

The composition of the SVB and SC may be changed subject to negotiations between the competent authorities.

The National Project Co-ordinator and the Team Leader will form together with the key specialists a Management Team, which reports to the SC. The National Project Co-ordinator and the Team Leader will be responsible for carrying out the policies and decisions approved by the SVB, SC and Co-ordination Meetings. They will establish the project organisation and set up office facilities, prepare quarterly and yearly reports, prepare the work plan for approval at the beginning of the project and revise and update it according to the progress of the project. At the end of the project they are responsible for preparing plans for continuation of the activities.

6.3 Tentative timetable

Total duration of the project will be 24 months.

6.4 Budget

The estimated costs of the project are 680 155 EURO (the development grant for the project). The Georgian government's contribution will consist of salaries of the MoEG and regional personnel, office, training class facilities, transportation and other assisting personnel. It is expected to be some 10% (69 000 EURO) of the Finnish grant.

7 Monitoring and Reporting, Evaluation

The project is monitored internally in meetings and reports. The management team will meet at least once a month to discuss the progress of the work. Brief quarterly progress reports, based on the operational plan, will be prepared jointly by the Team Leader and the National Project Co-ordinator. They will also provide an inception report after 3 months, and Mid-Term report after 13 project months. If necessary, the Operational Plan will be modified according to the reports.

The Team Leader and the National Project Co-ordinator will prepare a project final report for consideration after the final review meeting. It shall be prepared in draft sufficiently in advance to allow review and technical clearance by the Government of Finland to the final end-of-project review.

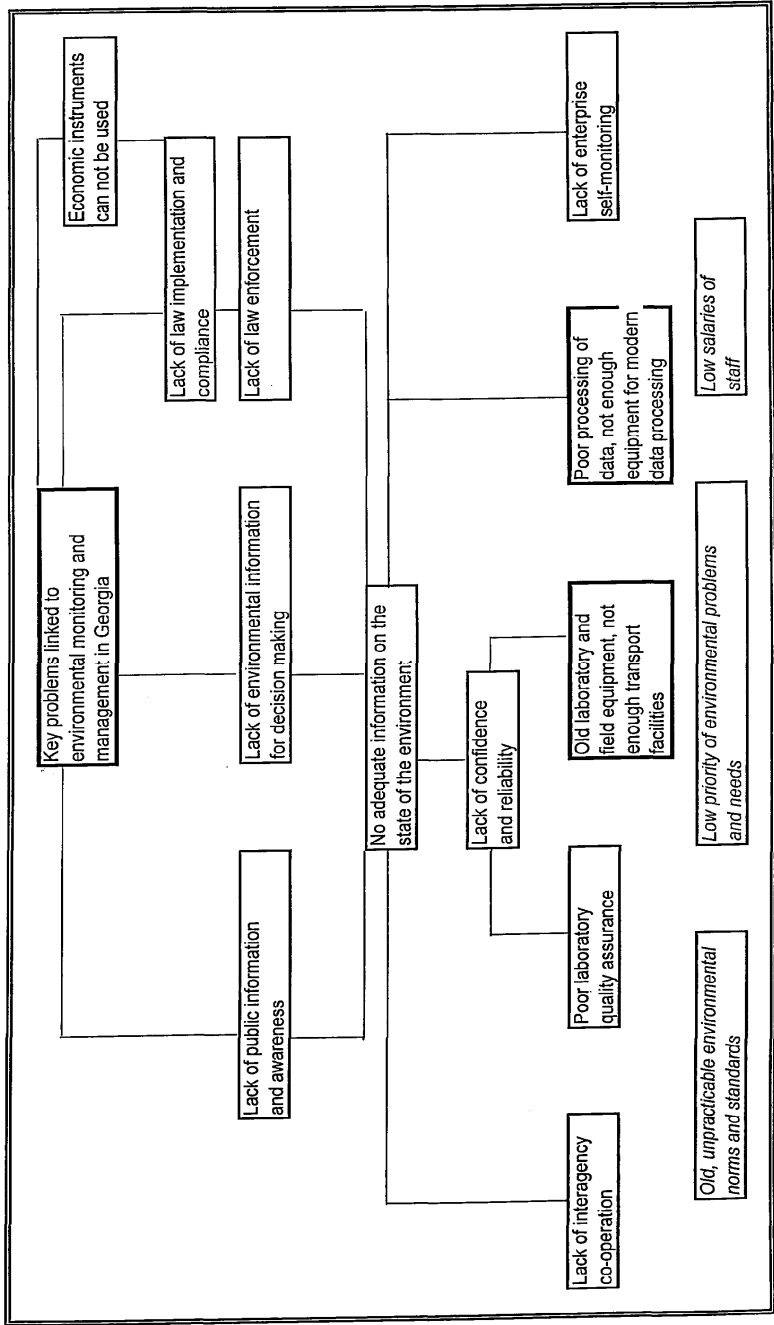
The following reports are to be prepared during the project:

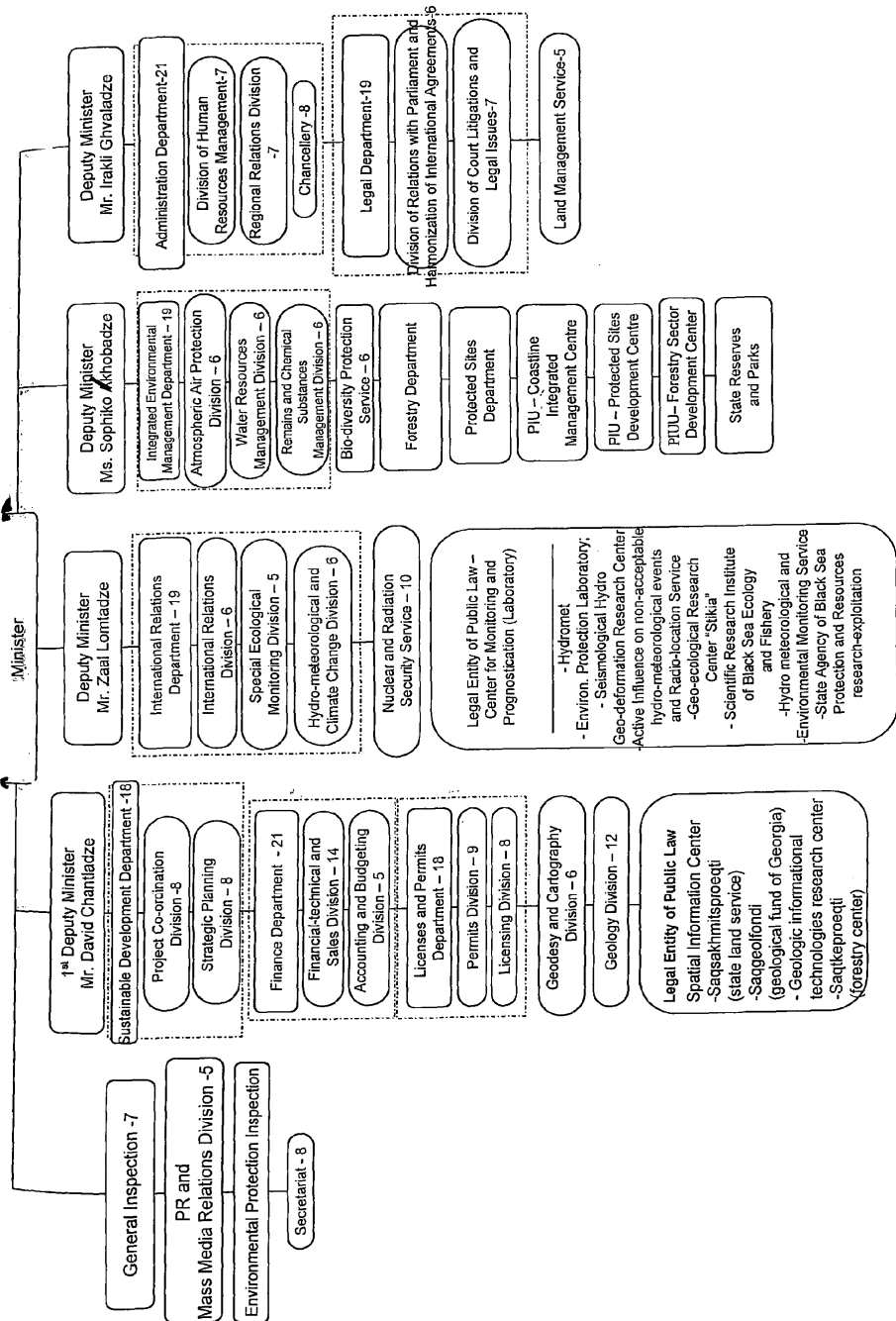
- Inception Report
 - Mid-term Report
 - Draft Final Reports
 - Quarterly Reports
 - Field Sampling Manual
 - Laboratory Quality manual and Standard Operating Procedures
- All the other items of reporting will be published in regular project reports.

The project will be subject to a Mid-term review after approximately 12 months of implementation. The organisation, terms of reference and timing of the review will be decided on after consultation between the concerned parties. The project may also be subject to evaluation three months prior to the scheduled completion of the Project.

Development of the Environmental Monitoring and Management Systems in Georgia Republic

PROBLEM ANALYSIS

Annex 3: JOB DESCRIPTIONS OF EXPERTS

TEAM LEADER/ENVIRONMENTAL MONITORING AND MANAGEMENT EXPERT (TA)

The Team Leader will spend about 16 working months in Georgia. The Team Leader and the National Project Co-ordinator are in charge of the implementation of the project. The Team Leader reports to the Project Steering Committee and the Home Office according to the Finnish Government guidelines.

The general tasks of the Team Leader will include, although not necessarily be limited to the following:

- Together with other experts make the study of current water monitoring system and the most urgent needs to develop it.
- Prepare together with Georgian environmental authorities a renovation plan for the Western Georgian hydrological monitoring stations and carry out renovation work for some stations.
- Make plans for seminars and workshops in the field of environmental monitoring and management.
- Regular appointments with other international environmental projects and donor countries.
- Start together with Georgian environmental authorities and local and international consultants the Rioni River basin studies.

Regular progress and financial reporting.

- Project management and office routines including financial management and book-keeping.
- Ensure the availability of Finnish funds and that the funds are used in accordance with the Project Document and other official agreements
- Ensure the quality of the project and the sustainability of project achievements.

The specific tasks of the Team Leader/Monitoring Expert will include, although not necessarily be limited to, the following:

- Advising the experts and trainers: the laboratory expert (LE), the Remote Sensing Expert (RE) and Modelling Expert (ME) Expert.
- Designing and conducting the project and reporting activities together with the Finnish and Georgian experts.
- Preparing the framework of the water monitoring system (Strategy for Water Monitoring and action plan) together with other experts, ministries, agencies and institutes taking part into the execution of the programme.
- Preparing working plans (TOR) for each expert
- Coordinating all the other activities carried out during this project

Resources:

- The Team Leader shall be supported by Georgian environmental authorities working in the field of environmental monitoring. They should give to the project all the information which is needed to fulfill project aims.
- The Team Leader shall be supported by a qualified Local Chief Technical Assistant.
- The Team Leader shall be supported by qualified local consultant(s) (to be determined later on).
- The Team Leader shall be supported by the services of the Home Office.

LABORATORY EXPERT, CHEMIST (LE)

The laboratory expert (Chemist) is in charge of advising the staff in MoEG laboratories and check (central and local laboratories) the working and Quality Assurance procedures of these laboratories. If needed he/she will prepare together with the Team Leader and Georgian environmental authorities an inter-calibration comparison programme and if needed will arrange training for the laboratory personal.

- clarify the needs for training and exercises of the laboratory personnel, for example biotesting.
- creating a routine to perform inter-calibration studies on regular basis.
- take part in the laboratory assessment
- advising the staff in MoEG laboratory to prepare Standard Operational Procedures and to perform validation for certain key parameters.

REMOTE SENSING EXPERT (RE)

The Remote Sensing Expert will focus on the possibilities of using the Remote Sensing technique as a part of operative monitoring for example in flood forecasting.

- Checking the availability of satellite images for operative flood forecasting (NOAA-AVHRR, Modis, radar –images)
- Calibration of images
- Training of local users
- Work close together with the Modelling Expert to develop the flood forecasting model

MODELLING EXPERT (MO)

- Start modelling the flood forecasting system of the River Rioni water basin system
- Arrange modelling training courses with local consultants
- Carry out an assessment of the old hydrological data and its validity for the modelling work
- Prepare together with the Team Leader and the Georgian environmental authorities a plan of the hydrological stations to be prepared.

LOCAL EXPERTS

The Local Experts will be working in the different fields of monitoring. They are responsible of e.g. collecting back-ground information when preparing the monitoring and management system. The TORs in which their exact tasks will be determined in more detail will be prepared during the project. The local experts will be working under the Team Leader and in close relation with the Georgian environmental authorities.

LOCAL CHIEF TECHNICAL ASSISTANT (TA)

The local Chief Technical Assistant will be working with the Team Leader.

- Support the Team Leader in keeping contacts with the Georgian Environmental Authorities.
- Responsible for the normal office routines.
- Support the International and Local Experts in their work.
- Participation in part of the field trips
- Interpretation when needed.
- Support in arranging training courses
- Assistance for the Team Leader in project management and office routines including financial management and book-keeping
- When Team Leader is outside of Tbilisi or Georgia the local Chief Technical Assistant is in charge of the project routines.

Annex A: Environmental monitoring and management capacity building in the Georgia Republic (Budget in Euros)									
Technical Assistance									
	Units	Unit cost	2.007		2.008		Total		
			days	units	days	units			
Fees									
International consultancy (Team Leader=TL, working days) ¹⁾	339	590	137		80,830	202	119,180		200,010
International consultancy (Laboratory Expert=LE, working days)	60	470	40		18,800	20	9,400		28,200
International consultancy (Remote Sensing Expert=RE, working days)	50	450	25		11,250	25	11,250		22,500
International consultancy (Modelling Expert=MO, working days)	60	600	40		24,000	20	12,000		36,000
Local experts, to be determined later on					16,000		16,000		32,000
Local Chief Technical assistant (working days)	441	50	189		9,450	252	12,600		22,050
Home office coordination	21	400	9		3,600	12	4,800		8,400
Reimbursables									
Flights Helsinki-Tbilisi-Helsinki	14	1,100	8		8,800	6	6,600		15,400
Accommodation in Tbilisi at hotel	265	100	175		17,500	90	9,000		26,500
Accommodation in Tbilisi at a rented flat (unit days)	620	36	255		9,180	365	13,140		22,320
Local travel, field visits, Georgia Republic					3,500		3,500		7,000
Daily allowance for Tbilisi (short-term experts)	235	45	145		6,525	90	4,050		10,575
Country allowance (TL) (unit months)	17	1,393	7		9,751	10	13,930		23,681
Assignment allowance (TL) ²⁾					2,333		1,167		3,500
Moving costs (TL) ²⁾					2,500		2,500		5,000
Total Technical Assistance					224,019		236,617		460,636
Other reimbursables									
Other facilities, equipment and supplies									
Translations					1,100		1,100		2,200
Seminars and workshops					900		900		1,800
Copy machine, incl. maintenance and printing					2,000		1,000		3,000
E-mail and internet-communications, telephone calls					1,500		1,750		3,250
Computers for the office		1,500	2		3,000		3,000		3,000
Computer for TL (to be purchased from Finland)		2,000	1		2,000		2,000		2,000
Data projector for training					1,200		1,200		1,200
Furniture for the office					1,000		1,000		1,000
Security system for the office					1,000		1,000		1,000
Other facilities for the office (consumables)					250		250		500
Software					1,000		1,000		1,000
Satellite Images					3,000		2,000		5,000
Laboratory and monitoring equipment					70,000		25,000		95,000
Car for the project					13,000		13,000		13,000
Petrol for the car					2,000		2,000		4,000
Renovation of monitoring stations					32,000				32,000
Other costs									
Mid-term review							5,000		5,000
Contingency					20,000		25,569		45,569
Total other reimbursables					154,950		64,569		219,519
Grand Total					378,969		301,186		680,155

¹⁾ The fee costs of the Team Leader contain e.g. the following:

- a) all salary costs including e.g. the basic salary of the expert, social security and pension contributions, unemployment insurance and paid absence.
b) overhead costs containing e.g. the following general expenses: expenses of SYKE's Administrative Services Division (including book-keeping, accounting, legal services, personnel administration, salary payment procedures) and other office costs (e.g. rent and maintenance costs of the head office, computer services, postal services), insurances for long-term stays abroad, healthcare in Finland (e.g. required physical examinations, vaccinations/medication of the personnel).
2) These allowances are defined in the "General Regulations on the Service Relationship of Personnel Appointed for Development Co-operation Assignments" given by the Council of State. The scope of application of the Regulations is the following: "The regulations shall be observed in development co-operation undertaken in compliance with the Act and Decree (382 and 353/98) on the Participation of State Offices and Public Services in Development Co-operation. These regulations shall also apply whenever the Ministry for Foreign Affairs recruits personnel to serve as experts in Finland's bilateral development co-operation programmes."

[GEORGIAN TEXT – TEXTE GÉORGIEN]

შეთანხმება
საქართველოს მთავრობასა და ფინეთის რესპუბლიკის მთავრობას
შორის
საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარების შესახებ

საქართველოს მთავრობა (საქართველო) და ფინეთის რესპუბლიკის მთავრობა (ფინეთი), ერთობლივად მოხსენიებული როგორც მხარეები ,

სურთ რა მათ სახელმწიფოებსა და ხალხებს შორის არსებული მეგობრული კავშირების გაძლიერება;

იხსენებენ რა ათასწლეულის დეკლარაციის და ათასწლეულის განვითარების მიზნებს,

ადასტურებენ რა, რომ უკიდურესი სიღატაკის აღმოფხვრა მხარეებს შორის თანამშრომლობის უმთავრესი ამოცანაა,

კიდევ ერთხელ ადასტურებენ რა მათ მხარდაჭერას თანამშრომლობის განვითარების მიზნით საქმიანობის ჰარმონიზაციის მიმართ,

აცნობიერებენ რა, რომ საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემების განვითარების სრული პასუხისმგებლობა ეკისრება საქართველოს,

საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემების განვითარებასთან დაკავშირებით თანხმდებიან შემდეგზე:

მუხლი I
სფერო და მიზანი

1. პროექტის ზოგადი მიზანია საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემების და შესაძლებლობების გაძლიერება და განვითარება.

2. პროექტი განხორციელდება პროექტის დოკუმენტისა და პროექტის ბოუჯეტის შესაბამისად, რომლებიც დათარიღებულია 2006 წლის ოქტომბრის თვით და თანდართულია ამ შეთანხმებაზე როგორც დანართი IV, ასევე – წლიური სამუშაო გეგმებისა და ბოუჯეტების შესაბამისად, რომლებიც ორმხრივად შეთანხმდება მხარეებს შორის.

მუხლი II
თანამშრომლობის პრინციპები

1. ადამიანის უფლებების პატივისცემა, დემოკრატიული პრინციპები, დემოკრატიული მმართველობა და კანონის უზენაესობა არის მხარეებს

შორის თანამშრომლობის საფუძველი და ამ შეთანხმების განხორციელების აუცილებელი ნაწილია.

2. პროექტი განხორციელდება გამჭვირვალობისა და ღია დიალოგის პრინციპების დაცვით.

მუხლი III

კომპეტენტური ორგანოები და განხორციელებული სააგენტო

1. ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, წარმოდგენილი საქართველოში ფინეთის საგანგებო დავალებათა ელჩით, და საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო იქნებიან კომპეტენტური ორგანოები, რომლებიც წარმოადგენენ თავიანთ შესაბამის მთავრობებს ამ შეთანხმებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე და ასევე უფლებამოსილი იქნებიან დადონ შეთანხმებები ამ პროექტის გაგრძელების თაობაზე, მათ შორის, პროექტის შესაძლო მომდევნო ეტაპებზე, რაც გავლენას არ მოახდენს მხარეების საერთო პასუხისმგებლობებზე.

2. პროექტის განხორციელების პასუხისმგებლობა ეკისრება საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს.

მუხლი IV

ფინეთის მიერ დაფინანსება

ამ პროექტის განხორციელებაში ფინეთის მთავრობის წილი 2006-2008 წლებში, გრანტის სახით და ფინეთის პარლამენტის მიერ ყოველწლიურად დამტკიცების საფუძველზე, შეადგენს მაქსიმუმ 680 155 (ექვსას ოთხმოცდაათხუთმეტი ათასი) ევროს. თუმცა, ეს წილი გამოიყენება მხოლოდ იმ ფაქტობრივი რაოდენობით, რომელიც აუცილებელია პროექტის დოკუმენტის შესაბამისად პროექტის განხორციელებისათვის საჭირო ხარჯების დასაფარად.

მუხლი V

საქართველოს მიერ დაფინანსება

პროექტის განხორციელებისათვის საჭირო ყველა ფინანსური და სხვა რესურსი, რომელიც აჭარბებს ფინეთის წილს, უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს საქართველოს მიერ.

მუხლი VI

შესყიდვები

1. ფინეთი განხორციელებს პროექტის დოკუმენტში აღწერილი დამხმარე სამუშაოების შესყიდვას და დადებს კონტრაქტს საკონსულტაციო სააგენტოსთან, რომელიც შეთანხმდება საქართველოსთან. პროექტისათვის საჭირო სხვა შესყიდვები განხორციელდება საქართველოსა და ფინეთს შორის შეთანხმების მიხედვით.

2. არ დაიშვება ნებისმიერი სახის პირდაპირი ან არაპირდაპირი შეთავაზება, საჩუქარი, თანხის გადახდა ან სარგებელი, რომელიც მიწნეულია ან შესაძლოა მიწნეული იქნეს უკანონო ან კორუფციულ ქმედებად და რომელიც წარმოადგენს სტიმულს ან ჯილდოს შესყიდვების კონტრაქტების მიღების ან განხორციელებისათვის.

3. ყველა შესყიდვა განხორციელდება საყოველთაოდ მიღებული პრინციპების საფუძველზე და საქონლის შესყიდვის პრაქტიკის მიხედვით. ტენდერში მიწვევები და ასევე შესყიდვის კონტრაქტები შესაბამისად უნდა შეიცავდეს დებულებას ტენდერის და კონტრაქტის გაუქმების შესაძლებლობის შესახებ იმ შემთხვევაში, როდესაც ნებისმიერი უკანონო ან კორუფციული ქმედება დაკავშირებული იქნება კონტრაქტის მიღებასთან ან განხორციელებასთან. გარდა ამისა, მყიდველისათვის მიყენებული ზიანი ან დანაკარგი კონტრაქტის გაუქმების შემთხვევაში კომპენსირებული უნდა იქნეს მიმწოდებლის მიერ.

მუხლი VII ინფორმაცია

1. მხარეები:

- ა) სწრაფად მიაწვდიან ერთმანეთს ინფორმაციას ნებისმიერი მოვლენის ან სიტუაციის შესახებ, რომელმაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს პროექტის განხორციელებაზე, და
- ბ) უზრუნველყოფენ, რომ ყველა შესაბამისი ორგანო და ორგანიზაცია ინფორმირებული იქნეს ამ შეთანხმებისა და პროექტის შესახებ.

2. ორივე მხარეს უფლება აქვს საზოგადოებას და დაინტერესებულ მხარეებს მიაწოდოს ინფორმაცია პროექტის შესახებ, მათ შორის, ამ შეთანხმების შესახებ.

3. პროექტთან დაკავშირებულ ნებისმიერ პუბლიკაციაში და სხვა მასალაში მითითებული უნდა იქნეს, რომ პროექტი ზორციელდება ან განხორციელდება ფინეთის ფინანსური დახმარებით და ფინეთის განვითარების თანამშრომლობის ფარგლებში.

მუხლი VIII მონიტორინგი და ანგარიშგება

პროექტის განხორციელების შესახებ ანგარიშები უნდა შესრულდეს ამ შეთანხმებაზე დართული პროექტის დოკუმენტაციით განსაზღვრული ფორმატით. ანგარიშები უნდა მომზადდეს ორმხრივად შეთანხმებული პრინციპების საფუძველზე.

მუხლი IX აუდიტი

საქართველო ნებას დართავს ფინეთის წარმომადგენლებს ჩაატარონ ნებისმიერი ინსპექცია ან აუდიტი პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებით. ასეთი ინსპექცია ან აუდიტი შესაძლოა ინიცირებული იქნეს საქართველოს მიერ.

მუხლი X კონსულტაციები

1. მხარეები ხელმისაწვდომნი იქნებიან ერთმანეთისათვის ორმხრივი კონსულტაციების მიზნით, რათა:

ა) განავითარონ თანამშრომლობა; და

ბ) შეაფასონ თანამშრომლობის მიზნების და ასევე პროექტის მიზნებისა და ამოცანების განხორციელება.

2. მხარეები მიაწვდიან ერთმანეთს ყველა საჭირო ინფორმაციას კონსულტაციების მიზნით.

მუხლი XI პასუხისმგებლობა

საქართველო პასუხისმგებელია ყველა იმ რისკზე, რომელიც წარმოიშვება ამ პროექტის შესრულებისას საქართველოში, ამ შეთანხმების თანახმად. საქართველოს მთავრობა პასუხისმგებელი იქნება საჩივრებზე თუ ასეთი წამოიჭრება ფინეთის, საკონსულტაციო სააგენტოების ან მათი პერსონალის რომელიმე წევრის ან ფინეთის მიერ დაქირავებული პირის წინააღმდეგ, რომელსაც ადგილი ექნება მათი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულებისას, ან სხვაგვარად დაკავშირებული იქნება მასთან, გარდა იმ შემთხვევისა როდესაც ორივე მთავრობის შეხედულებით, ასეთი საჩივრები ნებისმიერი წევრის ან ფინეთის მიერ დაქირავებული პირის მხრიდან უხეში დაუდევრობით ან განზრახ არამართლზომიერი ქმედებით.

მუხლი XII შეჩერება

1. ორივე მხარეს უფლება აქვს, მეორე მხარესთან კონსულტაციის შემდეგ, სრულად ან ნაწილობრივ შეაჩეროს პროექტის დაფინანსება, თუ:

ა) რომელიმე მხარე მიიჩნევს, რომ მეორე მხარემ გერ შეასრულა ამ შეთანხმების მე-2 მუხლით განსაზღვრული რომელიმე აუცილებელი ნაწილი;

ბ) მეორე მხარის მიერ დაფინანსება არ განხორციელდება ამ შეთანხმების და პროექტის დოკუმენტის შესაბამისად;

გ) არ შესრულდება ნებისმიერი სხვა ვალდებულება ამ შეთანხმების ან პროექტის დოკუმენტის შესაბამისად;

დ) პროექტის შენეჯმენტი მიჩნეული იქნება არადამაკმაყოფილებლად;

ე) წარმოიშვება გარემოება, რომელიც საფრთხეს უქმნის ან აფერხებს პროექტის/პროგრამის განხორციელებას ან პროექტის/პროგრამის მიზნებისა და ამოცანების მიღწევას;

ვ) შეჩერება გამოწვეულია იმ გარემოებების ფუნდამენტური ცვლილებით, რომლებშიც დაიწყო პროექტი/პროგრამა.

2. შეჩერება შეწყდება დაუყოვნებლივ მას შემდეგ, როდესაც შეჩერების გამომწვევი გარემოება ან გარემოებები შეწყვეტს არსებობას.

3. ფინეთი ინარჩუნებს უფლებას, მოითხოვოს ფინეთის წილის სრულად ან ნაწილობრივ ანაზღაურება, თუ ჩათვლის, რომ ეს ფინანსები არასწორად იქნა გამოყენებული ან დაპაჰმყოფილებლად არ იქნა აღრიცხული.

მუხლი XIII

საქონელი

1. პროექტის მიზნებისათვის ამ შეთანხმების შესაბამისად საქართველოში შესყიდული ან იმპორტირებული საქონელი იქნება პროექტის ექსკლუზიურ განკარგულებაში.

2. საქონელი გახდება საქართველოს საკუთრება პროექტის დასრულების შემდეგ, თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმდებიან.

მუხლი XIV

სპეციალური დებულებები

1. პირობები, რომლებიც ეხება საკონსულტაციო სააგენტოებს, პერსონალს და საქონელს, განსაზღვრულია წინამდებარე შეთანხმების I-III დანართებით, რომლებიც ამ შეთანხმების განუყოფელი ნაწილია.

2. საქართველო უზრუნველყოფს საკონსულტაციო სააგენტოებს, მათ პერსონალს, ფინეთის მიერ დაქირავებულ პირებსა და აგრეთვე მათ ოჯახებს (პერსონალის მუდღეობები და შვილები) ისეთივე მოპყრობის სტანდარტებს, როგორიც გათვალისწინებულია ნებისმიერი სხვა ქვეყნის განვითარების სააგენტოების პერსონალისათვის.

3. მხარეთა სხვა მოვალეობები განისაზღვრება პროექტის დოკუმენტით.

4. მხარეებს უფლება აქვთ განახორციელონ შეფასება პროექტის განხორციელების დროს და მისი დასრულების შემდეგ.

5. პროექტის დაგეგმვის და შეფასების ორმხრივად შეთანხმებული საქმიანობა პროექტის განუყოფელი ნაწილია და რეგულირდება ამ შეთანხმების დებულებებით.

მუხლი XV

ძალში შესვლა, შეწყვეტა, შესწორებები და დაგების გადაწყვეტა

1. ეს შეთანხმება ძალაში შედის მხარეთა მიერ შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების დასრულების შესახებ ნოტების გაცემის გზით განხორციელებული უკანასკნელი შეტყობინების მიღების დღიდან 30 დღის შემდეგ და ძალაში რჩება მხარეთა მიერ მისი დებულებებით განსაზღვრულ ვალდებულებათა სათანადოდ შესრულებამდე, თუ რომელიმე მხარემ ან განაცხადა მისი შეწყვეტის შესახებ, შეწყვეტის ვადამდე სამი თვით ადრე.

2. წინამდებარე შეთანხმებაში მხარეთა ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე შესაძლებელია შეტანილ იქნას ცვლილებები და დამატებები, რომელიც ფორმდება

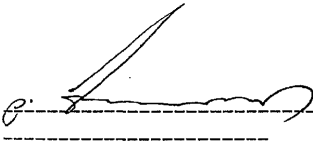
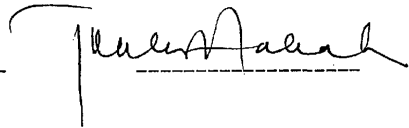
ცალკე ოქმების სახით და ძალაში შედის წინამდებარე შეთანხმების მე-15 მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად. აღნიშნული სახით მიღებული ცვლილებები და დამატებები წარმოადგენს ამ შეთანხმების განუყოფელ ნაწილს.

3. ამ შეთანხმების ინტერპრეტაციისას ან განხორციელებისას წარმოშობილი ნებისმიერი დავა გადაწყდება შევობრულად, კომპეტენტური ორგანოების მოლაპარაკებების საფუძველზე

შესრულებულია თბილისი (ადგილი) 14 ივნისი 2024 (თარიღი) ორ დედად, თითოეული ქართულ და ინგლისურ ენაზე, ორივე ტექსტი თანაბრად აუთენტური. შეთანხმების დებულებათა განსხვავებული ინტერპრეტაციის შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება ტექსტს ინგლისურ ენაზე.

საქართველოს მთავრობის
სახელით

ფინეთის რესპუბლიკის
მთავრობის სახელით

დანართები:

- I - ბირობები საკონსულტაციო სააგენტოებისათვის
- II - ბირობები პერსონალისათვის
- III - ბირობები საქონლისათვის
- IV - პროექტის/პროგრამის დოკუმენტი.

დანართი I

პირობები საკონსულტაციო სააგენტოებისათვის

1. განსაზღვრება

ამ შეთანხმების მიზნებისათვის ტერმინი “საკონსულტაციო სააგენტო” ნიშნავს საჯარო სამსახურის ნებისმიერ ორგანოს ან სახელმწიფო ან კერძო კორპორაციას, აგრეთვე ნებისმიერ სახელმწიფო ან კერძო, ადგილობრივ ან საერთაშორისო ორგანიზაციას, რომელიც დამტკიცებულია მხარეების მიერ და დაქირავებულია ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ პროექტების და პროგრამების განხორციელების დამხმარე სამუშაოების შესრულების მიზნით. «საკონსულტაციო სააგენტო» არ გულისხმობს საქართველოს ხელისუფლებას და კერძო პირებს.

2. ფინეთის ვალდებულებები

ფინეთი აანაზღაურებს საკონსულტაციო სააგენტოების ხარჯებს, გარდა საქართველოს მიერ გადასახდელი ხარჯებისა, რომლებიც განსაზღვრულია ამ დანართის მე-3 პარაგრაფში.

3. საქართველოს ვალდებულებები

საქართველო, თუ სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული სპეციალური შეთანხმებით:

ა) უსასყიდლოდ და გაუმართლებელი შეფერხების გარეშე უზრუნველყოფს საკონსულტაციო სააგენტოებს ყველა საჭირო ნებართვით და უფლებამოსილებით;

ბ) საკონსულტაციო სააგენტოებს, მათი ოფიციალური მოვალეობების განხორციელებისას, შესაძლებლობის ფარგლებში უზრუნველყოფს შესაბამისი საოფისე ფართობით, კომუნიკაციებით და სხვა მომსახურებით და აანაზღაურებს შესაბამის ხარჯებს;

გ) გაათავისუფლებს საკონსულტაციო სააგენტოებს პირდაპირი გადასახადების ან მოსაკრებლებისგან იმ ანაზღაურებასთან დაკავშირებით, რომელსაც მიიღებენ ისინი საქართველოს გარეთ არსებული ფონდებიდან ან რესურსებიდან ამ შეთანხმების შესაბამისად საქართველოში განხორციელებული სამსახურისათვის;

დ) არ დააწესებს უცხოურ ვალუტაზე შეზღუდვებს ან სხვა სავალუტო შეზღუდვებს იმ ფულად სახსრებთან დაკავშირებით, რომლებიც საკონსულტაციო სააგენტოების მიერ გადაირიცხება საქართველოში საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, პროექტების

განსახორციელებლად; აგრეთვე ნებას დართავს ასეთი ფონდების ექსპორტირებაზე;

ე) გაათავისუფლებს საკონსულტაციო სააგენტოებს პროფესიული რეგისტრაციის და სხვა მსგავსი მოთხოვნებისაგან, თუ ეს მოთხოვნები დადგინდება საქართველოს კანონმდებლობით;

ე) გაათავისუფლებს საკონსულტაციო სააგენტოებს საქართველოს ხელისუფლების ორგანოებისთვის ნებისმიერი საგადასახადო და ფინანსური დეკლარაციის წარდგენის მოვალეობისგან, რაც მოეთხოვებათ ფიზიკურ პირებს ან კორპორაციებს;

ამ მუხლის მე-3 პუნქტის ე) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული რეგისტრაციის ვალდებულებისაგან გათავისუფლების მიუხედავად, ექსპატრიატი საკონსულტაციო სააგენტოები გაივლიან რეგისტრაციას ამ შეთანხმებით გათვალისწინებული საგადასახადო შეღავათების მიღების მიზნით; საკონსულტაციო სააგენტოების მიერ საქართველოში განხორციელებული ადგილობრივი შესყიდვების დროს, დღგ-ს გადახდა და ადმინისტრირება მოხდება საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

ზ) სწრაფად და უსასყიდლოდ გასცემს იმპორტისთვის აუცილებელ ლიცენზიებს და სხვა ნებართვებს იმ ალჭურვილობის იმპორტირებისათვის, რომელიც გამოყენებული უნდა იქნეს პროექტის ან პროგრამის განსახორციელებლად;

თ) გაათავისუფლებს ალჭურვილობას საბაჟო გადასახადებისა და მოსაკრებლებისგან, რომლებიც საჭიროა ამ ალჭურვილობის საქართველოში იმპორტისთვის ან საქართველოდან ექსპორტისთვის, გაათავისუფლებს ალჭურვილობას იმპორტსა და ექსპორტზე ყველა შეზღუდვისა და აკრძალვისგან და უზრუნველყოფს იმპორტირებული ალჭურვილობის სწრაფ და უსაფრთხო მიღებას, ხომალდის ნავსადგურში დგომას, გადმოტვირთვას, განბაჟებას, გადატანას, ასევე შენახვას და შემდგომ ტრანსპორტირებას; და

ი) ხელს შეუწყობს საქართველოში შემოტანილი სატრანსპორტო საშუალებების რეგისტრაციას.

დანართი II

პირობები პერსონალისათვის

1. განსაზღვრება

ამ შეთანხმების მიზნებისათვის ტერმინი “პერსონალი” ნიშნავს საკონსულტაციო სააგენტოს მიერ ამ შეთანხმების შესაბამისად პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად დაქირავებულ პერსონალს და ასევე ფინეთის მიერ დაქირავებულ პირებს.

2. ფინეთის ვალდებულებები

2.1. ფინეთი აანაზღაურებს პერსონალის ხელფასებს, გადასახადებსა და ხარჯებს, იმ ხარჯების გარდა, რომლებიც უნდა დაფაროს საქართველომ ამ დანართის მე-3 პარაგრაფის მიხედვით.

2.2. ფინეთი გადაიხდის პერსონალის და მათი ოჯახების მგზავრობის ხარჯებს საქართველოში და საქართველოდან. ოჯახის სტატუსით ამ შემთხვევაში სარგებლობს პერსონალის მეუღლე და შვილები.

3. საქართველოს ვალდებულებები

საქართველოში მომსახურე ექსპატრიატ პერსონალთან დაკავშირებით საქართველო განახორციელებს შემდეგ ზომებს:

ა) უსასყიდლოდ და გაუმართლებელი შეფერხების გარეშე უზრუნველყოფს პერსონალს და მათ ოჯახებს მრავალჯერადი შესასვლელი ვიზებით, მუშაობის და ცხოვრების უფლებით და სხვა საჭირო ნებართვებით და უფლებამოსილებებით, მათი მოვალეობების შესრულების სრული ვადის განმავლობაში;

ბ) ხელს შეუწყობს პერსონალის და მათი ოჯახების პირადი მოხმარებისათვის განკუთვნილი სატრანსპორტო საშუალებების რეგისტრაციას;

გ) გაათავისუფლებს პერსონალს და მათი ოჯახების წევრებს საბაჟო გადასახადებისა და მოსკარებლებისგან და სხვა შესაბამისი გადასახადებისაგან საოჯახო ან პირად ნივთებთან დაკავშირებით, მათ შორის, სატრანსპორტო საშუალებებთან დაკავშირებით, რომლებიც იმპორტირებულია საქართველოში მათ მიერ ექსკლუზიურად გამოყენებისათვის მათი საქართველოში ჩამოსვლიდან 6 (ექვსი) თვის განმავლობაში. პერსონალს და მათი ოჯახების წევრებს უფლება აქვთ განახორციელონ ამ ნივთების ექსპორტი საბაჟო გადასახადების და მოსაკრებლების და სხვა შესაბამისი გადასახადების გადახდის გარეშე;

(ი) იმ შემთხვევაში, როდესაც “გ” ქვეპარაგრაფით განსაზღვრული ნივთები დაზიანდება ისე, რომ მათი შეკეთება მიზანშეწონილ ფასად შეუძლებელია, ან სხვაგვარად დაიკარგება პერსონალის ან მათი ოჯახების წევრების გაუფრთხილებლობის არარსებობის შემთხვევაში, ამავე ქვეპარაგრაფით განსაზღვრული გათავისუფლება გავრცელდება იმავე ახალი ნივთების იმპორტირებაზე, დროის ნებისმიერი ლიმიტის მიუხედავად;

(იი) თუ პერსონალის ან მათი ოჯახების ნებისმიერი წევრი გაყიდის “დ” ქვეპარაგრაფით განსაზღვრულ ნივთს იმ პირზე, რომელიც არ სარგებლობს იმავე პრივილეგიებით, ის ვალდებული იქნება გადაიხადოს ყველა საბაჟო გადასახადი და მოსაკრებელი და სხვა შესაბამისი გადასახადები;

დ) გათავისუფლებს პერსონალს საშემოსავლო გადასახადებისა და სხვა ნებისმიერი პირდაპირი გადასახადის და მოსაკრებლისაგან, მათ შორის, სახელმწიფო სოციალურ ფონდებში შენატანებისგან, ამ შეთანხმების შესაბამისად საქართველოში გაწეული სამსახურისათვის მათთვის გადახდილ ნებისმიერ ანაზღაურებასთან დაკავშირებით;

ე) გათავისუფლებს პერსონალს და მათი ოჯახების წევრებს საქართველოს ხელისუფლების ორგანოებისთვის ნებისმიერი საგადასახადო და ფინანსური დეკლარაციის წარდგენის მოვალეობისგან, რომლის წარდგენაც მოეთხოვებათ საქართველოს მოქალაქეებს ან საქართველოში მცხოვრებ უცხოელებს;

ვ) არ დააწესებს პერსონალის და მათი ოჯახების წევრების მიერ მათი პირადი გამოყენებისათვის საქართველოში გადარიცხულ ფულად სახსრებთან დაკავშირებით სავალუტო შეზღუდვებს ან უცხოურ ვალუტაზე შეზღუდვებს და მიანიჭებს მათ ამ ფონდების კონვერტირების და ექსპორტის უფლებას, ასევე ხელს შეუწყობს საბანკო ანგარიშების გახსნას;

ზ) გათავისუფლებს პერსონალს პროფესიული რეგისტრაციის, ლიცენზირების და სხვა მსგავსი მოთხოვნებისაგან, თუ ასეთი მოთხოვნები განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობით;

თ) უზრუნველყოფს, რომ პერსონალი და მათი ოჯახების წევრები გარანტირებულნი იქნენ კანონის სრული დაცვით;

ი) სახელმწიფო ან საერთაშორისო კრიზისის შემთხვევაში უზრუნველყოფს პერსონალს და მათი ოჯახების წევრებს რეპატრაციის ისეთივე საშუალებებით, რომელიც გარანტირებულია დიპლომატიური მისიების წარმომადგენლებისათვის.

4. სხვა დებულებები

4.1. საქართველოს უფლება აქვს მოითხოვოს პერსონალის ნებისმიერი წევრის გაწვევა ან შეცვლა, რომლის საქმიანობა ან საქციელი მიჩნეული იქნება არადამაკმაყოფილებლად. ამ უფლების განხორციელებამდე საქართველომ უნდა გაიაროს კონსულტაცია ფინეთთან.

4.2 ფინეთს უფლება აქვს საქართველოსათვის წინასწარი წერილობითი შეტყობინების საფუძველზე გაიწვიოს პერსონალის წევრი. ამ უფლების განხორციელებამდე ფინეთმა, განსაკუთრებული გარემოებების არსებობის შემთხვევის გარდა, უნდა გაიაროს კონსულტაცია საქართველოსთან და, მოთხოვნის შემთხვევაში, უნდა უზრუნველყოს სათანადო შეცვლა.

4.3. ფინეთის განსაკუთრებულ დავალებათა ელჩს და ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პელსინგში დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს პერსონალის ან მათი ოჯახების ნებისმიერი წევრის ნებისმიერი მიზეზით დაკავების ან დაპატიმრების შესახებ, ასევე მათ წინააღმდეგ სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შესახებ. ფინეთის წარმომადგენლებს უფლება აქვთ მოინახულონ დაკავებული ან დაპატიმრებული პირი. ასეთ პირს უფლება აქვს წარმოდგენილი იქნეს იურისტის მიერ.

დანართი III

პირობები საქონლისათვის

1. განსაზღვრება

ამ შეთანხმების მიზნებისათვის ტერმინი “საქონელი” ნიშნავს საქონელს, მასალებს, სატრანსპორტო საშუალებებს, მოწყობილობებს, აღჭურვილობას და ნებისმიერ სხვა საშუალებას, რომელიც უზრუნველყოფილია ფინეთის მიერ პროექტებისა და პროგრამებისათვის ამ შეთანხმების შესაბამისად.

2. ფინეთის ვალდებულებები

ფინეთი:

- ა) დაფარავს საქონლის თითოეულ პარტიასთან დაკავშირებულ ფაქტობრივ ხარჯებს, როგორცაა შესყიდვის, ტრანსპორტირების და, საჭიროების შემთხვევაში, დაზღვევის ხარჯები;
- ბ) პასუხისმგებელი იქნება საქართველოსათვის საქონლის მიწოდებაზე;
- გ) მოითხოვს, რომ საკონსულტაციო სააგენტოებმა ტვირთის გაგზავნისთანავე საქართველოს შესაბამის სააგენტოებს დაუყოვნებლივ აცნობონ ტვირთის ჩასვლის გაანგარიშებული თარიღის შესახებ და გააგზავნონ გადაზიდვის დოკუმენტაცია, ანგარიშ-ფაქტურები და სხვა შესაბამისი ინფორმაცია.

3. საქართველოს ვალდებულებები

საქართველო, თუ სპეციალური შეთანხმებით სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული:

- ა) საჭიროების შემთხვევაში შეატყობინებს ფინეთს განბაჟებასთან დაკავშირებული პროცედურებისთვის საჭირო დოკუმენტაციის შესახებ;
- ბ) უსასყიდლოდ და დაუყოვნებლივ გასცემს იმპორტისათვის საჭირო ლიცენზიებს და საქონლის იმპორტისათვის საჭირო სხვა ნებართვებს;
- გ) უზრუნველყოფს ყველა საბაჟო გადასახადისა და მოსაკრებლის, ასევე სხვა შესაბამისი გადასახადებისგან გათავისუფლებას, რომლებიც დაკავშირებულია ამ საქონლის საქართველოში შემოტანასთან, ასევე გაათავისუფლებს საქონელს იმპორტსა და ექსპორტზე დაწესებული აკრძალვებისა და შეზღუდვებისგან შიდა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად
- დ) უზრუნველყოფს იმპორტირებული საქონლის სწრაფ და უსაფრთხო მიღებას, ხომალდის ნავსადგურში დგომას, ტვირთის დამუშავებას, განბაჟებას, გადაგზავნას, ასევე იმპორტირებული საქონლის შენახვას და შემდგომ ტრანსპორტირებას;

- ა) მიიღებს ყველა საჭირო ზომას და დაიწყებს ნებისმიერ პროცესულურ ქმედებას, რომელიც შესაძლოა საჭირო გახდეს საქონლის ნებისმიერი პარტიის სრული ან ნაწილობრივი დანაკარგის ან დაზიანების შემთხვევაში წარმოშობილ საჩივრებთან დაკავშირებით და დაუყოვნებლივ შეატყობინებს ფინეთს ამის შესახებ;
- ვ) საქონლის საქართველოში ჩასვლის შემთხვევაში ექსკლუზიურად პასუხისმგებელი იქნება ამ პარაგრაფის “დ” ქვეპარაგრაფით განსაზღვრული ზომების მიღებაზე და ამ ზომებისთვის საჭირო ხარჯების ანაზღაურებაზე;
- ზ) ხელს შეუწყობს საქართველოში შეტანილი სატრანსპორტო საშუალებების რეგისტრაციას.

4. სხვა დებულებები

- 4.1 საქონელი იქნება მიმდინარე პროექტის ექსკლუზიურ განკარგულებაში მისი განხორციელების განმავლობაში.
- 4.2 პროექტის დასრულების შემდეგ საქონელი გახდება საქართველოს (მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრის) საკუთრება, თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმდებიან.

ფინეთის საგარეო
საქმეთა სამინისტრო

საქართველოს გარემოს დაცვისა და
ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა
და მენეჯმენტის სისტემის განვითარება

პროექტი

მაისი, 2007

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი
სარჩევი

ანგარიშის პროექტის შესახებ
შესავალი

1. შეჯამება
2. არსებული სიტუაცია
- 2.1. პოლიტიკური სიტუაცია (ევროკავშირის და საქართველოს ურთიერთობების მიმოხილვის საფუძველზე)
.....
- 2.1.1. საგარეო პოლიტიკა
- 2.1.2. ადამიანის უფლებები
- 2.1.3. ეკონომიკური ვითარება
- 2.1.4. ევროკავშირისა და საქართველოს ურთიერთობები.....
- 2.1.5. გარემოსდაცვითი კანონმდებლობა
- 2.2. გარემოს მდგომარეობა
- 2.2.1. წყლის რესურსები, მდინარეები და ტბები
- 2.2.2. წყლის გამოყენება
- 2.2.3. სასმელი წყალი
- 2.2.4. წყლის დაბინძურება
- 2.2.5. ჰაერის დაბინძურება
- 2.2.6. ნარჩენების მენეჯმენტი და ნიადაგის დაბინძურება
- 2.2.7. სასიფათო ნარჩენები
- 2.2.8. სამრეწველო ნარჩენები
- 2.2.9. მუნიციპალური ნარჩენები
- 2.3. გარემოს დაცვის მონიტორინგი
- 2.3.1. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო.....
- 2.3.1.1. მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი.....
- 2.3.1.2. ემსიის მონიტორინგი და კონტროლი
- 2.3.1.3. გარემოს დაცვის ინსპექცია
- 2.3.2. გეოლოგიის სამსახური
- 2.3.3. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო
- 2.3.4. სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
- 2.4. ბიომრავალფეროვნება
- 2.5. საბაზისო კვლევები საქართველოში განხორციელებული და მიმდინარე გარემოსდაცვითი პროექტები
.....
- 2.6. გადასაჭრელი პრობლემები

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯშენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

2.7 დაინტერესებული მხარეები და ბენეფიციარები	
3. ინტერვენციის დეფინიცია	
3.1. საერთო ამოცანები	
3.2. პროექტის მიზანი	
3.3. პროექტის სტრატეგია	
3.3.1. საქმიანობები, რომლებიც განხორციელდება პირველ ეტაპზე (12 თვე, 2006–2007))	
3.3.2. მეორე ეტაპზე განხორციელდები საქმიანობები (10 თვე, 2008)	
3.4. შედეგები და საქმიანობები	
4. გარაუდები და რისკები	
5. შესაბამისობა და მდგრადობა	
5.1. ფინეთის განვითარების თანაშემოქმედების სტრატეგიულ მიზნებთან შესაბამისობა	
5.2. პოლიტიკური გარემო	
5.3. ეკონომიკური და ფინანსური შესაბამისობა	
5.4. ინსტიტუციური შესაძლებლობები.....	
5.5. სოციალურ-კულტურული ასპექტები	
5.6. მონაწილეობა და საკუთრება	
5.7. გენდერი	
5.8. გარემო	
5.9. შესაბამისი ტექნოლოგია	
6. განხორციელება	
6.1. მიდგომა	
6.2. ორგანიზაცია	
6.3. საგარეო გრაფიკი	
6.4. ბიუჯეტი	
7. მონიტორინგი და ანგარიშგება, შეფასება	

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

დანართები:

დანართი I: პრობლემების სქემა

დანართი II: გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სტრუქტურა

დანართი III: ექსპერტების სამუშაოს მოკლე აღწერილობა

დანართი IV: ბიუჯეტი

ინფორმაცია პროექტის შესახებ:

პროექტის სახელწოდება: გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და
მენეჯმენტის სისტემების განვითარება საქართველოში

პროექტის ნომერი:

სექტორი: გარემო

ფოკუსი: გარემოს დაცვის მონიტორინგი და მენეჯმენტი,
დასავლეთ საქართველოს წყლები

პროექტის ხანგრძლივობა: 21 თვე, დასრულდება 2008 წლის დეკემბერში

გეოგრაფიული არეალი: საქართველო, აქცენტი კეთდება დასავლეთ საქართველოს
წყლებზე

დაწყების თარიღი: 2007 წლის აპრილი

პროექტის დაფინანსება: ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო - 680 155 ევრო,
საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების
სამინისტრო - 68 000 ევრო

ზაფხუმილი ბენეფიციარები: გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

პროექტის საერთო ამოცანები: საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და
გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გაძლიერება მდგრადი
განვითარების ხელშეწყობის მიზნით

პროექტის მიზნები: გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის გაძლიერება.
გარემოს დაცვის სახელმწიფო ორგანოების შესაძლებლობების
გაძლიერება. მონიტორინგის მეთოდების მოდერნიზება და
მონიტორინგის ქსელის ზოგიერთი ნაწილის აღდგენა. ტრენინგები
ლაბორატორიული და საველე სამუშაოების შესახებ, შერჩევითი
და ცხელ წერტილებზე კვლევები.

ინსტიტუციური ჩარჩოები: საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების
სამინისტრო

ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო

შესავალი

უქანსაგნელი ათი წლის განმავლობაში ფინეთის გარემოს ინსტიტუტმა მონაწილეობა მიიღო ბევრ საერთაშორისო პროექტში, რომლებიც ეხებოდა გარემოს დაცვის მონიტორინგსა და მენეჯმენტს. ამტისუცოური გაძლიერება, შესაძლებლობების გაძლიერება, ტრანსპარანსაზღვრო თანამშრომლობა და ევროკავშირის წყლის ჩარჩო დირექტივის აღსრულება ამ პროექტების მნიშვნელოვანი ნაწილი იყო. მოცემული პროექტის გეგმა ეფუძნება გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციებს გარემოს მონიტორინგის შესახებ (გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სახელმწიფო სისტემების გაუმჯობესება). ასევე მხედველობაში იქნა მიღებული გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის დოკუმენტის წყლის რესურსების ინტეგრირებული მენეჯმენტი წინადადებები, მათ შორის, ტრანსპარანსაზღვრო მდინარეების კალაპოტთან დაკავშირებული საკითხები, კერძოდ, რეკომენდაცია აღმოსავლეთ ევროპის, კავკასიის და შუა აზიის ქვეყნებში მონიტორინგის საქმიანობის განხორციელების შესახებ.

საქართველოს გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის პროექტის მომზადება დაიწყო 2004 წლის ბოლოს, როდესაც ფინეთის გარემოს ინსტიტუტის მიერ მიწვეული ორი სპეციალისტი ეწვია საქართველოს ფაქტების შესწავლის და პროექტის ფორმულირების მიზნით. მისი დადგინება ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ. ვიზიტის განმავლობაში (25.11.04–17.12.04) გაიმართა შეხვედრები გარემოს დაცვის სახელმწიფო ორგანოების 25 წარმომადგენელთან და განხორციელდა ერთი საგლე ვიზიტი განახლებულ (აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს მიერ) მეტეოროლოგიურ და ჰიდროლოგიურ სადგურზე.

საქართველოში ამ პირველი ვიზიტის შემდეგ მომზადდა პროექტის გეგმა და გადაეცა ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს და საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს კომენტარებისთვის. ორივე მხარემ მიიღო პროექტის გეგმა და გადაწყდა, რომ პროექტის გეგმის საბოლოო ვერსია მომზადდებოდა ყველა ფინანსურ ასპექტზე შეთანხმების შემდეგ.

2006 წლის გაზაფხულის დასაწყისში ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ მიიღო პროექტის დაფინანსების გადაწყვეტილება. საქართველოში ფაქტების მოძიებიდან და პროექტის გეგმის ფორმულირებიდან გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ, პროექტის გეგმის განახლება აუცილებლობად იქნა მიჩნეული. ამისათვის 2006 წლის მაისის ბოლოს (22.05.06–31.05.06) საქართველოში კვლავ განხორციელდა ერთი პირისგან შემდგარი მისია. ამ ვიზიტის დროს პროექტის აქცენტების კორექტირების საჭიროების ნათლად განსაზღვრისა და საქართველოში გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის და მონიტორინგის სისტემების ყველაზე გადაუდებელი პრობლემების კარგად გააზრების მიზნით გაიმართა შეხვედრები გარემოს დაცვის სახელმწიფო ორგანოების 11 წარმომადგენელთან, ხოლო ზოგიერთ მათგანთან ორჯერ. მეორე ვიზიტის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანა იყო საქართველოში საერთაშორისო დონორების მიერ დაფინანსებული სხვა გარემოსდაცვითი პროექტების შესახებ ინფორმაციის მიღება.

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინანსის გარემოს ინსტიტუტი

ფაქტების დამდგენი ამ მისიების განმავლობაში შესგედრებისა და სხვა სახის საქმიანობისთვის ყველა მისამზადებელი სამუშაო წარმატებით განახორციელა საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრომ.

ამ პროექტის გეგმის სახელმძღვანელო პრინციპი იყო ადრეული პროექტების შედეგად მოზოგებული ინფორმაციის გამოყენება ახალი პროექტის შექმნის მიზნით, სადაც მოავარი აქცენტი გაკოდება საქართველოს გარემოს დაცვის სახელმწიფო ორგანოების შესაძლებლობების გაძლიერებაზე, რათა მათ საშუალება ჰქონდეთ, მიიღონ ზუსტი ინფორმაცია გარემოს მდგომარეობის შესახებ და უფექტურად გამოიყენონ ეს ინფორმაცია გარემოს ეკოლოგიური და ქიმიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით.

ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოცემები, რომლებიც გამოყენებული იყო ამ პროექტის გეგმის მომზადებისას, არის:

- საქართველოს გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა (საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო, თბილისი, 2000 წლის ივნისი);
- ზოგადი საჭიროებების შეფასების ანგარიში გარემოს დაცვის მონიტორინგი და კონტროლი, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს შესაძლებლობების გაძლიერება (გაეროს განვითარების ფონდი);
- წყლის რესურსების მენეჯმენტი სამხრეთ კავკასიაში, სომხეთი, საქართველო, აზერბაიჯანი (საბოლოო ანგარიში, შ ID, D I - 2003);
- გარემოს დაცვის განხორციელების მიმოხილვა საქართველოში, 2003 (გაერო, ევროპის ეკონომიკური კომისია);
- ევროკავშირის ურთიერთობები საქართველოსთან მიმოხილვა;
- საქართველოში ადამიანური რესურსების სახელმწიფო კვლევა.

1 შეჯამება

საქართველო მდებარეობს სამხრეთ კავკასიაში აღმოსავლეთის განედის 41-47 გრადუსზე და ჩრდილოეთის გრძედის 41-44 გრადუსზე.

ქვეყანას აქვს 310 კილომეტრი სიგრძის სანაპირო ზაგ ზღვაზე. მას ესაზღვრება 4 ქვეყანა: რუსეთის ფედერაცია ჩრდილოეთით (საზღვრის სიგრძე - 723 კმ) და თურქეთი სამხრეთ-დასავლეთით (საზღვარი - 252 კმ), სომხეთი სამხრეთით (საზღვარი - 164 კმ) და აზერბაიჯანი სამხრეთ-აღმოსავლეთით (საზღვარი - 322 კმ). კავკასიონის მკაცრი მთები შეადგენს მიწის საერთო ფართობის (69 700 კვადრატული კილომეტრი) 85% -ს.

მოსახლეობა დაახლოებით 4,4 მილიონია, რომლის 56% ქალაქის ტერიტორიაზე ცხოვრობს, სოლო 44% — სოფლად. საქართველოს დედაქალაქი — თბილისის მოსახლეობა დაახლოებით 1,3 მილიონს შეადგენს.

საქართველო გამოირჩევა კლიმატისა და რელიეფის საკმაო მრავალფეროვნებით. დიდი კავკასიონი ჩრდილოეთით და მცირე კავკასიონი სამხრეთით ერთდება ლიხის ქედით, რომელიც ბუნებრივ ბარიერს ქმნის და ქვეყანას ყოფს ორ კლიმატურად განსხვავებულ ზონად. საქართველოს დასავლეთი ნაწილი ტენიანია, ზაგი ზღვის სანაპიროზე სუბტროპიკული, მაშინ, როდესაც აღმოსავლეთი საქართველო გამოირჩევა ზომიერი კლიმატით. დასავლეთ საქართველოში საშუალო წლიური ნალექი 1000-2800 მმ-ს შეადგენს, სოლო აღმოსავლეთ საქართველოში ეს მაჩვენებელი ზოლოდ 300-600 მმ-ია. კლიმატური პირობებისა და რელიეფის განსხვავებულობა იწვევს

საქართველოში ეკოსისტემების მრავალფეროვნებას. მცენარეულობა წარმოდგენილია ენდემური და რელიქტური ჯიშებით. ტყეები ქვეყნის 40%-ს ფარავს, მათ შორის, მთიანი ტერიტორიების უმეტეს ნაწილს. დაბლობის ტყეებში უმეტესად ფართოფოთლოვანი სახეობებია გავრცელებული, როგორცაა წიფელი, მუხა, რცხილა და წაბლი. ზღვის დონიდან უფრო მაღლა გვხვდება წიწვოვანი ხეები, ხოლო მაღლიან მაღალ მთებში დომინირებს ფიჭვი.

საბჭოთა კავშირის დაშლის და 1991 წლის აპრილში დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ საქართველოში ადგილი ჰქონდა სამოქალაქო ომს, ტერიტორიულ კონფლიქტებსა და მკაცრ ეკონომიკურ კრიზისს. სიღატაკე გავრცელდა მთელ ქვეყანაში, განსაკუთრებით, შორეულ და მაღალმთიან რეგიონებში. თუმცა, უკანასკნელ ხანებში ქვეყნის ახალი სელმმდგანელობით საქართველოს ეკონომიკურ განვითარებაში შეინიშნება პოზიტიური ტენდენციები.

ქვეყანა ასორციელებს მისთვის საჭირო ენერგორესურსებს, მათ შორის, ბუნებრივი გაზის და ნავთობპროდუქტების დიდი ნაწილს იმპორტს. ენერგიის მნიშვნელოვანი შიდა წყარო ჰიდრორესურსებია. მიუხედავად სამოქალაქო ომის შედეგად ეკონომიკის მნიშვნელოვანი დაცემისა, საქართველოში საერთაშორისო სავალუტო ფონდის და მსოფლიო ბანკის დახმარებით 1995 წლის შემდეგ არსებით წარმატებებს მიაღწია ეკონომიკაში, რაც გამოიხატა ერთობლივი შიდა პროდუქტის ზრდით და ინფლაციის შემცირებით. ეს პროცესი კიდევ უფრო დაჩქარდა ბოლო სამი წლის განმავლობაში, როცა რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდამ 2005-2006 წლებში 9%-ს გადააჭარბა.

1992 წლის შემდეგ საქართველოში არ სორციელდებოდა გარემოს დაცვის სათანადო მონიტორინგი, ძირითადად ეკონომიკური სიტუაციის გამო. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში მონიტორინგის სადგურებისა და აღჭურვილობის მდგომარეობა გაუარესდა და ისინი უსარგებლო გახდა. 1990-იან წლებში ეკონომიკური აქტივობის შემცირების შედეგად შემცირდა სამრეწველო სექტორის გარემოზე ზემოქმედება. ამავე დროს, მოსახლეობის წინაშე მდგარმა სიძნელეებმა გამოიწვია მათ მიერ ბუნებრივი რესურსების ექსპლუატაციის ზრდა (მაგ: შეშის მოპოვება). ინფრასტრუქტურის სფეროში ინვესტიციების ნაკლებობამ გამოიწვია მისი გაუარესება და არასამრეწველო სექტორების გარემოზე ზემოქმედების ზრდა. გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის მიხედვით (2000):

- ეკონომიკური საქმიანობის შემცირებამ მნიშვნელოვნად შეამცირა სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენებით გამოწვეული ზედაპირული წყლების დაბინძურება;
- ცენტრალურ და რეგიონულ ხელისუფლებას არა აქვს საკმარისი ფონდები წყლის მიწოდების მოპვლევითი სისტემების და ნარჩენი წყლების გაწმენდის აღჭურვილობის შენარჩუნების, აღდგენისა და შეკეთებისათვის;
- მუნიციპალური ნარჩენები იყრება ცუდად მოწყობილ და მოუწესრიგებელ ნაგავსაყრელებზე;
- ბუნებრივი რესურსების უკანონო ექსპლუატაცია იწვევს გარემოს დეგრადაციას, ბუნებრივი საბინადრო გარემოს შემცირებას და ბიომრავალფეროვნების გაუარესებას;
- გარემოს დეგრადაცია იწვევს მოსახლეობის ჯანმრთელობის გაუარესებას და შრომითი რესურსების შემცირებას.
- სასოფლო-სამეურნეო მიწების მნიშვნელოვანი ნაწილი დეგრადირებას განიცდის ეროვნის შედეგად

უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოს ხელისუფლება თანამშრომლობდა ფინეთის გარემოს ინსტიტუტთან და არკვევდა ფინეთის მხარდაჭერის შესაძლებლობებს გარემოს მონიტორინგის შესაძლებლობების განვითარების მიზნით.

2. არსებული სიტუაცია

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

2.1. პოლიტიკური სიტუაცია (საქართველოს და ევროკავშირის ურთიერთობების მიმოხილვის საფუძველზე)

საქართველო ერთ-ერთი პირველი იყო საბჭოთა კავშირის იმ ქვეყნებს შორის, რომელთაც გამოაცხადეს დამოუკიდებლობა 1991 წელს. დამოუკიდებლობამდე ქვეყანას ჰქონდა შედარებით ძლიერი ეკონომიკა, აყვავებული სასოფლო-სამეურნეო სექტორი, რომელიც სპეციალიზებული იყო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ექსპორტზე (ექსკლუზიურად სხვა საბჭოთა რესპუბლიკებში); და აგრეთვე ენერგოტეკადი სამრეწველო პროდუქცია. დამოუკიდებლობის შემდეგ წარმოშობილ მთელ რიგ შეიარაღებულ შიდა კონფლიქტებს მოჰყვა სეპარატისტული მოძრაობები ყოფილ აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და ყოფილ სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში, ეკონომიკა დაეცა შეიარაღებული ბრძოლების და ამ ტერიტორიების დაკარგვის შედეგად, რის გამოც ქვეყანა დაკარგა უმარატესი ხელმისაწვდომობა ყოფილი საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკების ბაზრებზე 1991 წლის ბოლოს ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ შეთანხმების ძალაში შესვლის შემდეგ კონფლიქტების მსშტაბი შემცირდა, თუმცა, ეს კონფლიქტები მთავრობასა და განდგომილ რეგიონებს - აფხაზეთს, და ცხინვალს/სამხრეთ ოსეთს შორის დღესაც არსებობს.

გაყალბებული საპარლამენტო არჩევნების გამო პროტესტმა 2003 წლის ნოემბერში გამოიწვია პრეზიდენტ შევარდნაძის გადადგომა. 4 იანვრის სამრეზიდენტო არჩევნები ხმების 96,27% -ით (არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩევლების 80% -მა) მოიგო მიხეილ სააკაშვილმა, რომელიც ხელმძღვანელობდა ნოემბრის საპროტესტო გამოსვლებს.

ცვლილებები, რომელთა განხორციელების აუცილებლობაც დგას პრეზიდენტ სააკაშვილის წინაშე მომავალი რამდენიმე წლის განმავლობაში, საკმაოდ მნიშვნელოვანია: ღრმად ფესვავადგმულ კორუფციასთან ბრძოლა და ორგანიზებული დანაშაულის მაღალი დონის შემცირება, არაფუნქციონირებადი სახელმწიფო ინსტიტუტების რეორგანიზაცია, სიღატაკის მაღალი მაჩვენებლის შემცირება, საქართველოს სეპარატისტული რეგიონების პრობლემების მოგვარება, რუსეთთან ახალ ურთიერთობების დამყარება.

2.1.1. საგარეო პოლიტიკა

პრეზიდენტი სააკაშვილი ევროკავშირთან ინტეგრაციას და ნატოს წევრობას გრძელვადი პრიორიტეტად მიიჩნევს. რადგანაც მას არ სურს, რომ საქართველო გადაიქცეს რუსეთისა და აშშ-ს კონფრონტაციის ადგილად, ის ცდილობს შეინარჩუნოს მჭიდრო ურთიერთობები აშშ-სთან და ამაყდროს ხაზს უსვამს, რომ სურს რუსეთთან ურთიერთობების გაუმჯობესება.

2.1.2. ადამიანის უფლებები

საქართველო 1999 წელს გახდა ევროსაბჭოს წევრი. უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოში განვითარდა შედარებით სიცოცხლისუნარიანი სამოქალაქო საზოგადოება, ოფისი უფალი მედია.

2.1.3. ეკონომიკური ვითარება

საქართველო არის ევროპისა და შუა აზიის ქვეყნებს და ასევე რუსეთსა და ახლო აღმოსავლეთ შორის სატრანსპორტო დერეფანი კავკასიაში. სოფლის მეურნეობა ეკონომიკის წამყვანი სექტორი ქვეყანას აქვს ძლიერი საექსპორტო პოტენციალი მისი კონკურენტუნარიანი სამუშაო ძალა ბუნებრივი რესურსების დიდი რაოდენობისა და სტრატეგიული მდებარეობის გამო.

კარგის დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საქართველოს ეკონომიკაში სორცეიდებოდა მნიშვნელოვანი მცდელობები დამოუკიდებლობის შემდეგ 1990-იან წლებში არსებული ეკონომიკური კოლაფსის დაძლევის მიზნით. თუმცა ეკონომიკამ ვადაიტანა რამდენიმე ეკონომიკური შოკი, ამ დაცემებს შორის არსებობდა ეკონომიკური ზრდის პერიოდებიც. 1995 წლის შემდეგ ეკონომიკაში აღვიდა 45%-იან კუმულაციურ ექსპანსიას, ღიწილად კერძო სექტორის გაფართოების შედეგად, რომელიც, თავის მხრივ, ლიბერალიზაციის შედეგი იყო.

2003 წლის გარდების რეფორმაციამ საფუძველი ჩაუყარა რეფორმების ფართო სპექტრს, რომელიც ყველა სექტორს შეეხო. რეფორმები მიმართული იქნა კორუფციასთან ბრძოლისა და ეკონომიკური ლიბერალიზაციისკენ. ძირეული სამთავრობო ცვლილებები განხორციელდა 2004 წელს. მას შემდეგ საქართველო სტაბილურად ავითარებს საბაზრო ეკონომიკის პრინციპების დამკვიდრებისათვის აუცილებელ რეფორმებს. მაკროეკონომიკისა და სამთავრობო დონეზე ახალმა მთავრობამ უკვე გადადგა რიგი სერიოზული ნაბიჯებისა, რომელიც მიმართულია კერძო სექტორის წახალისებისა და პოლიტიკური და ადმინისტრაციული დეცენტრალიზაციისაკენ.

ქრონული ბანკი უზრუნველყოფს ეროვნული ვალუტის სიმყარეს.

2.14. ევროკავშირისა და საქართველოს ურთიერთობები

ბარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების საფუძველზე, რომელიც ძალაში შევიდა 1999 წლის 1 ივლისს, ევროკავშირის თანამშრომლობის ამოცანაა საქართველოსთან ურთიერთობის დამყარება დემოკრატიის პრინციპების პატივისცემის, კანონიერებისა და ადამიანის უფლებების დაცვის, აგრეთვე საბაზრო ეკონომიკის კონსოლიდაციის ხელშეწყობისა და მხარდაჭერის საფუძველზე.

ევროკავშირი დაინტერესებულია საქართველოს განვითარებით პოლიტიკურად მდგრადი და ეკონომიკურად აყვავებული სამხრეთ კავკასიის კონტექსტში. ამ თვალსაზრისით, კონფლიქტები, ფსუხუთი და ცხინვალის რეგიონში/სამხრეთ ოსეთში რჩება მთავარ დაბრკოლებად საქართველო განვითარებისთვის და ხელს უწყობს არასტაბილურობას რეგიონში. ევროკავშირი მხარს უჭერს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის პრინციპს. მინისტრთა საბჭოს 2001 წელს სამხრეთ კავკასიაში კონფლიქტების მოგვარებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების შედეგად რეგიონში ევროკავშირის პოლიტიკური ვალდებულებები უფრო ინტენსიური გახდა. თუმცა ევროკავშირის მონაწილეობა ჯერჯერობით შემოიფარგლება მხოლოდ სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტით, სადაც ევროკავშირი დახმარებას უწევს ერთობლივ საკონტროლო მისიას, მაგრამ ის ზრად არის გამოძებნის შემდგომი გზები, რომლის საშუალებითაც ის ხელს შეუწყობს კონფლიქტების მოგვარებას და კონფლიქტის შემდგომ რეაბილიტაციას.

2003 წლის ივლისში ევროკავშირის სპეციალური წარმომადგენლის დანიშვნა სამხრეთ კავკასიის რეგიონში იყო შემდგომი ნაბიჯი საქართველოსთან და რეგიონის ორ დანარჩენ ქვეყანასთან სომხეთთან და აზერბაიჯანთან ურთიერთობების განვითარებისთვის. საქართველოში 2003 წლის გარდების რეფორმაციამ შექმნა ახლი პერსპექტივები საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობებში.

ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმის ფარგლებში დაგეგმილია ამბიციური მიზნების განხორციელება, რაც დაფუძნებული იქნება საერთო ღირებულებების გაზიარებაზე და პოლიტიკური, ეკონომიკური და ინსტიტუციური რეფორმების ეფექტურ განხორციელებაზე.

ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმა, რომელიც საქართველოს მთავრობასა და ევროკავშირის შორის შეთანხმდა გასული წლის ნოემბერში (14 ნოემბერი, 2006წ.) ხელს შეუწყობს საქართველო ევროკავშირის თანამშრომლობის სტრატეგიულ მიზნებისა და შენაძინის პოლიტიკურ და ეკონომიკური პრიორიტეტების განხორციელებას.

სამოქმედო გეგმის განხორციელების ფარგლებში საქართველო და ევროკავშირო მჭიდროდ თანამშრომლობენ ერთმანეთთან.

2.15. გარემოსდაცვითი კანონმდებლობა

ოუმცა, დღეს **D** გარემოსდაცვითი მონიტორინგი საქართველოში ნაკლებად ხორციელდება, ამისათვის არსებობს ძლიერი საკანონმდებლო ბაზა. 1996 წლის ჩარჩო კანონი გარემოს დაცვის შესახებ უზრუნველყოფს სახელმწიფო რეესტრის წარმოებას და გარემოს დაცვის მონიტორინგის სისტემას. სახელმწიფო რეესტრები უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას გარემოს დაბინძურების შესახებ, ბუნებრივი რესურსების ინვენტარიზაციას და სტატისტიკას. პასუხისმგებლობები განაწილებულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, ასევე სხვა ინსტიტუტებს შორის, რომლებიც განსაზღვრულია სხვა გარემოსდაცვითი კანონებით და საკანონმდებლო აქტებით. გარემოს მონიტორინგის სისტემა განსაზღვრულია, როგორც გარემოს შესახებ მონაცემების შეგროვების, შენახვისა და ანალიზის სისტემა, რომლის კოორდინირებასაც ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო. საქართველოს კონსტიტუციის დაცვის მიზნით, რომელიც უზრუნველყოფს ინფორმაციაზე თავისუფალ ხელმისაწვდომობას.

1996 წლის კანონი დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ უზრუნველყოფს დაცული ტერიტორიების რეესტრების შექმნას, სადაც მითითებული იქნება ინფორმაცია მის ტერიტორიებზე, ბუნებრივ რესურსებზე და გარემოს მდგომარეობაზე. 1997 წლის კანონი ველური ბუნების შესახებ უზრუნველყოფს ცნოვითა სახეობების და მათი გამოყენების სახელმწიფო რეესტრის შექმნას.

1997 წლის კანონი წყლის შესახებ უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების შეკრების და წყლის ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგს. 1999 წლის კანონი ჰაერის დაცვის შესახებ ყოფს ჰაერის მონიტორინგის სისტემას გარემომცველი ჰაერის მონიტორინგისა და გამოწვევების მონიტორინგის სისტემებად. კანონი განსაზღვრავს ყველა მაგნი ნივთიერებას, რომლებზედაც დაწესებულია ღიაშეგები ლიმიტი. გამოწვევების აღრიცხვა მოიცავს საწარმოების მიერ თვითონტროლს და მათ ზედა ყოველწლიური ანგარიშების მომზადებას. ჰაერის მონიტორინგის სისტემა არის გარემოს მონიტორინგის ნაწილი, რომელსაც უზრუნველყოფს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო.

1998 წლის კანონი სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების შესახებ უზრუნველყოფს საშიში ნივთიერებების სახელმწიფო რეესტრის შექმნას, სადაც ხორციელდება მათი გარეგანიობის ვადის, წარმოების, ტრანსპორტირებისა და მოხმარების შესახებ მონაცემებისა და ინფორმაციის შეტანა. კანონის საფუძველზე სამრეწველო საწარმოები ვალდებული არიან აწარმოონ ჩანაწერები საწარმოებში, რომელთაც შეეხება აქვთ საშიში ნივთიერებებთან, უნდა აწარმოონ ჩანაწერები მათი გამოყენებისა და ტრანსპორტირების შესახებ. მათ ყველა ოპერაციის შესახებ უნდა აცნობონ ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს, რომელიც ადგენს ჩანაწერების წარმოების წესებს, პროცედურებსა და ფორმატს.

1998 წლის კანონი ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ უზრუნველყოფს სახელმწიფო რეესტრის შექმნას, სადაც შეტანილი უნდა იქნეს ინფორმაცია რადიოაქტიური ნივთიერებების შესახებ, კერძოდ, მათი გამოყენების, ტრანსპორტირების, ექსპორტის, იმპორტის, რადიოაქტიური ნარჩენების, რადიაციის წყაროების და ბირთვული დანადგარების და გარემოს დაცვის მონიტორინგის სისტემების შესახებ.

1998 წლის პესტიციდებისა და აგროქიმიური ნივთიერებების შესახებ კანონის მე-17 მუხლი უზრუნველყოფს აგროქიმიური ნივთიერებების და ზრდის სტიმულატორების სახელმწიფო რეესტრის

შექმნას, სადაც მითითებული უნდა იქნეს ინფორმაცია მათი იმპორტის, ექსპორტის, წარმოების, ტრანსპორტირების, შენახვის, მოხმარების, მათი გარემოსა და ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შესახებ. ყველა იმპორტიორი, მწარმოებელი და მომხმარებელი ვალდებულია განასორციელოს პესტიციდებზე და სხვა აგროქიმიურ ნივთიერებებზე განსორციელებული ოპერაციების შესახებ ანგარიშგება. თუმცა, ინფორმაცია აკრძალული და შეზღუდული პესტიციდების და აგროქიმიური ნივთიერებების შესახებ რეესტრში შეიტანება ცალკე.

¶99 წელს მიღებული ტყის კოდექსი აწესებს მონიტორინგის სისტემას, რომელიც ეფუძნება სისტემატურ დაკვირვებებს, მონაცემთა ანალიზს და პროგნოზირებას. არსებობს ასევე სახელმწიფო ტყის რეესტრი, სადაც მითითებულია ყველა ხარისხობრივი და რაოდენობრივი პარამეტრი სახელმწიფო ტყეების და სატყეო რესურსების ბალანსის შესახებ და გეგური ცხოველების საყოების სია. სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი ბეჭდავს არა გარემოს დაცვასთან დაკავშირებულ სრულ ინფორმაციას, არამედ მხოლოდ ზოგად მონაცემებს.

საქართველოში არ არსებობს სახიფათო ნივთიერებების გადამამუშავებელი საწარმო. უმეტეს შემთხვევებში მაგნე ნივთიერებები პირდაპირ გარემოში გამოიფრქვევა.

ბარლამენტისათვის წარსადგენად მომზადებულია ნარჩენების შესახებ ახალი კანონპროექტი. ნარჩენების შეგროვების სისტემა არ გამოყოფს მაგნე ნარჩენებს სხვა სახის ნარჩენებისაგან. საქართველოში არ არსებობს მაგნე ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმო და ხშირ შემთხვევებში მაგნე ნარჩენები ხვდება პირდაპირ გარემოში. განსორციელდა ნავთობპროდუქტების შეგროვების და გასარგვის რამდენიმე პირველი მცდელობა. გამოყენებული ქაღალდის შეგროვების ორგანიზება ჯერჯერობით არ ხდება.

2.2. გარემოს მდგომარეობა

2.2.1. წყლის რესურსები, მდინარეები და ტბები

საქართველო მდიდარია წყლის რესურსებით. აქ 26 000-ზე მეტი მდინარეა, რომელთა საერთო სიგრძე 59 000 კილომეტრია. მდინარეების უმეტესობის (99.4%) სიგრძე 25 კილომეტრზე ნაკლებია.

საქართველოში ორი ყველაზე დიდი მდინარეა: მტკვარი და რიონი, რომლებიც სხვადასხვა მხარეთულებით მიედინება. მტკვარი სათავეს იღებს თურქეთში და მიედინება აღმოსავლეთის მხარეთულებით საქართველოსა და აზერბაიჯანში და ჩაედინება კასპიის ზღვაში, ხოლო რიონი მიედინება დასავლეთით და ჩაედინება შავ ზღვაში.

მტკვრის საერთო სიგრძე 1 515 კილომეტრია. მტკვარ-არაქსის წყალშემკრები აუზის საერთო ფართობი შეადგენს 188 000 კვადრატულ კილომეტრს, რომელიც იკავებს სამხრეთ კავკასიის რეგიონის უდიდეს ფართობს. ეს ტერიტორია განაწილებულია 5 ქვეყანას შორის:

- ირანი: 40 000 კვადრატული კილომეტრი;
- თურქეთი: 28 900 კვადრატული კილომეტრი;
- აზერბაიჯანი: 52 900 კვადრატული კილომეტრი;
- სომხეთი: 29 800 კვადრატული კილომეტრი;
- საქართველო: 36 400 კვადრატული კილომეტრი.

მტკვრის საშუალო წლიური ჩადინება კასპიის ზღვაში შეადგენს 16600 მილიონ კუბურ მეტრს.

ერემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საქართველოს მდინარეები მიეკუთვნება ორ აუზს, რომლებიც ლისის წყალგამყოფით იყოფა. აღმოსავლეთის აუზის მდინარეები უერთდება მტკვარს და ჩაედინება კასპიის ზღვაში, ხოლო დასავლეთის აუზის მდინარეები შავ ზღვაში.

საქართველოში არსებობს ასევე უამრავი თერმული და მინერალური წყარო და ბუნებრივი და ხელოვნური წყალსაცავი.

მიწისქვეშა წყლების რესურსები უზვადაა, განსაკუთრებით, დიდი კავკასიონის ქვედა ფერდობებზე და მარნეულისა და ახალქალაქის ბლატოებზე.

2.2. წყლის გამოყენება

ერემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო იღებს ყოველწლიურ ანგარიშებს წყლის გამოყენების შესახებ. მაგალითად, 2000 წელს სამინისტრომ მიიღო 345 მომხმარებლის ანგარიში სახელმწიფო წყლის 90% -ის გამოყენების შესახებ. გამოყენებული წყლის საერთო მოცულობა შეადგენდა 2 010 ბილიონ კუბურ მეტრს, საიდანაც 39% დაისარჯა ირიგაციაზე, 36% - თერმული ენერგიის წარმოებაზე, 25% - მუნიციპალური წყლის მიწოდებაზე. ამ საერთო რაოდენობიდან, 398 მილიონი კუბური მეტრი იყო ნებადართული ხარჯი, როგორც მუნიციპალური წყალი (71%) და გამაგრებული წყალი (27%). წარმოების შემცირება აშკარაა, რადგანაც ნარჩენი წყლების 2%-ზე ნაკლები წარმოიშობოდა სამრეწველო სექტორიდან. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ამ მონაცემების სხუსტე არ კონტროლდება სამინისტროს მიერ დამოუკიდებელი კვლევების საშუალებით და ზომიარებლები, ზუსტად გაზომვის ნაცვლად, ჩვეულებრივ აფასებენ წყლის გამოყენებას, ამიტომ ეს ზონაცემები შეიძლება იყოს არაზუსტი და შეუსაბამო. სამინისტრო ასევე იღებს ანგარიშებს ჰიდროელექტროსადგურებიდან (დაახლოებით 100 სადგური იყენებს 15 მილიონ კუბურ მეტრ წყალს წელიწადში), თუმცა, ასეთი ერთჯერადი ცირკულაციით გამოყენება დაბინძურების წყაროდ არ მიიჩნევა. 43 რესურსი გამოიყენება ენერგიის საწარმოებლად და სარწყავად, რომელთაგანაც 35 აღმოსავლეთის აუზში მდებარეობს. ჰიდროენერგია საქართველოში გამოიყენებული ელექტროენერგიის 75%-ს შეადგენს. ქვეყნის აღმოსავლეთ ნაწილში ირიგაციას სოფლის მეურნეობისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს.

2.3. სასმელი წყალი

სასმელი წყლის მიწოდება საქართველოში ზორციელდება ცენტრალიზებული სისტემით 77 დიდ და პატარა ქალაქში. ოთხი ყველაზე დიდი სისტემა მოსახლეობის მომსახურების თვალსაზრისით არის თბილისი (1 272 000), ქუთაისი (241 000), რუსთავი (159 000) და ბათუმი (137 000). ცენტრალიზებული დისტრიბუცია გარკვეული მასშტაბით არსებობს დაახლოებით 870 პატარა დაბაში და სოფელში. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს გაანგარიშებით 1999 წელს ქალაქების მოსახლეობის 75%-ს ემსახურებოდა ცენტრალიზებული სისტემები, რომლებიც აწვდიდა წყალს ინდივიდუალურ საცხოვრებლებს. დანარჩენი მოსახლეობის 8% წყალს იღებდა ეზოს ონკანებიდან, 3% - საზოგადოებრივი ონკანებიდან, 10% - დაუცველი და სხვა წყაროებიდან. სასოფლო-სამეურნეო რეზერვუარებზე ვითარება საკმაოდ განსხვავებული იყო, სადაც მოსახლეობის 37% წყალს იღებდა დაუცველი ჭებიდან და წყაროებიდან, 20% - ეზოებში გაყვანილი მილებიდან, 13% - საზოგადოებრივი ონკანებიდან, 10% - ინდივიდუალურ საცხოვრებლებში გაყვანილი მილებიდან, 13% - წვიმის წყლის შეგროვებით და 4% - დაცული ჭებიდან და წყაროებიდან.

სასმელი წყლის 90% მიღებულია მიწისქვეშა წყლებიდან, რომელიც ქლორირების გარდა, სპეციალურად არ მუშავდება. საქართველო არ აწარმოებს ქლორს, ძირითად ქიმიურ ნივთიერებას, რომელიც სასმელი წყლის დეზინფექციისათვის ყველაზე ხშირად გამოიყენება. იმპორტის ფასები მაღალია და ბევრ გადაამაშუაებელ დანადგარში დეზინფექციის აღჭურვილობა არ მუშაობს.

კარგის დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინანსების გარემოს ინსტიტუტი

დადგენილია, რომ ამის შედეგად სისტემების 70%-ზე მეტის დეზინფექცია არ ხდება. მაშინ, როდესაც მიწისქვეშა წყლები ძირითადად უსაფრთხოდაა მიჩნეული (ეს ფაქტი არ შეიძლება უტყუარად იქნეს მიჩნეული მონაცემების სიმწირის გამო), სისტემების დეზინფექციის განუსტორციელებლობა ნიშნავს, რომ მიწოდებულ წყალში არ არსებობს ქლორის დანალექი, რომლის გარეშეც არ არსებობს ბარიერი მიკრობიოლოგიური პათოგენების გადაცემისათვის.

2.2.4. წყლის დაბინძურება

საქართველოში ყველაზე დაბინძურებული მდინარეებია მტკვარი, რიონი, ყვირილა, ტყიბული, ენგური და გუბისწყალი. ამ მდინარეების უმეტესობაში ფენოლების, ჰიდროკარბონატების, სპილენძის, მარგანცის, თუთიის და აზოტის კონცენტრაცია არის სახელმწიფო და საერთაშორისო სტანდარტებზე შედარებით მაღალი.

წყლის დამუშავების დანადგარების უმეტესობა არ მუშაობს ან მუშაობს ცუდად და მათი ჯგუშტურობა დაბალია. აღსანიშნავია, რომ ჩამდინარე წყლების დამუშავების სისტემების 60%-ზე მეტი მოგეგმულია და საჭიროებს შეცვლას. კოლიფორმის (კოლიფორმ) დონეც რეზერვუარებსა და წყლის მიწოდების სისტემებში ბევრ ადგილას საშიშ დონეს მიაღწია.

ზედაპირული წყლების დაბინძურება ფენოლებით, ჰიდროკარბონატებით, სპილენძით, მარგანცით, თუთიით და ნიტრატებით დასაშვებ დონეს აჭარბებს. დღევანდლამდე საქართველოში მიწისზედა წყლები დაბლობებში ძლიერადაა დაბინძურებული ქიმიური სასუქებით, ტექნიკური წყლის ნარჩენებით და კანალიზაციის წყლებით. აქედან პირველი ორი მნიშვნელოვნად შეძირდა კონსომიციის რეცესიის შედეგად, მაგრამ მათგან ნივთიერებების ნარჩენების (მძიმე მეტალები) კონცენტრაცია ფსკერის დანალექებზე კვლავ მაღალი რჩება.

ამჟამად ზედაპირული წყლების დაბინძურების მთავარ წყაროდ რჩება მუნიციპალური კანალიზაციის სისტემები, სამედიცინო დაწესებულებები და სამრეწველო საწარმოები. ამჟამად მუშავდება სამრეწველო ტექნიკური წყლის ნარჩენების დაახლოებით 10% და კანალიზაციის წყლების 13%-ზე ნაკლები. ნარჩენი წყლების დამუშავების არსებული სისტემები საჭიროებს გადამუშავებულ შეკეთებას. ამ სისტემების ტიპი ასევე ვერ უზრუნველყოფს ნარჩენი წყლების ბიოლოგიურ დამუშავებას, მაშინ, როცა მექანიკური დამუშავება საჭიროისი არ არის. სამრეწველო წყლის ნარჩენების მხოლოდ 20% მუშავდება საჭირო მასშტაბით გარემოში გადამღვრამდე.

საგადმყოფოებიდან წარმოქმნილი ნარჩენი წყლები იწვევს ინფექციის რისკს როგორც მიწისზედა, ისე მიწისქვეშა წყლებისათვის.

სოფლის მეურნეობა და მოუწესრიგებელი გაფანტული ნაგავსაყრელები წარმოადგენს მიწისზედა წყლების დაბინძურების წყაროებს.

2.2.5. ჰაერის დაბინძურება

არსებული მონაცემების საფუძველზე საქართველოში მანქანების გამოწვევით ჰაერის დაბინძურების ხირთადი წყაროა, განსაკუთრებით იმ ადგილებში, სადაც მოძრაობა გადატვირთულია.

რესპირატორული და სისხლის დაავადებები საქართველოს ქალაქებში დაკავშირებულია ჰაერის დაბინძურების მაღალ დონესთან. მშ-იან წლებში ჩატარებული კვლევების მონაცემების მიხედვით ექიმინდობდა სისხლძარღვების, ბრონქიალური, რესპირატორული, ალერგიული და სიმსივნური დაავადებების ზრდა თბილისის ცენტრში. ქალაქის მცხოვრებლების 60%-ზე მეტს აღენიშნებოდა ისლში კარბოქსიჰემოგლობინის ზრდა და 25%-ს ჰქონდა სისხლში და შარდში ტყვიის მაღალი

შემცველობა. რესპირატორული დაავადებები ბავშვებში თბილისში სამჯერ უფრო მაღალია, ვიდრე საშუალო მაჩვენებელი ქვეყნის მასშტაბით.

ეკონომიკის დაცვის პირობებში ენერგიის წარმოების და მრეწველობის შემცირების შედეგად გამოწვეული რაოდენობა შემცირდა. როდესაც საქართველოს მრეწველობა სრული დატვირთვით მუშაობდა, მრეწველობის წილი ჰაერის დაბინძურებაში 30% -ს შეადგენდა. ეკონომიკის დაცვის შემდეგ ეს მაჩვენებელი 5% -მდე შემცირდა. მიღებული უნდა იქნეს ზომები, რომ ეკონომიკის აღდგენის შემდეგ გამოწვეული რაოდენობა ძველ მაჩვენებელს არ მიაღწიოს.

შიდა დაბინძურების უდიდესი წყაროა მცირე ზომის სახლის გამათბობლები, რომლებიც მუშაობს ნავთზე, გაზზე და სხვა საწვავზე. მათი გამოყენების მთავარი მიზეზი იყო ზამთრის პერიოდში ქარების მიწოდების უწყვეტობა. ელექტროენერგიის მიწოდების მხრივ ბოლო პერიოდში გაუმჯობესებული მდგომარეობის ფონზე ამგვარი პრობლემა ძირითადად მცირე ზომის დასახლებებსა და მოსახლეობის ნაკლებად შეძლებულ ფენებშია დარჩენილი.

ამჟამად ურბანულ ტერიტორიებზე, განსაკუთრებით თბილისში, ჰაერის დაბინძურება მთავარი პრობლემაა საქართველოს ჰაერის ხარისხის კონტროლის მენეჯერებისათვის. ამის გამო უმთავრესი ყურადღება უნდა მიექცეს მონიტორინგის ქსელის რეაბილიტაციასა და ქალაქის თანდათანობით ჰიდრენიზებას. ტრანსპორტი დაბინძურების მთავარი წყაროა. ისტორიულად, ჰაერის ხარისხის კონტროლის სადგურები საქართველოში იყო ინდუსტრიული ან ურბანული ტიპის. ჰაერის დაბინძურებაში ტრანსპორტის საერთო წილის გათვალისწინებით ჰაერის მონიტორინგის სადგურების რიცხვი უნდა გაიზარდოს და დაიდგას ყველაზე გადატვირთულ გზებზე. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმ დაბინძურებლებს, რომლებიც დაკავშირებულია ტრანსპორტის გამონახოლოქთან, კერძოდ, B , X , V , H , OS , P $10/2.5$, Pb .

2.2.6. ნარჩენების მენეჯმენტი და ნიადაგის დაბინძურება

მუნიციპალური და სამრეწველო ნარჩენების, სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების და დაბინძურებული ადგილების მენეჯმენტი არ წარმოადგენდა პრიორიტეტს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს და სხვა სამინისტროებისა და დაინტერესებული ორგანიზაციებისათვის. გარდამავალი პერიოდის პოლიტიკური და ეკონომიკური პირობები ხელსაყრელი არ იყო ინვესტიციებისათვის ნარჩენების მენეჯმენტის ან დაბინძურებული ადგილების გაუვნებელყოფისათვის, განსაკუთრებით, საბჭოთა სამხედრო ნაწილების ყოფილ დისლოკაციის ადგილებზე. ეს სფერო ითხოვს ფინანსურ რესურსებს, ძლიერ და კარგად კოორდინირებულ ინსტიტუტებს, შემდგომ კვლევებს და ნაგავსაყრელების, მათ შორის, ნარჩენების რაოდენობის, საშიში ქიმიური ნივთიერებების და მათი შემადგენლობის ინვენტარიზაციას. მრეწველობის და მუნიციპალური მენეჯმენტის სისტემები საქართველოში ცუდ მდგომარეობაშია. არსებობს ბევრი უკანონო ნაგავსაყრელი, მუნიციპალური ნარჩენები ხშირად იყრება პირდაპირ ქუჩაში, სანიტარული მოთხოვნების დარღვევით, რაც იწვევს ინფექციური დაავადებების რისკს.

2.2.7. სახიფათო ნარჩენები

არ არსებობს სახიფათო ნარჩენებისათვის გამოყოფილი სპეციალური ადგილები და სახიფათო ნარჩენების განთავსება ზონიფიცირდება ე.წ. დროებით ნაგავსაყრელებზე და საწარმოების შენობებში. 1980-იან წლებში საქართველოში წელიწადში გამოიყენებოდა 35 000 ათას ტონამდე პესტიციდები. ამჟამად ხდება 1700 ტონა პესტიციდების (80% -საილენქის სულფატი) იმპორტი. წარსულიდან ტრანსპორტირებული პესტიციდების გარდა, საქართველო აწარმოებდა ცისფერ აჯასს რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანაში და ქუთაისის ლითონის ქარხანაში. პესტიციდები და სასუქები ინახებოდა საქოფქიმის შენობებში. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ეს ქიმიური ნივთიერებები დარჩა ადგილზე. თავიდან დაახლოებით 2 000 ტონა პესტიციდები დარჩა

ქარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მექანაზმების
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

ასობიად საწყობებში, ხოლო 400-დან 500 ტონამდე პესტიციდები – 81 მცირე საწყობში. DDტ, რომლის გამოყენება აკრძალული იყო 1970-იან წლებში, შეიძლება დარჩენილი იყოს ამ პესტიციდებში. არსებობს ასევე 300 ტონა დაძველებული სასუქი. 64 საწყობი სრულიად განადგურდა და ყველა ქიმიური ნივთიერება შემადგენელ ელემენტებად დაიშალა. ნიადაგის, მიწისქვეშა წყლების და ჰაერის ზარისხის მონიტორინგი არასოდეს განხორციელებულა. გარემოს ყველაზე მნიშვნელოვან საფრთხეს საშიში ქიმიური ნივთიერებების, მათ შორის, პესტიციდების შენახვა უქმნის.

2.8. სამრეწველო ნარჩენები

უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში სამრეწველო ნარჩენების და საშიში ქიმიური ნივთიერებების რაოდენობა მნიშვნელოვან შემცირდა. 1990 წელს მრეწველობის წილი ერთობლივ შიდა პროდუქტში 30%-ს შეადგენდა. ეს მაჩვენებელი 1998 წლისათვის 8%-მდე შემცირდა. დღეისათვის სამრეწველო საწარმოები იყენებენ თავისი სიმძლავრის 5-დან 50 პროცენტამდე. გამონაკლისია სხილეხის წარმოება ბოლნისში, მადნეულის მადნის მაღარო, მათ შორის, სხილეხის და ბარიტის მადნის გადამამუშავებელი ქარხანა, რომელიც სრული სიმძლავრით მუშაობს. თუმცა, ბათუმის ნავთობგადამამუშავებელ ქარხანაში 40 000 ტონა გუდრონის მუყავა და 1500 ტონა ალუმინის ხლიკატი ინახება და ზაშურის მინის ტარის ქარხანაში დაგროვდა 370 000 ტონა პლასტმასის ნარჩენი.

დღეისათვის არ არსებობს სამრეწველო ნარჩენების გადამამუშავების მოწყობილობები. სამრეწველო ნარჩენი წყლები და მყარი ნარჩენები ხვდება გარემოში გადამამუშავების გარეშე. ასევე არ არსებობს სამრეწველო ნარჩენების კლასიფიკაციის და დაგროვილი ნარჩენების ტოქსიკურობის დადგენის სისტემები. ნარჩენების წარმოქმნის და დაგროვების შესახებ სტატისტიკური მონაცემები კლასიფიცირებული არ არის და ამიტომ ვერ ქმნის რეალურ სურათს მათი ფიზიკური მდგომარეობის და ქიმიური შემადგენლობის შესახებ.

2.9. მუნიციპალური ნარჩენები

უკანასკნელ ხანებში ურბანიზაციისა და ეკონომიკის განვითარების შედეგად გაიზარდა მუნიციპალური ნარჩენების მოცულობა. ქალაქებში ხორციელდება მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება, ტრანსპორტირება და ნაგავსაყრდელზე განთავსება. თუმცა, არ არსებობს სახლო სტატისტიკური მონაცემები მუნიციპალური ნარჩენების წარმოშობის შესახებ. მხოლოდ თბილისის მუნიციპალიტეტში არსებობს სტატისტიკა მუნიციპალურ ნაგავსაყრდელზე განთავსებული ნარჩენების რაოდენობის შესახებ. არ არსებობს ინფორმაცია ნარჩენების შემადგენლობაზე, თუმცა, აშკარაა, რომ ქაღალდისა და პლასტმასის წილი გაიზარდა. ნარჩენების განთავსების ადგილებზე არ ხორციელდება ჰაერის, ნიადაგის და მიწისქვეშა წყლების ზარისხის მონიტორინგი, ასევე შესწავლილი არ ყოფილა ნაგავსაყრდელის მოწყობამდე არსებული გეოლოგიური და ფიზიკური პირობები და მახასიათებლები.

კანონიერი ნაგავსაყრდელის მოწყობა არ დაგეგმილია და მათი მართვა არ ხორციელდება გარემოს დაცვის თვალსაზრისით მისაღები ვიზით. მაგალითად, ამ ნაგავსაყრდელთან არ არსებობს გამაფრთხილებელი ნიშნები და ღობეები. სამწუხაროდ, ნაგავსაყრდელის ზემოქმედება ჰაერზე, ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე ცნობილი არ არის. გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს არაოფიციალური ინფორმაციით, უკანონო მუნიციპალურ ნაგავსაყრდელს დაახლოებით 27 პექტორი უკავია, მაგრამ ინვენტარიზაციის არარსებობის გამო კანონიერი და უკანონო ნაგავსაყრდელის ზუსტი რიცხვი ცნობილი არ არის. გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრომ შეიმუშავა სპეციალური პროექტი არსებული ნაგავსაყრდელის ინვენტარიზაციისათვის, მაგრამ არ აღმოაჩნდა საკმარისი ფინანსები მის განხორციელებლად. მუნიციპალური ნარჩენების შემადგენლობის შესახებ მონაცემები მიეკუთვნება საბჭოთა პერიოდს და არ ასახავს ამჟამინდელ სიტუაციას.

2.1. გარემოს დაცვის მონიტორინგი

საქართველოს თითქმის ყველა ეკოსისტემა განიცდის საკმაოდ ძლიერ ანთროპოგენურ ზემოქმედებას. ეკონომიკური საქმიანობა მნიშვნელოვნად აზიანებს და ამცირებს ნახევრად უდაბნოების და ღია ტყეების მშრალ ეკოსისტემებს, ასევე მთისა და დაბლობების ტყეების ტერიტორიებს. ამიტომ წყალსატენების დაბინძურებისაგან დაცვა არის ერთ-ერთი მწვავე პრობლემა, რომელიც ჯაუგენებლივ გადაწყვეტას მოითხოვს.

1992 წლის შემდეგ საქართველოში არ არსებობდა გარემოს დაცვის სისტემატური მონიტორინგი, ძირითადად, ეკონომიკური მდგომარეობის გამო. უკანასკნელი 10 წლის განმავლობაში მონიტორინგის სადგურების და აღჭურვილობის მდგომარეობა გაუარესდა და გამოუყენებელი გახდა. განახლდა ზოლოდ რამდენიმე სადგური, რომლებიც მუშაობს ამჟამად. მონიტორინგის ინსტიტუტები რეგულარულად იღებენ მხოლოდ ხელფასებისათვის საჭირო თანხას. არასაკმარისია ბიუჯეტი უცვლელად ანალიტიკური მოწყობილობების შენახვისათვის. თუმცა, ზოგიერთი ინსტიტუტი აკონტროლებს გარემოს მდგომარეობას და იყენებს ადრეული გაფრთხილების მექანიზმებს, რათა განსაკუთრებულ ვითარებაში ხელისუფლების ყურადღება მიექციონ ამა თუ იმ საკითხს. ზოგიერთმა ინსტიტუტმა შესძლო შეენარჩუნებინა საკუთარი კომპეტენცია და ცოდნა და გაეგრძელებინა კვლევების წარმოება კერძო კომპანიებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული პროექტების საშუალებით.

ბდრომეტეოროლოგიურ ქსელში არსებული ძირითადი პრობლემებია:

- მოძველებული მოწყობილობები;
- ცუდი ტელეკომუნიკაცია მონიტორინგის სადგურებს, რეგიონულ ცენტრებსა და ბდრომეტეოროლოგიურ შტაბებს შორის;
- ელექტროენერგიის დეფიციტი;
- მონიტორინგის სადგურების უსაფრთხოება (არსებულ სოციალურ და ეკონომიკურ პირობებში ქურდობა მონიტორინგის სადგურებზე იშვიათი არ არის);
- ხარისხის გარანტიის და კონტროლის და მონაცემთა მართვის სისტემების ცუდი ხარისხი ამის გამო მონაცემთა სანდოობისა და ღირებულების ხარისხი არ შეიძლება იყოს გარანტირებული;

გარემოს დაცვის ხარისხის ქსელის პრობლემებია:

- თანამედროვე საზომი მოწყობილობების და დამზარე მასალების ნაკლებობა მონიტორინგის განხორციელების ადგილებზე და ცენტრალურ ანალიტიკურ ლაბორატორიებში;
- სატრანსპორტო საშუალებების ნაკლებობა ცენტრალური ლაბორატორიებისათვის სინჯების მიწოდებისათვის;
- მონიტორინგის სადგურების უსაფრთხოება (არსებულ სოციალურ და ეკონომიკურ პირობებში ქურდობა მონიტორინგის სადგურებზე იშვიათი არ არის);
- ხარისხის გარანტიის და კონტროლის და მონაცემთა მართვის სისტემების ცუდი ხარისხი ამის გამო მონაცემთა სანდოობა და ღირებულება არ შეიძლება იქნეს გარანტირებული;

ბოლო 15 წლის განმავლობაში მონიტორინგის სისტემა დაინგრა. წყლის მონიტორინგზე ბასუნისგებელ გარემოს დაცვის ორგანოებს არ ჰქონდათ ფინანსები სინჯების შეგროვებისა და ანალიზისათვის. ძალიან ცოტაა სინჯის ასაღები მოწყობილობები, სატრანსპორტო საშუალებები, ლაბორატორიული შესაძლებლობები და ქიმიური ნივთიერებები (რეაგენტები). 2-3 წლის წინ

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

ჰიდრომეტეოროლოგურმა დებარტამენტმა (მოგვიანებით მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი) განაზოტოცოდა პირველი მცდელობები მიწისზედა წყლების ხარისხის ფიზიკურ-ქიმიური მონიტორინგის სისტემის განახლებისათვის და დაიწყო სინჯების შეგროვება სინჯების აღების 26 ადგილზე. ეს საქმიანობა შესაძლებელი გახდა აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს პროგრამის ფინანსური დახმარებით და სხვა საერთაშორისო წყაროების დახმარებით ტრანსპარანტული თანამშრომლობის ფარგლებში. ამჟამად ფუნქციონირებს 15 ჰიდროლოგიური სადგური. აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს პროგრამამ აღჭურვა 4 ჰიდროლოგიური სადგური მტკვრის აუზში წყლის დონის ავტომატური რეგისტრაციის სისტემებით და დინების სიჩქარის საზომი მოწყობილობებით.

აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს პროგრამა ასევე მხარს უჭერდა ჰიდროლოგიურ მონიტორინგს სომხეთთან და აზერბაიჯანთან სასაზღვრო რაიონებში.

მდინარის წყლის ფიზიკურ-ქიმიური მონიტორინგის სადგურების სივრცითი განაწილება საკმაოდ არათანაბარია და სინჯების აღების ძირითადი ადგილები კონცენტრირებულია თბილისის ახლოს მდებარე წყალსატევებზე. სინჯების კვარტალური შეგროვება ხორციელდება აჭარაში (6-7 ადგილი) და მდინარე რიონის აუზში (სინჯების შეგროვების მაქსიმუმ 10 ადგილი, მათ შორის, მთავარ შენაკადებზე). არ არსებობს მონაცემები აფხაზეთიდან. თ ს პროგრამის ფარგლებში შეფასდა მდინარე მტკვარზე განთავსებული მდინარის წყლის ქიმიური მონიტორინგის 18 სადგურის მიერ 1980-2000 წლებში შეგროვებული მონაცემები.

ადებული წყლის სინჯების ქიმიური ანალიზი ხორციელდება მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრის ცენტრალურ ლაბორატორიაში. ის მარცხენაღლები, რომელთა გაცოშვა და ანალიზიც ხორციელდება ამ ლაბორატორიაში, ჩვეულებრივ არის ტემპერატურა, წყალბადის იონების კონცენტრაცია, გამტარობა, ძირითად იონები, საკვები ნივთიერებების არაორგანული ნაერთები. არ ხორციელდება აზოტის და ფოსფორის შემცველობის ანალიზი. სინჯების რაოდენობა, რომელთა ანალიზიც ხორციელდება ყოველწლიურად, საკმაოდ მცირეა, რაც გამოწვეულია დაბალი ლაბორატორიული შესაძლებლობებით. რეგიონული ლაბორატორიები ნაწილობრივ პრივატიზებულია და ფაქტობრივად არ მოქმედებენ. კანალიზაციის წყლების ლაბორატორიული ანალიზი ხორციელდება მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში. სინჯების ანალიზის ოგნოზირება ნაწილობრივ გამოწვეულია როგორც ეკონომიკური მიზეზებით, ასევე კანონმდებლობის აღსრულების სისტემაში არსებული ნაკლოვანებებით, რაც საშუალებას აძლევს დაბინძურების წყაროების ადგილების მფლობელებს, შეზღუდონ სინჯების აღება. სინჯების ანალიზის რამდენიმე სპეციალისტმა ტასისის პროექტის ფარგლებში გაიარა სინჯების აღებისა და ანალიზის მეთოდოლოგიის კურსი და მიიღო შესაბამისი სერტიფიკატი.

საქართველო არის შავი ზღვის კომისიის წევრი, რომლის სერკეტარიატიც განთავსებულია სტამბულში, თურქეთში. კომისიის ფინანსური მხარდაჭერით შავი ზღვის არეალში განხორციელდა ზღვის სანაპირო ზონის და მდინარის წყლის ხარისხის მონიტორინგი ზღვის წყლის დაბინძურებაში მდინარის წყლის წილის დადგენის მიზნით. ყველა მიღებული მონაცემი გადაეცა კომისიის სერკეტარიატს.

ბაერის ხარისხის მონიტორინგი ხორციელდებოდა საბჭოთა დროს ყველა დიდ ქალაქში, მაგრამ დღესდღეობით მხოლოდ 7 სადგური მუშაობს.

კომპიუტერების ცუდი მდგომარეობის და საქართველოსთან ინფორმაციის გაცვლის თვალსაზრისით სირთულეების გამო მეტეოროლოგიური მონაცემების მართვა რთულია. საბჭოთა პერიოდში მეტეოროლოგიური მონიტორინგი ხორციელდებოდა 70 სადგურზე. ადრეულ 1990-იან წლებში ეს სისტემა დაიშალა. უკანასკნელ ათწლეულში ბევრი მეტეოროლოგიური სადგური გაიძარცვა. 2003 წელს კემპელის მონაცემთა რეგისტრაციის სისტემისა და ვაისალის მეტეოროლოგიური ბარამეტრების გაცოშვის აღჭურვილობის გამოყენებით, აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საგენტოს პროგრამის ფარგლებში, აღიჭურვა მეტეოროლოგიური სადგური ბოლნისში, რომელიც მდებარეობს თბილისიდან სამხრეთით 60 კილომეტრის მანძილზე. მსოფლიო მეტეოროლოგიური ორგანიზაციის ფინანსური მხარდაჭერით ყოფილმა ჰიდრომეტეოროლოგიურმა დეპარტამენტმა მიიღო მეტეოროლოგიური მონაცემების მართვის რუსული სისტემა მეტეოინფორში, რომელიც ამჟამადაც გამოიყენება.

აღრეული ჰიდროლოგიური მონიტორინგის მონაცემების ძირითადი ნაწილი ჯერ კიდევ არ არის დიფერენცირებული და ამიტომ ადვილად ხელმისაწვდომი არ არის სხვადასხვა მომხმარებლისთვის. უკვე დიფერენცირებული მონაცემები ასევე საჭიროებს მნიშვნელოვან მდგომარეობებს, რადგანაც არსებობს მათი დაკარგვის საშიშროება იმ შემთხვევაში, თუ დაზიანდება ის ერთადერთი კომპიუტერი, სადაც ისინი ინახება.

3.1. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო ძირითადად პასუხისმგებელია გარემოს დაცვის საშუალებების მონიტორინგის განხორციელებაზე და სახელმწიფო რეესტრების წარმოებაზე. ეკონომიკური სიტუაციის და პერსონალის და ფინანსების ნაკლებობის გამო მონაცემები რჩება ქაღალდზე. უნდა შეიქმნას მონაცემთა ბაზები მონაცემთა შენახვის, კონსულტაციებისა და გამოქვეყნების მიზნით. გარემოს დაცვის შეიძლება რეგონულმა დეპარტამენტმა უნდა უზრუნველყოს საწარმოების მიერ თვითმონიტორინგის განხორციელების მოთხოვნებთან შესაბამისობა.

სამინისტროს კომპიუტერული და უფლებამოსილებები განსაზღვრულია გარემოს დაცვის შესახებ კანონით. ის უზრუნველყოფს სექტორებს შორის კოორდინირებას, მონიტორინგის სისტემის ადმინისტრირებას და ბუნებრივი რესურსების მართვას. სამინისტრო პასუხისმგებელია გარემოს ლაბორატორიების მონიტორინგზე, გარემოს მდგომარეობის შესახებ ყოველწლიური ანგარიშის მომზადებაზე, ბუნებრივი რესურსების რეესტრების (კადასტრების) წარმოებაზე, მდგრადი განვითარების სტრატეგიების და სამოქმედო გეგმების რეგულარულად შემუშავებაზე. ის აწესებს ლიმიტებს (კვოტებს) ბუნებრივი რესურსების გამოყენებაზე. როგორცაა წყალი, მინერალები (ნავთობისა და გაზის გარდა), ფლორა (ტყეების გარდა) და ფაუნა და ამ ლიმიტების საფუძველზე გაცემს ლიცენზიებს/ნებართვებს. სამინისტრო ასევე აცხადებს გარემოს ხარისხის სტანდარტებს და ყოველ 5 წელიწადში ერთხელ აწესებს ემისიის, ნარჩენების და სხვა სახის ზემოქმედების მაქსიმალურ დასაშვებ ნორმებს ინდივიდუალური წყაროებისათვის. როგორც ზევით აღინიშნა, სამინისტრო ახორციელებს სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზას. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მართვაში მონაწილე სხვა ინსტიტუტებია:

- შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო;
- ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო;
- სოფლის მეურნეობის სამინისტრო;

3.1.1. მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი

მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი (ყოფილი ჰიდრომეტეოროლოგიის დეპარტამენტი) ექვემდებარება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს. ცენტრი პასუხისმგებელია ჰიდრომეტეოროლოგიური მონაცემების შეგროვებაზე და საჭიროების გარემოს წყლის, ნიადაგის და ჰაერის მონიტორინგის ქსელის ოპერირებაზე.

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

გარემოს მონიტორინგის არსებულმა სისტემამ ფინანსური და მეთოდოლოგიური დახმარება მიიღო მსოფლიო მეტეოროლოგიური ორგანიზაციისა და ზოგერთი სპეციალური პროგრამიდან. რეპარტამენტში და მის ადგილობრივ ფილიალებში მომუშავე თანამშრომლების რაოდენობა ბოლო ორი წლის განმავლობაში მნიშვნელოვნად შემცირდა.

წყლის მონიტორინგის სისტემა საბჭოთა პერიოდში ფარავდა თითქმის ყველა მნიშვნელოვან ზღნარეს, დინებას და რეზერვუარს. ზედაპირული წყლების ხარისხი დგინდებოდა 9 სადგურზე. (სინჯების აღების 133 ადგილას). პიდროქიმიური სინჯების აღება ხდებოდა 43 მდინარიდან, ორი ტბიდან, ორი რეზერვუარიდან D შავი ზღვის აუზშიდა 29 მდინარიდან, 4 ტბიდან, 3 რეზერვუარიდან და არსებობდა მდინარე მტკვრის აუზში. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო პსუსისმეგებელია კანალიზაციის წყლების ხარისხის მონიტორინგზე ცენტრალური და რეგიონული ლაბორატორიების შესაძლებლობების გამოყენებით.

3.1.2. ემისიის მონიტორინგი და კონტროლი

გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო თავისი რეგიონული და მუნიციპალური ორგანოების მეშვეობით აგროვებს მონაცემებს სტაციონარული დაბინძურების წყაროებზე ჰონიტორინგისა და კონტროლის შესაბამისობის უზრუნველყოფის სისტემის ფარგლებში. მონაცემები ეფუძნება სამრეწველო საწარმოების მიერ წარდგენილ ყოველწლიურ ანგარიშებს, რომლებიც აწარმოებენ გამონახოლქვის და ჩამდინარე წყლების მონიტორინგს/ინვენტარიზაციას. ნიადაგისა და წყლის დაბინძურების შესახებ მონაცემების ანგარიშება არ სორციელდება მონიტორინგის, ჩანაწერების წარმოების და ანგარიშების მთხზვნების არარსებობის გამო. გამონახოლქვის შესახებ აუთუდირებული მონაცემები ქვეყნდება ყოველწლიურად გარემოს მდგომარეობის შესახებ ანგარიშებსა და ყოველწლიურ სტატისტიკურ ანგარიშებში. გარემოს დაცვის რეგიონული და მუნიციპალური ორგანოები (სულ 7 ოფისი) და შავი ზღვის ინსპექციის სამსახური ახორციელებენ კაონის აღსრულებას ლიცენზიების ინსპექციის გზით. გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ანალიტიკური ლაბორატორიები (2 რეგიონული ლაბორატორია და 1 მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრის ცენტრის ლაბორატორია) გამოიყენება სამრეწველო საწარმოების ტერიტორიებზე გამონახოლქვის, ნარჩენი წყლებისა და ნიადაგის დაბინძურების გაზომვისათვის.

ბირთვითი სტაციონარული წყაროებიდან მიღებული ყოველწლიური ანგარიშების საფუძველზე ჰაერის დაცვის განყოფილება აწარმოებს სახელმწიფო რეესტრს სამრეწველო გამონახოლქვზე დაბინძურების შემდეგი კრიტერიუმებით: SO_2 , NO_x , H_2S , CO , CH_4 და VOC და სხვა სპეციფიკური დაბინძურებლები. ყოველწლიური ანგარიშები ეფუძნება ემისიის აღრიცხვას/მონიტორინგს ადგილებზე. ნებართვების საფუძველზე (სამრეწველო საწარმოები, რომლებიც მიეკუთვნებიან მთავარი წყაროების კატეგორიას) შეიძლება განხორციელდეს დავროფილი ნარჩენების პირდაპირი ანალიზი ან გამოყენებული იქნეს ემისიის გაანგარიშების დამტკიცებული (მასის ბალანსი და სხვა) მეთოდოლოგია. საწარმოები აწარმოებენ ყოველდღიურ ჩანაწერებს სპეციალურ სააღრიცხვო ყურნალში და ყოველი კალენდარული წლის ბოლოს აბარებენ წლიურ ანგარიშებს გარემოს დაცვის რეგიონულ და/ან ცენტრალურ. სტატისტიკურ ოფისებს დამტკიცებული სტატისტიკური ფორმატით (20P- ჰაერი). ანგარიშები შეიცავს ინფორმაციას წყაროების კატეგორიის (ინდუსტრიული კლასიფიკაციის საბჭოთა კოდექსი), გამოყენებული ნედლეულისა და ტექნოლოგიების, ემისიის ოდენობის, დაბინძურებლების ტიპების, მათი შემცირების ტექნოლოგიების და ამ ტექნოლოგიების ეფექტიანობის შესახებ და ა.შ. ამ მონაცემების შეჯამება სორციელდება უბრალო ცხრილის ფორმით, რომელიც ინახება ვორდის ფაილებში. გარდა ამისა, დეპარტამენტი მერიოდულად აწარმოებს ყველა სახის ემისიის სახელმწიფო ინვენტარიზაციას, რომელიც ეფუძნება საწვავის მოხმარების მონაცემებს და სსგადსხვა სახის საქმიანობასთან დაკავშირებულ ემისიის ფაქტორებს).

წყლის დაცვის სამმართველო აწარმოებს სახელმწიფო რეესტრს (კადასტრს) ზედაპირული წყლების გამოყენებაზე, რომელიც ეფუძნება წყლის მოხმარებლების (ლიცენზიის მფლობელების)

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

ყოველწლიურ ანგარიშებს. წლიური ანგარიშების წარდგენა სორცეიდება დამტკიცებული სტატისტიკური ფორმატით (2თქ - წყალი). ინფორმაციის შეგროვება ხდება ადმინისტრაციული ტერიტორიების, მდინარეების აუზების, სამრეწველო საქმიანობების და ა.შ. მიხედვით სპეციალური კომპიუტერული პროგრამით. ლიცენზიის მფლობელები აწარმოებენ თვითმონიტორინგს და ყოველწლიურად გადასცემენ ანგარიშებს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს რეგიონულ და/ან ცენტრალურ ოფისს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს წყლის გამოყენების წესდრეგების მოთხოვნებთან შესაბამისობა.

2.3.3. გარემოს დაცვის ინსპექცია

2005 წელს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში შექმნა გარემოს დაცვის სახელმწიფო ინსპექცია. ინსპექციის ბოუჯეტით შეპენილ იქნა პირველადი აუცილებელი ინვენტარი, მათ შორის საოფისე აღჭურვილობა და ავტომანქანები.

ინსპექცია ძირითადად კანონდარღვევების გამოვლენის მიმართულებით მუშაობს, მონიტორინგის წუქციები კი ნაკლებად გაანზია. ინსპექციამ უკვე მიიღო გარკვეული ტექნიკური დახმარება საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან, თუქცა გაზრდილი ვაღდებულებებისა და პასუხისმგებლობების, ჟრთეფ ვაზრდილი საშტატო ერთეულების ფონზე საქმროებს შემდგომ დახმარებას ტრენინგებისა და ყოველდღიური საქმიანობების მიმართულებით.

2.3.2. გეოლოგიის სამსახური

გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს გეოლოგიის სამსახური პასუხისმგებელია გეოლოგიურ კვლევებზე და მინერალური რესურსების მონაცემთა პაზაზე. დეპარტამენტმა ასევე უღდა განახორციელოს მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგი, მაგრამ ამ სამუშაოს შესრულებისათვის არა აქვს საკმარისი რესურსები. საბჭოთა პერიოდში მიწისქვეშა წყლების დაახლოებით 500 სადგური აწარმოებდა მონიტორინგს, მაგრამ 90-იანი წლების დასაწყისიდან კვლევები არ განხორციელებულა. ამჟამად მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი პასუხისმგებელია მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგზე.

2.3.3. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო

შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს აკისრია მთავარი როლი, რათა დაიცვას საქართველოს მოსახლეობა ქიმიური ნივთიერებებისა და ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურებისგან, რომელიც უსაფრთხოების ნორმებს აჭარბებს. ამის ოურიდული საფუძველი უზრუნველყოფილია საქართველოს კანონით ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის შესახებ კანონი, რომელიც ამჟამად მზადდება, მოახდენს უფლებებისა და პასუხისმგებლობების მკაფიოდ გადანაწილებას სხვა და სხვა სამინისტროებს შორის.

2.3.4. სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

სოფლის მეურნეობის სამინისტრო აწარმოებს აგროქიმიური ნივთიერებების, პესტიციდების და სასოფლო და ერთხირებული მიწის სახელმწიფო რეესტრის სისტემას.

2.4. ბიომრავალფეროვნება

საქართველო გამოირჩევა განსხვავებული ლანდშაფტებით და კლიმატით, სადაც ჩრდილოეთით, ცენტრში და სამხრეთით დომინირებს მთები, სოლი აღმოსავლეთისა და დასავლეთში გადაჭიმულია დაბლობები შავი და კასპიის ზღვების აუზებამდე. სხვა ზომიერი კლიმატის ქვეყნებთან შედარებით

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საქართველოს აქვს შესამჩნევად მდიდარი და განსხვავებული ფლორა, რომელიც გამოირჩევა ქედების და კლასიფიკაციის (ტაქსონომიური) მრავალფეროვნების მაღალი დონით. ეს ტერიტორია ზრუნულია გლობალურ ბიომრავალფეროვნების ცნულ წერტილად სახეობების მრავალფეროვნებისა და ენდემიზმის მაღალი დონის გამო.

საქართველომ ხელი მოაწერა ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კონვენციას 1994 წელს და ამგვარად აიღო პასუხისმგებლობა, უზრუნველყოს ქვეყნის მდიდარი მრავალფეროვნების – მცენარეების, ცხოველების და მკერთორგანიზმების დაცვა, დაიწყოს ბიოლოგიური რესურსების ზღვრადი გამოყენება და უზრუნველყოს ბიომრავალფეროვნებით მიღებული სარგებულის თანაბარი განაწილება. მოგვიანებით ქვეყანა შეუერთდა სხვა კონვენციებს, მათ შორის, კონვენციას კლიმატის ცვლილების შესახებ, რამსარის კონვენციას ჭარბტენიანი ტერიტორიების შესახებ, ველური ფლორისა და ფაუნის გადარჩევის პირას მყოფი სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ კონვენციას და ბონის კონვენციას. როგორც ამ მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ხელშეკრულებების ხელმოწერით, საქართველო გამოდის მსოფლიო არენაზე პოტენციალით, რომ შეუერთდეს ყველაზე განვითარებულ სახელმწიფოებს გარემოს დაცვის სფეროში.

ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კონვენციის ხელმოწერის შემდეგ საქართველოს მთავრობამ გაეროს განვითარების ფონდთან პარტნიორობით დაუყოვნებლივ მიიღო ზომები ქვეყანაში ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით ქვეყანაში არსებული სიტუაციის კომპლექსური კვლევის მიზნით, რომელიც განახორციელა გადარჩევის პირას მყოფი სახეობების კონსერვაციის ცენტრმა (ჩდ შ). შეფასებაში თავმოყრილია არსებული, მაგრამ გარკვეულწილად არასისტემური ინფორმაცია საქართველოში არსებული სახეობებისა და ბუნებრივი საბინადრო გარემოს ზღვომარეობისა და ტენდენციების შესახებ. კვლევის საფუძველზე მოხდა ინფორმაციაში არსებული ნაკლოვანებების იდენტიფიცირება და შემუშავდა რეკომენდაციები ქვეყნის ბიოტური სიმდიდრის შესახებ.

საქართველოს მთავრობამ მსოფლიო ბანკის დახმარებით მოამზადა ბიომრავალფეროვნების სახელმწიფო სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა, რათა: მოეხდინა კვლევაში წარმოდგენილი მონაცემებისა და ინფორმაციის ანალიზი, განესაზღვრა მიზნები, ამოცანები და აგრეთვე პრიორიტეტული ქმედებები ბიომრავალფეროვნებისათვის ყველაზე საშიში პრობლემების მოგვარების მიზნით. ეს დოკუმენტი არის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მცდელობა, რომელიც გვიჩვენებს, რომ ზოგადი ბევრი სოციალური და ეკონომიკური სიმწიფისა, ქვეყანა მზად არის დაიწყოს რეალური ზომების მიღება საერთაშორისო პასუხისმგებლობების შესრულებისა და მისი ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების მიზნით, მისი ახლანდელი და მომავალი თაობების მიერ სარგებლობისათვის.

2.5. საბაზისო კვლევები საქართველოში განხორციელებული და მიმდინარე გარემოსდაცვითი პროექტები

უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოში განხორციელდა გარემოს დაცვის მონიტორინგის რამდენიმე პროექტი და ზოგიერთი მხოლოდ ახლა იწყება. ამ პროექტების შედეგად მიღწეული შედეგები და გამოცდილება ქმნის საფუძველს ფინეთის ამ პროექტის განხორციელებისათვის. პროექტი იმუშავებს მიმდინარე პროექტებთან მჭიდრო კავშირში. ძირითადი განსხვავება ფინურ-ქართულ და სხვა მიმდინარე გარემოსდაცვით პროექტებს შორის არის ის, რომ ფინეთის პროექტი აქცენტს აკეთებს საქართველოს დასავლეთ ნაწილზე, ხოლო სხვა პროექტები აღმოსავლეთ ნაწილზე, და ამოცანებიც, რა თქმა უნდა, განსხვავებულია.

ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტები, რომელთაც აქვთ გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის ასპექტები, შემდეგია:

- აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს/ განვითარების ალტერნატივების (D I) წყლის რესურსების მენეჯმენტის პროექტი სამხრეთ კავკასიაში, რომელიც დაიწყო 2000 წელს, აქცენტს აკეთებდა წყლის რაოდენობისა და ხარისხის შესახებ მონაცემების მენეჯმენტისა და გაცვლის საკითხებზე, აგრეთვე, მდინარეების აუზების ინტეგრირებული დაგეგმვის შესაძლებლობების შექმნაზე ადგილობრივ დონეზე. პროექტი დასრულდა 2004 წელს.
- აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს სამხრეთ კავკასიის წყლის პროგრამა დაიწყო 2006 წლის იანვარში და გაგრძელდება 2008 წლის ბოლომდე. სააგენტომ კონტრაქტი გააფორმა P პიეი კონსალტინგთან (P ჩონსულტინგ) სამხრეთ კავკასიაში წყლის მენეჯმენტის პროექტის შემუშავებისა და განხორციელებისათვის. ამ პროექტის (ბიუჯეტი - 4.5 მილიონი აშშ დოლარი) მიზანია სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებში - საქართველოში, აზერბაიჯანსა და სომხეთში წყლის მდგრადი მენეჯმენტის შესახებ დიალოგის გაზრდა. პროექტის ძირითადი საქმიანობები მოიცავს შესაბამისი სააგენტოების მხარდაჭერას თითოეულ ქვეყანაში, რათა:
 - ამ ქვეყნებს შორის განხორციელდეს პიდროლოგიური და წყლის ხარისხის მონიტორინგისა და მონაცემების გაცვლა;
 - განხორციელდეს მდინარეების აუზების ინტეგრირებული დაგეგმვა დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით ორმხრივ საცდელ ადგილებზე;
 - თითოეულ ქვეყანაში განხორციელდეს ინსტიტუციური ჩარჩოების შექმნისათვის საკანონმდებლო და პოლიტიკის საკითხების განხილვა;
- ევროკავშირის ტასისის ტრანსსასაზღვრო წყლის მენეჯმენტის პროექტი, რომელიც ფოკუსირებული იყო წყლის ხარისხის მონიტორინგზე (დასრულდა 2003 წელს);
- ეუთო-ს და ნატოს მხარდაჭერა - სამხრეთ კავკასიის მდინარეების მონიტორინგის პროექტი - რომელიც ეხება გაუმჯობესებული წყლის ხარისხის შერჩევით კონტროლს (დასრულდა 2006 წელს);
- გერმანიის გარემოს და ბუნების დაცვის და ბირთვული უსაფრთხოების ფედერალური სამინისტრო მხარს უჭერს პროექტს - მდინარე მტკვრის აუზში შემთხვევითი დაბინძურების თავიდან აცილების ზომების შემუშავება, სადაც აქცენტი კეთდება ადრეული გაფრთხილების და პრევენციული სისტემის მოდელის დანერგვაზე მდინარე მტკვრის აუზში საშიშროების, განსაკუთრებით, სამრეწველო აგარების თავიდან აცილების მიზნით. პროექტი დაიწყო 2003 წელს და დასრულდა 2006 წლის შემოდგომაზე. ამ პროექტის მიზნები, რომლის ბიუჯეტი 400 000 ევროს შეადგენს, არის:
 - მაღალი რისკის საწარმოების გამოვლენა და ინვენტარიზაცია;
 - საშიში საქმიანობების განხილვა და ამ საწარმოების შესწავლის შედეგად მიღებული შედეგების ანალიზი;
 - ადრეული გაფრთხილების ცენტრების შექმნა;
 - ცენტრების ტექნიკური დახმარება;
- გლობალური პარტნიორობა წყლის სფეროში, რომელიც არის წყლის რესურსების მენეჯმენტის ორგანიზაციების გლობალური ქსელი, ახორციელებს თავის პროგრამას სამხრეთ კავკასიაში და შუა აზიაში. ის აფინანსებს რეგიონულ კონსულტაციებს და სხვა საქმიანობებს, რომლებიც ხელს უწყობს მდინარეების აუზების ინტეგრირებული მართვის პრინციპებისა და მიდგომების დანერგვასა და განხორციელებას;

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

- გაეროს განვითარების ფონდის/გლობალური გარემოსდაცვითი ქსელის (G) პროექტი - მტკვარ-არაქსის სამდინარო აუზში დევრადაციის შემცირება. პროექტი (ღირებულება 968 000 აშშ დოლარი) ამჟამად მოსამზადებელ ფაზაშია;
- მტკვარ-არაქსის სამდინარო აუზის ტრანსსასაზღვრო დევრადაციის შემცირება. პროექტი დაფინანსებულია შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს და გაეროს განვითარების ფონდის მიერ;
- ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა საქართველოსათვის;
- მდგრადი ორგანული დამზინძურებლების მონიტორინგის, კვლევის, განვითარებისა და ლაბორატორიული ანალიზის შესაძლებლობების შეფასება საქართველოში (კლაუს ტურკო ანგარიში, რომელიც მომზადდა როგორც გაეროს განვითარების ფონდის/გლობალური გარემოსდაცვითი ქსელის პროექტის - სტოკჰოლმის კონვენციის შესაბამისად მდგრად ორგანულ დამზინძურებლებთან დაკავშირებით სახელმწიფო სამოქმედო გეგმის მომზადება - ნაწილი.

2.6. გადასაჭრელი პრობლემები

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის არსებული სისტემა საქართველოში ხასიათდება გვერდითი ეკონომიკის მიდგომებით, რაც საქართველომ საბჭოთა პერიოდიდან შექვედრებით მიიღო. მონიტორინგის ძველი სისტემა გარემოს დაცვის 12 რეგიონული დეპარტამენტით და გარემოს დაცვის მონიტორინგით დაკავებული ბევრი სხვა ორგანოთი საქართველოსათვის ძალიან ძვირია. არ არსებობს მიზანშეწონილი ფინანსური მექანიზმი მონიტორინგისა და კონტროლის სისტემის ხთანადოდ ფუნქციონირებისა და პერსონალის შენახვისათვის. საბუჯეტო ფონდები საკმარისი არ არის სისტემის მინიმალური ეფექტიანობით ოპერირებისათვისაც კი. რაც შეეხება საბაზრო მექანიზმებს, რომლებიც გამოიყენება საქართველოში, ყველა მიღებული მოსაკრებელი ირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში, მათ შორის:

- ბუნებრივი რესურსების მოპოვებისა და გამოყენების მოსაკრებლები;
- მუნიციპალური მომსახურების მომხმარებელთა გადასახადები;
- ჯარიმები და გადასახადები კანონის დარღვევისათვის.

1998 წლის შემდეგ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრომ დაიწყო რამდენიმე კვლევა გარემოს დაცვის პოლიტიკაში გამოყენებული ეკონომიკური მექანიზმების ეფექტიანობის შეფასების მიზნით. კვლევები განხორციელდა დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით. ყველა შემთხვევა მიუთითებდა, რომ იმ ნივთიერებების რიცხვი, რომლებიც იბეგრებოდა გადასახადით დაბინძურებისათვის, არის ძალიან მაღალი, რაც ხდის მონიტორინგსა და კანონის აღსრულებას რთულსა და ძვირს.

1990-იან წლებში ეკონომიკური საქმიანობის შემცირებამ შეამცირა სამრეწველო საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედება. ამავე დროს, მოსახლეობის წინაშე მდგარმა ეკონომიკურმა სიძულეებმა გამოიწვია ბუნებრივი რესურსების ექსპლუატაციის ზრდა. (მაგ: შეშა). ინფრასტრუქტურაში ინვესტიციების ნაკლებობამ გამოიწვია მისი გაუარესება და გაზარდა არაინდუსტრიული სექტორების გარემოზე ზემოქმედება. სახელმწიფო გარემოს დაცვის სამოქმედო გეგმის მიხედვით (ერთოვნილი გარემოსდაცვითი სამოქმედო გეგმა, 2007):

- ეკონომიკური აქტივობის შემცირებამ მნიშვნელოვნად შეამცირა სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენებით გამოწვეული ზედაპირული წყლების დაბინძურება;

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინანსების განყოფილება

- ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას არა აქვს საკმარისი ფინანსები გარე წყალმომარაგების სისტემების ან ნარჩენი წყლების გადამუშავების დანადგარების შენარჩუნების, აღდგენისა და გარემონტებისათვის;
- მუნიციპალური ნარჩენების განთავსება ხდება ცუდად მოწყობილ ნაგავსაყრდენებზე, რომელთა მენეჯმენტი დამაკმაყოფილებელი არ არის;
- ბუნებრივი რესურსების ექსპლუატაცია ნებართვის გარეშე იწვევს გარემოს დეგრადაციას, ბუნებრივი საბინადრო გარემოს შემცირებას და ზიანს აყენებს ბიომრავალფეროვნებას;
- სასოფლო-სამეურნეო მიწების მნიშვნელოვანი ნაწილი ეროვნულად დაცულია;
- გარემოს დეგრადაცია იწვევს საზოგადოების ჯანმრთელობის გაუარესებას და შრომისუნარიანობის შემცირებას.

2.7. დაინტერესებული მხარეები და ბენეფიციარები

პროექტის ბენეფიციარები არიან:

- გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო;
- მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი;

პროექტით დაინტერესებული მხარეები არიან:

- გარემოს მონიტორინგის ორგანიზაციები;
- შრომის, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო;
- სოფლის მეურნეობის სამინისტრო;
- რეგიონული გარემოსდაცვითი ლაბორატორიები.

საერთაშორისო სააგენტოები და დონორები:

- გაეროს განვითარების ფონდი;
- აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო;
- ევროკავშირი
- ნატო;
- შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო;
- სხვები.

სხვები:

- არასამთავრობო ორგანიზაციები;
- მოსახლეობა ტრანსპარენტული წყლის აუზში, პროექტის მეორე ეტაპზე;
- სამრეწველო საწარმოები.

გეგმული/დაინტერესებული მხარე, ამოცანა	პრობლემა	ინტერესი	სიძლიერე
დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო	მონიტორინგის პასუხისმგებლობის დაყოფა, არასაკმარისი, კომპლექსური და ურთიერთშემაჯავებელი ინფორმაციის ნაკლებობა	გარემოს მდგომარეობის შესახებ სანდო და აღეკვეთური ინფორმაციის მოპოვება გადაწყვეტილების მიღებაში	მოტივირებული, მაღალკვალიფიციური პერსონალი, რომელიც მზად არის განაზოგადებული შეთავაზება წყლის რესურსების ნადავსა და პარკის

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

	მონიტორინგის მოწყობილობების ნაკლებობა საიმიდო ანალიზისათვის	მოქალაქეებისათვის მიწოდების მიზნით	მონიტორინგის ფარგლებში
დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო	რესურსების, ტრენინგისა და საბაზისო აღჭურვილობის ნაკლებობა	მონიტორინგის რეგულარული და საიმიდო პროგრამის განხორციელება	მოტივირებული, მაღალკვალიფიციური პერსონალი. ტრენინგები და აღჭურვილობის ნაწილი, რომელიც შესაძლებელია პროექტის ფარგლებში
ტექნოლოგიური სტრუქტურები	რესურსების, ტრენინგისა და საბაზისო აღჭურვილობის ნაკლებობა	მონიტორინგის რეგულარული და საიმიდო პროგრამის განხორციელება	მოტივირებული, მაღალკვალიფიციური პერსონალი, საჭირო ტრენინგები და აღჭურვილობის ნაწილი
საშემსახურ დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო	რესურსების ნაკლებობა, არ არსებობს ნარჩენების მონიტორინგისა და ნაგავსაფრელების მიმდინარე პროექტები	ნარჩენებთან დაკავშირებული კანონმდებლობის მიმზადება და გადამუშავება. გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით კრიტიკული ადგილების რეკონსტრუქციის შედეგად, რომლებიც დაკავშირებულია ნარჩენებთან და ქიმიურ ნივთიერებებთან	მაღალკვალიფიციური პერსონალი, ევროკავშირის მენეჯმენტის კანონმდებლობის კარგი ცოდნა
ფეხით დაცვის	სასმელი მონიტორინგი, რესურსების ნაკლებობა	წყლის სუფთა სასმელი წყლის უზრუნველყოფა ყველასათვის	კარგი პერსონალი, ტრენინგები და პროექტის განმაგვლებში განხორციელებული ზოგიერთი კვლევა

2. ინტერვენციის დეფინიცია

2.1. საერთო ამოცანები

პროექტის საერთო ამოცანებია საქართველოში წყლის მონიტორინგისა და გარემოს დაცვის
მენეჯმენტის სისტემების განვითარება.

2.2. პროექტის მიზანი

პროექტის მიზანია საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს და
გარემოს მონიტორინგზე პასუხისმგებელი სხვა ორგანოების გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და
მენეჯმენტის მექანიზმების გაძლიერება.

პროექტი ეფუძნება გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციებს
გარემოს მონიტორინგის შესახებ (რეკომენდაციები ბელარუსის, საქართველოს, ყაზახეთის, ყირგიზეთის,
ტაჯიკეთის, თურქმენეთისა და უზბეკეთისთვის გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და საინფორმაციო
სისტემების განვითარების შესახებ). ასევე, შედეგადობაში იქნა მიღებული გაეროს
ევროპის ეკონომიკური კომისიის დოკუმენტის წყლის რესურსების ინტეგრირებული მენეჯმენტის
მოქმედების, ტრანსპარანტულობის, სამართლებრივი აუზების საკითხები - წინადადებები, კერძოდ, ის
წინადადებები, რომლებიც ეხება მონიტორინგის საშუალებების აღმოსავლეთ ევროპის, კავკასიის და
ზუბა აზიის ქვეყნებში.

2.3. პროექტის სტრატეგია

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საქართველო-ფინეთის პროექტის მცდელობები ფოკუსირებული იქნება დასავლეთ საქართველოზე, კერძოდ, მდინარე რიონის წყლის აუზზე. ამის მიზეზი ისაა, რომ საქართველოში 2006 წლის ივნისში მეორე მისიის განხორციელებისას გამოვლინდა, რომ სხვა საერთაშორისო გარემოსდაცვითი მიმდინარე პროექტები აქცენტს აკეთებს მონიტორინგის სისტემების განვითარებაზე აღმოსავლეთ საქართველოში, მდინარე მტკვარზე და სომხეთთან და აზერბაიჯანთან ტრანსსასაზღვრო რაიონებზე.

საქართველოს დასავლეთ ნაწილში, შავი ზღვის სანაპიროზე, მდინარეები ჩადის შავ ზღვაში და ზოგიერთ მთიან რაიონში მიმდინარეობს მხოლოდ ერთი-ორი გარემოსდაცვითი პროექტი და მათი არსებობის საჭიროება დიდია.

გარემოს დაცვის მონიტორინგის და გარემოსდაცვით პრობლემებზე ფოკუსირება დასავლეთ საქართველოში, აგრეთვე მჭიდრო თანამშრომლობა იმ პროექტებთან, რომლებიც სორცეიდება აღმოსავლეთ საქართველოში, უზრუნველყოფს მაღალი ხარისხის გარემოსდაცვითი მონაცემების შეგროვებას მთელი ქვეყნის მასშტაბით. აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს პროგრამის ფარგლებში განახლდა აღმოსავლეთ საქართველოში არსებული ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების რამდენიმე სადგური, მაშინ როცა არც ერთი ასეთი სადგური არ განახლებულა დასავლეთ საქართველოში. ასე, რომ აუცილებელია საქართველოს დასავლეთ ნაწილში ამ სადგურების განახლება ფინეთის დახმარებით, რათა დაკმაყოფილებული იქნეს სინჯების აღების ქსელის მინიმალური მოთხოვნები.

პროექტის პირველ გეგმაში (2004) საკმაოდ დიდი რაოდენობის რესურსები იყო გამოყოფილი გეოინფორმაციული სისტემების და გარემოსდაცვითი საინფორმაციო ბაზის განვითარებისათვის. აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს სამხრეთ კავკასიის წყლის პროგრამას, რომელიც 2006 წლის იანვარში დაიწყო, აქვს ძალიან ამბიციური სამუშაო პაკეტი, რომელიც ეხება გეოინფორმაციულ სისტემებს და მონაცემთა ბაზებს. ამიტომ საქართველო-ფინეთის პროექტი ფოკუსირებული იქნება სისტემისათვის მაღალი ხარისხის გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მიღებაზე.

ზეგარაუდებია, რომ პროექტი განხორციელდება ორ დამოუკიდებელ, მაგრამ კარგად კოორდინირებულ ეტაპად, დაიწყება ზოგადი ჩარჩოს შემუშავების ეტაპიდან და გაგრძელდება როგორც დეტალიზებული და პრაქტიკულად განხორციელებადი რეგიონული მონიტორინგის ერთი (ან მეტი) პროგრამა (პროგრამები) შემდგენლობად:

3.3.1. საქმიანობები, რომლებიც განხორციელდება პირველ ეტაპზე (12 თვე, 2006-2007)

პირველი ეტაპის მიზნებია საქართველოს გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემების ძირითად სექტორებში არსებული სიტუაციის დეტალურად შეფასება და მათი განვითარების დაწყება, მათ შორის:

- წყლის მონიტორინგის არსებული სისტემებისა და მათი განვითარების საჭიროებების შეფასება;
- წყლის მონიტორინგის სტარტუგისა და სამოქმედო გეგმის მომზადება (სამუშაოს დაწყება);
- მონიტორინგის სისტემის მიზნებისა და ამოცანების განსაზღვრა, გარემოსდაცვითი მონაცემების, როგორც გარემოს დაცვის თანამედროვე და ეფექტური მენეჯმენტის სისტემის ნაწილის შეფასება;
- მონიტორინგის ტრენინგების პაკეტის მომზადება, მათ შორის:
 - ქსელის შექმნა: სადგურების მდებარეობა, პარამეტრები, (გაზომვადი პრიორიტეტული პარამეტრების სია, ევროკავშირის ინსტრუქციების გამოყენებით), სინჯების აღების სიხშირე;

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

- სინჯების შეგროვება: საგელე გაზომვები და ჩანაწერები, სინჯების აღების ტექნიკა, ადგილზე ანალიზი, სინჯების შენახვა და ტრანსპორტირება, მონაცემების რეგისტრირება, ხარისხის უზრუნველყოფა სინჯების აღებისას და საგელე დაკვირვებები;
 - ლაბორატორიული ანალიზი, მათ შორის, ლაბორატორიული ხარისხის უზრუნველყოფა: ანალიზის ტექნიკა, სტანდარტული საოპერაციო პროცედურები, ხარისხის კონტროლი/მისათითებელი მასალა;
 - მონაცემების მართვა და შენახვა;
 - მონაცემების ანალიზი;
 - ინფორმაციის გამოყენება, მათ შორის, ანგარიშგება სხვადასხვა დონეებზე;
 - წყლის მონიტორინგის ერთიანი სისტემის ხარისხის უზრუნველყოფა;
 - მონაცემების გამოყენება ოპერატიული მიზნებით: წყლის ხარისხის მონიტორინგი;
- დასავლეთ საქართველოში არსებული შერჩეული ჰიდრომეტეოროლოგიური სადგურების განახლება და წყლის დონის ავტომატურად გაზომვისა და დიშების გაზომვის საჭიროებების შეფასება;
 - საგელე სამუშაოების დაწყება (რომლებიც გაგრძელდება მეორე წელს) მდინარე რიონის აუზში (რომელიც ჩაედინება შავ ზღვაში ქალაქ ფოთის მახლობლად), ცხელ წერტილებზე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი დაზიანებულობების კვლევა, წყალდიდობის სხვადასხვა სიტუაციების მოდელირების დაწყება და წყალდიდობების შემთქმელების, მდინარე რიონის წყლის ხარისხის შესწავლა;
 - წყალდიდობის პროგნოზირების ოპერატიული სისტემის დაგეგმვის დაწყება, რომელიც დაეფუძნება საგელე გაზომვებს და დისტანციური ზონდირების, როგორც პროგნოზირების სისტემის ნაწილის გამოყენების შესაძლებლობებს, რაც შესწავლილი იქნება საწყის ეტაპზე. სატელიტური ფოტოები იქნება საკმაოდ იაფი და გადაეცემა საქართველოს ინტერნეტის საშუალებით. წყალდიდობის პროგნოზირების მსგავსი ოპერატიული სისტემა გამოიყენება ფინეთში და საკმაოდ იაფია (2000 ევრო წელიწადში გამოიყენება - V ღლ, თერაოიდის და რადარული იმიჯები).

ჰიდროლოგიური მონიტორინგი დისტანციური ზონდირება წყალდიდობის პროგნოზირება.

გარდა ამისა, პირველი 12 თვის განმავლობაში განსახორციელებელი საქმიანობები მოიცავს:

- სხვა გარემოსდაცვითი პროექტების დონორებთან კოორდინირება პროექტების/დონორების რეგულარულ შეხვედრებზე (ფინეთი, შევედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო, აშშ, კანადის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო, შვეიცარია, გერმანია, გაეროს განვითარების ფონდი, მსოფლიო ბანკი) რომლებიც ახორციელებენ მიმდინარე გარემოსდაცვით საქმიანობას საქართველოში;
- ტრენინგების საჭიროების შეფასება (რაც ტრენინგის პაკეტების მომზადების საფუძველია) გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სფეროში. ამ მიზნით მომზადდება და გავრცელდება სპეციალური კითხვარი და პასუხების მიღების შემდეგ განხორციელდება ზოგიერთი პირის ინტერვიუება;
- განსაკუთრებით საჭირო მოწყობილობების შესყიდვა. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტებში ვიზიტისა და ზოგიერთ ლაბორატორიაში ფაქტების მოძიების მისიის შემდეგ ნათელი გახდა, რომ პროექტის ფარგლებში საჭიროა ზოგიერთი აუცილებელი მოწყობილობის შეძენა. ყველაზე უფრო საჭირო მოწყობილობების წინასწარი სია შემდეგია:

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

- წყლის მონიტორინგის აღჭურვილობა: სინჯის ამღები, წყლის დონის საზომი ავტომატური მოწყობილობა, დოზირების დიზების აკუსტიკური გამაზომი;
- ზოგიერთი საველე საზომი მოწყობილობა;
- ზოგიერთი ლაბორატორიული მოწყობილობა;
- სატრანსპორტო საშუალებები (ავტომანქანა საველე სამუშაოებათვის);

ზოგიერთი მოწყობილობა (კომპიუტერები) შეძენილი იქნება პროექტის მიმდინარეობის პირველი 6 თვის განმავლობაში, ხოლო დანარჩენი აღჭურვილობა — არსებული სიტუაციის უფრო დეტალურად შესწავლის შემდეგ;

- საქართველოს შავი ზღვის რეგიონში სანაპირო ზონის მენეჯმენტის კომპონენტის მომზადების დაწყება. წყლის დონის მონიტორინგის სადგურის განახლება.

3.3.2 მეორე ეტაპზე განსასტრქეველებელი საქმიანობები (10 თვე, 2008)

მეორე ეტაპის მიზანია ტრენინგის პროგრამების გაგრძელება, გარემოს დაცვის მონიტორინგი, პროექტის ტრანსპარენტურობის კომპონენტის დაწყება და წყლის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემის უფრო დეტალური სახელმწიფო გარემოსდაცვითი სტრატეგიული გეგმის მომზადება.

ეს საქმიანობებია:

- ორგანიზაციის სტაჟირების ორგანიზება ფინეთსა და ესტონეთში იმ პირებისათვის, რომლებიც მუშაობენ გარემოს დაცვის სფეროს სექტორების მაღალ დონეებზე. სტაჟირების პაკეტი არჩევითია და შეეუბნება მოგვიანებით, 2008 წლის დასაწყისში, როდესაც უფრო ნათელი გახდება მისი განხორციელების ფინანსური შესაძლებლობები;
- ტრენინგების ადგილზე გაგრძელება საჭიროების შემთხვევაში (ლაბორატორიული ტრენინგი, გარემოსდაცვითი სინჯების აღება და მოდელირების ტიპის ტრენინგი);
- გარემოს მონიტორინგის შემუშავებული ჩარჩოს შეთავაზება, სადაც აქცენტი გაკეთდება წყლის მონიტორინგზე (სტრატეგია). მოდელის ზოგადი სტრუქტურა დაეფუძნება ნაწილობრივ დეცენტრალიზებულ მონიტორინგის სისტემას, სადაც მმართველი და განმასტრქეველებელი ორგანოების ფუნქციები, პასუხისმგებლობები და მოვალეობები ნათლად განისაზღვრება და რომელიც დაეფუძნება ჰდგრადი განვითარების პრინციპებს;
- დასავლეთ საქართველოს მიწისქვეშა წყლების სკრინინგი რამდენიმე ძირითადი პარამეტრის გამოყენებით. უკანასკნელი კვლევა განხორციელდა 80-იანი წლების ბოლოს და მას შემდეგ სერიოზული კვლევა არ ჩატარებულა;
- ბიოლოგიური ტესტირების მეთოდების დანერგვა და გრძელვადიანი ტრენინგების დაგეგმვა ბიოტესტირების, როგორც ლაბორატორიული ანალიზის შემადგენელი ნაწილის განსასტრქეველად.

3.4. შედეგები და საქმიანობები

პროექტის კონკრეტული შედეგები და საქმიანობები წარმოდგენილია ლოგიკურ ჩარჩოში, რომელშიც ასევე მოცემულია გარუდები და პროექტის საშუალებები.

ლოგიკური ჩარჩო

ინტერვენციის	ინდიკატორები	შემოწმების	გარუდები და რისკები

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

	ლოგო		წყაროები	
ქ	გარემოს მონიტორინგისა და შენეჯმენტის შესაძლებლობების გაძლიერება საქართველოში გარემოს მონიტორინგისა და შენეჯმენტის არსებული სისტემების განვითარება და მოდერნიზაცია	გარემოსთან დაკავშირებული ხელმისაწვდომი ინფორმაციის მიზნობრივი სტრუქტურირება გადამწყვეტილობების მისაღებად განხილული სტატისტიკა გარემოსთან დაკავშირებით	გარემოსდაცვითი ანგარიშები და ბიულეტენები	მდგრადი განვითარება მინიმალური საჭიროების მინიმალური მოცულობის
ქ	საქართველოს გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს გარემოს დაცვის მონიტორინგის სისტემის განვითარება და გაძლიერება ევროკავშირის დირექტივების მიხედვით თანამედროვე მეთოდების დანერგვა, რომელიც შეესაბამება მონიტორინგის საერთაშორისო სტანდარტებს	აღიკვეთილი და მიზნობრივი ხელმისაწვდომი ინფორმაცია ბუნების მდგომარეობის შესახებ, გარემოს მონიტორინგის უფრო უწყვეტური სისტემა	გარემოსდაცვითი ანგარიშები და ბიულეტენები. გარემოსდაცვითი მონაცემთა ბაზა	მონიტორინგის და შენეჯმენტის ახალი სისტემის დანერგვის სურვილი
ქ	შედეგები ეტაპი I უფრო დეტალური ინფორმაცია არსებული სიტუაციის შესახებ საქართველოს გარემოს დაცვის მონიტორინგის და შენეჯმენტის ძირითად სექტორებში მდინარე რაიონის გეგმევა, წყალდიდობის პროგნოზირება ლაბორატორიული მუშაობის ხარისხისა და სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა დაწყებული, ლაბორატორიის	ანგარიშები, სემინარები ანგარიშები, სემინარები კითხვარი ტრენინგების საჭიროების შესახებ	ვიზიტები ადგილებზე და თანამშრომლების ინტერვიუება ანგარიშები, პროგნოზირების სისტემის მოდელირება არის ვიზიტები ადგილებზე, ანგარიშები	გარემოს დაცვის ორგანოების ნება არსებული ინფორმაციის სრულად მიწოდებისათვის თებრატორიული მონაცემების მიღება და სატელეფონური ფოტოები. უსაფრთხოების რისკები თბილისის გარეუბანებში ადგილებზე ვიზიტისას დატრენინგებული ბირები რჩებიან ლაბორატორიაში

ქრეშოს დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯშენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარეშოს ინსტიტუტი

	პერსონალის ტრენინგი განახლებული სინჯების აღების სადგურები შედეგები ეტაპი II წყლის მონიტორინგის და შენეჯშენტის სისტემის გარეშოსდაცვითი ჩარჩო ლაბორატორიის პერსონალს შეუძლია ახალი აღჭურვილობის გამოყენება წყლის მონიტორინგის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შეთავაზება	ანგარიშები პროექტის ანგარიშები, სემინარები დატრენინგებული პირების რაოდენობა	სინჯებთან დაკავშირებული საქმიანობა ანგარიშები, ვიზიტები ადგილებზე ანგარიშები ტრენინგების შესახებ მიღებული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა	ძარცვა სამინისტროს პერსონალი და გადაწყვეტილების მიმღები პირები დაინტერესებულნი არიან სისტემის განვითარებით დატრენინგებული პირები გააგრძელებენ შუამობას მომავალში გარემოს დაცვის სექტორში მომავალში სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელების სურვილი
შედეგი I:	შედეგი I: ეტაპი I, 12 თვე 1. არსებული მონიტორინგის სისტემის და მისი საჭიროებების შესწავლა. არსებული გარეშოსდაცვითი მონიტორინგის, შენეჯშენტის და ნებათაშვების სისტემის და მომავალში მათი განვითარების საჭიროებების შესახებ გარეშოს დაცვის ორგანოებთან, საწარმოებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ინტერვიუები/განხილვა. 2. არსებული წესების მოწყობის, სადგურების ადგილმდებარეობის და პარამეტრების შესწავლა, ვიზიტები ადგილებზე. 3. ლაბორატორიაში არსებული ხარისხის უზრუნველყოფის პროცედურების შესწავლა. 4. ლაბორატორიის პერსონალის ტრენინგი საქართველოში. 5. არსებული მონაცემების მართვის და შენახვის შეფასება. 6. სინჯების აღების და ანალიზის არსებული მეთოდების შეფასება,	საშუალებები ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/სხვა ექსპერტები ჯგუფის უფროსი/ადგილობრივი ექსპერტი ლაბორატორიის ექსპერტი ჯგუფის უფროსი/ლაბორატორიის ექსპერტი ლაბორატორიის ექსპერტი/ადგილობრივი ექსპერტი ლაბორატორიის		

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინანსების გარემოს ინტეგრირება

აღჭურვილობის შესყიდვა.	ექსპერტიზა/ჯგუფის უფროსი/ადგილობრივი ექსპერტი
7. ტრენინგის პროგრამის მომზადება.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/ლაბორატორიის ექსპერტი
8. საერთაშორისო დონორების შესყიდვის მომზადება გარემოს დაცვის მონიტორინგის პროექტების ხელშეწყობის საქართველოში, რეგულარული დანიშვნები.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
9. წყლის მონიტორინგის სისტემის ძირითადი ჩარჩოს მომზადება.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/ადგილობრივი ექსპერტი
10. მდინარე რიონის ტერიტორიაზე სამუშაოების დაწყება.	ჯგუფის უფროსი/ადგილობრივი ექსპერტი
11. მონიტორინგის სადგურების განახლების დაწყება.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
12. საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტების მოგვლითების განხილვა. ადგილობრივი ექსპერტების იდენტიფიცირება.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
13. ადგილობრივი ექსპერტების განხილვა	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
შედეგი 2:	
ეტაპი II, 12 თვე	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/ლაბორატორიის ექსპერტი
1. სტაჟირება ფინანსთა და ესტონეთში (შესაძლო)	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/სხვები
2. ადგილებზე ვიზიტები საქართველოში. ადგილობრივ სელისუფლებასთან შესხვედრები.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
3. ლაბორატორიებისათვის ტექნიკის შესყიდვა/საგველე სინჯების აღება.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი
4. შემინარები მონიტორინგისა და მენეჯმენტის შესახებ.	ჯგუფის უფროსი/უფროსი ტექნიკური ასისტენტი/სხვები
5. დამტკიცებული წყლის მონიტორინგისა სტარტეგია და სამოქმედო გეგმა.	ჯგუფის უფროსი/ყველა ექსპერტი

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

ანგარიშგება: საწყისი ანგარიში შუალედური ანგარიში საბოლოო ანგარიშის პროექტი კვარტალური ანგარიშები	

4. გარაუდები და რისკები

ინსტიტუციური განვითარება

პროექტის უმთავრესი მიზანია საქართველოში მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემების შესაძლებლობების გაძლიერება. შეიძლება მიჩნეული იქნეს, რომ ამ მიზნის მიღწევის შესაძლებლობები საკმაოდ მაღალია. უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოში დაფინანსდა რამდენიმე გარემოსდაცვითი პროექტი, მაგალითად, ნატოს, აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს და გაეროს განვითარების ფონდის მიერ. ეს პროექტები ასევე შეიცავდა გარემოს დაცვის მონიტორინგის და მენეჯმენტის კომპონენტებს, რომელთა შედეგები და გამოცდილება გამოყენებული იქნა საქართველოს გარემოს დაცვის ადმინისტრაციების მიერ, შემდგომი განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი საფუძველია.

ნაგარაუდებია, რომ საქართველოში იდენტიფიცირებული ბარტნიორი ორგანიზაციები თანამშრომლებენ პროექტთან. ინსტიტუციურ წყობაში ცვლილებებმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტების პასუხისმგებლობებზე, მაგრამ მოსალოდნელი არ არის, რომ ეს ნებისმიერ შემთხვევაში გამოიწვევს პროექტში მონაწილეობაზე უარს. ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში გარემოს დაცვის მინისტრი სამჯერ შეიცვალა. მინისტრის შეცვლამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს გარემოს დაცვის ადმინისტრაციების სხვა დონეებზე და გამოიწვიოს დირექტორების და სხვა პერსონალის შეცვლაც. ასეთმა ცვლილებებმა შეიძლება პრობლემები შეუქმნას პროექტის განხორციელებას, რადგან პერსონალი და ურთიერთობები ხშირად მნიშვნელოვან როლს თამაშობს საერთაშორისო პროექტების განხორციელებაში. ამ ადმინისტრაციული პრობლემების თავიდან ასაცილებლად და პროექტის წარმატებით განხორციელებისათვის, საქართველოს ხარისხიანი და ზუსტი პროექტის დოკუმენტაცია, ტრენინგის მასალების ხელმისაწვდომობა და პროექტის რეგულარული შეხვედრებია.

საქართველოში ინტეგრირებული, კომპლექსური და საიმედო მონიტორინგის სისტემის შექმნა ზოთხისგან, რომ მონიტორინგის ორგანიზაციებს შეეძლოთ შეთანხმება, პასუხისმგებლობების განაწილება და მონიტორინგის ახალი სისტემის პრინციპების განსაზღვრა. მონიტორინგის არსებული პრაქტიკის რაციონალიზაციის საქმიანობა ნათელი უნდა იყოს ყველა ორგანიზაციისათვის. პროექტის მიზანია მონიტორინგის სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოებს შორის კავშირების გაძლიერება და ინსტიტუციონალიზაცია ისე, რომ თანამშრომლობა გაგრძელდეს პროექტის დასრულების შემდეგაც. ბუნების კონსერვაციის და გარემოს მონიტორინგის უპირატესი განვითარების ყველაზე მნიშვნელოვანი საქმიანობა არის საქართველოში ეკონომიკური და პოლიტიკური პროგრესის გაგრძელება.

პროექტის ტრენინგების კომპონენტი ჯერ კიდევ ნაწილობრივ დიად რჩება. როდესაც განხორციელდება ტრენინგების დეტალურად დაგეგმვა, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი იქნება ტრენინგებში მონაწილეობა სწორად შერჩევა. პირები, რომლებიც დაესწრებიან ტრენინგებს, უნდა იყოს ის ძირითადი პერსონალი, რომელიც ფაქტობრივად ახორციელებს მონიტორინგის სამუშაოებს სამინისტროში, ლაბორატორიებში, ინსპექციის დეპარტამენტებში და სხვა

გარემოსდაცვით ინსტიტუტებში. მათ უნდა სურდეთ და ჰქონდეთ შესაძლებლობა, გააგრძელონ მიღებული ინფორმაცია მათ ორგანიზაციებში. ეს შეიძლება უზრუნველყოფილი იქნეს ტრენინგის კურსის მონაწილეთა ფრთხილი შერჩევით. ტრენინგის პოტენციური მონაწილეების შერჩევისას დადგინდება შერჩევის გარკვეული კრიტერიუმები, რათა ნათელი ვახდეს, რომ ტრენინგი ტარდება პროფესიონალებისათვის, რომელთაც სურთ, რომ დარჩნენ სამინისტროში და სხვა გარემოსდაცვით ინსტიტუტებში პროექტის დასრულების შემდეგ. თუმცა, ეს არ შეიძლება იქნეს გარანტირებული. დაგეგმილია, რომ ტრენინგებს ჩაატარებენ როგორც ფინელი, ისე ქართველი მოკლევადიანი ექსპერტები. ტრენინგების საჭიროებების შეფასებისას ტრენინგების ჩასატარებლად შერჩეული იქნებიან კვალიფიციური ექსპერტები.

პროექტის ტექნიკური მდგრადობის უზრუნველყოფის მიზნით პროექტის ფარგლებში შესყიდული აღჭურვილობა შეირჩევა ისე, რომ მისთვის საჭირო არ იყოს ძვირი რეაგენტები ან სათანადო ნაწილები. ყოველწლიური რეგულარული საბიუჯეტო თანხები საჭიროა გარემოს მონიტორინგის საქმიანობისათვის, რათა გაგრძელდეს მონიტორინგის სისტემის განვითარების პროცესი. მხოლოდ ამის შედეგადაა შესაძლებელი პოზიტიური განვითარების უზრუნველყოფა უცხოური დახმარების შეწყვეტის შემდეგ. ქართულ-ფინური პროექტის საწყის გეგმაში საკმაოდ დიდი ფინანსური რესურსები იყო გამოყოფილი კომპიუტერებისთვის, მონაცემთა ბაზებისა და გეოინფორმაციული სისტემების განვითარებისთვის. ეს თანხები ახლა გადანაწილდა ძირითადად ლაბორატორიული და მონიტორინგის აღჭურვილობის და დასავლეთ საქართველოში მოძველებული ჰიდროლოგიური სადგურების განახლებისათვის. ამ ცვლილების მიზეზი ისაა, რომ მონაცემთა ბაზების და გეოინფორმაციული სისტემების განვითარება შეტანილია აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს სამხრეთ კავკასიის წყლის რესურსების პროგრამის დღის წესრიგში, რომელიც დაიწყო 2006 წლის იანვარში.

პროექტის საბოლოო მიზანია გარემოს დაცვის სისტემის განვითარება და გაძლიერება საქართველოში ევროკავშირის მოთხოვნების მიხედვით და თანამედროვე მონიტორინგის მეთოდების დანერგვა ევროკავშირის მონიტორინგის სტანდარტების შესაბამისად. ფინური პროექტის ფარგლებში ყველა ლაბორატორიული და სინჯების აღების საუშაოების შესრულებისას გამოყენებული იქნება ევროკავშირის სტანდარტები, აგრეთვე ამ სტანდარტებს დაეფუძნება ტრენინგებიც. აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს პროექტი იყენებს ამერიკულ (P) სტანდარტებს. ამ ორ სტანდარტებს შორის განსხვავება მნიშვნელოვანი არ არის, ამიტომ ეს განსხვავება არ შექმნის რაიმე სახის პრობლემებს. საქართველოს გარემოს დაცვის ორგანიზები აღნიშნავენ, რომ ისინი მზად არიან დროთა განმავლობაში მოახდინონ მათი გარემოს. დაცვის სტანდარტების ევროკავშირის სტანდარტებთან და კანონმდებლობასთან ჰარმონიზება.

5. შესაბამისობა და მდგრადობა

5.1. ფინეთის თანამშრომლობის განვითარების სტრატეგიულ მიზნებთან შესაბამისობა

განვითარების პოლიტიკის შესახებ ფინეთის მთავრობის რეზოლუციის (5 თებერვალი, 2004) მიხედვით გაერთიანებული დეკლარაცია უზრუნველყოფს ფინეთის განვითარების პოლიტიკის ჩარჩოებს. დეკლარაციის მიხედვით ფინეთი და სხვა სახელმწიფოები აღიარებენ:

- ღირებულებებს, რომლებიც 21-ე საუკუნეში გადაწყვეტ როლს ასრულებს საერთაშორისო ურთიერთობებში — თავისუფლება, თანასწორობა, სოლიდარობა, ტოლერანტობა, ბუნების პატივისცემა და ერთობლივი პასუხისმგებლობის გრძნობა;
- მშვიდობის, უსაფრთხოების და განიარაღების განსაკუთრებული მნიშვნელობა მსოფლიო საზოგადოებისათვის;
- განვითარება და სიღარიბის აღმოფხვრა;

- საერთო გარემოს დაცვა;
- ადამიანის უფლებები, დემოკრატია და კარგი მმართველობა;
- დაუცველი მოსახლეობის დაცვა;
- აფრიკის სუბციალური საჭიროებების დაკმაყოფილება;
- გაეროსა და მრავალმხრივი სისტემების განვითარება.

დეკლარაცია განსაზღვრავს განვითარების რვა ძირითად მიზანს. ეს მიზნებია:

- უკიდურესი სიღატაკისა და შიმშილის აღმოფხვრა;
- საყოველთაო დაწყებითი განათლების უზრუნველყოფა;
- გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფა და ქალთა უფლებები;
- ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირება;
- დედათა ჯანმრთელობის გაუმჯობესება;
- შიდა, შიდა, შიდა და სხვა დაავადებებთან ბრძოლა;
- გარემოს მდგრადობის უზრუნველყოფა;
- განვითარებისათვის გლობალური პარტნიორობის უზრუნველყოფა.

პროექტი პირდაპირ არის დაკავშირებული მე-8 მიზანთან და ასევე უკავშირდება სხვა მიზნებსაც. მდგრადი სოციალური და ეკონომიკური განვითარების წინაპირობაა ჯანმრთელი და უსაფრთხო გარემო. საქართველოში სიღარიბე ხშირად დაკავშირებული საშუალო და დაბინძურებულ გარემოსთან. ამჟამად მოსახლეობა, რომელიც ცხოვრობს ნაგავსაყრდენებთან და იმ საწარმოებთან ახლოს, რომლებიც იწვევს დაბინძურებას, არ ფლობს არანაირ ინფორმაციას იმ ფაქტორების საფრთხის შესახებ, რომელსაც დაბინძურებული გარემო უქმნის მათ და მათ ბავშვებს. პროექტის მიზანია უზრუნველყოს, რომ საზოგადოებას ჰქონდეს სულ მცირე იმის შესაძლებლობა, რომ მიიღოს ეს ინფორმაცია და დემოკრატიული საშუალებებით გაგლენა მოახდინოს სელისუფლებასზე, თუკი ამას საჭიროდ ჩათვლის. საზოგადოების ინფორმაციაზე, მათ შორის, გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა აუცილებელი წინაპირობაა დემოკრატიული საზოგადოებისათვის. ამიტომ პროექტს ასევე აქვს დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების დაცვის ასპექტები.

პროექტის მიზანია დაეხმაროს საქართველოს სელისუფლებას ქვეყანაში გარემოსდაცვითი პრობლემების შემცირებაში. გარემოს გაძლიერებული მონიტორინგი და მონაცემთა მართვა უზრუნველყოფს, რომ გადაწყვეტილების მიღებაზე პასუხისმგებელი პირები მიიღებენ სანდო გარემოსდაცვით ინფორმაციას, რაც საშუალებას მისცემს მათ მიიღონ პრიორიტეტული, რენტაბელი გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გადაწყვეტილებები იმ ქმედებების დაგეგმვისას, რომელთა მიზანია ქვეყანაში გარემოს მდგრადობის გაუმჯობესება.

უფრო მეტიც, ეს შესაძლებლობას აძლევს სელისუფლებას უფრო ეფექტურად აღასრულოს გარემოს დაცვის კანონმდებლობა. პროექტი აგრეთვე მოახდენს მონიტორინგისა და მენეჯმენტის მეთოდების ევროკავშირის სტანდარტებთან უფრო მჭიდროდ პარამონიზებას.

5.2. პოლიტიკური გარემო

მას შემდეგ, რაც საქართველომ გამოაცხადა საბჭოთა კავშირისგან დამოუკიდებლობა 1991 წლის 9 აპრილს, საქართველომ ასორციელებდა გარკვეულ ქმედებებს ისეთი საკანონმდებლო სისტემის დამკვიდრების მიზნით, რომელიც მოერგებოდა შეცვლილ პოლიტიკურ პირობებს და სელს შეუწყობდა წარმოქმნილი პრობლემების, მათ შორის, გარემოსდაცვითი პრობლემების მოგვარებას. ყველაზე სერიოზული ამ პრობლემებს შორის არის ჰაერის დაბინძურების ზრდა სამიშ დონემდე, განსაკუთრებით ქალაქებში, წყლის დაბინძურება, განსაკუთრებით, დაუშუშავებელი ნარჩენი წყლების

ქარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სტრუქტურის განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

ქარემოში მოსვენება და სასმელი წყლის მიწოდების წყაროების დევრადაცია, ნარჩენებისა და მაგნეტიზური ნივთიერებების ცუდი მენეჯმენტის შედეგად მიღებული ნარჩენები; მიწის დევრადაცია და ზავი ზღვის დევრადაცია დაბინძურების გამო. ამ პრობლემების მოგვარებისათვის მიღებული იქნა ზომები გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის საჭირო პაკეტის შემუშავებისათვის.

3. ეკონომიკური და ფინანსური შესაბამისობა

ზოგადად და დროთა განმავლობაში პროექტის მიზანია უზრუნველყოს საქართველოსათვის ეკონომიკური განვითარების შესაძლებლობები. როგორც აღნიშნულია წინა თავებში, მდგრადი განვითარება ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის არა მხოლოდ გარემოსდაცვითი და ეკოლოგიური თვალსაზრისით, არამედ უფრო გრძელვადიან პერსპექტივაში ეკონომიკური ზრდასაზრისათვის. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტი საქართველოსათვის კრის ეკოტურიზმის პოტენციალი.

პროექტი ფინანსურად განხორციელებადია. აღჭურვილობა, რომელიც შეძენილი უნდა იქნეს პროექტის ფარგლებში, შეირჩევა ისე, რომ სათანადო ნაწილები ან მისი შენახვა ძვირი არ იქნება. ასევე ანალიტიკური მეთოდები, რომლებიც გამოყენებული იქნება გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს დაბოროტებებში, შეირჩევა ისე, რომ რეაგენტების შეძენა შესაძლებელი იქნება ადგილად და დაბალ ფასებში.

3.4. ინსტიტუციური შესაძლებლობები

პროექტის ერთ-ერთი მიზანია მიმღები ორგანიზაციების ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება და მიღწეული შედეგების მდგრადობის უზრუნველყოფა. პროექტი მზარს უჭერს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს, როგორც საქართველოში გარემოს მონიტორინგის ზედამხედველის და მენეჯერის როლს. პროექტი კონცენტრირებული იქნება გარემოს დაცვის ორგანოების წარმომადგენლების და იმ პირების ტრენინგზე, რომლებიც ახორციელებენ გარემოსდაცვით ანალიზს, ხარისხის უზრუნველყოფას და კონტროლს და ა.შ. პროექტის მიზანია დაატრენინგოს ის პირები, რომლებიც შემდგომში შეძლებენ გააგრძელონ მიღებული ცოდნა თავის ორგანიზაციებში ისე, რომ უზრუნველყოფილი იქნეს მათ მიერ შეძენილი ცოდნის გადაცემა ორგანიზაციისთვის. ტრენინგების გარდა, პროექტი ფოკუსირებულია გარემოსდაცვითი მონიტორინგის სფეროში სახელმწიფო ორგანოებს და სხვა ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობის ინსტიტუციონალიზაციაზე.

3.5. სოციალურ-კულტურული ასპექტები

ქართველი ხალხი ამაყობს თავისი უნიკალური გარემოთი. გარემოსდაცვითი საკითხები ყოველთვის პირველ რიგში სახელდება, როდესაც ტარდება საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვები კეთილდღეობის პრიორიტეტებთან დაკავშირებით. პოლიტიკოსების დამოკიდებულება გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებით უფრო ორაზროვანია. უკანასკნელი წლების განმავლობაში გარემოს დაცვისა და მონიტორინგისათვის გამოყოფილი ფინანსური რესურსები საკმაოდ მცირეა.

3.6. მონაწილეობა და საკუთრება

პროექტი წარდგენილი იქნა საქართველოს ხელისუფლების მიერ. პროექტი დაიგეგმა მასთან მჭიდრო თანამშრომლობით საქართველოში ვიზიტისას 2004 წლის ნოემბერ-დეკემბერში, 2005 წლის იანვარში და 2006 წლის მაისში.

ქრემის დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯმენტის
სტრატეგიის განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

17. გენდერი

გენდერული საკითხები სულ უფრო მეტ ყურადღებას იქცევს სამხრეთ კავკასიის რეგიონში. საერთაშორისო დონორების საზოგადოება, რეგიონული და ადგილობრივი ფონდები და პრასამთავრობო ორგანიზაციები რეგიონში დგამენ გარკვეულ ნაბიჯებს საზოგადოების ჰობილიზაციისა და მონაწილეობისათვის, მათ შორის, ქალთა მონაწილეობისათვის. აქცენტი კეთდება საზოგადოების მარგინალურ ჯგუფებზე და ყურადღება ეცემა ზოგიერთ აშკარად გენდერულ საკითხს ანუ ძალადობას ოჯახში და ტრეფიკინგს. თუმცა, პროექტის წარმატების შესაფასებლად გენდერული ინდიკატორები იშვიათად გამოიყენება.

ჩუზებად სოციალური და ეკონომიკური სიმძლევებისა, რომლებიც ვადიტიანეს კავკასიის ქვეყნებში ჩათი განვითარების მიზნების მიღწევის გზაზე, ამ ქვეყნებში არსებული სიტუაცია განხილავდა ზოგადი სხვა განვითარებად ქვეყნებში არსებული სიტუაციისგან გენდერული თვალსაზრისით. სამხრეთ კავკასიაში გენდერული საკითხები უფრო მეტადაა დაკავშირებული სიღატაკის ზრდასთან, ეთნიკური ზოგადი დონის გაუარესებასთან და ქვეყანაში საზოგადოების რადიკალურ პოტენციალისა და გიგანტური ოფიციალურ ლეგალურ სისტემებთან და ინსტიტუტური მოწყობასთან. სხელმწიფო კონსტიტუციები და კანონმდებლობა უზრუნველყოფს მამაკაცთა და ქალთა თანაბარ უფლებებს. ორივე სქესს აქვს თანაბარი ხელმისაწვდომობა ძირითად სოციალურ გარანტიებზე, როგორცაა ჯანმრთელობის დაცვა და განათლება. თუმცა, ტრადიციულად, ქალების ლიდერებად და თანამდებობებზე დაწინაურება იშვიათად ხდება და ისინი ხშირად ნაკლებად არიან წარმოდგენილი ტექნიკურ სფეროებში. კერძო სექტორში მამაკაცთა და ქალთა როლები დიდხვედრებულია. ქალის როლი გააზრებულია, როგორც კლერკის და ადმინისტრაციული და მენეჯერული ფუნქციების შემსრულებლის, მაშინ, როდესაც მამაკაცები მოიაზრებიან ექსპერტებად, ჯეზუდერებად და ლიდერებად. გენდერული უთანასწორობა განსაკუთრებით აშკარაა სოფლად, სადაც ქალები ტრადიციულად ნაკლებად არიან ჩართულნი საზოგადოებრივ საქმიანობაში. მათი საზოგადოებრივ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის და კონტროლის საშუალება დაბალია.

მ პროექტში გათვალისწინებული იქნება გენდერული საკითხები და როგორც ქალებს, ასევე მამაკაცებს თანაბარი საშუალება ექნებათ მონაწილეობა მიიღონ საკუთარი ინტეგრირებული ორგანიზაციის საქმიანობასა და ტრენინგებში.

18. გარემო

პროექტის მიზანია საქართველოს ხელისუფლების შესაძლებლობების გაძლიერება რენტაბელური ქოთი გარემოს შესახებ საიმედო, კომპლექსური და სასარგებლო ინფორმაციის უზრუნველყოფისათვის. ეს საშუალებას მისცემს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს ზედასონ არსებული სიტუაცია და გააკეთონ გარემოსდაცვითი პოლიტიკის არჩევანი ბიოლოგიკური მხედვით.

19. შესაბამისი ტექნოლოგია

ანამედროვე ხელმისაწვდომი ტექნოლოგია, როგორცაა დისტანციური ზონდირება, საჭიროა სანდო ქრემოსდაცვითი ინფორმაციის მიღების, მართვისა და გაერცვლებისათვის. პროექტი ითვალისწინებს ტრენინგს, რათა მონიტორინგზე პასუხისმგებელ ორგანიზაციებს შეეძლოთ გაზომვისა და მონიტორინგის ზოგადი ტექნოლოგიების/ინსტრუმენტების გამოყენება. ტრენინგები ჩატარდება პრაქტიკის სფეროებზე ადგილებზე და აგრეთვე უზრუნველყოფილი იქნება უფრო ფორმალური ტრენინგის ურესები.

ესეიდელი ტექნიკა შეირჩევა ისე, რომ საზოგადოება ანალიზის ინსტრუმენტების` ექსპლუატაცია ზოგადი განხორციელდეს. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტი, რომელიც გათვალისწინებულია

გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

უნდა იქნეს შესყიდვის პროცესში, არის სათანადო ნაწილების მისაღები ფასი და სათანადო ნაწილებისა და შენახვისათვის. შესაძლებლობის შემთხვევაში უზრუნველყოფილი იქნება მომხმარებლისათვის საჭირო ყველა ინსტრუქცია ქართულ ენაზე.

ნ. განხორციელება

ნ.1. მიდგომა

პროექტი განხორციელდება საქართველოში და ზოგიერთ ტრანსსასაზღვრო წყლის აუზში საქართველოსა და თურქეთს შორის. მთავარი განმახორციელებელი სააგენტო იქნება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო და მისი მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი.

პროექტი დაიწყება 3-თვიანი საწყისი ეტაპით, რომლის განმავლობაშიც ადგილობრივი კოორდინატორი და ჯგუფის უფროსი შეარჩევენ პირველ ადგილობრივ კონსულტანტებს პროექტისათვის. საწყისი ეტაპის დასრულების შემდეგ მომზადდება პროექტის საოპერაციო გეგმა ჯგუფის უფროსის და ადგილობრივი კოორდინატორის მიერ.

პირველი 6 თვის განმავლობაში პროექტი კონცენტრირებული იქნება გარემოს მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემის არსებული მდგომარეობის შეფასებასა და მისი განვითარების შესაძლებლობების განხილვაზე, გადაწყვეტილების მიღება პირებსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად. ამ პერიოდის განმავლობაში აგრეთვე ორგანიზებული იქნება დონორების შესვენება, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს, რომ საქართველოს გარემოს დაცვის სექტორზე ეცემული ყველა გრანტი გამოყენებული იქნება დუბლირების გარეშე. ამავე დროს განხორციელდება სხვა პროექტების კომპონენტების საქმიანობის თვალსაზრისით არსებული სიტუაციის შეფასება.

ლაბორატორიული მზადყოფნის განვითარების განხორციელების ეტაპი, საეკო სინჯების აღება და ლიტანციაური ზონდირება (6-12 თვე პროექტის დაწყებიდან) დაიწყება არსებული სიტუაციის შესწავლით. ამ კვლევების შემდეგ შესაძლებელი გახდება ყველაზე უფრო საჭირო ტექნიკის განსაზღვრა და შესყიდვისა და ტრენინგების დაწყება.

პირველი ეტაპის ყველაზე მნიშვნელოვანი ამოცანაა ზოგიერთი პიდრომექტოროლოგიური სადგურის განახლება დასავლეთ საქართველოში. წყლის მონიტორინგის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მომზადება არის ასევე უმნიშვნელოვანესი ამოცანა.

ზდინარე რიონზე კვლევების განხორციელება დაიწყება 2007 წლის მარტ-აპრილში.

შავი ზღვის სანაპიროზე კვლევები დაიწყება 2007 წლის შემოდგომაზე და გაგრძელდება 2008 წლის აპრილამდე.

პროექტის მეორე ეტაპის დაწყებისას (მე-13 თვე დაწყებიდან) შეფასდება ფინეთისა და ესტონეთში სტაჟირების და ტრენინგის შესაძლებლობები და შეირჩევიან მონაწილე პირები. მონაწილეები უნებან გარემოს დაცვისა და მენეჯმენტის სხვადასხვა სექტორების (როგორცაა წყალი, ჰაერი და ნიადაგი) მაღალ დონეებზე მომუშავე პირები და გადაწყვეტილების მიღებაზე პასუხისმგებელი პირები.

მეორე ეტაპის განმავლობაში (13-22 თვე დაწყებიდან) პროექტი მხარს დაუჭერს საქართველოსა და თურქეთს შორის ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობას. ამ მიზნით მოსამზადებელი სამუშაოები დაიწყება პროექტის პირველი ეტაპის განმავლობაში. განხორციელდება პილოტ-პროექტი

ქარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მენეჯმენტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის გარემოს ინსტიტუტი

საქართველო-თურქეთის საერთო მდინარეების აუზებში, გარემოს ეკონომიკური კომისიის მონიტორინგის სახელმძღვანელო პირინციპების შესაბამისად და აგრეთვე, შესაძლებლობის ფარგლებში, ევროკავშირის წყლის ჩარჩო დირექტივის შესაბამისად.

1.2. ორგანიზაცია

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო განახორციელებს პროექტს და დაასახელებს ქალბატონ მარიამ მაკაროვას (წყლის რესურსების დაცვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი), როგორც პროექტის ადგილობრივ კოორდინატორს. საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მთავარი განმახორციელებელი დეპარტამენტი არის მონიტორინგისა და პროგნოზირების ცენტრი. სხვა მონაწილე დეპარტამენტები არიან შრომის, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და რეგიონული გარემოსდაცვითი ლაბორატორიები. რეგიონულ და ადგილობრივ დონეებზე მონაწილე ორგანიზაციები არიან რეგიონული და ადგილობრივი გარემოსდაცვითი სახელმწიფო ორგანოები.

ფინელი ექსპერტი დაეხმარება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს პროექტის განხორციელებაში. ფინელი კონსულტანტი უზრუნველყოფს ფინეთიდან ჯგუფის უფროსის, ლაბორატორიის მოკლევადიანი ექსპერტის, გეოინფორმაციული სისტემების ექსპერტის, მოდელირების ექსპერტის, დისტანციური ზონდირების ექსპერტის დანიშნავს/შერჩევას და, საგარეო დონეზე, ერთი დამატებითი ექსპერტის შერჩევას, რაც განისაზღვრება მოგვიანებით, როდესაც პროექტის საქმიანობები უფრო აშკარად გამოიკვეთება. ადგილობრივ ექსპერტებს შორის იქნება უფროსი ტექნიკური ასისტენტი და სხვა ექსპერტები (როგორცაა მონიტორინგის ექსპერტი, საწარმოების ექსპერტი და ინსპექციის ექსპერტი), რაც უფრო დეტალურად განისაზღვრება პროექტის საწყის ეტაპზე. გარდა ამისა, საჭირო იქნება თარჯიმანი.

ერთობლივი მოქმედებების მაქსიმიზაციისა და პარალელურ პროექტებთან სრული კოორდინაციის უზრუნველყოფის მიზნით, გაიმართება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს, აზიის განვითარების ბანკის და ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს სამი საკოორდინაციო შეხვედრა, ერთი შეხვედრა – პროექტის საწყისი ეტაპის შემდეგ, ერთი პროექტის დაწყებიდან 9 თვის შემდეგ და ბოლო პროექტის დასრულებისას.

საზედამხედველო საბჭო იქნება გადაწყვეტილების მიმღები უმაღლესი ორგანო პროექტის ფარგლებში. საზედამხედველო საბჭო შეიკრიბება წელიწადში ერთხელ და სპეციალური საჭიროების არსებობისას. საზედამხედველო საბჭოს ზოგადი ფუნქციებია:

- პოლიტიკის ზოგად საკითხების განსაზღვრა და აუცილებელი შესწორებების მიღება პროექტის განხორციელების შესახებ დამტკიცებულ პროექტის დოკუმენტთან დაკავშირებით. თუმცა, ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილება მის შინაარსში ექვემდებარება მხარეების მიერ დამტკიცებას;
- ყოველწლიური ანგარიშების, სამუშაო გეგმებისა და ბიუჯეტების დამტკიცება.

საზედამხედველო საბჭოს შემადგენლობაში შევლენ შემდეგი ორგანიზაციების წარმომადგენლები:

- ფინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლები;
- სექტორის სამინისტროს, ანუ საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს წარმომადგენლები.

საორგანიზაციო კომიტეტის პასუხისმგებლობაა მიაწოდოს საზედამხედველო საბჭოს ანგარიშები საოპერაციო პოლიტიკაზე, განიხილოს ანგარიშები პროექტის საქმიანობისა და მიღწევების შესახებ. კომიტეტი ამზადებს სამუშაო გეგმებს, განხორციელებული სამუშაოების შესახებ კვარტალურ ანგარიშებს, მონიტორინგის წლიური ანგარიშების საბოლოო ვერსიებს და წარუდგენს მათ

გარემოს დაცვის მინისტრის განკარგულებაში
საქართველოს საგარეო ურთიერთობების

ფინანსების მინისტრის განკარგულებაში

საზღვარგარეთო საბჭოს, საორგანიზაციო კომიტეტი ატარებს ორიდან ოთხ შემდგომად
წესდებოდა და ასევე იკრებოდა სპეციალური საჭიროების არსებობისას.

საორგანიზაციო კომიტეტი შედგება შემდეგი წევრებისაგან:

- ფინეთი საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელი;
- ჯგუფის უფროსი და ძირითადი საერთაშორისო სპეციალისტები;
- საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს წარმომადგენლები;
- პროექტის ადგილობრივი დირექტორი და ძირითადი სპეციალისტები;
- ძირითადი ბუნებრივი რესურსების წარმომადგენლები (განსახილველი პროექტის საწყის ეტაპზე).

საზღვარგარეთო საბჭოში და საორგანიზაციო კომიტეტში ცვლილებები შეიძლება განხორციელდეს
კომპეტენტური ორგანოების მოლაპარაკების საფუძველზე.

პროექტის ადგილობრივი კოორდინატორი და ჯგუფის უფროსი ძირითად სპეციალისტებთან ერთად
ქმნიან შენეჯენტის ჯგუფს, რომელიც ანგარიშგაღებულ საზღვარგარეთო საბჭოს წინაშე.
პროექტის ადგილობრივი კოორდინატორი და ჯგუფის უფროსი პასუხისმგებელი იქნებიან
საზღვარგარეთო საბჭოს, საორგანიზაციო კომიტეტის და საერთაშორისო შემდგომად
დამტკიცებული პოლიტიკის გატარებისა და გადაწყვეტილებების შესრულებაზე. ასევე შექმნიან
პროექტის სტრუქტურას და უზრუნველყოფენ ოფისის ფუნქციონირებას, მოამზადებენ გეგმურ
და წლიურ ანგარიშებს, პროექტის დაწყებისას მოამზადებენ სამუშაო გეგმას დასამტკიცებლად და
გადამხდელს და განახლებენ პროექტის მიმდინარეობისას. პროექტის დასრულებისას ასევე
პასუხისმგებელი იქნებიან საქმიანობის გაგრძელების გეგმების მომზადებაზე.

6.3. საგარეო გრაფიკი

პროექტი გაგრძელდება 24 თვის განმავლობაში.

6.4. ბიუჯეტი

პროექტის შეფასებული ღირებულებაა 660 155 ევრო (განვითარების გრანტი პროექტისათვის).
საქართველოს მთავრობის წილი შეადგენს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს
და რეგიონული პერსონალის ხელფასებს, ოფისის, ტრენინგებისა და მკვლევარებისთვის შენობების
უზრუნველყოფის, ტრანსპორტირებისა და სხვა დამხმარე პერსონალის ხარჯებს. მოსალოდნელია,
რომ ეს ხარჯები იქნება ფინანსების გრანტის 10% (69 000 ევრო).

7. მონიტორინგი და ანგარიშგება, შეფასება

პროექტის შიდა მონიტორინგი ხორციელდება შემდგომად და ანგარიშების საშუალებით.
შენეჯენტის ჯგუფის შემდგომად გაიშარება სულ ცოტა ოცეში ერთხელ სამუშაოების შემდგომად
მიღწეული პროგრესის განსახილველად. მოკლე, კვარტალური ანგარიშები შესრულებული
სამუშაოების შესახებ, რომლებიც ეფუძნება საოპერაციო გეგმას, მომზადდება ერთობლივად ჯგუფის
უფროსის და პროექტის ადგილობრივი კოორდინატორის მიერ. ასევე ასევე მოამზადებენ ანგარიშს
საწყისი ეტაპის შესახებ პროექტის დაწყებიდან 3 თვის შემდეგ და შუალედურ ანგარიშს – 18 თვის
შემდეგ. საჭიროების შემთხვევაში განხორციელდება საოპერაციო გეგმის მოდიფიცირება ანგარიშის
მიხედვით.

ჯგუფის უფროსი და პროექტის ადგილობრივი კოორდინატორი განსახილველად მოამზადებენ
საბოლოო ანგარიშს, განხილვის საბოლოო შეხვედრის შემდეგ. ეს ანგარიში მომზადდება პროექტის

კარემოს დაცვის მონიტორინგისა და შენეჯუნტის
სისტემების განვითარება საქართველოში

ფინეთის კარემოს ინსტიტუტი

სახით წინასწარ ისე, რომ ფინეთის მთავრობამ შეძლოს მისი განხილვა და ტექნიკური საკითხების
გარკვევა პროექტის საბოლოო შედეგების განხილვამდე.

პროექტის განმაგლობაში უნდა მომზადდეს შემდეგი ანგარიშები:

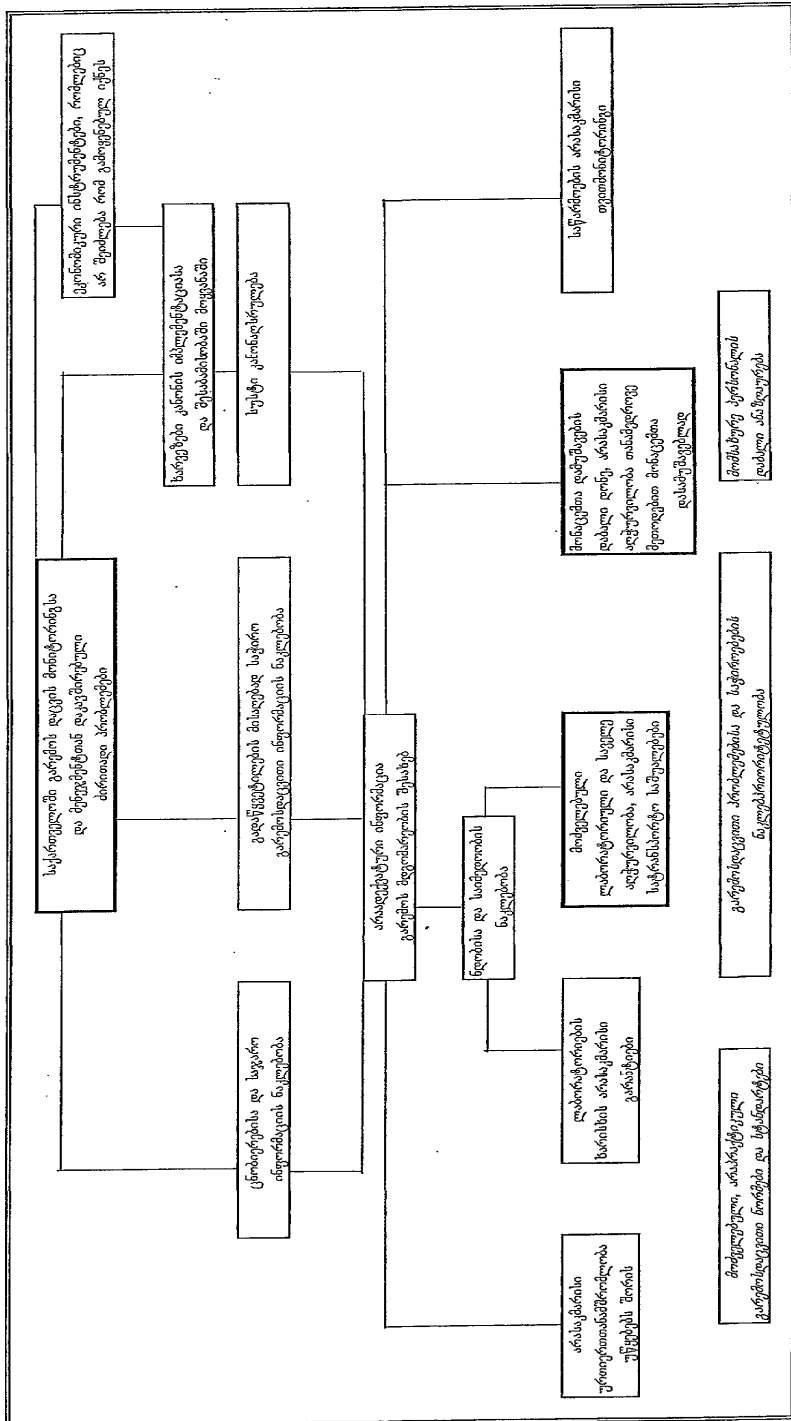
- დაწყების ანგარიში;
- შუალედური ანგარიში;
- საბოლოო ანგარიშების პროექტი;
- კვარტალური ანგარიშები;
- საგველე პირობებში სინჯების აღების სახელმძღვანელო;
- ლაბორატორიული ხარისხის სახელმძღვანელო და სტანდარტული სათბერაციო პროცედურები.

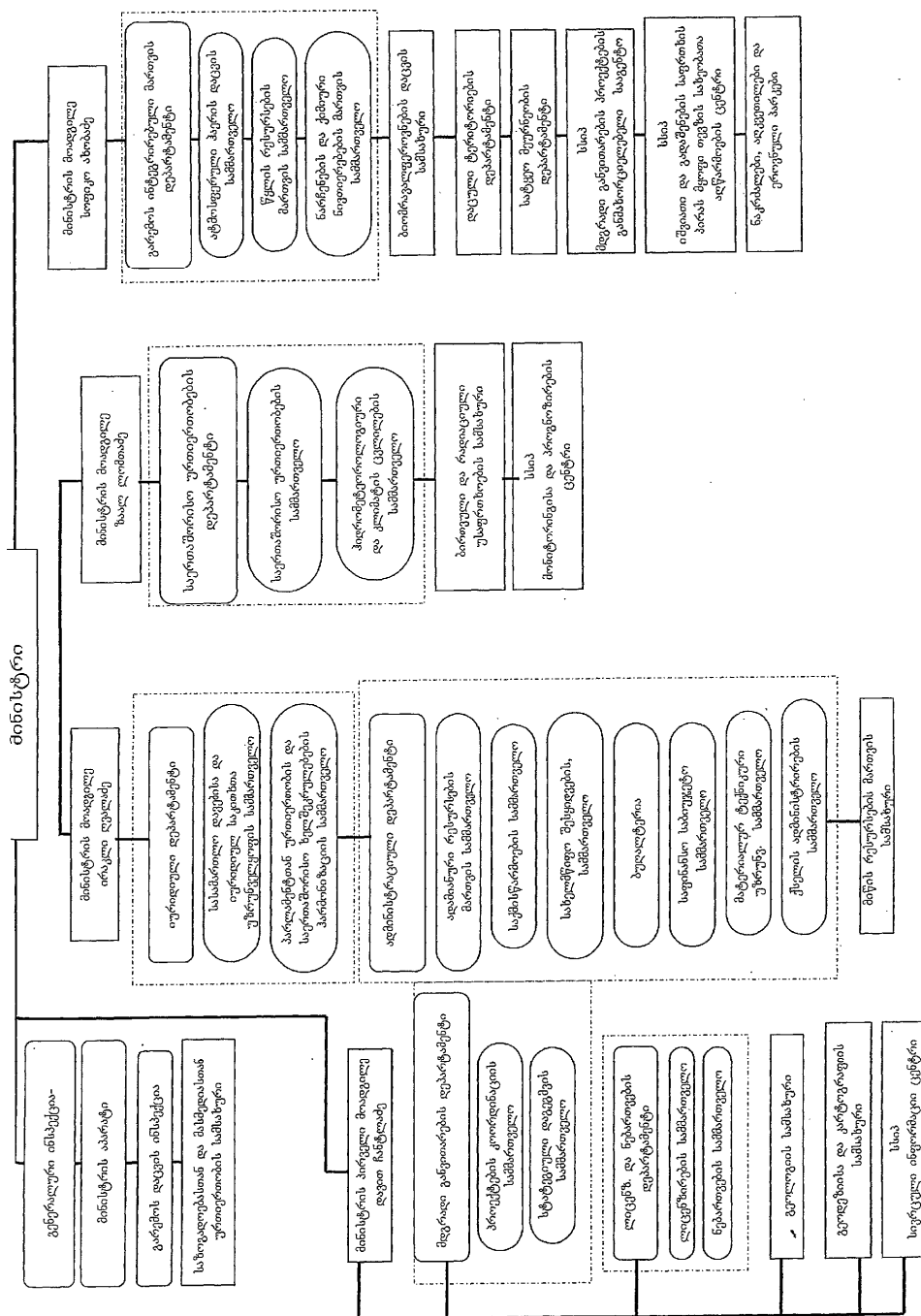
ანგარიშებისთან დაკავშირებული ყველა სხვა საკითხი დაიბეჭდება პროექტის რეგულარულ
ანგარიშებში.

პროექტი დაექვემდებარება შუალედურ განხილვას დაწყებიდან დაახლოებით 12 თვის შემდეგ.
განხილვის ორგანიზების, კომპეტენციის და თარიღის საკითხები გადაწყდება დაინტერესებულ მხარებს
შორის კონსულტაციებით. პროექტი ასევე შესაძლოა დაექვემდებაროს შეფასებას პროექტის
დასრულების დაგეგმილი თარიღიდან სამი თვით ადრე.

საქართველოში გარემოს დაცვის მონიტორინგისა და მეწვემენტის სისტემების განვითარება

პრობლემების ანალიზი

დანართი 3: ექსპერტის სამუშაოს აღწერილობა

ჯგუფის ლიდერი/ გარემოსდაცვითი მონიტორინგისა და მენეჯმენტის ექსპერტი

ჯგუფის ლიდერი გაატარებს დაახლოებით 16 თვეს საქართველოში. ჯგუფის ლიდერი და პროექტის ეროვნული კოორდინატორი არიან პასუხისმგებლები პროექტის განხორციელებაზე. ფინეთის მთავრობის ინსტრუქციების შესაბამისად ჯგუფის ლიდერი განხორციელებს ანგარიშგებას პროექტის მუდმივმოქმედ კომიტეტსა და ფინეთის გარემოს ინსტიტუტის წინაშე.

ჯგუფის ლიდერის ძირითადი ვალდებულებებია (თუმცა არ არის შეზღუდული მხოლოდ ამ საქმიანობებით):

- სხვა ექსპერტებთან ერთად არსებული წყლების მონიტორინგის სისტემისა და მისი განვითარებისთვის აუცილებელი გადაუდებელი საჭიროებების შესწავლა.
- გარემოს დაცვის სფეროში ჩართული საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად დასავლეთ საქართველოს პიდრომეტეოროლოგიური სადამკვირვებლო სადგურების რეკონსტრუქციის გეგმის მომზადება და რამდენიმე სადგურის აღგენითი სამუშაოების განხორციელება.
- სემინარებისა და სამუშაო შეხვედრების დაგეგმვა გარემოსდაცვითი მონიტორინგისა და მენეჯმენტის კუთხით.
- რეგულარული შეხვედრების მოწყობა სხვა საერთაშორისო გარემოსდაცვით პროექტებსა და დონორ ქვეყნებთან.
- ადგილობრივ და საერთაშორისო კონსულტანტებთან ერთად მდინარე რიონის აუზის შესწავლის დაწყება.

მუდმივი პროგრესი და ფინანსური ანგარიშგება.

- პროექტის მენეჯმენტი და საოფისე პრაქტიკა, მათ შორის ფინანსური მენეჯმენტი და ბუღალტერია.
- ფინური ფონდებისა და იმის უზრუნველყოფა, რომ ეს ფონდები გამოყენებულ იქნეს პროექტის ღირებულებების და სხვა ოფიციალური შეთანხმებების შესაბამისად.
- პროექტის ხარისხისა და პროექტის მიღწევების მდგრადობის უზრუნველყოფა.

ჯგუფის ლიდერის/ მონიტორინგის ექსპერტის სპეციფიკური ვალდებულებებია (თუმცა არ არის შეზღუდული მხოლოდ ამ საქმიანობებით):

- ლაბორატორიის ექსპერტის, დისტანციური ზონდირების ექსპერტისა და მოდელირების ექსპერტისთვის კონსულტაციების: განხორციელება.
- პროექტის დაგეგმვა და განხორციელება, აგრეთვე ანგარიშგება ქართველ და ფინელ ექსპერტებთან ერთად.
- წყლის მონიტორინგის სისტემის სქემის მომზადება (წყლის მონიტორინგის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა) იმ ექსპერტებთან, სამინისტროებთან, სააგენტოებთან და ინსტიტუტებთან ერთად, რომლებიც მონაწილეობენ პროგრამის შესრულებაში.

- ტექნიკური დავალების (TOR) მომზადება თითოეული ექსპერტისათვის.
- ყველა იმ საქმიანობის კოორდინირება, რომელიც სრულდება ამ პროექტის ფარგლებში.

რესურსები:

- ჯგუფის ლიდერს მხარდაჭერა უნდა ჰქონდეს საქართველოს გარემოსდაცვითი უწყებებიდან. მათ უნდა მიაწოდონ პროექტს ყველა ის ინფორმაცია, რაც საჭირო იქნება პროექტის მიზანის განხორციელებლად.
- ჯგუფის ლიდერს მხარდაჭერა უნდა ჰქონდეს ტექნიკური ასისტენტის მხრიდან.
- ჯგუფის ლიდერს მხარდაჭერა უნდა ჰქონდეს კვალიფიცირებული კონსულტანტ(ებ)ის მხრიდან.
- ჯგუფის ლიდერს მხარდაჭერა უნდა ჰქონდეს ფინეთის გარემოს დაცვის ინსტიტუტის მხრიდან.

ლაბორატორიის ექსპერტი, ქიმიკოსი

ლაბორატორიის ექსპერტი (ქიმიკოსი) პასუხისმგებელია კონსულტაცია გაუწიოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების ლაბორატორიების თანამშრომლებს და შეამოწმოს (ცენტრალურ და ადგილობრივ ლაბორატორიებში) სამუშაო პირობებისა და ზარისხის გარანტიის პროცედურები. საჭიროების შემთხვევაში იგი ჯგუფის ლიდერთან და გარემოს დაცვის სფეროში მომუშავე მაღალჩინოსნებთან ერთად მოამზადებს ინტერ-კალიბრაციის შედარებით პროგრამას და საჭიროებისამებრ მოაწვდის ტრენინგს ლაბორატორიის პერსონალისათვის.

- გასაგები გახადოს ტრენინგის საჭიროება და დავალებები ლაბორატორიის პერსონალისთვის.
- გარკვეული რეჟიმის შექმნა, რათა შესრულდეს ინტერ-კალიბრაციური სწავლებები რეგულარულად.
- მონაწილეობის მიიღოს ლაბორატორულ შეფასებაში.
- კონსულტაციების გაწევა საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტროს ლაბორატორიის მუშაკთათვის, რათა მომზადდეს სტანდარტული ოპერატიული პროცედურები.

დისტანციური ზონდირების ექსპერტი

დისტანციური ზონდირების ექსპერტი ფოკუსირებას გაუკეთებს დისტანციური ზონდირების ტექნიკის, როგორც ოპერატიული მონიტორინგის ნაწილის გამოყენების შესაძლებლობას, მაგალითად წყალდიდობების პროგნოზირებისათვის.

- სატელიტური გადამღების შესაძლებლობის შემოწმების წყალდიდობის ოპერატიული პროგნოზირებისათვის (NOAA-AVHRR, Modis, radar-images)
- ფოტოების კალიბრირება;
- ტრენინგები ადგილობრივი მომხმარებლებისათვის.
- ერთობლივი სამუშაოები მოდელირების ექსპერტთან, რათა ჩამოყალიბდეს წყალდიდობების პროგნოზირების მოდელი

მოდელირების ექსპერტი

- მდინარე რიონის აუზის წყალდიდობის პროგნოზირების სისტემის მოდელირების დაწყება;
- ადგილობრივი კონსულტანტებთან მოდელირების კურსების სწავლების ორგანიზება;
- ძველი ჰიდროლოგიური მონაცემების შეფასება მათი ვარგისიანობის დადგენა მოდელირების სამუშაოებისთვის.
- ჯგუფის ლიდერთან და საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად ჰიდროელექტროსადგურების მზადყოფნის გეგმების მომზადება.

ადგილობრივი ექსპერტი

ადგილობრივი ექსპერტები იმუშავენ მონიტორინგის სხვადასხვა სფეროში. ისინი პასუხისმგებელი არიან ფონური ინფორმაციის შეგროვებაზე მონიტორინგისა და მენეჯმენტის სისტემის მომზადების პროცესში. ტექნიკური დავალებები, სადაც მათი ზუსტი ვალდებულებები უფრო დეტალურად განისაზღვრება, მომზადდება პროექტის მსვლელობისას. ადგილობრივი ექსპერტები იმუშავენ ჯგუფის ხელმძღვანელის ზედამხედველობის ქვეშ და მჭიდრო კავშირი ექნებათ გარემოს დაცვის სფეროში ჩართული საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლებთან.

ადგილობრივი უფოსი ტექნიკური ასისტენტი

ადგილობრივი უფროსი ტექნიკური ასისტენტი იმუშაებს ჯგუფის ლიდერთან და მისი მოვალეობები იქნება:

- ჯგუფის ხელმძღვანელის მხარდაჭერა საქართველოს გარემოს დაცვის სფეროში ჩართულ უწყებებთან კონტაქტების.
- საოფისე მუშაობაზე პასუხისმგებლობა.
- ადგილობრივი და საერთაშორისო ექპერტების მხარდაჭერა
- საველე ვიზიტებში მონაწილეობის მიღება.
- ინტერპრეტირება საჭიროების შემთხვევაში.
- მხარდაჭერა ტრენინგ კურსების ორგანიზებაში.
- ჯგუფის ლიდერის დახმარება პროექტის მენეჯმენტში და საოფისე სამუშაოებში, მათ შორის ფინანსური მენეჯმენტსა და ბუღალტერიაში.
- როდესაც ჯგუფის ხელმძღვანელი გასულია თბილისიდან ან საქართველოდან, ადგილობრივი უფროსი ტექნიკური ასისტენტი პასუხისმგებელია პროექტის მსვლელობაზე.

დანართი 4: გარემოს მონიტორინგის და შენეგზების გამოყენება საქართველოში (ბათუმი ქვემო)

ტექნიკური დანახარები	ერთეული	ერთეულის ფასი	2.007		2.008		სულ
			დღე	სულ	დღე	სულ	
გადასახადი							
საერთაშორისო კონსულტანტი (გუნდის ხელმძღვანელი) , სამუშაო დღეები	300	590	105	61,950	195	115,050	177,000
საერთაშორისო კონსულტანტი (ლაბორატორიის მკვლევარი, სამუშაო დღეები)	60	470	40	18,800	20	9,400	28,200
საერთაშორისო კონსულტანტი (მოდელირების მკვლევარი, სამუშაო დღეები)	60	600	40	24,000	20	12,000	36,000
ადგილობრივი მკვლევარი, დასაწყისი მოგზავნებით	375	50	135	6,750	215	10,750	17,500
ადგილობრივი მკვლევარი (სამუშაო დღეები)	21	400	9	3,600	12	4,800	8,400
ანა ზღაპრები							
ფრენები კლასიკური-თბილისი-პულისკი	14	1,100	8	8,800	6	6,600	15,400
საცხოვერებელი ადგილი თბილისის სასტუმროში	265	100	175	17,500	90	9,000	26,500
საცხოვერებელი ადგილი თბილისის ნაქირავებ ბინაში (დღეები)	620	36	255	9,180	365	13,140	22,320
ადგილობრივი მოგზაურობა, საგზაო კონტაინერები, საქართველოს რესპუბლიკა	235	45	145	6,525	90	4,050	10,575
დღიური თბილისისათვის (მოგზაურობის მკვლევარი, სამუშაო დღეები)	17	1,393	7	9,751	10	13,930	23,681
დღიური მკვლევარის ფარგლებში (თ) (ერთეული-თვე)				2,333		1,167	3,500
გადადგენების საფასური				2,500			2,500
მოთხოვნი ტექნიკური დანახარები				191,185		219,387	410,576
სხვა ანა ზღაპრები							
სხვა მოწყობილობა, აღჭურვილობა და მარაგი							
თარგმანი				1,100		1,100	2,200
სემინარები და სამუშაო შედეგები				900		900	1,800
ქვემოქმედების მოწყობილობა, მისი შენახვისა და ბუკეტის ჩათვლით				2,000		1,000	3,000
ფლ-ფოსტა და ინტერნეტი, სატელეფონო საუბრები				1,500		1,750	3,250
ოფისის კომპიუტერი				1,500	2	3,000	3,000
კომპიუტერი გუნდის ხელმძღვანელისათვის (ფინეთში შეიქმნა)				2,000	1	2,000	2,000
პროექტორი ტრენინგებისთვის				1,200			1,200
ოფისის ავეჯი				1,000			1,000
ოფისის უსაფრთხოების სისტემა				1,000			1,000
ოფისის სხვა მოწყობილობა (მონიტორების საგნები)				250		250	500
კომპიუტერული პროგრამები				2,000			2,000
ლაბორატორიის მოხმარების საგნები				85,000			85,000
ლაბორატორიისა და მონიტორინგის აღჭურვილობა				10,000			10,000
პროექტის მანქანა				2,000			2,000
მანქანის საწვავი				3,000			3,000
კომპიუტერი				2			2

მინიბორნიკის სადგურების განახლება				60,000		60,000
სხვა ხარჯი						
შუალედური განხილვა					5,000	5,000
გაუმჯობესებისათვის				20,000	25,569	45,569
მთლიანი სხვა ანაზღაურება				200,950	68,629	269,579
სულ				392,159	288,016	680,155

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE FINLANDE ET LE GOUVERNEMENT DE LA GÉORGIE RELATIF À LA COOPÉRATION DANS LE DÉVELOPPEMENT DE SYSTÈMES DE SURVEILLANCE ET DE GESTION DE L'ENVIRONNEMENT EN GÉORGIE

Le Gouvernement de la République de Finlande (« Finlande ») et le Gouvernement de la Géorgie (« Géorgie »), appelés conjointement « les Parties »,

Désireux de renforcer les relations amicales qui existent entre les deux États et leurs populations,

Rappelant la Déclaration du Millénaire et les objectifs du Millénaire pour le développement,

Confirmant que l'éradication de la pauvreté extrême est le principal objectif de la coopération entre les Parties,

Réaffirmant leur volonté d'harmoniser les activités de coopération au développement,

Observant que la responsabilité générale du développement des systèmes de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie (« le projet ») incombe à la Géorgie,

Sont convenus comme suit, en ce qui concerne le développement de systèmes de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie :

Article I. Champ d'application et objectif

1. L'objectif général du projet est de renforcer la surveillance de l'environnement et la gestion environnementale en Géorgie, en vue de favoriser le développement durable.

2. Le projet sera mis en œuvre conformément au document de projet et au budget, datés d'octobre 2006 et joints en annexe IV au présent Accord, ainsi que conformément aux plans de travail et aux budgets annuels à convenir d'un commun accord.

Article II. Principes de coopération

1. Le respect des droits de l'homme et les principes démocratiques, une bonne gestion des affaires publiques et la primauté du droit doivent être à la base de la coopération entre la Finlande et la Géorgie, et constituent l'un des éléments essentiels du présent Accord.

2. Le projet est mis en œuvre conformément aux principes de la transparence et d'un dialogue ouvert.

Article III. Autorités compétentes et organismes de mise en œuvre

1. Le Ministère des affaires étrangères de la Finlande, représenté en Géorgie par l'ambassadeur itinérant de la Finlande et le Ministère de l'écologie et des ressources na-

turelles de la Géorgie sont les autorités compétentes chargées de représenter leurs Gouvernements respectifs pour les questions relatives au présent Accord.

2. La responsabilité de la mise en œuvre du projet incombe au Ministère de l'écologie et les ressources naturelles de la Géorgie.

Article IV. Financement par la Finlande

La contribution de la Finlande à la mise en œuvre du projet en 2006–2008 s'élèvera à un maximum de 680 155 euros (six cent quatre-vingt mille cent cinquante-cinq euros), par subvention. Toutefois, cette contribution sera utilisée seulement à concurrence du montant réellement nécessaire pour couvrir les frais résultant de la mise en œuvre du projet comme précisé dans le document de projet.

Article V. Financement par la Géorgie

Toutes les ressources financières et autres nécessaires pour la mise en œuvre du projet, qui excèdent la contribution finlandaise, sont fournies par la Géorgie.

Article VI. Passation de marchés

1. La Finlande passera un marché pour les services d'appui prescrits dans le document de projet et conclura un contrat avec un organisme consultatif à convenir avec la Géorgie. Les autres passations de marchés pour le projet se feront comme convenu entre la Finlande et la Géorgie.

2. Aucune offre, aucun cadeau, paiement ou avantage d'un quelconque type, qui serait ou pourrait être considéré comme une pratique illégale ou une pratique de corruption, ne sera accepté, directement ou indirectement, en tant qu'incitation ou récompense pour l'exécution de marchés.

3. Tous les marchés seront passés conformément aux principes généralement acceptés et aux bonnes pratiques de passation des marchés, prescrites par la législation finlandaise sur les marchés publics, le cas échéant, ou conformément aux règles et règlements des Nations Unies en matière de marchés publics. Les invitations à soumissionner ainsi que les contrats des marchés contiendront une clause sur la possibilité de rejeter un soumissionnaire et d'annuler un contrat, respectivement, si des pratiques illégales ou de corruption sont liées à l'attribution ou à l'exécution du marché. En outre, en cas d'annulation du contrat, les dommages ou pertes causées à l'acheteur seront indemnisées par le fournisseur.

Article VII. Information

1. Chaque Partie doit :

a) Informer rapidement l'autre Partie de tout fait ou toute situation pouvant avoir des incidences sur la réalisation du projet; et

b) Faire en sorte que toutes les autorités et organisations compétentes soient informées du présent Accord ainsi que du projet.

2. Dans les limites de leurs législations nationales, les deux Parties ont le droit de communiquer au public et aux Parties intéressées des informations concernant le projet, y compris le présent Accord.

3. Toute publication ou tout autre document ayant trait au projet doit comporter une mention indiquant que le projet est ou a été réalisé avec la contribution financière de la Finlande et dans le cadre de la coopération finlandaise au développement.

Article VIII. Contrôles et établissement de rapports

La mise en œuvre du projet fera l'objet de rapports de la manière indiquée dans la documentation du projet, annexée au présent Accord. Les rapports sont préparés conformément aux principes convenus d'un commun accord.

Article IX. Audits

La Géorgie autorise les représentants de la Finlande à effectuer toute inspection ou tout audit concernant la mise en œuvre du projet. Une inspection ou un audit peut également être initié par la Géorgie.

Article X. Consultations

1. Les Parties seront disponibles pour des consultations réciproques en vue :

- a) D'assurer le suivi de la coopération;
- b) De déterminer dans quelle mesure les objectifs de la coopération ainsi que les objectifs et les buts du projet ont été atteints.

2. Les Parties se communiquent mutuellement toutes les informations nécessaires à la tenue des consultations.

Article XI. Responsabilité

La Géorgie assume tous les risques découlant de la réalisation du projet en vertu du présent Accord, en Géorgie. Le Gouvernement de la Géorgie répond aux réclamations, le cas échéant, contre la Finlande, les organismes consultatifs ou tout membre de leur personnel ou contre toute personne employée par la Finlande, faites au cours de l'exécution de leurs obligations ou autrement liées à celle-ci, sauf si les deux Gouvernements estiment que ces réclamations résultent d'une négligence grave ou d'une faute intentionnelle de la Finlande, des organismes consultatifs ou de tout membre de leur personnel ou de toute personne employée par la Finlande.

Article XII. Suspension

1. Les deux Parties ont le droit, après consultation de l'autre Partie, de suspendre intégralement ou en Partie le financement du projet si :

- a) L'une ou l'autre Partie considère que l'autre Partie ne remplit pas une des conditions essentielles du présent contrat, énoncées à l'article II;

b) Le financement par l'autre Partie n'est pas disponible en vertu du présent Accord et du document de projet;

c) Toute autre obligation au titre du présent Accord ou du document de projet n'est pas respectée;

d) La gestion du projet est jugée insatisfaisante;

e) Une situation se produit qui compromet ou menace de compromettre la mise en œuvre du projet ou la réalisation des objectifs et buts du projet; ou

f) La suspension se justifie par un changement fondamental des circonstances en vertu desquelles le projet a été entamé.

2. La suspension cesse dès que le ou les événements qui la justifient cessent d'exister.

3. La Finlande se réserve le droit de demander le remboursement intégral ou partiel de la contribution finlandaise s'il en est fait un mauvais usage ou que les dépenses sont insuffisamment justifiées.

Article XIII. Marchandises

1. Les marchandises faisant l'objet d'un marché ou importées en Géorgie en vertu du présent Accord pour les besoins du projet seront à la disposition exclusive du projet.

2. Les marchandises deviendront la propriété de la Géorgie (Centre de surveillance et de prévisions) à la fin du projet, sauf accord contraire entre les Parties.

Article XIV. Dispositions particulières

1. Les conditions générales relatives aux organismes consultatifs, au personnel et aux marchandises sont énoncées dans les annexes I à III, qui font partie intégrante du présent Accord.

2. La Géorgie accorde aux organismes consultatifs, aux membres de leur personnel et aux personnes employées par la Finlande, ainsi qu'à leurs familles, un traitement qui n'est pas moins favorable que celui accordé aux organismes de coopération au développement et au personnel de tout autre pays ayant le même statut. À cet effet, la définition de la famille désigne le conjoint et les enfants des membres du personnel.

3. Les autres obligations des Parties sont spécifiées dans le document de projet.

4. Les Parties ont le droit de procéder à une évaluation pendant la mise en œuvre et à la fin du projet.

5. Les travaux de planification et d'évaluation du projet convenus d'un commun accord font partie intégrante du projet et sont régis par les dispositions du présent Accord.

Article XV. Entrée en vigueur, dénonciation, amendements et règlement des différends

1. Le présent Accord entre en vigueur dans les 30 jours à compter de la date de l'échange des notes entre les Parties relatives à l'accomplissement des procédures juridiques internes et restera en vigueur jusqu'à ce que toutes les obligations au titre de cet

Accord aient été dûment remplies par les Parties, sauf s'il est dénoncé avant par l'une ou l'autre Partie moyennant notification écrite à cet effet, trois mois avant la dénonciation.

2. Le présent Accord peut être amendé d'un commun accord par les Parties, moyennant la conclusion de protocoles distincts. Ces protocoles entrent en vigueur conformément à l'alinéa 1 (article XV) du présent Accord et font partie intégrante du présent Accord.

3. Tout conflit entre les Parties concernant l'application ou l'interprétation du présent Accord sera réglé à l'amiable par des négociations entre les autorités compétentes.

FAIT à Tbilissi le 14 juin 2007, en deux exemplaires, en langues anglaise et géorgienne, les deux textes faisant également foi. En cas de différence concernant l'interprétation des dispositions de l'Accord, le texte anglais prévaudra.

Pour le Gouvernement de la République de Finlande :

Pour le Gouvernement de la Géorgie :

ANNEXES

- I. Conditions relatives aux organismes consultatifs
- II. Conditions relatives au personnel
- III. Conditions relatives aux marchandises
- IV. Document de projet

ANNEXE I

CONDITIONS RELATIVES AUX ORGANISMES CONSULTATIFS

1. Définition

Aux fins du présent Accord, on entend par « organisme consultatif » toute administration publique et toute entité de droit public ou privé, ainsi que tout organisme, public ou privé, étranger ou international, approuvé par les Parties et chargé par le Ministère des affaires étrangères de la Finlande de fournir des services auxiliaires en vue la réalisation des projets et programmes. « Organisme consultatif » ne désigne par les autorités publiques et les personnes privées de Géorgie.

2. Obligations incombant à la Finlande

La Finlande acquitte les taxes et frais afférents aux organismes consultatifs, à l'exclusion des coûts devant être assumés par la Géorgie comme indiqué au paragraphe 3 ci-dessous.

3. Obligations incombant à la Géorgie

À moins qu'il n'en soit convenu autrement en vertu d'un accord spécifique, la Géorgie :

a) Accorde aux organismes consultatifs, gratuitement et sans retard injustifié, tous les permis, licences et autorisations nécessaires.

b) Fournit les bureaux, l'infrastructure de communication et autres services appropriés aux organismes consultatifs et en assume le coût, afin de leur permettre d'exercer leurs fonctions officielles, dans la mesure du possible.

c) Exonère les organismes consultatifs de tous impôts ou frais directs au titre de toutes rémunérations qui leur sont versées par prélèvement sur des fonds ou des ressources situées en dehors de la Géorgie pour les services fournis en Géorgie en vertu du présent Accord.

d) N'impose aucune restriction sur les ressources financières en devises transférées en Géorgie par des organismes consultatifs ni aucune restriction de change, conformément à la législation de la Géorgie, en vue de l'exécution du projet et autorise l'exportation de ces fonds.

e) Exempte les organismes consultatifs de toutes obligations en matière d'immatriculations à des fins professionnelles et autres analogues, qui seraient prévues dans la législation géorgienne.

f) Exempte les organismes consultatifs de l'obligation de soumettre aux autorités géorgiennes toutes déclarations fiscales exigées des particuliers et des sociétés. Nonobstant l'exemption de l'obligation de se faire immatriculer visée à l'alinéa 3 e) du présent paragraphe, les organismes consultatifs doivent se faire immatriculer pour bénéficier des avantages fiscaux accordés par le présent Accord. La TVA sur les achats locaux effectués par l'organisme consultatif en Géorgie sera payée et administrée conformément à la législation géorgienne en vigueur.

g) Délivre rapidement et sans frais les licences d'importation nécessaires ainsi que d'autres permis pour l'importation d'équipements destinés à la réalisation d'un projet ou programme.

h) Exonère les équipements de tous droits de douane, taxes et autres frais connexes afférents à leur importation en et leur exportation de Géorgie, lève toutes les interdictions et restrictions en la matière, si possible, et veille à ce que la réception, le déchargement, la manutention, le dédouanement, l'acheminement, ainsi que l'entreposage et le transport ultérieur des équipements importés s'effectuent rapidement et en toute sécurité.

i) Facilite l'immatriculation des véhicules introduits en Géorgie.

ANNEXE II

CONDITIONS RELATIVES AU PERSONNEL

1. Définition

Aux fins du présent Accord, on entend par « personnel » le personnel employé par les organismes consultatifs ainsi que les personnes chargées par la Finlande de la réalisation de projets et programmes en vertu du présent Accord.

2. Obligations incombant à la Finlande

La Finlande prend à sa charge le paiement des salaires, frais et coûts afférents au personnel, à l'exception des dépenses incombant à la Géorgie, comme indiqué au paragraphe 3 ci-dessous.

La Finlande prend à sa charge les frais de voyage des membres du personnel et de leurs familles, à destination et en provenance de Géorgie. Le statut familial à cet égard s'applique aux conjoints et aux enfants des membres du personnel.

3. Obligations incombant à la Géorgie

La Géorgie prend les mesures ci-après à l'égard du personnel expatrié travaillant en Géorgie :

a) Elle délivre gratuitement et sans retard injustifié, aux membres du personnel et à leur famille, des visas à entrées et sorties multiples, des permis de séjour et de travail, et autres permis et autorisations nécessaires pour toute la durée de leur affectation.

b) Elle facilite l'immatriculation des véhicules destinés à l'usage personnel des membres du personnel et de leurs familles.

c) Elle exonère les membres du personnel et leurs familles des droits de douane, taxes et autres frais connexes afférents à leurs biens d'équipement ménager ou effets personnels, y compris les véhicules, importés en Géorgie en vue de leur usage exclusif dans les six mois suivant leur arrivée dans ce pays. Les membres du personnel et leurs familles sont autorisés à exporter ces biens et effets sans avoir à acquitter de droits de douane, taxes et autres frais y relatifs.

i) Au cas où l'un quelconque des effets visés à l'alinéa c) ci-dessus aurait subi des dommages irréparables à un coût raisonnable ou aurait été perdu de quelque autre manière sans que cela soit dû à une négligence des membres du personnel et de leurs familles, l'exonération mentionnée à cet alinéa s'applique sans limite de temps à l'importation de nouveaux effets.

ii) Si les membres du personnel ou leurs familles vendent en Géorgie l'un quelconque des effets visés à l'alinéa c) ci-dessus, à une personne ne jouissant pas des mêmes privilèges, ils sont tenus d'acquitter tous les droits de douane, taxes et autres frais y relatifs.

d) Elle exonère le personnel de l'impôt sur le revenu ou de tous autres impôts ou frais directs, y compris les contributions aux régimes nationaux de sécurité sociale, au titre de toutes rémunérations qui lui sont versées pour les services fournis en Géorgie en vertu du présent Accord.

e) Elle exempte les membres du personnel et leurs familles de l'obligation de soumettre aux autorités géorgiennes toutes déclarations fiscales ou financières exigées des citoyens géorgiens ou des étrangers résidant en Géorgie.

f) Elle n'impose aucune restriction sur les ressources financières en devises transférées en Géorgie par les membres du personnel et leurs familles pour leur usage personnel, ni aucune restriction de change, autorise le change et l'exportation de ces montants et facilite l'ouverture de comptes bancaires.

g) Elle exempte le personnel de toutes obligations en matière d'immatriculations à des fins professionnelles, d'obtention de licences et d'autres obligations analogues.

h) Elle fait en sorte que les membres du personnel et leurs familles soient totalement protégés par la législation.

i) Elle accorde aux membres du personnel et à leurs familles les mêmes facilités de rapatriement en cas de crise nationale ou internationale que celles qui sont prévues pour le personnel des missions diplomatiques.

4. Autres dispositions

4.1 La Géorgie a le droit de demander la révocation ou le remplacement des membres du personnel dont le travail ou la conduite est jugé peu satisfaisant. Avant d'exercer ce droit, la Géorgie consulte la Finlande.

4.2. Après en avoir avisé la Géorgie par écrit, la Finlande a le droit de révoquer un membre du personnel. Avant d'exercer ce droit, la Finlande doit, sauf en cas d'extrême urgence, consulter la Géorgie et, si ce pays en fait la demande, s'efforcer de remplacer ce membre du personnel par une personne compétente.

4.3. En cas d'arrestation ou de détention, pour quelque raison que ce soit, de tout membre du personnel ou de leur famille, ou encore de poursuites pénales à leur encontre, l'ambassadeur itinérant de Finlande et le Ministère des affaires étrangères de Finlande à Helsinki en sont rapidement avisés. Les visites de représentants de la Finlande aux personnes arrêtées ou détenues sont autorisées. Ces personnes ont le droit d'être représentées par un avocat.

ANNEXE III

CONDITIONS RELATIVES AUX MARCHANDISES

1. Définition

Aux fins du présent Accord, on entend par « marchandises » les biens, matériaux, véhicules, machines, équipements et tous autres articles mis à disposition par la Finlande pour la réalisation des projets et programmes en vertu du présent Accord.

2. Obligations incombant à la Finlande

La Finlande :

- a) Prend à sa charge les frais réels tels que ceux de l'achat, du transport et, le cas échéant, les frais d'assurance relatifs à chaque expédition de marchandises.
- b) Assure la livraison des marchandises en Géorgie.
- c) Exige des organismes consultatifs qu'ils notifient aux organismes désignés de Géorgie la date d'arrivée prévue des marchandises dès leur envoi et fassent parvenir aux-dits organismes les documents d'expédition, factures et autres informations y relatives.

3. Obligations incombant à la Géorgie

À moins qu'il n'en soit convenu autrement en vertu d'un accord spécifique, la Géorgie :

- a) Fait savoir à la Finlande, le cas échéant, quels sont les documents nécessaires au dédouanement et les procédures à suivre en la matière.
- b) Délivre rapidement et sans frais, les licences et autres autorisations d'importation de marchandises qui sont nécessaires.
- c) Exempte les marchandises de tous droits de douane, taxes et autres frais connexes au titre de leur entrée en Géorgie et exempte les marchandises de toutes interdictions et restrictions à l'importation et l'exportation, au titre de la législation interne.
- d) Veille à ce que la réception, le déchargement, la manutention, le dédouanement, l'acheminement ainsi que l'entreposage et le transport ultérieur des marchandises importées s'effectuent rapidement et en toute sécurité.
- e) Prend toutes les mesures appropriées et met en place les moyens légaux nécessaires pour entreprendre une action en remboursement total ou partiel d'une perte ou d'un dommage pour toutes marchandises expédiées et en avise la Finlande dans les plus brefs délais.
- f) Assume la responsabilité exclusive des mesures visées à l'alinéa d) ci-dessus et en supporte les frais si les marchandises ont été livrées à la Géorgie.
- g) Facilite l'immatriculation des véhicules introduits en Géorgie.

4. Autres dispositions

4.1 Les marchandises sont mises à la disposition exclusive du projet en question au cours de sa réalisation.

4.2. Après la fin du projet, les marchandises deviennent la propriété de la Géorgie (Centre de surveillance et de prévisions), sauf accord contraire entre les Parties.

ANNEXE IV

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DE FINLANDE

MINISTÈRE DE LA PROTECTION
DE L'ENVIRONNEMENT ET
DES RESSOURCES NATURELLES
DE GÉORGIE

DÉVELOPPEMENT DE SYSTÈMES DE SURVEILLANCE ET DE GESTION DE
L'ENVIRONNEMENT EN GÉORGIE
DOCUMENT DE PROJET
MAI 2007

SYKE

Sommaire

Fiche technique du projet

Introduction

1. Synthèse
2. Situation actuelle
 - 2.1 Situation politique (sur la base des relations de l'UE avec la Géorgie – aperçu)
 - 2.1.1 Politique étrangère
 - 2.1.2 Droits de l'homme
 - 2.1.3 Situation économique
 - 2.1.4 Relations UE-Géorgie
 - 2.1.5 Législation environnementale
 - 2.2 État de l'environnement
 - 2.2.1 Ressources en eau, rivières et lacs
 - 2.2.2 Utilisation de l'eau
 - 2.2.3 Eau potable
 - 2.2.4 Pollution de l'eau
 - 2.2.5 Pollution atmosphérique
 - 2.2.6 Gestion des déchets et pollution des sols
 - 2.2.7 Déchets dangereux
 - 2.2.8 Déchets industriels
 - 2.2.9 Déchets urbains
 - 2.3 Surveillance de l'environnement
 - 2.3.1 Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles
 - 2.3.2 Service géologique
 - 2.3.3 Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales
 - 2.3.4 Ministère de l'agriculture
 - 2.4 Biodiversité
 - 2.5 Études de référence – projets environnementaux terminés et en cours en Géorgie
 - 2.6 Problèmes à résoudre
 - 2.7 Parties intéressées et bénéficiaires
3. Définition de l'intervention
 - 3.1 Objectifs généraux
 - 3.2 But du projet
 - 3.3 Stratégie du projet
 - 3.3.1 Travaux à entreprendre au cours de la phase I (12 mois, 2006-2007)
 - 3.3.2 Travaux à entreprendre au cours de la phase II (10 mois en 2008)
 - 3.4 Résultats et activités
4. Postulats et risques
5. Compatibilité et viabilité
 - 5.1 Compatibilité avec les objectifs stratégiques de la coopération finlandaise au développement
 - 5.2 Contexte politique
 - 5.3 Faisabilité économique et financière
 - 5.4 Capacité institutionnelle
 - 5.5 Aspects socioculturels
 - 5.6 Participation et appropriation
 - 5.7 Parité des sexes
 - 5.8 Environnement
 - 5.9 Technologie appropriée
6. Mise en œuvre
 - 6.1 Modalités
 - 6.2 Organisation
 - 6.3 Calendrier provisoire
 - 6.4 Budget
7. Suivi et rapports, évaluation

Annexes

Annexe 1: Tableau des problèmes

Annexe 2: Structure du ME de Géorgie

Annexe 3: Brèves descriptions de fonction des experts

Annexe 4: Budget

SIGLES ET ABRÉVIATIONS

BAsD	Banque asiatique de développement
CITES	Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction
DAI	Development alternatives Inc.
EOCAC	Development alternatives Inc.
UE	Pays d'Europe centrale, du Caucase et d'Asie centrale
PIB	Union européenne
FEM	Produit intérieur brut
SIG	Fonds pour l'environnement mondial
PME	Système d'information géographique
GIBF	Partenariat mondial pour l'eau
GIRE	Gestion intégrée des bassins fluviaux
MAE	Gestion intégrée des ressources en eau
ME	Ministère des affaires étrangères (Finlande)
MEG	Ministère de l'environnement
NACRES	Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles de Géorgie
SPANB	Géorgie
PANE	Noah's Ark Centre for the Recovery of Endangered Species (ONG)
ONG	Stratégies et plans d'action nationaux pour la diversité biologique
OSCE	Plan d'action national pour l'environnement
APC	Organisation non gouvernementale
POP	Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe
AQ	Accord de partenariat et de coopération avec l'UE
CD	Polluants organiques persistants
ASDI	Assurance qualité
CS	Comité directeur
SYKE	Agence suédoise de coopération internationale au développement
ONU/CEE	Conseil de supervision
PNUD	Institut finlandais pour l'environnement (en finnois : Suomen ympäristökeskus)
USAID	Nations Unies/Commission économique pour l'Europe
DCE	Programme des Nations Unies pour le développement
OMM	Agence américaine pour le développement international
	Directive cadre de l'UE dans le domaine de l'eau
	Organisation météorologique mondiale

FICHE TECHNIQUE DU PROJET

Titre du projet :	Développement de systèmes de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie.
Numéro du projet :	
Secteur :	Environnement
Focalisation :	Surveillance et gestion de l'environnement, eaux de la Géorgie occidentale
Durée :	21 mois, se terminant en décembre 2008
Couverture géographique :	Géorgie, plus particulièrement les eaux de la Géorgie occidentale
Date de début :	Avril 2007
Financement du projet :	Ministère des affaires étrangères, Finlande, 680 155 euros Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, Géorgie, 68 000 euros
Bénéficiaires prévus :	Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles
Objectif général du projet :	Renforcer la surveillance et la gestion de l'environnement en Géorgie, en vue de favoriser le développement durable
But du projet :	Renforcer la surveillance et la gestion de l'environnement. Renforcer les capacités des autorités environnementales. Moderniser les méthodes de surveillance et restaurer certains éléments du réseau de surveillance. Formation au travail en laboratoire et de terrain, études des points noirs et analyses
Cadre institutionnel :	Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, Géorgie. Ministère des affaires étrangères, Finlande

Introduction

Ces dix dernières années, l'Institut finlandais pour l'environnement (SYKE) a participé à de nombreux projets internationaux relatifs à la surveillance et la gestion de l'environnement. Le renforcement institutionnel, le renforcement des capacités, la coopération transfrontalière et la mise en application de la directive cadre de l'UE dans le domaine de l'eau en étaient des éléments essentiels. La présente proposition de projet est basée sur les recommandations du groupe de travail de l'ONU/CEE concernant la surveillance de l'environnement (améliorer les systèmes nationaux d'information et de surveillance de l'environnement). Les propositions du document de l'ONU/CEE « Gestion intégrée des ressources en eau (GIRE) y compris les questions des bassins fluviaux transfrontaliers », en particulier celles traitant des activités de surveillance dans les pays EO-CAC ont été prises en considération également.

La préparation de ce projet de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie (abréviation proposée : DEMAS) a débuté fin 2004, par une mission d'enquête factuelle et de formulation de projet, effectuée en Géorgie par deux spécialistes recrutés par le SYKE. Cette mission était financée par le Ministère des affaires étrangères de Finlande. Pendant leur visite (25 novembre 2004–17 décembre 2004), ces spécialistes ont interviewé 25 représentants des autorités environnementales, au total, et fait une visite sur le terrain à la station météorologique et hydrologique rénovée (par USAID).

Après cette première visite en Géorgie, un projet de plan de travail a été préparé et remis au Ministère des affaires étrangères de Finlande ainsi qu'au Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles de Géorgie, pour commentaires. Les deux Parties ont accepté le projet de plan de travail et il a été décidé de préparer sa version définitive après la finalisation de tous les aspects financiers.

Au début du printemps 2006, le Ministère finlandais des affaires étrangères a décidé de financer le projet. Comme un certain temps s'était écoulé depuis la première mission d'enquête factuelle et de formulation du projet en Géorgie, il a été estimé nécessaire d'actualiser le plan du projet. À cet effet, une seule personne a effectué une nouvelle mission d'enquête factuelle en Géorgie, fin mai 2006 (22 mai–31 mai 2006). Au cours de cette deuxième visite, 11 autorités environnementales ont été interviewées, certaines à deux reprises, afin d'avoir une idée claire des adaptations éventuelles en ce qui concerne l'objectif du projet et bien comprendre les problèmes les plus urgents et actuels du système de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie. Une des principales tâches de la deuxième visite en Géorgie était de recueillir des informations concernant les projets environnementaux en Géorgie financés par des donateurs internationaux.

Toutes les réunions et autres activités au cours de ces deux missions d'enquête factuelle ont été organisées avec succès par le Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles.

Le principe directeur du plan de projet consiste à utiliser les informations obtenues au cours des projets antérieurs pour élaborer un nouveau projet clairement axé sur le renforcement des possibilités pour les autorités environnementales géorgiennes d'obtenir des informations exactes concernant l'état de l'environnement et de les utiliser d'une manière efficace afin d'améliorer l'état écologique et chimique de l'environnement dans son ensemble.

Les principales publications utilisées en guise de source pour ce plan de projet sont :

- Plan d'action nationale pour l'environnement de la Géorgie (Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, Tbilissi, juin 2000).
- Rapport général d'évaluation des besoins – Contrôle et surveillance de l'environnement, renforcement des capacités pour le Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles (PNUD).
- Gestion de l'eau dans le Caucase méridional – Arménie, Azerbaïdjan et Géorgie (Rapport final, USAID, DAI 2003).
- Examen de la performance environnementale de la Géorgie 2003 (Commission économique des Nations Unies pour l'Europe).
- Relations de l'UE avec la Géorgie – Aperçu.
- Inventaire national des activités de recherche sur la dimension humaine en Géorgie (Activités nationales de recherche sur la dimension humaine en Géorgie).

1. Synthèse

La Géorgie (« Sakartvelo » en géorgien) s'étend entre 41° et 47° de latitude est, 41° et 44° de longitude nord, dans le Caucase méridional.

Le pays, bordé par la mer Noire sur 310 kilomètres, est entouré de quatre pays : la Fédération de Russie au nord (723 km de frontière) et la Turquie au sud-ouest (252 km de frontière), l'Arménie au sud (164 km) et l'Azerbaïdjan (322 km) au sud-est. Les montagnes escarpées du Caucase constituent environ 85 % de la superficie totale de 69 700 kilomètres carrés que compte le pays.

La population est d'environ 4,4 millions d'habitants, dont 56 % vivent dans les zones urbaines et 44 % dans les zones rurales. Tbilissi, la capitale de la Géorgie, compte environ 1,3 million habitants.

Le climat et le relief de la Géorgie sont très variés. Le Grand Caucase au nord et le Petit Caucase au sud sont réunis par la chaîne Likhi, qui forme une barrière naturelle divisant la Géorgie en zones climatiques très contrastées. La Géorgie occidentale est humide, la zone côtière de la mer Noire connaît un climat tropical, tandis qu'en Géorgie orientale, le climat est plutôt tempéré. À l'ouest, la pluviométrie annuelle moyenne est de 1000 à 2800 mm, tandis qu'elle n'est que de 300 à 600 mm à l'est. La diversité des conditions climatiques et du relief se traduit par la variété de l'écosystème en Géorgie. La végétation est représentée par des espèces endémiques et reliques. Quarante pour cent du pays sont couverts de forêts, y compris la plus grande partie de la région montagneuse. Dans les plaines, les forêts se composent principalement d'essences à larges feuilles telles que le hêtre, le chêne, le charme et le châtaignier, tandis qu'en altitude on trouve des épicéas et le pin prédomine dans la ceinture montagneuse supérieure.

Depuis l'effondrement de l'Union soviétique et l'indépendance en 1991, la Géorgie a été confrontée à des troubles civils, des conflits territoriaux et une grave crise économique. La pauvreté sévit dans tout le pays, en particulier dans les régions reculées et les zones de haute montagne. Le développement récent de l'économie géorgienne indique une évolution positive sous la houlette des nouveaux dirigeants du pays.

Le pays importe la plus grande part de ses besoins en énergie, notamment du gaz naturel et des produits pétroliers. Sa seule ressource énergétique interne appréciable est l'énergie hydraulique. Malgré le préjudice grave dont l'économie a souffert en raison des troubles civils, la Géorgie, avec l'aide du FMI et de la Banque mondiale, a fait des pro-

grès économiques substantiels depuis 1995, enregistrant une croissance positive du PIB et une diminution l'inflation. Ce processus s'est accéléré ces trois dernières années, avec une croissance réelle du PIB de plus de 9 % en 2005 et 2006.

Depuis 1992, il n'y a pas eu de surveillance régulière de l'environnement en Géorgie, en grande partie à cause de la situation économique. Au cours de la dernière décennie, les stations et l'équipement de surveillance ont été détériorés au point d'être inutilisables.

Le déclin de l'activité économique dans les années 1990 a réduit l'incidence de la production industrielle sur l'environnement. Parallèlement, les difficultés de la population ont conduit à une exploitation accrue des ressources naturelles (bois de chauffage notamment). L'absence d'investissements dans l'infrastructure a conduit à sa détérioration, augmentant l'impact des secteurs non industriels sur l'environnement. D'après le plan d'action nationale pour l'environnement (PANE 2000) :

- Le déclin de l'activité économique a considérablement réduit la pollution des eaux de surface due aux émissions industrielles et agricoles.
- Les autorités centrales et régionales ne disposent pas des fonds nécessaires pour entretenir, restaurer ou réparer les systèmes de distribution d'eau ni les installations de traitement des eaux usées.
- Les déchets urbains sont éliminés dans des décharges mal conçues et mal gérées.
- L'exploitation des ressources naturelles sans autorisation mène à la dégradation de l'environnement, à la diminution des habitats et à la perte de biodiversité.
- De vastes terres agricoles sont perdues du fait de l'érosion.
- La dégradation de l'environnement entraîne la détérioration de la santé publique et la diminution de la main-d'œuvre.

Ces dernières années, les autorités géorgiennes ont contacté les autorités finlandaises de l'environnement afin de connaître les possibilités d'obtenir un soutien de la Finlande pour développer leurs capacités de surveillance de l'environnement.

2. Situation actuelle

2.1. Situation politique (sur la base des relations de l'UE avec la Géorgie – aperçu)

La Géorgie a été l'un des premiers États de l'ex-Union soviétique à déclarer son indépendance en 1991. Avant l'indépendance, le pays jouissait d'une économie relativement forte, avec un secteur agricole prospère, et était spécialisé dans l'exportation de produits agricoles (presque exclusivement vers les autres Républiques soviétiques) et de produits industriels grands consommateurs d'énergie. Plusieurs conflits armés internes ont éclaté après l'indépendance, précipités par les mouvements séparatistes de l'ancienne région autonome d'Ossétie du Sud et de l'ancienne République autonome d'Abkhazie. L'économie s'est effondrée sous l'effet des conflits ouverts et la perte de l'accès préférentiel au marché de l'ex-Union soviétique. Les affrontements se sont atténués à la fin de 1993, avec l'entrée en vigueur d'un cessez-le-feu. Les hostilités persistent néanmoins entre le gouvernement établi à Tbilissi et les régions séparatistes d'Abkhazie et d'Ossétie du Sud/Tskhinvali.

Les protestations contre les élections législatives frauduleuses de novembre 2003 ont débouché sur la démission du président Chevardnadze. Mikheil Saakashvili, qui avait

mené la contestation de novembre, a remporté les élections présidentielles du 4 janvier, avec 96,27 % des voix et 80 % de participation.

Les années suivantes, le président Saakashvili a dû relever des défis considérables : s'attaquer à la corruption endémique, ainsi qu'aux niveaux élevés de crime organisé et d'insécurité, reconstruire les institutions inefficaces de l'État, réduire le niveau de pauvreté considérable, négocier avec les régions séparatistes de la Géorgie, établir une nouvelle relation avec la Russie.

2.1.1. Politique étrangère

Le président Saakashvili considère l'intégration avec l'Union européenne et l'adhésion à l'OTAN comme des priorités à long terme. Comme il ne veut pas que la Géorgie devienne le théâtre d'affrontements entre la Russie et les États-Unis, il s'efforce d'entretenir des relations étroites avec les États-Unis, soulignant en même temps sa volonté d'intensifier la coopération avec la Russie.

2.1.2. Droits de l'homme

La Géorgie a adhéré au Conseil de l'Europe en 1999. Elle a développé une société civile relativement dynamique et mis en place des médias libres ces dernières années.

2.1.3. Situation économique

La Géorgie forme, dans le Caucase, une sorte de couloir de transit entre l'Europe et les pays d'Asie centrale, ainsi qu'entre la Russie et le Moyen-Orient. L'agriculture est le principal secteur de l'économie. Le pays a de fortes potentialités d'exportation en raison de sa main-d'œuvre concurrentielle, de nombreuses ressources naturelles et de sa position stratégique.

La Géorgie mène une dure lutte pour redresser son économie après l'effondrement du début des années 1990 faisant suite à l'indépendance en 1991. Une série de chocs économiques a été entrecoupée de périodes de forte croissance. L'économie a enregistré une expansion cumulative de 45 % depuis 1995, en grande partie grâce au développement du secteur privé à la suite de la libéralisation.

La « révolution des roses » de novembre 2003 a marqué le début de vastes réformes dans tous les secteurs, accompagné d'une impulsion généralisée vers la lutte contre la corruption et la libéralisation économique. Une profonde réforme gouvernementale a eu lieu au début 2004. Depuis, la Géorgie procède à une série de réformes de grande envergure, nécessaires pour mettre en place les principes de l'économie de marché. Au niveau macro-économique et de la gouvernance, le nouveau gouvernement a déjà pris une série de mesures importantes pour encourager le secteur privé, ainsi que la décentralisation politique et administrative.

La banque centrale assure des taux de change stables.

2.1.4. Relations UE–Géorgie

En vertu de l'Accord de partenariat et de coopération (ACP) entré en vigueur le 1er juillet 1999, les objectifs de coopération de l'UE consistent à nouer avec la Géorgie une relation qui favorise et encourage le respect des principes démocratiques, de l'État de droit et des droits de l'homme, ainsi que la consolidation de l'économie de marché.

L'UE a intérêt à ce que la Géorgie se développe dans le contexte d'un Caucase méridional politiquement stable et économiquement prospère. À cet égard, les conflits en Abkhazie et dans la région de Tskhinvali/Ossétie du Sud restent un obstacle majeur au

développement de la Géorgie et contribuent à l'instabilité régionale. L'UE soutient le principe de l'intégrité territoriale géorgienne. La décision du Conseil des ministres, en 2001, concernant la résolution du conflit dans le Caucase méridional a renforcé l'engagement politique de l'Union européenne envers la région au cours des années suivantes. L'engagement de l'UE se limite encore au conflit en Ossétie du Sud, région dans laquelle l'UE soutient la mission de contrôle conjointe. Toutefois, celle-ci est disposée à chercher d'autres façons de contribuer à la résolution du conflit, ainsi qu'à la réhabilitation post-conflit.

La désignation, en juillet 2003, d'un représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase méridional constitue une étape supplémentaire de l'intensification des relations avec la Géorgie et les deux autres pays de la région : l'Arménie et l'Azerbaïdjan. C'est toutefois la « révolution des roses » de novembre 2003 en Géorgie qui a ouvert de nouvelles perspectives pour les relations UE-Géorgie.

La politique européenne de voisinage de l'Union fixe des objectifs ambitieux sur la base d'engagements en faveur des valeurs communes et de la mise en œuvre effective de réformes politiques, économiques et institutionnelles.

Le plan d'action UE-Géorgie, signé en novembre 2006, est un document politique reprenant les objectifs stratégiques de la coopération entre la Géorgie et l'Union européenne.

La mise en œuvre du plan d'action favorisera considérablement le rapprochement de la législation, des normes et standards géorgiens de ceux de l'Union européenne.

La Géorgie et l'UE collaboreront étroitement pour mettre en œuvre ce plan d'action.

2.1.5. Législation environnementale

Bien qu'il n'y ait guère de surveillance actuellement, il existe une base législative forte pour surveiller l'environnement. La Loi-cadre de 1996 sur la protection de l'environnement prescrit des registres publics et un système de surveillance de l'environnement. Les registres publics doivent dresser l'inventaire des ressources naturelles et de la pollution environnementale, avec statistiques et cartographie. Les responsabilités sont réparties entre le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales, et le Ministère de l'agriculture, ainsi que d'autres institutions déterminées par d'autres lois et réglementations environnementales. Le système de surveillance de l'environnement se définit comme un système de collecte, de sauvegarde et d'analyse de données relatives à l'environnement, coordonné par le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles. Pour respecter la Constitution de la Géorgie qui prévoit le libre accès aux informations, le système doit être convivial et accessible au public. La Loi de 1996 sur le Système national des zones protégées prévoit la création de registres publics des zones protégées, reprenant des informations concernant leurs territoires, leurs ressources naturelles et leur statut environnemental. La Loi de 1997 sur la faune et la flore prévoit un registre public des espèces animales et leur utilisation.

La Loi de 1997 sur l'eau prévoit la surveillance des déversements d'effluents, ainsi que de la quantité et la qualité de l'eau. La Loi de 1999 sur la protection de l'air divise le système de surveillance de l'air en surveillance de l'air ambiant et inventaire des émissions atmosphériques. Elle couvre tous les polluants atmosphériques pour lesquels des limites ont été fixées. L'inventaire des émissions atmosphériques comprend celles qui font l'objet d'une autosurveillance par les entreprises et leurs rapports annuels. Le sys-

tème de surveillance de l'air fait partie du système de surveillance de l'environnement mis en place par le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles.

La Loi de 1998 sur les substances chimiques dangereuses prescrit un registre public des substances dangereuses, reprenant des informations concernant leur cycle de vie, leur production, leur transport et leur consommation. Elle oblige également les installations industrielles à tenir des registres. Celles qui utilisent des substances dangereuses doivent tenir des dossiers concernant leur utilisation et leur transport. Toutes les opérations doivent être communiquées au Ministère de la santé, qui fixe les règles concernant la tenue des archives, les procédures et les formats.

La Loi de 1998 relative à la sûreté nucléaire et radiologique prescrit la tenue de registres publics des substances radioactives reprenant des informations concernant leur utilisation, leur transport, leur importation et exportation, les déchets radioactifs, les sources de radioactivité et les installations nucléaires, ainsi qu'un système de surveillance environnementale. L'article 17 de la Loi de 1998 sur les pesticides et les produits agrochimiques prescrit un registre public des produits agrochimiques et des stimulateurs de croissance, reprenant des informations relatives à leur importation et exportation, leur production, leur transport, leur stockage, leur consommation, ainsi que leurs effets sur la santé et l'environnement. Tous les importateurs, producteurs et consommateurs doivent signaler les opérations concernant les pesticides et autres produits agrochimiques. Les informations relatives aux pesticides et produits agrochimiques interdits ou réservés sont toutefois consignées séparément dans le registre.

Le Code forestier de 1999 impose un système de surveillance basé sur des observations constantes, l'analyse des données et des prévisions. Il y a également un cadastre forestier, reprenant tous les paramètres qualitatifs et quantitatifs des forêts de l'État et les bilans des ressources forestières du Département de géologie de l'État, ainsi qu'une liste des espèces d'animaux sauvages. Le Département statistique de l'État ne publie pas toutes les données environnementales, seulement les données agrégées.

La Géorgie ne dispose pas d'installation de traitement des déchets dangereux. Dans de nombreux cas, les déchets dangereux sont déversés directement dans la nature.

Une proposition de loi relative à la nouvelle loi sur les déchets est prête à être présentée au parlement. Le système de collecte ne sépare pas les déchets dangereux des autres. Il n'y a pas d'installation de traitement de déchets dangereux en Géorgie. Dans de nombreux cas, les déchets dangereux sont directement déversés dans la nature. Quelques tentatives visent à développer un système de collecte et de traitement des produits pétroliers. La collecte des vieux papiers n'est pas encore organisée.

2.2. État de l'environnement

2.2.1. Ressources en eau, rivières et lacs

La Géorgie a de nombreuses ressources en eau. Elle compte environ 26 000 cours d'eau, pour une longueur totale de 59 000 kilomètres. La longueur de la plupart des cours d'eau (99,4 %) est inférieure à 25 kilomètres.

Les deux grands fleuves de la Géorgie sont la Koura et le Rioni, qui coulent en sens opposé. La Koura, qui prend sa source en Turquie, traverse la Géorgie d'ouest en est, puis l'Azerbaïdjan et se jette dans la mer Caspienne. Le Rioni se jette dans la mer Noire à l'ouest.

La Koura a une longueur totale de 1515 kilomètres et le bassin fluvial de la Koura-Araks couvre une superficie totale de 188 000 kilomètres carrés, soit la plus grande partie du Caucase méridional. Cette superficie se répartit comme suit entre les cinq pays riverains :

- Iran – 40 000 km²
- Turquie – 28 900 km²
- Azerbaïdjan – 52 900 km²
- Arménie – 29 800 km²
- Géorgie – 36 400 km²

La Koura déverse en moyenne 16 600 millions de m³ par an dans la mer Caspienne.

Les cours d'eau géorgiens appartiennent à deux bassins, séparés par la chaîne Likhi. Les cours d'eau du bassin oriental se jettent dans le fleuve Mtkvari et s'écoulent dans la mer Caspienne, tandis que le bassin occidental se déverse dans la mer Noire.

La Géorgie compte également de nombreuses sources d'eau thermique et minérale, ainsi que des lacs naturels et artificiels.

Les ressources en eaux souterraines sont abondantes, en particulier dans les pentes inférieures du Grand Caucase et sur les plateaux d'Akhalkalaki et Marneuli.

2.2.2. Utilisation de l'eau

Le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles reçoit des rapports annuels concernant l'utilisation de l'eau. Ainsi, en 2000, le Ministère a reçu des rapports concernant 90 % du total national de consommation d'eau, provenant de 345 utilisateurs. La consommation totale était de 2 010 milliards de m³, dont 39 % étaient consacrés à l'irrigation, 36 % à la production d'électricité et 25 % à la distribution d'eau municipale. Sur ce total, 398 millions de m³ ont été retournés sous forme de déversements autorisés, essentiellement des eaux usées urbaines (71 %) et des eaux de refroidissement (27 %). Le ralentissement de l'industrie est manifeste puisque moins de 2 % des volumes déchargés provenaient de l'industrie. Une remarque cependant : l'exactitude des chiffres n'est pas vérifiée au moyen de contrôles indépendants par le Ministère et les utilisateurs estiment généralement leur consommation plutôt que de la mesurer. Il peut donc y avoir des inexactitudes et des écarts significatifs. Le Ministère reçoit également des rapports des centrales hydroélectriques (quelque 100 centrales prélèvent près de 15 milliards de m³ par an), mais cette utilisation « unique » est considérée comme non polluante. Quelque 43 réservoirs ou bassins de retenue, dont 35 se trouvent dans le bassin oriental, servent à la production d'électricité et à l'irrigation. La production hydroélectrique fournit plus de 75 % de l'électricité de la Géorgie. Dans la partie orientale du pays, l'irrigation est essentielle pour l'agriculture.

2.2.3. Eau potable

L'eau potable est distribuée par des systèmes centralisés dans 77 agglomérations et grandes villes en Géorgie. Les quatre principaux réseaux, en termes de population desservie, sont Tbilissi (1 272 000 habitants), Koutaisi (241 000), Roustavi (159 000) et Batoumi (137 000). La distribution centralisée existe dans une certaine mesure aussi dans 870 petites villes et villages environ. Le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales estime qu'en 1999, 75 % des Géorgiens habitant dans les zones urbaines étaient desservis par les systèmes centralisés de distribution d'eau aux habitations individuelles.

Pour le reste, 8 % recevaient l'eau au robinet du jardin, 3 % au robinet public, 10 % de sources non protégées et le solde par d'autres moyens. Dans les zones rurales, la situation est très différente : 37 % étaient approvisionnés par des puits et sources non protégés, 20 % par l'eau distribuée jusqu'à leur jardin, 13 % par des robinets publics, 10 % par l'alimentation d'eau dans les habitations, 13 % par la collecte des eaux pluviales et 4 % par des puits et sources protégés.

L'eau potable provient à 90 % de l'eau souterraine, qui ne subit pas de traitement spécial à l'exception de la chloration. La Géorgie ne produit pas de chlore, produit chimique de base qui s'utilise généralement pour désinfecter l'eau potable. Les coûts d'importation sont élevés et l'équipement de désinfection de nombreuses installations de traitement est hors service. On estime dès lors que 70 % ou plus des systèmes ne sont pas désinfectés. Si les sources souterraines sont généralement considérées sûres (fait non confirmé en raison de l'absence de données), l'absence de désinfection signifie qu'il n'y a pas de résidus de chlore dans l'eau de distribution et qu'il n'y a donc aucune barrière à la transmission d'agents pathogènes microbiologiques.

2.2.4. Pollution de l'eau

Les cours d'eau les plus pollués en Géorgie sont la Mtkvari, le Rioni, la Kvirila, le Tkibuli, l'Enguri et le Gubistskali. Les concentrations en phénols, hydrocarbures, cuivre, manganèse, zinc et azote y sont nettement supérieures aux normes nationales et internationales.

La plupart des installations de traitement de l'eau ne fonctionnent pas ou à un degré d'efficacité très faible. On estime que plus de 60 % des installations de traitement des eaux d'égout sont vétustes et doivent être remplacées de toute urgence. Les coliformes dans les réservoirs et systèmes de distribution d'eau atteignent des taux dangereux dans de nombreuses régions.

La pollution des eaux de surface par les phénols, les hydrocarbures, le cuivre, le manganèse, le zinc et les nitrates dépasse les concentrations autorisées. Jusqu'à récemment, les eaux de surface des plaines de Géorgie étaient fortement polluées par les engrais chimiques, les eaux usées industrielles et les égouts. Les deux premiers facteurs ont nettement diminué en raison de la récession économique, mais les concentrations résiduelles de substances dangereuses (métaux lourds) dans les sédiments sont toujours susceptibles d'être élevées.

Actuellement, les principales sources de pollution ponctuelles des eaux de surface sont les égouts municipaux, les installations médicales et les sites industriels. Environ 10 % des eaux usées industrielles et moins de 13 % des eaux d'égout sont traitées. Les installations existantes de traitement des eaux usées ont un besoin urgent de réparation. Aucune de ces installations ne peut assurer le traitement biologique des eaux usées et le traitement mécanique est insuffisant. Quelque 20 % seulement des eaux usées industrielles sont traitées dans une certaine mesure avant d'être rejetées.

Les eaux usées provenant des hôpitaux présentent des risques d'infection des eaux souterraines et de surface.

L'agriculture et les décharges dispersées, mal gérées, représentent des sources non ponctuelles de pollution des eaux de surface.

2.2.5. Pollution atmosphérique

D'après les données disponibles, les émissions des véhicules semblent être une source majeure de pollution atmosphérique en Géorgie, en particulier dans les villes où le trafic est dense.

Dans les villes de Géorgie, les maladies respiratoires et circulatoires semblent liées au niveau élevé de pollution atmosphérique. D'après les données provenant des études réalisées dans les années 80, il y a eu une nette augmentation des maladies vasculaires, bronchiques, respiratoires, allergiques et du cancer au centre de Tbilissi. Quelque 60 % des citoyens présentent des taux accrus de carboxyhémoglobine dans le sang et 25 % ont des taux élevés de plomb dans le sang et les urines. Les maladies respiratoires sont trois fois plus fréquentes parmi les enfants de Tbilissi que la moyenne nationale.

La récession économique réduit la quantité d'émissions provenant de la production d'électricité et de l'industrie. Quand l'économie géorgienne tournait à plein régime, l'industrie était responsable d'environ 30 % de la pollution atmosphérique. En raison du déclin économique, ces chiffres sont retombés à 5 %. Il importe de prendre des mesures pour assurer que les émissions ne reviennent pas aux niveaux antérieurs à mesure que l'économie se redresse.

Les petits chauffages au kérosène, au gaz et autres combustibles sont la principale source de pollution atmosphérique intérieure. Leur utilisation est due surtout aux coupures d'électricité en période hivernale. Après les récentes améliorations du système de distribution d'électricité, ce problème se limite essentiellement aux petits villages et aux couches les plus pauvres de la population.

Actuellement, la pollution atmosphérique grave dans les zones urbaines, en particulier à Tbilissi, constitue un problème crucial pour les gestionnaires géorgiens de la qualité de l'air. Il faut dès lors se concentrer en premier lieu sur la surveillance de la réhabilitation et de la modernisation progressive du réseau dans cette ville. Le transport est un grand pollueur. Dans le passé, la plupart des stations de qualité de l'air en Géorgie étaient de type industriel ou urbain. Compte tenu de la part du transport dans le total des émissions, les stations de surveillance de l'air devraient être plus nombreuses et installées à proximité des routes fréquentées. Une attention particulière doit être accordée aux polluants liés aux émissions des transports, telles que le CO, le NO_x, les COV, l'ozone, les PM_{10/2.5}, le Pb.

2.2.6. Gestion des déchets et pollution des sols

La gestion des déchets urbains et industriels, des produits chimiques dangereux et des sites pollués n'est pas une priorité pour le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, ni pour les autres Ministères et institutions concernés. Pendant la période de transition, les conditions politiques et économiques n'étaient pas favorables à l'investissement dans la gestion des déchets ou la dépollution des sites, en particulier les anciens sites militaires soviétiques. Ce domaine requiert des ressources financières, des institutions fortes et bien coordonnées, un complément de recherche et un inventaire des sites, reprenant les quantités de déchets, de produits chimiques dangereux et leur composition. Le système de gestion industriel et municipal est en mauvais état en Géorgie. Il existe de nombreuses décharges illégales, les déchets urbains sont souvent abandonnés dans les rues, sans aucun respect des normes sanitaires, ce qui entraîne un risque élevé de maladies infectieuses.

2.2.7. Déchets dangereux

Il n'existe aucun site spécialement conçu pour les déchets dangereux, qui sont stockés dans des décharges soi-disant « temporaires » et dans les locaux des entreprises. Dans les années 1980, la Géorgie utilisait jusqu'à 35 000 tonnes de pesticides par an. Actuellement, environ 1700 tonnes de pesticides (dont 80 % de sulfate de cuivre) sont importées. Dans le passé, outre les pesticides importés de Russie, la Géorgie produisait du « vitriol bleu » dans une usine métallurgique à Roustavi et une usine de lithopone à Koutaïsi. Les pesticides et engrais étaient stockés dans les installations de Saxophqimia. Après la dissolution de l'Union soviétique, ces produits chimiques sont restés sur place. Au départ, il y avait quelque 2000 tonnes de pesticides dans les installations de stockage principales et 400 à 500 tonnes dans 81 petits sites. Parmi ces pesticides périmés, il peut y avoir du DDT, interdit d'utilisation dans les années 1970. Il y a également 3000 tonnes d'engrais périmés. Soixante-quatre installations ont été complètement détruites et tous les produits chimiques sont exposés aux éléments. La qualité du sol, des eaux souterraines et de l'air n'a jamais été surveillée. Le stockage de produits chimiques dangereux, notamment de pesticides, constitue la menace la plus grande et la plus dangereuse pour l'environnement.

2.2.8. Déchets industriels

Les quantités de déchets industriels et de produits chimiques dangereux ont nettement diminué ces cinq dernières années. En 1990, l'industrie représentait à peu près 30 % du PIB, mais sa part n'était plus que de 9 % en 1998. Actuellement, les installations industrielles fonctionnent entre 5 et 50 % de leur capacité, à l'exception de la production de cuivre à Bolnisi, où la mine « Madneuli » et une installation de traitement du minerai de cuivre et de baryte fonctionnent à plein rendement. Par ailleurs, 40 000 tonnes de goudron acide et 1500 tonnes de silicate d'aluminium sont entreposées à la raffinerie pétrolière de Batoumi et environ 370 000 tonnes de déchets plastiques sont entassées dans une usine d'emballage de verre à Khashuri.

Actuellement, il n'existe pas d'installations de traitement des déchets industriels. Tous les effluents et les déchets industriels solides sont déversés dans l'environnement sans aucun traitement. Il n'y a pas non plus de système de classification des déchets industriels ni aucune identification de la toxicité des déchets entassés. Les données statistiques concernant la production de déchets et leur accumulation ne sont pas classées et ne peuvent pas donc représenter la situation réelle en ce qui concerne leur état physique et leur composition chimique.

2.2.9. Déchets urbains

L'urbanisation et l'essor économique récent ont augmenté la production de déchets urbains, collectés dans les villes avant d'être transportés puis mis en décharge.

Toutefois il n'y a pas de statistiques fiables sur la production de déchets urbains. Seule la ville de Tbilissi tient des statistiques concernant la quantité de déchets transportés vers les décharges municipales. Il n'y a pas d'informations concernant la composition des déchets, mais il est clair que la part du papier et du plastique a augmenté. Il n'y a aucune surveillance de la qualité de l'air, des sols et des eaux souterraines sur les sites de décharge; les caractéristiques et conditions géologiques et physiques n'ont pas été examinées elles non plus avant l'ouverture des décharges.

Les décharges légales n'ont pas été planifiées et ne sont pas gérées d'une manière écologique. Ainsi, il n'y a ni panneaux d'avertissement, ni clôture autour des décharges.

Malheureusement, on ne connaît pas leurs effets sur l'air, les eaux de surface et souterraines. D'après des données non officielles du Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, les décharges municipales illégales occupent environ 27 hectares, mais il n'existe pas d'inventaire et on ne connaît donc pas le nombre exact des décharges légales et illégales.

Un projet spécifique visant à dresser l'inventaire des décharges existantes a été élaboré par le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles mais les fonds sont épuisés. Les données relatives à la composition des déchets des grandes villes datent de l'époque soviétique et ne reflètent pas la situation actuelle.

2.3. Surveillance de l'environnement

Presque tous les écosystèmes de Géorgie souffrent d'incidences anthropogéniques considérables. L'activité économique fait des dégâts énormes et réduit la superficie des écosystèmes arides des semi-déserts et des forêts peu denses, ainsi que celle des forêts de plaine et de montagne. La protection des plans d'eau contre la pollution est donc un des grands problèmes qu'il importe de résoudre d'urgence.

Depuis 1992, il n'y a pas eu de surveillance régulière de l'environnement en Géorgie, principalement en raison de la situation économique. Au cours de la dernière décennie, les stations et l'équipement de surveillance se sont détériorés au point d'être inutilisables; seules quelques stations ont été rénovées et sont actuellement en service. En outre, les institutions de surveillance ne reçoivent régulièrement que les salaires uniquement. Le budget pour l'entretien et l'équipement analytique essentiel est épuisé. Néanmoins, certaines institutions surveillent l'état de l'environnement et disposent de mécanismes d'alerte rapide pour informer les autorités en cas d'urgence. Certaines institutions sont également parvenues à poursuivre leurs travaux et leur recherche et à entretenir leurs compétences et leurs connaissances par le biais de projets financés par des entreprises privées ou des organisations internationales.

Pour le réseau hydrométéorologique, les principaux problèmes sont :

- Équipement vétuste.
- Mauvaises télécommunications entre les sites de surveillance, les centres régionaux et le siège d'Hydromet.
- Coupures de courant.
- Sécurité des stations de surveillance (dans les conditions sociales et économiques actuelles, le vol n'est pas rare dans les stations de surveillance).
- Mauvaise assurance qualité et piètre système de contrôle et de gestion des données – de ce fait, la fiabilité et la validité des données ne peuvent pas être garanties.

Pour le réseau de qualité de l'environnement, les problèmes sont liés :

- À l'absence d'équipement de mesure moderne et de consommables pour les sites de surveillance et le laboratoire central d'analyse.
- À l'absence de transport pour remise des échantillons au laboratoire central.
- À l'insécurité des stations de surveillance (dans les conditions sociales et économiques actuelles, le vol n'est pas rare dans les stations de surveillance).
- À la mauvaise assurance qualité et au piètre système de contrôle et de gestion des données – de ce fait, la fiabilité et la validité des données ne peuvent pas être garanties.

Ces 15 dernières années, le système de surveillance s'est effondré. Les autorités environnementales responsables de la surveillance de l'eau n'ont pas d'argent pour effectuer des échantillonnages et des analyses. Elles manquent d'échantillonneurs, de moyens de transport, de capacité de laboratoire et de produits chimiques tels que les agents réactifs. Il y a 2 ou 3 ans, le Département hydrométéorologique (appelé ensuite Centre de surveillance et de prévisions) a fait une première tentative pour rénover le système de surveillance physico-chimique de la qualité des eaux de surface et commencé l'échantillonnage dans quelque 26 sites. Il a pu le faire grâce au soutien financier du programme USAID et d'autres sources internationales dans le cadre de la coopération transfrontalière. Aujourd'hui quelque 15 stations hydrologiques sont à nouveau en service. Le programme USAID a équipé quatre stations hydrologiques du bassin fluvial de la Koura de systèmes automatiques d'enregistrement du niveau de l'eau et de dispositifs de mesure de la vitesse d'écoulement.

Le programme USAID soutient également la surveillance hydrologique dans les régions frontalières en Azerbaïdjan et en Arménie.

La répartition géographique des stations de surveillance physico-chimique des eaux fluviales est relativement inégale et la plupart des sites d'échantillonnage sont situés sur les plans d'eau à proximité de Tbilissi, la capitale. Un échantillonnage trimestriel est organisé à Adzharia (6–7 points) et dans le bassin fluvial du Rioni (maximum 10 sites d'échantillonnage, y compris les principaux affluents). Il n'existe pas de données disponibles d'Abkhazie. Les résultats provenant de 18 stations du système de surveillance chimique des eaux fluviales, situées sur le fleuve Koura, collectés entre 1980 et 2000, ont été évalués dans le cadre d'un programme de l'OTAN.

Les analyses chimiques des échantillons d'eau prélevés se font au laboratoire central du Centre de surveillance et de prévisions. Les variables mesurées et analysées sont généralement la température, le pH, la conductivité, les principaux ions, les composés inorganiques des nutriments. La teneur totale en phosphore et en azote n'est pas analysée. Le nombre annuel d'échantillons analysés semble relativement bas, ce qui cause des problèmes pour maintenir la capacité du laboratoire. Les laboratoires régionaux, partiellement privatisés, ont, en fait, interrompu leurs activités. La surveillance des eaux d'égout se fait uniquement en cas d'urgence. L'échantillonnage est négligeable pour des raisons économiques mais aussi à cause de la mise en application laxiste de la législation, qui permet aux propriétaires de sources de pollution de limiter leur échantillonnage. Une partie des échantillonneurs, au moins, a suivi un cours de méthodologie d'échantillonnage organisé dans le cadre du projet TACIS et est certifiée.

La Géorgie est membre de la Commission de la mer Noire dont le secrétariat est installé à Istanbul, en Turquie. Une surveillance du cordon littoral et de la qualité des cours d'eau, visant à évaluer la pollution déversée dans la mer, a eu lieu dans la zone de la mer Noire avec une aide financière de la Commission. Toutes les données recueillies ont été fournies au secrétariat de la Commission.

À l'époque soviétique, la qualité de l'air était surveillée dans les grandes villes mais 7 stations seulement sont toujours opérationnelles.

Le traitement des données météorologiques est compliqué en raison de la qualité même des ordinateurs et de l'échange difficile des données avec la Géorgie. Pendant la période soviétique, la surveillance météorologique se faisait dans 70 stations. Ce système a été démantelé au début des années 1990. Beaucoup de stations ont été pillées au cours

de cette dernière décennie. En 2003, le programme USAID a équipé une station météorologique de Bolnisi, à 60 kilomètres au sud de Tbilissi, d'un connecteur de données Campbell et d'équipement Vaisala pour mesurer les paramètres météorologiques. Avec l'aide financière de l'OMM, l'ancien Département hydrométéorologique avait acquis un système russe de traitement de données météorologiques Meteo-Inform. Il est toujours en service.

La majeure partie des anciennes données de surveillance hydrologique n'est toujours pas numérisée et les différents utilisateurs ont donc du mal à y accéder. Le stockage des données déjà numérisées nécessite des efforts considérables également, en raison du risque de perte en cas de détérioration du seul ordinateur où les données sont sauvegardées.

2.3.1. Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles

Le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles est principalement chargé d'effectuer et de coordonner la surveillance des différents milieux environnementaux et de tenir les registres. En raison de la situation économique et de la pénurie considérable de personnel et de moyens financiers, les données sont toujours en format papier. Il faut développer une base de données pour sauvegarde, consultation et publication. Les sept Départements environnementaux régionaux doivent assurer le respect par les entreprises des exigences d'autosurveillance.

Les compétences et les pouvoirs du Ministère sont définis dans la loi relative à la protection de l'environnement; ce sont notamment la coordination intersectorielle, l'administration du système de surveillance et la gestion des ressources naturelles. Le Ministère est chargé de contrôler la pollution, de préparer le rapport annuel sur l'état de l'environnement, de tenir les registres des ressources naturelles (cadastres), d'élaborer régulièrement des plans d'action et des stratégies de développement durable. Il fixe des limites (quotas) pour l'utilisation de ressources naturelles telles que l'eau, les minerais (à l'exception du pétrole et du gaz), la faune et la flore (à l'exception des forêts) et, sur cette base, il délivre des permis et des licences. Il fixe aussi des normes de qualité environnementale et, tous les cinq ans, il détermine les émissions, déversements et autres impacts maximums autorisés pour les différentes sources. Comme mentionné précédemment, le Ministère procède à l'expertise écologique publique. Les autres institutions concernées par la protection de l'environnement et la réglementation de l'utilisation des ressources naturelles sont :

- Le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales
- Le Ministère du développement économique
- Le Ministère de l'agriculture

2.3.1.1. Centre de surveillance et de prévisions

Le Centre de surveillance et de prévisions (ancien Département hydrométéorologique) dépend du Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles. Il est responsable de la collecte des données hydrométéorologiques ainsi que de l'exploitation du réseau de surveillance de l'eau, des sols et de l'air en Géorgie.

Le système existant de surveillance de l'environnement a reçu une aide financière et méthodologique de l'étranger, notamment de l'OMM et de certains programmes spécifiques. Le nombre total d'employés travaillant pour le département et ses antennes locales a nettement diminué ces deux dernières années.

À l'époque soviétique, les systèmes de surveillance de la qualité de l'eau couvraient en principe tous les cours d'eau, fleuves et réservoirs importants. La qualité des eaux de surface était surveillée dans 91 stations (133 sites d'échantillonnage). Des échantillons hydrochimiques étaient prélevés dans 43 cours d'eau, deux lacs, deux bassins de retenue dans le bassin de la mer Noire et 29 cours d'eau, quatre lacs, trois bassins de retenues et canaux dans le bassin fluvial de la Mtkvara. Le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles est chargé de surveiller la qualité des eaux d'égout en faisant appel à la capacité de son laboratoire central et des laboratoires régionaux.

2.3.1.2. Surveillance et contrôle des émissions

Par l'intermédiaire de ses autorités régionales et municipales, le ME collecte des données concernant la pollution de source stationnaire dans le cadre du système de contrôle et de surveillance de l'assurance conformité. Ces données sont basées sur les rapports annuels présentés par les installations industrielles qui procèdent à l'autosurveillance et dressent l'inventaire des émissions atmosphériques et des déversements dans l'eau. Les données relatives à la pollution des sols et aux déchets ne sont pas rapportées régulièrement en raison de l'absence d'exigences en matière de surveillance, de tenue de dossiers et de rapports. Les données agrégées d'émission sont ensuite reprises dans les rapports sur l'état de l'environnement publiés annuellement, ainsi que dans des annuaires statistiques. Les autorités environnementales régionales et municipales (7 bureaux au total) et le Service d'inspection de la mer Noire se chargent de faire appliquer la loi en inspectant les titulaires de licences. Les laboratoires analytiques du ME (deux laboratoires régionaux et un laboratoire au Centre de surveillance et de prévisions) procèdent aux mesures des émissions, des effluents et de la pollution des sols sur le territoire des installations industrielles.

Sur la base des rapports annuels fournis par les principales sources stationnaires, la Division de la protection de l'air tient un registre des émissions atmosphériques industrielles des polluants suivants : SO₂, NO_x, CO, particules en suspension (TSP), composés organiques volatils (COV) et autres polluants spécifiques. Les rapports annuels sont basés sur les inventaires d'émissions/la surveillance à la source. Les titulaires de permis (installations industrielles faisant partie d'une catégorie source majeure) peuvent procéder à des mesures directes d'accumulation ou utiliser des méthodologies approuvées d'estimation des émissions (bilan massique, etc.). Ils consignent leurs enregistrements quotidiens dans un livre journal spécial et, à la fin de chaque année civile, ils présentent des rapports annuels aux bureaux statistiques et environnementaux régionaux et/ou centraux en format statistique approuvé (2TP-« Air »). Les rapports reprennent des informations concernant la catégorie source (code soviétique de classification industrielle), les matières premières et technologies utilisées, les quantités d'émissions, les types de polluants, les technologies de réduction et leur efficacité, etc. Enfin ces données sont synthétisées en simples tableaux et sauveées sous forme de fichier Word. Par ailleurs, le département dresse périodiquement un inventaire national de tous les types d'émissions sur la base des chiffres de consommation de combustibles et des facteurs d'émission liés aux activités.

La Division de la protection de l'eau tient un registre public (cadastre) de l'utilisation des eaux de surface (captages et déversements d'effluents), sur la base des rapports annuels des consommateurs d'eau (titulaires de licences). Les rapports annuels sont présentés en format statistique approuvé (2TP-« Eau »). Enfin, les informations sont

résumées par un logiciel informatique spécial, par régions administratives, bassins fluviaux, activités industrielles, etc. Les titulaires de licence procèdent à l'autosurveillance et font annuellement rapport aux bureaux régionaux et centraux du ME en vue d'assurer le respect des conditions fixées par les permis d'utilisation d'eau (captages et déversements d'effluents).

2.3.1.3. Inspection environnementale

L'inspection environnementale de l'État a été créée en 2005, sous les auspices du Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles. Elle a reçu, dès le départ, des ressources budgétaires adéquates pour accomplir la plupart de ses tâches de base, notamment pour les véhicules et le matériel de bureau.

Toutefois l'inspection se charge principalement de déceler les violations et a peu de responsabilités de surveillance. Elle a également reçu une assistance technique étrangère mais, vu l'augmentation constante prévue des nombres, tâches et activités, les besoins de formation complémentaire et de soutien opérationnel subsistent.

2.3.2. Le Service géologique

Le Service géologique du Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles est chargé des études géologiques et de la base de données des ressources minérales. Il doit également assurer la surveillance des eaux souterraines mais n'a pas les ressources nécessaires à cet effet. Pendant l'ère soviétique, il y avait quelque 500 stations de surveillance des eaux souterraines mais plus aucune étude n'a été faite depuis les années 1990. Aujourd'hui, le Centre de surveillance et de prévisions est chargé de surveiller les eaux souterraines.

2.3.3. Le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales

Le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales joue un rôle prépondérant pour assurer que la population géorgienne ne soit pas exposée aux produits chimiques ou à la pollution chimique au-delà des seuils limite de sécurité. La base juridique est énoncée dans la loi géorgienne sur la protection de la santé. La nouvelle législation en matière de santé publique est en cours de préparation. Elle définira clairement les droits et les obligations des différents ministères.

2.3.4. Le Ministère de l'agriculture

Le Ministère de l'agriculture tient le système de cadastre publics des produits agrochimiques, des pesticides et des terres agricoles érodées.

2.4. Biodiversité

La Géorgie est un pays aux paysages et aux climats variés, dominé par les montagnes dans le nord, le centre et le sud, tandis qu'à l'ouest et à l'est, des plaines s'étendent vers les bassins de la mer Noire et de la mer Caspienne. Par rapport à d'autres pays tempérés, la Géorgie a une flore et une faune remarquablement riches et diversifiées, avec un niveau élevé d'endémisme et de diversité taxonomique. La région est considérée comme zone de grande diversité biologique, en raison de la richesse des espèces et du taux élevé d'endémisme enregistré.

La Géorgie a signé la Convention sur la diversité biologique en 1994, acceptant ainsi la responsabilité de sauvegarder la grande diversité de plantes, de vie animale et microbienne du pays, de commencer à utiliser les ressources biologiques de manière durable et d'assurer un partage équitable des avantages de la biodiversité. Plus tard, le pays a adhéré à d'autres conventions, notamment la Convention sur les changements climatiques, la

Convention de Ramsar relative aux zones humides, CITES et la Convention de Bonn. En qualité de signataire de ces traités internationaux importants sur l'environnement, la Géorgie aborde la scène mondiale avec le potentiel nécessaire pour rejoindre les nations les plus avancées du monde dans le domaine de la protection de l'environnement.

Après la signature de la Convention sur la diversité biologique, le Gouvernement géorgien a immédiatement pris des mesures pour réaliser une étude de pays sur la biodiversité, en partenariat avec le PNUE et mise en œuvre par NACRES (ONG/Noah's Ark Centre for the Recovery of Endangered Species), une organisation locale de conservation. Cette évaluation a recueilli et compilé des informations existantes, mais dans une certaine mesure non systématiques, sur l'état et les tendances des espèces et habitats de la Géorgie. Elle a identifié des lacunes dans les informations et fait des recommandations pour protéger la richesse biotique du pays.

Avec l'aide du FEM de la Banque mondiale, le Gouvernement de la Géorgie a préparé les stratégies et plans d'action nationaux pour la diversité biologique (SPANB), en vue d'analyser les données et informations de l'étude par pays, d'identifier des buts et objectifs, et de définir les actions prioritaires pour remédier aux menaces les plus urgentes de la biodiversité. Ce document constitue une preuve supplémentaire des efforts significatifs déployés démontrant que, malgré les nombreuses difficultés sociales et économiques, le pays est prêt à prendre des mesures réelles pour assumer ses responsabilités internationales et préserver sa biodiversité au profit de ses générations actuelles et futures.

2.5. Études de référence – projets environnementaux terminés et en cours en Géorgie

Ces dernières années, plusieurs projets de surveillance de l'environnement ont été menés à bien en Géorgie et d'autres viennent de commencer. Tous les résultats de ces projets et l'expérience acquise constituent la base de ce projet finlandais, qui travaillera en étroite relation avec les projets en cours.

La principale différence entre le projet finlandais/géorgien et les autres projets environnementaux réside dans le fait qu'il se concentre sur la partie occidentale de la Géorgie tandis que les autres sont axés sur la partie orientale, les tâches étant, bien sûr, différentes.

Voici la liste des principaux projets ayant présenté des aspects de surveillance et de gestion de l'environnement :

- Projet de gestion des ressources en eau dans le Caucase méridional, d'USAID/DAI, en cours depuis 2000, axé sur les questions d'échange et de gestion des données relatives à la qualité et la quantité d'eau, ainsi que sur le renforcement des capacités pour la planification intégrée des bassins fluviaux au niveau local. Le projet s'est achevé en septembre 2004.

- Le nouveau programme de l'eau du Caucase méridional d'USAID a débuté en janvier 2006 et durera jusque fin 2008 environ. L'Agence américaine pour le développement international (USAID) a sous-traité l'expertise conseil PAA pour la conception et la mise en œuvre du projet de « gestion de l'eau dans le Caucase méridional ». Ce projet de 4,5 millions de dollars des États-Unis a pour but d'intensifier le dialogue pour la gestion durable de l'eau dans les pays du Caucase méridional que sont l'Arménie, l'Azerbaïdjan et la Géorgie. Les activités générales comprennent le soutien aux institutions appropriées dans chaque pays pour :

- La surveillance et l'échange de données relatives à la qualité hydrologique et de l'eau dans chaque pays;

- La planification intégrée des bassins fluviaux pour la participation des parties concernées dans des domaines pilotes bilatéraux;

- Un cadre institutionnel pour faire face aux problèmes législatifs et politiques dans chaque pays.

- Le projet européen TACIS de gestion transfrontalière de l'eau, axé sur la surveillance de la qualité de l'eau (terminé en 2003).

- L'OSCE (Organisation de la sécurité et de la coopération en Europe) et l'OTAN soutiennent le projet de surveillance des cours d'eau dans le Caucase méridional, visant à améliorer les techniques d'échantillonnage de la qualité de l'eau et d'analyse (achevé en 2006).

- Le Ministère fédéral allemand de l'environnement, de la protection de la nature et de la sécurité nucléaire soutient le projet intitulé « Développement des mesures de prévention de la pollution accidentelle dans le bassin fluvial de la Koura », axé sur le développement d'un système modélisé d'alerte rapide et de prévention des dangers, essentiellement des accidents industriels dans le bassin fluvial de la Koura. Ce projet a débuté en 2003 pour se terminer à l'automne 2006. Les principales activités de ce projet d'un montant de 400 000 euros sont :

- Inventaire et étude des entreprises à haut risque;

- Examen des activités dangereuses et analyse des résultats de l'étude des entreprises;

- Création des centres d'alerte rapide;

- Support technique aux centres.

- Le Partenariat mondial pour l'eau (PME), un réseau mondial d'organisations qui s'occupent de gestion des ressources en eau, gère un programme dont le champ d'application se situe dans le Caucase méridional et en Asie centrale. Il finance des consultations régionales et d'autres activités en appui de l'introduction et de la mise en œuvre des principes et approches de la gestion intégrée des bassins fluviaux.

- Le projet du PNUD/FEM intitulé « Réduction de la dégradation dans le bassin fluvial de la Koura-Araks » (d'un montant de 968 000 dollars des États-Unis) est actuellement en phase préparatoire.

- Réduction de la dégradation transfrontalière du bassin fluvial de la Koura-Araks. Le projet est financé par l'ASDI suédoise et le PNUD.

- Stratégies et plans d'action nationaux pour la diversité biologique en Géorgie.

- Évaluation de la capacité de surveillance des POP, recherche et développement et analyse de laboratoire en Géorgie (Klaus Tyrkkö – rapport compilé dans le cadre du projet PNUD/FEM intitulé « Préparation du plan de mise en œuvre des POP au titre de la Convention de Stockholm »).

2.6. Problèmes à résoudre

Le système actuel de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie présente encore quelques éléments caractérisés par l'approche d'économie planifiée, héritée de l'ère soviétique. L'ancien système de surveillance avec les 12 Départements régionaux de l'environnement et de nombreuses autres autorités chargées de la surveillance de

l'environnement est trop coûteux pour la Géorgie. Il n'y a pas de mécanisme de financement solide pour faire fonctionner et entretenir correctement le système de surveillance et de contrôle de l'assurance conformité, et garder le personnel. Les fonds budgétaires ne sont pas suffisants pour faire fonctionner le système même avec des performances minimales. En ce qui concerne les outils basés sur le marché employés en Géorgie, toutes les recettes vont au budget de l'État. Ce sont notamment :

- Les taxes sur l'extraction et l'utilisation des ressources naturelles.
- Les droits d'utilisation des services municipaux.
- Les pénalités et amendes en cas de non-conformité.

Depuis 1998, le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles a lancé plusieurs études pour évaluer l'efficacité et l'efficience des instruments économiques utilisés dans sa politique environnementale. Les études ont été menées en coopération avec les organismes donateurs. Elles indiquent toutes que le nombre de substances couvertes par la taxe de pollution est très élevé, ce qui rend la surveillance et la mise en application difficiles et coûteuses.

Le déclin de l'activité économique dans les années 1990 a atténué l'incidence de la production industrielle sur l'environnement. Par ailleurs, les difficultés de la population ont accru l'exploitation des ressources naturelles (bois de chauffage notamment). L'absence d'investissements dans l'infrastructure a conduit à sa détérioration, augmentant l'incidence des secteurs non industriels sur l'environnement. D'après le plan d'action nationale pour l'environnement (2007) :

- La réduction de l'activité économique a considérablement diminué la pollution des eaux de surface due aux émissions industrielles et agricoles.
- Les autorités centrales et régionales ne disposent pas des fonds nécessaires pour entretenir, restaurer ou réparer les systèmes de distribution d'eau vétustes ni les installations de traitement des eaux usées.
- Les déchets urbains sont évacués dans des décharges mal conçues et mal gérées.
- L'exploitation des ressources naturelles sans autorisation entraîne la dégradation de l'environnement, la détérioration des habitats et la diminution de la biodiversité.
- De vastes terres agricoles sont perdues du fait de l'érosion.
- La dégradation de l'environnement conduit à la détérioration de la santé publique et à une diminution de la main-d'œuvre.

2.7. Parties intéressées et bénéficiaires

Les bénéficiaires du projet sont :

- Le Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles
- Le Centre de surveillance et de prévisions

Les parties concernées par le projet sont notamment :

- Les autorités de surveillance de l'environnement
- Le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales
- Le Ministère de l'agriculture
- Les laboratoires environnementaux régionaux

Bailleurs de fonds et institutions internationales :

PNUD

USAID

UE

OTAN

ASDI (Suède)

Etc.

Autres :

Organisations non gouvernementales

Population dans la région transfrontalière de l'eau en phase II du projet

Entreprises industrielles

Bénéficiaire/partie concernée, tâche	Problèmes	Intérêts	Atouts
Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles Centre de surveillance et de prévisions	Responsabilité de surveillance divisée – pas assez d'informations de surveillance transversales et complètes. Manque d'équipement pour analyses fiables.	Disposer d'informations adéquates et fiables sur l'état de l'environnement à communiquer aux décideurs et aux citoyens.	Personnel de qualité, motivé, disposé à mettre en œuvre la proposition de cadre de surveillance de l'eau, des sols et de l'air en Géorgie. Nécessité de formation et d'achat de certains équipements.
ME Hydromet/laboratoires	Manque de ressources, de formation et d'équipement de base.	Mener à bien un programme de surveillance continue et fiable.	Personnel de qualité, motivé. Nécessité de formation et d'achat de certains équipements pendant le projet.
ME Service géologique	Manque de ressources, de formation et d'équipement de base.	Mener à bien un programme de surveillance continue et fiable.	Personnel de qualité, motivé. Nécessité de formation et de certains équipements.
ME Division de gestion des déchets et des substances chimiques	Manque de ressources, absence de surveillance des déchets et des décharges.	Développer le recyclage et la législation sur les déchets. Cartographier les points noirs environnementaux en rapport avec les déchets et les produits chimiques.	Personnel de qualité, bonne connaissance de la législation européenne sur les déchets.
Ministère de la santé	Surveillance de l'eau potable, manque de ressources.	Garantir l'eau potable propre pour tous.	Personnel de qualité, formation et certaines études faites pendant le projet.

3. Définition de l'intervention

3.1. Objectifs généraux

L'objectif général du projet est de renforcer et développer les systèmes de surveillance de l'eau et de gestion de l'environnement en Géorgie.

3.2. But du projet

Le but du projet est de renforcer la surveillance de l'environnement et les outils de gestion du Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, et des autres autorités chargées de surveiller l'environnement.

Le projet est basé sur les recommandations du groupe de travail de l'ONU/CEE sur la surveillance de l'environnement (« Recommandations au Belarus, à la Géorgie, au Kazakhstan, au Kirghizistan, au Tadjikistan, au Turkménistan et à l'Ouzbékistan concernant l'amélioration des systèmes d'information et de surveillance de l'environnement »).

Deuxièmement, les propositions du document de l'ONU/CEE intitulé « Gestion intégrée des ressources en eau, y compris les questions des bassins fluviaux transfrontaliers », en particulier celles qui ont trait aux activités de surveillance dans les pays EOCAC (Europe orientale, Caucase et Asie centrale) sont prises en considération.

3.3. Stratégie du projet

Les efforts du projet finlandais/géorgien se concentreront sur la partie occidentale de la Géorgie, plus précisément le bassin fluvial du Rioni, dans la mesure où, lors de la deuxième mission en Géorgie, en juin 2006, on a pu voir que les autres projets internationaux en cours dans le domaine de l'environnement sont axés sur le développement de systèmes de surveillance dans la partie orientale de la Géorgie, le fleuve Koura et les régions transfrontalières de Géorgie/Arménie et Géorgie/Azerbaïdjan.

Dans la partie occidentale de la Géorgie, c'est-à-dire le littoral de la mer Noire, les fleuves qui se jettent dans la mer Noire et certaines régions montagneuses, les projets environnementaux en cours sont en petit nombre et la nécessité d'en avoir est grande.

L'accent mis sur la surveillance de l'environnement et les problèmes environnementaux dans les régions occidentales de la Géorgie, ainsi que l'étroite collaboration avec les projets menés à bien dans la partie orientale assurent une collecte de données environnementales de qualité dans l'ensemble du pays. Grâce au programme de l'eau d'USAID dans le Caucase méridional certaines stations hydrométéorologiques de la région orientale de la Géorgie ont été rénovées, mais aucune à l'ouest. Il est donc essentiel de rénover certaines stations à l'ouest avec l'aide finlandaise, pour répondre aux besoins minimums du réseau d'échantillonnage.

Le premier plan du projet (2004) attribuait des ressources considérables au développement d'un SIG et d'une base de données environnementales. Le programme de l'eau d'USAID dans le Caucase méridional, qui a débuté en janvier 2006, a un calendrier de travail très ambitieux concernant le SIG et la base de données; dès lors, le présent projet finlandais/géorgien se concentrera sur la collecte d'informations environnementales de qualité pour le système.

La mise en œuvre du projet est prévue en deux étapes distinctes, mais bien coordonnées, commençant par le cadre général et se poursuivant par la mise en œuvre pratique et détaillée d'un (ou plusieurs) programme(s) régional/régionaux de surveillance comme suit :

3.3.1. Travaux à entreprendre au cours de la phase I (12 mois, 2006-2007)

L'objectif de la phase I est d'évaluer plus en détail la situation actuelle des secteurs clés du système de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie et d'entamer leur développement, notamment :

- Évaluation du système actuel de surveillance de l'eau et nécessité de le développer.
- Préparation de stratégies et plans d'action pour la surveillance de l'eau (début du travail).
- Spécification des buts, desseins et objectifs du système de surveillance. Évaluation des besoins en données environnementales dans le cadre d'un système moderne et efficace de gestion de l'environnement.
- Préparation d'un ensemble de formation pour la surveillance notamment :

- Conception du réseau : emplacement des stations, paramètres (priorités des paramètres mesurés sur la base des instructions européennes), fréquence de l'échantillonnage.

- Collecte d'échantillons : mesures et enregistrements sur le terrain, techniques d'échantillonnage, analyses sur site, conservation des échantillons, transport des échantillons, enregistrement des données, AQ de l'échantillonnage et des observations de terrain.

- Analyses de laboratoire, y compris AQ laboratoire : techniques d'analyse, procédures opérationnelles standard, contrôle qualité/matériel de référence.

- Traitement et stockage des données.

- Analyse des données.

- Utilisation des informations, y compris les rapports à différents niveaux.

- Assurance qualité de l'ensemble du système de surveillance de l'eau.

- Utilisation active des données : surveillance de la qualité de l'eau.

- Rénovation de stations hydrologiques choisies situées dans l'ouest de la Géorgie et évaluation des besoins de mesures automatiques, par exemple du niveau et du débit de l'eau.

- Début des travaux de terrain (à poursuivre au cours de la deuxième année) dans le bassin fluvial du Rioni (qui se jette dans la mer Noire près de la ville de Poti) : étude des principaux polluants, modélisation de différentes situations d'inondations et de leurs conséquences, étude de la qualité de l'eau du fleuve Rioni.

- Début de la planification d'un système actif de prévisions des inondations sur la base des mesures de terrain et de détection à distance. La possibilité d'utiliser la détection à distance dans le cadre d'un système de prévisions sera étudiée au cours de la phase initiale. Les images satellite devraient être suffisamment abordables et fournies à la Géorgie par le biais de l'internet. Ce type de système de prévisions des inondations, utilisé en Finlande, est relativement bon marché (2000 euros/an NOAA-AVHRR, Terra Modis et images radar).

Surveillance hydrologique => détection à distance => prévisions des inondations

En outre, les activités des 12 premiers mois comprennent :

- Arrangements avec les bailleurs de fonds d'autres projets environnementaux (Finlande, ASDI (Suède), USA, Cida (Canada), Suisse, Allemagne, PNUD, Banque mondiale) en cours en Géorgie, lors de réunions régulières de projet/donateurs.

- Évaluation des besoins en formation (constitue la base de la préparation de l'ensemble de formation) en matière de surveillance et gestion de l'environnement. À cet effet, un questionnaire sera préparé et distribué, et certaines personnes seront interviewées personnellement après réception des réponses.

- Achat de l'équipement le plus urgent. Après la visite des différents départements du Ministère de la protection de l'environnement et des ressources naturelles ainsi que de certains laboratoires lors de la mission d'enquête factuelle, il est clair que certains équipements essentiels doivent être achetés au cours du projet. Voici la liste préliminaire du matériel le plus urgent :

- Équipements de surveillance de l'eau : échantillonneurs, compteurs d'eau automatiques, courantomètre à effet Doppler.

- Compteurs de terrain.

- Équipement de laboratoire.
- Moyen de transport (voiture pour travail de terrain).

Certains équipements seront achetés pendant les six premiers mois du projet (ordinateurs); les autres après une étude plus détaillée de la situation actuelle.

- Début des préparatifs d'un volet de gestion de la zone côtière dans la région géorgienne de la mer Noire. Rénovation de deux stations de surveillance du niveau de l'eau.

3.3.2. Travaux à entreprendre au cours de la phase II (10 mois en 2008)

Les objectifs de cette phase II sont de poursuivre les programmes de formation et les travaux de surveillance de l'environnement, d'entamer le volet transfrontalier du projet et de préparer un plan stratégique national plus détaillé du système environnemental de surveillance et de gestion de l'eau.

Les travaux comprendront par exemple :

- L'organisation d'un voyage d'études de deux semaines en Finlande et en Estonie, pour les travailleurs de niveau supérieur dans différents domaines environnementaux. Ce voyage d'études optionnel sera décidé plus tard, au début 2008, quand on connaîtra plus clairement les possibilités financières.

- La poursuite de la formation au travail si nécessaire (formation de laboratoire et d'échantillonnage environnemental, et formation de modélisation).

- La proposition du cadre développé pour le système de surveillance de l'environnement, axé sur la surveillance de l'eau (stratégie). La structure générale du modèle sera basée sur un système de surveillance partiellement décentralisé, définissant clairement les rôles, les responsabilités et les tâches de l'organe directeur et des institutions de mise en œuvre, et sera basée sur les principes du développement durable.

- L'examen détaillé de la qualité des eaux souterraines de Géorgie occidentale, à l'aide de certains paramètres chimiques importants. La dernière étude a été réalisée à la fin des années 1980 et depuis, il n'y a plus eu d'étude extensive.

- L'introduction de méthodes de biotest et l'élaboration d'un plan de formation à long terme pour mettre en œuvre les biotests dans la routine des analyses de laboratoire.

3.4. Résultats et activités

Les activités et résultats concrets du projet sont repris dans le cadre logique ci-dessous, qui reprend également les postulats et moyens du projet.

CADRE LOGIQUE

	LOGIQUE D'INTERVENTION	INDICATEURS	SOURCES DE VÉRIFICATION	POSTULATS ET RISQUES
OBJECTIFS GÉNÉRAUX	Renforcer la capacité de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie.	Disponibilité d'informations ciblées sur l'état de l'environnement pour la prise de décision.	Bulletins et rapports sur l'état de l'environnement.	Le développement durable est considéré comme un objectif important pour la Géorgie.

	Développer et moderniser le système existant de surveillance et de gestion de l'environnement.	Statistiques environnementales actualisées.		
BUT DU PROJET	Développer et renforcer les systèmes de surveillance du Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles, conformément aux directives de l'Union européenne. Introduire des méthodes modernes conformes aux normes de surveillance internationales.	Disponibilité d'informations adéquates et ciblées sur l'état de la nature. Système de gestion de l'environnement plus performant.	Bulletins et rapports sur l'état de l'environnement. Base de données environnementales.	Volonté de mettre en œuvre un nouveau système de surveillance et de gestion.
RÉSULTATS	RÉSULTAT PHASE I Informations plus détaillées concernant la situation actuelle des secteurs-clés de la surveillance et de la gestion de l'environnement en Géorgie. Étude du fleuve Rioni, prévisions des inondations. Début du travail d'assurance qualité du laboratoire, formation pour le personnel de laboratoire. Stations d'échantillonnage renouvelées. RÉSULTAT PHASE II Cadre proposé pour le système environnemental de surveillance et de gestion de	Rapports, ateliers. Rapports, ateliers. Questionnaire concernant les besoins en formation. Rapports. Rapports de projet, ateliers.	Visites de terrain et interviews des travailleurs. Rapports, préparation d'un modèle du système de prévisions. Visites de terrain, rapports. Activités d'échantillonnage. Rapports, visites de terrain.	Volonté affichée par les autorités environnementales de fournir toutes les informations. Disponibilité de données actives et d'images satellites. Risque sécuritaire lors des visites de terrain en dehors de Tbilissi. Les personnes formées restent au laboratoire. Vols. Intérêt du personnel du Ministère et des décideurs pour développer le système.

	l'eau. Personnel du laboratoire capable d'utiliser le nouvel équipement. Proposition de stratégies et plans d'action pour la surveillance de l'eau.	Nombre de personnes formées.	Rapports de formation. Stratégies et plans d'action acceptés.	Les personnes formées continuent à travailler dans le secteur environnemental. Volonté affichée de mettre en œuvre et appliquer les stratégies et plans d'action.

ACTIVITÉS		MOYENS
	RÉSULTAT 1 : Phase I, 12 mois 1. Étude du système de surveillance actuel et des besoins. Interviews/discussions avec les autorités environnementales, les entreprises et les ONG concernant le système actuel de surveillance, de gestion de l'environnement, et d'autorisation ainsi que les futurs besoins de développement. 2. Étude de la conception actuelle du réseau, des paramètres et de l'emplacement des stations, visites de terrain. 3. Évaluation des procédures AQ actuelles des laboratoires. 4. Formation du personnel de laboratoire en Géorgie. 5. Évaluation du traitement et du stockage actuels des données. 6. Évaluation des méthodes actuelles d'échantillonnage, acquisition d'équipements. 7. Préparation du programme de formation. 8. Organisation d'une réunion des donateurs internationaux travaillant dans le domaine des projets de surveillance de l'environnement en Géorgie, rendez-vous réguliers. 9. Préparation du cadre de base pour le système de surveillance de l'eau. 10. Début des travaux dans la région du fleuve Rioni. 11. Début de la rénovation des stations de surveillance. 12. TDR des experts internationaux et locaux. 13. Identification des experts locaux.	Chef d'équipe/assistant technique principal/autres experts Chef d'équipe/expert local Expert de laboratoire Chef d'équipe/expert de laboratoire Expert de laboratoire/expert local Expert de laboratoire/Chef d'équipe/expert local Chef d'équipe/assistant technique principal/expert de laboratoire Chef d'équipe/assistant technique principal Chef d'équipe/assistant technique principal/ experts locaux Chef d'équipe/experts locaux Chef d'équipe/assistant technique principal Chef d'équipe/assistant technique principal Chef d'équipe/assistant technique principal

	RÉSULTAT 2 : Phase II, 12 mois 1. Voyage d'études en Finlande et en Estonie (éventuellement). 2. Visites de terrain en Géorgie, réunions avec les autorités locales. 3. Acquisition de plus d'équipement pour les laboratoires/l'échantillonnage de terrain. 4. Séminaires et ateliers relatifs à la surveillance et la gestion. 5. Stratégies et plans d'action approuvés pour la surveillance de l'eau. Rapports : Rapport initial Rapport à mi-parcours Projet de rapport final Rapports trimestriels	Chef d'équipe/assistant technique principal/expert de laboratoire Chef d'équipe/assistant technique principal/autres Chef d'équipe/assistant technique principal Chef d'équipe/assistant technique principal Chef d'équipe/assistant technique principal/autres Chef d'équipe/tous experts

4. Postulats et risques

Développement institutionnel

L'objectif premier du projet est de renforcer la capacité de surveillance et de gestion de l'environnement en Géorgie. Les chances d'atteindre ce but semblent relativement bonnes. Ces dernières années, il y avait en Géorgie quelques projets environnementaux financés notamment par l'OTAN, USAID et le PNUD. Ils comprenaient également des volets de surveillance et de gestion de l'environnement, dont les résultats et l'expérience ont été mis à profit dans l'administration géorgienne de l'environnement, lui donnant une bonne base de développement ultérieur.

On présume que les organisations partenaires identifiées en Géorgie collaboreront au projet. Les modifications de l'organisation institutionnelle peuvent influencer les responsabilités des différents départements du MEG, mais ne devraient en aucun cas donner lieu à un refus de participer au projet. Ces deux dernières années, le Ministre de l'environnement a changé trois fois en Géorgie. Les changements ministériels peuvent influencer d'autres niveaux de l'administration de l'environnement et entraîner des changements de directeurs et autre personnel. Ces changements éventuels peuvent causer certains problèmes de mise en œuvre du projet, dans la mesure où les relations personnelles et réciproques sont souvent importantes pour mettre en œuvre des projets internationaux conjoints. Afin d'éviter ce type de problèmes administratifs, il convient d'avoir une documentation précise et exacte du projet, de disposer de matériel de formation et de prévoir des réunions de projet régulières pour une mise en œuvre réussie.

La création d'un système de surveillance intégré, complet et fiable en Géorgie requiert que les organisations de surveillance marquent leur accord sur la répartition des responsabilités et les principes de conception du nouveau système de surveillance et acceptent ces derniers. La nécessité de rationaliser les pratiques de surveillance actuelles doit être claire pour toutes les organisations. Le projet vise à améliorer et institutionnaliser les relations entre les différentes autorités de surveillance, pour que la coopération se

poursuivre après la fin du projet. La principale condition requise pour le développement favorable de la conservation de la nature et la surveillance de l'environnement est la poursuite de l'évolution positive de la situation économique et politique en Géorgie.

Le volet de formation du projet reste en partie ouvert. Lors de la planification détaillée des formations, un des principaux éléments consistera à sélectionner les bonnes personnes pour les cours de formation : les personnes qui suivront les formations doivent être celles qui sont réellement chargées de la surveillance au Ministère, dans les laboratoires, les départements d'inspection et les autres institutions environnementales. Elles doivent être capables de diffuser les informations acquises dans leurs organisations et disposées à le faire. Cela est possible en sélectionnant soigneusement les participants aux cours. Lors du processus de sélection des stagiaires potentiels, des critères de présélection seront définis pour indiquer clairement que la formation est destinée à des professionnels, prêts à rester au MEG et dans d'autres institutions environnementales après le projet. Mais c'est impossible à garantir avec certitude. Il est prévu que les formations seront dispensées par des experts finlandais et géorgiens à court terme. Après l'évaluation des besoins en formation, les experts appropriés seront identifiés pour dispenser les formations.

Afin d'assurer la viabilité technique du projet, l'équipement acheté en cours de projet sera choisi de façon à ne pas nécessiter des pièces de rechange ou agents réactifs coûteux. Il faut des allocations budgétaires annuelles régulières pour les activités de surveillance de l'environnement, afin de poursuivre le développement du système de surveillance et assurer ainsi l'évolution positive après la fin de l'assistance étrangère. Le plan initial de ce projet géorgien/finlandais prévoyait des ressources financières considérables pour les ordinateurs, le développement d'une base de données et d'un système SIG. Ces fonds ont été réaffectés principalement à l'équipement de laboratoire et de surveillance, ainsi qu'à la rénovation des anciennes stations hydrologiques de l'ouest de la Géorgie. La raison de ce changement est que le développement d'une base de données est actuellement inscrit à l'agenda du programme de l'eau d'USAID dans le Caucase méridional, qui a débuté en janvier 2006.

Le dernier objectif du projet, mais non le moindre, est de développer et renforcer le système environnemental de la Géorgie conformément aux exigences de l'Union européenne et d'introduire des méthodes de surveillance modernes par le biais des normes de l'Union européenne en matière de surveillance. Le projet finlandais prévoit d'appliquer les normes européennes pour tous les travaux de laboratoire et d'échantillonnage, ainsi que pour la formation. Le projet d'USAID a utilisé et utilise les normes américaines (EPA). Les différences entre ces deux séries de normes ne sont pas trop grandes et ne devraient donc pas poser problème. Mais les autorités géorgiennes de l'environnement ont indiqué qu'à long terme, elles sont prêtes à harmoniser leurs méthodes environnementales avec les normes et la législation européennes.

5. Compatibilité et viabilité

5.1. Compatibilité avec les objectifs stratégiques de la coopération finlandaise au développement

D'après la résolution du Gouvernement finlandais sur sa politique de développement (5 février 2004) la Déclaration du Millénaire des Nations Unies fournit un cadre pour la politique de développement de la Finlande. Au titre de la Déclaration, la Finlande et d'autres nations s'engagent en faveur :

- Des valeurs guidant les relations internationales au XXIe siècle – liberté, égalité, solidarité, tolérance, respect de la nature et un sens de responsabilité commune.

- De l'importance cruciale de la paix, de la sécurité et du désarmement pour la communauté mondiale.

- Du développement et de l'éradication de la pauvreté.

- De la protection de notre environnement commun.

- Des droits de l'homme, de la démocratie et de la bonne gouvernance.

- De la protection des plus vulnérables.

- De la satisfaction des besoins spécifiques de l'Afrique.

- Du renforcement des Nations Unies et du système multilatéral.

La Déclaration fixe huit objectifs principaux de développement :

1. L'éradication de la pauvreté extrême et de la faim.

2. La réalisation de l'enseignement primaire universel.

3. La promotion de l'égalité entre les hommes et les femmes, et l'autonomisation des femmes.

4. La diminution de la mortalité infantile.

5. L'amélioration de la santé maternelle.

6. La lutte contre le VIH/SIDA, la malaria et d'autres maladies.

7. La viabilité environnementale.

8. L'élaboration d'un partenariat mondial pour le développement.

Le projet concerne directement l'objectif numéro 8 et indirectement tous les autres. Une condition préalable pour le développement social et économique durable est un environnement sain et sûr. En Géorgie, la pauvreté va souvent de pair avec un environnement pollué et peu sûr. Actuellement, la population qui vit à proximité des décharges et des entreprises polluantes ne dispose d'aucune information concernant les dangers réels que représente la pollution pour sa santé et celle de ses enfants. Le projet vise à permettre, au minimum, à ces personnes d'obtenir ces informations et à influencer démocratiquement les autorités à cet effet. L'accès public à l'information, notamment aux informations relatives à l'environnement, est une condition préalable importante pour une société démocratique. Le projet comporte donc aussi un volet démocratie et droits de l'homme.

Le projet vise à aider les autorités géorgiennes à atténuer les problèmes environnementaux dans le pays. Le renforcement de la surveillance de l'environnement et de la gestion des données assure que les décideurs disposent d'informations fiables concernant l'environnement, ce qui leur permet de prendre des décisions prioritaires, rentables, de gestion de l'environnement, lors de la planification des actions pour améliorer l'état de l'environnement dans le pays.

Il permet en outre aux autorités de mettre en application plus efficacement la loi sur la protection de l'environnement. Le projet harmonisera également les méthodes de surveillance et de gestion avec celles utilisées dans l'Union européenne.

5.2. Contexte politique

Depuis qu'elle a proclamé son indépendance de l'ex-Union soviétique, le 9 avril 1991, la Géorgie a pris des mesures pour mettre en place un système législatif correspon-

dant aux conditions politiques modifiées et aux problèmes émergents, notamment environnementaux. Parmi les plus graves, citons l'augmentation alarmante de la pollution atmosphérique, en particulier dans les villes; la pollution de l'eau, due surtout au déversement d'eaux usées non traitées, et la dégradation des sources d'approvisionnement en eau potable; les déchets dus à la mauvaise gestion des déchets et des produits chimiques dangereux; la dégradation des sols; la pollution de la mer Noire et sa dégradation. Pour relever ces défis, des efforts doivent être faits pour élaborer un corpus approprié de lois environnementales.

5.3. Faisabilité économique et financière

D'une manière générale et en ce qui concerne les perspectives à long terme, le projet vise à donner des possibilités de développement économique durable à la Géorgie. Comme indiqué dans les chapitres précédents, le développement durable est vital pour le pays, non seulement sur le plan écologique et environnemental mais, à long terme, du point de vue économique aussi. Le potentiel d'écotourisme de la Géorgie constitue un aspect économique important.

Le projet est financièrement réalisable, puisque les équipements acquis pendant le projet seront sélectionnés de manière à ne pas nécessiter de pièces de rechange ou d'entretien coûteux. Les méthodes d'analyse utilisées dans le laboratoire du MEG seront sélectionnées pour pouvoir acheter des réactifs aisément et à bas prix.

5.4. Capacité institutionnelle

Un des principaux objectifs du projet est de renforcer la capacité institutionnelle des organisations bénéficiaires pour assurer la viabilité des résultats obtenus précédemment. Le projet soutient le rôle du MEG en qualité de superviseur et gestionnaire des activités de surveillance de l'environnement en Géorgie. Le projet se concentrera sur la formation des autorités environnementales et des personnes procédant aux analyses de laboratoire, au contrôle et à l'assurance qualité, etc. Le projet vise à former des personnes capables de diffuser leurs connaissances dans leurs organisations, assurant ainsi le transfert des compétences acquises à l'ensemble de l'organisation.

Outre la formation, le projet est axé sur l'institutionnalisation de la coopération des différentes autorités et organisations en matière de surveillance de l'environnement.

5.5. Aspects socioculturels

Les Géorgiens sont fiers de leur environnement unique. Les questions environnementales se classent parmi les priorités de bien-être, quand on demande l'avis des citoyens à ce sujet. La position des responsables politiques concernant les questions environnementales est plus ambiguë et, ces dernières années, les ressources financières affectées à la protection et la surveillance de l'environnement ont été nettement insuffisantes.

5.6. Participation et appropriation

Le projet a été suggéré par les autorités géorgiennes. Il a été planifié en étroite collaboration avec elles au cours des visites en Géorgie en novembre/décembre 2004, janvier 2005 et mai 2006.

5.7. Parité des sexes

Les questions de genre bénéficient d'une attention accrue dans toute la région du Caucase méridional. La communauté des donateurs internationaux, les fonds et ONG régionaux ou locaux de la région ont pris des mesures pour la mobilisation et la participation de la communauté, notamment l'implication des femmes, l'aide aux groupes margi-

nalisés de la société, la résolution de certains problèmes sexospécifiques, dont la violence domestique et le trafic des êtres humains. Mais les indicateurs de genre sont rarement utilisés pour mesurer le succès des projets.

Indépendamment des difficultés sociales et économiques que rencontrent les pays du Caucase pour atteindre leurs objectifs de développement, la situation dans ces pays est différente de celle d'autres pays en développement, en termes de parité des sexes. Dans le Caucase méridional, les questions de genre sont davantage liées à l'aggravation de la pauvreté, à la détérioration générale de la qualité de la vie et à la profonde marginalisation de la société, plutôt qu'à la législation et aux structures institutionnelles. Les constitutions et législations nationales garantissent l'égalité des droits des hommes et des femmes. Les deux sexes ont un même accès à la plupart des prestations sociales, telles que les soins de santé et l'éducation. Traditionnellement cependant, les femmes occupent rarement des postes à responsabilité et de direction, et sont généralement sous-représentées dans les domaines techniques. Dans le secteur privé, les emplois masculins et féminins sont différenciés. Les femmes occupent davantage les postes administratifs, de secrétariat et d'exécution, tandis que les hommes sont considérés comme des experts et occupent des postes de direction et de gestion. L'inégalité entre les sexes est plus manifeste dans les régions rurales, où les femmes sont traditionnellement moins socialisées et moins engagées dans les activités communautaires, où elles accèdent difficilement à et exercent peu de contrôle sur les ressources de la communauté.

Ce projet finlandais tiendra compte des questions de genre pour choisir les membres de l'organe de coordination et les participants aux cours de formation. Les hommes et les femmes auront des chances égales de participer.

5.8. Environnement

Le projet vise à renforcer la capacité des autorités géorgiennes à fournir, d'une façon rentable, des informations fiables, complètes et utilisables concernant l'état de l'environnement. Elles permettront aux décideurs en matière d'environnement d'évaluer la situation actuelle et de faire des choix de politique environnementale en fixant des priorités.

5.9. Technologie appropriée

La technologie moderne, de pointe, notamment la détection à distance, est indispensable pour obtenir des informations fiables sur l'environnement, les gérer et les communiquer. Le projet se concentre sur la formation, pour assurer que les autorités responsables de la surveillance sont en mesure d'utiliser des instruments de mesure et de surveillance de haute technologie. La formation en cours d'emploi comprendra à la fois une formation pratique et des cours plus théoriques.

Le matériel acheté sera choisi de façon à ce que la maintenance des instruments de mesure et d'analyse soit aisée. Le prix des pièces de rechange et de la maintenance constitue un autre aspect important, dont les passations de marché doivent tenir compte. Tous les manuels de l'utilisateur seront fournis en langue géorgienne si possible.

6. Mise en œuvre

6.1. Modalités

Le projet sera mis en œuvre en Géorgie et dans certains bassins transfrontaliers entre la Géorgie et la Turquie. La principale institution de mise en œuvre sera le Ministère de

la protection de l'environnement et des ressources naturelles et son Centre de surveillance et de prévisions.

Le projet débute par une phase initiale de trois mois, au cours de laquelle le coordinateur national et le chef d'équipe sélectionneront les premiers consultants nationaux pour le projet. À la fin de la phase initiale, un plan opérationnel du projet sera élaboré par le chef d'équipe et coordinateur national.

Au cours des six premiers mois, le projet s'attachera à évaluer le système actuel de surveillance et de gestion de l'environnement et à étudier les possibilités de développement, avec les décideurs et autres parties concernées. Une réunion des donateurs sera également organisée au cours de cette période, pour assurer que toutes les subventions accordées au secteur géorgien de l'environnement sont utilisées sans chevauchement. Des évaluations de la situation actuelle d'autres volets du projet se feront en même temps.

L'étape de mise en œuvre pour développer la préparation du laboratoire, l'échantillonnage de terrain et la détection à distance (6–12 mois à compter du début du projet) commencera par une étude succincte de la situation actuelle, qui permettra de connaître les besoins les plus urgents en équipement, avant d'entamer la phase d'acquisition et de formation.

La principale tâche de la première phase consiste à rénover certaines stations hydro-météorologiques de l'ouest de la Géorgie. L'élaboration des stratégies et plans d'action de surveillance de l'eau est une tâche essentielle également.

Les analyses du fleuve Rioni débiteront en mars/avril 2007.

Les analyses sur le littoral de la mer Noire commenceront à l'automne 2007 et se poursuivront au printemps 2008.

Au début de la deuxième phase du projet (13 mois à compter du début), la possibilité d'organiser un voyage d'études et de formation en Finlande et en Estonie sera évaluée et les participants seront sélectionnés. Ces participants seront des autorités de niveau supérieur et des décideurs des différents secteurs de protection et de gestion de l'environnement : eau, déchets, air et sols.

Au cours de la phase II (13–22 mois à compter du début), le projet soutiendra la coopération transfrontalière entre la Géorgie et la Turquie. Les préparatifs à cet effet débiteront dès la première phase du projet. Le projet-pilote sera mis en œuvre dans les bassins fluviaux communs à la Géorgie et la Turquie, en appliquant les principes des lignes directrices de surveillance de l'ONU/CEE et, dans la mesure du possible, la directive cadre de l'Union européenne dans le domaine de l'eau.

6.2. Organisation

Le Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles mettra le projet en œuvre et a désigné Mme Mariam Makarova (chef de la Division de la protection des ressources en eau) en qualité de coordinateur national du projet. Le principal département de mise en œuvre au MEG est le Centre de surveillance et de prévisions. Les autres départements concernés sont notamment le Ministère du travail, de la santé et des affaires sociales, le Ministère de l'agriculture, ainsi que les laboratoires environnementaux régionaux. Au niveau régional et local, les organisations participantes sont les autorités environnementales locales et régionales.

Les experts finlandais assisteront le MEG pour la mise en œuvre. Le consultant finlandais fournira un chef d'équipe à long terme, un expert de laboratoire à court terme, un expert SIG, un expert en modélisation, un expert en détection à distance et, éventuellement, un expert supplémentaire à préciser plus tard, quand les besoins du projet seront plus clairs. Les experts locaux sont notamment l'assistant technique principal et d'autres experts, déterminés plus en détail au cours de la phase initiale (notamment l'expert de surveillance, l'expert d'entreprise et un expert d'inspection). Il faut aussi un interprète.

Afin de maximaliser les synergies et d'assurer la parfaite coordination avec les projets parallèles, il y aura trois réunions de coordination du MEG, de la BasD et du MAE : une après la phase initiale du projet, une autre après neuf mois et la dernière à la fin du projet.

Le Conseil de supervision (CS) sera l'organe suprême et de décision du projet. Le CS se réunit une fois par an et en cas de besoin spécifique. Le mandat général du CS couvre :

- Les questions de politique générale et approbation des corrections nécessaires de la mise en œuvre du projet par rapport au descriptif de projet approuvé. Toute modification essentielle du contenu est cependant soumise à l'approbation des parties.

- L'approbation des rapports annuels, des plans de travail et des budgets.

Le CS se compose des membres suivants :

- Représentant du Ministère des affaires étrangères de Finlande.

- Représentant du Ministère sectoriel, c'est-à-dire le Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles.

Le Comité directeur (CD) est chargé de faire rapport au Conseil de supervision concernant les politiques de fonctionnement du projet et de d'examiner les rapports d'avancement et les réalisations. Il finalise les plans de travail, les rapports d'avancement trimestriels, ainsi que les rapports de suivi annuels et les présente au CS. Le CD se réunit deux à quatre fois par an et en cas de besoin spécifique.

Le CD doit se composer des membres suivants :

- Représentant du Ministère des affaires étrangères de Finlande

- Chef d'équipe et principaux spécialistes internationaux

- Représentants du Ministère géorgien de la protection de l'environnement et des ressources naturelles

- Directeur de projet et principaux spécialistes locaux

- Représentants des principaux bénéficiaires (à définir au cours de la phase initiale)

La composition du CS et du CD peut être modifiée sous réserve de négociations entre les autorités compétentes.

Le coordinateur national du projet et le chef d'équipe formeront, avec les principaux spécialistes, une équipe de gestion, dépendant du CD. Le coordinateur national du projet et le chef d'équipe seront chargés de mettre en application les politiques et les décisions approuvées par le CS, le CD et les réunions de coordination. Ils s'occupent de l'organisation du projet et mettent à disposition les bureaux, préparent les rapports trimestriels et annuels, élaborent le plan de travail pour approbation au début du projet, le révisent et l'actualisent en fonction de l'avancement. À la fin du projet, ceux-ci seront chargés de préparer des plans de poursuite des activités.

6.3. Calendrier provisoire

La durée totale du projet sera de 24 mois.

6.4. Budget

Le coût du projet est estimé à 680 155 euros (la subvention de développement pour le projet). La contribution du Gouvernement géorgien couvrira les salaires du personnel régional et du MEG, les bureaux, les installations pour les cours de formation, le transport et autre personnel d'assistance. Elle devrait correspondre à environ 10 % (69 000 euros) de la subvention finlandaise.

7. Suivi et rapports, évaluation

Le projet fait l'objet d'un suivi interne par des réunions et rapports. L'équipe de gestion se réunit au moins une fois par mois pour examiner l'avancement des travaux. De brefs rapports trimestriels, basés sur le plan opérationnel, seront rédigés conjointement par le chef d'équipe et le coordinateur national du projet, qui présenteront également un rapport initial après trois mois et un rapport à mi-parcours après 13 mois. Au besoin, le plan opérationnel sera modifié en fonction des rapports.

Le chef d'équipe et le coordinateur national du projet préparent un rapport final pour examen après la dernière réunion de révision. L'avant-projet sera préparé de longue date pour permettre l'examen et l'approbation technique de la version finale de fin du projet par le Gouvernement de la Finlande.

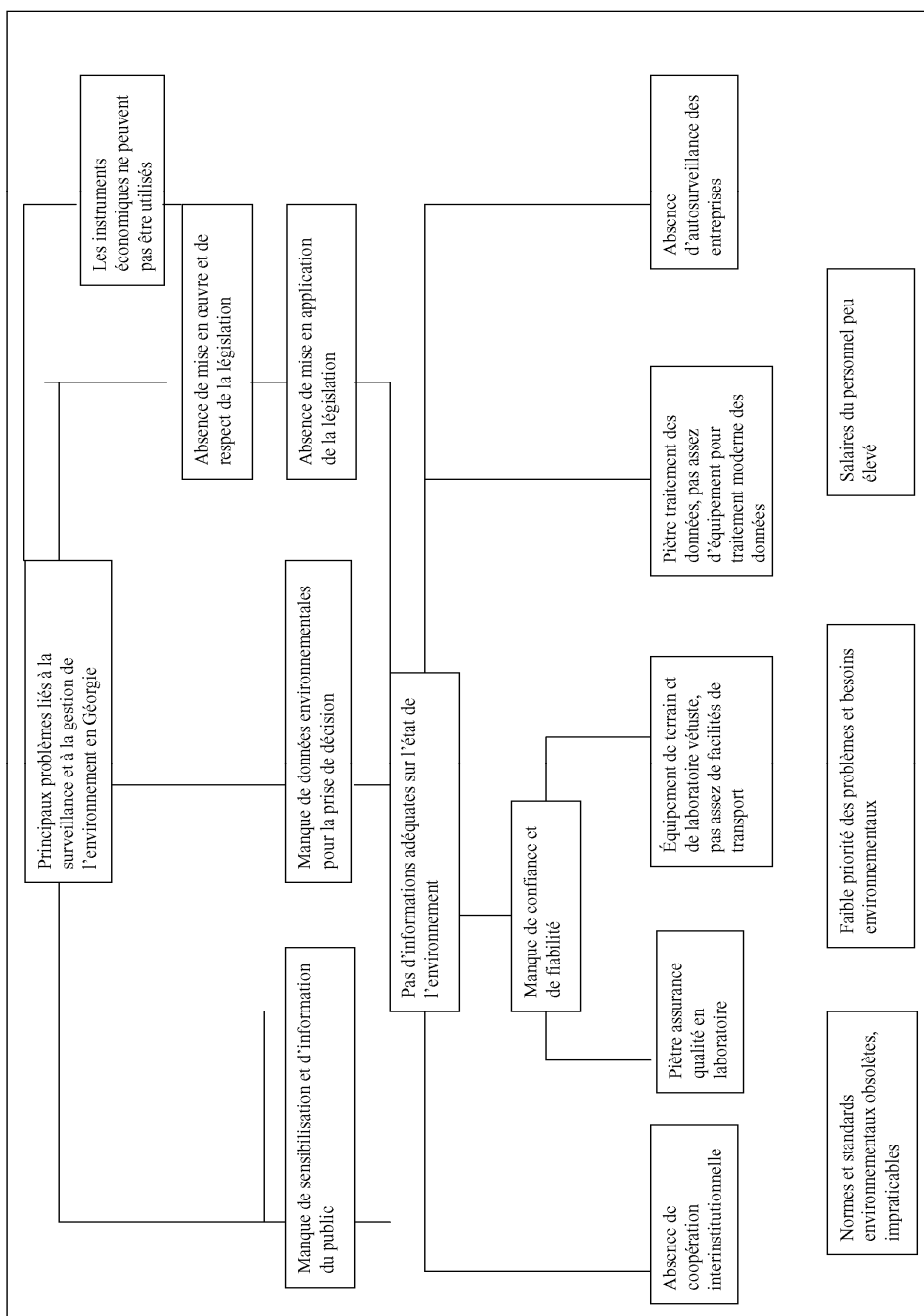
Les rapports suivants doivent être préparés au cours du projet :

- Rapport initial
- Rapport de mi-parcours
- Projets de rapport final
- Rapports trimestriels
- Manuel des échantillonnages de terrain
- Manuel de qualité et procédures standard pour le laboratoire.

Tous les autres éléments seront publiés dans les rapports réguliers du projet.

Le projet fera l'objet d'un examen à mi-parcours après environ 12 mois de mise en œuvre. L'organisation, les TDR et le calendrier seront décidés après concertation des parties concernées. Le projet peut également faire l'objet d'une évaluation trois mois avant son achèvement prévu.

Développement des systèmes de surveillance et de gestion de l'environnement en République de Géorgie
ANALYSE DES PROBLÈMES

		Ministre		
	1er Vice-ministre M. David Chantladze	Vice-ministre M. Zaal Lomtadze	Vice-ministre Mme Sophiko Khobadze	Vice-ministre M. Irakli Ghvaladze
Inspection générale – 7	Département du développement durable – 18	Département des relations internationales – 19	Département de gestion intégrée de l'environnement – 19	Département de l'administration – 21
Division des relations avec les masses médias et relations publiques – 5	Division de coordination du projet – 8	Division des relations internationales – 6	Division de la protection de l'air atmosphérique – 6	Division de gestion des ressources humaines – 7
Inspection de la protection de l'environnement	Division de planification stratégique – 8	Division de la surveillance écologique spéciale – 5	Division de gestion des ressources en eau – 6	Division des relations régionales – 7
Secrétariat – 8	Département des finances – 21	Division hydrométéorologique et des changements climatiques – 6	Division de gestion des déchets et substances chimiques – 6	Chancellerie – 8
	Division financière, technique et des ventes – 14	Service de sûreté nucléaire et radiologique – 10	Service de protection de la biodiversité – 6	Département juridique – 19
	Division de la comptabilité et du budget – 5	Entité juridique de droit public Centre de surveillance et de prévisions (laboratoire)	Département forestier	Division des relations avec le parlement et harmonisation des traités internationaux – 6
	Département des licences et permis – 18	- Hydromet. - Laboratoire de protection de l'environnement - Centre de recherche sur la déformation géologique hydro-sismologique	Département des sites protégés	Division des actions en justice et des affaires juridiques – 7
	Division des permis – 9	- Service de radiolocation et d'influence active sur les événements hydrométéorologiques non acceptables	PIU – Centre de gestion intégrée du littoral	Service de gestion du territoire – 5
	Division des licences – 8	- Centre de recherche géo-écologique « Sti-	PIU – Centre de développement des sites protégés	
	Division géodésie et cartographie – 6	- Centre de recherche	PIUU - Centre de développement du sec-	

	Division géologie – 12	kia » - Institut de recherche scientifique d'écologie et des pêches de la mer Noire - Service hydrométéorologique et de surveillance de l'environnement - Institution publique de protection de la mer Noire et de recherche–exploitation des ressources	teur forestier Réserves et parcs de l'État	
	Entité juridique de droit public Centre d'information spatiale - Saqsakhmitsproeqti (service des domaines) - Saqgeolfondi (fonds géologique de Géorgie) - Centre de recherche des technologies de l'information géologiques - Saqtkeproeqti (centre forestier)			

Annexe 3 : BRÈVES DESCRIPTIONS DE FONCTION DES EXPERTS

CHEF D'ÉQUIPE/EXPERT EN SURVEILLANCE ET GESTION DE L'ENVIRONNEMENT (AT)

Le chef d'équipe travaillera environ 16 mois en Géorgie. Le chef d'équipe et le coordinateur national sont chargés de la mise en œuvre du projet. Le chef d'équipe fait rapport au Comité de direction du projet et au siège, conformément aux directives du Gouvernement finlandais.

Les tâches générales du chef d'équipe sont les suivantes, sans nécessairement s'y limiter :

- Procéder, avec les autres experts, à l'étude du système actuel de surveillance de l'eau et examiner les besoins les plus urgents pour le développer.
- Préparer, avec les autorités environnementales géorgiennes, un plan de rénovation des stations de surveillance hydrologique de la Géorgie occidentale et effectuer les travaux de rénovation de certaines stations.
- Planifier des séminaires et ateliers dans le domaine de la surveillance et de la gestion de l'environnement.
- Rencontres régulières avec d'autres projets internationaux relatifs à l'environnement et avec les pays donateurs.
- Entamer, avec les autorités environnementales géorgiennes, les consultants locaux et internationaux, des études du bassin fluvial du Rioni.

Rapports financiers et d'avancement réguliers.

- Gestion du projet et routines administratives, y compris la gestion financière et la comptabilité.
- Assurer la disponibilité des fonds finlandais et assurer qu'ils sont utilisés conformément au descriptif de projet et aux accords officiels.
- Assurer la qualité du projet et la viabilité de ses résultats.

Les tâches spécifiques du chef d'équipe/expert en surveillance seront les suivantes, sans nécessairement s'y limiter :

- Conseiller les experts et formateurs : expert de laboratoire (EL), expert en détection à distance (ED) et expert en modélisation (EM).
- Concevoir et diriger les activités de projet et les rapports avec les experts finlandais et géorgiens.
- Préparer le cadre du système de surveillance de l'eau (stratégies et plans d'action pour la surveillance de l'eau) avec les autres experts, ministères, institutions et instituts participant à la réalisation du programme.
- Préparer des plans de travail (TDR) pour chaque expert.
- Coordonner toutes les autres activités effectuées pendant ce projet.

RESSOURCES

- Le chef d'équipe sera soutenu par les autorités environnementales géorgiennes travaillant dans le domaine de la surveillance de l'environnement, qui donneront au projet toutes les informations nécessaires pour atteindre ses objectifs.
- Le chef d'équipe sera secondé par un assistant technique principal qualifié local.
- Le chef d'équipe sera assisté de consultants locaux qualifiés (à déterminer plus tard).
- Le chef d'équipe sera soutenu par les services du siège social.

EXPERT DE LABORATOIRE, CHIMISTE (EL)

L'expert de laboratoire (chimiste) est chargé de conseiller le personnel des laboratoires du MEG et de vérifier les procédures de travail et d'assurance qualité (laboratoires central et locaux). Au besoin, il/elle prépare, avec le chef d'équipe et les autorités environnementales géorgiennes, un programme comparatif d'intercalibration et, le cas échéant, il/elle organise une formation pour le personnel de laboratoire.

- Clarification des besoins en formation et en pratique du personnel de laboratoire, par exemple en ce qui concerne les biotests.
- Création d'une routine pour effectuer régulièrement des études d'intercalibration.
- Participation à l'évaluation de laboratoire.
- Conseils au personnel du laboratoire du MEG pour préparer des procédures opérationnelles standard et procéder à la validation de certains paramètres clés.

EXPERT EN DÉTECTION À DISTANCE (ED)

L'expert en détection à distance se concentre sur les possibilités d'utiliser la technique de détection à distance dans le cadre de la surveillance active, par exemple pour la prévision des inondations.

- Vérification de la disponibilité d'images satellites pour les prévisions actives des inondations (NOAA-AVHRR, Modis, images radar).
- Calibration des images.
- Formation des utilisateurs locaux.
- Travail en étroite collaboration avec l'expert en modélisation pour développer le modèle de prévision des inondations.

EXPERT EN MODÉLISATION (EM)

- Début de la modélisation du système de prévision des inondations du bassin fluvial du Rioni.
- Organisation des cours de formation en modélisation avec les consultants locaux.
- Évaluation des anciennes données hydrologiques et de leur validité pour le travail de modélisation.
- Préparation, en collaboration avec le chef d'équipe et les autorités environnementales géorgiennes, un plan des stations hydrologiques à préparer.

EXPERTS LOCAUX

Les experts locaux travailleront dans différents domaines de surveillance. Ils sont chargés notamment de collecter des informations générales lors de la préparation du système de surveillance et de gestion. Les TDR décrivant plus en détail leurs tâches exactes seront préparés en cours de projet. Les experts locaux travailleront sous la direction du chef d'équipe et en étroite relation avec les autorités environnementales géorgiennes.

ASSISTANT TECHNIQUE PRINCIPAL LOCAL (AT)

L'assistant technique principal local travaillera avec le chef d'équipe.

- Appui au chef d'équipe pour entretenir les contacts avec les autorités environnementales géorgiennes.
- Chargé des travaux de bureau courants.
- Appui aux experts internationaux et locaux dans leur travail.
- Participation à une partie des déplacements sur le terrain.
- Interprétation si nécessaire.
- Aide pour organiser les cours de formation.
- Appui au chef d'équipe pour la gestion du projet et les travaux de bureau courants, notamment la gestion financière et la comptabilité.
- Quand le chef d'équipe n'est pas à Tbilissi ou en Géorgie, l'assistant technique principal se charge des travaux courants du projet.

Annexe A - Renforcement des capacités de surveillance et de gestion environnementales en République de Géorgie (budget en euros)

Assistance technique	Unités	Prix uni- taire	2007		2008		Total
Honoraires			Jours	Total	Jours	Total	
Expertise conseil internationale (chef d'équipe = CE, journées de travail) ¹	339	590	137	80 830	202	119 180	200 010
Expertise conseil internationale (expert de laboratoire = LE, journées de travail)	60	470	40	18 800	20	9 400	28 200
Expertise conseil internationale (expert en détection à distance = ED, journées de travail)	50	450	25	11 250	25	11 250	22 500
Expertise conseil internationale (expert en modélisation = EM, journées de travail)	60	600	40	24 000	20	12 000	36 000
Experts locaux, à déterminer par la suite				16 000		16 000	32 000
Assistant technique principal local (journées de travail)	441	50	189	9 450	252	12 600	22 050
Coordination avec le siège	21	400	9	3 600	12	4 800	8 400
Remboursables			Unités		Unités		
Vols Helsinki – Tbilissi – Helsinki	14	1 100	8	8 800	6	6 600	15 400
Logement à Tbilissi, en hôtel	265	1 00	175	17 500	90	9 000	26 500
Logement à Tbilissi, en appartement loué	620	36	255	9 180	365	13 140	22 320
Déplacements locaux, visites sur le terrain, République de Géorgie				3 500		3 500	7 000
Indemnité journalière pour Tbilissi (experts à court terme)	235	45	145	6 525	90	1 050	10 575
Allocation de pays (CE) (unité = mois)	17	1 393	7	9 751	10	13 930	23 681
Allocation d'affectation (CE) ²				2 333		1 167	3 500
Frais de déménagement (CE)				2 500			2 500
Total assistance technique				224 019		236 617	460 636
Autres frais remboursables							
Autres installations, équipements et fournitures							

Traductions				1 100		1 100	2 200
Séminaires et ateliers				900		900	1 800
Copieur, y compris maintenance et impression				2 000		1 000	3 000
Courrier électronique et communications internet, appels téléphoniques				1 500		1750	3 250
Ordinateurs de bureau		1 500	2	3 000			3 000
Ordinateur pour CE (à acheter en Finlande)		2 000	1	2 000			2 000
Projecteur pour formation				1 200			1 200
Mobilier de bureau				1 000			1 000
Système de sécurité pour bureau				1 000			1 000
Autre matériel de bureau (consommables)				250		250	500
Logiciels				1 000			1 000
Images satellites				3 000		2 000	5 000
Équipement de laboratoire et de surveillance				7 0000		25 000	95 000
Véhicule pour le projet				13 000			13 000
Carburant pour le véhicule				2 000		2 000	4 000
Rénovation des stations de surveillance				32 000			32 000
Autres frais							
Examen à mi-parcours						5 000	5 000
Imprévus				2 0000		25 569	45 569
Total des autres frais remboursables				154 950		64 569	219 519
Grand total				378 969		301 186	680 155

1. Les honoraires du chef d'équipe comprennent notamment :

a) Tous les coûts salariaux, c'est-à-dire le salaire de base de l'expert, les cotisations de pension et la sécurité sociale, l'assurance chômage et les congés payés.

b) Frais généraux comprenant notamment : frais de la division des services administratifs de SYKE (notamment la comptabilité, la tenue des comptes, les services juridiques, l'administration du personnel, les procédures de paiement des salaires) et autres frais de bureau (loyer et frais d'entretien du siège, services informatiques, services postaux), assurances pour séjours de longue durée à l'étranger, soins de santé en Finlande (ex. : visites médicales requises, vaccination/médicaments du personnel).

2. Ces allocations sont déterminées par le « Règlement général concernant la relation de service du personnel désigné pour des missions de coopération au développement » du Conseil d'État. Le champ d'application du Règlement général est le suivant : « Le règlement sera respecté dans la coopération au développement entreprise conformément à la loi et au décret (382 et 383/89) sur la participation des organismes et services publics à la coopération au développement. Ce règlement s'applique aussi quand le Ministère des affaires étrangères recrute du personnel en qualité d'experts pour les programmes bilatéraux de coopération du développement de la Finlande. »

No. 44524

**Turkey
and
Bosnia and Herzegovina**

**Consular Convention between the Republic of Turkey and Bosnia and Herzegovina.
Sarajevo, 29 January 2002**

Entry into force: *7 June 2007 by the exchange of instruments of ratification, in
accordance with article 48*

Authentic texts: *Bosnian, Croatian, English, Serbian and Turkish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Turkey, 12 November 2007*

**Turquie
et
Bosnie-Herzégovine**

**Convention consulaire entre la République turque et la Bosnie-Herzégovine. Sara-
jevo, 29 janvier 2002**

Entrée en vigueur : *7 juin 2007 par échange des instruments de ratification,
conformément à l'article 48*

Textes authentiques : *bosnien, croate, anglais, serbe et turc*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Turquie, 12 novembre
2007*

[BOSNIAN TEXT – TEXTE BOSNIEN]

**KONZULARNA KONVENCIJA
između
REPUBLIKE TURSKJE I BOSNE I HERCEGOVINE**

Republika Turska i Bosna i Hercegovina , u daljem tekstu "strane-ugovornice",

rukovođene željom da razvijaju međusobne konzularne odnose, promiču zaštitu prava i interesa dviju države, njihovih državljana i pravnih osoba, jačaju prijateljstvo i suradnju između strana- ugovornica,

poštujući odredbe Bečke konvencije o konzularnim odnosima od 24. travnja 1963. godine,

potvrđujući da će se za pitanja koja nisu uređena ovom konvencijom primjenjivati pravila multilateralnih međunarodnih ugovora, čiji su učesnici strane- ugovornice, kao i pravila običajnog međunarodnog prava,

odlučile su da zaključe ovu konzularnu konvenciju i dogovorile se o sljedećem:

**DIO I.
D E F I N I C I J E**

Članak 1.

U smislu ove konvencije, sljedeći izrazi imaju navedena značenja:

1. "konzulat" označava svaki generalni konzulat, konzulat, vicekonzulat ili konzularnu agenciju;
2. "konzularno područje" označava teritorij koji je određen konzulatu za vršenje konzularnih funkcija;
3. "šef konzulata" označava osobu ovlašćenu da radi u tom svojstvu;
4. "konzularni dužnosnik" označava svaku osobu, podrazumijevajući i šefa konzulata, koja je u tome svojstvu ovlašćena da vrši konzularne funkcije;
5. "konzularni službenik" označava svaku osobu koja vrši administrativne ili tehničke poslove konzulata;

6. "član poslužnog osoblja" označava svaku osobu uposlenu na poslužnim dužnostima u konzulatu;

7. "članovi konzulata" označava konzularne dužnosnike, konzularne službenike i članove poslužnog osoblja;

8. "član obitelji" označava supružnika, djecu, roditelje člana konzulata, kao i druge osobe koje čine dio njegovoga kućanstva i ovise o njemu;

9. "državljanin" označava svaku osobu države imenovanja, koja je državljanin države imenovanja prema zakonodavstvu te države;

10. "pravna osoba" označava svaku pravnu osobu države imenovanja, koja je pravna osoba prema zakonodavstvu te države;

11. "konzularne prostorije" označava zgrade ili dijelove zgrada i okolno zemljište koje se, ma ko bio njihov vlasnik, koriste isključivo u svrhe konzulata;

12. "konzularna arhiva" označava sve isprave, dokumente, prepisku, knjige, filmove, opremu za prikupljanje, pohranjivanje i korišćenje informacija, registre konzulata, kao i materijal za šifrovanje i kodiranje, kartoteke i svaki komad namještaja namijenjen njihovoj zaštiti i čuvanju;

13. "brod" označava svaki brod registriran u državi imenovanja, osim ratni brod;

14. "zrakoplov" označava svaki zrakoplov koji je registriran u zemlji imenovanja, osim državni zrakoplov.

DIO II. KONZULARNI ODNOSI UOPĆE

Članak 2. Otvaranje konzulata

1. Konzulat se može otvoriti na teritoriju države prijema samo uz suglasnost te države.

2. Sjedište konzulata, njegov rang i konzularno područje, kao i svaka promjena u tome pogledu, može se vršiti samo na temelju suglasnosti između države imenovanja i države prijema.

Članak 3. Imenovanje i prihvaćanje šefova konzulata

1. Država imenovanja dostavlja ministarstvu vanjskih poslova države prijema konzularnu obavijest o imenovanju šefa konzulata.

2. Nakon uručjenja konzularne obavijesti, država prijema sastavlja egzekvaturu šefu konzulata u najkraćem roku.

3. U slučaju odbijanja izdavanja egzekvature, država prijema nije dužna priopćiti državi imenovanja razloge toga odbijanja.

4. Šef konzulata može stupiti na dužnost nakon što mu država prijema izda egzekvaturu.

5. Država prijema, u očekivanju izdavanja egzekvature, može privremeno dozvoliti šefu konzulata da vrši svoje funkcije.

6. Nakon izdavanja egzekvature šefu misije ili dozvole da privremeno vrši svoje funkcije, država prijema odmah obavještava nadležno tijelo konzularnog područja i poduzima sve potrebne mjere da omogućiti šefu konzulata vršenje njegovih funkcija i uživanje svih prava, olakšica, privilegija i imuniteta predviđenih odredbama ove konvencije.

Članak 4.

Privremeno vršenje funkcija šefa konzulata

1. Ako je šef konzulata spriječen da vrši svoje funkcije ili ako je mjesto šefa konzulata upražnjeno, vršitelj dužnosti šefa može privremeno djelovati kao šef konzulata.

2. Puno ime i prezime vršitelj dužnosti šefa konzulata Ministarstvu vanjskih poslova države prijema notificira šef konzulata ili, ako je on spriječen da to uradi, svako nadležno tijelo države imenovanja. Po pravilu, ovo priopćenje treba da bude unaprijed dano.

3. Država prijema pruža pomoć i zaštitu vršitelju dužnosti šefa konzulata. Dok je zadužen kao šef konzulata, odredbe ove konvencije primjenjuju se na njega jednako kao i na šefa konzulata o kome se radi.

Članak 5.

Notifikacija države prijema o imenovanjima, dolascima i odlascima

1. Država će imenovanja unaprijed uputiti, u pisanom obliku, obavijest ministarstvu vanjskih poslova države prijema koja sadrži:

1.1. puno ime i prezime, državljanstvo, kategoriju, klasu članova konzulata, datume njihovoga dolaska i konačnoga odlaska, ili završetka njihove funkcije, kao i o svim drugim promjenama koje se tiču njihovoga statusa a do kojih može doći za vrijeme njihovog službovanja u konzulatu;

1.2. puno ime i prezime, državljanstvo, datume dolaska i konačnog odlaska članova obitelji članova konzulata, kao i podatak da neka osoba postaje ili prestaje biti član te obitelji.

2. Nadležno tijelo države prijema će članovima konzulata i članovima njihovih obitelji, osim onima koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi, sukladno utvrđenoj praksi te države besplatno izdati identifikaciono uvjerenje kojim se potvrđuje njihov status članova konzulata i njihovih članova obitelji.

Članak 6.

Državljanstvo konzularnih dužnosnika

Konzularni dužnosnici treba da budu državljani države imenovanja, ali ne osobe koja su stalno nastanjene u državi imenovanja.

Članak 7.

Osobe oglašene kao *persona non grata* ili neprihvatljive država prijema može u svako doba notificirati državu imenovanja da je neki član konzulata "non grata" ili da nije prihvatljiv bez obveze da obrazloži svoju odluku. U tom slučaju, država imenovanja će opozvati osobu u pitanju. Ukoliko država imenovanja u razumnom roku ne izvrši ovu obvezu, država prijema može prestati smatrati osobu u pitanju članom konzulata.

DIO III.

KONZULARNE FUNKCIJE

Članak 8.

Opće odredbe

Konzularni dužnosnik ima pravo :

1. zaštititi prava i interese države imenovanja i njezinih državljana, kao i pravnih osoba pružiti mu pomoć i potporu;

2. unaprijediti razvoj odnosa između države imenovanja i države prijema u oblastima trgovine, privrede, kulture, informacija, obrazovanja, znanosti, ekologije, turizma, športa i drugim oblastima, kao i razvoj prijateljskih odnosa i suradnje između strana- ugovornica;

3. osigurati svim dopuštenim sredstvima uvjete i razvoj u naprijed navedenim oblastima u državi prijema i o tome obavijestiti državu imenovanja;

4. vršiti sve druge funkcije za koje je država imenovanja ovlastila konzulat, koje nisu zabranjene zakonima i propisima države prijema, kojima se država prijema ne protivi, kao i one koje su predviđene međunarodnim ugovorima na snazi između države imenovanja i države prijema.

Članak 9.

Funkcije u svezi sa državljanstvom i građanskim stanjem:

1. Konzularni dužnosnik ima pravo :

1.1. upisivati u registar državljanke države imenovanja;

1.2. primiti prijave u svezi sa državljanstvom;

1.3. primiti obavijesti i izvode od nadležnih tijela države prijema o rođenju, smrti i vjenčanju državljanke države imenovanja, upisivati u registar rođenih i umrlih državljanke u pitanju i sastavljati odnosna akta;

1.4. upisivati u registar vjenčanja i razvode braka između državljanke države imenovanja sukladno zakonima države imenovanja.

2. Odredbe stavka 1 ovog članka ne isključuju da osobe u pitanju poštuju zakone i propise države prijema.

Članak 10.

Funkcije u svezi sa putovnicama i vizama

Konzularni dužnosnik ima pravo :

1. sastavljati, obnavljati, povlačiti i poništavati putovnice državljanke države imenovanja, produžavati njihovo važenje, vršiti neophodni upis u njih, kao i sastavljati druge dokumente državljanima kojima omogućava prijelaz granice;

2. sastavljati, produžavati i poništavati ulazne i izlazne vize u državu imenovanja, kao i vize za tranzit preko njezinog teritorija.

Članak 11.

Bilježničke aktivnosti i konzularna legalizacija

1. Konzularni dužnosnik ima pravo, sukladno važećim zakonima države imenovanja, vršiti sljedeće aktivnosti:

1.1. sastavljati i ovjeravati, na temelju zahtjeva koji podnese bilo koji državljanin države imenovanja, akta i dokumente koji će biti upotrijebljeni na teritorijama strana ugovornica.

1.2. potvrđivati važnost potpisa na dokumentima i autentičnost prijevoda dokumenata sa jednog jezika na drugi;

1.3. vršiti legalizaciju dokumenata i akata izdanih uz učešće tijela konzularnog područja kao i svojih vlastitih dokumenata i akata. Vlasti strana- potpisnica uzimaju u obzir ova dokumenta i akta isključivo u slučaju raspoloživosti konzularne legalizacije osim ako je drugačije određeno zakonima strana - ugovornica ili međunarodnim ugovorima čije su članice strane- ugovornice;

1.4. vršiti svaku drugu bilježničku funkciju, utvrđenu zakonom države imenovanja.

2. Isprave, njihovi prepisi, prijevodi i izvodi koje sastavlja ili ovjerava konzularni funkcioner a koji će biti upotrijebljeni u državi prijema , imaju istu snagu i važnost kao da ih je izdala ili ovjerala nadležna vlast države prijema.

Članak 12.

Notifikacija o pritvoru, uhićenju, zatvaranju državljana i posjete

1. Nadležna tijela države prijema će, bez odlaganja, najkasnije u roku od 3 dana, obavijestiti konzulat države imenovanja u svezi sa svakim pritvaranjem, uhićenjem ili o svakoj drugoj vrsti ograničenja slobode državljanina države imenovanja. U isto vrijeme, nadležna tijela države prijema će, bez odlaganja, prosljediti svaku obavijest koju je ta osoba uputila konzulatu.

2. Nadležna tijela države prijema će, bez odlaganja, a ne kasnije od 5 dana od trenutka pritvaranja, uhićenja ili svakog drugog ograničenja slobode državljana države imenovanja, osigurati ostvarivanje prava konzularnog dužnosnika da posjeti ili stupi u vezu sa osobom u pitanju, kao i da mu pruži potrebnu pravnu pomoć.

3. Nadležna tijela države prijema saopćit će osobi u pitanju države imenovanja o pravima iz stavka 1 i 2 ovog članka.

4. Prava će se naznačena u stavku 1 i 2 ovog članka ostvariti sukladno zakonima i propisima države prijema.

Članak 13.

Potpora državljanima države imenovanja

1. Konzularni dužnosnik ima pravo :

1.1. ostvariti vezu i posjetiti svakog državljanina države imenovanja u okviru svoga konzularnog područja, a država prijema neće ometati vezu između državljanina države imenovanja i njihovog konzulata i neće spriječiti njihov pristup konzulatu;

1.2. primiti da privremeno pohrani imovinu, novac, vrijednosti i dokumente državljanina ili pravne osobe države imenovanja osim ako to nije u suprotnosti sa zakonima i propisima države prijema;

1.3. zahtijevati od nadležnih vlasti države prijema da odmah daju informaciju u svezi sa svakim nesretnim slučajem iz kojega nastaju materijalna šteta i povrede, sa svakim zastojem sredstava auto- transporta, kao i o nesretnim slučajevima u koje su uključeni državljani države imenovanja;

1.4. izlći pred nadležna tijela države prijema sa zahtjevom za potporu u traganju za državljanima države imenovanja koji su proglašeni nestalim.

2. Ako je državljanin države imenovanja spriječen da pravovremeno brani svoja prava i interese sukladno zakonima i propisima države prijema, konzularni dužnosnik ga može zastupati pred sudbenim i drugim nadležnim vlastima države prijema ili organizirati odgovarajuće zastupanje dok on ne odredi svoga zastupnika ili dok ne bude i sam u stanju da brani svoja prava i interese.

Članak 14.

Tutorstvo i starateljstvo

1. Nadležna tijela države prijema će bez odlaganja obavijestiti konzulat u pitanju o svakom slučaju u kojemu je neophodno ustanovljenje tutora ili staratelja na tom konzularnom području za državljanina države imenovanja, uključujući malodobnike, koji su zakonom priznati kao nesposobni ili da ne posjeduju punu sposobnost.

2. Konzularni dužnosnik ima pravo štiti sukladno zakonima i propisima države prijema, prava i interese državljanina države imenovanja, uključujući malodobnike, koji su zakonom priznati kao nesposobni ili da ne posjeduju punu sposobnost i, na odgovarajući način, preporučiti ili ustanoviti tutora ili staratelja za tu osobu i nadzirati aktivnosti glede tutorstva i starateljstva.

Članak 15.

Obavijest o smrtnim slučajevima

U slučaju smrti državljanina države imenovanja u državi prijema, nadležna tijela države prijema će o tome, bez odlaganja, obavijestiti konzulat. Oni izdaju konzulatu, na temelju zahtjeva, umrlicu ili drugi dokument o smrti.

Članak 16.

Funkcije u pogledu zaostavštine

1. Nadležna tijela države prijema će, što je moguće prije, obavijestiti konzulat, o smrti državljanina države imenovanja na teritoriju njegovoga konzularnog područja i obavijestiti konzulat o postojanju zaostavštine ili testamenta.

2. Konzularni dužnosnik ima pravo prisustvovati u slučaju zaostavštine iz stavka 1. ovog članka, za vrijeme popisa imovine od strane nadležnih vlasti države prijema i poduzimati mjere zaštite zaostavštine.

3. Kadgod je državljanin države imenovanja nasljednik zaostavštine osoba koja je umrla na teritoriju države prijema bez obzira na državljanstvo te osobe, nadležna tijela države prijema će, bez odlaganja, o tome obavijestiti konzulat.

4. Pod uvjetom da državljanin države imenovanja ima ili tvrdi da ima pravo na zaostavštinu u državi prijema, ali ta osoba i njezin zastupnik ne mogu prisustvovati ostavinskom postupku, konzularni dužnosnik može osobno ili preko svog predstavnika zastupati interese tog državljanina pred sudbenim ili drugim nadležnim vlastima države prijema.

5. Konzularni dužnosnik ima pravo da, u ime državljanina države imenovanja koji nije stalno nastanjen u državi prijema, prikupi zaostavštinu svake vrste i da je predaje državljaninu kojemu ta zaostavština pripada.

6. Ako državljanin koji nije stalno nastanjen u državi prijema umre u toj državi, konzularni dužnosnik ima pravo da privremeno pohrani sva dokumenta, novac i osobne stvari preminule osobe i da ih preda njezinim nasljednicima, upravitelju ili drugim ovlaštenim agentima.

7. Konzularni dužnosnik može, u ime državljanina države imenovanja, ukoliko taj državljanin nije na teritoriju države prijema, dobiti od suda, vlasti ili pojedinaca novac ili drugu imovinu na koju taj

državljanin ima pravo u svezi sa smrću bilo koje osobe, uključujući stvari iz zaostavštine, plaćanja izvršena sukladno zakonima u svezi sa kompenzacijskim nadoknadama u situaciji nesretnog slučaja, kao i plaćanja polisa životnog osiguranja.

8. U obavljanju funkcija iz stavaka 4., 5., 6. i 7. ovog članka, konzularni dužnosnik mora poštivati zakone i propise države prijema.

Članak 17.

1. Konzularni dužnosnik ima pravo, u granicama ovog konzularnog područja, pružati potporu brodovima države imenovanja koji se nalaze u unutarnjim vodama ili u teritorijalnom moru države prijema, zapovjednicima i članovima posade tih brodova kao i:

1.1. da se popne na brod, da uzme izjave od zapovjednika i bilo kojeg člana posade broda, kao i da dobije informacije o aktivnostima tog broda, plovidbi i teretu;

1.2. da pomaže u istrazi o svakoj nesreći koja se dogodila za vrijeme plovidbe, bez štete po prava nadležnih vlasti države prijema;

1.3. da pomaže u rješavanju sporova između zapovjednika i članova posade broda, uključujući sporove u pogledu plaća i obveza sporazuma o radnom odnosu, kao i da poduzima mjere sigurnosti na brodu;

1.4. da poduzima mjere radi osiguranja ljekarske pomoći ili repatrijacije zapovjednika broda i svakog člana posade;

1.5. da prihvati, razmotri, sastavi, potpiše ili ovjeri brodske dokumente;

1.6. da, također, rješava druge probleme u svezi sa brodom, na temelju instrukcije države imenovanja.

2. Zapovjednik i članovi posade broda imaju pravo da izravno pristupe konzularnom dužnosniku ne kršeći zakone i propise države prijema.

Članak 18.

Zaštita u slučaju mjera prisile protiv broda
države imenovanja

1. Pod pretpostavkom da sud ili druga nadležna vlast države prijema namjerava poduzeti bilo koju mjeru prisile ili provesti bilo kakvu

akciju na brodu države imenovanja, oni će o tome unaprijed obavijestiti konzulat kako bi konzularni dužnosnik ili njegov zastupnik mogao prisustvovati provođenju narečenih akcija. U slučaju hitnosti, kada je pravovremena obavijest očigledno nemoguća, konzulat će biti odmah obaviješten o poduzetim akcijama od strane nadležnih vlasti države prijema i, na zahtjev konzularnog dužnosnika, o rezultatima tih akcija.

2. Odredbe stavka 1 ovog članka shodno se primjenjuju na akcije poduzete na tlu od strane nadležnih vlasti države prijema prema zapovjedniku broda ili svakom članu posade.

3. Odredbe stavka 1. i 2. ovog članka ne primjenjuju se na rutinsku inspekciju koju vrše državne inspeksijske vlasti na kontrolnim punktovima državne granice, lučke vlasti, a niti na mjere koje imaju za cilj osiguranje spašavanja ljudskih života u vodi, sigurnost plovidbe na moru, sprječavanje zagađivanja vode ili provođenje propisa o karantini.

4. Nadležna se tijela države prijema ne smiju miješati u unutarnje poslove nijednog broda države imenovanja ukoliko ne narušavaju mir, sigurnost i javni red države prijema, osim u slučajevima kad je do interveniranja došlo na osobni zahtjev zapovjednika broda ili uz njegov pristanak ili uz suglasnost konzularnog dužnosnika države imenovanja.

Članak 19.

Potpota pružena brodovima

1. Ako brod pod zastavom države imenovanja u teritorijalnim ili unutarnjim vodama države prijema pretrpi brodolom, nesreću ili se nasuče ili iz bilo kojeg razloga ne može nastaviti svoju plovidbu samostalno, nadležna će tijela države prijema, bez odlaganja, obavijestiti konzulat o mjerama poduzetim na spašavanju ljudi, tereta i druge imovine na brodu.

2. Nadležna tijela države prijema neće spriječiti konzularnog dužnosnika da pruži pomoć svakom brodu koji je pretrpio brodolom, nesreću, koji se nasukao ili iz bilo kojega razloga ne može nastaviti plovidbu samostalno, njegovoj posadi i putnicima i u tom cilju on može podnijeti zahtjev nadležnim vlastima države prijema za pomoć.

3. Tijela države prijema će bez odlaganja obavijestiti konzulat ukoliko je brod države imenovanja pretrpio brodolom, nesreću, nasukao se ili iz bilo kojega razloga ne može nastaviti plovidbu samostalno ili ukoliko je neki predmet koji pripada brodu kao i teret nađen na obali ili je uručen luci države prijema, ili ukoliko je zapovjednik broda, vlasnik, brodski agent ili predstavnik osiguravajuće kompanije nedostupan ili ne može poduzeti mjere radi osiguranja sigurnosti ili upravljanja u tome. U

tome slučaju konzularni dužnosnik može poduzeti neophodne mjere u njihovo ime.

4. Nikakve carinske pristojbe na teret ili imovinu broda ne naplaćuju se od broda države imenovanja koji je pretrpio brodolom, nesreću, nasukao se ili iz bilo kojega drugog razloga ne može nastaviti svoju plovidbu samostalno, osim kada se prodaju ili koriste od strane države prijema.

5. Konzularni dužnosnik ima pravo prisustvovati utvrđivanju od strane nadležnih tijela i uzroka nesreće koju je pretrpio brod, nasukavanja ili nemogućnosti da nastavi svoju plovidbu samostalno.

Članak 20.

Zrakoplov države imenovanja

Odredbe ove konvencije u svezi sa brodovima države imenovanja primjenjuju se, također, na zrakoplove države imenovanja pod uvjetom da nisu u suprotnosti sa odredbama drugih bilateralnih ugovora zaključenih između države imenovanja i države prijema ili multilateralnih ugovora u kojima su obje države članice.

Članak 21.

Prenošenje pravnih dokumenata

Konzularni dužnosnik ima pravo da prenosi sudbene i izvansudbene dokumente pod uvjetom da zakoni i propisi države prijema to dozvoljavaju. Ako su na snazi drugi sporazumi između države prijema i države imenovanja, u tom slučaju se primjenjuju njihove odredbe.

Članak 22.

Područje predviđeno za vršenje konzularnih funkcija

Konzularni dužnosnik može vršiti konzularne funkcije na jednom konzularnom području. Uz suglasnost države prijema on može vršiti svoje funkcije i izvan teritorija konzularnog područja.

Članak 23.

Opšanje sa tijelima države prijema

Konzularni se dužnosnik može obraćati lokalnim vlastima svog konzularnog područja, a i centralnim nadležnim tijelima države prijema u onoj mjeri u kojoj to dopuštaju zakoni, propisi i praksa države prijema.

Članak 24.

Notificiranje glede izmjena zakona države prijema koje mogu biti od značaja za državljane države imenovanja

Država prijema notificirat će konzulat o izmjenama zakona koje mogu biti značajne za interese i prava državljana države imenovanja.

DIO IV.
OLAKŠICE, PRIVILEGIJE I IMUNITETI

Članak 25.

Olakšice za konzulate i članove konzulata

1. Država prijema osigurava sve olakšice konzulatu radi obavljanja njegovih funkcija;

2. Država prijema odnosi se prema članovima konzulata sa dužnim poštovanjem i poduzima sve neophodne mjere radi osiguranja vršenja njihovih funkcija sukladno ovoj konvenciji.

Članak 26.

Konzularne prostorije i stanovi

1. Država prijema olakšava državi imenovanja da na njezinom teritoriju sukladno njezinim zakonima stekne prostorije potrebne za konzulat ili joj pomaže da na neki drugi način dođe do prostorija.

2. Ona ,takoder, pomaže konzulatu, ako je potrebno, da dobije odgovarajuće stanove za svoje članove.

Članak 27.

Uporaba državnog grba i zastave

1. Konzulat ima pravo postaviti na prostorije konzulata državni grb i tablu sa nazivom konzulata na jeziku države imenovanja i na jeziku države prijema.

2. Konzulat ima pravo da razvije zastavu države imenovanja na zgradi u kojoj je smješten konzulat, na rezidenciji šefa konzulata i na prijevoznim sredstvima kada se ova koriste u službene svrhe.

Članak 28.

Nepovrjedivost konzularnih prostorija i
stanova konzularnih dužnosnika

1. Konzularne prostorije i stanovi konzularnih dužnosnika su nepovrjedivi. Tijela države prijema ne ulaze u konzularne prostorije i stanove konzularnih dužnosnika osim uz pristanak šefa konzulata ili šefa diplomatske misije države imenovanja u državi prijema ovlaštene osobe od strane jednog od njih.

2. Država prijema poduzima sve odgovarajuće mjere za zaštitu konzularnih prostorija i stanova konzularnih dužnosnika od svakog nasilnog upada ili štete kao i za sprječavanje svakog remećenja mira konzulata ili narušavanja njegovog dostojanstva.

Članak 29.

Imunitet u pogledu rekvizicije konzularnih prostorija

Konzularne prostorije, sva imovna konzulata i njegova sredstva prijevoza imaju imunitet u pogledu svakog oblika rekvizicije za svrhe narodne obrane ili javne koristi. U slučaju da je potrebna eksproprijacija u te æe svrhe, sve moguće mjere biti poduzete kako bi se izbjeglo ometanje vršenja konzularnih funkcija, a državi æe imenovanja biti isplaćena odgovarajuća i učinkovita odšteta.

Članak 30.

Nepovrjedivost konzularne arhive

Konzularna arhiva je nepovrjediva u svakom trenutku i ma gdje se nalazila.

Članak 31.

Sloboda kretanja

Pod rezervom svojih zakona i propisa koji se odnose na zone u koje je ulazak zabranjen ili reguliran iz razloga državne sigurnosti, država prijema osigurava na svome teritoriju svim članovima konzulata slobodu kretanja i putovanja. Međutim, u svim slučajevima, država prijema osigurava konzularnom dužnosniku mogućnost da vrši svoje službene dužnosti.

Članak 32.

Sloboda općenja

1. Država prijema dozvoljava i štiti slobodu općenja konzulata za sve službene svrhe. U općenju sa vladom, diplomatskim misijama i

drugim konzulatima države imenovanja, konzulat može koristiti sva odgovarajuća sredstva, uključujući diplomatske i konzularne kurire, kodirane ili šifrovane poruke i diplomatsku ili konzularnu valizu. Konzulat može postaviti i koristiti otpremnu radiostanicu samo uz pristanak države prijema.

2. Službena prepiska konzulata je nepovrjediva. Službena prepiska označava svaku prepisku koja se odnosi na konzulat i njegove funkcije.

3. Konzularna valiza ne smije biti ni otvorena niti zadržana. Međutim, u slučajevima kad nadležna tijela države prijema imaju ozbiljne povode da smatraju da valiza sadrži i druge predmete osim prepiske, dokumenata ili predmeta o kojima je riječ u točki 4. ovog članka, one mogu zahtijevati da u njihovom prisustvu valizu otvori ovlašćeni predstavnik države imenovanja. Ako predstavnik države imenovanja odbije taj zahtjev, valiza se vraća tamo odakle je poslata.

4. Svi paketi koji čine konzularnu valizu treba da nose vidljivu vanjsku oznaku kojom se potvrđuje njihova priroda i mogu sadržavati samo službenu prepisku i dokumenta ili predmete isključivo za službenu uporabu.

5. Konzularni kurir treba da bude snabdjeven službenim dokumentom kojim se potvrđuje njegov status i broj paketa koji sačinjavaju konzularnu valizu. Izuzev kad država prijema na to pristane, on ne može biti ni državljanin države prijema niti, ukoliko je državljanin države imenovanja, može biti stalno nastanjen u državi prijema. Država prijema štiti konzularnog predstavnika u vršenju njegovih funkcija. On uživa svoju osobnu nepovrjedivost i ne može biti ni uhićen niti pritvoren u bilo kom obliku.

6. Država imenovanja ili konzulat mogu odrediti konzularne kurire *ad hoc*. U tim slučajevima odredbe stavka 5. ovog članka također se primjenjuju, osim što imuniteti koji su tu spomenuti prestaju da se primjenjuju čim kurir primatelju preda konzularnu valizu koja mu je povjerena.

7. Konzularna se valiza može povjeriti zapovjedniku broda ili kapetanu zrakoplova države imenovanja koji treba da bude snabdjeven službenim dokumentom u kojemu je označen broj paketa koji čine konzularnu valizu, ali se on ne smatra konzularnim kurikom. Članovi konzulata u sporazumu sa odgovarajućim lokalnim tijelima mogu, neposredno i slobodno, predati konzularnu valizu i preuzeti je od zapovjednika broda ili kapetana zrakoplova.

Članak 33.

Konzularne pristojbe i takse

1. Konzulat može naplaćivati na teritoriju države prijema pristojbe i takse koje se za konzularne funkcije predviđaju zakonima i propisima države imenovanja.

2. Svote prikupljene u obliku pristojbi i taksa predviđene u točki 1. ovog članka oslobođene su svih poreza i takse u državi prijema.

Članak 34.

Nepovrjedivost konzularnih dužnosnika

1. Konzularni dužnosnici ne mogu biti podvrgnuti uhićenju niti pritvoru izuzev na temelju odluke mjerodavnih sudbenih vlasti u slučaju da su počinili teško krivično djelo.

2. Izuzev slučajeva predviđenih u točki 1. ovog članka, konzularni dužnosnici ne mogu biti zatvoreni niti podvrgnuti bilo komu drugom obliku ograničenja slobode, izuzev kad se radi o izvršenju sudbene odluke koja postaje pravomoćna.

3. Ako se povede krivični postupak protiv konzularnog dužnosnika, ta osoba je dužna pojaviti se pred nadležnim tijelima. Istovremeno, u vođenju postupka prema njemu se mora pokazati poštovanje, vodeći računa o njegovom službenom statusu i, osim u slučajevima predviđenim točkom 1. ovog članka, na način kako bi se što je moguće manje ometalo vršenje konzularnih funkcija. Ako potreba za pritvorom konzularnog dužnosnika nastaje sukladno točki 1. ovog članka, krivični postupak protiv njega otpočinje u najkraćem mogućem roku.

Članak 35.

Imunitet od sudstva

1. Konzularni dužnosnici i konzularni službenici ne podliježu nadležnosti sudbenih ili upravnih tijela države prijema za djela izvršena u obavljanju konzularnih funkcija.

2. Međutim, odredbe iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuju se u slučaju građanskog postupka ili:

2.1. pokrenutog na temelju ugovora koji je zaključio konzularni dužnosnik ili konzularni službenik, ali ne izričito ili prećutno kao punomoćitelj države imenovanja; ili

2.2. koji je pokrenulo neka treća osoba za štetu nastalu iz nesreće koju je u državi prijema prouzročilo vozilo, brod ili zrakoplov.

Članak 36. Obveza svjedočenja

1. Članovi konzulata mogu biti pozvani da svjedoče u toku sudbenog ili upravnog postupka. Konzularni službenik ili član poslužnog osoblja ne treba, osim u slučajevima navedenim u točki 3. ovog članka, odbiti svjedočenje. Ako konzularni dužnosnik odbije svjedočiti, nikakva prinudna mjera ili kazna ne može se primijeniti protiv njega.

2. Vlast koja poziva konzularnog dužnosnika na svjedočenje treba da izbjegava ometanje obavljanja njegovih funkcija. Ona može da, kad je to moguće, uzme to svjedočenje u njegovom stanu ili u konzulatu ili da prihvati njegovu pisanu izjavu.

3. Članovi konzulata nisu dužni svjedočiti o pitanjima koja su povezana sa vršenjem njihovih funkcija ili pokazivati službenu prepisku i dokumenta koja se odnose na to. Oni, također, imaju pravo odbiti da svjedoče kao vještaci o zakonodavstvu države imenovanja.

Članak 37. Izuzimanje od obveza

Članovi su konzulata u državi prijema oslobođeni svih osobnih i javnih službi i vojnih obveza ma kakve prirode one bile, kao i od ispunjenja bilo kakvog zahtjeva predviđenog zakonima i propisima države prijema u svezi sa prijavljivanjem stranaca i dobijanjem dozvole boravišta.

Članak 38. Fiskalno oslobađanje konzularnih prostorija

1. Konzularne prostorije i rezidencija šefa konzulata čiji je vlasnik ili iznajmitelj država imenovanja ili neka druga osoba koja postupi u njezino ime oslobođene su svih državnih, regionalnih ili općinskih poreza i pristojbi bilo kakve prirode, ukoliko se ne radi o onima koje se ubiru kao naknada za obavljene posebne usluge.

2. Fiskalno oslobađanje predviđeno u točki 1. ovog članka ne primjenjuje se na takve poreze i pristojbe ako prema zakonu države

prijema padaju na teret osoba koje je ugovarač sa državom imenovanja ili sa osobom koja postupaju u ime te države.

Članak 39.

Oslobađanje članova konzulata od fiskalnih pristojbi

1. Konzularni dužnosnici i konzularni službenici oslobođeni su svih pristojbi i poreza, osobnih ili na imovinu, javnih, regionalnih ili općinskih, osim:

1.1. posrednih pristojbi koje su po svojoj prirodi obično uključene u cijenu roba ili usluga;

1.2. poreza ili pristojbi na privatnu nepokretnu imovinu koja se nalazi na teritoriju države prijema, pod rezervom odredbi članka 38;

1.3. pristojba na ostavštinu, diobu ili nasljedstvo, kao i prijenosnih pristojbi, pod rezervom odredbi članka 43, stavak 2;

1.4. poreza i pristojbi na privatne prihode, uključujući i dobitke u kapitalu, koji potiču iz države prijema i poreze na kapital u svezi sa investiranjem u trgovačke ili financijske transakcije u državi prijema;

1.5. pristojbi i poreza koji se ubiru kao naknada za posebno obavljene usluge, kao i bilježničkih pristojbi, sudbenih i upisnih pristojbi, pristojbi za hipoteke i isprave, pod rezervom odredbi članka 38.

2. Članovi poslužnog osoblja oslobođeni su od poreza i pristojbi na nadnice i plaće koje primaju za poslove koje obavljaju u konzulatu.

3. Članovi konzulata koji upošljavaju osobe čije plaće i nadnice nisu oslobođene poreza na prihod u državi prijema treba da poštuju obveze kojima zakoni i propisi države prijema podvrgavaju poslodavce glede ubiranja poreza na prihod.

Članak 40.

Oslobađanje od carina i carinskog pregleda

1. Država prijema, sukladno svojim zakonima i propisima, dozvoljava unošenje i iznošenje, kao i odobrava oslobađanje od carine, osim troškova skladištenja, prijevoza i troškova za druge slične usluge, za:

1.1. predmete namijenjene za službenu uporabu u konzulatu;

1.2. predmete za osobnu uporabu konzularnog dužnosnika;

1.3. predmete uvezene u vrijeme prvog smještaja konzularnih službenika i članova poslužnog osoblja konzulata, predmete za kućanstvo.

2. Predmeti spomenuti u alineji 1.2. i 1.3. stavak 1. ovog članka ne treba da prelaze količine potrebne za osobnu uporabu zainteresiranih osoba.

3. Osobni prtljag koji prati konzularne dužnosnike oslobođen je carinskog pregleda. On može biti pregledan od strane nadležnih tijela države prijema samo ako postoji ozbiljan razlog da se vjeruje da sadrži predmete koji nisu navedeni u alineji 1.2. stavak 1. ovog članka, ili predmete čiji je uvoz ili izvoz zabranjen zakonima i propisima države prijema ili njezinim propisima o karantini. Ovaj pregled vrši se u prisustvu konzularnog dužnosnika ili osoba koje on za to ovlasti.

Članak 41.

Privijelice i imuniteti članova obitelji

1. Članovi obitelji iz tog konzulata uživaju iste privilegije i imunitete kao i članovi konzulata sa kojima su u srodstvu.

2. Odredbe se stavka 1 ovog članka ne primjenjuju na članove obitelji koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi ili obavljaju stručne ili trgovačke aktivnosti sa ciljem zarade profita u državi prijema.

Članak 42.

Osobe koja ne uživaju privilegije i imunitete

1. Konzularni službenici ili članovi poslužnog osoblja konzulata koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi ne uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom izuzev odredbi članka 36, stavak 3.

2. Članovi obitelji osoba spomenutih u stavku 1 ovog članka ne uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom.

3. Država prijema vrši jurisdikciju u pogledu osoba spomenutih u stavku 1. i 2. ovog članka tako da izbjegne ometanje konzulata u vršenju svojih funkcija.

Članak 43.

Ostavština člana konzulata ili člana njegove obitelji

U slučaju smrti člana konzulata ili člana njegove obitelji država prijemna:

1. dozvoljava iznošenje pokretne imovine preminule osobe, izuzev one koja je pribavljena u državi prijema čiji je izvoz zabranjen u trenutku njegove smrti;
2. ne naplaćuje nikakav porez na pokretnu imovinu preminulog.

Članak 44.

Početak i kraj konzularnih privilegija i imuniteta

1. Svaki član konzulata uživa privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom od trenutka ulaska na teritorij države prijema radi preuzimanja svoje službe ili, ako je već na njezinome teritoriju, od trenutka kad preuzme svoju dužnost u konzulatu.

2. Članovi obitelji člana konzulata koji su sastavni dio njegovog kućanstva uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom od datuma ulaska na teritorij države prijema ili od datuma kada postanu članovi te obitelji.

3. Kad funkcije člana konzulata prestanu, njegove privilegije i imuniteti, kao i privilegije i imuniteti članova njegove obitelji koji su sastavni dio njegovog kućanstva, prestaju onoga trenutka kad osoba u pitanju napusti državu prijema ili po isteku razumnog roka koji je dan da to učini. Privilegije i imuniteti članova obitelji člana konzulata prestaju kad oni prestanu pripadati njegovom kućanstvu. Međutim, ako te osobe namjeravaju napustiti državu prijema u razumnom roku nakon toga, njihove privilegije i imuniteti traju do trenutka njihovog odlaska.

4. U slučaju smrti nekog člana konzulata, članovi njegove obitelji koji su sastavni dio njegovog kućanstva i dalje uživaju privilegije i imunitete koji su im dani sve dok ne napuste državu prijema ili dok ne istekne razuman rok koji im je dan da to učine.

Članak 45.

Odricanje od privilegija i imuniteta

1. Država se imenovanja može odreći privilegija i imuniteta koje uživaju zainteresirane osobe sukladno člancima 34, 35 i 36. ove konvencije. U svim slučajevima to se odricanje jasno izražava i saopćava državi prijema u pisanoj formi.

2. Pokretanje postupka od strane bilo koje osobe u stvarima u kojima bi ona mogla uživati imunitet od sudstva sukladno ovoj konvenciji sprječava je da se poziva na imunitet od sudstva u pogledu ma kog protivzahtjeva koji je u neposrednoj svezi sa glavnim zahtjevom.

3. Odricanje imuniteta od sudstva u cilju vođenja građanskog ili administrativnog postupka ne smatra se da podrazumijeva odricanje imuniteta kod izvršenja sudbene odluke u svezi s čim je potrebno posebno odricanje u pisanoj formi.

Članak 46.

Vršenje konzularnih funkcija od strane diplomatskih misija

1. Odredbe ove konvencije također se primjenjuju, u mjeri u kojoj kontekst dozvoljava, na vršenje konzularnih funkcija od strane diplomatske misije.

2. Imena članova diplomatske misije zadužena da obavljaju konzularne funkcije notificiraju se u ministarstvu vanjskih poslova države prijema ili nekom drugom tijelu kojeg je to ministarstvo odredilo.

3. Pri vršenju konzularnih funkcija diplomatska se misija može obraćati:

3.1. lokalnim tijelima konzularnog područja;

3.2. centralnim tijelima države prijema ako to dozvoljavaju zakoni, propisi i praksa države prijema ili relevantni međunarodni sporazumi.

4. Privilegije i imuniteti članova diplomatske misije predviđeni u stavku 2 ovog članka i dalje se rukovode pravilima međunarodnog prava koje se odnosi na diplomatske odnose.

DIO V.

POŠTIVANJE ZAKONA I PROPISA DRŽAVE PRIJEMA

Članak 47.

1. Bez štete po privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom, dužnost je svake osobe koja uživa privilegije i imunitete da poštuje zakone i propise države prijema uključujući i prometne propise.

2. Konzularne se prostorije ne smiju koristiti na način koji nije sukladan vršenju konzularnih funkcija.

3. Konzulat, članovi konzulata i članovi njihovih obitelji treba da poštuju zakone i propise države prijema glede osiguranja prijevoznih sredstava.

**DIO VI.
ZAKLJUČNE ODREDBE**

Članak 48.

Ratifikacija, stupanje na snagu i otkazivanje

1. Ova konvencija podliježe ratifikaciji i stupa na snagu trideset dana nakon razmjene instrumenata o ratifikaciji.

2. Ova konvencija ostaje na snazi sve do isteka šest mjeseci od dana kad je jedna strana- ugovornica notificirala drugu stranu- ugovornicu u pisanoj formi o svojoj namjeri da otkáže ovu konvenciju.

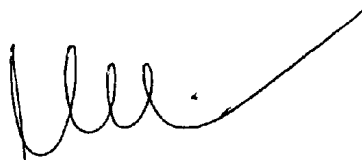
Sastavljeno u Sarajevu, dana 29 siječnja 2002, u dva primjerka na turskom, bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju Konvencije, engleski tekst će prevagnuti.

ZA REPUBLIKU TURSKU

ZA BOSNU I HERCEGOVINU

**ISMAIL CEM
MINISTAR VANJSKIH
POSLOVA**

**ZLATKO LAGUMDŽIJA
PREDSJEDAVAJUĆI VIJEĆA
MINISTARA I MINISTAR
VANSKIH POSLOVA**

[CROATIAN TEXT – TEXTE CROATE]

KONZULARNA KONVENCIJA
između

REPUBLIKE TURSKE I BOSNE I HERCEGOVINE

Republika Turska i Bosna i Hercegovina , u daljem tekstu "strane-ugovornice",

rukovođene željom da razvijaju međusobne konzularne odnose, unapređuju zaštitu prava i interesa dviju države, njihovih državljana i pravnih lica, jačaju prijateljstvo i saradnju između strana-ugovornica,

poštujući odredbe Bečke konvencije o konzularnim odnosima od 24. aprila 1963. godine,

potvrđujući da će se za pitanja koja nisu uređena ovom konvencijom primjenjivati pravila multilateralnih međunarodnih ugovora, čiji su učesnici strane-ugovornice, kao i pravila običajnog međunarodnog prava,

odlučile su da zaključe ovu konzularnu konvenciju i dogovorile se o sljedećem:

DIO I.
DEFINICIJE

Član 1.

U smislu ove konvencije, sljedeći izrazi imaju navedena značenja:

1. "konzulat" označava svaki generalni konzulat, konzulat, vicekonzulat ili konzularnu agenciju;
2. "konzularno područje" označava teritoriju koja je određena konzulatu za vršenje konzularnih funkcija;
3. "šef konzulata" označava lice ovlašćeno da radi u tom svojstvu;
4. "konzularni funkcioner" označava svako lice, podrazumijevajući i šefa konzulata, koje je u tom svojstvu ovlašćeno da vrši konzularne funkcije;
5. "konzularni službenik" označava svako lice koje vrši administrativne ili tehničke poslove konzulata;

6. "član poslužnog osoblja" označava svako lice zaposleno na poslužnim dužnostima u konzulatu;

7. "članovi konzulata" označava konzularne funkcionere, konzularne službenike i članove poslužnog osoblja;

8. "član porodice" označava supružnika, djecu, roditelje člana konzulata, kao i druga lica koja čine dio njegovog domaćinstva i zavise o njemu;

9. "državljanin" označava svaku osobu države imenovanja, koja je državljanin države imenovanja prema zakonodavstvu te države;

10. "pravno lice" označava svako pravno lice države imenovanja, koje je pravno lice prema zakonodavstvu te države;

11. "konzularne prostorije" označava zgrade ili dijelove zgrada i okolno zemljište koje se, ma ko bio njihov vlasnik, koriste isključivo za svrhe konzulata;

12. "konzularna arhiva" označava sve isprave, dokumente, prepisku, knjige, filmove, opremu, za prikupljanje, pohranjivanje i korišćenje informacija, registre konzulata, kao i materijal za šifrovanje i kodiranje, kartoteke i svaki komad namještaja namijenjen njihovoj zaštiti i čuvanju;

13. "brod" označava svaki brod registriran u državi imenovanja, osim ratni brod;

14. "zrakoplovplov" označava svaki zrakoplovplov koji je registriran u zemlji imenovanja, osim državni zrakoplovplov.

DIO II. KONZULARNI ODNOSI UOPCE

Član 2. Otvaranje konzulata

1. Konzulat se može otvoriti na teritoriji države prijema samo uz saglasnost te države.

2. Sjedište konzulata, njegov rang i konzularno područje, kao i svaka promjena u tom pogledu, može se vršiti samo na osnovu saglasnosti između države imenovanja i države prijema.

Član 3. Imenovanje i prihvatanje šefova konzulata

1. Država imenovanja dostavlja ministarstvu vanjskih poslova države prijema konzularno obavještenje o imenovanju šefa konzulata.

2. Nakon uručenja konzularnog obavještenje, država prijema sastavlja egzekvaturu šefu konzulata u najkraćem roku.

3. U slučaju odbijanja izdavanja egzekvature, država prijema nije dužna saopćiti državi imenovanja razloge tog odbijanja.

4. Šef konzulata može stupiti na dužnost nakon što mu država prijema izda egzekvaturu.

5. Država prijema, u očekivanju izdavanja egzekvature, može privremeno dozvoliti šefu konzulata da vrši svoje funkcije.

6. Nakon izdavanja egzekvature šefu misije ili dozvole da privremeno vrši svoje funkcije, država prijema odmah obavještava nadležni organ konzularnog područja i preduzima sve potrebne mjere da omogućí šefu konzulata vršenje njegovih funkcija i uživanje svih prava, olakšica, privilegija i imuniteta predviđenih odredbama ove konvencije.

Član 4.

Privremeno vršenje funkcija šefa konzulata

1. Ako je šef konzulata spriječen da vrši svoje funkcije ili ako je mjesto šefa konzulata upražnjeno, vršilac dužnosti šefa može privremeno djelovati kao šef konzulata.

2. Puno ime i prezime vršioca dužnosti šefa konzulata Ministarstvu vanjskih poslova države prijema notificira šef konzulata ili, ako je on spriječen da to uradi, svaki nadležni organ države imenovanja. Po pravilu, ovo saopćenje treba da bude unaprijed dato.

3. Država prijema pruža pomoć i zaštitu vršiocu dužnosti šefa konzulata. Dok je zadužen kao šef konzulata, odredbe ove konvencije primjenjuju se na njega jednako kao i na šefa konzulata o kome se radi.

Član 5.

Notifikacija države prijema o imenovanjima, dolascima i odlascima

1. Država imenovanja uputit će unaprijed, u pisanom obliku, obavještenje ministarstvu vanjskih poslova države prijema koje sadrži:

1.1. puno ime i prezime, državljanstvo, kategoriju, klasu članova konzulata, datume njihovog dolaska i konačnog odlaska, ili završetka njihove funkcije, kao i o svim drugim promjenama koje se tiču njihovog statusa a do kojih može doći za vrijeme njihovog službovanja u konzulatu;

1.2. puno ime i prezime, državljanstvo, datume dolaska i konačnog odlaska članova porodice članova konzulata, kao i podatak da neko lice postaje ili prestaje biti član te porodice.

2. Nadležni organi države prijema će članovima konzulata i članovima njihovih porodica, osim onima koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi, u skladu sa utvrđenom praksom te države besplatno izdati identifikaciono uvjerenje kojim se potvrđuje njihov status članova konzulata i njihovih članova porodice.

Član 6.

Državljanstvo konzularnih funkcionera

Konzularni funkcioneri treba da budu državljani države imenovanja, ali ne lica koja su stalno nastanjena u državi imenovanja.

Član 7.

Lica oglašena kao *persona non grata* ili neprihvatljiva

Država prijema može u svako doba notificirati državu imenovanja da je neki član konzulata "non grata" ili da nije prihvatljiv bez obaveze da obrazloži svoju odluku. U tom slučaju, država imenovanja će opozvati lice u pitanju. Ukoliko država imenovanja u razumnom roku ne izvrši ovu obavezu, država prijema može prestati smatrati lice u pitanju članom konzulata.

DIO III.

KONZULARNE FUNKCIJE

Član 8.

Opće odredbe

Konzularni funkcioner ima pravo da:

1. zaštititi prava i interese države imenovanja i njenih državljana, kao i pravnih lica, da im pruži pomoć i potporu;

2. unaprijedi razvoj odnosa između države imenovanja i države prijema u oblastima trgovine, privrede, kulture, informacija, obrazovanja, nauke, ekologije, turizma, sporta i drugim oblastima, kao i razvoj prijateljskih odnosa i saradnje između strana- ugovornica;

3. osigura svim dopuštenim sredstvima uvjete i razvoj u naprijed navedenim oblastima u državi prijema i o tome obavijesti državu imenovanja;

4. vrši sve druge funkcije za koje je država imenovanja ovlastila konzulat, koje nisu zabranjene zakonima i propisima države prijema,

kojima se država prijema ne protivi, kao i one koje su predviđene međunarodnim ugovorima na snazi između države imenovanja i države prijema.

Član 9.

Funkcije u vezi sa državljanstvom i građanskim stanjem:

1. Konzularni funkcioner ima pravo da:

1.1. upisuje u registar državljane države imenovanja;

1.2. prima prijave u vezi sa državljanstvom;

1.3. prima obavještenja i izvode od nadležnih organa države prijema o rođenju, smrti i vjenčanju državljana države imenovanja, upisuje u registar rođenih i umrlih državljane u pitanju i sastavlja odnosna akta;

1.4. upisuje u registar vjenčanja i razvode braka između državljana države imenovanja u skladu sa zakonima države imenovanja.

2. Odredbe stava 1. ovog člana ne isključuju da lica u pitanju poštuju zakone i propise države prijema.

Član 10.

Funkcije u vezi sa pasošima i vizama

Konzularni funkcioner ima pravo da:

1. sastavlja, obnavlja, povlači i poništava pasoše državljana države imenovanja, produžava njihovo važenje, vrši neophodni upis u njih, kao i sastavlja druge dokumente državljanima kojima im omogućava prijelaz granice;

2. sastavlja, produžava i poništava ulazne i izlazne vize u državu imenovanja, kao i vize za tranzit preko njene teritorije.

Član 11.

Bilježničke aktivnosti i konzularna legalizacija

1. Konzularni funkcioner ima pravo, u skladu sa važećim zakonima države imenovanja, da vrši sljedeće aktivnosti:

1.1. sastavlja i ovjerava, na temelju zahtjeva koji podnese bilo koji državljanin države imenovanja, akta i dokumente koji će biti upotrijebljeni na teritorijama Strana ugovornica;

1.2. potvrđuje važnost potpisa na dokumentima i autentičnost prijevoda dokumenata sa jednog jezika na drugi;

1.3. vrši legalizaciju dokumenata i akata izdatih uz učešće organa konzularnog područja kao i svojih vlastitih dokumenata i akata.

Vlasti strana- potpisnica uzimaju u obzir ova dokumenta i akta isključivo u slučaju raspoloživosti konzularne legalizacije osim ako je drugačije određeno zakonima strana - ugovornica ili međunarodnim ugovorima čije su članice strane- ugovornice;

1.4. vrši svaku drugu bilježničku funkciju, utvrđenu zakonom države imenovanja.

2. Isprave, njihovi prepisi, prijevodi i izvodi, koje sastavlja ili ovjerava konzularni funkcioner koji će biti upotrijebljeni u državi prijema, imaju istu snagu i važnost kao da ih je izdala ili ovjerala nadležna vlast države prijema.

Član 12.

Notifikacija o pritvoru, hapšenju, zatvaranju državljana i posjete

1. Nadležni organi države prijema će, bez odlaganja, najkasnije u roku od 3 dana, obavijestiti konzulat države imenovanja u vezi sa svakim pritvaranjem, hapšenjem ili o svakoj drugoj vrsti ograničenja slobode državljanina države imenovanja. U isto vrijeme, nadležni organi države prijema će, bez odlaganja, proslijediti svako obavještenje koje je to lice uputilo konzulatu.

2. Nadležni organi države prijema će, bez odlaganja, a ne kasnije od 5 dana od trenutka pritvaranja, hapšenja ili svakog drugog ograničenja slobode državljana države imenovanja, osigurati ostvarivanje prava konzularnog funkcionera da posjeti ili stupi u vezu sa licem u pitanju, kao i da mu pruži potrebnu pravnu pomoć.

3. Nadležni organi države prijema saopæst će licu u pitanju države imenovanja o pravima iz stava 1. i 2. ovog člana.

4. Prava naznačena u stavu 1. i 2. ovog člana ostvarit će se u skladu sa zakonima i propisima države prijema.

Član 13.

Pomoć državljanima države imenovanja

1. Konzularni funkcioner ima pravo da:

1.1. ostvari vezu i da posjeti svakog državljanina države imenovanja u okviru svog konzularnog područja, a država prijema neće ometati vezu između državljana države imenovanja i njihovog konzulata i neće sprječiti njihov pristup konzulatu;

1.2. primi da privremeno pohrani imovinu, novac, vrijednosti i dokumente državljanina ili pravnog lica države imenovanja osim ako to nije u suprotnosti sa zakonima i propisima države prijema;

1.3. zahtijeva od nadležnih vlasti države prijema da odmah daju informaciju u vezi sa svakim nesretnim slučajem iz kojeg nastaju materijalna šteta i povrede, sa svakim zastojem sredstava auto-transporta, kao i o nesretnim slučajevima u koje su uključeni državljani države imenovanja;

1.4. iziđe pred nadležne organe države prijema sa zahtjevom za pomoć u traženju za državljanima države imenovanja koji su proglašeni nestalim.

2. Ako je državljanin države imenovanja spriječen da blagovremeno brani svoja prava i interese u skladu sa zakonima i propisima države prijema, konzularni funkcioner ga može zastupati pred sudskim i drugim nadležnim vlastima države prijema ili organizirati odgovarajuće zastupanje dok on ne odredi svog zastupnika ili dok ne bude i sam u stanju da brani svoja prava i interese.

Član 14.

Tutorstvo i starateljstvo

1. Nadležni organi države prijema će bez odlaganja obavijestiti konzulat u pitanju o svakom slučaju u kojem je neophodno ustanovljenje tutora ili staratelja na tom konzularnom području za državljanina države imenovanja, uključujući maloljetnike, koji su zakonom priznati kao nesposobni ili da ne posjeduju punu sposobnost.

2. Konzularni funkcioner ima pravo da štiti, u skladu sa zakonima i propisima države prijema, prava i interese državljanina države imenovanja, uključujući maloljetnike, koji su zakonom priznati kao nesposobni ili da ne posjeduju punu sposobnost i, na odgovarajući način, da preporuči ili ustanovi tutora ili staratelja za to lice i da nadzire aktivnosti u pogledu tutorstva i starateljstva.

Član 15.

Obavještenje o smrtnim slučajevima

U slučaju smrti državljanina države imenovanja u državi prijema, nadležni organi države prijema će o tome, bez odlaganja, obavijestiti konzulat. Oni izdaju konzulatu, na temelju zahtjeva, umrlicu ili drugi dokument o smrti.

Član 16.

Funkcije u pogledu zaostavštine

1. Nadležni organi države prijema će, što je moguće prije, obavijestiti konzulat, o smrti državljanina države imenovanja na teritoriji njegovog konzularnog područja i obavijestiti će konzulat o postojanju zaostavštine ili testamenta.

2. Konzularni funkcioner ima pravo da prisustvuje u slučaju zaostavštine iz stava 1 ovog člana, za vrijeme popisa imovine od strane nadležnih vlasti države prijema i da preduzima mjere zaštite zaostavštine.

3. Kadgod je državljanin države imenovanja nasljednik zaostavštine lica koje je umrlo na teritoriji države prijema bez obzira na državljanstvo tog lica, nadležni organi države prijema će, bez odlaganja, o tome obavijestiti konzulat.

4. Pod uvjetom da državljanin države imenovanja ima ili tvrdi da ima pravo na zaostavštinu u državi prijema, ali to lice i njegov zastupnik ne mogu prisustvovati ostavinskom postupku, konzularni funkcioner može lično ili preko svog predstavnika zastupati interese tog državljanina pred sudskim ili drugim nadležnim vlastima države prijema.

5. Konzularni funkcioner ima pravo da, u ime državljanina države imenovanja koji nije stalno nastanjen u državi prijema, prikupi zaostavštinu svake vrste i da je predaje državljaninu kojem ta zaostavština pripada.

6. Ako državljanin koji nije stalno nastanjen u državi prijema umre u toj državi, konzularni funkcioner ima pravo da privremeno pohrani sva dokumenta, novac i lične stvari preminulog lica i da ih preda njegovim nasljednicima, upravitelju ili drugim ovlašćenim agentima.

7. Konzularni funkcioner može, u ime državljanina države imenovanja, ukoliko taj državljanin nije na teritoriji države prijema, dobiti od suda, vlasti ili pojedinaca novac ili drugu imovinu na koju taj državljanin ima pravo u vezi sa smrću bilo kojeg lica, uključujući stvari iz zaostavštine, plaćanja izvršena u skladu sa zakonima u vezi sa kompenzacijskim nadoknadama u situaciji nesrećnog slučaja, kao i plaćanja polisa životnog osiguranja.

8. U obavljanju funkcija iz stavova 4., 5., 6. i 7. ovog člana, konzularni funkcioner mora poštovati zakone i propise države prijema.

Član 17.

1. Konzularni funkcioner ima pravo, u granicama ovog konzularnog područja, da pruža pomoć brodovima države imenovanja koji se nalaze u unutrašnjim vodama ili u teritorijalnom moru države prijema, zapovjednicima i članovima posade tih brodova kao i:

1.1. da se popne na brod, da uzme izjave od zapovjednika i bilo kojeg člana posade broda, kao i da dobije informacije o aktivnostima tog broda, plovidbi i teretu;

1.2. da pomaže u istrazi o svakoj nesreći koja se dogodila za vrijeme plovidbe, bez štete po prava nadležnih vlasti države prijema;

1.3. da pomaže u rješavanju sporova između zapovjednika i članova posade broda, uključujući sporove u pogledu plaća i obaveza sporazuma o radnom odnosu, kao i da preduzima mjere sigurnosti na brodu;

1.4. da preduzima mjere radi osiguranja ljekarske pomoći ili repatrijacije zapovjednika broda i svakog člana posade;

1.5. da prihvati, razmotri, sastavi, potpiše ili ovjeri brodske dokumente;

1.6. da, također, rješava druge probleme u vezi sa brodom, na temelju instrukcije države imenovanja.

2. Zapovjednik i članovi posade broda imaju pravo da direktno pristupe konzularnom funkcioneru ne kršeći zakone i propise države prijema.

Član 18.

Zaštita u slučaju mjera prisile protiv broda
države imenovanja

1. Pod pretpostavkom da sud ili druga nadležna vlast države prijema namjerava preduzeti bilo koju mjeru prisile ili sprovesti bilo kakvu akciju na brodu države imenovanja, oni će o tome unaprijed obavijestiti konzulat kako bi konzularni funkcioner ili njegov zastupnik mogao prisustvovati provođenju narečenih akcija. U slučaju hitnosti, kada je blagovremeno obavještenje očigledno nemoguće, konzulat će biti odmah obaviješten o preduzetim akcijama od strane nadležnih vlasti države prijema i, na zahtjev konzularnog funkcionera, o rezultatima tih akcija.

2. Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju na akcije preduzete na tlu od strane nadležnih vlasti države prijema prema zapovjedniku broda ili svakom članu posade.

3. Odredbe stava 1. i 2. ovog člana ne primjenjuju se na rutinsku inspekciju koju vrše državne inspeksijske vlasti na kontrolnim punktovima državne granice, lučke vlasti, a niti na mjere koje imaju za cilj osiguranje spašavanja ljudskih života u vodi, sigurnost plovidbe na moru, sprječavanje zagađivanja vode ili provođenje propisa o karantinu.

4. Nadležni organi države prijema ne smiju se miješati u unutrašnje poslove nijednog broda države imenovanja ukoliko ne narušavaju mir, sigurnost i javni red države prijema, osim u slučajevima kad je do interveniranja došlo na lični zahtjev zapovjednika broda ili uz njegov pristanak ili uz saglasnost konzularnog funkcionera države imenovanja.

Član 19.

Pomoć pružena brodovima

1. Ako brod pod zastavom države imenovanja u teritorijalnim ili unutrašnjim vodama države prijema pretrpi brodolom, nesreću ili se nasuče ili iz bilo kojeg razloga ne može nastaviti svoju plovidbu samostalno, nadležni organi države prijema će, bez odlaganja, obavijestiti konzulat o mjerama preduzetim na spašavanju ljudi, tereta i druge imovine na brodu.

2. Nadležni organi države prijema neće spriječiti konzularnog funkcionera da pruži pomoć svakom brodu koji je pretrpio brodolom, nesreću, koji se nasukao ili iz bilo kojeg razloga ne može nastaviti plovidbu samostalno, njegovoj posadi i putnicima i u tom cilju on može podnijeti zahtjev nadležnim vlastima države prijema za pomoć.

3. Organi države prijema će bez odlaganja obavijestiti konzulat ukoliko je brod države imenovanja pretrpio brodolom, nesreću, nasukao se ili iz bilo kojeg razloga ne može nastaviti plovidbu samostalno ili ukoliko je neki predmet koji pripada brodu kao i teret nađen na obali ili je uručen luci države prijema, ili ukoliko je zapovjednik broda, vlasnik, brodski agent ili predstavnik osiguravajuće kompanije nedostupan ili ne može preduzeti mjere radi osiguranja sigurnosti ili upravljanja u tome. U tom slučaju konzularni funkcioner može preduzeti neophodne mjere u njihovo ime.

4. Nikakve carinske dažbine na teret ili imovinu broda ne naplaćuju se od broda države imenovanja koji je pretrpio brodolom, nesreću, nasukao se ili iz bilo kojeg drugog razloga ne može nastaviti svoju plovidbu samostalno, osim kada se prodaju ili koriste od strane države prijema.

5. Konzularni funkcioner ima pravo da prisustvuje utvrđivanju od strane nadležnih organa i uzroka nesreće koju je pretrpio brod, nasukavanja ili nemogućnosti da nastavi svoju plovidbu samostalno.

Član 20.

Zrakoplov države imenovanja

Odredbe ove konvencije u vezi sa brodovima države imenovanja primjenjuju se također na zrakoplove države imenovanja pod uvjetom da nisu u suprotnosti sa odredbama drugih bilateralnih ugovora zaključenih između države imenovanja i države prijema ili multilateralnih ugovora u kojima su obje države članice.

Član 21.

Prenošenje pravnih dokumenata

Konzularni funkcioner ima pravo da prenosi sudske i vansudske dokumente pod uvjetom da zakoni i propisi države prijema to dozvoljavaju. Ako su na snazi drugi sporazumi između države prijema i države imenovanja, u tom slučaju se primjenjuju njihove odredbe.

Član 22.

Područje predviđeno za vršenje konzularnih funkcija

Konzularni funkcioner može vršiti konzularne funkcije na jednom konzularnom području. Uz saglasnost države prijema on može vršiti svoje funkcije i izvan teritorije konzularnog područja.

Član 23.

Opšanje sa organima države prijema

Konzularni funkcioner može se obraćati lokalnim vlastima svog konzularnog područja, a i centralnim nadležnim organima države prijema u onoj mjeri u kojoj to dopuštaju zakoni, propisi i praksa države prijema.

Član 24.

Notifikacije u pogledu izmjena zakona države prijema kojemu mogu biti od značaja za državljane države imenovanja

Država prijema notificirat će konzulat o izmjenama zakona koje mogu biti značajne za interese i prava državljana države imenovanja.

DIO IV. OLAKŠICE, PRIVILEGIJE I IMUNITETI

Član 25.

Olakšice za konzulate i članove konzulata

1. Država prijema osigurava sve olakšice konzulatu radi obavljanja njegovih funkcija;

2. Država prijema odnosi se prema članovima konzulata sa dužnim poštovanjem i preduzima sve neophodne mjere radi osiguranja vršenja njihovih funkcija u skladu sa ovom konvencijom.

Član 26.

Konzularne prostorije i stanovi

1. Država prijema olakšava državi imenovanja da na njenoj teritoriji u skladu sa njenim zakonima stekne prostorije potrebne za konzulat ili joj pomaže da na neki drugi način dođe do prostorija.

2. Ona, također, pomaže konzulatu, ako je potrebno, da dobije odgovarajuće stanove za svoje članove.

Član 27.

Upotreba državnog grba i zastave

1. Konzulat ima pravo postaviti na prostorije konzulata državni grb i tablu sa nazivom konzulata na jeziku države imenovanja i na jeziku države prijema.

2. Konzulat ima pravo da razvije zastavu države imenovanja na zgradi u kojoj je smješten konzulat, na rezidenciji šefa konzulata i na prijevoznim sredstvima kada se ova koriste u službene svrhe.

Član 28.

Nepovrjedivost konzularnih prostorija i stanova konzularnih funkcionera

1. Konzularne prostorije i stanovi konzularnih funkcionera su nepovrjedivi. Organi države prijema ne ulaze u konzularne prostorije i

stanove konzularnih funkcionera osim uz pristanak šefa konzulata ili šefa diplomatske misije države imenovanja u državi prijema ovlaštenog lica od strane jednog od njih.

2. Država prijema preduzima sve odgovarajuće mjere za zaštitu konzularnih prostorija i stanova konzularnih funkcionera od svakog nasilnog upada ili štete kao i za sprječavanje svakog remećenja mira konzulata ili narušavanja njegovog dostojanstva.

Član 29.

Imunitet u pogledu rekvizicije konzularnih prostorija

Konzularne prostorije, sva imovina konzulata i njegova sredstva prijevoza imaju imunitet u pogledu svakog oblika rekvizicije za svrhe narodne odbrane ili javne koristi. U slučaju da je potrebna eksproprijacija u te svrhe, sve moguće mjere bit će preduzete kako bi se izbjeglo ometanje vršenja konzularnih funkcija, a državi imenovanja će biti isplaćena odgovarajuća i efektivna odšteta.

Član 30.

Nepovrjedivost konzularne arhive

Konzularna arhiva je nepovrjediva u svakom trenutku i ma gdje se nalazila.

Član 31.

Sloboda kretanja

Pod rezervom svojih zakona i propisa koji se odnose na zone u koje je ulazak zabranjen ili reguliran iz razloga državne sigurnosti, država prijema osigurava na svojoj teritoriji svim članovima konzulata slobodu kretanja i putovanja. Međutim, u svim slučajevima, država prijema osigurava konzularnom funkcioneru mogućnost da vrši svoje službene dužnosti.

Član 32.

Sloboda općenja

1. Država prijema dozvoljava i štiti slobodu općenja konzulata za sve službene svrhe. U općenju sa vladom, diplomatskim misijama i drugim konzulatima države imenovanja, konzulat može koristiti sva odgovarajuća sredstva, uključujući diplomatske i konzularne kurire, kodirane ili šifrovane poruke i diplomatsku ili konzularnu valizu. Konzulat može postaviti i koristiti otpremnu radiostanicu samo uz pristanak države prijema.

2. Službena prepiska konzulata je nepovrjediva. Službena prepiska označava svaku prepisku koja se odnosi na konzulat i njegove funkcije.

3. Konzularna valiza ne smije biti ni otvorena niti zadržana. Međutim, u slučajevima kad nadležni organi države prijema imaju ozbiljne povode da smatraju da valiza sadrži i druge predmete osim prepiske, dokumenata ili predmeta o kojima je riječ u tački 4 ovog člana, one mogu zahtijevati da u njihovom prisustvu valizu otvori ovlašćeni predstavnik države imenovanja. Ako predstavnik države imenovanja odbije taj zahtjev, valiza se vraća tamo odakle je poslata.

4. Svi paketi koji čine konzularnu valizu treba da nose vidljivu vanjsku oznaku kojom se potvrđuje njihova priroda i mogu sadržavati samo službenu prepisku i dokumenta ili predmete isključivo za službenu upotrebu.

5. Konzularni kurir treba da bude snabdjeven službenim dokumentom kojim se potvrđuje njegov status i broj paketa koji sačinjavaju konzularnu valizu. Izuzev kad država prijema na to pristane, on ne može biti ni državljanin države prijema niti, ukoliko je državljanin države imenovanja, može biti stalno nastanjen u državi prijema. Država prijema štiti konzularnog predstavnika u vršenju njegovih funkcija. On uživa svoju ličnu nepovrjedivost i ne može biti ni hapšen niti pritvoren u bilo kom obliku.

6. Država imenovanja ili konzulat mogu odrediti konzularne kurire *ad hoc*. U tim slučajevima odredbe stava 5 ovog člana također se primjenjuju, osim što imuniteti koji su tu spomenuti prestaju da se primjenjuju čim kurir primaocu preda konzularnu valizu koja mu je povjerena.

7. Konzularna valiza može se povjeriti zapovjedniku broda ili kapetanu zrakoplova države imenovanja koji treba da bude snabdjeven službenim dokumentom u kojem je označen broj paketa koji čine konzularnu valizu, ali se on ne smatra konzularnim kurirom. Članovi konzulata u sporazumu sa odgovarajućim lokalnim organima mogu, neposredno i slobodno, predati konzularnu valizu i preuzeti je od zapovjednika broda ili kapetana zrakoplova.

Član 33.

Konzularne dažbine i takse

1. Konzulat može naplaćivati na teritoriji države prijema dažbine i takse koje se za konzularne funkcije predviđaju zakonima i propisima države imenovanja.

2. Svote prikupljene u obliku dažbina i takse predviđene u tački 1 ovog člana oslobođene su svih poreza i takse u državi prijema.

Član 34.

Nepovrjedivost konzularnih funkcionera

1. Konzularni funkcioneri ne mogu biti podvrgnuti hapšenju niti pritvoru izuzev na temelju odluke nadležnih sudskih vlasti u slučaju da su počinili teško krivično djelo.

2. Izuzev slučajeva predviđenih u tački 1 ovog člana, konzularni funkcioneri ne mogu biti zatvoreni niti podvrgnuti bilo kom drugom obliku ograničenja slobode, izuzev kad se radi o izvršenju sudske odluke koja postaje pravosnažna.

3. Ako se povede krivični postupak protiv konzularnog funkcionera, to lice je dužno da se pojavi pred nadležnim organima. Istovremeno, u vođenju postupka prema njemu se mora pokazati poštovanje, vodeći računa o njegovom službenom statusu i, osim u slučajevima predviđenim tačkom 1 ovog člana, na način kako bi se što je moguće manje ometalo vršenje konzularnih funkcija. Ako potreba za pritvorom konzularnog funkcionera nastaje u skladu sa tačkom 1 ovog člana, krivični postupak protiv njega otpočinje u najkraćem mogućem roku.

Član 35.

Imunitet od sudstva

1. Konzularni funkcioneri i konzularni službenici ne podliježu nadležnosti sudskih ili upravnih organa države prijema za djela izvršena u obavljanju konzularnih funkcija.

2. Međutim, odredbe iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se u slučaju građanskog postupka ili:

2.1. pokrenutog na osnovu ugovora koji je zaključio konzularni funkcioner ili konzularni službenik, ali ne izričito ili prećutno kao punomoćnik države imenovanja; ili

2.2. koji je pokrenulo neko treće lice za štetu nastalu iz nesreće koju je u državi prijema prouzrokovalo vozilo, brod ili zrakoplov.

Član 36.

Obaveza svjedočenja

1. Članovi konzulata mogu biti pozvani da svjedoče u toku sudskog ili upravnog postupka. Konzularni službenik ili član poslužnog osoblja ne treba, osim u slučajevima navedenim u tački 3 ovog člana,

odbiti svjedočenje. Ako konzularni funkcioner odbije da svjedoči, nikakva prinudna mjera ili kazna ne može se primijeniti protiv njega.

2. Vlast koja poziva konzularnog funkcionera na svjedočenje treba da izbjegava ometanje obavljanja njegovih funkcija. Ona može da, kad je to moguće, uzme to svjedočenje u njegovom stanu ili u konzulatu ili da prihvati njegovu pisanu izjavu.

3. Članovi konzulata nisu dužni da svjedoče o pitanjima koja su povezana sa vršenjem njihovih funkcija ili da pokazuju službenu prepisku i dokumenta koja se odnose na to. Oni, također, imaju pravo odbiti da svjedoče kao vještaci o zakonodavstvu države imenovanja.

Član 37.

Izuzimanje od obaveza

Članovi konzulata u državi prijema su oslobođeni svih ličnih i javnih službi i vojnih obaveza ma kakve prirode one bile, kao i od ispunjavanja bilo kakvog zahtjeva predviđenog zakonima i propisima države prijema u vezi sa prijavljivanjem stranaca i dobijanjem dozvole boravka.

Član 38.

Fiskalno oslobađanje konzularnih prostorija

1. Konzularne prostorije i rezidencija šefa konzulata čiji je vlasnik ili iznajmilac država imenovanja ili neko drugo lice koje postupa u njeno ime oslobođene su svih državnih, regionalnih ili općinskih poreza i taksa bilo kakve prirode, ukoliko se ne radi o onima koje se ubiru kao naknada za obavljene posebne usluge.

2. Fiskalno oslobađanje predviđeno u tački 1 ovog člana ne primjenjuje se na takve poreze i takse ako prema zakonu države prijema padaju na teret lica koje je ugovarač sa državom imenovanja ili sa licem koje postupa u ime te države.

Član 39.

Oslobađanje članova konzulata od fiskalnih dažbina

1. Konzularni funkcioneri i konzularni službenici oslobođeni su svih taksa i poreza, ličnih ili na imovinu, javnih, regionalnih ili općinskih, osim:

1.1. posrednih taksa koje su po svojoj prirodi obično uključene u cijenu roba ili usluga;

1.2. poreza ili taksa na privatnu nepokretnu imovinu koja se nalazi na teritoriji države prijema, pod rezervom odredbi člana 38;

1.3. taksa na ostavštinu, diobu ili nasljedstvo, kao i prijenosnih taksa, pod rezervom odredbi člana 43, stav 2;

1.4. poreza i taksa na privatne prihode, uključujući i dobitke u kapitalu, koji potiču iz države prijema i poreze na kapital u vezi sa investiranjem u trgovačke ili financijske transakcije u državi prijema;

1.5. taksa i poreza koji se ubiru kao naknada za posebno obavljene usluge, kao i bilježničkih taksa, sudskih i upisnih taksa, taksa za hipoteke i isprave, pod rezervom odredbi člana 38.

2. Članovi poslužnog osoblja oslobođeni su od poreza i taksa na nadnice i plaće koje primaju za poslove koje obavljaju u konzulatu.

3. Članovi konzulata koji zapošljavaju lica čije plaće i nadnice nisu oslobođene poreza na prihod u državi prijema treba da poštuju obaveze kojima zakoni i propisi države prijema podvrgavaju poslodavce u pogledu ubiranja poreza na prihod.

Član 40.

Oslobađanje od carina i carinskog pregleda

1. Država prijema, u skladu sa svojim zakonima i propisima, dozvoljava unošenje i iznošenje, kao i odobrava oslobađanje od carine, osim troškova skladištenja, prijevoza i troškova za druge slične usluge, za:

1.1. predmete namijenjene za službenu upotrebu u konzulatu;

1.2. predmete za ličnu upotrebu konzularnog funkcionera;

1.3. predmete uvezene u vrijeme prvog smještaja konzularnih službenika i članova poslužnog osoblja konzulata, predmete za domaćinstvo.

2. Predmeti spomenuti u alineji 1.2. i 1.3. stav 1 ovog člana ne treba da prelaze količine potrebne za ličnu upotrebu zainteresiranih lica.

3. Lični prtljag koji prati konzularne funkcionere oslobođen je carinskog pregleda. On može biti pregledan od strane nadležnih organa države prijema samo ako postoji ozbiljan razlog da se vjeruje da sadrži predmete koji nisu navedeni u alineji 1.2. stav 1 ovog člana, ili predmete čiji je uvoz ili izvoz zabranjen zakonima i propisima države prijema ili

njenim propisima o karantinu. Ovaj pregled vrši se u prisustvu konzularnog funkcionera ili lica koje on za to ovlasti.

Član 41.

Privjelige i imuniteti članova porodice

1. Članovi porodica iz tog konzulata uživaju iste privilegije i imunitete kao i članovi konzulata sa kojima su u srodstvu.

2. Odredbe stava 1 ovog člana ne primjenjuju se na članove porodice koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi ili obavljaju stručne ili trgovačke aktivnosti sa ciljem zarade profita u državi prijema.

Član 42.

Lica koja ne uživaju privilegije i imunitete

1. Konzularni službenici ili članovi poslužnog osoblja konzulata koji su državljani države prijema ili su stalno nastanjeni u toj državi ne uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom izuzev odredbi člana 36, stav 3.

2. Članovi porodica lica spomenutih u stavu 1 ovog člana ne uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom.

3. Država prijema vrši jurisdikciju u pogledu lica spomenutih u stavu 1 i 2 ovog člana tako da izbjegne ometanje konzulata u vršenju svojih funkcija.

Član 43.

Ostavština člana konzulata ili člana njegove porodice

U slučaju smrti člana konzulata ili člana njegove porodice država prijema:

1. dozvoljava iznošenje pokretne imovine preminulog lica, izuzev one koja je pribavljena u državi prijema čiji je izvoz zabranjen u trenutku njegove smrti;

2. ne naplaćuje nikakav porez na pokretnu imovinu preminulog.

Član 44.

Početak i kraj konzularnih privilegija i imuniteta

1. Svaki član konzulata uživa privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom od trenutka ulaska na teritoriju države prijema radi

preuzimanja svoje službe ili, ako je već na njenoj teritoriji, od trenutka kad preuzme svoju dužnost u konzulatu.

2. Članovi porodice člana konzulata koji su sastavni dio njegovog domaćinstva uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom od datuma ulaska na teritoriju države prijema ili od datuma kada postanu članovi te porodice.

3. Kad funkcije člana konzulata prestanu, njegove privilegije i imuniteti, kao i privilegije i imuniteti članova njegove porodice koji su sastavni dio njegovog domaćinstva, prestaju onog trenutka kad osoba u pitanju napusti državu prijema ili po isteku razumnog roka koji je dat da to učini. Privilegije i imuniteti članova porodice člana konzulata prestaju kad oni prestanu pripadati njegovom domaćinstvu. Međutim, ako te osobe namjeravaju napustiti državu prijema u razumnom roku nakon toga, njihove privilegije i imuniteti traju do trenutka njihovog odlaska.

4. U slučaju smrti nekog člana konzulata, članovi njegove porodice koji su sastavni dio njegovog domaćinstva i dalje uživaju privilegije i imunitete koji su im dati sve dok ne napuste državu prijema ili dok ne istekne razuman rok koji im je dat da to učine.

Član 45.

Odricanje od privilegija i imuniteta

1. Država imenovanja može se odreći privilegija i imuniteta koje uživaju zainteresirana lica u skladu sa članovima 34, 35 i 36 ove konvencije. U svim slučajevima to odricanje jasno se izražava i saopćava državi prijema u pisanoj formi.

2. Pokretanje postupka od strane bilo kojeg lica u stvarima u kojima bi ono moglo uživati imunitet od sudstva u skladu sa ovom konvencijom sprječava ga da se poziva na imunitet od sudstva u pogledu ma kog protivzhtjeva koji je u neposrednoj vezi sa glavnim zahtjevom.

3. Odricanje imuniteta od sudstva u cilju vođenja građanskog ili administrativnog postupka ne smatra se da podrazumijeva odricanje imuniteta kod izvršenja sudske odluke u vezi s čim je potrebno posebno odricanje u pisanoj formi.

Član 46.

Vršenje konzularnih funkcija od strane diplomatskih misija

1. Odredbe ove konvencije također se primjenjuju, u mjeri u kojoj kontekst dozvoljava, na vršenje konzularnih funkcija od strane diplomatske misije.

2. Imena članova diplomatske misije zadužena da obavljaju konzularne funkcije notificiraju se u ministarstvu vanjskih poslova države prijema ili nekom drugom organu kojeg je to ministarstvo odredilo.

3. Pri vršenju konzularnih funkcija diplomatska misija može se obraćati:

3.1. lokalnim organima konzularnog područja;

3.2. centralnim organima države prijema ako to dozvoljavaju zakoni, propisi i praksa države prijema ili relevantni međunarodni sporazumi.

4. Privilegije i imuniteti članova diplomatske misije predviđeni u stavu 2 ovog člana i dalje se rukovode pravilima međunarodnog prava koje se odnosi na diplomatske odnose.

DIO V.

POŠTIVANJE ZAKONA I PROPISA DRŽAVE PRIJEMA

Član 47.

1. Bez štete po privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom, dužnost je svakog lica koje uživa privilegije i imunitete da poštuje zakone i propise države prijema uključujući i saobraćajne propise.

2. Konzularne prostorije ne smiju se koristiti na način koji nije u skladu sa vršenjem konzularnih funkcija.

3. Konzulat, članovi konzulata i članovi njihovih porodica treba da poštuju zakone i propise države prijema u pogledu osiguranja prijevoznih sredstava.

DIO VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 48.

Ratifikacija, stupanje na snagu i otkazivanje

1. Ova konvencija podliježe ratifikaciji i stupa na snagu trideset dana nakon razmjene instrumenata o ratifikaciji.

2. Ova konvencija ostaje na snazi sve do isteka šest mjeseci od dana kad je jedna strana- ugovornica notificirala drugu stranu-ugovornicu u pisanoj formi o svojoj namjeri da otkáže ovu konvenciju.

Sastavljeno u Sarajevu, dana 29. januara 2002. u dva primjerka na turskom, bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju Konvencije, engleski tekst će prevagnuti.

ZA REPUBLIKU TURSKU

ISM

**ISMAIL CEM
MINISTAR VANJSKIH
POSLOVA**

ZA BOSNU I HERCEGOVINU

**ZLATKO LAGUMDZIJA
PREDSJEDAVAJUĆI VIJEĆA
MINISTARA I MINISTAR
VANSKIH POSLOVA**

[ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS]

CONSULAR CONVENTION

Between

**the Republic of Turkey
and
Bosnia and Herzegovina**

The Republic of Turkey and Bosnia and Herzegovina hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

being guided by the desire to develop consular relations between them, promote protection of rights and interests of both States, their citizens and legal persons, strengthening of friendship and co-operation between the Contracting Parties,

following up the provisions of the Vienna Convention on Consular Relations of 24 April, 1963,

confirming that to issues that have not been determined in this Convention, the regulations of multilateral international treaties, participants of which shall be the Contracting Parties, and the regulations of International Common Law will be applied,

have decided to conclude the present Consular Convention and agreed as follows:

SECTION 1

DEFINITIONS

Article 1

In the present Convention, the following terms shall have these meanings:

1) "**Consular post**" means any consulate¹-general, consulate, vice-consulate or consular agency;

- 2) **"Consular district"** means the area assigned to consular post for the exercise of consular functions;
- 3) **"Head of consular post"** means the person charged with the duty of acting in that capacity;
- 4) **"Consular officer"** means any person, including the head of a consular post, entrusted in that capacity with the exercise of consular functions;
- 5) **"Consular employee"** means any person employed in the administrative or technical service of a consular post;
- 6) **"Member of the service staff"** means any person employed in the domestic service of a consular post;
- 7) **"Members of the consular post"** means consular officers, consular employees and members of the service staff;
- 8) **"Family member"** means spouse, children, parents of a member of consular post as well as other individuals that form part of his household and are his dependents;
- 9) **"Citizen"** means any individual of the Sending State, who is the citizen of the Sending State in accordance with the legislation of this State;
- 10) **"Legal person"** means any legal person of the Sending State, which is the legal person in accordance with the legislation of this State;
- 11) **"Consular premises"** means the buildings or parts of buildings and the land ancillary thereto, irrespective of ownership, used exclusively for the purposes of the consular post;
- 12) **"Consular archives"** means all the papers, documents, correspondence, books, films, hardware for accumulation, storage and application of information, registers of the consular post, together with the ciphers and codes, the card-indexes and any article of furniture intended for their protection or safekeeping;
- 13) **"Vessel"** means any vessel, which is registered in the Sending State, except military vessels;
- 14) **"Aircraft"** means any aircraft which is registered in the Sending State, except State's aircraft.

SECTION II

CONSULAR RELATIONS IN GENERAL

Article 2

Establishment of a consular post

1. A consular post may be established in the territory of the Receiving State only with that State's consent.

2. The seat of the consular post, its classification and the consular district as well as any changes in this respect shall be defined only upon agreement between the Sending State and the Receiving State.

Article 3

Appointment and admission of heads of consular posts

1. The Sending State shall transmit to the Ministry of Foreign Affairs of the Receiving State the consular commission of the appointment of the head of a consular post.

2. After presentation of a consular commission, the Receiving State shall grant the exequatur to the head of a consular post within the shortest possible time.

3. In case of refusing to grant an exequatur, Receiving State is not obliged to notify Sending State reasons for such refusal.

4. The head of the consular post may be admitted to exercise his functions after the Receiving State has issued an exequatur to him.

5. The Receiving State, pending the delivery of the exequatur may permit the head of a consular post to exercise his functions on a provisional basis.

6. After the delivery of the exequatur to the head of a consular post or the authorization to exercise his functions provisionally, the Receiving State shall immediately notify the competent authorities of the consular district and take all the necessary measures to enable the head of a consular post to exercise his functions and to enjoy all rights, facilities, privileges and immunities provided for in the present Convention.

Article 4

**Temporary exercise of the functions
of the head of a consular post**

1. If the head of a consular post is unable to carry out his functions or the position of head of consular post is vacant, an acting head of post may act provisionally as the head of the consular post.

2. The full name of the acting head of the consular post shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Receiving State by the head of the consular post, or if he is unable to do so, by any competent authority of the Sending State. As a general rule, this notification shall be given in advance.

3. The Receiving State shall afford assistance and protection to the acting head of consular post. While he is in charge of the head of the consular post, the provisions of the present Convention shall apply to him on the same basis as to the head of consular post concerned.

Article 5

**Notification to the Receiving State
of appointments, arrivals and departures**

1. The Sending State shall notify, in advance, in written form the Ministry of Foreign Affairs of the Receiving State of:

1.1. the full name, citizenship, rank, position of members of the consular post, their arrival and final departure dates, or the termination of their functions and any other changes affecting their status that may occur in the course of their service with the consular post,

1.2. the full name, citizenship, arrival and final departure dates of the family members of the member of the consular post as well as of the fact that an individual becomes or ceases to be such a family member.

2. The competent authorities of the Receiving State shall issue to the members of a consular post and members of their families, except those who are citizens of the Receiving State or who are residents in it, at no cost, in accordance with the established procedure of this State, an identification certificate confirming their status of the members of a consular post and their family members.

Article 6

Citizenship of consular officers

Consular officers should have the citizenship of the Sending State, but not individuals that are residents in the Sending State.

Article 7

Persons declared “non grata” or unacceptable

The Receiving State may at any time notify the Sending State that one of the members of the consular post is “non grata” or is not acceptable without any obligation to motivate its decision. In that event, the Sending State shall recall the person concerned. If the Sending State fails within a reasonable time to carry out this obligation, the Receiving State may cease to consider this person concerned as a member of the consular post.

SECTION III

CONSULAR FUNCTIONS

Article 8

General Provisions

Consular officer shall have the right:

1. To protect the rights and interests of the Sending State and of its citizens as well as legal persons, to render help and assistance to them.
2. To promote the development of the relations between the Sending State and the Receiving State in the fields of trade, economy, culture, information, education, science, ecology, tourism, sport and other fields as well as development of friendly relations and cooperation between the Contracting Parties.
3. To ascertain by all lawful means, conditions and developments in the above mentioned fields of the Receiving State and to inform the Sending State about it .

4. To perform any other function entrusted to a consular post by the Sending State, which are not prohibited by the legislation and regulations of the Receiving State which are not objected by the Receiving State as well as which are provided by international treaties in force between the Sending State and the Receiving State.

Article 9

Functions in respect of nationality and civil status

1. A consular officer shall have the right:

1.1. To keep a register of the citizens of the Sending State.

1.2. To receive any applications in respect of citizenship.

1.3. To receive notifications and certificates from the competent authorities of the Receiving State concerning births, marriages and deaths of the citizens of the Sending State, to register births, marriages and deaths of the citizens concerned and to draw up respective acts.

1.4. To register marriages and dissolutions of marriages between citizens of the Sending State in accordance with the legislation of the Sending State.

2. Provisions of paragraph 1 of this Article do not release the persons concerned from the obligation to abide by the legislation and regulations of the Receiving State.

Article 10

Functions in respect of passport and visas

A consular officer shall have the right:

1. To issue, renew, withdraw and cancel passports of the citizens of the Sending State, to extend their validity, to make the required entries therein, as well as to issue other documents to citizens qualifying them to cross the border.

2. To issue, extend and cancel visas to enter and exit the Sending State and visas for transit across its territory.

Article 11

Notarial actions and consular legalization

1. A consular officer shall have the right in accordance with the legislation in force of the Sending State, to perform the following actions:

- 1.1. to draw up and verify, on application submitted by any citizen, acts and documents to be used in the territories of the Contracting Parties.
- 1.2. to certify the validity of signatures on documents and authenticity of documents translation from one language to another one,
- 1.3. to legalize documents and acts drawn up in participation with the authorities of consular district as well as their own documents and acts. Authorities of the Contracting Parties receive into consideration such documents and acts only in case of availability of consular legalization if other is not provided by legislation of Contracting Parties or international treaties, participants of which are the Contracting Parties.
- 1.4. to perform any other notarial functions, provided for by the legislation of the Sending State.

2. Documents, their copies, translations and certificates drawn up or certified by a consular officer, which shall be used in the Receiving State, shall have the same validity as drawn up or certified by the competent authorities of the Receiving State.

Article 12

**Notification on detention, arrest,
imprisonment of citizens and visitation**

1. The competent authorities of the Receiving State shall without delay, within 3 days at the latest, inform the consular post of the Sending State concerned of any detainment, arrest or any other restriction of the freedom of a citizen¹ of the Sending State. At the same time, the competent authorities of the Receiving State shall, without delay, forward any communication addressed to the consular post by this person.

2. The competent authorities of the Receiving State shall, without delay, but not later than 5 days from the moment of detention, arrest or any other restriction of freedom of a citizen of the Sending State, ensure the realization of the right of the consular officer to visit or get in touch with the person concerned, as well as to give him required legal assistance.

3. The competent authorities of the Receiving State shall inform the person concerned of the Sending State of his rights under the paragraphs 1 and 2 of this Article.

4. The rights referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article shall be exercised in conformity with the legislation and regulations of the Receiving State.

Article 13

**Assistance to the citizens
of the Sending State**

1. A consular officer shall have the right:

1.1. To communicate with and visit any citizen of the Sending State within its consular district and the Receiving State shall not impede communication between citizens of the Sending State and the consular post and restrict their access to the consular post,

1.2. To accept for temporary storage property, funds, valuables and documents of any citizen or legal person of the Sending State unless this contradicts the legislation and regulations of the Receiving State,

1.3. To request competent authorities of the Receiving State to give immediate information in respect of any accident resulting in material damage and casualties, any arrest of auto transport means as well as accidents involving the citizens of the Sending State,

1.4. To approach the competent authorities of the Receiving State with request for assistance in the search of citizens of the Sending State reported missing.

2. If a citizens of the Sending State is unable at the proper time to assume the defense of his rights and interests in accordance with the legislation and regulations of the Receiving State, a consular officer may represent him in judicial and other competent authorities of the Receiving State or arrange for his adequate representation until he appoints his representative or is able to defend his rights and interests himself.

Article 14

Guardianship and Trusteeship

1. The competent authorities of the Receiving State shall without delay inform the consular post concerned of any case where appointment of a guardian or trustee in the consular district is necessary in respect of a citizen of the Sending State, including minors, legislatively acknowledged incapable or lacking full capacity.

2.A consular officer shall have the right to safeguard, in accordance with the legislation and regulations of the Receiving State, the rights and interests of the citizens of the Sending State, including minors, legislatively acknowledged incapable or lacking full capacity and as appropriate, to recommend or appoint a guardian or a trustee for such a person, and to supervise the actions in respect of guardianship and trusteeship.

Article 15

Information in the cases of death

In the case of death of a citizen of the Sending State in the Receiving State, the competent authorities of the Receiving State shall without delay inform the consular post thereof. They issue to a consular post, the certificate of death or other documents of death.

Article 16

Functions in respect of legacy

1. The competent authorities of the Receiving State shall inform the consular post, as soon as possible, of the Sending State's citizen's death in the territory of its consular district and inform the consular post of availability of the legacy and testament.

2. A consular officer shall have the right to be present in the event of the legacy specified in paragraph 1 of this Article, when taking inventory of the property by the competent authorities of the Receiving State, and takes measures for the protection of the legacy.

3. Whenever a citizen of the Sending State is entitled to the legacy of the person that has died in the territory of the Receiving State irrespective of the citizenship of that person, the competent authorities of Receiving State shall without delay notify the consular post thereof.

4. Provided a citizen of the Sending State has or claims the right to the legacy in the Receiving State but neither he nor his representative are able to attend legacy proceedings, a consular officer may personally or through his representative represent the interests of such a citizen in judicial or other competent authorities of the Receiving State.

5. A consular officer shall have the right, on behalf of a citizen of the Sending State who is not a permanent resident of the Receiving State, to collect in the Receiving State legacy of any kind and to transfer it to the citizen to whom such a legacy belongs.

6. If a citizen who is not a permanent resident of the Receiving State dies in that State, a consular officer shall have the right to take for temporary storage all documents, funds and and personal effects of the deceased and to transfer them to the heirs, manager or other authorized agents.

7. The consular officer may, on behalf of a Sending State citizen, if such citizen is not in the territory of the Receiving State, obtain from the court, authorities or individuals money or another property, to which this citizen has the right in connection with the death of any person, including legacy effects, payments done in conformity with the legislation dealing with compensation payments in relation to accidents, as well as payments on life insurance policies.

8. When performing functions referred to in paragraphs 4,5,6 and 7 of this Article a consular officer must follow the legislation and regulations of the Receiving State.

Article 17

Assistance rendered to the vessels of the Sending State

1. A consular officer shall have the right within the limits of this consular district to extend assistance to the vessels of the Sending State which are in the internal waters or territorial sea of the Receiving State, to the masters and crew members of these vessels as well as:

1.1. To come aboard a vessel, to take statements from the master and any crew member as well as to receive information on the activities of the vessel, the voyage and the cargo,

1.2. To assist in investigation of any accidents which occurred during the voyage, without prejudice to the powers of the competent authorities of the Receiving State,

1.3. To assist in settling of the disputes between the master and the crew members, including disputes over wages and obligations under the labor agreement, as well as to take safety measures aboard a vessel,

1.4. To take measures to ensure medical assistance or repatriation to the master of a vessel and any crew member,

1.5. To accept, consider, draw up, sign or certify documents pertaining to a vessel,

1.6. To solve also other problems concerning a vessel, on the instruction of the Sending State.

2. The master and the crew members have the right to approach a consular officer directly without violating the legislation and regulations of the Receiving State.

Article 18

Protection in case of enforcement measures against the vessel of the Sending State

1. Provided that a court or other competent authorities of the Receiving State intend to take any enforcement measures or to entrust with any action aboard a vessel of the Sending State, they shall notify in advance a consular post thereof in order a consular officer or his representative could be present when the said actions are performed. If in the case of emergency, the notification in good time appears to be impossible the consular post shall be

immediately notified of the actions undertaken by the competent authorities of the Receiving State and, upon request of a consular officer, of the results of such actions.

2. Provisions of paragraph 1 of this Article apply accordingly to the actions undertaken on the land by the competent authorities of the Receiving State in respect of the master of a vessel or any of the crew members.

3. Provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article do not apply to routine inspections carried out by the state control authorities in the state border check points, port administrations, as well as to the measures aimed at ensuring rescue of human lives in water, safety of navigation at sea, preventing water pollution or execution of quarantine regulations.

4. The competent authorities of the Receiving State may not interfere into the internal affairs of any vessel of the Sending State in so far as it does not disturb peace, security and public order of the Receiving State except the cases when such an interference is made on personal request of the master of a vessel or upon his consent or upon agreement of a consular officer of the Sending State.

Article 19

Assistance extended to vessels

1. If a vessel flying the national flag of the Sending State, in the territorial or internal waters of the Receiving State, is wrecked, suffers accident or runs aground or for any reason can not continue its voyage independently the competent authorities of the Receiving State shall without delay inform the consular post of the measures taken to save the people, cargo or other property aboard the vessel.

2. The competent authorities of the Receiving State shall not prevent a consular officer from extending assistance to any vessel which is wrecked, suffered accident, ran aground or for any reason can not continue its voyage independently, to its crew and passengers and with this aim he may apply to the authorities of the Receiving State with a request for assistance.

3. The authorities of the Receiving State shall without delay notify the consular post if a vessel, of the Sending State is wrecked, suffered accident, ran aground or for any reason can not continue its voyage independently or if any object belonging to the vessel as well as cargo is found on the shore or delivered to the port of the Receiving State, or if the master, owner, shipping agent or representative of the insurance company is unavailable or can not take measures to ensure safety or management thereof. In such case the consular officer may take the necessary measures on their behalf.

4. No customs duties shall be charged to the vessel of the Sending State which is wrecked, suffered accident, run aground or for any other reason can not continue its voyage independently, for the cargo or property of the vessel except cases when they were sold or used by the Receiving State.

5. A consular officer has the right to be present at determining by the competent authorities the cause of the accident, suffered by the vessel, of its running aground or can not continue its voyage independently.

Article 20

Aircraft of the Sending State

The provisions of present Convention in respect of the vessels of the Sending State shall apply accordingly to the aircraft of the Sending State provided they do not contradict the provisions of other bilateral agreements concluded between the Sending State and the Receiving State or multilateral agreements to which both States are Parties.

Article 21

Transmitting legal documents

A consular officer shall have the right to transmit judicial and extra-judicial documents provided the legislation and regulations of the Receiving State allow it. If other agreements are in force between the Receiving State and the Sending State, provisions thereof shall apply.

Article 22

Territory foreseen for the performance of consular functions

A consular officer may exercise consular functions within a consular district. Upon consent of the Receiving State, he can exercise his functions beyond the territory of the consular district as well.

Article 23

Communication with the authorities of the Receiving State

A consular officer may address the local authorities of his consular district and, the competent central authorities of the Receiving State to the extent that the legislation, regulations and customs of the Receiving State allow this.

Article 24

**Notifications in respect of the modifications
in the legislation of the Receiving State
which may be relevant to the citizens
of the Sending State**

The Receiving State shall notify the consular post of the modifications in its legislation, which may be relevant to the interests and rights of the citizens of the Sending State.

SECTION IV

FACILITIES, PRIVILEGES AND IMMUNITIES

Article 25

Facilities of the consular post and members of the consular post

1. The Receiving State shall accord full facilities for the performance of the functions of the consular post.

2. The Receiving State shall treat members of the consular post with due respect and shall take all appropriate steps to ensure the performance of their functions in accordance with the present Convention.

Article 26

Consular premises and living quarters

1. The Receiving State shall facilitate the acquisition in its territory in accordance with its legislation and regulations, by the Sending State of premises necessary for its consular post or assist the latter in obtaining premises in some other way.

2. It shall also, where necessary, assist the consular post in obtaining suitable living quarters for its members.

Article 27

Use of national coat-of-arms and flag

1. The consular post shall have the right to place on the premises of the consular post the national coat-of-arms and the inscription indicating the name of the consular post in the language of the Sending State and in the language of the Receiving State.
2. The consular post shall have the right to fly the flag of Sending State on the building occupied by the consular post, in the residence of the head of the consular post and on the means of transport when used on official business.

Article 28

**Inviolability of consular premises and
living quarters of consular officers**

1. The consular premises and living quarters of consular officers shall be inviolable. The authorities of the Receiving State shall not enter consular premises and living quarters of consular officers except with the consent of the head of the consular post or of the head of the diplomatic mission of the Sending State in the Receiving State or the designee of one of them.
2. The Receiving State shall take all the appropriate steps to protect consular premises and living quarters of consular officers against any intrusion or damage and to prevent any disturbance of peace of the consular post or impairment of its dignity.

Article 29

Immunity from the requisition of consular premises

Consular premises, all the property of the consular post and its means of transport shall be immune from any form of requisition for purposes of national defense or public utility. If for such purposes the necessity for expropriation appears, all possible steps shall be taken to avoid impeding the performance of consular functions, and the Sending State shall be refunded relevant and effective compensation.

Article 30

Inviolability of consular archives

The consular archives shall be inviolable at all times and wherever they may be.

Article 31

Freedom of movement

Subject to its legislation and regulations concerning zones entry into which is prohibited or regulated for the reasons of national security, the Receiving State shall ensure freedom of movement and travel in its territory to all members of the consular post. However, at all cases, the Receiving State shall provide a consular officer with the possibility to perform his official duties.

Article 32

Freedom of communication

1. The Receiving State shall permit and protect freedom of communication on the part of the consular post for all official purposes. In communicating with the Government, diplomatic missions and other consular posts of the Sending State, the consular post may use all appropriate means, including diplomatic or consular couriers, messages in code or cipher and diplomatic or consular bags. The consular post may install and use a wireless transmitter only with the consent of the Receiving State.

2. The official correspondence of the consular post shall be inviolable. Official correspondence is understood to be all correspondence that bear a relation to a consular post and its functions.

3. The consular bag shall be neither opened nor detained. However, in the cases, when competent authorities of the Receiving State have serious grounds to consider that there are some other things in the bag, except correspondence, documents or objects mentioned in paragraph 4 of this Article, they may demand the bag to be opened by the authorized representative of the Sending State in their presence. If the representative of the Sending State refuses to fulfill this demand, the bag shall be returned to where it was sent.

4. All pieces, that constitute consular bag, shall bear visible external marks indicating its nature and may contain only official correspondence and documents or articles intended exclusively for official use.

5.A consular courier shall be provided with an official document, which shall indicate his status and a number of pieces that constitute a consular bag. Except cases when the Receiving State agrees he shall be neither a citizen of the Receiving State, nor, if he is not a citizen of the Sending State, a permanent resident of the Receiving State. When executing his duties he shall be under protection of the Receiving State. He shall enjoy personal inviolability and shall be neither arrested, nor detained in any form.

6. The Sending State or consular post may designate consular couriers ad hoc. In such cases the provisions of the paragraph 5 of this Article shall also apply except that the immunities therein mentioned shall cease to apply when such a courier has delivered to the consignee the consular bag in his charge.

7.A consular bag may be entrusted to the master of a vessel or captain of an aircraft of the Sending State who shall be provided with an official document indicating the number of packages constituting the consular bag, but he shall not be considered to be a consular courier. Members of the consular post, by arrangement with the appropriate local authorities, may, directly and freely, give a consular bag to and take possession of it from the master of a vessel or captain of an aircraft.

Article 33

Consular fees and charges

1.1. The consular post may levy in the territory of the Receiving State the fees and dues provided by the legislation and regulations of the Sending State for consular functions.

2. The sums collected in the form of fees and charges referred to in paragraph 1 of this Article shall be exempt from all dues and taxes in the Receiving State.

Article 34

Inviolability of consular officers

1. Consular officers shall be subject to neither arrest or preliminary imprisonment except on the ground of the decision of the competent court authorities in the case grave crimes are committed.

2. Except the cases, specified in paragraph 1 of this Article, consular officers shall not be imprisoned and shall not be subject to any other form of restriction of personal freedom, except for the execution of judgments of the court, which entered into the legal force.

3. If a legal case is commenced against a consular officer, this person shall report to the competent bodies. Simultaneously, when conducting the proceedings, he shall be shown respect taking into account his official status and, except cases, provided in paragraph 1 of this

Article, a few possible obstacles shall be made concerning the execution of his consular functions. If a necessity for detaining a consular officer arises in accordance with paragraph 1 of this Article, the criminal proceedings against him shall be started within the shortest possible term.

Article 35

Immunity from jurisdiction

1. Consular officers and consular employees shall not be amenable to the jurisdiction of judicial or administrative authorities of the Receiving State in respect of acts performed in the exercise of consular functions.

2. The provisions of paragraph 1 of this Article shall not, however, apply in respect of civil actions either:

2.1.) Arising out of contract concluded by the consular officer or consular employees in which he did not contract expressly or implicitly as an agent of the Sending State; or

2.2.) By a third party for damage arising from an accident in the Receiving State caused by a vehicle, vessel or aircraft.

Article 36

Liability to give evidence

1. Members of a consular post may be called upon to attend as witness in the course of judicial or administrative proceedings. A consular employee or member of the service staff shall not, except in the cases mentioned in paragraph 3 of this Article, decline to give evidence. If a consular officer should decline to do so, no coercive measures or penalty may be applied to him.

2. The authority requiring the evidence of a consular officer shall avoid interference with the performance of his functions. It may, when possible, take such evidence at his residence or at the consular post or accept a statement from him in writing.

3. Members of a consular post are under no obligation to give evidence concerning matters connected with the exercise of their functions or to produce official correspondence and documents related thereto. They are also entitled to decline to give evidence as expert witness with regard to the legislation of the Sending State.

Article 37

Exemption from services

The members of a consular post in the Receiving State shall be exempted from all personal and public services and military obligations whatsoever as well as from meeting any requirements provided for in the legislation and regulations of the Receiving State in respect of the registration of aliens and obtaining residence permits.

Article 38

Exemption from taxation of consular premises

1. Consular premises and residence of the head of consular post of which the Sending State or any person acting on its behalf is the owner or lessee shall be exempt from all national, regional or municipal dues and taxes whatsoever, other than such as represent payment for specific services rendered.

2. The exemption from taxation referred to in paragraph 1 of this Article shall not apply to such dues and taxes if, under the law of the Receiving State, they are payable by the person who contracted with the Sending State or with the person acting on its behalf.

Article 39

Exemptions from taxation of members of the consular post

1. Consular officers and consular employees shall be exempt from all taxes and dues, personal or property, public, regional or municipal, except:

1.1. Indirect taxes of a kind which are normally incorporated in the price of goods or services;

1.2. Dues or taxes on private immovable property situated in the territory of the Receiving State, subject to the provisions of Article 38,

1.3. Estate, succession or inheritance duties and duties on transfers subject to the provisions of Article 43, paragraph 2,

1.4 Dues and taxes on private income, including capital gains, having its source in the Receiving State and capital taxes relating to investments in commercial or financial undertakings in the Receiving State,

1.5. Taxes and dues levied for specific of services rendered, as well as of registration, court and record fees, mortgage dues and stamp duties, subject to the provisions of Article 38.

2. Members of the service staff shall be exempted from dues and taxes on the wages or salaries which they received for their services in the consular post.

3. Members of the consular post who employ persons whose wages or salaries are not exempted from income tax in the Receiving State shall observe the obligations which the legislation and regulations of that State impose upon employers concerning the levying of income tax.

Article 40

Exemption from customs duties and inspection

1. The Receiving State shall, in accordance with its legislation and regulations, permit entry and exit of and grant exemption from customs duties other than charges for storage, cartage and similar services on:

1.1. Articles for the official use of the consular post,

1.2. Articles for the personal use of a consular officer,

1.3. Articles imported at the time of first establishment of consular employees and members of the service staff, of the consular post, domestic articles.

2. Articles mentioned in sub-paragraphs 1.2 and 1.3 of paragraph 1 of this Article should not exceed the quantity necessary for the personal use by the persons concerned.

3. Personal baggage accompanying consular officers shall be exempted from customs inspection. It may be inspected by the competent authorities of the Receiving State only if there is a serious reason to believe that it contains articles other than those referred to in subparagraph 1.2 of paragraph 1 of this Article, or articles the import or export of which is prohibited by the legislation and regulations of the Receiving State or by its quarantine regulations. Such inspection shall be carried out in the presence of the consular officer or his authorized representative.

Article 41

Privileges and immunities of the family members

1. Family members of the consular post shall enjoy the same privileges and immunities as the relevant member of the consular post.

2. Provisions of paragraph 1 of this Article do not apply to the family members who are citizens of the Receiving State or are permanent residents of this State or carry on professional or commercial activities with the aim of earning profits in the Receiving State.

Article 42

Persons who do not enjoy privileges and immunities

1. Consular employees and members of the service staff of the consular post who are citizens of the Receiving State or permanent residents of this State shall not enjoy privileges and immunities provided in the present Convention except the provisions of Article 36, paragraph 3,

2. Family members of the persons referred to in paragraph 1 of this Article shall not enjoy privileges and immunities provided in the present Convention.

3. The Receiving State shall exercise jurisdiction in respect of persons referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article in such a manner avoid impeding the functioning of the consular post.

Article 43

Estate of a member of the consular post or a member of his family

In the event of death of a member of the consular post or a member of his family, the Receiving State:

1. Shall permit the export of the movable property of the deceased with the exception of such property acquired in the Receiving State the export of which was prohibited at the time of his death,

2. Shall not levy any inheritance duties on the movable property of the deceased.

Article 44

Beginning and end of consular privileges and immunities

1. Every member of the consular post shall enjoy the privileges and immunities provided in the present Convention from the moment he enters the territory of the Receiving State on proceeding to take up his post or, if he is already in its territory, from the moment when he enters on his duties with the consular post.

2. Family members of a member of the consular post forming part of his household shall enjoy privileges and immunities provided in the present Convention from the date of their entry into the territory of the Receiving State or from the date of their becoming a member of such family.

3. When the functions of a member of the consular post have come to an end, his privileges and immunities and those of a member of his family forming part of his household shall cease at the moment when the person concerned leaves the Receiving State or on the expiry of a reasonable period in which to do so. Privileges and immunities of family members of a member of the consular post shall come to an end when they cease to belong to his household. However, if such persons intend leaving the Receiving State within a reasonable period thereafter, their privileges and immunities shall subsist until the time of their departure.

4. In the event of death of a member of the consular post, the members of his family forming part of his household shall continue to enjoy the privileges and immunities accorded to them until they leave the Receiving State or until the expiry of a reasonable period enabling them to do so.

Article 45

Waiver of privileges and immunities

1. The Sending State may waive any of the privileges and immunities enjoyed by the persons concerned in accordance with the Articles 34, 35 and 36 of this Convention. In all cases such waiver should be clearly expressed and shall be communicated to the Receiving State in writing.

2. The initiation of proceedings by any person in a matter where he might enjoy immunity from jurisdiction under this Convention shall preclude him from invoking immunity from jurisdiction in respect of any counter-claim directly connected with the principal claim.

3. The waiver of immunity from jurisdiction for the purpose of civil or administrative proceedings shall not be deemed to imply the waiver of immunity from execution of a judicial decision in respect of which a separate waiver in writing shall be necessary.

Article 46

Exercise of consular functions by diplomatic missions

1. The provisions of the present Convention apply also, so far as the context permits, to the exercise of consular functions by diplomatic mission.

2. The names of members of a diplomatic mission charged with the exercise of the consular functions shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Receiving State or to the authority designated by this Ministry.

3. In the exercise of consular functions, a diplomatic mission may address:

3.1. The local authorities of the consular district;

3.2. The central authorities of the Receiving State if the legislation, regulations and customs of the Receiving State or relevant international agreements allow this.

4. The privileges and immunities of the members of a diplomatic mission referred to in paragraph 2 of this Article shall continue to be governed by the rules of the international law concerning diplomatic relations.

SECTION V

**RESPECT FOR THE LEGISLATION AND REGULATIONS
OF THE RECEIVING STATE**

Article 47

1. Without prejudice to the privileges and immunities provided in the present Convention, it is the duty of the persons enjoying these privileges and immunities to respect legislation and regulations of the Receiving State including traffic regulations.

2. The consular premises shall not be used in any manner incompatible with the exercise of consular functions.

3. A consular post, members of the consular post and members of their families shall respect the legislation and regulations of the Receiving State in respect of the insurance of transport means.

SECTION VI

FINAL PROVISIONS

Article 48

Ratification, entering into force and denunciation

1. The present Convention is subject to ratification and it shall enter into force on the thirtieth day following the exchange of the instruments of ratification.

2. This Convention shall be in effect until the expiry of six months from the day on which one of the Contracting Parties notified the other Contracting Party in writing of its intention to denounce the present Convention.

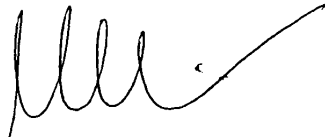
Done at Sarajevo on 29 January 2002, in two copies each in Turkish, Bosnian, Croatian, Serbian and English languages, all texts being equally authentic. In case of discrepancies in interpretation of the Convention, the English text shall prevail.

**FOR
THE REPUBLIC OF TURKEY**

**İSMAİL CEM
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS**

**FOR
BOSNIA AND HERZEGOVINA**

**ZLATKO LAGUMDŽIJA
CHAIRMAN OF THE COUNCIL
OF MINISTERS AND
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS**

[SERBIAN TEXT – TEXTE SERBE]

КОНЗУЛАРНА КОНВЕНЦИЈА
између
РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Република Турска и Босна и Херцеговина , у даљем тексту "стране уговорнице",

руковођене жељом да развијају међусобне конзуларне односе, унапређују заштиту права и интереса двије државе, њихових држављана и правних лица, јачају пријатељство и сарадњу између страна уговорница,

поштујући одредбе Бечке конвенције о конзуларним односима од 24. априла 1963. године,

потврђујући да ће се за питања која нису уређена овом конвенцијом примјењивати правила мултилатералних међународних уговора, чији су учесници стране уговорнице, као и правила обичајног међународног права,

одлучиле су да закључе ову конзуларну конвенцију и договориле се о следећем:

ДИО I
Д Е Ф И Н И Ц И Ј Е

Члан 1.

У смислу ове конвенције, следећи изрази имају наведена значења:

1. "конзулат" означава сваки генерални конзулат, конзулат, вицеконзулат или конзуларну агенцију;
2. "конзуларно подручје" означава територију која је одређена конзулату за вршење конзуларних функција;
3. "шеф конзулата" означава лице овлашћено да ради у том својству;
4. "конзуларни функционер" означава свако лице, подразумевајући и шефа конзулата, које је у том својству овлашћено да врши конзуларне функције;
5. "конзуларни службеник" означава свако лице које врши административне или техничке послове конзулата;
6. "члан послужног особља" означава свако лице запослено на послужним дужностима у конзулату;
7. "чланови конзулата" означава конзуларне функционере, конзуларне службенике и чланове послужног особља;

8. "члан породице" означава супружника, дјецу, родитеље члана конзулата као и друга лица која чине дио његовог домаћинства и зависе од њега;

9. "држављанин" означава сваку особу државе именовања која је држављанин државе именовања према законодавству те државе;

10. "правно лице" означава свако правно лице државе именовања које је правно лице према законодавству те државе;

11. "конзуларне просторије" означава зграде или дијелове зграда и околно земљиште који се, ма ко био њихов власник, користе искључиво за сврхе конзулата;

12. "конзуларна архива" означава све исправе, документе, преписку, књиге, филмове, опрему за прикупљање, похрањивање и коришћење информација, регистре конзулата, као и материјал за шифровање и кодирање, картотеке и сваки комад намјештаја намијењен њиховој заштити и чувању;

13. "брод" означава сваки брод регистрован у држави именовања, осим ратни брод;

14. "ваздухоплов" означава сваки ваздухоплов који је регистрован у земљи именовања, осим државни ваздухоплов.

ДИО II КОНЗУЛАРНИ ОДНОСИ УОПШТЕ

Члан 2.

Отварање конзулата

1. Конзулат се може отворити на територији државе пријема само уз сагласност те државе.

2. Сједиште конзулата, његов ранг и конзуларно подручје, као и свака промјена у том погледу, може се вршити само на основу сагласности између државе именовања и државе пријема.

Члан 3.

Именовање и прихватање шефова конзулата

1. Држава именовања доставља министарству иностраних послова државе пријема конзуларно обавјештење о именовању шефа конзулата.

2. Након уручења конзуларног обавјештења, држава пријема саставља егзекватуру шефу конзулата у најкраћем року.

3. У случају одбијања издавања егзекватуре, држава пријема није дужна да саопшти држави именовања разлоге тог одбијања.

4. Шеф конзулата може ступити на дужност након што му држава пријема изда егзекватуру.

5. Држава пријема, у очекивању издавања егзекватуре, може привремено дозволити шефу конзулата да врши своје функције.

6. Након издавања егзекватуре шефу мисије или дозволе да привремено врши своје функције, држава пријема одмах обавјештава надлежни органи конзуларног подручја и предузима све потребне мјере да омогући шефу конзулата вршење његових функција и уживање свих права, олакшица, привилегија и имунитета предвиђених одредбама ове конвенције.

Члан 4

Привремено вршење функција шефа конзулата

1. Ако је шеф конзулата спријечен да врши своје функције или ако је мјесто шефа конзулата упражњено, вршилац дужности шефа може привремено дјеловати као шеф конзулата.

2. Пуно име и презиме вршиоца дужности шефа конзулата министарству иностраних послова државе пријема нотификује шеф конзулата или, ако је он спријечен да то уради, сваки надлежни орган државе именовања. По правилу, ово саопштење треба да буде унапријед дато.

3. Држава пријема пружа помоћ и заштиту вршиоцу дужности шефа конзулата. Док је задужен као шеф конзулата, одредбе ове конвенције примјењују се на њега једнако као и на шефа конзулата о коме се ради.

Члан 5

Нотификација државе пријема о именовањима, доласцима и одласцима

1. Држава именовања упутиће унапријед, у писаном облику, обавјештење министарству иностраних послова државе пријема које садржи:

1.1. пуно име и презиме, држављанство, категорију, класу чланова конзулата, датуме њиховог доласка и коначног одласка, или завршетка њихове функције, као и о свим другим промјенама које се тичу њиховог статуса а до којих може доћи за вријеме њиховог службовања у конзулату,

1.2. пуно име и презиме, држављанство, датуме доласка и коначног одласка чланова породице чланова конзулата, као и податак да неко лице постаје или престаје бити члан те породице.

2. Надлежни органи државе пријема ће члановима конзулата и члановима њихових породица, осим онима који су држављани државе пријема или су стално настањени у тој држави, у складу са утврђеном праксом те државе бесплатно издати идентификационо увјерјење којим се потврђује њихов статус чланова конзулата и њихових чланова породице.

Члан 6.

Држављанство конзуларних функционера

Конзуларни функционери треба да буду држављани државе именована, али не лица која су стално настањена у држави именована.

Члан 7.

Лица оглашена као *персона нон грата* или неприхватљива

Држава пријема може у свако доба нотификовати државу именована да је неки члан конзулата "нон грата" или да није прихватљив без обавезе да образложи своју одлуку. У том случају, држава именована ће опозвати лице у питању. Уколико држава именована у разумном року не изврши ову обавезу, држава пријема може престати сматрати лице у питању чланом конзулата.

ДИО III
КОНЗУЛАРНЕ ФУНКЦИЈЕ

Члан 8

Опште одредбе

Конзуларни функционер има право да:

1. заштити права и интересе државе именована и њених држављана, као и правних лица, да им пружи помоћ и потпору;

2. унаприједи развој односа између државе именована и државе пријема у областима трговине, привреде, културе, информисања, образовања, науке, екологије, туризма, спорта и другим областима, као и развој пријатељских односа и сарадње између страна уговорница;

3. осигура свим допуштеним средствима услове и развој у напријед наведеним областима у држави пријема и о томе обавијести државу именована;

4. врши све друге функције за које је држава именована овластила конзулат, које нису забрањене законима и прописима државе пријема, којима се држава пријема не противи, као и оне које су предвиђене међународним уговорима на снази између државе именована и државе пријема.

Члан 9.

Функције у вези са држављанством и грађанским стањем

1. Конзуларни функционер има право да:

1.1. уписује у регистар држављане државе именовања,

1.2. прима пријаве у вези са држављанством,

1.3. прима обавјештења и изводе од надлежних органа државе пријема о рођењу, смрти и вјенчању држављана државе именовања, уписује у регистар рођених и умрлих држављане у питању и саставља односна акта,

1.4. уписује у регистар вјенчања и разводе брака између држављана државе именовања у складу са законима државе именовања.

2. Одредбе става 1. овог члана не искључују да лица у питању поштују законе и прописе државе пријема.

Члан 10.

Функције у вези са пасошима и визама

Конзуларни функционер има право да:

1. издаје, обнавља, повлачи и поништава пасоше држављана државе именовања, продужава њихово важење, врши неопходни упис у њих, као и издаје друге документе држављанима којим им омогућава прелаз границе,

2. издаје, продужава и поништава улазне и излазне визе у државу именовања, као и визе за транзит преко њене територије.

Члан 11.

Биљежничке активности и конзуларна легализација

1. Конзуларни функционер има право, у складу са важећим законима државе именовања, да врши сљедеће активности:

1.1. саставља и овјерава, на основу захтјева који поднесе било који држављанин државе именовања, акта и документе који ће бити употребљени на територијама страна уговорница,

1.2. потврђује важност потписа на документима и аутентичност превода докумената са једног језика на други,

1.3. врши легализацију докумената и аката издатих уз учешће органа конзуларног подручја као и својих властитих докумената и аката. Власти страна уговорница узимају у обзир ова документа и акта искључиво у случају расположивости конзуларне легализације осим ако је другачије одређено законима страна уговорница или међународним уговорима чије су чланице стране уговорнице,

1.4. врши сваку другу биљежничку функцију, утврђену законом државе именовања.

2. Исправе, њихови преписи, преводи и изводи, које саставља или овјерава конзуларни функционер а који ће бити употребљени у држави пријема, имају снагу, важност као да их је издала или овјерила надлежна власт државе пријема.

Члан 12.

Нотификација о притвору, хапшењу, затварању држављана и посјете

1. Надлежни органи државе пријема ће, без одлагања, најкасније у року од 3 дана, обавијестити конзулат државе именована у вези са сваким притварањем, хапшењем или о свакој другој врсти ограничења слободе држављанина државе именована. У исто вријеме, надлежни органи државе пријема ће, без одлагања, прослиједити свако обавјештење које је то лице упутило конзулату.

2. Надлежни органи државе пријема ће, без одлагања, а не касније од 5 дана од тренутка притварања, хапшења или сваког другог ограничења слободе држављана државе именована, осигурати остваривање права конзуларног функционера да посјети или ступи у везу са лицем у питању, као и да му пружи потребну правну помоћ.

3. Надлежни органи државе пријема саопштиће лицу у питању државе именована права из става 1. и 2. овог члана.

4. Права назначена у ставу 1. и 2. овог члана оствариће се у складу са законима и прописима државе пријема.

Члан 13.

Помоћ држављанима државе именована

1. Конзуларни функционер има право да:

1.1. оствари везу са и да посјети сваког држављанина државе именована у оквиру свог конзуларног подручја, а држава пријема неће ометати везу између држављана државе именована и њиховог конзулата и неће спријечити њихов приступ конзулату,

1.2. прими да привремено похрани имовину, новац, вриједности и документе држављанина или правног лица државе именована осим ако то није у супротности са законима и прописима државе пријема,

1.3. захтијева од надлежних власти државе пријема да одмах дају информацију у вези са сваким несрећним случајем из којег настају материјална штета и повреде, са сваким застојем средстава ауто транспорта, као и о несрећним случајевима у које су укључени држављани државе именована,

1.4. изађе пред надлежне органе државе пријема са захтјевом за помоћ у трагању за држављанима државе именовања који су проглашени несталим.

2. Ако је држављанин државе именовања спријечен да благовремено брани своја права и интересе у складу са законима и прописима државе пријема, конзуларни функционер га може заступати пред судским и другим надлежним властима државе пријема или организовати одговарајуће заступање док он не одреди свог заступника или док не буде и сам у стању да брани своја права и интересе.

Члан 14.

Туторство и старатељство

1. Надлежни органи државе пријема ће без одлагања обавијестити конзулат у питању о сваком случају у којем је неопходно установљење татора или старатеља на том конзуларном подручју за држављанина државе именовања, укључујући малолетнике, који су законом признати као неспособни или да не посједују пуну способност.

2. Конзуларни функционер има право да штити, у складу са законима и прописима државе пријема, права и интересе држављана државе именовања, укључујући малолетнике, који су законом признати као неспособни или да не посједују пуну способност и, на одговарајући начин, да препоручи или установи татора или старатеља за то лице и да надзире активности у погледу туторства и старатељства.

Члан 15.

Обавјештење о смртним случајевима

У случају смрти држављанина државе именовања у држави пријема, надлежни органи државе пријема ће о томе, без одлагања, обавијестити конзулат. Они издају конзулату, на основу захтјева, умрлицу или други документ о смрти.

Члан 16.

Функције у погледу заоставштине

1. Надлежни органи државе пријема ће, што је могуће прије, обавијестити конзулат о смрти држављанина државе именовања на територији његовог конзуларног подручја и обавијестиће конзулат о постојању заоставштине или тестаментa.

2. Конзуларни функционер има право да присуствује, у случају заоставштине из става 1. овог члана, за вријеме подписа имовине од стране надлежних власти државе пријема и да предузима мјере заштите заоставштине.

3. Кадгод је држављанин државе именовања наследио заоставштину лица које је умрло на територији државе пријема без обзира на држављанство тог лица, надлежни органи државе пријема ће, без одлагања, о томе обавијестити конзулат.

4. Под условом да држављанин државе именовања има или тврди да има право на заоставштину у држави пријема али нити то лице нити његов заступник не могу присуствовати оставинском поступку, конзуларни функционер може лично или преко свог представника, заступати интересе тог држављанина пред судским или другим надлежним властима државе пријема.

5. Конзуларни функционер има право да, у име држављанина државе именовања који није стално настањен у држави пријема, прикупи заоставштину сваке врсте и да је предаје држављанину којем та заоставштина припада.

6. Ако држављанин који није стално настањен у држави пријема умре у тој држави, конзуларни функционер има право да привремено похрани сва документа, новац и личне ствари преминулог лица и да их преда његовим наследицима, управитељу или другим овлашћеним агентима.

7. Конзуларни функционер може, у име држављанина државе именовања, уколико тај држављанин није на територији државе пријема, добити од суда, власти или појединаца новац или другу имовину на коју тај држављанин има право у вези са смрћу било којег лица, укључујући ствари из заоставштине, плаћања извршена у складу са законима у вези са компензацијским надокнадама у ситуацији несрећног случаја, као и плаћања полиса животног осигурања.

8. У обављању функција из става 4, 5, 6. и 7. овог члана, конзуларни функционер мора поштовати законе и прописе државе пријема.

Члан 17.

1. Конзуларни функционер има право, у границама овог конзуларног подручја, да пружа помоћ бродовима државе именовања који се налазе у унутрашњим водама или у територијалном мору државе пријема, заповједницима и члановима посаде тих бродова као и:

1.1. да се попне на брод, да узме изјаве од заповједника и било којег члана посаде брода, као и да добије информације о активностима тог брода, пловидби и терету,

1.2. да помаже у истрази о свакој несрећи која се догодила за вријеме пловидбе, без штете по права надлежних власти државе пријема,

1.3. да помаже у рјешавању спорова између заповједника и чланова посаде брода, укључујући спорове у погледу плата и обавеза споразума о радном односу, као и да предузима мјере безбједности на броду,

1.4. да предузима мјере ради осигурања љекарске помоћи или репатријације заповједника брода и сваког члана посаде,

1.5. да прихвати, размотри, састави, потпише или овјери бродске документе,

1.6. да такође рјешава друге проблеме у вези са бродом, на темељу инструкције државе именовања.

2. Заповједник и чланови посаде брода имају право да директно приступе конзуларном функционеру не кршећи законе и прописе државе пријема.

Члан 18.

Заштита у случају мјера присиле против брода државе именовања

1. Под претпоставком да суд или друга надлежна власт државе пријема намјерава предузети било коју мјеру присиле или провести било какву акцију на броду државе именовања, они ће о томе унапријед обавијестити конзулат како би конзуларни функционер или његов заступник могао присуствовати провођењу наречених акција. У случају хитности, када је благовремено обавијештење очигледно немогуће, конзулат ће бити одмах обавијештен о предузетим акцијама од стране надлежних власти државе пријема и на захтјев конзуларног функционера, о резултатима тих акција.

2. Одредбе става 1. овог члана сходно се примјењују на акције предузете на тлу од стране надлежних власти државе пријема према заповједнику брода или сваком члану посаде.

3. Одредбе става 1. и 2. овог члана не примјењују се на рутинску инспекцију коју врше државне инспекцијске власти на контролним пунктовима државне границе, лучке власти, ни на мјере које имају за циљ осигурање спашавања људских живота у води, безбједност пловидбе на мору, спречавање загађивања воде или провођење прописа о карантину.

4. Надлежни органи државе пријема не смију се мијешати у унутрашње послове ниједног брода државе именовања уколико не нарушавају мир, безбједност и јавни ред државе пријема, осим у случајевима кад је до интервенисања дошло на лични захтјев заповједника брода или уз његов пристанак или уз сагласност конзуларног функционера државе именовања.

Члан 19.

Помоћ пружена бродовима

1. Ако брод под заставом државе именовања у територијалним или унутрашњим водама државе пријема претрпи бродолом, несрећу или се насуче или из било којег разлога не може наставити своју пловидбу самостално, надлежни органи државе пријема ће, без одлагања, обавијестити конзулат о мјерама предузетим на спашавању људи, терета и друге имовине на броду.

2. Надлежни органи државе пријема неће спријечити конзуларног функционера да пружи помоћ сваком броду који је претрпио бродолом, несрећу, који се насучао или из било којег разлога не може наставити пловидбу самостално, његовој посади и путницима и с тим циљем он може поднијети захтјев надлежним властима државе пријема за помоћ.

3. Органи државе пријема ће без одлагања обавијестити конзулат уколико је брод државе именовања претрпио бродолом, несрећу, насучао се или из било којег разлога не може наставити пловидбу самостално или уколико је неки предмет који припада броду као и терет нађен на обали или је уручен луци државе пријема, или уколико је заповједник брода, власник, бродски агент или представник осигуравајуће компаније недоступан или не може предузети мјере ради осигурања безбједности или управљања у томе. У том случају конзуларни функционер може предузети неопходне мјере у њихово име.

4. Никакве царинске дажбине на терет или имовину брода не наплаћују се од брода државе именовања који је претрпио бродолом, несрећу, насучао се или из било којег другог разлога не може наставити своју пловидбу самостално, осим када се продају или користе од стране државе пријема.

5. Конзуларни функционер има право да присуствује утврђивању од стране надлежних органа узрока несреће коју је претрпио брод, насучавања или немогућности да настави своју пловидбу самостално.

Члан 20.

Ваздухоплов државе именовања

Одредбе ове конвенције у вези са бродовима државе именовања примјењују се такође на ваздухоплове државе именовања под условом да нису у супротности са одредбама других билатералних уговора закључених између државе именовања и државе пријема или мултилатералних уговора у којима су обе државе чланице.

Члан 21.

Преношење правних докумената

Конзуларни функционер има право да преноси судске и вансудске документе под условом да закони и прописи државе пријема то дозвољавају. Ако су на снази други споразуми између државе пријема и државе именовања, у том случају се примјењују њихове одредбе.

Члан 22.

Подручје предвиђено за вршење
конзуларних функција

Конзуларни функционер може вршити конзуларне функције на једном конзуларном подручју. Уз сагласност државе пријема он може вршити своје функције и изван територије конзуларног подручја.

Члан 23.

Општење са органима државе пријема

Конзуларни функционер може се обраћати локалним властима свог конзуларног подручја, а и централним надлежним органима државе пријема у оној мјери у којој то допуштају закони, прописи и пракса државе пријема.

Члан 24.

Нотификације у погледу измјена закона државе пријема које могу бити од значаја за држављане државе именовања

Држава пријема нотификоваће конзулат о измјенама закона које могу бити значајне за интересе и права држављана државе именовања.

ДИО IV ОЛАКШИЦЕ, ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ

Члан 25.

Олакшице за конзулате и чланове конзулата

1. Држава пријема обезбјеђује све олакшице конзулату ради обављања његових функција.

2. Држава пријема односи се према члановима конзулата са дужним поштовањем и предузима све неопходне мјере ради осигурања вршења њихових функција у складу са овом конвенцијом.

Члан 26.

Конзуларне просторије и станови

1. Држава пријема олакшава држави именовања да на њеној територији у складу са њеним законима стекне просторије потребне за конзулат или јој помаже да на неки други начин дође до просторија.

2. Она такође помаже конзулату, ако је потребно, да добије одговарајуће станове за своје чланове.

Члан 27.

Употреба државног грба и заставе

1. Конзулат има право поставити на просторије конзулата државни грб и таблу са називом конзулата на језику државе именовања и на језику државе пријема.

2. Конзулат има право да развије заставу државе именовања на згради у којој је смјештен конзулат, на резиденцији шефа конзулата и на превозним средствима када се ова користе у службене сврхе.

Члан 28.

Неповредивост конзуларних просторија и станова конзуларних функционера

1. Конзуларне просторије и станови конзуларних функционера су неповредиви. Органи државе пријема не улазе у конзуларне просторије и станове конзуларних функционера осим уз пристанак шефа конзулата или шефа дипломатске мисије државе именовања у држави пријема овлашћеног лица од стране једног од њих.

2. Држава пријема предузима све одговарајуће мјере за заштиту конзуларних просторија и станова конзуларних функционера од сваког

насилног упада или штете као и за спречавање сваког ремећења мира конзулата или нарушавања његовог достојанства.

Члан 29.

Имунитет у погледу реквизиције конзуларних просторија

Конзуларне просторије, сва имовина конзулата и његова средства превоза имају имунитет у погледу сваког облика реквизиције за сврхе народне одбране или јавне користи. У случају да је потребна експропријација у те сврхе, све могуће мјере предузете како би се избјегло ометање вршења конзуларних функција, а држави именовања биће исплаћена одговарајућа и ефективна одштета.

Члан 30.

Неповредивост конзуларне архиве

Конзуларна архива је неповредива у сваком тренутку и ма гдје се налазила.

Члан 31.

Слобода кретања

Под резервом својих закона и прописа који се односе на зоне у које је улазак забрањен или регулисан из разлога државне безбједности, држава пријема обезбјеђује на својој територији свим члановима конзулата слободу кретања и путовања. Међутим, у свим случајевима, држава пријема обезбјеђује конзуларном функционеру могућност да врши своје службене дужности.

Члан 32.

Слобода општења

1. Држава пријема дозвољава и штити слободу општења конзулата за све службене сврхе. У општењу са владом, дипломатским мисијама и другим козулатима државе именовања, конзулат може користити сва одговарајућа средства, укључујући дипломатске и конзуларне курире, кодиране или шифроване поруке и дипломатску или конзуларну вализу. Конзулат може поставити и користити отпремну радио станицу само уз пристанак државе пријема.

2. Службена преписка конзулата је неповредива. Службена преписка означава сваку преписку која се односи на конзулат и његове функције.

3. Конзуларна вализа не смије бити ни отворена нити задржана. Међутим, у случајевима кад надлежни органи државе пријема имају

озбиљне поводе да сматрају да вализа садржи и друге предмете осим преписке, докумената или предмета о којима је ријеч у тачки 4. овог члана, оне могу захтијевати да у њиховом присуству вализу отвори овлашћени представник државе именовања. Ако представник државе именовања одбије тај захтјев, вализа се враћа тамо одакле је послата.

4. Сви пакети који чине конзуларну вализу треба да носе видљиву спољну ознаку којом се потврђује њихова природа и могу садржавати само службену преписку и документа или предмете искључиво за службену употребу.

5. Конзуларни курир треба да буде снабдјевен службеним документом којим се потврђује његов статус и број пакета који сачињавају конзуларну вализу. Изузев кад држава пријема на то пристане, он не може бити ни држављанин државе пријема нити, уколико је држављанин државе именовања, може бити стално настањен у држави пријема. Држава пријема штити конзуларног представника у вршењу његових функција. Он ужива своју личну неповредивост и не може бити ни хапшен нити притворен у било ком облику.

6. Држава именовања или конзулат могу одредити конзуларне курире *ад хоц*. У тим случајевима одредбе става 5. овог члана такође се примјењују, осим што имунитети који су ту споменути престају да се примјењују чим курир примаоцу преда конзуларну вализу која му је повјерена.

7. Конзуларна вализа може се повјерити заповједнику брода или капетану ваздухоплова државе именовања који треба да буде снабдјевен службеним документом у којем је означен број пакета који чине конзуларну вализу, али се он не сматра конзуларним куриром. Чланови конзулата у споразуму са одговарајућим локалним органима могу, непосредно и слободно, предати конзуларну вализу и преузети је од заповједника брода или капетана ваздухоплова.

Члан 33.

Конзуларне дажбине и таксе

1. Конзулат може наплаћивати на територији државе пријема дажбине и таксе које се за конзуларне функције предвиђају законима и прописима државе именовања.

2. Своје прикупљене у облику дажбина и таксе предвиђене у тачки 1. овог члана ослобођене су свих пореза и таксе у држави пријема.

Члан 34.

Неповредивост конзуларних функционера

1. Конзуларни функционери не могу бити подвргнути хапшењу нити притвору изузев на основу одлуке надлежних судских власти у случају да су починили тешко кривично дјело.

2. Изузев случајева предвиђених у тачки 1. овог члана, конзуларни функционери не могу бити затворени нити подвргнути било ком другом облику ограничења слободе, изузев кад се ради о извршењу судске одлуке која постаје правоснажна.

3. Ако се поведе кривични поступак против конзуларног функционера, то лице је дужно да се појави пред надлежним органима. Истовремено, у вођењу поступка према њему се мора показати поштовање, водећи рачуна о његовом службеном статусу и осим у случајевима предвиђеним тачком 1. овог члана, на начин како би се што је могуће мање ометало вршење конзуларних функција. Ако потреба за притвором конзуларног функционера настаје у складу са тачком 1. овог члана, кривични поступак против њега отпочиње у најкраћем могућем року.

Члан 35.

Имунитет од судства

1. Конзуларни функционери и конзуларни службеници не подлијежу надлежности судских или управних органа државе пријема за дјела извршена у обављању конзуларних функција.

2. Међутим, одредбе из става 1. овог члана не примјењују се у случају грађанског поступка или:

2.1. покренутог на основу уговора који је закључио конзуларни функционер или конзуларни службеник, али не изричито или прећутно као пуномоћник државе именовања; или

2.2. који је покренуло неко треће лице за штету насталу из несреће коју је у држави пријема проузроковало возило, брод или ваздухоплов.

Члан 36.

Обавеза свједочења

1. Чланови конзулата могу бити позвани да свједоче у току судског или управног поступка. Конзуларни службеник или члан послужног особља не треба, осим у случајевима наведеним у тачки 3. овог члана, да одбије

свједочење. Ако конзуларни функционер одбије да свједочи, никаква принудна мјера или казна не може се примијенити против њега.

2. Власт која позива конзуларног функционера на свједочење треба да избјегава ометање обављања његових функција. Она може да, кад је то могуће, узме то свједочење у његовом стану или у конзулату или да прихвати његову писану изјаву.

3. Чланови конзулата нису дужни да свједоче о питањима која су повезана са вршењем њихових функција или да показују службену преписку и документа која се односе на то. Они такође имају право да одбију да свједоче као вјештаци о законодавству државе именовања.

Члан 37.

Изузимање од обавеза

Чланови конзулата у држави пријема ослобођени су свих личних и јавних служби и војних обавеза ма какве природе оне биле, као и од испуњавања било каквог захтјева предвиђеног законима и прописима државе пријема у вези са пријављивањем странаца и добијањем дозволе боравка.

Члан 38.

Фискално ослобађање конзуларних просторија

1. Конзуларне просторије и резиденција шефа конзулата чији је власник или изнајмилац држава именовања или неко друго лице које поступа у њено име ослобођене су свих државних, регионалних или општинских пореза и такса било какве природе, уколико се не ради о онима које се убиру као накнада за обављене посебне услуге.

2. Фискално ослобађање предвиђено у тачки 1. овог члана не примјењује се на такве порезе и таксе ако према закону државе пријема падају на терет лица које је уговарач са државом именовања или са лицем које поступа у име те државе.

Члан 39.

Ослобађање чланова конзулата од фискалних дажбина

1. Конзуларни функционери и конзуларни службеници ослобођени су свих такса и пореза, личних или на имовину, јавних, регионалних или општинских, осим:

1.1. посредних такса које су по својој природи обично укључене у цијену роба или услуга;

1.2. пореза или такса на приватну непокретну имовину која се налази на територији државе пријема, под резервом одредби члана 38;

1.3. такса на оставштину, диобу или наслєдство, као и преносних такса, под резервом одредби члана 43. став 2;

1.4. пореза и такса на приватне приходе, укључујући и добитке у капиталу, који потичу из државе пријема и порезе на капитал у вези са инвестирањем у трговачке или финансијске трансакције у држави пријема;

1.5. такса и пореза који се убиру као накнада за посебно обављене услуге, као и билежничких такса, судских и уписних такса, такса за хипотеке и исправе, под резервом одредби члана 38.

2. Чланови послужног особља ослобођени су од пореза и такса на наднице и плате које примају за послове које обављају у конзулату.

3. Чланови конзулата који запошљавају лица чије плате и наднице нису ослобођене пореза на приход у држави пријема треба да поштују обавезе којима закони и прописи државе пријема подвргавају послодавце у погледу убирања пореза на приход.

Члан 40.

Ослобађање од царина и царинског прегледа

1. Држава пријема, у складу са својим законима и прописима, дозвољава уношење и изношење, као и одобрава ослобађање од царине, осим трошкова складиштења, превоза и трошкова за друге сличне услуге, за:

1.1. предмете намијењене за службену употребу у конзулату;

1.2. предмете за личну употребу конзуларног функционера;

1.3. предмете увезене у вријеме првог смјештаја конзуларних службеника и чланова послужног особља конзулата, предмете за домаћинство.

2. Предмети поменути у алинеји 1.2. и 1.3. став 1. овог члана не треба да прелазе количине потребне за личну употребу заинтересованих лица.

3. Лични пртљаг који прати конзуларне функционере ослобођен је царинског прегледа. Он може бити прегледан од стране надлежних органа државе пријема само ако постоји озбиљан разлог да се вјерује да садржи предмете који нису наведени у алинеји 1.2. став 1. овог члана, или предмете чији је увоз или извоз забрањен законима и

прописима државе пријема или њеним прописима о карантину. Овај преглед врши се у присуству конзуларног функционера или лица које он за то овласти.

Члан 41.

Привилегије и имунитети чланова породице

1. Чланови породица из тог конзулата уживају исте привилегије и имунитете као и чланови конзулата са којима су у сродству.

2. Одредбе става 1. овог члана не примјењују се на чланове породице који су држављани државе пријема или су стално настањени у тој држави или обављају стручне или трговачке активности с циљем зараде профита у држави пријема.

Члан 42.

Лица која не уживају привилегије и имунитете

1. Конзуларни службеници или чланови послужног особља конзулата који су држављани државе пријема или су стално настањени у тој држави не уживају привилегије и имунитете предвиђене овом конвенцијом изузев одредби члана 36. став 3.

2. Чланови породица лица поменутих у ставу 1. овог члана не уживају привилегије и имунитете предвиђене овом конвенцијом.

3. Држава пријема врши јурисдикцију у погледу лица поменутих у ставу 1. и 2. овог члана тако да избјегне ометање конзулата у вршењу својих функција.

Члан 43.

Оставштина члана конзулата или члана његове породице

У случају смрти члана конзулата или члана његове породице држава пријема:

1. дозвољава изношење покретне имовине преминулог лица, изузев оне која је прибављена у држави пријема чији је извоз забрањен у тренутку његове смрти,

2. не наплаћује никакав порез на покретну имовину преминулог.

Члан 44.

Почетак и крај конзуларних привилегија и имунитета

1. Сваки члан конзулата ужива привилегије и имунитете предвиђене овом конвенцијом од тренутка уласка на територију државе пријема ради преузимања своје службе или, ако је већ на њеној територији, од тренутка кад преузме своју дужност у конзулату.
2. Чланови породице члана конзулата који су саставни дио његовог домаћинства уживају привилегије и имунитете предвиђене овом конвенцијом од датума уласка на територију државе пријема или од датума када постану чланови те породице.
3. Кад функције члана конзулата престану, његове привилегије и имунитети, као и привилегије и имунитети чланова његове породице који су саставни дио његовог домаћинства, престају оног тренутка кад лице у питању напусти државу пријема или по истеку разумног рока који је дат да то учини. Привилегије и имунитети чланова породице члана конзулата престају кад они престану припадати његовом домаћинству. Међутим, ако та лица намјеравају напустити државу пријема у разумном року након тога, њихове привилегије и имунитети трају до тренутка њиховог одласка.
4. У случају смрти неког члана конзулата, чланови његове породице који су саставни дио његовог домаћинства и даље уживају привилегије и имунитете који су им дати све док не напусте државу пријема или док не истекне разуман рок који им је дат да то учине.

Члан 45.

Одрицање од привилегија и имунитета

1. Држава именовања може се одрећи привилегија и имунитета које уживају заинтересована лица у складу са члановима 34, 35. и 36. ове конвенције. У свим случајевима то одрицање се јасно изражава и саопштава држави пријема у писаној форми.
2. Покретање поступка од стране било којег лица у стварима у којима би оно могло уживати имунитет од судства у складу са овом конвенцијом спречава га да се позива на имунитет од судства у погледу ма ког противзахтјева који је у непосредној вези са главним захтјевом.
3. Одрицање имунитета од судства с циљем вођења грађанског или административног поступка не сматра се да подразумијева одрицање имунитета при извршењу судске одлуке у вези с чим је потребно посебно одрицање у писаној форми.

Члан 46.

Вршење конзуларних функција од стране дипломатских мисија

1. Одредбе ове конвенције такође се примјењују, у мјери у којој контекст дозвољава, на вршење конзуларних функција од стране дипломатске мисије.
2. Имена чланова дипломатске мисије задужених да обављају конзуларне функције, нотификују се министарству иностраних послова државе пријема или неком другом органу којег је то министарство одредило.
3. При вршењу конзуларних функција дипломатска мисија може се обраћати:
 - 3.1. локалним органима конзуларног подручја;
 - 3.2. централним органима државе пријема ако то дозвољавају закони, прописи и пракса државе пријема или релевантни међународни споразуми.
4. Привилегије и имунитети чланова дипломатске мисије предвиђени у ставу 2. овог члана и даље се руководе правилима међународног права које се односи на дипломатске односе.

ДИО V
ПОШТОВАЊЕ ЗАКОНА И ПРОПИСА ДРЖАВЕ ПРИЈЕМА

Члан 47.

1. Без штете по привилегије и имунитете предвиђене овом конвенцијом, дужност је сваког лица које ужива привилегије и имунитете да поштује законе и прописе државе пријема укључујући и саобраћајне прописе.
2. Конзуларне просторије не смију се користити на начин који није у складу са вршењем конзуларних функција.
3. Конзулат, чланови конзулата и чланови њихових породица треба да поштују законе и прописе државе пријема у погледу осигурања превозних средстава.

**ДИО VI
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 48.

Ратификација, ступање на снагу и отказивање

1. Ова конвенција подлијеже ратификацији и ступа на снагу тридесет дана након размјене инструмената о ратификацији.
2. Ова конвенција остаје на снази све до истека шест мјесеци од дана кад је једна страна уговорница нотификовала другу страну уговорницу у писаној форми о својој намјери да откаже ову конвенцију.

Састављено у Сарајеву, дана 29. јануара 2002, у два оригинала на турском, босанском, хрватском, српском, и енглеском језику, при чему су сви текстови једнако вјеродостојни. У случају разлика у тумачењу Конвенције, енглески текст ће превагнути.

ЗА РЕПУБЛИКУ ТУРСКУ

ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ

**ИСМАИЛ ЏЕМ
МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ
ПОСЛОВА**

**ЗЛАТКО ЈАГУМЦИЈА
ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ ВИЈЕЋА
МИНИСТРА И МИНИСТАР
ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА**

[TURKISH TEXT – TEXTE TURC]

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE BOSNA-HERSEK ARASINDA
KONSOLOSLUK SÖZLEŞMESİ**

Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek, bundan sonra "Akit Taraflar" olarak adlandırılacaklardır.

Aralarındaki konsolosluk ilişkilerinin geliştirilmesini, her iki devletin, vatandaşlarının ve tüzel kişilerin haklarının ve çıkarlarının korunmasını sağlamak, Akit taraflar arasındaki dostluk ve işbirliğini güçlendirmek arzusundan hareketle,

24 Nisan 1963 tarihli Konsolosluk İlişkilerine Dair Viyana Sözleşmesi hükümlerini izleyerek,

Bu Sözleşmede belirtilmemiş konularda, Akit taraflarca imzalanmış çok taraflı uluslararası antlaşmaların ve uluslararası genel hukuk kaidelerinin uygulanacağını teyit ederek,

Bu Konsolosluk Sözleşmesini akdetmeye karar vermişler ve aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

BÖLÜM I

TANIMLAR

Madde I

İşbu Sözleşmede, aşağıdaki deyimlerden şu anlamlar anlaşılabacaktır:

1. "**Konsolosluk**", tüm Başkonsolosluk, Konsolosluk, Muavin Konsolosluk ve Konsolosluk Ajanlığı;
2. "**Konsolosluk Görev Çevresi**", bir Konsolosluğa, Konsolosluk görevlerini yerine getirmesi amacıyla tahsis edilen bölge;
3. "**Konsolosluk Şefi**" bu sıfatla hareket etmekle görevlendirilen kişi;
4. "**Konsolosluk Memuru**", Konsolosluk Şefi dahil olmak üzere, Gönderen Devlet tarafından konsolosluk görevlerini yerine getirmek üzere görevlendirilen tüm kişiler;
5. "**Konsolosluk Hizmetlisi**", bir konsolosluğun idari veya teknik hizmetlerinde istihdam edilen kişiler;
6. "**Hizmet Personeli**", bir konsolosluğun iç hizmetlerinde istihdam edilen kişiler;
7. "**Konsolosluk Mensupları**" tüm konsolosluk memurları, konsolosluk hizmetlileri ve hizmet personeli;

8. **"Alle Fertleri"**, bir konsolosluk mensubunun eşi, çocukları, ebeveynleri ve bakmakla yükümlü oldukları ve kendisi ile birlikte oturan ve geçimini sağladığı diğer bireyler;

9. **"Vatandaş"**, Gönderen Devlet kanunlarına göre bu Devletlerin uyrukluğunu haiz kişiler;

10. **"Tüzel Kişi"**, Gönderen Devlet kanunlarına göre tüzel kişiler;

11. **"Konsolosluk Binaları"**, maliki kim olursa olsun, münhasıran konsolosluk amaçları için kullanılan binalar veya bina kısımları, müstemilatı ve bunların üzerinde bulundukları arsalar;

12. **"Konsolosluk Arşivleri"**, konsolosluğa ait tüm evrak, belgeler, yazışmalar, kitaplar, filmler, enformasyon toplama, depolama ve uygulamasında kullanılan donanım, kayıt defterleri ve şifre malzemesi ile bunların korunmasına ve saklanmasına yarayan kartoteks ve mobilya;

13. **"Gemi"**, Gönderen Devlette kayıtlı olan, savaş gemileri dışındaki, tüm deniz taşıtları;

14. **"Uçak"**, Gönderen Devlette kayıtlı olan, Devlete ait uçaklar dışındaki, tüm hava taşıtları;

BÖLÜM II

GENEL OLARAK KONSOLOSLUK İLİŞKİLERİ

Madde 2

Bir Konsolosluğun Kurulması

1. Kabul Eden Devletin ülkesinde bir Konsolosluk, ancak bu Devletin muvafakati ile kurulabilir.

2. Konsolosluğun yeri, sınıfı ve konsolosluk görev çevresi, bunlarda yapılacak tüm değişiklikler ancak Gönderen Devletin ve Kabul Eden Devletin mutabakatı ile yapılabilir.

Madde 3

Konsolosluk Şefinin Atanması ve Kabul Edilmesi

1. Gönderen Devlet, Kabul Eden Devletin Dışişleri Bakanlığına konsolosluk şefinin atandığına dair atama belgesini gönderecektir.

2. Kabul Eden Devlet, atama belgesini almasını müteakip konsolosluk şefine mümkün olan en kısa sürede "Buyrultu" verecektir.

3. Kabul Eden Devlet, "Buyrultu" vermeyi reddederse, Gönderen Devlete bu kararının sebeplerini bildirmek yükümlülüğü altında değildir.

4. Konsolosluk şefi, Kabul Eden Devlet tarafından kendisine "Buyrultu" verilmesinden sonra görevinin ifasına başlayabilir.

5. Kabul Eden Devlet "Buyrultu" belgesinin verilmesine değin Konsolosluk Şefinin görevini geçici olarak ifa etmesine izin verebilir.

6. Konsolosluk Şefine "Buyrultu" verildikten veya görevini geçici olarak ifa etmesine izin verildikten sonra, Kabul Eden Devlet durumu vakit geçirmeden konsolosluk görev çevresindeki yetkili makamlara bildirecek ve Konsolosluk Şefinin görevlerini yapabilmesi ve işbu Sözleşmede belirtilen tüm haklardan, imkanlardan, dokunulmazlık ve ayrıcalıklardan yararlanabilmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınmasını sağlayacaktır.

Madde 4

Konsolosluk Misyon Şefinin Görevlerinin Geçici Olarak İfası

1. Konsolosluk Şefinin herhangi bir nedenle görevini ifa edemeyecek durumda kaldığı veya konsolosluk şefliği makamı boşaldığı takdirde, bir vekil yönetici konsolosluk şefi sıfatıyla geçici olarak vazife yapabilir.

2. Konsoloslukun vekil yöneticisinin tam ismi, konsolosluk şefi veya kendisi bunu yapamayacak durumdaysa Gönderen Devletin yetkili makamları tarafından Kabul Eden Devletin Dışişleri Bakanlığına bildirilecektir. Bu bildirim, genel bir kural olarak, önceden yapılacaktır.

3. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, vekil yöneticiye gerekli yardımı yapacak ve bu kişiyi koruyacaktır. Konsolosluk görevlerini vekaleten yürütecek kişiye, anılan görevi süresince, işbu Sözleşmenin hükümleri, Gönderen Devlet tarafından atanan Konsolosluk Şefine uygulandığı şekilde uygulanacaktır.

Madde 5

Atama, Varış ve Ayrılışlara İlişkin Olarak Kabul Eden Devlete Yapılacak Bildirim

1. Gönderen Devlet, Kabul Eden Devletin Dışişleri Bakanlığına önceden ve yazılı olarak aşağıdaki hususları bildirecektir:

1.1. Konsolosluk mensuplarının tam isimlerini, uyruklüğünü, rütbelerini ve görevlerini, varış ve nihai ayrılış tarihlerini veya görevlerinin sona erişini ve bu kişilerin görevleri süresince meydana gelebilecek ve statülerini etkileyebilecek tüm değişiklikleri,

1.2. Konsolosluk mensuplarının her birinin aile fertleri ile aile efradına dahil olan veya dahil olma durumu sona eren kişilerin tam isimlerini, uyruklüğünü, varış ve nihai ayrılış tarihlerini.

2. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, Kabul Eden Devletin uyruklüğünü taşıyan veya o ülkede sürekli mukim kişiler dışındaki konsolosluk mensuplarına ve aile fertlerine, bu Devletteki mevcut usule uygun olarak, ücret almadan "kimlik kartı" verecektir.

Madde 6

Konsolosluk Memurlarının

Uyrukluđu

Konsolosluk memurları Gönderen Devletin uyrukluđunu haiz olmalı, ancak Gönderen Devlette mukim olmamalıdır.

Madde 7

İstenmeyen veya Kabul Edilmeyen Adam İlan Edilen Kişiler

Kabul Eden Devlet herhangi bir zaman, Gönderen Devlete, konsolosluk mensuplarından birisinin istenmeyen kişi olduğunu veya kabul edilmediđini, kararına bir gerekçe göstermek zorunda olmaksızın bildirebilir. Bu durumda, Gönderen Devlet sözkonusu kişiyi geri çekecektir. Eğer Gönderen Devlet makul bir sürede bu yükümlülüđu yerine getirmezse, Kabul Eden Devlet bu kişiyi konsolosluk mensubu saymaktan vazgeçebilir.

BÖLÜM III

KONSOLOSLUK GÖREVLERİ

Madde 8

Genel Hükümler

Konsolosluk memuru aşağıdaki yetkilerle donatılmıştır:

1. Gönderen Devletin, vatandaşlarının ve tüzel kişilerinin haklarını ve çıkarlarını korumak, bu kişilere yardım etmek.
2. Gönderen Devlet ile Kabul Eden Devlet arasında ticaret, ekonomi, kültür, enformasyon, eğitim, bilim, çevre, turizm, spor ve diğer alanlarda mevcut ilişkileri, keza Akit Taraflar arasındaki dostane ilişkileri ve işbirliğini geliştirmek.
3. Kabul Eden Devletin yukarıda belirtilen alanlardaki şartları ve gelişmeleri hakkında tüm kanuni yollardan bilgi edinmek ve bu bilgilerden Gönderen Devleti haberdar etmek.

4. Gönderen Devlet tarafından bir konsolosluga verilen ve Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemelerinin yasaklamadigi veya bu Devletin karşi cikmadigi veya Gönderen Devletle Kabul Eden Devlet arasında yürürlükte bulunan uluslararası anlaşmalarda belirtilen bütün diğer görevleri yapmak.

Madde 9

Uyrukluk ve Şahsi Hallere İlişkin Görevler

1. Bir Konsolosluk Memuru aşağıdaki hususlarda yetkilidir:

1.1. Gönderen Devletin vatandaşlarının kaydını tutmak.

1.2. Vatandaşlık konusundaki tüm başvuruları kabul etmek.

1.3. Kabul Eden Devletin yetkili makamlarından Gönderen Devletin vatandaşlarına ilişkin doğum, evlilik ve ölümle ilgili bildirimleri ve belgeleri kabul etmek, ilgili vatandaşların doğum, evlilik ve ölüm kayıtlarını yapmak ve bunlara uygun belgeler düzenlemek.

1.4. Gönderen Devlet kanunlarına göre, vatandaşları arasındaki evlilikleri ve boşanmaları kaydetmek.

2. Bu maddenin 1. paragrafı hükümleri, ilgili vatandaşların Kabul Eden Devletin Kanun ve düzenlemelerine uyma yükümlülüğüne halel getirmez.

Madde 10

Pasaport ve Vize ile İlgili İşler

Bir Konsolosluk memuru aşağıdaki hususlarda yetkilidir:

1. Gönderen Devlet vatandaşlarına pasaport vermek, yenilemek ve iptal etmek, bu pasaportların geçerlilik süresini uzatmak, pasaportlara gerekli şerhleri koymak, keza vatandaşlarına sınırı geçmelerini sağlayacak diğer belgeleri vermek.

2. Gönderen Devlete giriş-çıkış yapmak üzere vize vermek, süresini uzatmak ve iptal etmek ve keza ülkeden transit geçmeyi sağlayacak vize vermek.

Madde 11

Noter İşlemleri ve Konsolosluk Onayları

1. Konsolosluk memurları, Gönderen Devletin yürürlükteki yasalarına uygun şekilde, aşağıdaki işlemleri gerçekleştirme hakkına sahiptirler:

1.1. Herhangi bir vatandaşın müracaatı üzerine, Akit Tarafların ülkelerinde kullanılacak hukuki belge ve dokümanı düzenlemek ve tasdik etmek.

1.2. Belgelerin üzerindeki imzaların geçerliliğini ve tercüme edilmiş belgelerin orijinal belgeye uygunluğunu tasdik etmek.

1.3. Konsolosluk görev çevresindeki makamların katılımıyla hazırlanan, keza konsolosluk tarafından hazırlanan belge ve dokümanları onaylamak. Akit Tarafların yetkilileri, bu belge ve dokümanları, Akit Tarafların mevzuatında veya Akit Taraflarca imzalanan uluslararası antlaşmalarda aksi belirtilmediği takdirde, sadece konsolosluk onayının mevcudiyeti halinde dikkate alacaklardır.

1.4. Gönderen Devlet mevzuatına uygun olarak diğer noterlik görevlerini yapmak.

2. Kabul Eden Devlette kullanılmak üzere Konsolosluk Memuru tarafından düzenlenen veya tasdik edilen dokümanlar, suretler, tercüme ve belgeler Gönderen Devletin yetkili makamları tarafından düzenlenmiş veya tasdik edilmiş belgelerle aynı geçerliliği haizdir.

Madde 12

Gözüaltına Alma, Tutuklama veya Hapsetmeye İlişkin Bildirim ve Ziyaret

1. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, Gönderen Devletin konsolosluğunu, Gönderen Devlet vatandaşlarından birisinin gözüaltına alınması, tutuklanması veya hürriyeti kısıtlayıcı diğer herhangi bir tedbire tabi tutulması halinde en kısa zamanda, en geç 3 gün içinde, haberdar edeceklerdir. Aynı zamanda, Kabul Eden Devletin yetkili makamları böyle bir kişinin konsolosluğa gönderdiği mektupları derhal ileteceklerdir.

2. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, Gönderen Devlet vatandaşının gözüaltına alınmasından, tutuklanmasından veya hürriyeti kısıtlayıcı herhangi bir diğer tedbire tabi tutulmasından itibaren en geç 5 gün içinde, konsolosluk memurunun ilgili kişiye gerekli yardımı yapmak için ziyaret etme veya temas kurma hakkını gerçekleştirmesini sağlayacaktır.

3. Kabul Eden Devletin yetkili makamları ilgiliye bu maddenin 1 ve 2. fıkraları uyarınca sahip olduğu haklarını bildireceklerdir.

4. Bu maddenin 1 ve 2. fıkralarında belirtilen haklar, Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemelerine uygun olarak kullanılacaktır.

Madde 13

Gönderen Devlet Vatandaşlarına Yardım

1. Konsolosluk memuru aşağıdaki hakları haizdir:

1.1. Gönderen Devletin konsolosluk görev çevresi dahilindeki herhangi bir vatandaşıyla ilişki kurmak ve bu kişiyi ziyaret etmek. Kabul Eden Devlet konsoloslukla Gönderen Devlet arasındaki iletişimi ve bu kişilerin konsoloslukla temasını kolaylaştıracaktır.

1.2. Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemeleriyle çelişmediği takdirde, Gönderen Devletin özel ve tüzel vatandaşı herhangi bir kişinin mallarını, parasal varlıklarını, değerli eşyalarını ve belgelerini geçici olarak muhafaza etmek üzere kabul etmek.

1.3. Kabul Eden Devletin yetkili makamlarından maddi hasar ve ölümle sonuçlanan tüm kazalar, motorlu ulaşım araçlarının alıkonulması ve Kabul Eden Devletin vatandaşlarının da dahil olduğu kazalarla ilgili olarak gecikmeksizin bilgi talep etmek.

1.4. Kabul Eden Devletin yetkili makamlarından Gönderen Devletin kayıp olduğu bildirilen vatandaşlarının aranması için yardım talebinde bulunmak.

2. Gönderen Devletin vatandaşının, Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemelerine uygun olarak haklarını ve çıkarlarını vaktinde koruyamaması durumunda, konsolosluk memuru bu kişiyi Kabul Eden Devletin adli veya yetkili makamları önünde temsil edebilir veya sözkonusu kişi kendi çıkarlarını şahsen savunabileceği ana veya bir temsilcisini atayana kadar yeteri şekilde temsil edebilir.

Madde 14

Vesayet ve Kayımlık

1. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, reşit olmayanlar dahil, yasal olarak kendi adına hareket etme ehliyeti sınırlı veya bu ehliyetten yoksun olduğu kabul edilen bir Gönderen Devlet vatandaşı ile ilgili olarak vasi veya kayyım tayin edilmesinin gerekli olduğu tüm hallerde, bunu gecikmeksizin konsolosluga bildirecektir.

2. Konsolosluk memuru Kabul Eden Devletin kanunlarına ve mevzuatına uygun olarak, reşit olmayanlar dahil, yasal olarak kendi adına hareket etme ehliyeti sınırlı veya bu ehliyetten yoksun olduğu kabul edilen bir Gönderen Devlet vatandaşının haklarını ve çıkarlarını korumak ve bu kişiler için bir vasi veya kayyım teklif ve tayin etmek veya vasilik ve kayımlık görevleriyle ilgili gözetimde bulunmak hakkına sahip olacaktır.

Madde 15

Ölüm Halinde Bilgi Verme

Gönderen Devletin bir vatandaşının Kabul Eden Devlette ölümü halinde, Kabul Eden Devletin yetkili makamları durumu gecikmeksizin konsolosluga bildireceklerdir. Yetkili makamlar ölüm belgesi veya başka bir belgenin örneğini konsolosluga göndereceklerdir.

Madde 16

Mirasla İlgili Görevler

1. Gönderen Devlet Vatandaşlarından birinin konsolosluk görev çevresinde ölümü ve miras veya vasiyet bırakıp bırakmadığı hususlarında Kabul eden Devletin yetkili makamları konsoloslugu en kısa zamanda haberdar ederler.

2. Konsolosluk memuru, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen şekilde bir terekenin mevcudiyeti halinde, Kabul Eden Devlet yetkili makamları tarafından tereke muhtevasını belirtir envanterin hazırlanması sırasında hazır bulunmak ve terekeyi güvence altına almak üzere gerekli önlemleri almak haklarına sahiptir.

3. Gönderen Devletin bir vatandaşının Kabul Eden Devlet ülkesinde ölen kişinin mirasında hak sahibi olması durumunda, ölen kişinin vatandaşlığı ne olursa olsun, bu devletin yetkili makamları, bundan konsoloslugu gecikmeksizin haberdar ederler.

4. Gönderen devletin bir vatandaşının Kabul Eden Devletteki mirasta hak sahibi olduğu veya hak iddia ettiği fakat kendisinin veya temsilcisinin mirasla ilgili muamelelere katılamamaları durumunda, konsolosluk memuru, şahsen veya temsilcisi aracılığıyla vatandaşını Kabul Eden Devletin adli ya da yetkili makamları önünde temsil edebilir.

5. Konsolosluk Memuru, ilgili şahıslara göndermek amacıyla Gönderen Devletin Kabul Eden Devlette sürekli mukim olmayan vatandaşları adına mirastan ilgili şahıslara düşen miktarı kabul etmek hakkına da sahiptir.

6. Kabul Eden Devlette, bu devlette sürekli mukim olmayan bir vatandaşın ölümü halinde, konsolosluk memuru zaman geçirmeksizin vefat eden kişiye ait belgeleri, parasal varlıkları ve kişisel eşyaları geçici olarak almak ve bunları mirasçılarına, kayyımına veya diğer yetkili kişilere transfer etmek haklarını haizdir.

7. Konsolosluk memuru, Kabul Eden Devlette mukim olmayan bir Gönderen Devlet vatandaşı adına, bu vatandaşa bir kişinin ölümüne bağlı olarak tereke, kazalara ilişkin tazminat ödemelerini düzenleyen mevzuata uygun ödemeler ile hayat sigortası ödemeleri dahil olmak üzere tahakkuk eden para veya menkulleri mahkemelerden, yetkili makamlardan veya bireylerden alma hakkını haizdir.

8. Bu maddenin 4, 5, 6 ve 7. paragrafları hükümlerinde sayılan işlemlerin yerine getirilmesi sırasında, bir konsolosluk memuru Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemelerine uygun olarak hareket edecektir.

Madde 17

Gönderen Devlet Gemilerine Yardım

1. Konsolosluk memuru, görev çevresi dahilinde, Kabul Eden Devletin karasuları ve iç sularında bulundukları süre zarfında Gönderen Devletin gemilerine ve bu gemilerin mürettebatına her türlü yardımda bulunmak hakkını ve keza aşağıdaki hakları haizdir:

1.1. Gemiye çıkmak, gemi kaptanından veya gemi mürettebatının diğer mensuplarından bilgi almak, keza geminin faaliyetleri, yükü ve yolculuğu ile ilgili bilgi almak.

1.2. Yolculuk esnasında meydana gelen olaylar hakkında, Kabul Eden Devlet makamlarının haklarına hâlel getirmedikçe, sorgulama yapılmasına yardımcı olmak.

1.3. Kaptan ve mürettebat arasındaki anlaşmazlıkları, iş anlaşmasında belirlenen yükümlülükler ve ücretler konusunda çıkan anlaşmazlıklar da dahil çözümlmek, keza gemide güvenlik önlemleri almak.

1.4. Gemi kaptanı veya mürettebattan birinin tedavi görmesi veya anayurda geri gönderilmesini sağlamak üzere önlemler almak.

1.5. Gemiyle ilgili her türlü belgeyi kabul etmek, incelemek, düzenlemek, imzalamak veya tasdik etmek.

1.6. Gemiyle ilgili diğer sorunları Gönderen Devlet talimatları doğrultusunda çözmek.

2. Gemi kaptanı ve mürettebatı Kabul Eden Devlet kanun ve düzenlemelerini ihlal etmeksizin konsolosluk memuruyla irtibat kurma hakkını haizdir.

Madde 18

Gönderen Devletin Gemisine Karşı Zorla Tedbir Alınması Durumunda Koruma

1. Kabul Eden Devletin mahkemeleri ya da yetkili makamları Gönderen Devlet gemisinde herhangi zorlayıcı tedbir almak veya gemide herhangi bir eylemde bulunmak niyetinde bulundukları takdirde, önce konsolosluğu, konsolosluk memurunun veya bir temsilcisinin anılan müdahaleler sırasında hazır bulunmasına imkan verecek şekilde, haberdar edecektir. Acil hallerde, önceden duyuru yapılması imkansızsa, konsolosluk en kısa sürede Kabul Eden Devletin yetkili makamları tarafından alınan önlemlerden ve konsolosluk memurunun talebi üzerine, alınan önlemlerin sonuçlarından haberdar edilecektir.

2. Bu maddenin 1. paragrafı hükümleri geminin kaptanı ve mürettebatının herhangi bir üyesine ilişkin olarak Kabul Eden Devlet yetkili makamları tarafından karada alınacak tedbirler için de geçerli olacaktır.

3. Bu maddenin 1. ve 2. paragrafları, Kabul Eden Devletin yetkili makamları tarafından Hudut Kapılarında, liman idarelerindeki olağan denetimlerde, keza suda insan hayatı kurtarmaya, seyrisfeher güvenliğini saęlamaya, su kirliliğini önlemeye veya karantina mevzuatını uygulamaya yönelik önlemlerde geçerli deęildir.

4. Kabul Eden Devletin yetkili makamları herhangi bir geminin içişlerine, bunlar Kabul Eden Devlet kamu düzenine, güvenliğine ve asayişine hael getirmedikçe müdahale edemez, fakat bu durumlarda dahi, gemi kaptanının talebi veya muvafakati veya Gönderen Devlet konsolosluk memurunun onayı ile müdahale edebilir.

Madde 19

Gemilere Yapılacak Yardım

1. Gönderen Devletin uyrukluluęunu taşıyan bir gemi karaya oturur, kaza yapar, batır veya herhangi dięer bir sebeple özgürce seyahatine devam edemezse, Kabul Eden Devletin yetkili makamları konsolosluk memuruna gecikmeksizin gemideki yolcuların, yükün ve dięer malların korunması için alınan tedbirler hakkında bilgi vereceklerdir.

2. Kabul Eden Devletin yetkili makamları, konsolosluk memurunun karaya oturan, kaza yapan veya batan ya da herhangi başka bir sebeple seyahatine özgürce devam edemeyecek herhangi bir gemiye, gemi mürettebatına ve yolcularına yardım etmesini engelleyemez ve konsolosluk memuru bu amaçla Kabul Eden Devlet yetkili makamlarından yardım başvurusunda bulunabilir.

3. Gönderen devletin uyrukluluęunu haiz bir gemi karaya oturduęu, kaza yaptıęı, battıęı veya herhangi bir nedenle seyahatine serbestçe devam edemedięi veya gemiye ait herhangi bir nesne keza yükü Kabul Eden Devlet sahili veya yakınlarında bulunduęu veya limanına teslim edildięi takdirde, gemi sahibi, kaptanı, gemicilik acentesi, sigorta řirketinin temsilcisinin hazır olmadığı veya bu eşyaların muhafazası veya idaresinde önlem almadıęı durumlarda Kabul Eden Devlet makamları gecikmeksizin konsolosluęu haberdar eder. Bu durumda konsolosluk memuru bu kişiler adına gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

4. Karaya oturmuş, kaza yapmış, batmış veya herhangi bir sebeple seyahatine özgürce devam edemeyen Gönderen Devlet gemisinden, yükü ve malı nedeniyle gümrük alınamaz, fakat bunlar satıldıęı veya Kabul Eden Devlet tarafından kullanıldıęı takdirde gümrük alınabilir.

5. Konsolosluk memuru, kazaya uğrayan geminin, kaza, batış veya yoluna serbestçe devam edemeyiş sebepleri yetkili makamlar tarafından belirlenirken, bulunma hakkını haizdir.

Madde 20

Gönderen Devletin Hava Taşıtları

Gönderen Devlet hava taşıtları bakımından, bu anlaşmanın hükümleri, Gönderen Devlet hava taşıtlarına, Kabul Eden Devlet ve Gönderen Devlet arasındaki diğer ikili anlaşmalar veya her iki tarafın da üye olduğu çok taraflı anlaşmaların hükümleriyle çelişmediği takdirde uygulanır.

Madde 21

Yasal Belgelerin Transferi

Konsolosluk memuru Kabul Eden Devlet kanun ve düzenlemelerinin izin verdiği durumlarda, yasal ve diğer belgeleri transfer etme hakkını haizdir. Eğer Kabul Eden Devlet ve Gönderen Devlet arasında başka anlaşmalar yürürlükteyse, bu anlaşmaların hükümleri uygulanacaktır.

Madde 22

Konsolosluk Görev Çevresi

Konsolosluk memuru konsolosluk görevlerini konsolosluk görev çevresi dahilinde ifa edecektir. Konsolosluk memuru Kabul Eden Devletin muvafakati ile bu görevleri konsolosluk görev çevresinin dışında da ifa edebilir.

Madde 23

Kabul Eden Devlet Makamlarıyla

Temas

Konsolosluk memuru konsolosluk görev çevresindeki yerel makamlarla ve gerektiğinde, Kabul Eden Devletin kanun, yönetmelik ve teamüllerinin müsaade ettiği ölçüde, Kabul Eden Devletin yetkili merkezi makamları ile temas edebilir.

Madde 24

**Kabul Eden Devletin Yasalarında Gönderen Devletin
Vatandaşları ile İlgili Olabilecek Değişikliklere İlişkin
Bildirim**

Kabul Eden Devlet, yasalarında Gönderen Devletin vatandaşlarının hakları ve çıkarları ile ilgili olabilecek değişiklikleri konsolosluğa bildirecektir.

BÖLÜM IV

KOLAYLIKLAR, AYRICALIKLAR VE BAĞIŞIKLIKLAR

Madde 25

Konsolosluğa ve Konsolosluk Memurlarına Tanınan Kolaylıklar

1. Kabul Eden Devlet, konsolosluğa görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli her türlü kolaylığı gösterir.
2. Kabul Eden Devlet, konsolosluk mensuplarına gerekli saygıyı gösterecektir ve konsolosluk memurlarının resmi görevlerini ifa edebilmelerini sağlamak için bu anlaşmaya uygun olarak her türlü uygun tedbiri alacaktır.

Madde 26

Konsolosluk Binaları ve Meskenler

1. Kabul Eden Devlet, kendi mevzuatı ve düzenlemeleri çerçevesinde, Gönderen Devletin konsolosluğuna gerekli binaları iktisap etmesini kolaylaştıracak veya bu devletin herhangi bir şekilde mesken edinmesine yardımcı olacaktır.
2. Kabul Eden Devlet, keza, gerekli olduğunda, konsolosluk mensuplarına uygun mesken temini hususunda konsolosluğa yardımcı bulunacaktır.

Madde 27

Ulusal Bayrağın ve Armanın

Kullanılması

1. Konsolosluk, devlet armasını ve konsolosluğun ismini belirtir armayı konsolosluk binasında Gönderen Devlet ve Kabul Eden Devlet dillerinde kullanabilir.

2. Konsolosluk, Gönderen Devletin ulusal bayrağını konsolosluk binasına, konsolosluk şefinin ikametgahının üzerine ve görev gereği kullanıldıkları zaman, konsolosluk şefinin taşıtlarına da çekebilir.

Madde 28

**Konsolosluk Binalarının ve
Konsolosluk Memurlarının
İkametgahlarının Dokunulmazlığı**

1. Konsolosluk binaları ve konsolosluk memurlarının ikametgahları dokunulmazdır. Kabul Eden Devletin makamları konsolosluk görevleri için kullanılan binalara ve konsolosluk memurlarının ikametgahına, konsolosluk şefinin veya gönderen devletin diplomatik misyon şefinin veya bunların yetkili kıldığı bir kişinin izni olmadıkça giremezler.

2. Kabul Eden Devlet, konsolosluk binalarına ve konsolosluk memurlarının ikametgahlarına girilmesine veya bunların tahrip edilmesine engel olmalı ve konsolosluğun huzurunun bozulmasını veya onurunun kırılmasını önlemek için gerekli her türlü tedbirleri almalıdır.

Madde 29

Konsolosluk Binalarının Müsadereden Bağımsızlığı

Konsolosluk binaları, konsolosluğa ait tüm mallar, keza konsolosluğun ulaşım araçları Kabul Eden devletin milli savunması ve kamu yararı uyarınca alabileceği her türlü müsadere kararından muafır. Eğer bu amaçlarla kamulaştırma gerekliyse, konsolosluk görevlerinin ifa edilmesinin kesintiye uğramasını önlemek için gerekli her türlü tedbir alınacak ve Gönderen Devlete adil ve yeterli bir tazminat ödenecektir.

Madde 30

Konsolosluk Arşivlerinin

Dokunulmazlığı

Konsolosluk arşivlerinin, nerede bulunurlarsa bulunsunlar her zaman dokunulmazlıkları vardır.

Madde 31

Seyahat Serbestliği

Ulusal güvenlik nedeniyle girilmesi yasaklanmış veya nizama bağlanmış bölgelerle ilgili kanun ve düzenlemeler saklı kalmak üzere, Kabul Eden Devlet, ülkesi üzerinde konsoloslüğün bütün mensuplarına yer değiştirme ve seyahat etme serbestliğini sağlar. Bununla beraber, her halükarda Kabul Eden Devlet, konsolosluk memurlarına resmi görevlerini ifa etme imkanı hazırlamalıdır.

Madde 32

Haberleşme Serbestliği

1. Kabul Eden Devlet, Konsoloslüğün her türlü resmi amaçla yaptığı haberleşme serbestliğine müsaade eder ve bunu korur. Konsolosluk, Gönderen Devletin Hükümeti, diplomatik temsilcilikleri ve diğer konsoloslukları ile haberleşmede, konsolosluk kuryeleri, konsolosluk torbası, kriptö veya şifre de dahil olmak üzere, uygun göreceği her türlü haberleşme vasıtalarını kullanabilir. Konsolosluk, ancak kabul eden devletin muvafakati ile telsiz cihazı kurabilir ve kullanabilir.

2. Konsoloslüğün resmi haberleşmesine dokunulamaz. Resmi haberleşme deyiminden konsoloslukla ve konsolosluk görevleri ile ilgili tüm haberleşme anlaşılır.

3. Konsolosluk torbası ne açılabilir, ne de buna el konulabilir. Bununla beraber kabul eden Devletin yetkili makamları, torbanın bu maddenin 4. fıkrasında istihdaf olunan yazışmalar, belgeler ve eşyalardan başka şeyler ihtiva ettiğine inanmak için ciddi nedenlere sahip oldukları takdirde, bu makamlar torbanın kendi önlerinde açılmasını isteyebilirler. Eğer gönderen Devletin makamları talebi reddederlerse torba çıkış yerine geri çevrilir.

4. Konsolosluk torbasını teşkil eden paketler niteliklerini belirten dış alametleri taşımalıdır. Bunlar ancak, resmi yazışmalar ve münhasıran resmi kullanmağa yönelmiş belge veya eşyaları ihtiva edebilirler.

5. Konsolosluk kuryesi, sıfatını gösteren ve konsolosluk torbasını teşkil eden paketlerin sayısını belirten bir resmi belgeyi hamil olmalıdır. Kabul eden Devletin razı olması hali hariç, kurye ne bu Devlet uyruğu olabilir, ne de gönderen Devletin uyruğu olması hariç kabul eden Devletin devamlı sakını olabilir. Kurye, görevlerini yerine getirirken kabul eden Devlet tarafından

korunur. Kişi dokunulmazlığından yararlanır ve hiç bir şekilde tutuklamaya ve göz altına alınmağa tabi tutulamaz.

6. Gönderen devlet veya konsolosluk, özel konsolosluk kuryeleri atayabilirler. Bu gibi durumlarda, bu maddenin 3. fıkrası hükümleri uygulanır. Şu şartla ki, kurye uhdesinde bulunan torbayı alıcıya teslim eder etmez, anılan fıkra da belirtilen bağışıklıkların uygulanması son bulur.

7. Konsolosluk torbası Gönderen Devletin bir gemi veya uçak kaptanına teslim edilebilir. Bu kaptan torbayı oluşturan paketlerin sayısını gösteren resmi bir belge taşıyacak fakat konsolosluk kuryesi sayılmayacaktır. Konsolosluk memurları, yetkili yerel makamlarla varılacak mutabakatla, torbayı doğrudan doğruya ve serbestçe gemi veya uçak kaptanına teslim edebilir veya aynı şekilde bu kişilerden geri alabilir.

Madde 33

Konsolosluk Resim ve Harçları

1. Konsolosluk, Gönderen Devletin kanun ve düzenlemelerinin konsolosluk işlemleri için öngördüğü resim ve harçları Kabul Eden Devletin ülkesinde tahsil edebilir.

2. Bu maddenin 1. fıkrasında sözü edilen konsolosluk hizmetleri için alınan bedeller, Kabul Eden Devletin her türlü vergi ve harcından muaftır.

Madde 34

Konsolosluk Memurlarının Kişisel

Dokunulmazlığı

1. Konsolosluk memurlarının tutuklanmaları veya gözaltına alınmaları, ancak, ağır bir suç halinde ve yetkili adli makamın kararı ile olur.

2. Bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen hal saklı kalmak üzere kesinleşmiş bir adli kararın uygulanması dışında, konsolosluk memurları hapsedilemez ve herhangi bir şekilde kişisel hürriyetleri kısıtlamaya tabi tutulamaz.

3. Aleyhine cezai bir dava ikame edilen konsolosluk memuru yetkili makamların önüne çıkmak zorundadır. Bununla beraber, dava, konsolosluk memurunun resmi durumu icabı kendisine gösterilmesi gereken saygı ile bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen hal hariç olmak üzere, konsolosluk işlemlerinin yerine getirilmesini en az etkileyecek biçimde yürütülecektir. Bu maddenin 1. fıkrasında zikredilen hallerde, bir konsolosluk memurunun gözaltına alınması kaçınılmaz olduğu takdirde, aleyhine ikame edilecek dava en kısa zamanda açılmalıdır.

Madde 35

Yargı Bağısıklığı

1. Konsolosluk memurları ve hizmetlileri, konsolosluk görevlerinin ifası sırasında işledikleri fiillerden dolayı Kabul Eden Devletin adli veya idari yargısına tabi değildir.

2. Bu maddenin 1. paragrafı hükümleri aşağıda belirtilen hukuk davalarında uygulanmaz:

2.1. Bir konsolosluk memurunun veya bir konsolosluk hizmetlisinin açıkça ve zimnen gönderen Devletin vekili sıfatıyla akdetmediği bir mukaveleden doğan davalarda veya,

2.2. Kabul eden Devlet ülkesinde, bir taşıt aracının, bir geminin veya hava taşıtının sebebiyet verdiği zarar yüzünden üçüncü kişi tarafından açılan davalarda.

Madde 36

Tanıklık Yapma Yükümlülüğü

1. Konsolosluk mensupları adli veya idari davalar sırasında tanıklık yapmaya çağrılabilirler. Konsolosluk hizmetlileri ve hizmet personeli bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen durumlar dışında, tanıklık yapmayı reddedemezler. Bir konsolosluk memuru tanıklık yapmayı reddettiği takdirde, ona hiçbir zorlayıcı tedbir veya başka bir müeyyide uygulanmaz.

2. Tanıklık talep eden makam, konsolosluk memurunun görevlerinin yerine getirilmesini sekteye uğratmaktan kaçınmalıdır. Bu makam mümkün olduğu takdirde her defasında, konsolosluk memurunun tanıklıkla ifadesini memurun ikametgahında veya konsoloslukta alabilir veya konsolosluk memurunun yazılı ifadesini kabul edebilir.

3. Bir konsolosluğun mensupları görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olaylar hakkında tanıklık yapmak veya bununla ilgili resmi yazışma ve belgeleri göstermek zorunda değildirler. Bu kişiler ayrıca, Gönderen Devletin ulusal mevzuatı hakkında bilirkşi olarak tanıklığı reddetme hakkına da sahiptirler.

Madde 37

Yasal ve Kişisel Yükümlülüklerden Muafiyet

Kabul Eden Devlet, konsolosluk mensuplarını her türlü kişisel ve kamusal hizmetlerle ilgili yükümlülüklerden ve askerlik görevinden, ayrıca Kabul Eden Devletin kanunları ve düzenlemelerinin yabancıların kayıt ve ikametleri konusunda öngördüğü bütün yükümlülüklerden muaf tutacaktır.

Madde 38

Konsolosluk Binalarının Akçalı

Bağışıklığı

1. Gönderen Devlet veya bu Devlet hesabına hareket eden her kişinin maliki veya kiracısı olduğu konsolosluk binaları ile meslekten konsolosluk şefinin ikametgahı, yapılan özel hizmetler karşılığı bedeller dışındaki, ulusal, bölgesel veya belediyeye ait tüm vergi ve her nevi harçtan muaftırlar.

2. Bu vergi ve harçlar, Kabul Eden Devlet kanun ve düzenlemelerine göre, Gönderen Devletle veya bu Devlet hesabına hareket eden kişi ile mukavele yapan kişiye ait olduğu takdirde, bu maddenin 1. paragrafında öngörülen akçalı bağışıklık söz konusu vergi ve harçlara uygulanmaz.

Madde 39

Konsolosluk Mensuplarının Vergilerden Muafiyeti

1. Konsolosluk mensupları aşağıdakiler dışında, her türlü kişisel, emlak, ulusal, bölgesel ve belediyeye ait vergi ve resimlerden muaftırlar:

1.1. Normal olarak eşya ve hizmetlerin fiyatına dahil edilmiş olan dolaylı vergiler;

1.2. 38. madde hükümleri saklı kalmak şartıyla Kabul Eden Devlet ülkesinde bulunan özel taşınmaz mallara ait vergi ve resimler.

1.3. 43. madde 2. paragraf hükümleri saklı kalmak şartıyla, emlak, veraset ve intikal resimleri ve Kabul Eden Devlet tarafından tahakkuk ettirilen transfer resimleri.

1.4. Kaynağı Kabul Eden Devlette bulunan, sermaye gelirleri dahil her türlü özel gelirler üzerinden alınan vergi ve harçlar ile Kabul Eden Devlette kain ticari veya mali teşebbüslere yapılan yatırımlarda peşinen alınan sermaye vergileri.

1.5. 38. madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, belirli tür hizmetler için muaf vergi ve resimler, kayıt mahkeme ipotek ve pul harçları.

2. Hizmet personeli mensupları, çalışmaları karşılığında elde ettikleri maaş veya ücretlerden dolayı vergi ve harçlardan muaftırlar.

3. Kabul Eden Devlette maaşları veya ücretleri gelir vergisinden muaf olmayan personel istihdam eden Konsolosluk mensupları, Kabul Eden Devlet kanun ve düzenlemelerinin gelir vergisi tahakkuku konusunda işverenlere yüklediği yükümlülükler uymalıdırlar.

Madde 40

Gümrük Resimlerinden ve Gümrük Muayenesinden Bağışıklık

1. Kabul Eden Devlet, kanun ve düzenlemeleri hükümleri çerçevesinde, aşağıda yazılı kalemlerin girişine ve çıkışına müsaade eder ve depolama, ulaşım ve benzeri hizmetlerle ilgili masraflar dışındaki bütün gümrük resimleri, harçlar ve sair vergilerde bağışıklık tanır:

1.1. Konsoloslukun resmi kullanımına yönelik eşyalar

1.2. Bir konsolosluk memurunun şahsi kullanımına yönelik eşyalar.

1.3. Ev eşyaları dahil olmak üzere, konsolosluk hizmetlilerinin ve hizmet personelinin ilk yerleşimleri sırasında ithal ettikleri eşyalar.

2. Bu maddenin 1. paragrafının ikinci ve üçüncü bentlerinde sözkonusu edilen eşyalar, ilgililerin kendi şahsi kullanımları için gerekli miktarı geçmemelidir.

3. Konsolosluk memurlarının ve bunların aile efradına ait kişisel bagajlar gümrük muayenesinden muaftırlar. Bu bagajlar, ancak bu maddenin 1. fıkrasının 2. bendinde sözkonusu edilen eşyalardan başka eşyalar veya Kabul Eden Devletin kanun ve düzenlemeleriyle ithali veya ihracı yasaklanmış veya karantina kanun ve düzenlemelerine tabi eşyalar ihtiva ettiği konusunda ciddi nedenlerin varlığı halinde gümrük muayenesine tabi tutulabilirler. Bu muayene, konsolosluk memurunun veya yetkili temsilcisinin huzurunda yapılabilir.

Madde 41

Aile Üyelerinin Ayrıcalık ve

Bağışıklıkları

1. Konsolosluk mensuplarının aile üyeleri, ilgili konsolosluk mensubu ile aynı ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

2. Bu maddenin 1. paragrafı, Kabul Eden Devletin uyruğu olan veya bu Devlette sürekli ikamet eden veya kazanç sağlama amacıyla Kabul Eden Devlette ticari faaliyette bulunan aile üyeleri için uygulanmayacaktır.

Madde 42

Ayrıcalık ve Bağışıklıkları Bulunmayan

Kişiler

1. Kabul Eden Devletin uyruğunda olan veya bu Devlette sürekli ikameti bulunan konsolosluk hizmetlileri ve konsolosluk hizmet personeli, 36. maddenin 2. paragrafı hükümleri hariç, bu Sözleşmede sözkonusu edilen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanamayacaklardır.

2. Bu maddenin 1. paragrafında sözü edilen kişilerin aile fertleri bu Sözleşmede açıklanan ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanamayacaklardır.

3. Kabul Eden Devlet, bu maddenin 1. ve 2. paragrafında sözü edilen kişiler üzerindeki yargı yetkisini, konsolosluğun görevlerini yerine getirmesini sekteye uğratmaktan kaçınacak bir biçimde kullanacaktır.

Madde 43

Konsolosluk Mensubunun veya Ailesi Efradından Birisinin Mirası

Bir konsolosluk mensubunun, veya bir aile ferdinin ölümü halinde, Kabul Eden Devlet:

1. Bu Devlette iktisap edilmiş olup, müteveffanın ölümü sırasında ihracı yasaklanmış bulunanlar hariç olmak üzere, müteveffaya ait taşınır malların ihracına müsaade edecektir.

2. Müteveffanın taşınır mallarına herhangi bir veraset vergisi tahakkuk ettirmeyecektir.

Madde 44

**Konsolosluk Ayrıcalık ve Bağışıklıklarının Başlaması
ve Sona Ermesi**

1. Konsolosluğun her mensubu, görev yerine gitmek için Kabul Eden Devletin ülkesine girişinden itibaren veya daha önceden bu ülkede bulunuyorsa konsolosluktaki görevine başlamasından itibaren, bu Sözleşmede öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanır.

2. Bir konsolosluk mensubunun kendisiyle birlikte yaşayan ailesi efradı, konsolosluk mensubunun Kabul Eden Devletin ülkesine girişi tarihinden veya o konsolosluk mensubunun ailesi efradına dahil oldukları tarihten itibaren bu Sözleşmede öngörülen ayrıcalıklar ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

3. Bir konsolosluk mensubunun görevi sona erdiği zaman, kendisinin ve kendisiyle birlikte yaşayan aile efradının da ayrıcalık ve bağışıklıkları normal olarak anılan konsolosluk mensubunun

Kabul Eden Devletin ülkesini terk ettiği anda veya bu amaçla kendisine tanınan makul bir sürenin bitiminde son bulur. Konsolosluk mensubunun kendisiyle birlikte yaşayan aile efradının ayrıcalıkları ve bağışıklıkları, konsolosluk mensubunun ailesi efradına dahil olmak durumu ortadan kalkar kalkmaz sona erer. Bununla beraber, eğer bu kişiler makul bir süre içinde Kabul Eden Devletin ülkesini terk etmek niyetinde iseler ayrıcalık ve bağışıklıkları hareketleri anına kadar devam eder.

4. Bir konsolosluk mensubunun ölümü halinde, kendisiyle birlikte yaşayan ailesi efradı, Kabul Eden Devletin ülkesini terk ettikleri tarihte veya bu amaçla onlara tanınan makul sürenin bitimine kadar, daha önce yararlandıkları ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanmaya devam ederler.

Madde 45

Ayrıcalık ve Bağışıklıklardan

Feragat

1. Gönderen Devlet bir konsolosluk mensubu hakkında bu Sözleşmenin 34., 35. ve 36. maddelerinde öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan feragat edebilir. Her halükarda bu feragat açık olmalı ve Kabul Eden Devlete yazılı olarak bildirilmelidir.

2. Eğer bir kimse bu Sözleşme uyarınca yargı bağışıklığından yararlandığı bir konuda dava ikame ederse, esas talebe doğrudan doğruya bağlı herhangi bir mukabil talep hakkında yargı bağışıklığını ileri süremez.

3. Hukuki veya idari bir dava ile ilgili olarak yargı bağışıklığından feragat, kararın uygulanmasına ait tedbirlere ilişkin bağışıklıktan da feragat edildiği anlamına gelmez. Bunlar için de ayrı bir feragat gereklidir.

Madde 46

Konsolosluk Görevlerinin Diplomatik Temsilcilikler Tarafından Yerine Getirilmesi

1. Bu Sözleşmenin hükümleri, Sözleşme metninin müsaade ettiği ölçüde, konsolosluk görevlerinin bir diplomatik temsilcilik tarafından yerine getirilmesi halinde de uygulanır.

2. Konsolosluk görevlerini tedvir etmekle görevlendirilmiş diplomatik temsilcilik mensuplarının isimleri Kabul Eden Devletin Dışişleri Bakanlığına veya bu Bakanlıkça tayin edilmiş olan makama bildirilecektir.

3. Diplomatik Temsilcilik, görevlerinin yerine getirilmesinde,

3.1. Konsolosluk görev çevresindeki mahalli makamlara,

3.2. Kabul Eden Devletin merkezi makamlarına, Kabul Eden Devletin yasaları ve düzenlemeleri veya ilgili uluslararası hukuk kurallarının izin vermesi halinde başvurabilecektir.

4. Bu maddenin 2. paragrafında zikredilen diplomatik temsilcilik mensuplarının ayrıcalık ve bağışıklıkları, diplomatik ilişkiler konusundaki uluslararası hukuk kurallarına tabi olmağa devam eder.

BOLÜM V

KABUL EDEN DEVLETİN YASA VE DÜZENLEMELERİNE SAYGI

Madde 47

1. Ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanan herkes, bu anlaşmayla kendilerine sağlanan ayrıcalıklara ve bağışıklıklara hâlel gelmemek üzere, Kabul Eden Devletin yasa ve düzenlemelerine, trafik kuralları da dahil olmak üzere, saygılı olmakla yükümlüdür.

2. Konsolosluk binaları, konsolosluk görevleri ile bağdaşmayacak amaçlar için kullanılmayacaktır.

3. Konsolosluk, konsolosluk mensupları ve bu kişilerin aile fertleri, ulaşım araçlarının sigortalanması ile ilgili olarak Kabul Eden Devletin yasa ve düzenlemelerine saygılı olmakla yükümlüdür.

BÖLÜM VI

NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 48

Onaylanma, Yürürlüğe Girme, Fesih

1. Bu Sözleşme onaya tabi olacak ve onay belgelerinin teatisini izleyen otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

2. Bu Sözleşme, Akit taraflardan birinin diğerine işbu Sözleşmeyi feshetmek istediğini yazılı olarak bildirmesini izleyen altıncı ayın bitiminde yürürlükten kalkacaktır.

Saraybosna'da, 29 Ocak 2002 tarihinde, Türkçe, Boşnakça, Hırvatça, Sırpça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde imzalanmış olup, her üç metin de aynı şekilde geçerlidir. İşbu Sözleşmenin hükümlerinin yorumlanmasında uyumsuzluk çıkması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

BOSNA-HERSEK ADINA

**İSMAİL CEM
DIŞİŞLERİ BAKANI**

**ZLATKO LAGUMDŽIJA
BAKANLAR KURULU BAŞKANI VE
DIŞİŞLERİ BAKANI**

[TRANSLATION – TRADUCTION]

CONVENTION CONSULAIRE ENTRE LA RÉPUBLIQUE TURQUE ET LA BOSNIE-HERZÉGOVINE

La République turque et la Bosnie-Herzégovine, ci-après dénommées « les Parties contractantes »,

Animées du désir de développer les relations consulaires entre elles, de promouvoir la protection des droits et des intérêts des deux États, de leurs citoyens et de leurs personnes morales, de renforcer l'amitié et la coopération entre les Parties contractantes,

Faisant suite aux dispositions de la Convention de Vienne sur les relations consulaires du 24 avril 1963,

Confirmant que, pour les questions qui n'ont pas été déterminées dans ladite Convention, les réglementations des traités internationaux multilatéraux auxquels participeront les Parties contractantes, et les réglementations de la Common law internationale, s'appliqueront,

Ont décidé de conclure la présente Convention consulaire et sont convenues de ce qui suit :

SECTION 1. DÉFINITIONS

Article premier

Dans la présente Convention, les termes suivants s'entendent comme suit :

- 1) L'expression « poste consulaire » s'entend de tout consulat général, consulat, vice-consulat ou agence consulaire;
- 2) L'expression « circonscription consulaire » s'entend du territoire attribué à un poste consulaire pour l'exercice des fonctions consulaires;
- 3) L'expression « chef de poste consulaire » s'entend de la personne chargée d'agir en cette qualité;
- 4) L'expression « fonctionnaire consulaire » s'entend de toute personne, y compris le chef de poste consulaire, chargée en cette qualité de l'exercice de fonctions consulaires;
- 5) L'expression « employé consulaire » s'entend de toute personne employée dans les services administratifs ou techniques d'un poste consulaire;
- 6) L'expression « membre du personnel de service » s'entend de toute personne affectée au service domestique d'un poste consulaire;
- 7) L'expression « membres du poste consulaire » s'entend des fonctionnaires consulaires, employés consulaires et membres du personnel de service;

8) L'expression « membre de la famille » s'entend de l'épouse, des enfants, des parents d'un membre du poste consulaire ainsi que d'autres personnes qui font partie de son foyer et sont à sa charge;

9) Le terme « citoyen » s'entend de toute personne de l'État d'envoi qui est citoyen dudit État conformément à la législation de cet État;

10) L'expression « personne morale » s'entend de toute personne morale de l'État d'envoi qui est une personne morale conformément à la législation dudit État;

11) L'expression « locaux consulaires » s'entend des bâtiments ou des parties de bâtiments et du terrain attenant qui, quel qu'en soit le propriétaire, sont utilisés exclusivement aux fins du poste consulaire;

12) L'expression « archives consulaires » comprend tous les papiers, documents, correspondance, livres, films, matériel pour l'accumulation, le stockage et l'application d'information, registres du poste consulaire, ainsi que le matériel du chiffre, les fichiers et les meubles destinés à les protéger et à les conserver;

13) Le terme « navire » s'entend de tout navire qui est immatriculé ou enregistré dans l'État d'envoi, à l'exception des navires militaires;

14) Le terme « aéronef » s'entend de tout aéronef qui est immatriculé ou enregistré dans l'État d'envoi, à l'exception des avions de l'État.

SECTION II. LES RELATIONS CONSULAIRES EN GÉNÉRAL

Article 2. Établissement d'un poste consulaire

1. Un poste consulaire ne peut être établi sur le territoire de l'État de résidence qu'avec le consentement de cet État.

2. Le siège du poste consulaire, sa classe et sa circonscription consulaire, ainsi que tout changement à cet égard ne seront définis que par un accord entre l'État d'envoi et l'État de résidence.

Article 3. Désignation et admission des chefs de postes consulaires

1. L'État d'envoi communique au Ministère des affaires étrangères de l'État de résidence la lettre de provision consulaire de la nomination du chef de poste consulaire.

2. Après présentation d'une lettre de provision consulaire, l'État de résidence délivre aussitôt que possible l'exequatur au chef de poste consulaire.

3. En cas de refus de délivrance de l'exequatur, l'État de résidence n'est pas tenu d'en informer les raisons à l'État d'envoi.

4. Le chef de poste consulaire peut être admis à exercer ses fonctions après que l'État de résidence lui a délivré un exequatur.

5. L'État de résidence, en attendant la délivrance de l'exequatur peut autoriser le chef de poste consulaire à exercer provisoirement ses fonctions.

6. Après la délivrance de l'exequatur au chef de poste consulaire ou l'autorisation d'exercer ses fonctions provisoirement, l'État de résidence avise immédiatement les autorités compétentes de la circonscription consulaire et prend toutes les mesures nécessaires pour permettre au chef de poste consulaire d'exercer ses fonctions et de bénéficier de tous les droits, moyens, privilèges et immunités prévus par la présente Convention.

Article 4. Exercice à titre temporaire des fonctions de chef de poste consulaire

1. Si le chef de poste consulaire est empêché d'exercer ses fonctions ou si son poste est vacant, un gérant intérimaire peut agir à titre provisoire comme un chef de poste consulaire.

2. Les nom et prénoms du gérant intérimaire sont notifiés au Ministère des affaires étrangères de l'État de résidence par le chef du poste consulaire ou, au cas où celui-ci est empêché de le faire, par toute autorité compétente de l'État d'envoi. En règle générale, cette notification doit être faite en avance.

3. L'État de résidence doit prêter assistance et protection au gérant intérimaire du poste consulaire. Pendant sa gestion, les dispositions de la présente Convention lui sont applicables au même titre qu'au chef du poste consulaire dont il s'agit.

Article 5. Notification à l'État de résidence des nominations, arrivées et départs

1. L'État d'envoi communique par avance et par écrit au Ministère des affaires étrangères de l'État de résidence :

1.1 Les noms et prénoms, la nationalité, le rang, la position des membres du poste consulaire, leurs dates d'arrivée et de départ définitif, ou la cessation de leurs fonctions et tout autre changement concernant leur statut susceptible de se produire pendant leur service au poste consulaire.

1.2 Les noms et prénoms, la nationalité, les dates d'arrivée et de départ définitif des membres de la famille du membre du poste consulaire, ainsi que le fait qu'une personne devient ou cesse d'être un membre de la famille.

2. Les autorités compétentes de l'État de résidence délivrent aux membres d'un poste consulaire et aux membres de leurs familles, sauf ceux qui sont citoyens de l'État de résidence ou qui y sont résidents, sans frais, conformément à la procédure établie de cet État, un certificat d'identification confirmant le statut des membres du poste consulaire et des membres de leurs familles.

Article 6. Nationalité des fonctionnaires consulaires

Les fonctionnaires consulaires doivent avoir la nationalité de l'État d'envoi mais ne sont pas tenus d'y résider.

Article 7. Personnes déclarées « non gratae » ou inacceptables

L'État de résidence peut à tout moment informer l'État d'envoi que l'un des membres du poste consulaire est « persona non grata » ou n'est pas acceptable, sans aucune obligation de justifier sa décision. L'État d'envoi rappellera alors la personne en cause. Si l'État d'envoi ne respecte pas cette obligation dans un délai raisonnable, l'État de résidence peut cesser de considérer cette personne en cause comme un membre du poste consulaire.

SECTION III. FONCTIONS CONSULAIRES

Article 8. Dispositions générales

Le fonctionnaire consulaire est en droit :

1. De protéger les droits et défendre les intérêts de l'État d'envoi et de ses citoyens ainsi que des personnes morales, et de leur prêter assistance.
2. De favoriser le développement des relations entre l'État d'envoi et l'État de résidence dans les domaines du commerce, de l'économie, la culture, l'information, l'éducation, les sciences, l'écologie, le tourisme, les sports et d'autres domaines, ainsi que le développement de relations amicales et de la coopération entre les Parties contractantes.
3. De se procurer des informations par toutes les voies légales sur le développement et l'état des domaines susdits dans l'État de résidence et d'en informer l'État d'envoi.
4. D'exercer toutes autres fonctions confiées à un poste consulaire par l'État d'envoi que n'interdisent pas la législation et les règlements de l'État de résidence, auxquelles l'État de résidence ne s'oppose pas, et qui sont prévues par les traités internationaux en vigueur entre l'État d'envoi et l'État de résidence.

Article 9. Fonctions relatives à la nationalité et à l'état civil

1. Un fonctionnaire consulaire est en droit :
 - 1.1 De tenir un registre des citoyens de l'État d'envoi;
 - 1.2 De recevoir des demandes relatives à la nationalité;
 - 1.3 De recevoir des notifications et des certificats provenant des autorités compétentes de l'État de résidence et concernant des naissances, des mariages et des décès des citoyens de l'État d'envoi, d'enregistrer des naissances, des mariages et des décès des citoyens concernés et rédiger les actes respectifs;
 - 1.4 D'enregistrer les mariages et les dissolutions de mariages entre les citoyens de l'État d'envoi conformément à la législation dudit État.
2. Les dispositions du paragraphe 1 du présent article ne dégagent pas les personnes concernées de l'obligation de respecter la législation et les règlements de l'État de résidence.

Article 10. Fonctions relatives aux passeports et aux visas

Un fonctionnaire consulaire est en droit de :

1. Délivrer, renouveler, retirer et annuler les passeports des citoyens de l'État d'envoi, de prolonger leur validité, d'y porter les inscriptions requises, ainsi que de délivrer aux citoyens d'autres documents les autorisant à traverser la frontière.
2. Délivrer, prolonger et annuler les visas d'entrée et de sortie de l'État d'envoi et les visas permettant de traverser son territoire.

Article 11. Actions notariales et légalisation consulaire

1. Un fonctionnaire consulaire a le droit, conformément à la législation en vigueur de l'État d'envoi, d'effectuer les actions suivantes :

1.1 Rédiger et vérifier, sur la demande de tout citoyen, des actes et des documents à utiliser sur les territoires des Parties contractantes;

1.2 Certifier la validité de signatures sur des documents et l'authenticité de la traduction de documents d'une langue vers une autre;

1.3 Légaliser des documents et des actes rédigés en association avec les autorités de la circonscription consulaire, ainsi que leurs propres documents et actes. Les autorités des Parties contractantes ne reçoivent ces documents et actes qu'en cas de possibilité de légalisation consulaire, si aucune autre légalisation n'est prévue par la législation des Parties contractantes ou les traités internationaux auxquels participent lesdites Parties contractantes;

1.4 Effectuer toute autre fonction notariale prévue par la législation de l'État d'envoi.

2. Les documents, leurs copies, traductions et certificats rédigés ou certifiés par un fonctionnaire consulaire, qui seront utilisés dans l'État de résidence auront la même validité que s'ils étaient rédigés ou certifiés par les autorités compétentes de l'État de résidence.

Article 12. Notification relative à la détention, l'arrestation, l'emprisonnement des citoyens et les visites

1. Les autorités compétentes de l'État de résidence informent dans les plus brefs délais et au plus tard dans les 3 jours le poste consulaire de l'État d'envoi concerné de toute détention, arrestation ou toute autre restriction de la liberté d'un citoyen de l'État d'envoi. Dans le même temps, les autorités compétentes de l'État de résidence transmettent immédiatement tout renseignement communiqué au poste consulaire par l'intéressé.

2. Les autorités compétentes de l'État de résidence assurent dans les plus brefs délais et au plus tard dans les 5 jours suivant la date de la détention, de l'arrestation ou de toute autre restriction de la liberté d'un citoyen de l'État d'envoi, la réalisation du droit pour le fonctionnaire consulaire de rendre visite à la personne concernée ou de prendre contact avec elle, ainsi que de lui accorder l'assistance juridique requise.

3. Les autorités compétentes de l'État de résidence informent la personne concernée de l'État d'envoi de ses droits au titre des paragraphes 1 et 2 du présent article.

4. Les droits visés aux paragraphes 1 et 2 du présent article doivent être exercés conformément à la législation et aux règlements de l'État de résidence.

Article 13. Aide aux citoyens de l'État d'envoi

1. Un fonctionnaire consulaire est en droit :

1. De communiquer avec tout citoyen de l'État d'envoi au sein de sa circonscription consulaire et de rendre visite audit citoyen, et l'État de résidence n'empêchera pas la communication entre les citoyens de l'État d'envoi et le poste consulaire, et ne restreindra pas leur accès au poste consulaire;

1.2 D'accepter à des fins de stockage provisoire des biens, fonds, objets de valeur et documents de tout citoyen ou personne morale de l'État d'envoi à moins que cela ne soit contraire à la législation et aux règlements de l'État de résidence;

1.3 De demander aux autorités compétentes de l'État de résidence de donner des informations immédiates relatives à tout accident provoquant des dommages matériels et corporels, à tout arrêt des moyens de transport automobile, ainsi qu'aux accidents impliquant des citoyens de l'État d'envoi;

1.4 De s'adresser aux autorités compétentes de l'État de résidence pour leur demander de l'aide dans la recherche de citoyens de l'État d'envoi déclarés disparus.

2. Si un citoyen de l'État d'envoi est incapable en temps voulu d'assumer la défense de ses droits et intérêts conformément à la législation et aux règlements de l'État de résidence, un fonctionnaire consulaire peut le représenter dans le cadre d'autorités compétentes judiciaires ou autres de l'État de résidence ou faire en sorte qu'il soit représenté de façon appropriée jusqu'à ce qu'il nomme son représentant ou soit en mesure de défendre ses droits et intérêts lui-même.

Article 14. Tutelle et curatelle

1. Les autorités compétentes de l'État de résidence informent dans les meilleurs délais le poste consulaire concerné de tout cas où il est nécessaire de désigner un tuteur ou un curateur relativement à un citoyen de l'État d'envoi, y compris s'il est mineur, reconnu par la législation comme incapable ou ne jouissant pas de toutes ses capacités.

2. Un fonctionnaire consulaire est en droit de sauvegarder, conformément à la législation et aux règlements de l'État de résidence, les droits et intérêts des citoyens de l'État d'envoi, mineurs compris, reconnus par la législation comme incapables ou ne jouissant pas de toutes leurs capacités et, s'il y a lieu, de recommander ou de désigner un tuteur ou un curateur pour cette personne, et de superviser les actions relatives à cette tutelle ou à cette curatelle.

Article 15. Information en cas de décès

En cas de décès d'un citoyen de l'État d'envoi dans l'État de résidence, les autorités compétentes de l'État de résidence en informent le poste consulaire dans les meilleurs délais. Elles délivrent au poste consulaire le certificat de décès ou tout autre document concernant le décès.

Article 16. Fonctions relatives au legs

1. Les autorités compétentes de l'État de résidence informent le poste consulaire dès que possible du décès du citoyen de l'État d'envoi sur le territoire de sa circonscription consulaire et informent le poste consulaire de l'existence d'un legs et d'un testament.

2. Un fonctionnaire consulaire a le droit d'être présent en cas de legs visé au paragraphe 1 du présent article, lorsque les autorités compétentes de l'État de résidence inventorient les biens, et prend les mesures nécessaires à la protection du legs.

3. Lorsqu'un citoyen de l'État d'envoi a droit au legs de la personne qui est décédée sur le territoire de l'État de résidence quelle que soit la nationalité de cette personne, les autorités compétentes de l'État de résidence en notifient dans les meilleurs délais le poste consulaire.

4. Si un citoyen de l'État d'envoi a ou revendique le droit au legs dans l'État de résidence, mais si ni ce citoyen ni son représentant ne sont en mesure d'assister à la procédure de legs, un fonctionnaire consulaire peut personnellement ou par l'intermédiaire de son représentant représenter les intérêts dudit citoyen dans le cadre des autorités judiciaires, ou autres autorités compétentes de l'État de résidence.

5. Un fonctionnaire consulaire est en droit, au nom d'un citoyen de l'État d'envoi qui ne réside pas en permanence dans l'État de résidence, de percevoir dans l'État de résidence un legs, quelle qu'en soit la nature, et de le transmettre au citoyen à qui il appartient.

6. Si un citoyen qui ne réside pas en permanence dans l'État de résidence décède dans cet État, un fonctionnaire consulaire a le droit de prendre, afin de les stocker provisoirement, tous les documents, fonds et effets personnels de la personne décédée et de les transmettre aux héritiers, au gestionnaire ou à d'autres agents autorisés.

7. Le fonctionnaire consulaire peut, au nom du citoyen de l'État d'envoi, si ledit citoyen ne se trouve pas sur le territoire de l'État de résidence, obtenir auprès du tribunal, des autorités ou de particuliers des fonds ou autres biens auxquels ledit citoyen a droit suite au décès d'une personne, y compris les effets d'un legs, les paiements effectués conformément à la législation concernant les paiements d'indemnités relatifs à des accidents, ainsi que les paiements liés à des polices d'assurance vie.

8. Dans l'exercice des fonctions visées aux paragraphes 4, 5, 6 et 7 du présent article, un fonctionnaire consulaire doit suivre la législation et les règlements de l'État de résidence.

Article 17. Aide aux navires de l'État d'envoi

1. Un fonctionnaire consulaire est en droit, dans les limites de sa circonscription consulaire, d'étendre l'aide aux navires de l'État d'envoi qui sont dans les eaux intérieures ou la mer territoriale de l'État de résidence, aux capitaines et aux membres des équipages de ces navires, ainsi que :

1.1 De monter à bord d'un navire, de recueillir les déclarations du capitaine et de tout membre de l'équipage et de recevoir des informations sur les activités du navire, le voyage et la cargaison,

1.2 De prêter assistance lors d'enquêtes sur tout accident qui s'est produit pendant le voyage, sans préjudice des pouvoirs des autorités compétentes de l'État de résidence,

1.3 D'aider à régler les litiges entre le capitaine et les membres de l'équipage, y compris en ce qui concerne les salaires et les obligations prévues par leur convention collective, ainsi que de prendre des mesures de sécurité au bord d'un navire,

1.4 De prendre des mesures pour assurer l'assistance médicale ou le rapatriement au capitaine d'un navire ou à tout membre de son équipage,

1.5 D'accepter, d'examiner, de rédiger, de signer ou de certifier des documents relatifs à un navire,

1.6 De résoudre également d'autres problèmes concernant un navire, sur l'instruction de l'État d'envoi.

2. Le capitaine et les membres de l'équipage ont le droit de s'adresser directement à un fonctionnaire consulaire sans enfreindre la législation et les règlements de l'État de résidence.

Article 18. Protection en cas de mesures coercitives à l'encontre d'un navire de l'État d'envoi

1. Pour autant qu'un tribunal ou d'autres autorités compétentes de l'État de résidence aient l'intention de prendre des mesures coercitives ou de confier une action à bord d'un navire de l'État d'envoi, ils en informent par avance un poste consulaire afin qu'un fonctionnaire consulaire ou son représentant puisse être présent lors desdites actions. Si, en cas d'urgence, la notification en temps voulu s'avère impossible, le poste consulaire sera immédiatement informé des actions entreprises par les autorités compétentes de l'État de résidence et, sur la demande d'un fonctionnaire consulaire, des résultats desdites actions.

2. Les dispositions du paragraphe 1 du présent article s'appliquent par analogie aux actions entreprises sur terre par les autorités compétentes de l'État de résidence relativement au capitaine d'un navire ou à l'un des membres de l'équipage.

3. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 du présent article ne s'appliquent pas aux inspections régulières effectuées par les autorités de contrôle de l'État aux points de contrôle frontaliers, les administrations portuaires, ni aux mesures visant à assurer le sau-

vetage de vies humaines dans l'eau, la sécurité de la navigation en mer, à empêcher la pollution de l'eau ou à exécuter des règlements concernant la mise en quarantaine.

4. Les autorités compétentes de l'État de résidence ne peuvent pas intervenir dans les affaires internes des navires de l'État d'envoi si ce n'est pour préserver la paix, la sécurité et l'ordre public de l'État de résidence et sauf dans les cas où une telle intervention fait suite à une demande personnelle du capitaine d'un navire ou au consentement ou l'accord d'un fonctionnaire consulaire de l'État d'envoi.

Article 19. Aide aux navires

1. Si un navire battant le pavillon national de l'État d'envoi dans les eaux territoriales ou intérieures de l'État de résidence fait naufrage, subit un accident ou s'échoue ou ne peut pas, pour toute autre raison, poursuivre son voyage de façon autonome, les autorités compétentes de l'État de résidence informent dans les meilleurs délais le poste consulaire des mesures prises pour sauver les personnes, la cargaison ou d'autres biens situés à bord du navire.

2. Les autorités compétentes de l'État de résidence n'empêcheront pas un fonctionnaire consulaire d'étendre à l'équipage et aux passagers l'aide accordée à un navire qui a fait naufrage, subi un accident ou s'est échoué ou ne peut pas, pour toute autre raison, poursuivre son voyage de façon autonome; à cette fin, ledit fonctionnaire peut déposer une demande d'assistance auprès des autorités de l'État de résidence.

3. Les autorités de l'État de résidence informent dans les meilleurs délais le poste consulaire si un navire de l'État d'envoi fait naufrage, subit un accident ou s'échoue ou ne peut pas, pour toute autre raison, poursuivre son voyage de façon autonome, ou si un objet appartenant au navire et à sa cargaison est trouvé sur le rivage ou remis au port de l'État de résidence, ou si le capitaine, le propriétaire, l'agent maritime ou le représentant de la compagnie d'assurance n'est pas disponible ou ne peut pas prendre de mesures pour assurer la sécurité ou la gestion en la matière. Dans ce cas, le fonctionnaire consulaire peut prendre les mesures nécessaires en leur nom.

4. Aucun droit de douane ne sera imposé au navire de l'État d'envoi qui a fait naufrage, subi un accident ou s'est échoué ou ne peut pas, pour toute autre raison, poursuivre son voyage de façon autonome, pour la cargaison ou les biens du navire sauf si ces derniers ont été vendus ou utilisés par l'État de résidence.

5. Un fonctionnaire consulaire a le droit d'assister à la détermination par les autorités compétentes de la cause de l'accident subi par le navire, de son échouement ou de son impossibilité de poursuivre son voyage de façon autonome.

Article 20. Aéronefs de l'État d'envoi

Les dispositions de la présente Convention relatives aux navires de l'État d'envoi s'appliquent, par analogie, aux aéronefs de l'État d'envoi sous réserve qu'elles ne soient pas contraires aux dispositions prévues par d'autres accords bilatéraux conclus entre l'État d'envoi et l'État de résidence ou par des accords multilatéraux auxquels les deux États sont parties.

Article 21. Transmission de documents juridiques

Un fonctionnaire consulaire a le droit de transmettre des documents judiciaires et extrajudiciaires, à condition que la législation et les règlements de l'État de résidence le permettent. Si d'autres accords sont en vigueur entre l'État de résidence et l'État d'envoi, leurs dispositions s'appliquent.

Article 22. Territoire prévu pour l'exercice des fonctions consulaires

Un fonctionnaire consulaire peut exercer ses fonctions dans une circonscription consulaire. Moyennant le consentement de l'État de résidence, il peut aussi exercer ses fonctions au-delà du territoire de la circonscription consulaire.

Article 23. Communication avec les autorités de l'État de résidence

Un fonctionnaire consulaire peut s'adresser aux autorités locales de sa circonscription consulaire et aux autorités centrales compétentes de l'État de résidence, dans la mesure où la législation, les règlements et les usages de l'État de résidence l'y autorisent.

Article 24. Notifications relatives aux modifications apportées à la législation de l'État de résidence susceptibles de concerner les citoyens de l'État d'envoi

L'État de résidence informe le poste consulaire des modifications apportées à sa législation, qui peuvent concerner les intérêts et les droits des citoyens de l'État d'envoi.

SECTION IV. FACILITÉS, PRIVILÈGES ET IMMUNITÉS

Article 25. Facilités du poste consulaire et de ses membres

1. L'État de résidence accorde toutes facilités pour l'accomplissement des fonctions du poste consulaire.

2. L'État de résidence considère les membres du poste consulaire avec le respect qui leur est dû et prend toutes les mesures appropriées pour assurer l'accomplissement de leurs fonctions conformément à la présente Convention.

Article 26. Locaux consulaires et logement

1. L'État de résidence doit faciliter l'acquisition sur son territoire, dans le cadre de sa législation et de ses règlements, par l'État d'envoi, des locaux nécessaires au poste consulaire ou aider l'État d'envoi à se procurer des locaux d'une autre manière.

2. Il doit également, s'il en est besoin, aider le poste consulaire à obtenir des logements convenables pour ses membres.

Article 27. Usage des écusson et pavillon nationaux

1. Le poste consulaire a le droit de placer sur les locaux du poste consulaire l'écusson national et d'indiquer le nom du poste consulaire dans la langue de l'État d'envoi et dans celle de l'État de résidence.

2. Le poste consulaire a le droit d'arborer le pavillon de l'État d'envoi sur le bâtiment occupé par le poste consulaire dans la résidence du chef de poste consulaire et sur les moyens de transport lorsque ceux-ci sont utilisés pour les besoins du service.

Article 28. Inviolabilité des locaux consulaires et du logement des fonctionnaires consulaires

1. Les locaux consulaires et le logement des fonctionnaires consulaires sont inviolables. Les autorités de l'État de résidence ne peuvent y pénétrer qu'avec le consentement du chef de poste consulaire ou du chef de la mission diplomatique de l'État d'envoi dans l'État de résidence ou d'une personne désignée par l'un d'entre eux.

2. L'État de résidence prend toutes les mesures appropriées pour empêcher que les locaux consulaires et le logement des fonctionnaires consulaires ne soient envahis ou endommagés et pour empêcher que la paix du poste consulaire ne soit troublée ou qu'il ne soit porté atteinte à sa dignité.

Article 29. Immunité contre la réquisition des locaux consulaires

Les locaux consulaires, tous les biens du poste consulaire et ses moyens de transport ne peuvent faire l'objet d'aucune réquisition aux fins de la défense nationale ou des services publics. Si l'expropriation s'avère nécessaire à de telles fins, toutes les mesures possibles seront prises pour éviter d'empêcher l'exercice des fonctions consulaires et l'État d'envoi recevra une indemnité correspondante et effective.

Article 30. Inviolabilité des archives consulaires

Les archives consulaires sont inviolables à tout moment et quel que soit l'endroit où elles se trouvent.

Article 31. Liberté de mouvement

Sous réserve de sa législation et de ses règlements relatifs aux zones dont l'accès est interdit ou réglementé pour des raisons de sécurité nationale, l'État de résidence assure la liberté de déplacement et de circulation sur son territoire à tous les membres du poste consulaire. Toutefois, dans tous les cas, l'État de résidence donnera à un fonctionnaire consulaire la possibilité d'exercer ses fonctions officielles.

Article 32. Liberté de communication

1. L'État de résidence permet et protège la liberté de communication du poste consulaire pour toutes fins officielles. En communiquant avec le Gouvernement, les missions diplomatiques et les autres postes consulaires de l'État d'envoi, le poste consulaire peut utiliser tous les moyens de communication appropriés, y compris les courriers diplomatiques ou consulaires, les messages en code ou en chiffre et la valise diplomatique ou consulaire. Le poste consulaire ne peut installer et utiliser un poste émetteur de radio qu'avec l'assentiment de l'État de résidence.

2. La correspondance officielle du poste consulaire est inviolable. L'expression « correspondance officielle » s'entend de toute la correspondance relative au poste consulaire et à ses fonctions.

3. La valise consulaire ne sera ni ouverte ni conservée. Toutefois, dans les cas où les autorités compétentes de l'État de résidence ont de sérieuses raisons de penser qu'il y a dans la valise d'autres choses que la correspondance, les documents ou les objets mentionnés au paragraphe 4 du présent article, elles peuvent exiger que ladite valise soit ouverte par le représentant autorisé de l'État d'envoi en leur présence. Si ce dernier refuse de satisfaire cette exigence, la valise sera renvoyée à l'endroit d'où elle a été envoyée.

4. Toutes les pièces constituant la valise consulaire doivent porter des marques extérieures visibles de leur nature et ne peuvent contenir que la correspondance officielle, ainsi que des documents ou objets destinés exclusivement à un usage officiel.

5. Le courrier consulaire doit être porteur d'un document officiel attestant sa qualité et précisant le nombre de pièces constituant la valise consulaire. Sauf dans les cas où l'État de résidence y consent, il ne doit être ni un citoyen de l'État de résidence ni, s'il n'est pas un citoyen de l'État d'envoi, un résident permanent de l'État de résidence. Dans l'exercice de ses fonctions, ce courrier est sous la protection de l'État de résidence. Il jouit de l'inviolabilité de sa personne et ne peut être soumis à aucune forme d'arrestation ou de détention.

6. L'État d'envoi ou le poste consulaire peuvent désigner des courriers consulaires ad hoc. Dans ce cas, les dispositions du paragraphe 5 du présent article sont également applicables, sous réserve que les immunités qui y sont mentionnées cesseront de s'appliquer dès que le courrier aura remis au destinataire la valise consulaire dont il a la charge.

7. La valise consulaire peut être confiée au capitaine d'un navire ou au commandant d'un aéronef de l'État d'envoi qui doit être porteur d'un document officiel indiquant le nombre de colis constituant la valise consulaire, mais il n'est pas considéré comme un courrier consulaire. Les membres du poste consulaire, à la suite d'un arrangement avec les autorités locales compétentes peuvent, directement et librement, donner une valise consulaire au capitaine d'un navire ou au commandant d'un aéronef ou en prendre possession des mains dudit capitaine ou commandant.

Article 33. Droits et taxes consulaires

1. Le poste consulaire peut percevoir sur le territoire de l'État de résidence les droits et taxes que la législation et les règlements de l'État d'envoi prévoient pour les fonctions consulaires.

2. Les sommes perçues au titre des droits et taxes prévus au paragraphe 1 du présent article sont exempts de tous impôts et taxes dans l'État de résidence.

Article 34. Inviolabilité des fonctionnaires consulaires

1. Les fonctionnaires consulaires ne peuvent être mis en état d'arrestation ou de détention préventive sauf en raison d'une décision des autorités judiciaires compétentes en cas de crime grave.

2. À l'exception des cas prévus au paragraphe 1 du présent article, les fonctionnaires consulaires ne peuvent pas être incarcérés ni soumis à aucune autre forme de limitation de leur liberté personnelle, sauf en exécution de jugements du tribunal qui sont entrés en vigueur.

3. Si un procès est intenté à l'encontre d'un fonctionnaire consulaire, ce dernier doit en rendre compte aux autorités compétentes. De même, la procédure devra être conduite avec les égards qui lui sont dus en raison de sa position officielle et, à l'exception des cas prévus au paragraphe 1 du présent article, de manière à gêner le moins possible l'exercice de ses fonctions consulaires. S'il s'avère nécessaire de mettre un fonctionnaire consulaire en détention conformément au paragraphe 1 du présent article, la procédure pénale dirigée contre lui doit être ouverte dans les plus brefs délais.

Article 35. Immunité de juridiction

1. Les fonctionnaires consulaires et les employés consulaires ne sont pas justiciables des autorités judiciaires et administratives de l'État de résidence pour les actes accomplis dans l'exercice des fonctions consulaires.

2. Toutefois, les dispositions du paragraphe 1 du présent article ne s'appliquent pas en cas d'actions civiles :

2.1 Résultant de la conclusion d'un contrat passé par le fonctionnaire consulaire ou les employés consulaires qu'ils n'ont pas conclu expressément ou implicitement en tant que mandataires de l'État d'envoi; ou

2.2 Intentées par un tiers pour un dommage résultant d'un accident causé dans l'État de résidence par un véhicule, un navire ou un aéronef.

Article 36. Obligation de répondre comme témoin

1. Les membres d'un poste consulaire peuvent être appelés à répondre comme témoins au cours de procédures judiciaires et administratives. Les employés consulaires et les membres du personnel de service ne doivent pas refuser de répondre comme témoins, si ce n'est dans les cas mentionnés au paragraphe 3 du présent article. Si un fonctionnaire

consulaire refuse de témoigner, aucune mesure coercitive ou autre sanction ne peut lui être appliquée.

2. L'autorité qui requiert le témoignage doit éviter de gêner un fonctionnaire consulaire dans l'accomplissement de ses fonctions. Elle peut recueillir son témoignage à sa résidence ou au poste consulaire, ou accepter une déclaration écrite de sa part, toutes les fois que cela est possible.

3. Les membres d'un poste consulaire ne sont pas tenus de déposer sur des faits ayant trait à l'exercice de leurs fonctions et de produire la correspondance et les documents officiels y relatifs. Ils ont également le droit de refuser de témoigner en tant qu'experts sur la législation de l'État d'envoi.

Article 37. Exemption des prestations

Les membres d'un poste consulaire dans l'État de résidence sont exemptés de toute prestation personnelle, de tout service d'intérêt public et des charges militaires quelles qu'elles soient, ainsi que de toute obligation prévue par la législation et les règlements de l'État de résidence relativement à l'immatriculation d'étrangers et à l'obtention de permis de séjour.

Article 38. Exemption fiscale des locaux consulaires

1. Les locaux consulaires et la résidence du chef de poste consulaire dont l'État d'envoi ou toute personne agissant pour le compte de cet État est propriétaire ou locataire sont exempts de tous impôts et taxes de toute nature, nationaux, régionaux ou communaux, pourvu qu'il ne s'agisse pas de taxes perçues en rémunération de services particuliers rendus.

2. L'exemption fiscale prévue au paragraphe 1 du présent article ne s'applique pas à ces impôts et taxes lorsque, d'après les lois et règlements de l'État de résidence, ils sont à la charge de la personne qui a contracté avec l'État d'envoi ou avec la personne agissant pour le compte de cet État.

Article 39. Exemptions fiscales des membres du poste consulaire

1. Les fonctionnaires consulaires et les employés consulaires sont exempts de tous impôts et taxes, personnels ou fonciers, publics, régionaux et communaux, à l'exception :

1.1 Des impôts indirects d'une nature telle qu'ils sont normalement incorporés dans le prix des marchandises ou des services;

1.2 Des impôts et taxes sur les biens immeubles privés situés sur le territoire de l'État de résidence, sous réserve des dispositions de l'article 38;

1.3 Des droits de succession et de mutation, sous réserve des dispositions du paragraphe 2 de l'article 43;

1.4 Des impôts et taxes sur les revenus privés, y compris les gains en capital, qui ont leur source dans l'État de résidence, et des impôts sur le capital prélevés

sur les investissements dans des entreprises commerciales ou financières situées dans l'État de résidence;

1.5 Des impôts et taxes perçus en rémunération de services particuliers rendus, ainsi que des frais d'enregistrement, de justice, d'archivage, hypothécaires et droits de timbre, sous réserve des dispositions de l'article 38.

2. Les membres du personnel de service sont exemptés des impôts et taxes sur les salaires ou traitements qu'ils reçoivent du fait de leurs services dans le poste consulaire.

3. Les membres du poste consulaire qui emploient des personnes dont les traitements ou salaires ne sont pas exemptés de l'impôt sur le revenu dans l'État de résidence doivent respecter les obligations que la législation et les règlements dudit État imposent aux employeurs en matière de perception de l'impôt sur le revenu.

Article 40. Exemption des droits de douane et de la visite douanière

1. Suivant ses dispositions législatives et réglementaires, l'État de résidence autorise l'entrée et la sortie et accorde l'exemption de tous droits de douane autres que frais d'entrepôt, de transport et frais afférents à des services analogues, pour :

1.1 Les objets destinés à l'usage officiel du poste consulaire;

1.2 Les objets destinés à l'usage personnel du fonctionnaire consulaire;

1.3 Les objets importés au moment du premier établissement d'employés consulaires et de membres du personnel de service du poste consulaire, les articles domestiques.

2. La quantité d'objets visés aux points 1.2 et 1.3 du présent article ne doit pas dépasser la quantité nécessaire pour l'usage personnel des personnes concernées.

3. Les bagages personnels accompagnés des fonctionnaires consulaires sont exemptés de la visite douanière. Ils ne peuvent être soumis à la visite par les autorités compétentes de l'État de résidence que s'il y a de sérieuses raisons de supposer qu'ils contiennent des objets autres que ceux mentionnés au point 1.2 du paragraphe 1 du présent article ou des objets dont l'importation ou l'exportation est interdite par la législation et les règlements de l'État de résidence ou par ses règlements de quarantaine. Cette visite ne peut avoir lieu qu'en présence du fonctionnaire consulaire ou de son représentant habilité.

Article 41. Privilèges et immunités des membres de la famille

1. Les membres de la famille du poste consulaire bénéficient des mêmes privilèges et immunités que le membre concerné du poste consulaire.

2. Les dispositions du paragraphe 1 du présent article ne s'appliquent pas aux membres de la famille qui sont citoyens de l'État de résidence ou résidents permanents de cet État ou qui exercent des activités professionnelles ou commerciales aux fins de réaliser des bénéfices dans l'État de résidence.

Article 42. Personnes qui ne bénéficient pas de privilèges et d'immunités

1. Les employés consulaires et membres du personnel de service du poste consulaire qui sont citoyens de l'État de résidence ou résidents permanents de cet État ne bénéficient pas des privilèges et immunités prévus dans la présente Convention, à l'exception des dispositions du paragraphe 3 de l'article 36.

2. Les membres de la famille des personnes visées au paragraphe 1 du présent article ne bénéficient pas des privilèges et immunités prévus dans la présente Convention.

3. L'État de résidence exerce son autorité relativement aux personnes visées aux paragraphes 1 et 2 du présent article de façon à éviter de gêner le fonctionnement du poste consulaire.

Article 43. Succession d'un membre du poste consulaire ou d'un membre de sa famille

En cas de décès d'un membre du poste consulaire ou d'un membre de sa famille, l'État de résidence est tenu :

1. De permettre l'exportation des biens meubles du défunt, à l'exception de ceux qui ont été acquis dans l'État de résidence et qui font l'objet d'une prohibition d'exportation au moment du décès;

2. De ne pas prélever de droits de succession sur les biens meubles du défunt.

Article 44. Commencement et fin des privilèges et immunités consulaires

1. Tout membre du poste consulaire bénéficie des privilèges et immunités prévus par la présente Convention dès son entrée sur le territoire de l'État de résidence pour gagner son poste ou, s'il se trouve déjà sur ce territoire, dès son entrée en fonctions au poste consulaire.

2. Les membres de la famille d'un membre du poste consulaire vivant à son foyer bénéficient des privilèges et immunités prévus dans la présente Convention à partir de la date de leur entrée sur le territoire de l'État de résidence ou celle à laquelle ils sont devenus membres de ladite famille.

3. Lorsque les fonctions d'un membre du poste consulaire prennent fin, ses privilèges et immunités, ainsi que ceux des membres de sa famille vivant à son foyer cessent au moment où la personne en question quitte le territoire de l'État de résidence, ou à l'expiration d'un délai raisonnable qui lui aura été accordé à cette fin. Les privilèges et immunités des membres de la famille d'un membre du poste consulaire prennent fin lorsqu'ils cessent d'appartenir à son foyer. Toutefois, si ces personnes ont l'intention de quitter le territoire de l'État de résidence dans un délai raisonnable, leurs privilèges et immunités subsistent jusqu'au moment de leur départ.

4. En cas de décès d'un membre du poste consulaire, les membres de sa famille vivant à son foyer continuent de jouir des privilèges et immunités dont ils bénéficient jusqu'à ce qu'ils quittent le territoire de l'État de résidence ou à l'expiration d'un délai raisonnable qui leur aura été accordé à cette fin.

Article 45. Renonciation aux privilèges et immunités

1. L'État d'envoi peut renoncer aux privilèges et immunités dont bénéficient les personnes concernées conformément aux articles 34, 35 et 36 de la présente Convention. Dans tous les cas, cette renonciation devra être clairement formulée et communiquée par écrit à l'État de résidence.

2. Si une personne, dans une matière où elle bénéficierait de l'immunité de juridiction en vertu de la présente Convention, engage une procédure, elle n'est pas recevable à invoquer l'immunité de juridiction à l'égard de toute demande reconventionnelle directement liée à la demande principale.

3. La renonciation à l'immunité de juridiction pour une action civile ou administrative n'est pas censée impliquer la renonciation à l'immunité quant à l'exécution d'un jugement, pour laquelle une renonciation distincte et écrite est nécessaire.

Article 46. Exercice des fonctions consulaires par les missions diplomatiques

1. Les dispositions de la présente Convention s'appliquent également, dans la mesure où la situation le permet, à l'exercice des fonctions consulaires par la mission diplomatique.

2. Les noms des membres d'une mission diplomatique chargés de l'exercice des fonctions consulaires sont notifiés au Ministère des affaires étrangères de l'État de résidence ou à l'autorité désignée par ledit Ministère.

3. Dans l'exercice des fonctions consulaires, une mission diplomatique peut s'adresser :

3.1 Aux autorités locales de la circonscription consulaire;

3.2 Aux autorités centrales de l'État de résidence si la législation, les règlements et les usages dudit État ou les accords internationaux correspondants l'autorisent.

4. Les privilèges et immunités des membres d'une mission diplomatique visés au paragraphe 2 du présent article continuent à être régis par les règles du droit international concernant les relations diplomatiques.

SECTION V. RESPECT DE LA LÉGISLATION ET DES RÈGLEMENTS DE L'ÉTAT DE RÉSIDENCE

Article 47

1. Sans préjudice des privilèges et immunités prévus dans la présente Convention, les personnes qui bénéficient de ces privilèges et immunités sont tenues de respecter la législation et les règlements de l'État de résidence, y compris les règles de la circulation.

2. Les locaux consulaires ne doivent en aucune façon être utilisés à des fins incompatibles avec l'exercice des fonctions consulaires.

3. Tout poste consulaire, les membres du poste consulaire et les membres de leurs familles doivent respecter la législation et les règlements de l'État de résidence concernant l'assurance des moyens de transport.

SECTION VI. DISPOSITIONS FINALES

Article 48. Ratification, entrée en vigueur et dénonciation

1. La présente Convention est sujette à ratification et entrera en vigueur le trentième jour suivant l'échange des instruments de ratification.

2. La présente Convention reste en vigueur jusqu'à l'expiration d'un délai de six mois à partir de la date à laquelle l'une des Parties contractantes a informé par écrit l'autre Partie contractante de son intention de dénoncer ladite Convention.

FAIT à Sarajevo le 29 janvier 2002, en double exemplaire, chacun en langues turque, bosniaque, croate, serbe et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence dans l'interprétation de la Convention, le texte anglais prévaudra.

Pour la République turque :

ISMAİL CEM

Ministre des affaires étrangères

Pour la Bosnie-Herzégovine :

ZLATKO LAGUMDZIJA

Président du Conseil des ministres et Ministre des affaires étrangères

كيفية الحصول على منشورات الأمم المتحدة

عكس الحصول على منشورات الأمم المتحدة من المكتبات ودور التوزيع في جميع أنحاء العالم. استلم عنها من المكتبة التي تتعامل معها أو اكتب إلى : الأمم المتحدة ، قسم البيع في نيويورك أو في جنيف .

如何购取联合国出版物

联合国出版物在全世界各地的书店和经售处均有发售。请向书店询问或写信到纽约或日内瓦的联合国销售组。

HOW TO OBTAIN UNITED NATIONS PUBLICATIONS

United Nations publications may be obtained from bookstores and distributors throughout the world. Consult your bookstore or write to: United Nations, Sales Section, New York or Geneva.

COMMENT SE PROCURER LES PUBLICATIONS DES NATIONS UNIES

Les publications des Nations Unies sont en vente dans les librairies et les agences dépositaires du monde entier. Informez-vous auprès de votre libraire ou adressez-vous à : Nations Unies, Section des ventes, New York ou Genève.

КАК ПОЛУЧИТЬ ИЗДАНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ

Издания Организации Объединенных Наций можно купить в книжных магазинах и агентствах во всех районах мира. Наводите справки об изданиях в вашем книжном магазине или пишите по адресу: Организация Объединенных Наций, Секция по продаже изданий, Нью-Йорк или Женева.

COMO CONSEGUIR PUBLICACIONES DE LAS NACIONES UNIDAS

Las publicaciones de las Naciones Unidas están en venta en librerías y casas distribuidoras en todas partes del mundo. Consulte a su librero o diríjase a: Naciones Unidas, Sección de Ventas, Nueva York o Ginebra.

Printed at the United Nations, New York

11-28426—August 2011—85

ISSN 0379-8267

Sales No. TS2480

USD \$50

ISBN 978-92-1-900467-2

**UNITED
NATIONS**

**TREATY
SERIES**

Volume
2480

2007

**I. Nos.
44506-44524**

**RECUEIL
DES
TRAITÉS**

**NATIONS
UNIES**
